

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

1-3 cc es/

7, 11, 12

ISTORIA GENERALA

A

DACIEI,

SAU A TRANSILVANIEI, TEREI MUNTENESCI SI A MOLDOVEI.

DE

Philostratus, Dionysius
DIONISIU ROTINO,

traducere de

GEORGE SION,

TOMUL I.

BUCURESCI.

Imprimeria Națională a lui Iosef Romanov et Companie.

1859.

DR
217
P579
1859

13-219411

Deputatiloru Romani

DIN

Moldova si Tiëra Muntenësca

CARII

cu votulu loru din 5-24 Ianuaru 1859

AU UNITU

TIERILE ROMANE

ALEGANDU

UNU SINGURU DOMNITORIU

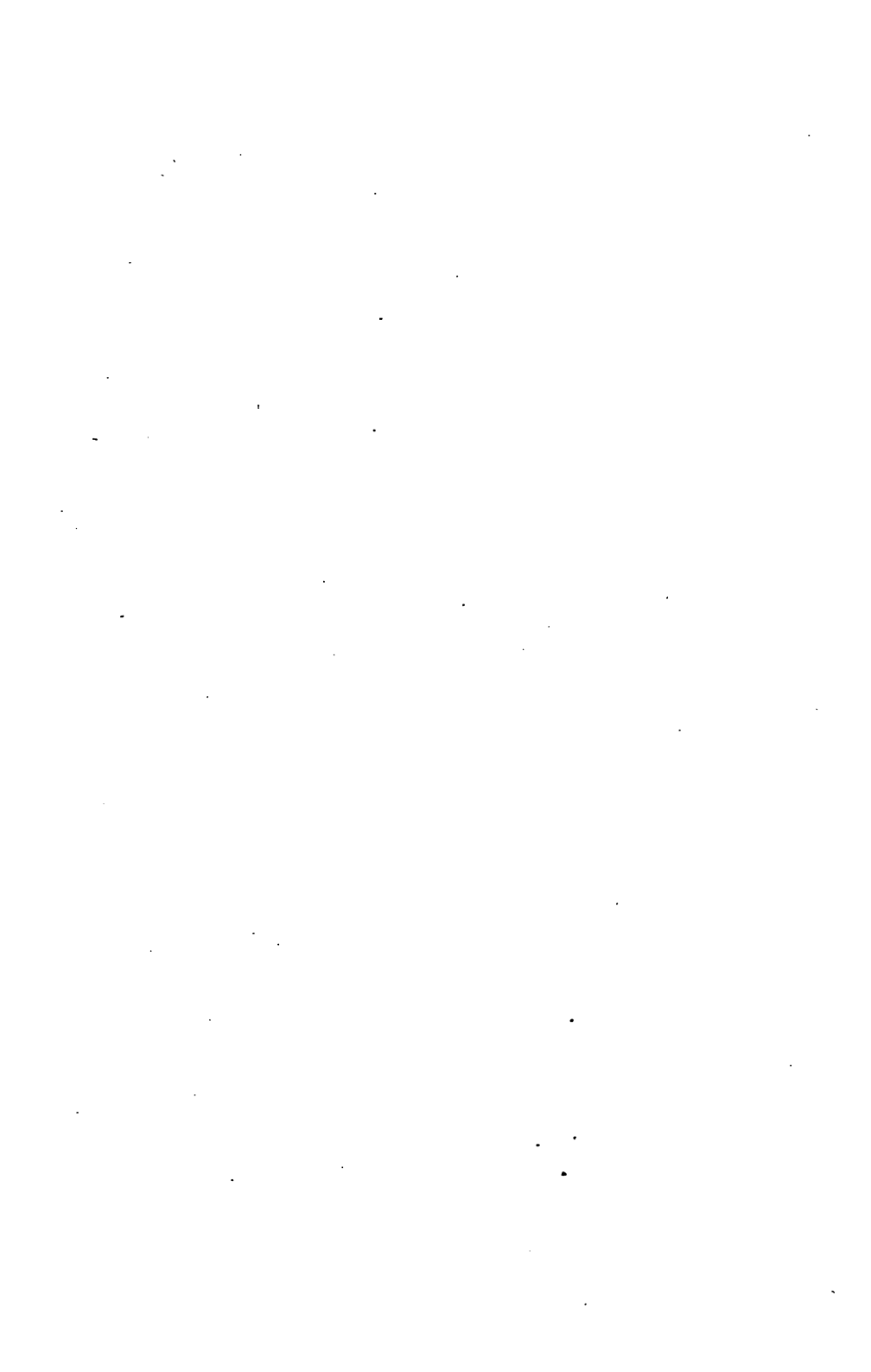
PE

MARIA SA

Alessandru Ioanu I.

traducătoriulu

dedica acësta carte.

PREFAȚIA TRADUCĂTORIULUI.

Fi-va, saș nș, bine venitș kartea ȝe. daș la lș-minș? Eatș întrebarea ȝe mî-amș fșkștș din kapșlș lokșlși, kșndș m'amș anșkatș de dșnsa!

Este o konvingere generalș kș șnș ponorș fșrș istorie nș pôte ajșnge la onórea de a konstitșa, saș a se nșmî *nașisne*.

Romșniș, nșmaș dșnș ȝe s'aș demtentatș mi aș vșzștș kș aș avștș șnș trekștș gloriosș mi o isto-rie, aș rșdikatș kapșlș mi aș simșitș ambigisnea de a se arșta ka *nașisne* în lșme. Strșmomnș nomtrși, dșnș timșlș lorș, kș arma în mșnș imș sșșșineatș nșmele, deara, legea, limba, aȝeste elemente ȝe konstitșș o nașionalitate. Modernș, în lokș de armele strșmomomșntș, kș istoria în mșnș aș emitș înaintea ponórelorș ȝivilisate, mi aș zisș: „*Sșntemș o nașis-ne, avemș drentșrș, dayi-ni-le.*“

Întorkșndș pririvile kș o jșmștate sekolș în șr-mș, mi vșzșndș tikșloasa stare în kare Romșniș a-jșnsese, — vșzșndș jșșșlș strșinilorș nșșș ne grș-mazșlș șnși ponorș atștș de eroikș odinióřș, — vș-zșndș grósa nemtiingș în kare fanariotismșlș ne ko-plemise, — vșzșndș amorgirea, stșniditatea, apatia, kare, ka nimte perdele de întșnekare, sta înaintea ve-derilorș șnși ponorș întregș de 4 milióne de sșfflete, — vșzșndș, zikș, asemenea stare de lșkrșrș, mi kom-

първѣнд'о кѣ ачеа де фактѣ, нѣ се пѣте минѣна де-стѣлѣ де transformarea miraklѣосѣ че vede astѣзи. Че felѣс ѣнсѣ, ми кѣмѣ, аѣ аѣнсѣ Romѣниѣ la ase-mine transformare? Nѣмаѣ prin dezvoltarea simѣдѣ-мѣнтѣлѣи де naѣionalitate.

În adevѣрѣ, ачестѣ simѣдѣмѣнтѣ kare дѣ сѣфлетѣ, viaѣдѣ ми пѣтере попѣrelѣрѣ, era nekѣnoskѣтѣ Romѣ-nilѣрѣ. Elѣ нѣ пѣtea veni ѣн spiritѣлѣ naѣѣsneѣ nѣ-stre de кѣтѣ prin кѣвѣнтѣлѣ аdevѣрѣлѣи. Ачестѣ ма-re кѣвѣнтѣ нѣ пѣtea veni la азѣлѣ Romѣnilѣрѣ де кѣтѣ prin vocea ѣmineѣ. Sekolѣлѣ алѣ 19-lea a tre-bѣitѣ сѣ ne arate asemenea minѣne. Fѣndѣ кѣ simѣс-ri-le naѣionalitѣѣ Romѣne era ѣнкѣ nealteratѣ де пѣtrejѣsne, trebѣѣ сѣ ѣnkolѣeaskѣ, сѣ гѣсарѣ ми сѣ prodѣкѣ помѣлѣ ачела кѣ frѣkte атѣтѣ де стрѣлѣcite. Predestinatѣ а fostѣ дарѣ ka ѣнѣ Romѣнѣ din Tran-silvania, George Lazѣрѣ, сѣ vie ми сѣ кѣltive ачестѣ simѣsre preѣiosѣ. Ачестѣ simѣsre зѣчеа ѣѣtatѣ ѣн ma-nѣskrintele kronikarilѣрѣ vekѣ аѣ Romѣnilѣрѣ, kari ѣн timnѣи lorѣ кѣ o sabie ѣнtr'ѣ мѣнѣ ѣѣaѣ parte la ѣп-tele sekolѣлѣи ми кѣ kondeѣлѣ ѣн alta skrieaѣ fantele sure а le ѣѣsa la memoria posteritѣѣи. Пѣѣiniѣ, ми prea пѣѣini posedaѣ asemenea manѣskrinte, ми мѣлѣи дѣн пѣстрѣtori нѣ le аѣeаѣ де кѣтѣ ka obiekte де mѣseѣ, фѣрѣ а fache niѣѣ o ѣntrebѣngare din ele. A-stfelѣс ѣnmele Kostinѣtilѣрѣ, Nekѣlѣѣtilѣрѣ, Mѣsti-lѣрѣ, Kogѣlnѣenilѣрѣ, Maѣori, Пlinkaѣ, ми altѣрѣ Kro-nikariѣ, kari ka ѣngerѣ фѣкѣtori де bine фѣndaserѣ а-tѣte monѣmente memorabile nentrѣ naѣionalitatea nѣ-strѣ, — атѣte ѣnme skѣmne зѣчеаѣ ѣнtrѣ ѣнтѣnerekѣлѣ nemtiѣngeѣ. Dar Lazѣрѣ а venitѣ ka ѣнѣ apostolѣ ѣнtr'ѣ omenire гѣтѣitѣ, ми, кѣ istoria ѣн мѣнѣ, а

dementatată spiritală temută ală Românilor, spîndule
le cîine sîntă, че аă fostă ми че потă съ fie.

Дъпъ Лазърă, адепті сеі, Eliade, Когьлнічанă, А-
ронă, Вълческă, Лазрянă, пропагата ізмаіа адевърăліі,
kare фькă не Ромъні а симгі ін сіне-ле демніатеа лорă.
Ачентіа, апоі ми алгіі маі јснї, десволтарă історіа Ромъ-
нілорă ми о фькърă кьноскьтă ми стрънілорă; дъпъ
kare пьблічмтіі Еъроеі чівілісате, ми семнеle de
віадъ націоналă ale Ромънілорă, фькърă не кабинетe-
le ізмеі а-мі ітърче окїі кьтре попорăлă ұітăтă, а се
окьпа de дренъріle sale ми а-лă пьне сьб гарангіа
еквілібрăлі Еъроеанă, ін kare а ајьнсă.

Фькьтă-с'а інсă оре de ајьнсă нентрă історіа нó-
стрă? Нă маі este оре нїміка de продăсă саă de
ренродăсă?

О! нă! орї кьте кьргї с'ар da Romaniloră des-
пре історіа лорă, н'ар fi de прїсосă. Орї-че opere vekї
саă носї, trebbe съ le stringemă іннрејьрăлі nostră
ka нїмте тесăре ale націоналітьдеі нóstre. Vedemă
попóреle chele маі чівілісате ми маі маі окьпъндă-
se ne інчетатă de історіа лорă. De че дагă Ромъніі
съ нă аїбă ми історіа лї Dionisiă Fotino, kare а ser-
vită ka асторіате нентрă мьлгі дїн скріторїі контїмъ-
ранї, че с'аă окьпатă кь літерăтра нóстрă історїк?

О karte ka ачєаста ін мїка бібліотекă історїкă
а Ромънілорă, амă sokotită, кь konvingerea маі мьл-
торă амїчї, кь va fi bine venită. De ачєаа съ арăтă
їн скьртă че este karteа ми че а fostă асторїăлі еї.

Karteа лї Fotino se vede пьблікатă la анілă
1818, тїпърїтă la Viena, кь конкьрсăлі маі мьлторă
пренъмерангі дїн їмbele прїнчїпате. Јьдекъндă дъпъ
датă, se vede кь Fotino а fostă контїмъранă кь

nemuritorislă Lazăr. Îmi pare rău că aicea nu pot să
da mai multe note despre biografia acestor omi demni
de stima Românilor. Conștient ne continuăm sef,
kari trăsesc înkă, s-a-mi komuniče savenirile lor,
pentru ka mărkar în tomșrile viitoare s-a pot să da o
skiptă krtă de preskrtat despre viață sa. Dăpă
tote probalitatea, acestă bърbată erea prea virtuosă
pentru epoka în kare a trăit. Săb Domni Fana-
rioi, konsengenii lui, în lokă de a face ceea ce
toți Greții făcea, — în lokă de a se okupa de po-
sidiunea sa personală, se okupa de istoria patriei sa-
le adontive. Elă preferă a trăi în neavere, ka vъ-
tafă de karte mi s-a patronagiă s-a boeră Români
patriotă ' mi a lăkra la o operă folosită derei. I-
deea lui era fericită. Pe timuă seă limba Româ-
nească nu era kultivată. Limba societăței de s-a
era limba Grecească. Jănimea nobilă, pănă mi sek-
să în frumosă, imi făcea invăduțările în această lim-
bă armonioasă, kă tote kă s-a s-a regimă ată
de fatală. Fotino dară isbăti a popularisa, mai multă
s-a mai pșuină, istoria derei Românești într'ună
timă kândă ea era mai nekunoskă. Făkă prin
șmare s-a servidă reală Românei. Greți din dea-
ra noastră, kă kăvântă s-a făkă de kăvântă adeseori
osindigi pentru pșuina izbire ce arăta către Derile
Române, pot să se mândrească kă nămele s-a
Greă ka Fotino, karele întră adevără a denșă s-a
tribă de reknoștină ne altară această patrii dăci
mi generose pentru străini.

Opera lui Fotino este în trei tomșri, kare aș ș-
mătoarea împăgure mi kăprindere:

1 Rănosătiă Bană Dina Filineskă.

TOMȘL ÎNȚYIȘ, kșurinde cele trei pșrșl de arheologie, adikș, Partea saș Epoka I, istoria mi originea Davilorș kș mșldl anl înainte de Kristș pș-nș la Traianș.

Partea, saș Epoka II, de la anșlș 106 dșnpș Kristș, adekș de la Traianș pșnpș la anșlș 285, saș pșnpș la strșmșstarea koloniilorș romane neste Dșnpș-re în Mesia, sșb împșratslș Așrelianș.

Partea saș Epoka III, de la data nșmitș pșnpș la întemeerea Prinșinatelorș sșb Radș Negrș mi Dragomșș, kșșurinzșndș istoria Davieiș proprii de dinkôche de Dșnpșre, kș tôte fazele prin kare aș trekștș, pre-kșm mi istoria Romanilorș din Mesia mi a immeriș-lșl Romșno-Bșlgarș kare fșndaserș. Tôte așeste kș note fôrte interesante atingștôre de geografia, de antivitșșile, de monșmentele, de monetele mi de limba Romșnilorș, ne lșngș kare mi tradșkștorslș a adșogăț dșnpș slabele sale kșșowștinge, ne ișl ne kolo, kșteva notișe ne șnde a sokotitș kș ale aștorslșl n'aș fostș îndestlștoare, saș ne șnde a krezștș kș este în erôre.

TOMȘL AL DOILEA, kșurinde în Partea saș Epoka IV, istoria Șerei Mșntenemșl de la anșlș 1241 pșnpș la 1812, adikș kronologia mi fantele Romșnilorș mi ale Domnilorș de la Radș Negrș Bassarabș, pș-nș la Ioan Karagea.

TOMȘL AL TREILEA, çelș mai interesantș, kșurinde:

Partea saș Epoka IV, întokmai dșnpș planșlș tomșlșl așlș doile, iștoria Moldovei pșnpș la 1812, adikș de la domnia lșl Dragomșș pșnpș la așee a lșl Skarlatș Kalimakș;

Partea V, Deskrierea geografikș mi politikș a

Церей Мәntenемтї, адикъ десне мәрimea ми їntin-
derea teritorisїї, десне мәнїї, metale, klimatъ, rїsrї,
prodъkte, karaktere, datine, arte meserїї mi komernъ;

Partea VI, їmpъrgїrea politikъ a Церей Мәnte-
nemтї, interessantъ din пәntълъ de vedere a veker
organisъrї administrative din lъntrъ.

Partea VII, десне kinълъ momtenireї mi a gъ-
vernълї Domnilorъ; десне reforme mi їnfrъmъsedъrї;
десне dekrъdinga їbreї; десне tribъtъ; adъnare de
xatixъmaїxmъrїle Porгей Otomane mi aktъrїle de ka-
mitъslagїsne;

Partea VIII десне їmpъrgїrea mi rъndъiala fъn-
kцїsnilor; десне servїgїsълъ Цїganilorъ; десне fa-
kъltъgїle saъ drentъrїle mi datoriile Domnilorъ; des-
ne legїsїrїle lъї Іusilante pentъ boerї; десне rъn-
dъsїrea Domnilorъ, десне astoritatea mi десне ki-
пълъ kъmъ se urїimeaъ kъndъ veneaъ la tronъ; de-
sne rъndъsїrea dregъtorilorъ; десне kъrtea Domni-
lorъ, tribъnale, finanгe. m. ч. l.

Partea IV, їmpъrgїrea politikъ mi geografїkъ a
Moldoveї, dъnъ planъл Пъrгей VI.

Voindъ чїnevъ sъ faktъ sнъ kriterїs drentъ asъ-
nъra aчestей opere, nъ va пәtea zїche kъ este o isto-
rie de chele маї komulekte. Пъrgїle їntemeeate ne
dokъmїnte mi sorgїnъї klassїche, sъntъ їn adevъrъ sе-
rїose mi jъste. Dar astorїsълъ n'a avъtъ pentъ sнe-
le epoxe destъle dokъmїnte ne kare sъ se їntemee-
ze; atъnъ se vede маї sъnperfїcialъ mi kade їn їno-
tese, ka toгї istorїcїї kъndъ se afъ їn asemїne по-
sїgїsne. Se vede їnsъ kъ bravълъ istorїkъ мї-a datъ
mълъ strъdъsїngъ, ka sъ faktъ lъkrълъ kъtъ маї kom-
nlektъ. Їn tomълъ алъ II-lea, маї kъ seamъ, kъ a-

tăta skēmptate s'a okșpată de kronologia Domnilorș, în krtă citează mi Xrisóvele ce aș rmasă de la fie kare domnitorș. Neferița, epoka a invăsișnei Greșilorș în ęerile nóstre, mi a Domnilorș Fanariodı, este skrișă ka o adevărată eponee mi kș o inimă în adevărș romăneaskă; mai tóte familiile înseminate de astăzi vorș vedea rolșrile pșringilorș lorș. De mi Grekș, Fotino se vede kă a kălkatș pe inima sa, mi, pentră ka să fie veridikș, a deskrișă kș nenșrtinire mi kș kompștimire de inimă romăneaskă, kalamitșșile kște aș sșferitș ęerile romăne din kassa konsșngenilorș sei.

Păblikșlăș ęetitorș va ęeti-o mi va apședși-o.

Dșpă aęeste mă simșș datorș a da óre kare seamă ęetitorilorș desure tradșçere.

Aęeastă lăkrare artifisială, kare se kiamă *tradșkyisne*, este măltă mai ingrată de krtă întreninderea șnei skrieri originale. Kșndăș skrie ęineva ęeva originală, își faye planșlăș, mi-mi esșșne ideile kș limba sa, kș stilșlăș seș, fșră niči o împedikare de regșlile pșeskrise ale artei skrișșlăș: nș kșgetă de krtă a se faye interesantă, saș plăkștă ęetitorilorș. Kșndăș tradșçere însă, este datorș mai întă a kșgeta ka să renrodăkă kș konștiindă opera aștorışlăș, mi apoi a se deșide să aleagă șna din doșș sisteme adontate în arta tradșçerei. Este tradșçerea *liberă*, mi tradșçerea *fidelă*.

Tradșçerea *liberă* ęere ka opera originală să fie renrodășș în întregimeea sa, kș împșșgeala mi planșlăș seș mi kș tóte ideile sale, lăndș-mi tradșkștorșlăș voe a tșea periódele, a întóřęe frasele, într'șnăș kșvântă a se esșșima kș libertate pentră ka să prodăkă ingelesșlăș skrierei aștorışlăș primitivă.

Traducerea *fidelis* cere ka opera originală sã fie reproducã în originalitatea sa, kã frasele mi periódice sale, kã stilul mi espreziunele sale. Traducãtorul se murgineşte a reproducere din kãvântul în kãvântul opera astorilă, observând nãmai ka kãvintele kã kare se serveste sã fie bine alese mi sã esprime adevãratul îngeles al ideilor astorilă originală.

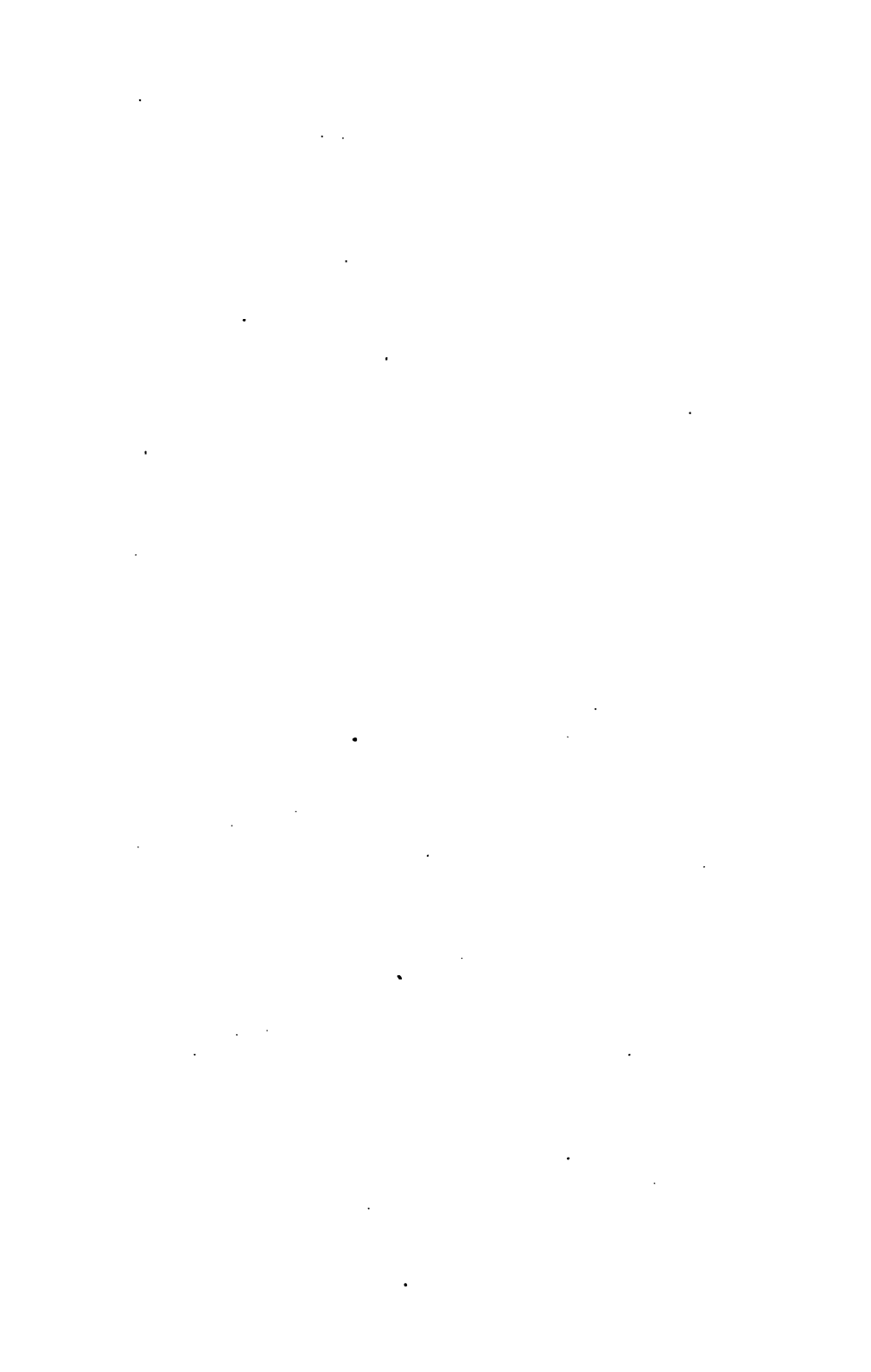
Din aceste doş moduri de lãkrare, negreuită kã aelă de ne şrmă este celă mai meritos; pentru astorii klassici, mai kã seamă, este neapãrată, kã alfelis n'am pãtea avea idee de modelele klassicismlă. Asemene lãkrare este kiară şmoră, kãnd se suiklă doş limbă kare aă afinitate între sine; este fôrte grea însă, kãnd se face între doş limbă eterogene. De esemnlă, este şmoră pentru Români a traduce din limbile şrori kã a loră, prekãmă franceza, italiana, latina, espaniola, portugeza, kã a aceste limbă aă mai aceleamă forme, aceană konstrakune, mi aceană natră de espreziune; tradkândă cineva din aceste limbă, nãmai așnce pôte face o rea draducere, kã a nã va nti saă Româneşte bine saă limba din kare traduce. Este greă, din kontra, a se ginea de modlă traducerei fidele, kãndă şă Români se va apka a traduce din Nemgeşte, Turgeste, Evreşte saă Greceşte: toni aei ce s'aă inkãmãtă a o face, voră rekșnũte kã aă gremiă. Potă sã adkă de esemnlă traducerea lă Ilstarkă, fãkă de bravlă mi doklă Aristia, ne kare nimini n'o ceteşte mi kã drentă. Eă, kare amă citit'o, mãrtisiseskă kã de sãtă de ori amă svãrlit'o din mănă, înekată de întortokiarea fraseloră greceşti (kare nã mergă ne Româneşte) mi de neologismă ce kã drentă kãvântă,

note, a foste nevoitē tradăktoriŭlē a krea, pentrē ka sē renprodăkt originalitatea sakrē a astoriŭlē seē de predilekciune. Mare dibăcie, mare osteneală, mare strădăniū, trebbe pentrē ka sē rcămeaskē cineva la asemine anăktăsrē.

Dar pentrē tradăcherea kărgiŭl lăi Dionisiŭ Fotino, n'amă năstăŭ mi ničī amă voită a adonăa modelē tradăcherei fidele. Čelăintăŭ kăvântă imi este kē astoriŭlē meŭ nă e ničī originală ničī klassikă, pentrē ka sē infăimeză stitslă seŭ ka modelă în literatēra Romăneaskă. Fotino a skrisă în limba čea kărsntă mi năslară a Greiloră din Favară, kē kare eraŭ depriŭ Romăniŭ dăne timnălă seŭ. Pe lăngă ačeste, de măltă če četise letonisegele mi dokămentele vekī kē kare s'a servită în skrierea kărgelē sale, elă ajănsese a se identifika kē stilălă kronikariŭloră, saŭ măi bine zikăndă kē stilălă kărgiloră bisericăstī. Amă sokotită dară kē, dăka amī fi prodăssă kē fidelitate asemine stilă astăzi, kăndă Romăniŭ s'aŭ depriŭ kē sŭŭ stilă măi înflorită mi măi korektă, karteā ar fi rămasă mi nečită mi nevăndăŭ. De ačeeā mănka mea a trebsită sē fie îndoită: amă foste nevoită a tăea frasele, a întăče periódele mi a esnrima ideile astoriŭlē kē stilălă meŭ pronriă. fără a altera insă nimikă din essingă originalălăi.

Dar în čele de ne srmă, lăŭndă lăkrarea mea artificială în kritika păblikălă, nă amă de kăŭ a măi zice: amă făktă če amă năstăŭ; amă lăkrată kē konmtingă; fakă algiŭ măi bine!

G. SION.

PARTEA PRIMA.

EPOC'A I.

ISTORIA GENERALA A DACIEI,

SAŨ

A TRANSILVANIEI, TIEREI MUNTENESCI SI MOLDOVEI.

PARTEA PRIMA.

ΕΡΟC'Α I.

CAPITULŪ I.

Dacia din vechime făcea parte din Svitia Es-
roneană după zisa Elinilor¹, karij astfelis nămiaș
toate popoarele ce lăkșeaș spre mează-noapte, dinkolo de
Istru, saș Dănepe². Săb nămire de Dacia se kămrinde

Appian.
Soph.
la Nir.

- 1 Svitia Esroneană, kare se nămia mi cea mikș spre deosebi-
re de cea mare, este o parte din Esrona, aflătoare între Pontul
Eșsină, saș Marea Neagră kătre mează, între lăksă Meotide
kătre răsărită, între Răsia kătre miază noapte, mi între pro-
vingiile Podolia mi Volinia, adekș totarale Holoniei.
- 2 Istrăș saș Dănepea, năsede din Scabia, dăkatsăș Virttembergslă, mi
de akolo se face nlătitoare; kărgăndăș nrin Virttemberg, Bavaria, As-
tria, Ungaria mi nrin o parte a Tăriei, adekș Serbia mi Bulgaria kă-
tre auzăș, țeara Mănteneaskă mi Moldova kătre nordăș, intră nrin rîni
gari în marea Neagră din kare cea mai din sursă se nămia din vechime
Tiagola, iar astăzi țărămte Kilia, după cetatea kă areată năme; a
doă se nămea Bărie, astăzi Sălina; a treia Săbgirile, astăzi St. George
mi Endrele Bogaz; a natra se nămea Chelă Băneș, astăzi Iordiga mi Kani
Bogaz; mi a cincea se nămea Norakș, astăzi Goul Skele. Iar mai din

Moldova¹ de astăzi, ȝeara Mȃnteneaskă², Transilvania³, mi o parte din Ůnraria⁴. Se mȃrginea desure NordŃ kȃ mȃn-giȃ Karnagi⁵, iar desure partea Sarmagiei, saŃ Rȃssia de as-tȃzi⁶ mi Podolia⁷, nrir rȃislȃ Nistrȃ⁸ desure Basarabia⁹, kȃ-

din josŃ de ȝura a cȃncea este ŃnŃ golfŃ al mȃrei Negre, Ńnde din vekime era Istronole, nȃmitȃ astȃzi Kara-kerman.

- 1 Moldova astȃzi se ȃtȃremte desure nordŃ kȃ Polonia, desure rȃsrȃritȃ kȃ Basarabia, desure sȃdŃ kȃ ȝeara Mȃnteneaskȃ, mi desure anȃsŃ kȃ Ardealul saŃ Transilvania.
- 2 Țeara Mȃnteneaskȃ de astȃzi se ȃtȃremte desure rȃsrȃritȃ kȃ Moldova, desure Nord kȃ Transilvania mi Banatulȃ Timiȃmoarei, desure anȃsŃ mi meazȃzi kȃ rȃislȃ Dȃnȃrea.
- 3 Transilvania se ȃtȃremte desure nordŃ kȃ Rȃssia mikȃ saŃ Polonia, desure rȃsrȃritȃ kȃ Moldova mi ȝeara Romȃneaskȃ, desure anȃsŃ kȃ Ůngaria mi kȃ Banatulȃ.
- 4 Partea aveasta este Banatulȃ Timiȃmoarei din Ůngaria de josŃ, kare are desure nordŃ rȃislȃ Tissa, desure rȃsrȃritȃ Transilvania, desure sȃdŃ Banatulȃ ȝerei Romȃnemȃi, mi desure anȃsŃ Dȃnȃrea, in drentulȃ Sȃrbiei.
- 5 AveŃŃ mȃngi sȃntŃ foarte 'nalgi, mi ȃei mai mari din Esrona; vrȃf-rile Ńnora sȃntŃ mai inalgi de kitŃ noriȃ mi akonerite kȃ ninsoare; legagi ka ŃnŃ langŃ Ńniȃ de algiȃ, sȃb diverse nȃmiri, desnartȃ Polonia de Ůngaria, delimiteazȃ Transilvania, Moldova, ȝeara Romȃneaskȃ, trekŃ nrin Ůngaria, Bosnia, Silesia, mi parte din Germania.
- 6 Rȃssia Polonieiȃ, Ńniȃ o nȃmeskŃ blondȃ, mi algiȃ neagrȃ, Ńnre deosebire de Rȃssia albȃ, saŃ Moskovia; nrourȃŃ inȃr este Roksolania, saŃ parte din ea, dȃnrȃ kare s'aŃ nȃmitȃ Rȃmiȃ. Aveastȃ dar Rȃssie se aflȃ inȃre Polonia ȃea mai din sȃsŃ kȃtre anȃsŃ, inȃre Polesia (parte din Litȃsania Polonesȃ) kȃtre nordŃ, inȃre Volinia nrovingie a Polonieiȃ mari, mi inȃre Podolia meridionalȃ kȃtre rȃsrȃritȃ, — iar desure sȃdŃ se desnarte de Ůngaria mi de Transilvania nrin mȃngiȃ Karnagiȃ.
- 7 Podolia are desure anȃsŃ Rȃssia blondȃ, desure sȃdŃ Moldova, desure nordŃ Volinia mi desure rȃsrȃritȃ Tartaria mikȃ; se desnarte inȃre Podolia de sȃsŃ mi de josŃ, mi ȃea diu sȃsŃ are de kanitalȃ Kameniga, mi ne a-nroape Movȃlȃslȃ mi faimoasa ȃetate Xotinslȃ, iar ȃea din josŃ Kioviaȃ saŃ Kiȃvlȃ.
- 8 Nistrȃ, de Elinȃ se nȃmia Tiras; elȃ nrȃede dintr'ȃnŃ lȃkȃmorŃ alȃ Rȃsiei negre, saŃ Galigieiȃ; treȃe ne sȃb noalele mȃngilorȃ Karnagiȃ, kȃrȃndŃ kȃtre rȃsrȃritȃ, desnrȃgȃndŃ Polonia, saŃ Podolia de sȃsŃ, mi Moldova de jos mi trekȃndŃ ne lȃngȃ Bassarabia, se varȃ inȃre Pontulȃ EȃssinŃ saŃ marea Neagrȃ.
- 9 Basarabia se aflȃ la ȃtarele Tartarieȃ miȃi mi ale Polonieiȃ, inȃre PrȃtŃ mi Nistrȃ mi se mȃrȃpinemte kȃ Marea Neagrȃ desure meazȃzi.

tre meazăzi desure Mesia de josă saş Belgaria¹, prin Dă-
năre; mi către aursă iarămi prin Dănăre desure Mesia de
sursă saş Serbia², mi prin răsă Tissa³ desure Ţngaria de jos⁴.

CAPITULU II.

Pei întăi oamenī kari aş okănată mi aş lăksită i. Chr.
2000
Cosmog.
Jean Abbé
d'Artols Pa-
ris, 1750.
această geară frămósă, de măsăi istopici se zice că
ar fi venită⁵ din Sarmagia Asiatikă⁶ mi din Suitia; că

- 1 Belgaria se află către Nordăle Rămeliei, mi se otăreinte desure răs-
rită kă Marea Neagră, desure sdsă kă Măntele Emă, desure aursă kă
Serbia, mi desure nordă kă Dănărea.
- 2 Serbia se otăreinte desure nordă kă Dănărea mi Sava, desure aursă
kă Bosnia, desure sdsă kă Măvedonia, mi desure răsrită kă Belgaria mi
parte kă Dănărea. Kanitala ei este Belgradăle, saş vekiă Leskonole.
- 3 Tissa, răsă al Ţngariei, năvade din măsăi Karnagi desure otarsăle Răsiei
negre mi ală Transilvaniei; nrimemte în elă mai măsă nărae mi se
vară în Dănăre, din josă de cetatea Pietervaradain.
- 4 Ţngaria se nămemte în komăne Magiăr, mi de către Nemăi Ţngara saş
Ţngarland. Se învesinează astăzi kă Austria mi kă Stiria. Desure nordă
se desnarte prin Karnagi de Polonia, desure răsrită de Transilvania, mi
desure sdsă de Slavonia prin răsăle Drina, kare năvade de la otarele
dintre Tirol mi Karnolia mi nrimindă mai măsă nărae se vară în Dă-
năre. Se înnarte, prin Dănăre, în Ţngaria de sursă mi de josă: cea din
sursă se întinde din rina stingsă a Dănărei năra în Polonia, iar cea de
josă din cealaltă rina năra în Kroagia mi Slavonia. Vekeă kanitală
era Presburgăle, cetate în kare se năstra stemele înmăratemă ale Ţn-
gariei; iar astăzi este Buda, lăngă Dănăre, kare Nemăi o nămeskă
Ofen.
- 5 Nă se mtiă însă kăndă aş venită, nivi evenemintele loră vele însem-
nate; atăta nămai este nrobabilă kă aş venită kă măsăi anī înaintea lăi
Kristă, kăvi kă 510 anī mai 'nainte a venită asăura loră Dariă, înmă-
ratsăle Permiloră, kă foarte măsă omăre, mi foarte răsă fă resninsă; a-
semine mai ne ărmă Lisimaks, kă 322 anī înainte de Kristă, viindă a-
săura loră earămi a fostă bătută. Către seksălelă întăi al lăi Kristă, e-
ra atăte de năslată nămăntălelă Daviel, înkăte s'ăă onăssă kă tărie mi
kăiar învingătoareloră omări ale Romaniloră, kare aş fostă sursă mai
toată lămea.
- 6 Sarmagia Asiatikă se află către otarsăle Esronei, Asiă, mi ale răs-
lăi Ra saş Volga, între Oceansăle Boreale desure nord-estă, Marea Nea-
gră mi Marea Kasnikă desure sdsă, între Suitia Asiatikă saş Tartaria ma-
re desure răsrită mi între Sarmagia Esroneană desure aursă, unde e a-

1. Chr. 335. } ar fi fost străneșii ai lui Rixad, fișii lui Go-
 Istorie. Bi- } mer, nepotșii lui Iafet, mcl. Noi însă, fără să intrăm
 ros. Con- } în asemine minșfiositate de genealogii, sunemș
 timp. cu Al- } kște se vorbeskș de kște astorii vekī mi mo-
 cel mare } dernī în istoria desne Davia. Dar fiindș kș în se-
 Pamph. Eu- } kolii primitivī nonoarele țe lăksiaș sure nordș, din-
 seb. } kolō de Dēnșre, eraș linsite nș nșmai de astori, dar mi de
 litere, iar nonoarele lăminate mi civilisate, nrekșmș Eliniū
 mi Romaniū, nș aveaș nișī o relagisne kș ele, de așeea nișī
 șnalș din skriitorii vekī nș a făksțș vre o istorie generalș
 desne învenștșlș Daviei, ți atingș nșmai kște țeva în trea-
 kșțș între alte mște istorii.

știzi nartea borealș a Moskoviei mi Tartaria Moskovits, ale kșreiș provia-
 giū șntș Divina saș Dșina, Kondora, Pegora, Permia, Samoedia, Siberia,
 Biatka, Lonia, Loskomoria. Kanitalele ei eraș, Kazanșlș, Astrakanșlș,
 mi Bulgăria, kăre se adanș de rșlș Volga.

1. Suiția Asiatică, saș Tartaria mare, se delimiteazș de kște Marea Kas-
 mikș, de Persia, de Indiū, de imnerișlș Tibetlșlș, de Mongolia, mi de
 Asia Rșșeaskș. Aveastș mare țearș kōtrinde lokarī nisinoase, mi
 kșmnii seșī, între kari însă șntș mi lokarī mșnoase. Toatș este lă-
 ksitz de Tștari, kari noartș diverse nșmiri: șnii șmbłș rșșvindș ka
 nomazii; șnii statornisigiū se okșnș kș agrikșlștra, kș krenterea vite-
 lorș, kș meserii de lăksș, mi kș komergș ne șkatș, avșndș mi orame
 marī; nș șntș șșușmī însă nșmai șnș gēvernș, ți șntș imnșrgiū în
 mște mai mișī, kșrșsite de Xani mi algiș domnitori. Țea mai însem-
 natș mi mai mare urovingie ă Tartariei este Bakaria, kș șnș minșnatș
 oramș de așeeamī nșmire, ă kșreia jsmștate nartē desne rșșritș este
 șșușș imnșratșlș Kinei. Mogolia, nartea țe mare ă Tartariei, kare are
 țeale mai mște lokari nșștī, nisinoase, nășșroase, mi kșmnii șterne, es-
 te șșușș țe mai mare nartē la Kinezi, mi o nartē mai mikș la Rșșmī;
 iar lăksitorii seșī șntș Kalmsui, trșesș kș nomazii avindș kștēva ora-
 me inksite nșmai nrin grimezi de kortșrī saș matre. Imnerișlș Ta-
 gștșlșlș ștș șșb imnerișlș Kinei. Iar Suiția nordikș, se ține toatș de in-
 țina imnșrgiū ă Rșșiei, de șnde se mi nșmemte Asia Rșșeaskș. A-
 țeasta se komșne din dōș nșrgiū nringinale: din nartea țe mai mikș
 desne anșș de mēngiū Șrali, în kare se aflș gēbērnile Kazan mi As-
 trakan, — mi din țealaltș nartē mai mare, desne rșșritșlș Șralilorș,
 în kare se aflș șna șingșș țearș Siberia, țe mai mare din lșme
 fiindș kș întree kiarș ne Esrona, iar ne Tșrșia Esroneanș mai mltș
 de dōșșș de ori; aerșlș seș însă este foarte reze, cārna foarte țare, mi
 kșlșșra foarte ferbinte; lăksitorii, afarș de semēngia domnitoare rșșeas-

Adunându-se daru evenimentele kronologice, se vede probabilu kă pămîntul Daciei kă mîlîi ani înaintea lui Kristu a fostu lăcșit de Daci, de unde s'a nămitu mi Dacia. Vekii sei lăcșitori se nămea totu odatu Dai mi Davi¹, nouorș eroikș mi răsboitorș, totu odatu foarte drentu, de aceeași origine mi stirne kă Gegii², kariu lăcșeăș partea meridională a Daciei, desure gșrile Dăneșei, mi în insulile kare sîntu între ele. Avenția, trekîndu mi în ȳealaltu rinu, s'aș întinsu mi aș lăcșit toatu Mesia de josu, dintre Muntele Emu³, Marea Neagră mi Dăneșea.

Istoria mai zice kă Davi eraș oamenii simli, dregu, sobri mi isbitori de libertate; kă se kăru mșeăș între sine kă mltu kșviingș; kă femeile, konii, mi toate le aveăș în komșu, afaru de kșgitu mi pazaru, fiindu kă eraș mi liberi de toate vigrile nouoarelor civilisate; kă se nștriaș kă frsktele arborilor mi ale pămîntulș, nre kare fșru otare desnșrgite ilș kltivaș, skimbîndu-lș în totu anuș; șmblaš însu ka nomazu, okșunđu-se kă nșksitș mi nștrindu-se kă lante, dnu kare se nșmiru mi bștori de lante. Ei la alta nș se eservitaș de kștș la kltărie, la lănta kă giretșlș, nrin kare s'aș arștatș mi foarte bni kltăregu mi ageri ș-

Cosmog.
Jean Abé
d'Artola.

Appian
Soph.
la IIIr.

Strab. Enstatie,
Pom.
Melet.

Pomp. Appian.
Horat. Ovid.
od. 3.

Ovid.
Horat.
Tucid.
Ovid.

kă, sîntu Samogei, Tataři, (dnu rislu Tatar karele adanu Mogolia mare mi se varș în Oceanelu Borealș) Kalmsu, Mogoli mi Tșguș; iar katedralele orame sîntu, Tobolskș mi Irkșgkș.

- 1 Acestu nouorș a emitu din Margiana, nrovingie a Persiei, komșu nămitu Ieseba; aceasta se afu kștre nord-estul rislu Oksu mi al Svitiei asiatiche, anroane de Marea Kasniku, de lăkl Maru, mi de desertu, karele se nămește Bigul. Lăcșitori sei se nămiaș Derbiu mi Dai.
- 2 Gegii aș fostu totu dintr'o vatră kă Davi, mi totu dintr'o nrovingie. Ei lăcșeăș ne ling rislu nămitu tșreemte Geixu, dnu kare se nămeăș Geixi mi Gegi. Iar rislu acesta în genere se nămește Oksu, mi des-narte nrovingia Persiei Xorasa de Șsbek; elu este mare, mi ȳelș mai mare din kște a vșzștș Aleksandru ȳelș Mare, karele nrin Margiana a trektș la Marea Kasniku.
- 3 Acestu munte se nămește tșreemte Kogea-Balkan, adekă muntele mare. Elu este o parte din Karnagu mi desuarte Travia de Mesia inferioară, se întinde mltu în lăngime mi este foarte naltu.

getztori; nă aveaș alte arme de krtș kăkre kă
 sŕgegi inveninate la vîrșeri, sŕlige mi kăpîte, saș
 kôse; eraș imŕergîi sŕb maî mŕlgi kănitani miç
 dșur çete, mi dșur timniî anslîi tŕcheaș eskersisni
 nentŕș întinderea gerei lorș, lăksindș sŕb kortari.
 La nevoe însz de anŕare, se sŕpșneaș la sŕș ko-

măndantș dșur alegere, karele se çerea sŕ fie omș simnls,
 drentș, sobŕș, kă kșgetŕi de eroismș, prekșm a arŕtat'o
 mi în fantș sŕslș din kănitaniî lorș, nșmitș Dromixete,
 prekșmș maî înainte se va vorbi.

Maî eraș mi alte ponoare innrejsŕlș gerei
 Davilorș, din origina Svigilorș mi a Sarmagilorș,
 prekșm: Panonii, de la kariî s'a făktș Panonia¹ saș Ŭngaria
 de astzî; Tirigegiî innrejsŕlș rîslîi Tiras, saș Nistrș;
 Aksiaçii², Bessii, Arimaniî, Assedoniî, Gișrgii nomazi,

1 Panoniî eraș Svigiî, kariî viindș în geara Çelgilorș, Portșgalia de as-
 tzi, mi kăçerindș-o, aș nșmit'o Çelto-Svitia. Pe ŕmș arșnkșndș-
 se așșŕa Germaniei, mi sŕpșindș çerkșlș Asstpiei, l'aș nșmitș
 dșur nșmele lorș Panonia. Dșur așeasta reneziŕș-se mi kă-
 çerindș nșmintșlș Ŭngariei, l'aș nșmitș mi ne așeasta Panonia; iar
 Așstria a rămasș Panonia veke. În kontra lorș a venitș maî întîi Isliș
 Çesar, dșur elș algiî, mi în çele din ŕmș Tiberiș i-a invinsș nînz çe
 imŕepislș Romanilorș a iuçenș sŕ deklina. Atșnș aș venitș Goçii
 kariî învingîndș aș dominat'o; ne așemtia i-aș alșngatș Xșniî, sŕ no-
 norș sŕlbatekș çe lăksia ne lîngș lăkslș Meotide, mi aș venitș în Ita-
 lia kă imŕșratșlș lorș Atila; de akolo întorkîndș-se iarșmi, aș nșstratș
 Panonia, nșmindșo dșur nșmele lorș; ne așemtia i-aș alșngatș Longo-
 barziî, mi earșmi ne Longobarzi Xșniî, mi în fine ne la anslș 900 de la
 Kristș, ne kșndș imŕșŕșgia Arnolfș, a venitș în kontra lorș sŕș ponorș
 din Svitia nșmitș Avari, kă kariî sŕindș-se ne ŕmș mi rămanii Xșniî,
 a reșștatș nșmele de Ŭgșri, mi geara lorș Ŭngaria.

2 Tirigegiî, kariî lăksșeș Podolia de sșș mi de Josș, Aksiaçii de ne lîngș
 Tiras, dinkolo de Volinia mi de Tartaria inferiorș, unde eraș Britolagiî,
 Messagegiî, Arniî, Bessii, de la kariî a lșatș nșmele Bessarabia, mi algiî.
 Tartarii de astzi saș Buçakliî, kare astzi este parte din Bassarabia,
 unde era kă nșginiî ani maî napte Ozș, çe din vekime se zîçea Aksia-
 çe, afștoare ne malsi mșrei Negre la răvșșarea rîslîi Boristene, unde
 anșoane se varș mi rîslș Inanis, nșmitș Bșgslș astzi. Așestș piș
 nșrșede din Podolia sententrionalș, deapŕgîndș-o de Volinia, mi adșnîndș
 maî mșlte orame, imŕarte ne ŕmș Podolia de Josș în doz nșrgiî, mi

Basilizi¹, mi algiu¹ din Enirslă Tasrikă; Tasrosvigi¹ mi Svitia mi-
totasrii din Xersonesă, care se nămi mi Svitia mi-
kă,² sure deosebire de cea mare; mi din sasă de³ Ptolom.
avemtia Tanaigi¹, împrejărsă răsăi Tanais³, Boristeni-
gi¹ ne lăngă răsăi Boristene⁴, Meogi¹ ne lăngă lăksăi
Meotide⁵. Assemenea mi Tessagegi¹ mi algiu⁶, lasigi¹, ka-

vărsăndse în Boristene, păsăinșă mai la vale se vărșă înpresă kă elș
în Marea Neagră, dăpă ce face zăă kărsă mai de dōz sate mile.

- 1 Toți avemtia mai în ȕenere se nămeaș Bosporiani mi Krimeriani, nă-
migi astăfelș de kătre ȕimbri Germaniei de neste Oceaș, din kari se
koboraș lăksitori¹ din Peninsla Tasrikă ce se nămea mi Svitia mikă
sure deosebire de cea mare. Toți astăzi se nămesă Tatari, mi staș
săb Rășia.
- 2 Xersonesăi Tasrikă făcea parte din Tartaria inferioară, sure sădăi Sar-
magiei Eșropene. Elș se nămea mi Tazaria, ne care aș stănăni'o Eli-
ni¹, întemeindă sate mi orășe; ne Elini i-aș gonită Tasrosvigi¹; ne a-
vemtia i-aș sșpșă anoi Mitridată împăratăi Pontoiei; ne avesta învin-
gindăi anoi Romani¹, i-aș stănănită ei. Pe zrmă mare parte aș stănă-
nită Genovezi¹; ne avemtia anoi i-aș gonită Tatari¹, ne kari i-aș sșpșă
împăratăi tsarșekă Săltan Maomet II; astăzi însă se stănănăme de
Rășii mi se nămea Krimăi, săă Krimcea.
- 3 Tanaissă, care se nămea mi Don, năvade din lăksăi nă-
mi Ivanov Legiore, din Rășia anșană, năvingia Rezan Osse-
ra; mi kărgindă kătre răsărită răsăi Nirsă, mi zrmăndăi kărsăi totă
kă dănsăi, se vărșă în lăksăi Meotide. Avesta în vekime se sokotea
ka răsăi ce arăă nă fostă între xotarele Asiei mi Eșropiei.
- 4 Boristenele, în komă se nămea Nirsă, elș este celă mai frumosă răsă
alș Svitiei, kă așă lănnede, mi kă nemăi fără de oase; năvade din lo-
ksrile anșane ale Rășiei, intrăndă în Polonia adăpă mai multe orășe
din Litsania, mi kreskindă nrin mai multe nărae, nrekă Beresina, Pri-
netă, Sossa, Desena, mi altele, trece nrin Volinia săă Podolia de josă, ne
anșane de Kiev, mi în cele de ne zrmă dă în Marea Neagră.
- 5 Avestă lăksă al Tartariei s'a nămită astăfelș fiind kă klovenă nemăi de
tot felșă. De vezini¹ sei se nămea Temerinda, săă măma mărei, mi
de Sviği Karmalsă, săă orășă nemăilor. Elș se afă între Sarmagia Eș-
ropenă desne nordă, între Sarmagia asiatică desne răsărită mi sădă,
mi între Xersonesăi Tasrikă săă Krimcea desne anșă. Se znmă kă
Marea Neagră nrin Bosfopsă săă strămtorea Kara, mi se desnăte nrin
lăksăi Bike mi nrin neninsla Isă Zenone. ȕirkonferinga sa este anșane
de 600 mile, iar lărgimea gurei sale de 20 stadii.
- 6 Avemtia se nămea mi Tersagegi¹; lăksăi ne lăngă lăksăi Meotide,
nrin nădsăi mi se nătreă kă vînștoarea. Pe lăngă ei eraș mi Geloni¹
kari mi zșgrăveă fegele, nentru ka sș se arate sșzăimăntătoră la ine-

ri se numeasă mi Meotî, venindă de la lakslă Meotide mi lakslindă partea nordică a Daciei; mi în cele de ne urmă
 Strab. } Печии, mi algiu¹ către vîrșetara Dņnrei; în kășă
 toate popoarele aștea la nevoie se aliază între ele.

CAPITULU III.

1. Chr. 1500 } Dņnă aștea mi Dacia mi Panonia s'ăă lă-
 Cosmogr. } kăită de natră popoare: Svingi, Celgi, Traci mi Ger-
 Jean Abbé } manii; în Panonia cele trei dintăi, mi în Dacia
 d'Arois } Germanii², kare s'ăă împărgită, dņnă kăm zikă is-
 Terent. } toriui în doz: Bastarni, mi Pevini³, popoare ce e-
 Strab. } raă odată din Sarmagia Germano-Esropeană⁴. Iar Elini pre

miu; așemia beaă mi sînge de kală. Mai eraă mi Nesri, Iasigi, Kalinzi, Istriani, ne lîngă gările rîslă Aksis, mi ne lîngă Marea Neagră; mi algiu kari astăi se nămeskă Zaporoji, dînr'o frămășă inselă a rîslă Boristene, Zaporovia, mi Dșșă, dņnă rîslă Don saă Tanais. Iar în komășă se nămeskă Kozaci, dņnă vorba kozak, ce înșemnează soldată răzătoră; mi oramă loră Tanais, saă Azak.

- 1 Певии, Troglodigii, mi algiu, lăksiaă ambele maluri ale Dņnrei, într'o parte a Moldovei mi a Bulgariei desure Marea Neagră. Așemia se numeasă în penere mi Gegi; astăi înșă în așetă lokă sint Dobrogenii.
- 2 Germanii zikă kă s'ăă nămită așfelă de la Gomer flăă lăi Lafet, alksră flăă Asxanas aă adăă din Babilonia, dņnă răsîndirea neamărilor, ne oamăni se mi aă lăksită nămîntă Germaniei. Algiu înșă pretindă kă s'ă nămită Germani de la *guera*, saă *gera*, kare înșemnează rebelă mi de la *man* kare înșemnează suadă, mi dņnă komășuarea așetora German, adekă rebelătoră.
- 3 Bastarnii sint ună honoră al Sarmagiei Esrorene, de ne gărășile Mărei Negre, vecini kă Pavini din Podolia mi kă Alani din Litzania. Așemenea mi Pavini, între Bastarni către nordă, între Ligii către anșă, mi între Daci către sșă.
- 4 Sarmagia, saă Sasromagia cea vece din Esrona, se înnarte în doz: în Sarmagia Germanikă mi în cea Esropeană. Popoarele Sarmagiei Germane eraă: Șenezi, Estiei, Pevini, Bastarni, mi alte; iar ale celei-lalte eraă: Roksolani, kari trăeă în kărsge, Alani, mi alte. Vekile ei otare eraă: către anșă rîslă Vistula*, marea Ședikă, saă

* Așetă rîșă nășede din Karnagi desure Șngaria, mi trekăndă nrin Varmavia kăpitale Poloniei, mi nrin alte nrovingii mi orame din Hirșia, se desuarte în doz ramăre, din kare cea drăntă nămită Nogati se vară în golfelă Frise Kăf; iar cea din sșă a Danigăslă, deșărgîndă-se nrin alte doz gări, se vară în golfelă Dangigă.

toți îi numeaș Sviți pînă la cei de pe lîngă kataraktele Dnăreî de la Rșmava; înaintea tătărora însă domneaș Daviî mi Gegiî, avîndș Domniî lorș proprii nămiți Пачинагъ, pater-niți mi înfrikomagi pentră toți veciniî lorș, atîtș pentră vîr-tatea lorș fizikă, kîtș mi pentră impenetrabilitatea lorș. { Dion Cass.
Avenția întemeiasz o mare uestere mi kourindea {
tôte lokșrile prin kare trece Dnărea: Misia de josș, ce o stăpîneaș Gegiî, pînă în Muntele Emș mi în malsrile { Ptolem.
Pontșlșl Eșssinș. Aveaș mi multe sate mi orame, { Appian.
prekșmș Arçina, Arçidava, Idasta, mi altele. Kari însă eraș
pe timșrile așele Domniî Davilorș mi ai Gegilor nș se mtie;
atîta nșmai kș eraș niște nopôre eroice mi resbelzôre.

Nota I. Pe timșlș resbelșlș Troikș, (karele s'a { Chærn.
tămlatș înainte de Kristș 1209) viind Traiî în A- {
sia mikș, mi lăksîndș pe lîngă Ellesnontș, s'aș înfrîngîț kș
diverse nopôre ce lăkșeaș pe akolo, prekșmș Daiî din Ir-
kania, Gegiî mi Messagegiî, (lăksitorii de pe lîngă Kasnia
se numeaș Messagegiî,) kari eraș omoșeni kș dînmiî { Omer. II.
mi veciniî. Traiî, mai pe șrmș trekîndș Ellesnontșlș mi { vers 846.
întorkîndșse în Eșrona, s'aș îmurtîntieatș, mi aș datș { Ptol. Dion
mai multe nșmiri lokșrilorș în kare aș lăksîț. Pre { Cass.
avemî Traiî Eliniî în genere îi numeaș Gegiî, ka șniî ce a-
veaș așeleamî datine mi moravșrî; însă Gegiî proprii eraș de
la Muntele Emș, de o parte mi de alta a Dnăreî, kștre gș-

Baltikș, golșl Finikș în Baltika, mi linia ce merge dingolșlș așesta kș-
tre lakșlș Albș; prin kare Oșeanșlș Sarmatikș, saș Marea Îngegatz, se
desparte desure Nordș de Germania, desure rșșrit Șuitia Asiaticș, saș
Tartaria mare kș șotarele așele kș kare se desparte mi de Eșrona, adekș:
de la gșrile rîșlșl Tanais, prin o linie trasă pînă la rîșlș Obio, saș desz
algiî pînă la Marea Albș, prin kare se desparte de Asia, mi desure sîdș
lakșlș Meotide, Istmslș neninșlșl Tasrîșe, saș Krimea, Marea Neagrș,
Dnărea mi Pîrșlșl; anol mșngiî Karnagiî, kariî se întîndș între
Tissa mi Dnărea pînă în Banatșlș Timimoareî. Astfelîș darș nîvîțz
Sarmagia, saș veka întîndere a Poloniel, kșurînde o parte din Moldova,
dintre Nistrș, Pîrșlș mi Dnăre; o parte gîn Șngaria dintre Tissa mi
Dnăre, adekș Banatșlș; imnerișlș Poloniel din șșs de Vistșla; Pîrșșia
Lîbonia, Lîțșania. Rșșia albș saș Moskovia, șnde aștșl este mi Moskva,
veka kanitalș a imnerișlșl, mi Enîrșlș Tartariel miî.

tria sa. Avușă fiindă, smorș s'a fâkștă împeratș ală Gegiloră; dănpă ayeasta voină a înkredinga ne sânsimî seî de-sure nemșrirea sșfleteloră, mi nenștândă rezmi, mi-a fâkștă o lăksingă sșb nămîntă, s'a askensă în ea în kărsă de trei anî, mi în ală patrșlea ană arștîndșse de o-dată, togi aș krezștă kă aș înviétă din morșî. Atșnăi Gegiî sîmindșse, aș krezștă tôte kîte îî învșgase mai nainte, mi atîta onorare simșiră nentș elă în kîțș i s'aș înkinatș mi ka snăi D-zeș. La ayeastă întrenrindere elă avș de ajștorș mi ne șn servș mi elevș ală lăi Pitagora a nșme Astreș. Amăgîndșse ne șrmă Gegiî kă a-semine îmmelșianî mi vrăjitorî, sșb împeragiî ăe aș venitș mai tîrziș, la atîtea sșnerstigișne mi konkordie aș venit, în kîțș mșlte mi marî lăkrșrî aș realizatș.

Strab. Suid.

Phot. 166.

Porfir. la viația lui Pitag.

Nota II. De la Zamolksis Gegiî aș kăpștatș trei sekte: șna a familieî împerștemî; alta a preogilor saș a kă-șîșlariloră, ka snî ăe aveă o deosebită kășîșlă ne kăpș. Așemția kredeă în nemșrirea sșfletșlăi, aveă moravșrî frșmôse; se okșnă kă anrikșltșra; aveă averile komșne, se abșineă de mșierî, nentș kare se mi nșmeăș kreatorî, sșngî, religiomi; iar ăea-l-altă a bștrînilor saș a komișilor, kari se nșmeăș mi okșanozi fiind kă fiie-kare aveă kîte șn karș kă doi boî: de la ayeasta mai ne șrmă s'aș nșmitș mi boierî, fiindă kă dănpă limba sarmatikă înșemnează pronrietari de boî, de la *boi-ape*¹. Din așemția a statș ne timșslă lăi Anaxarsis mi șnșlă Toksaris, karele a venitș în Atena mi alșngîndă ăîșma nrin mtiingă medicînei, fș nșș în rîndșlă E-roiloră.

Ioseph. Flaviu.

Strab. Dion Cass.

Lucian.

CAPITUL V.

Daris, marele împeratș al Persiei, fișlă lăi Istasnă, dănpă ăe a linimtiș revolșgișnea Babilonilor, a nlekatș kă

1 Nă mtiș dakă astorșlă nă se îmmală: kășî nă kreăș ka ayeastă șnșogișne șz o fi gșsită în vre șnă astorș vekîș, ăi a inventat' o înșșmî anșe a dedșe origîna nșmelsî *boerș*. Dănpă asemene etimologie, se nôte zîce mai kășrîndă kă kășvntșlă este romană, kășî zîcerile *boî* mi are sîntă de origîna latină.

Nota tradekștopșlă.

Herodot. } nensmratz ountire, mi viindz în Ellesmont a fskstz
 Car. I. }
 Cap 103. } nodz ne de-aszura lzî, mi trekînd a venitz prin Tracia
 nînz în deapa Gegilorz dintre Muntele Emz, Pontalz Eussinz
 mi Dsnzrea; mi fskîndz-le multz rzz, a nlekatz kztre partea
 Ist. univer- } nordikz a Dsnzrei în kontra Dazilorz, a Gegilorz mi
 sala fran- }
 cea. } azelor-l-alyî Szigiî, szb pretestz de a resbna nrvzli-
 rea ze az fskstz strzmomîî lorz (adikz Szigiî din Tartaria ma-
 i. Chr. } re) kz o szt de anî mai nainte în Asia; nrvzlire
 685. } armatz ne timnzlîz împzrzgîiei lzî Chiaksaz I, kindz
 az nstîitîz Asia mikz mi az gînst'a peste doz-zeyî de anî.
 i. Chr. }
 510. } Trekindz darz Dsnzrea, în demert s'a msnzi-
 } tîz ka sz sznse nopórele Dazilorz mi ale Gegilorz.

Azemtia, dzpz ze az atrasz ountirea lzî în loksrile zele mai
 selbateze, între gzrile Nistrzlsî mi ale Dsnzrei, mi între
 Moldova de astzî mi Marea Négrz, az trimisz la Dariz prin
 szn kraînikz (xeraldz) szn kokomz, o bróskz, mi zinzi sz-
 gegî, fîrz sz esulive îngeleszî lorz. Dariz zel mîndrz mi
 vanitosz a krezstîz kz prin azeste i se trimite nrmîntslz, a-
 na mi tóte vele-l-alte ka semnz de sznznere. Dar sz kon-
 siliariî al sez a esnikat azeste zikînd: O Permilorz! daka
 nz ptegiî sbzra în aerz ka npszrile, daka nz vz ptegiî a-
 sksznde szb nrmîntz ka mórevîî, mi daka nz vz ptegiî kz-
 fnda în apz ka brómtelz, nz vegî skzpa de szgepile nóstre.
 Întz adevzr Dariz lzntîndz-se szb szgegiî nefnzetat, dzpz
 datina Szigilor (kariî lovînd ne dzmmanî fzgeaz, mi anoi
 Strab. } iarzmî întorkîndz-se fzgeaz, mi din fsgz arszukaş sz-
 } gegî) mi fiîndz în perikolz sz se nrvzndeaskz tótz o-
 untirea de sete, (afîndz-se lzuta intr'o kzmnie fîrz de apz, ze
 era desertzslz Gegilor, din szs de zetatea nsmîtz astzî Ki-
 lia) abia a îngelesz tikzlósa stare în kare se affa. Pe lingz
 azeste Domniî Szigilor szîndz-se, az trasz în aliangz mi ne
 Istieş, tiranzî Miletzlsî, nre karele l'az rgatz sz arz nodzslz
 de ne Ellesmont, nentz ka sz sdrobéskz tótz ountirea lzî
 Dariz. Elz întîîz a promisz, dar ne szmz s'a resgînditîz, fiîndz
 kz a sokotitîz kz, kszînd psterea lzî Dariz, ptea smorz sz
 kazz mi a sa, ka zna ze era onszz legilor Ellinilorz. Devî
 kzkîndz promisisznea datz, a dat de mtire lzî Dariz, karele,

aszind aveste, atît s'a sneriat în kîts a trekat rîne de Dn-
nrea mi s'a întors pîn de rîwine prin Ellesmonts în Assia,
pîrsind ne Davi mi ne Gegi, linimigi mi netrbragi în
gerile lor.

Nota III. Se îngelege dar, kî aveste provîngii, a-
stîzi împîrgite, iar atînci în zna snite, katr sî fi fost kî
mîgi sekoli mai nainte lîksite mi noulate, ka sî nîts în
nemîtslî sekoli sî se ouze nsterilorî vîlorî nemîssrate ale
lî Davi.

CAPITULŢ VI.

Dnîr învingerea renertatr asura Atinenilorî în {^{In. Chr.}
Xersones de kître Filip împîratl Macedonilorî în {^{339.}
aliangî kî Zestî regele Travilorî mi kî Sitalis al Gegi-
lorî, prekîmî s'a zisî mai sîs, nsterea Macedonilorî a
învenst sî krîskî, mi atîta a kreskî, în kîts învingînd, nre
Peoni¹, a kîpînsî tîts Travia² mi s'aî reneît mi a-
sura Tribalilorî³ mi a Gegilorî. Atînci Gegi, vî lîks-
eaî desnre partea nordikî între Mîntele Ems mi Dnîrea,
înfrikomîndî-se, mî-aî lîatî de seamî mi aî aflatî kî kale
sî se mîte din Messia nstere Dnîre, desnre partea nordikî,
mi sî se sîuze omogenilorî lorî de akolo. Astfelî s'aî a-
mezatî în Moldova de josî, kare se nîmi mi Davia Getikî.

Nota IV. Поминиъ, mi algi astorî, din kari mi snî
Grevî, nressînd din avîstî strîmstare kî Gegiî eraî Travî,
snînsî kî Davi mi Gegiî se dîdîkî din Travia. Assemîne
mi Germanîslî Bissing în tomîslî II al Geografieî lî zîve kî

1 Snî nonorî din Macedonia, vî lîksîa desnre Travia nî lîngî { Dion.
mîntele Rodona.

2 Travia este provîngie a Esroneî, mare mi întînsî, kare se ôtremitî de-
surre nordî mi aîssî kî Bîlgaria, desnre sîdî kî marea Egeî, mi de-
surre rîsrîtsî kî Pontîl Essînsî, kî Bosforîslî Travîkî, kî Hronontida
mi kî Ellesmontslî; se împîrgia din vekime în dosî provîngii, {^{Pîndu.}
nî sîmî în natrî: în Travia nronîe desnre aîssî, în mîntele {
Ems dîsurre nordî, în Rodona desnre sîdî, mi în Bisanga desnre rî-
srîtsî.

3 Tribalî, nonorî din Messia de josî, sî Bîlgaria, lîksîndî desnre a-
nîssî el.

Românii (Valaxii) de astăzi erau frați lăcășitorilor de peste Dunăre, mi străneșii ai vechilor Trași. Dar se înmulț în această: kîțse pentru căvîntăși frați, Bissing adevărul vorbește, fiindcă că Belgarii mi Sărbii se trag din Sarmăgia mi Svitia Assiatikă; Belgarii de la râul Bolga saș Volga, mi

Nicoph. } Sărbii de la Midia Persiană, ce se numea în ko-
Grigor. } menș Serbanș saș Sxirbanș; de aceea Slavii totți
sîntă frați. Iar kîțse desne căvîntăși străneșii ai vechilor
Trași, se înmulț: kăci Gegii ce s'au strămutat din Svitia
Trașikă (dănu Strabone,) saș din Svitia Pontikă (dănu Pl-
tarkă,) erau frați întru adevărul că Gegii mi Dacii de pe-
ste Dunăre, nu însă că Trași.

CAPITULU VII.

1. Chr. } Dănu mórtea lui Filinș Macedonăș, Trașii mi
835. } Tribalii de peste Muntele Emă, revoltîndse împre-
Curtius. } nă că regele lorș Sirmă, în kontra lui Alessandră,
făru învinși că totși; apoi cersă asilă la Gegi, în insula
Peșce, care este între grăile Dunărei, unde kredeaș că vor
avea sigzangă. Dar Alessandră, că tóte că mică că avea
a se oușne la o armată de 4000 călăregi mi 10,000 pede-
strami Gegi, totșii totșii să treacă; mi grăindă șă lokă
îndemînatekă, ajătată de nimte vase bizantine mi de niște
Appian. } bărăi de nesăsită ale Gegiloră, aș treăstă făru de
Cartea I. } veste că vre o 1,500 călăregi mi 4,000 pedestri mi
Cap IV. } aș căzătă asămra Gegiloră. Așemția, neștîndăse o-
pușne la falangele lui Alessandră cele regălate, aș lăată faga
mi s'au înkis într'ouetate ce era lîngă marginea Dunărei, că
șkonă ka grăindă timnă îndemînatekă, să loveăș făru de
veste oștirea dășmană mi să o silăskă a se întorče. Vă-
zîndă însă că Alessandră se grăea de asediș, mi-aș lăată
femeile mi konii, mi tesășrele ce aveaș, mi aș făgită în de-
sertări mi lokări neșmlate. Atănu aș trimis soli la Ales-
sandră cerîndă pace; acesta întrebîndă-i de ce se temă mai
măltă? ei aș răsponșă făru teamă că de nimika altă ka de
kădereă cerîșli. Acestă răsponșă, de mi a întărită ne

Alessandru, însu frika fgariloru, grestatea loksriloru nezmblate, mi în fine tsrbetarea ponóreloru din Ilirikú, mi a Tebaniloru din Elada, il nevoiru s le promitu pacea, mslgumindusse de odatu k a fskstú xotarú imntrgúiei lú Dnurea. Dnu aceasta s'a întorsú în Macedonia.

Nota V. Elliniú ziku k Sarmis, saú Sírmos, a fostú imntratslú Travilorú; iar Kergis zice k a fostú alú Tribalilorú; însu Zamolskis zice k ne la învenstslú sekolslú alú 17 a vztzú în Davia snú banú de argintú atitú de vekis, în kitú literile ellinemu ce eraú ne elú eraú mai mterse, mi n se vedea alta de kitú ΑΡΜΙΣ ΣΟΛΒΥΣ, kare ceú ce se okúnaú k arceologia esnlikaú k este *Sarmisú Imntratslú*.

KAPITULŪ VIII.

Dnu ce s'a imntrgúitú imntrgúia lú Alessan-
 dru celú mare, súb momtenitorii seú, Lisimakú a ^{1 Chr. 322.}
 lsatú Travia imnreunú k tóte oramele desne Pontslú Egsinú; iar rivalslú seú Antigonú, mi Zestú, imntratslú Travilorú, mi kolonia Galatikú ¹ a Ellinilorú, s'á aliatsú k Suiiú, mi smptraú fórtu ne Lisimakú. Acesta însu, tristfindú a învinsú mi a ssnssú tóte loksrile pnú în Istrú; n s'a mslgumitú inkú k atúta, mi trekúndú rúslú, s'a rúnezitú asnpa Davilorú mi a Gegilorú, neste kariú domnia atsnve ^{Pollen. C. 7.}
 Dromixete ². Acesta era sn omú vikleanú, pri-
 cepútlú, kragiosú mi frugalú: a trimisú ne snslú din ostamú, nsmitú Aitú, k kúvntú ka s se pefakú fgaris, mi kú-
 zúndú în múnile lú Lisimakú s se fakú a cere ajstoris mi

1 Galatia se afla în partea desne Marea Mesiei ce se numente astzi Mangalú; mai era însu sn oramú nsmitú Galatia în Mesia de josú a Xersonesslú Axilla, într'o gurú a Dnurei anróne de vekea Axilla, kare se numente karea lú Axilú, [astzi Kilia] denarte k doz mile de vetatea Albú (Akerman.)

2 Altslú era Dromixete, acela ce a datú ajstorú imntratslú Antiorú alú Siriei la assedisú Kinselei, vetate din Travia, k 262 ani înainte de Kristú, mi altslú era ajstorslú lú Mitridatú. Acestú Dromixete era k totslú altslú.

Lisimakș, mi mai multe băcșii de aur, apróne de }
 gura Mareșelș, kș cinș mile departe de remedinga }
 lși Decebalș. Afândș despre aceasta Georgie Kardinalș, }
 a datș de mure împărtesei Isabelei, kare lșnd tesasrșlș }
 acesta de la aflștopi, aș trimisș doz mi de bani saș gal- }
 beni, ka darș lși Asgșstș Ferdinandș II în anul 1637 dșnz }
 Kristș. Este însz îndocalș. Gșsitș-s'a óre întrz adevărș a- }
 semine tesasrș? mi óre alș lși Decebalș fșsese? mi apoi, }
 assemine bani s'aș gșsit mi în gara Romșneaskș, kș ki- }
 nșlș lși Lisimakș ne de o parte, mi de cea parte împăra- }
 tșlș mezândș ne tronș, mi îmurejșrș kș literile aceste: *Li-*
simakș împăratșlș.

CAPITULŪ IX.

Dșnz ce Seleskș a kșcheritș Tracia, șzigîndș }
 ne Lisimakș, mi dșnz acesta algi, în cele de ne șr- }
 mș mi Antigonș, ne atșnș Brenș împăratșlș Galilorș ^{In. Chr.}
 lșssândș la Istrș 15,000 pedestri mi 3,000 kșlșregi, a kș- ^{282.}
 tezatș sș kalce Elada, mi sș urade temnlșlș Delfilorș. Dar
 Elliniș șnîndș-se, dșnz îndemnșlș preogilorș temnlșlș Del-
 fikș, s'aș rșnezitș asșura lși mi atitș de kșmnlitș rșsboiș
 s'a fșkștș, în kîțș nșginî din Galî aș skșnatș. Iar omtirea
 lși Brenș lșsatș la Istrș, șțțrândș-se de autentare, înșenș
 a șșșșra ne Gegi mi ne Tribalî, prekșmș mi Macedoniș,

1 Cei întîi lșkșitori dșnz delseviș în Galî mi în alte provingii ale Eșroneș
 apșsene, se zîve kș ar fi fostș Ţelgi, nomorș foarte primitivș, karele se
 trage de la Asxanazș, strșnenotș al lși Noe. Aceastș gearș mai în ve-
 kime se nșmea Ţeltosșitia, ne șrmș Galia, de la Galî, kari eraș Ţelgi.
 Mortșgalia de astșzi, mi-a lșatș nșmele de la Galî, kare însemneșz gearș
 de kșlștori; fiîndș kș kândș s'a șmulatș Ţeltosșitia de ómenî, s'aș
 grșbitș sș trimișz kolonii în diverse mi demșrtate lokșrî din lșme, ka
 șniș ce nș-i mál înkșnea nșmșntșlș. Aceasta s'a șmatș ne timnlșlș
 împărtșiel lși Tarciniș Priskș. Latîniș, prefșkândș kșvntșlș de șșșș,
 i-aș nșmitș Galî, mi Elliniș Galagi. Kândș așemtia aș emitș din Galia,
 șșb komanda lși Brenș în nșmșrș de 300,000, șniș din ei s'aș amezatș
 în Italia, algi în Germania, în însulele Britanișe, în Iliria, în Greșia,
 mi kîar în Asia. În cele de ne șrmș Galia s'a nșmit Franga, de la
 Françî, kștre anulș 223 dșnz Kristș.

în kîț s'a rădikatș asșnra lorș Antigonș mi, în snire kș çel lalgi, atșta i-a bștștș în kșțș pșgini din ei aș skșnatș kș fșga pșnș la lokslș șnde Dșnșrea se șnemte kș Sava; akolo s'aș amezatș sșb nșmele de Skortisçi, pșnș kșndș mai ne șimș s'aș kșnoskștș de kștre Romanı. Dar Skortisçii mi Tribalii atıțș s'aș strikatș șniș ne algiș urin resboiș, în kșțș kșgi aș remasș din Tribalı, aș fșgitș la Gegi neste Istrș, mi astfelș s'a nerdtșș ponorslș așesta, atștș de mare ne tim-pșlș lși Filinș mi alș lși Alessandrș çelș mare. Iar Gegii aș înçenștș a kreute mi în pșterı mi în ponorçișne.

Nota VII. Galatia veke, astșzi İsttinonole mi İstiana, este șnș oramiș între Bitinia mi Kanadovia, avșndș de metropolș Angșra. Așestș nșme i s'a datș de Brenș, karele, kșndș a venitș, a lșksitș mai întșiș fobșrgslș Bizançlși, çe s'a nșmitș Galata, mi mai ne șrmș Pera, de la treçerea de çeea parte a Galilorș.

(Vezi kronika lși Alessandrș mi Geografia lși Meletiiș.)

CAPITULŪ X.

Kșndș împșratslș Macedonilorș, Perșeș, în aliangș kș mai mșlte ponorș nordice, pșrta resbelș Romanilorș, pofti mi ne Rolș, domnșlș Gegilorș în aliangș. Așesta nș pștș, fiindș kș se afla în rșsboiș kș Bastarnii¹. Ostamiı seı, ne-nșrtindș-se destșlș de vitejemte, fșrș învinmi. Atșnçe împșratslș drentș nedeansș le-a porșnçitș șș se kșlçe noaptea kș kanșlș la niçiórele femeilorș, mi șș șerveaskș bșrbagiı ne femeı, prekșmș șerveaș ele mai nainte ne bșrbagiı, pșnș kșndș earșmi prin rșsboiș șș-mi rșksșmpere desonórea, kșpștatș în rșsboiș.

Nota VIII. Probabilș este kș Elinii niçi o distinkçie ne șșçeaș între Davı mi Gegi; kșndș vedeaș în fagș ne Gegi, vorbindș desure ei, îngelegeaș mi ne Davı. Dar dșpș çe Macedonii s'aș șșpșșș Romanilorș, Gegii mi Davii sșb nșmele de Davı mi Sçigi, trekșndș printre orame aș a-

¹ Bastarnii lokșeaș ne șnde astșzi este Rșsia minorș.

jensă pănă la Marea Adriatică. Akolo, amezându-se într'ună lokș anșrată de natură, eraș neînțetată' smpărăi de Romani mi de Skortisvi, din kare kassă smblaș dintr'ună lokș în altă făkândă prădăciuni. Pănă în fine Marks Didiș i-a alșngatș în geara lorș proprie, — mi apoi Livis Drass i-a înfrnată mai mltă mi i-a onrită de a mai trece Dșnșrea. { i. Chr. 113.
Atșnșe mi Romani înșenșră a vorbi desnre ei, nș- { 112.
minds-i Davi.

CAPITULU XI.

Strămtorându-se Gegii de ktre Bastarni mi Travi, temându-se totă odată mi de Romaniș ște eraș n'apronș, lșsară kămnile desnre marginile Dșnșrei, mi se traseră snre mșngi. Țeara lorș se desnșrgia în doș: ktre rșșrită mi Pontșlă Eșssină era a Gegiloră, iară ktre anșș a Daviloră. De la sorgentele Istrălă pănă la Assionole (dșne Ptol.) saș pănă la katarakte (dșne Strab.) lokșeaș Davi; iar de la katarakte pănă la Pontă, Gegii. Dar Davi mi Gegii, skimbându-mi lokșinga, mi-aș skimbată mi norokslă, kăvi înmșlgându-se mi înmșreșnându-se între sine ¹, s'aș arștată atăș de înfrikomăgi Romaniloră, în kăș Minsșis Rșfs, kândă fș strătorată de Skortisvi mi Davi, a trimisă ne frate-seș înainte kș nșgini kășregi, kș ordină kș kândă va vedea kș se înșinge rșșboislă, șș se arate de odată de șteea parte mi șș komande șș șșne kș trămbigele mi kș klonogei; mi astfelă șșetă mare făkându-se nșin resșnetăș mșngiloră, dșșmanii kreșră kș vină mșlgi ostami în kontra loră, mi temându-se aș întorsă dosăș. Mai țrziă Gais Stri- { i. Chr. 86.
bonis Kșris, sșșșindă ne Mesī mi ne Dardanī ²,
a venită la Dșnșre, mi s'a înaintită asșnra Daviloră mai.

1 În anulă de la Kristă 108 Gais Maris a învinsă ne Țimbri, șșizându nește 10,000 mi pșinzându 6000; iar ștei-l-algi aș fșgită în Dania, Pșrsia, Livonia mi Litsania. Iar kșgi aș lokșită în Litsania s'aș nșmită Genizi, desnre kari mai nainte se va vorbi. Resșelsă așesta a șmată în komitatăș Tirolșlă, aurăne de rșlăș Adige.

2 Dardanī se nșmeaș lokșitorii Mesiei, saș ai Serbiei de astăzi, kare pănă la otarșle Meședonieș se nșmea Dardania. Așemtia eraș omenii ștei mai

măltă de kătă ori kare altăle din Romană, dar s'a temtă s'ă
 Sextu Ru- } meargă mai departe. Mai ne zrmă Anix Klădix
 finu. } a venită asăna Sarmagiloră, mi Lăksăle pănă la Ta-
 Cap. 7. } nais mi pănă la lakăle Meotide. Toți achemtia însă
 mai măltă preferă s'ă vază ne Davi de departe de kătă s'ă
 se lănte kă ei.

CAPITULŪ XII.

1. Chr. } Făkăndă-se Domnă asăna Daviloră Berebista,
 50—56. } a găsītă noporăle fôrte străncinată din kassa dese-
 loră resbăe. Dar findă omă kă minte, vrednikă mi vitěză,
 în skurtă timnă, kă konsilie mi învăgătăra filosofăle egiptean
 Divinek, mi kă firăka sa agerime în arta resbelsăle,
 atătă mi-a întărită năterca, în kătă a sșnășă mi tôte nopô-
 rele vezine ale Gegiloră. Trekăndă ne zrmă Istrăle, a pră-
 Pliniu. } dată Trăvia pănă în Macedonia mi Iliria ¹, a prăpă-
 Strab. } dită ne Țelgiț sniğı kă Trăvi mi Iliri, prăkșmă mi
 Dion. } ne Boi ² mi ne Tasrisă ³, împășnă kă domnăle loră
 Ovid. } Kritasiri, în kătă lokăle loră s'a nămită desertăle
 Boiloră. Elă mi-a întinsă domnia de la Boristene mi Pon-

sălbătegi mi mai skărbomi kănoskăgi ne atășă: lokșeă în gronă sș-
 nate în baligele viteloră, în tôte siaga loră de trei ori nămai se lăș, —
 odată kăndă se nămteăș, odată kăndă se însășă mi odată dăne môrte,
 kăndă îi skăldaș (Alian. ist. c. IV). Aveăș însă talentă deosebită nen-
 tră musikă, kăntăș pră frămosă în fisere. Țăra avășta se nămea mi
 Mesia de la Mesii ăe lokșeă o parte din ea, desure riziș Kabră, săș
 Țiabră, karele desnarte Serbia de Bulgaria, mi karele se nămemte mi
 Moreva, săș Săkava; mi în ăele dăne zrmă s'a nămită Serbia de la Serbi
 prăkșmă s'a zisă la Cap. VI. nota IV, mi se va sșșne mai nainte. (Or-
 teliu).

- 1 Avăștă provingie din vekime se nămea mi Ilirikă, mi se împășgia în
 doz părgi: în Dalmăgia mi Livornia, săș Kroăgia, kare astăzi se gș-
 seskă sșb immerisăle Asătriei.
- 2 Achemtia erăș sșș noporă Galikă, mi lokșeăș Boemia, kare se hotăramte
 desure răsărită kă Silezia mi Moravia, desure nordă kă Lessăgia mi kă
 Saksonia de sșș, desure apăsă kă Frankonia mi desure sșș kă Bava-
 ria. Dăne Boi, ăeara avășta fș lokșită de Markomani, mi anoi de Ba-
 imi săș Boemi.
- 3 Tasrisăi lokșeăș nartea Panoniei de sșș, ăe se nămemte astăzi Stiria.

telă Exssină pînă la Norik¹ mi pînă la otarele Bindelivilor², a sursă mi kolonia Elinilor³ de pe Boristene⁴ pe care o îngrijeaș nre bine Gegii, interesându-se de prodsctele ei, asemenea mi oramslă Odrissilor⁵ Aigis (vezi Cap. IV sub nota a.) pe care pe srmă Viteliă viindă din Mesia o lă de la Gegii.

Berebista kstrierindă adeseori atăt Travia mi¹ 1. Chr. Iliria, kătă mi cele-lalte orame ale Romanilor², aș^{44.} adă la mănne pe Isliă Țesară, karele dăne pe a învinsă pe Pomneis, întorkindă-se la Roma, s'a decisă să plece asă-nra lă mi a Pargiloră. Ama dară trimigindă la Anolonia³ dăne Așgștă Oktaviană, ka s-lă aibă de ajstoriă în resbelă Dăvikă mi Partikă, plănăea emirea sa; nă ajnse în să a-mi imulini skonslă, kăvă lovirea de mórte a lă Brătă mantsi pe Dăv, pe Iiriă mi Pargi⁴ de perdere mi rsină. Kă tóte aeste Berebista nrenarase doz sste de mi de omtire kontra lă Așgștă.

Viindă în Dăvia mțire desne mórtea lă Țesară, iarăm s'ă skslătă Gegii mi aș învenstă a strika Maçedonia kă inkrsisnile loră. Antonis gșindă nretestă, a ȇerstă de la Senată omtire în kontra dămmaniloră zikindă kă mi Țesară ilă gșise ka s-lă trimigă în kontra Gegiloră mi a Pargiloră, kă tóte kă konrsnile xotarăloră Partive se sțpneaș în năve inkă. Dar Senatălă, avăndă indoele desne inkrsisnile Gegiloră în Maçedonia (kăvă se bșnia kă Antonis va întrebșingă omtirea în sfărămarea Romei), a refșată mi a trimisă snioni ka să vază dăka mțirea era adevrătă.

1 Noriul se nșmeaș loksitoriă mșngiloră, dintre Korintia mi Salisburgesia, dinkolo de rșlă Ină, mi se xotzră kă Bindelivia, săș Bavaria.

2 Adekă insula Axilia, ȇe se află în Sarmăgia Eșroneană, înainte gșiloră Boristenslă, săș Niurslă, mi kare în komșă se nșmemto Kagkaria.

3 Oramă frmosă ală Maçedoniă la malsă mșrei desne aursă, astăzi în rsine.

4 Partia era o povingie nrea mare a Piersiei, între Midia desne anșă Assiria desne rșșrită, Pepsida desne sșdă, mi Irkania desne nordă. De sni se nșmemto Arak, mi de sni Korasa. Pe timpsă imșragiloră Romani, se nșmea mai kă șeamă tótă Piersia sșb nșme de Partia.

Între acestea, Antonis înmănuind Senatsul, se proclama comandant al oștirilor Macedonice, mișnionî întorcînd-se aș zădărnîc la născut în Macedonia, dar că dădă se ve trage oștirea de acolo, nădă se înădărgă iarăși. Antonis, ne zădărgă amăgind legăzile din Macedonia, le-a trimis în Italia mișn prin votsul nopădă a făcătă ca frate-se Gais Antonis, ză se nămească găbernator ală Macedonie; elă însă mai tărziă o pădă ră, căci la orășul Istrianilor¹ învingînd-se de către Bastarni aliați cu Mesii, s'a grăbită

Dion Cass. 88. Cap. 10. } să făgă. Se vede însă că în această răboiă era

mi Davi, căci în țetatea Davikă Genșkla s'a găsă

să mai tărziă mără înmormăntate din prăzile ce aș lăsată kăndă aș învinsă ne Antonis.

1 Chr. 84. } Pe. timnă kătă trismviratsă sădăsea kanitala Romei, năci o grijă nă se lăa desure Davia; dar reskăla Panoniloră mi a Dalmagiloră îndemnă ne Așgăstă Oktaviană ză se dăcă asămă loră, nentă ca ză înfigă văltării Romană mi ne pămăntă Daviei. Așgăstă ordonă ca ză făcă tabăra răboiă în orășul Segeste², kare este în malsă

Sueton. Tacit și alții. } lăslă răsă Sava; a făcătă mi vase năstătăre că kare ză trăcă oștirea neste răs; dar nentă ca ză făcă sigă indăntă să, a lovită earășă ne Dalmagiă kare înă se ginea în Sitănia. În răboiă ațela rănădă-se, a înțetă de a se mai bate că aceste nopăre kăteztăre, mi întăkăndă-se la Roma, a lăsată komanda lă Marks Statiliă Tărsă.

Dar păparativele țele mară ale Romaniloră, mi făma eroismă lă Așgăstă, aș răsănată în toată Davia, mi ată de tare aș sămăntă ne Berebista, în kătă a trimisă solă către Așgăstă, pămităndă-i ajătoră în kontra lă Antonis. Solă trimă însă, țerăndă lăkră nedemne de imne-

1 Istrianole, către găra Săntă să Sădikă a Dănzărei, kare astă se nămește Portiga, să Prostovița, desure rășărită Bălgărei, depăte de malsă Mărei Negre 60 stădi.

2 Segeste să Sisăia, orășă ală Panoniei în malsă răsă Sava, aurdă de otărele Tărciei. Astă era țetatea Kroagiă Căsarie, la otărlă Sklavoniei, în komășă nămită Sisăeg, să Sissak.

rişlă Romană, Aşgăstă a ordonată să se întorcă fără nici
un rezultat. Berebista, măriindu-se de această, s'a decisă
să se dea în partea lui Antonis, pentru ca să po-
tă şmoră să se întinză în timpul războiului dintre ^{Strab.}
Oktavus şi Antonis. Dar revolta kasnişilor se şi moră,
fără veste l'ă rădica din lume, mai înainte de a trimite
Romanii oştire în contra lui.

CAPITUL XIII.

De moartea lui Berebista s'a înmărgit împărăţia sa
la trei domnitori: Rols, Daniga şi Ziraks. Aşemenea, din
kassa intrigilor interioare, de mi pierduseră din pesterile lor,
totuşi era în stare să ouse Romanilor chiar peste 60,000
oştire. Rols, aflând desure războiul civil ce era între Ro-
mani, mi prevenind că nu putea găsi înăuntrul său, nu
şi putea să plece în contra lor. Dar fiind că s'au
sefăraşa ca numai de război să plece, el a slobozit înaintea
lor doi keni, cari a învenit a se muna între ei, atunc
a slobozit mi un lăş, mi keni vâzându-l a stat în-
dată de a se muna mi s'au renezit asupra lui. Că ki-
părea această, făcând ne puoră să îngheagă că mi Ro-
manii potă să se rănează asupra lor, l'ă împedea de la
păzirea sa.

Dar cei-l-algi domni ai Daviei alt-felă soko-
tindă, s'au unită cu Iasigii¹, cu Sarmagii mi cu Ba-
starnii, mi a rădată ne Mesii, ne Tribalii mi ne Dardanii.
Cele întăi s'au le deteră kragii, mi trăgând muntele
Emă, a făcând mari dăne Dentileşilor s'au ai Roma-
nilor, pentru ce Statiliş Tărsă i-a gonit peste Dăne. Site,
domnii Dentileşilor, mi algi amici ai Romanilor, a voită
să-mi răbăne mai multă pentru stricăciunile mi dănele că-
te a fostă suferit de la ei. Atunc Marks Licinius Krassă,

¹ Iasigii mi Meogii, odată locşitori ai Sarmagiei Esronene, desure lăcăşi
Meotide, între Novarii către aură, mi Roksolani către răzrită, unde a-
stăzi e Tartaria mică. Iar Iasigii mi Metanastii locşea Ungaria de susă
dinkolo de Dăne, având Davia spre răzrită.

le. Ziraks însz, împresnz kz tóte tesaxrile lsi, se dse la Svigi ka sz le çerz ajstorz, kzvi simgise planzil lsi Krassz. Acesta însz în skertz timnz lz mi cetatea acesa-
sta, dar kz mltz ostenealz; ne zrmz se întorse în Gruter c. 3.
Travia kz trismfz.

CAPITULŪ XIV.

Livinis a trismfatz, iar Davi în mznji znde lokseaz
rdiknzdz domnz ne Kotissonz, emiaz kndz inge-
da Dnzrea, mi prdaz marginile. Desure szpztzri-
le mi snalma ce avsserz Romanii de la Kotisson, i. Chr. 15.
Horat. cart. II. cap. 20.
mztzrisemte poetslz Oraiz, kzvi aflnzdze la Mचना i mi
adese szpztzdz de sni mi de alji, era întrebatz merez da-
ka a mai azitz ceva desure Davi? Cesarz, gzszndz (Sarmen. c. II. Cap. 5. 6. 35.)
kz kale sz se kzege de ponorzlz acesta szpztztorz,
a trimisz ne Kneiz Lentzls aszura lorz. Acesta i-a
innisz ceva mai denarte, a rdikatdz mi zetzdj ne Flor. Orat. II. III. Cap. 2 și 3.
la marginile lorz, mi Romanii se mndreaz kz az zvisz o-
mtirea Davikz a lsi Kotisson. Însz Davia atnzce nz era în-
vinsz; nz tzziz se rdikz earzmi mi se întinse.

Lentzls a stabilitz mltz mi ne Sarmaji, fzkndz ze-
tzi snre sigzranz, desure kare Prokoniz ama vorbenzte:
„Împzraji Romanilorz az întzritz gzrile rizlzi Dnzrea kz
„kastelzri mi zetzdj, atzdz în drnta kztz mi în stnga, ka
„sz ouréskz ne barbarii de neste Dnzre, mi sz le înszle
„frikz.“ Mai de folosz însz de kztz toate întzritzrile, aces-
te, nentz Romanii a statz mórtea lsi Kotisson, karele lzu-
tndz-se kz Lentzls, a kzztz în rzboiz, preksmz mztzri-
seaze Ssetoniz zikndz kz Azgzstz a înnedekatz înkzgeri-
le Davilorz, vzgzndz trei domni mi mare mlgime din o-
mtirea lorz. Fiindz însz kz acestz rege al Davilorz era
viteaz mi resboitoriz, vrednikz atzdz în timnz de naze pen-
trz vele din întrz înnzrziei sale kztz mi în timnz de res-
boiz în kontra dszumanilorz sei, a dejskatz planzrile mi do-
ringe le Romanilorz mi i-a adsz la nevoe mare.

1 Sz bzrbatz învzgzatz, amikz alz lsi Cesare. .

De mi Kotisson a peritș, Daviî totșmi s'aș înșșflegitș:
 1. Chr. 11. } șnindș-se kș Besiî, kș Sarmagiî mi kș Panoniî, aș
 } kassatș marî țșrbșrșrî Romanilorș, nș kare abîa le-a
 linimtitș Tiberis. Așesta a isbștitș de a fșkștș ne Daviî sș
 stabileze ne nrșdștoriî lorș din Panonia, dșne țererea lșî
 Așgșstș mi a ponorșlșî Romanș, ka sș nș se înkîzș tem-
 plșlș lșî Janș. Dar neste kșrșndș, Filiș Kats nriimindș
 ordinș a merge așșura Davilorș, a adșnatș 50,000 ostamî
 din lokșrile anroniete de Dșnrș, mi șnitș kș Severș, enar-
 Ovid. trist. } kșlș Mesieî, lșșrșndș Panonia mi Dalmagia, a nlekatș
 } așșura lorș. Mare dobșndș însș n'aș kșpștatș, kșșî
 Besiî mi Sarmagiî, Iasigiî mi Gegiî li s'aș onșșș ka șnș
 Dion Cass. } zidș neînvinsș, pșpș la môrtea lșî Așgșstș, fșrș
 1. Chr. 14. } a încșta kș eskșrsișnile lorș țele xogșmî.

Nota IX. Pe timniî așestia Ovidș, (faîmosșlș poetș alș
 Romanilorș) era essilatș la oramșlș Tomi, karele se afla în
 marginea îmșșrșgieî Romane desșre Pontșlș Essișnș, între
 Istrionole mi Galatia. Așestș oramș se nșmea mi Milete,
 mi în țele de ne șrmș Konstantia, saș Konstanga, dșne Kon-
 stangia sora marelș Konstantinș. De ațeea kșndș Ovidș
 sușne desșre trisșmîșlș Panonilorș mi desșre șșșșșșșșș Dalm-
 agiei, zîțe kș Daviî eraș neînvinșmi.

CAPITULŪ XV.

Tiberis, űșindș kanștș resbelșlșî Germanikș, desșre
 kare se temea mai mșltș, s'a dedatș îndatș la kșșzimî mi
 la desîrșșrî. Ameșșndș-se la Kanrea ¹, nșnș în atșta a
 abandonatș îngrijirea kanitaleî, în kștș nițî deksrioniî kș-
 lșregilorș nș î-a kompletatș, nițî ne tribșniî saș kșrșșito-
 riî oramelorș nș î-a preskimbatș. Așeastș neîngrijire fșkș
 kș Armenia ² kșșș șșb Pargî, iar Mesia șșb Daviî mi Sar-

1 Kanrea saș insula Kanri, depșrtatș kș 3 mile de promontorișlș Ateneî
 mi kș 24 de alș Neanolî. În ea este șnș oramș mikș, mi ațeea se vș-
 neașș de doz orî ne anș mșlgime de nrenelîge.

2 Armenia îmî are nșmele de la Armeniș, țovarovșlș lșî Iasson. Ea se
 îmșarte în minorș mi maiorș: țea maiorș se zîțe mi Tșrkomania de la

mağı; asemenea mi Galia se kşnrinse de Germani, şure mare rşmine mi daşnr a immerisli Romanş. Tiberis trimi-
pşndş ne Drşssş în Germania, aşta a împşrşitş Maravod-
şliş¹ a şnpşş pre Sşabi² mi orşndşindşle domnş ne Be-
niş, din semingia Kşazilorş, le-adatş de lokşitş lokşliş Kas-
şş, karele este între Morava mi risliş Bagş. Iar legiõnele
Machedonice aş fşkşţş mi elş ęe aş pşţşţş, şure a apşra
Mesia în kontra barbarilorş; mai alesş a 4-a mi a 5-a s'a
pşrtatş eroicemte la Banatşliş Timimõrei şnde şşntş drşmşri
şşpate în malşliş de pştrş alş Dşnrşrei pentrs ka şş
se tragş vasele ęe se perikşlaş în katarakte. Anrõ-
ne de aşeste drşmşri s'a fşkşţş mi inskringişni în memo-
ria liş Tiberis de kştre ostamiş nşmitelorş legiõne.

Grisel. I.
p. 286.

Nş se vede însş ka Daviş şş fi fşkşţş vre'o espedi-
gişne însemnatş nişli şşb Kaligşla, nişli şşb Klşşdiş.
nişli şşb Nerone; mi şşb aşemliş împşragi, ka mi
mai nainte, Dşnrşrea despşrgşen ne Romanş de Davi mi Sar-
mağı. Asemine mi Iliriş, mi lokşitoriş pşnrş în Dalmagiş
mi Dşnrşre, se apşraş nşmai kş doş legiõne, kare şurji-
neaş loviriile Davilorş.

Seneca.

Dar neşngelegerile interiõre dintre Țesariş Gal-
ba, Oton, Viteliş mi Vesnasianş, mi miseriile dintre
ei, aş kreskşţş pşterea Davilorş. Ilirikşliş s'a tşrbşratş, Ga-
liile s'aş revoltatş, Sarmagiş mi Sşabiş s'aş reskşlatş. Pe

D. Chr.
69.

Tşrkomaniş kari aş venitş akolo din Tartaria Asiatiķş. Aşeastă se xo-
ramte kş Georgia desure nordş, kş Asia miķş desure anşşş, kş Persia
desure rşşritş, mi kş Diarbekir desure şşđş; risliş ei ęeliş mai însem-
natş este Araksi, mi kanitala Esşm. Iar ęea minorş se nşmemte de
Tşrşl Aladşli, mi se xotşramte desure anşşş mi nordş kş mşntele Skor-
diskş, desure rşşritş kş Esfrats mi desure şşđş kş mşntele Ames.
Risliş ei ęeliş însemnatş este Melas, mi kanitala Maras.

- 1 Maravodşliş, şaş Moravia, ęte o parte din Boemia avşndş Silesia desure
rşşritş mi nordş, desure anşşş înşmliş Boemia mi desure şşđş Aştria,
şnde din vekime era nonorşliş Kşazilorş.
- 2 Sşabia, şaş ęerkşliş Sşabikş, kourinde dşkatşliş Virtembergşliş, marki-
zatşliş Baden, mi Burgovia. S'a nşmitş aua de la risliş Sşabş, mi este
provincie mare a Germauiş, şe xotşramte desure rşşritş kş Bavaria,
desure anşşş kş Rinsliş, desure şşđş kş Elvegiş, mi desure nordş kş
Frankonia.

Tach. 6. I. } lăngă ayeasta Domniî Sarmagiloră mi lasigiî s'aş le-
 P. 2. } gată în alianţă de resbois între ei mi avândă mare
 mslgime de ponoră mi de kălrime, s'aş trasă de o parte
 atătă domniî Szabiloră kătă mi ai Kzagiloră. Iar Sekstilis
 Felice observa kă arina Tasrikă, mi kă ontă regimente de
 Noriçi.

Astfelă srmândă lăkrşile, s'a făkătă bztăea între O-
 Sevarin. } ton mi Vitelis la Kremona în Italia, mi rəmzindă
 despre } învinsă Oton, s'a tərbzrată nă nsmal Germania, dar
 Panonia. } mi Davia, kare s'a gătătă să resmingă legiōnele romane.
 Dar Məciană a resistată kă a mēsea legiōnă pănă ce a ve-
 nită Fontenis Agrina kă ōstea lăi Vitelis în Mesia, mi ast-
 felă a întimminată lovirile barbariloră. Dar celă mai mare
 ajstoră nentă imneriăş Romană a fostă zvădereă lăi Vite-
 lis, ka şnelă ce era nedemnă de a domni pe Roma, nentă
 krşzimea mi desfărşirile lăi cele nemərginite.

Dar kândă se aflaş în revoltă Panoniă, lasigiî mi Sar-
 magiî, kariî resninseseră pe Davi pănă în Tissa, pre-
 ksmă mi Szabiî, Bastarniî mi Germaniî kăgi lokseăş pe a-
 kolo, atşnăce mi Vesnasiană a lăată kărma. Atşnăce Markă
 Platis lokotenentăş seş din Mesia a şşşşă neste 100,000
 de barbari imuresnă kă domniî loră; a linimtită mslgimea
 Sarmagiloră; a şşşşă ne nemălgmigiî de mai nainte ai Ro-
 maniloră; de la domniî Bastarniloră, ai Roksolaniloră mi ai
 Daviloră liberândă ne prisionieri, i-a trimişă pe la fragiî mi
 pəringiî loră; aş lăată mi ne ostategiî (zblōge) ce eraş în-
 kă la inemici; iar pe domniăş Szagiloră înksujşrândăş, l'a
 gonită din Xersonessă Tasrikă dinkolō de Boristene, mi
 elă celă întăi a lăată de akolo grăş nentă ponorăş Romană.
 Vesnasiană nentă ayeasta l'a onorată kă darsă de trismăş.
 Dşnă ayeasta sşb Vesnasiană, preksmă mi sşb fişlă seş
 Tits, tōte ponōrele ayeşte aş fostă şşşşă, şmilite mi linimtite.

CAPITULŪ XVI.

Szabiî ăerândă de la Domegiană şnă ajstoră de 100
 kălręgi în kontra Ligiloră, ce lăkseăş atşnăce în Mesia,

împărătească le-a înmăluită cererea; dar azeasta a fostă { Dion Cass.
 kassa kă s'a înčenstă earămi resbelă între Ro- p. 761.
 manî mi Davi. Ligiî sursindă-se, 's'aș snită kă Iasigiî, mi
 s'aș. gătitiă să treakă Istrălă. Atsnă s'aș skslată { D. Chr.
 mi Daviî, kă domnălă loră Dăras, mi renezindă-se 82.
 aș tbeată tôte gardele (strejile) Romaniloră, sfăr- Duras și
 mândă kă totălă ne Anis Sabins kă omțirea sa. Durpaneu,
 Dăpă azeasta Dăra, prevăzândă viitorălă, mi văr- după Dion.
 dă-se prea jșne, a abdikată în favôrea lăi Decebală. Epigr. la
 Azeasta era snă bərbată kănoskă nentă agerimea Bignollu.
 lăi în strategeme, esperimentată nentă ka să le pșe p. 242.
 în lskrare, măestră nentă ka să se nôrte kă dăm- Martial.
 manii, să le pșe kărse, să se lante, să făgă la timnă, Epigr. V. 23
 îngelentă la trismfări mi la nenoroviři; desnre tôte kalit- Dion Cass.
 gile azește a dată mi dovadă, kăvî înainte de a nleka as- Martial.
 upra Romaniloră, a făkstă konsiliări sekrete de aliangă kă 9. 36.
 Parokă, domnălă Partiloră, kă Sarmagiî mi kă Katgiî. Plin.
 Epigr. II.
 10. Epigr.
 16.

Pregătindă-se de răbois Decebală, mai întăis a pro-
 misă prin solî Romaniloră pace; ne șrmă însă aflândă kă
 Domegiană a trimisă asupra lăi ne Făskă, generală armii-
 loră pretoriane, i-a trimisă rășnănsă prin a doa solie în de-
 ridere zikândă kă saș să se grăbeaskă a-i da tribută anșală
 kăte doi oboli de fie-kare Romană, saș de nă, se { Tacit. II.
 va bate mi mătă răș va faye Romaniloră. Atsnă III. Cap. 4.
 Domegiană, nenștândă mistă deriderea, a pșevinitată nleka- 112.
 rea lăi Făskă. Azeșă generală era șnălă din militariî ștei
 mai kapabili, dar mai țărziă kăzșse mi elă la molișăne;
 în resbelălă kă Daviî, dăpă ște a nerdștă mătă o- { Iuv. c. III.
 mțire, s'a nerdștă mi elă însămi, mi s'a înmormen- Cap. 4. 12. 13
 tată într'o pădsre Davikă, prekămă mărțriseskă Oroz. Tacit
 mai mșlgi istoriă, între kari mi satirikălă Isvenală SalustCrisp
 zikândă kă în oramă de mărșă elă proektează Martial. E-
 pigr. VI.
 bătălii, mi la vltării Davi pșezmte dășșrile. p. 76.

Măniindă-se Domegiană nentă ște ște i-aș făkstă Da-
 vii, s'a devisă să se dăkă iarămi asupra lăi. Ajșngândă
 însă la Messia, a înkredingătă lăi Isliană espedigisnea. A-
 zeșta a dată ordină ka togă ostamii, pșnă mi șteșșionii,

să'mi înscrie nămele pe armele lorș, nentru ka s' se kș-nóske acela ce ar face vre ză faktș strălyvītș saș injositoris. Dșnp ayeasta dândș bștălie dșmmanilorș, la Dion Cass. } Tana¹ a șvīsș mșlgime din ei. Atșnșe kșzândș mi Bezias, celș întzīs generalș alș lși Deyebalș, s'a pșefăktș mortș, mi apoī neste nōnte a fșgitș pe fșrimș. Deyebalș a-tșnșe temzndș-se ka s'z nș rșsbatș invingștorī Romanī în impșrșgia sa, a pșș de a tșétș arborīl cel mai de anrōne, mi pe vșrfșrile lorș a pșș arme, în kștș Romanī, krezzndș kș aeymtia eraș ostamī, s'aș temștș de a înainta.

Dșnp aeyș mikș șkșșesș alș lși Islianș, Domegianș a kșzștș într'o gremalș mare. Mșniindș-se așșnra Kșazilorș (lșksitorī din Moravia,) mi a Markomanilorș (lșksitorī din Boemia) fiindș kș nș ī-aș datș ajștoris în kontra Davilorș, a șvīsș kș o kșșzime neomenōș ne solī ce ei trimiseșe ka s'z chearș naye, mi s'a renezitș în Panonia ka s'z-mī rșsbșne așșnra lorș. Fșkzndș-se bștaea kș mare fșrie, Markomanī l'aș inșvinsș, mi l'aș redșș la fșgș; pe șrimș vșzndș-se fōrte strșmtoratș, a trimisș ambasadorī la Deyebalș kș cherere de naye. Deyebalș, plinș de modestie, Martial. II. } de mi de mșlte orī cherșse naye mi nș o pștea kș Ep. 3. } pșta, primi ambassada; dar nș s'a dșș elș singșrș la lokșlș de întzlnire, ți a trimisș pe frate-seș Diege inșreșnș kș kșgī-va algi Davī. Domegianș l'a primitș kș bșksrie, mi dândș-ī arme, kșgī-va prisionieri, mare mșlgime de banī, mi mai mșlgī memșterī trebșitori în timnș de resbelș mi de naye, promigzndș ză tribștș anșalș determinatș, id. II. } aș komușșș kș elș tokmelele pșșei. Dșnp ayeasta v. 18. } Domegianș a pșș diademș pe kapșlș lși Diege, ka kșndș l'aș fi inșvinsș, mi dșrșindș kș banī mi kș onorī pe Statii II. III } ostamī seī, l'a trimisș inșreșnș kș ai seī la Roma Lacrimela } kș o enistolș ka din partea lși Deyebalș (dar inștruriei. } kinsitș), prin kare elș se arșta inșvingștoris, mi kș 168. } Deyebalș s'a plekatș la naye kș inșvoealș ka Romanī s'z dea ză tribștș anșalș Davilorș, nentru ka aeymtia s'z nș

1 Tana pōte s'z fie satslș Talna de astzī din Țeara Romșneaskș.

mai tîrbşre gerile Romane. Acestor dare s'a mi nlătîtş reglatş în kîrsş de doi-sure-zече anî, de la 88 dşnrş Kristş, pînrş la 100.

De mi a fîkşţş o pache atţţş de şmilitóre, Domegianş a serbatş dorş trismfşri; aşşnra Katşilorş ^{Suet. Plin. paneg. c. VII. 2.} mi aşşnra Davilorş. Asemene mi pînrş Sarmaşî a trimişş la kanitolişş lşî Joşe dafinş trismfştoriş. Trismfşrile le adorna kş pompe de mare pregş, înşş nş kş obiekte lşate de la inimîşî, şî kş altele rşnite de la alişî şaşş de la oramele Romane. Pe lşngş aceste n'a şî-^{Martial. 15. 50. 65} tatş a adşoga la titlşrile sale mi aşela de Davikş, mi şş-lş tîpşreaskş kîar ne monede. Dar de tóte aceste Romanîi rîdeaş, kşşî îngeleseserş kş pachea fşsesesh kşmpşratş, mi kş ne kşndş kodriî Getişî mi Dş-^{Statu. 26.} nrşea eraş în linimte, gşbernatorşlş Plinîş Çivilîş se arşta óre-kşmş kş le domineazş: kşnomteaş neştîngş ^{Martial VII. v. 83.} şşfleteaskş mi kornoralş a lşî Domegianş, kşşî îlşş vedeaş kş-î plşcea mai mşltş şş se primble prin oramş de kşţş prin omşire, mai mşltş ne josş de kşţş kşlare; şş fakş bşţşliile prin generalî, iar nş elş înşşmî; kş fantele ferîcite le înşşmîa lşimî, iar şele neferîcite generalilorş seî; kş ne şei ferîşîgî în bşţşliî îî şîia, iar ne şei neferîşîgî îî înşşra. Dar vikleniile lşî, kşşzimea, desfrşnrşrile mi kşniditatea lşî fşrş resnlătite de mşna şnşî sklavş liberatş, aşşme Stefanş, în anşlş 96 dşnrş Kristş.

CAPITULŢ XVII.

Dşnrş mórtea lşî Domegianş pşindş mşna ne gşvernş nimte bşrbagî îngelenşî, Nerva mi Traianş, s'aş îndrentatş mşltş trebile imperişlşî. Mai kş seamş Traianş, neşşferîndş ka Romanîi şş dea tribşţş anşalş Davilorş, plekş a-^{D. Chr. 100.} şşnra lşî Decebalş ¹. Acesta aşşîndş de mşşşrile împşratslşî, se kşnrînse de temere, kşnoskîndş kş mai na-

¹ Dşnrş monetele din anşlş aşesta se vede plekşrea lşî Traianş. Kiarş Plinîş în karta I şşne desure nlanşlş rşşboişlşî Davikş.

inte învinsese pe Domitian¹ iar nu pe Roman¹, mi k^a a-
k^ama avea a se lupta k^a sn¹ ponor¹, karele se distingea
nu n¹mai prin drentate mi eroism¹, dar mi prin modestia
Dion Cass. } b¹nelor¹ p¹rt¹r¹. Între a¹este, Traian¹ ajsng¹nd¹
} în Messia, netrek¹ earna akolo, amez¹nd¹ garnisóne
romane pe l¹ng¹ D¹nz¹re.

K^am¹ a dat¹ prim¹v¹ara, a trek¹t¹ om¹tirea peste D¹nz¹-
D. Chr. } re, s¹nde f¹k¹nd¹ sakrif¹g¹r¹ mi kons¹lt¹nd¹ orakol¹,
101. } m¹erse înainte în geara inemik¹. Davi¹ se assig¹-
rase pret¹stinden¹ k^a p¹ds¹r¹ t¹éte mi k^a om¹tire. Ajsng¹nd¹
la Tana, s¹nde-mi ave¹ Davi¹ om¹tirea, se g¹ti de b¹tae;
at¹nc¹e i se trimise sn¹ disk¹ mare, pe kare era skris¹ k^a
litere latine k^a B¹r¹i mi tog¹ aliag¹ kons¹lteaz¹ pe Traian¹
s^a se înt¹rk¹ înd¹rg¹nt¹ mi s^a res¹pekteze p¹cea. Dar Tra-
ian¹, n¹l¹z¹nd¹ în privire konsilisrile am¹ilor¹, a dat¹ b¹-
taea, mi înv¹ng¹nd¹ pe inem¹i, ordon¹ ka kanetele v¹lor¹
v¹imi s^a se p¹e în par¹ înaintea taberei.

Decebal¹ înv¹ns¹, dar nu de tot¹ înfr¹nt¹, trimise la
Traian¹ sol¹ pe n¹nte kom¹gi, din kl¹ssa cea mai de jos¹,
ka s¹re bajokora l¹i Traian¹, k^a v¹erere de p¹ce. Traian¹,
des¹neg¹sind¹-i mi alsng¹nd¹-i, dete ear¹mi r¹sbois Davi-
lor¹ mi Sarmagilor¹ v¹ le era¹ aliag¹. A¹em¹tia, v¹z¹nd¹-se
ear¹mi învin¹mi, trimiser¹ o a doa ambassad¹, kom¹ps¹ mi
din m¹eri kare p¹l¹gea¹ mi v¹erea¹ p¹cea. Dar n¹ci a¹ea-
st¹ ambassad¹ nu f¹ ask¹ltat¹. Ūrm¹nd¹ anoi mi alte b¹-
t¹lii, am¹nd¹ p¹rgile a¹ f¹k¹t¹ prisionier¹; Roman¹ t¹ta¹
pe ai lor¹ k^a omenie, iar Davi¹ k^a cea mai mare k¹zime
mi lamitate, în k¹t¹ k¹ar¹ femeile lor¹ îi p¹rl¹ea¹ k^a f¹kl¹ile.
Astfel¹ af¹nd¹-se înk¹ l¹kr¹rile, earna s¹si mi resbel¹l¹
în¹et¹ din am¹nd¹ p¹rgile.

D. Chr. } Trek¹nd¹ earna, vine prim¹v¹ara, mi Roman¹i
102. } alerg¹ ear¹mi la arme. F¹k¹nd¹ mai înt¹i sakrif¹-
Pet. Patric. 38. 39. } dg¹r¹ la ze¹ ¹, s¹a¹ p¹reg¹t¹ de b¹tlie k^a tog¹.

1 Roman¹ sakrif¹ka¹ la ze¹ m¹ngilor¹ ka s^a le ajste a trece m¹ngi;
sakrif¹ka¹ la ze¹ emirilor¹, ka s^a le ajste a m¹ka k^a om¹irile; la ze¹
trek¹torilor¹, ka s^a le ajste a trece v¹e-s¹ m¹te, sn¹ r¹š mi alte.

Azzindă de ayeasta Deyebală, mi temând-se, a trimisă ea-
rămî ambassade de ómenî mai însemnađi, kariî, lăzândă ar-
mele pe pămîntă mi îngenskindă, aș rəgată pe Traiană zî-
kândă kă Deyebală va face țe va ordona, nămaî sî-i dea
voe sî vie sî-i vorbésăt în fađă, saș sî trimidă pe čineva
ka sî vorbeaskă kă elă desure naye. Traiană a tri-
misă atsnaye pe Səra Klasdiă mi pe Libiană sənperiorălă
Pretorisălă; însə nimikă n'a făkstă, kăvî ničî kă
ayemtia Deyebală n'a kətezată sî vie la întă-
nire, čî a trimisă alđî solă, pe kari atsnaye Tra-
iană nă i-a mai primită, mi a plekată asəura lăi. Făkən-
d-se bətaea, Deyebală fə invinsă kă totslă; iar rəsboială
fə atătă de învermənată mi de səngerosă, în kătă în omțirea
romană nă mai ajsngeaș kərnile nentă ka sî se lege nă-
gile (ranele) soldađiloră, mi kăiar împəratălă rənea xlamida
(kabaniga, xăina țeă pe deassura) de pe dənssălă, ka sî
prokre legătărî nentă ței nlagadı. Dəpă fireaska lăi is-
bire de omenire, ordonă ka kornările Romaniloră omorîđi
sî se înmormənteze kă pomă, rədikəndă deassura loră mi
altare, ka sî se fəkă în fie-kare ană libađisnî mi rəđvəisnî
nentă ței adormiđi.

Dəpă ayeștă resbelă Traiană, mergəndă mai denarte, a
kəpninsă mənđi ței fortifikađi kă kastelsrî, în kare a gəsătă
arme, mamine resbeliče, prisionierî, prekəsmă mi snă stin-
dardă ləată mai nainte de la Fəskă, kəndă l'aș fostă
invinsă. Iar Massimină a kəpninsă o četəđse, în kare
se afla mi o soră a lăi Deyebală. Iar Ləvəis Kəingis Məsrə,
karele komənda arina Məsriloră, viindă kă kəlărimea smó-
ră a Nəmiziloră, a făkstă atătə fante eroiče, în kătă a prii-
mită ləade mi onorî, kă kare s'a îndrentəđită nentă imurə-
dengele sale de mai nainte.

În așă strəmtorare kəzəndă Deyebală, a tri-
misă o məlđime de barbađi mi femeî kă koniđi
loră, kariî kəzəndă în genənkî, arənkəndă armele la
pəməntă, mi kă mənile legate îndərtătă, snre
semnă de səsənere, se rəgaș ferbinte nentă na-
če. Traiană priimi solia ayeasta. Atsnaye veni mi Dey-

bală însemni, îmi aruncă armele la pământ, mi se înclină la picioarele împăratului, promițând că va face ce-i va ordona, nu însă că skopul să pzească cele promise, ci că

idem. Pagina 285. } skopul ca să scape de perikolul de față. Așa dară promise să predea armele mi mămenele, mementul petrară mi lemnară ce lăsa de la Domegiană, mi ne de-

idem. Capitulu 55. } sertori¹, să dăruie cetățile, mi să vedeze totă pământul ce lăsa Traiană din otarale sale; să aibă așeiamă amică mi inemică că ponorlă Romană; ne fgară să nă primească, nă să întrebă singeze vre nă ostamă Romană. Despre tôte așeste a trimisă de a înmănuțat ne Sena-

idem. Cap. 13, 59. } tulă Romană prin solă, spre a întări pacea. După așeste pșneră la kale, împăratul, lăzândă garnisone ne otarale cele năse ale imperiului, s'a întorsă în Italia, unde cetățenii Romei îlă primiră că măltă baskrie mi izbire. Atănce mi solă lă Decebală intrară în Senată, dăndă armele mi că mănile legate îndăruntă, dăndă datina prisionierilor, mi vorbiră pșgină mi că smilingă; dăndă kare întărindă-se pacea, îmi relăsară armele mi se întorsă în geara

Dupe Chr. 103. Maph. Epig. pagina 200. } loră. După așesta Traiană serbă trismălă Daviloră, mi se sșnranămi Davikă, prekămă se vede ne monete mi ne alte monșmente din timnă seă.

Nenștândă sșferi învingerea așeastă smilitore, Decebală neste pșgină timnă se reskole, mi kălkândă tokmelele pșcei, iarămi închene a infesta provingiile romane, îndemnândă ne vecini la alianță, mi făkândă strikăvășni țățloră celoră ce i se arătase inemică, — măi alesă Iasigiloră, kariă eraă aliagă că Romanii. Lăzândă utire Traiană despre așesta, atăta s'a mănietă în kăță s'a devisă să se dukă eargă înă însemni așupra lăi. Așa dară lăzândă că sine pre nepotă seă Adriană, mi ne Lăvăr Kșingăr Mășră, a plekată la Dăndre, unde sosindă, îmi făkă plană kămă să treakă răsă. Atănce aș alergată la elă Iasigii, mi alte ponoră revoltate așupra lăi Decebală, mi kiar mslă Davi desertori.

¹ Sșida la kăvântă kriminală zice că ne așemăia lăzândă-i împăratul i-a zăisă.

Pregătind-se să treacă Dănelea către podul de bărci săl albii, prevăzătorul împărat băgă de seamă că el, trecând pe pământul Davik, inamicul nostru, să vie pe din-dărăt să arze podul și să întreprindă comenziștii să oștirea sa către Mesia. De aceea a grăbit să cale ca mai bine să facă resbelul să siguranță și întăzire, de călă să reneșne și perikolă; și prin armare să facă podul de pântec și kastelul să tărni și mangul ne la kanete. Așa dar ordonă să treacă atăta oștire în malul Davik, călă trebea spre apărarea lokă și unde voea să facă podul. Deci, încredințând podul și săl faimosă arhitektă, Anolodoră Damaschenă, netrecă în Mesia, ocupându-se a Zonara des-
pre Bizant.
Plin. c. 56. primi pe Davi fagară, a askuta soliile Iasigilor, și a kșeta la cele desne resbelul și pace.

Ocupându-se astfel, Traiană amțenta înclinarea proiectă se, iar arhitektul Anolodoră se silea să konstruirea podul și celăl de pântec. Acesta s'a edificat între tărniș Severin și mi Černeș, către mēse mile Italiē din jos de Kataraktele Dănelei, care tărniș se nămesă Demir-kani ¹, adică pōrta de feră. Rămășigele acestă podul văzându-le Komitele Marsili, le-a măsărat și le-a deskris ². Iar Dion Kassis krede că podul și Traiană este mai sșnerior de călă tōte cele-lalte edificul ale sale; elă zice că nilastri (stălni) era de doz-zeci netre tetragone, având fiecare 150 nișore în-

1 Demir-kani este între Ţngaria desne răsărit și Transilvania desne anssă.

2 Dăne Komitele Marsili, Dănelea abia are o mie de nămi lărgime, iar dăne Dion 3570 nișore. Mi fiind călă intă din stălni era de departe și săl de altă 17½ stălni, totă podul avea prin armare 23 stălni, și lăngimea 440 stălni de Viena. Dăne acestă astoră, stălni era de pântec ordină, amestekă și kărmiș, iar cele 22 bolte și nodăle de-assura, era de lemnă de stejară. Iar D. d'Amvili zice, că batorul și Ţgelă sokotemte lăngimea podul de 535 stălni de Viena, și arăta, în nănsă ixnografică ce a skosă, năma 19 stălni ai podul, a-fară de mări de ne sskată.

Prokonsulul Teofilă zice că Anolodoră a fskătă mai intă nimate kivotul lăng de 120 nișore, și late de 80, nre care le a arskată și anoi a konstrisă podul. Dar kēmă în adevăr s'a fskătă acestă, năma Anolodoră ară ntea să ne deskrice.

nălgime mi 60 lăgime, mi departe znelă de altă de 170
 nițóre, avândă între ei kăpole de nătră, kă kare se lega
 înnreșnă. Totă astfel zice mi Ioan Dăni, înșă astoriă ave-

Dion.
 Amian.
 Marcel, 24.

}ntia nă deskriș partea de deasupra a nodăli; de
 }nde se dedăce kă partea aceea era de lemnă, mi
 }kă doringa mi genisă lă Traiană s'a mădămită

nămaă kă atăta.

Între aceste, Decebală, văzândă kă konstruirea nodă-
 lă înaintează, mi întristăndă-se fôrte de revoltarea sânsmi-
 loră sei, dorea năcea atăță nătră nresinte kăță mi nătră
 viitoră. Năstăndă înșă a se decide kă să se nredă Ro-
 maniloră kă prisionieră, făgimă mi-a retrasă omțirea, mi a
 kiemată ne vecină la alianță zikădă: kă dakă ei ilă voră
 nătră, negremită se voră perikola mi ei, iar dakă se voră
 lănta kă elă dinnreșnă, nôte mi ei să-mă assignă libertatea.
 Lăndă înșă tôte măsșrile kăvenite nătră resbelă, a cher-
 kată mai întăi să alănge în ȧela-l-altă mală ne Romană
 kari năzeăă întăritșrile, dar fă resninsă kă rămine. Dătră
 aceasta, văzândă kă nă mi-a năstăă realisa astfelă nlanăă,
 a sokotăă kă înainteă întăritșriloră romane să onșă mi elă
 alte întăritșră; făkăndă aceasta, mi-a adășă omțirea anrône
 mi s'a înkisă kă trei răndări de zidări, kă skonă kă de a-
 kolo să easă adesea mi kă săgetăări mi renezi loviri să
 sșnere ne Romană în lăkrăă loră, mi să îmășșpineze nămă-
 răă loră. Dar niță această nă i s'a nemerită; kăvă Roma-
 niă mangșrile mi zidările le-aă lăată kă asaltă, mi aă res-
 ninsă ne Dăvă departe.

Învinsă de nălte ori, Decebală s'a încherkată în ȧele de
 ne șrmă să învingă kă viklenia; a kăgetată să răneaskă
 viața lă Traiană, lăkră ȧe kăță ne ȧe era să-lă împlinea-
 skă kă kinsăă șrmătoră: a trimisă kăvă-va ômenă devotaă
 mi kștezștori în Mesia, să se nrefakă a fi făgiti de la elă,
 mi însinsindă-se prin omțire să găseaskă timă a se anro-
 niea de îmătratsăă mi a'ă șvide. Dar viklenia s'a desko-
 perită, kăvă znelă dintre ei, însăfăndă nrenșșră, mi fiindă
 năă la tortăre, arăă adevărsăă, dăne kare toă komnăiă se
 prinșăă mi se șvisăă.

Înkeind-se nodslă, Traiană a trektă de ceea parte, mi învenzndă espedigiznea pe pământslă inemikă, {Duce Chr. 105. s'a renezită asupra lăi Decebală kă tótă nsterea sa. Bstae a fostă învermnată: de la împărată pănă la soldată, Romanii aă înfrntată perikoliă ței mai mari mi aă arstată eroismslă ței mai lăsdabilă. Ūnă soldată greă r-nită, fă skosă din kămnslă bătăliei; elă vărzndă kă nă mai are șnerană de viaă, a emiă din kortă, mi readsnzndă-mi nsterile, earămi s'a vărză în bstae, mi a șvisă înkă mslăi inimici pănă i s'aă storsă de totă nsterile mi a kăzătă. Mai nainte de tôte însă se țeazeă fanta generalslăi Longină, kare merită a figăra în istoria răsbóeloră. Acesta, fiindă snslă din ței kari sșura mai mltă ne Davi, Decebală f-kă plană ș-lă prină kă kinslă șrmătoris: îi trimise re-pnsă kă voemte ș-lă întăneaskă ka ș-lă vorbeaskă de na-țe, arătndă-se nlekată a i se sșune; Longină amăgindă-se s'a dșă, dar Decebală, kălkzndă-mi promissiea, ilă nșse la onreală; dșură ațeasta, fiindă întreată de planșrile lăi Traiană, mi nerșșsnzndă nimikă, fă înkisă, însă trtată omenemte. Anoi Decebală trimise rșșșșș lăi Traiană kă de voemte șă aibă ne Longină, șă i se dea îndărzntă pământslă pănă în Istră, mi șă i se năteaskă tôte keltselele. Traiană îi rșșșșș kă nă nótă niči mltă, niči nșgină gri-jă desure Longină, mi kă ori de-i va da drămslă, ori de-lă va ginea, nșgină le năș Romaniloră. Longină însă prină snă servă ală seă gși otravă șvigătóre, mi promigzndă lăi Decebală kă-lă va rekonzilia kă Traiană, s'a nrefăktă kă trimite ne servitorislă seă kă skrisori rșgtóre la Traiană, dar kăndă a sokotită kă servitorislă a nștătă șă ajangă în sigșrangă, elă a bătă nște nónte otrava, mi a mșrită.

Dșură ațeasta Decebală a țeștă de la Traiană ne servitoris, promigzndă ș-lă dea în lokslă seă kornslă lăi Longină, mi zece alăi nșisionieră; mi kă ațeastă nșșșșș a trimisă ne snă țeșșșșș, țe fșșșșș nșinsă odată kă Longină. Sștamslă, viindă mi snșindă tôte kște s'aă întămnlătă lăi Longină, Traiană n'a trimisă îndărzntă niči ne elă, niči ne servitoris, anșșșșș mai mltă libertatea snăi Romană

de kȳtš immormântarea snšî mortš. Decebalš, mȳniindŭ-se de ayeasta, a spȳnzratš kornelš lšî Longinš urintr'snš narš ne peregiî kanitalei lorš Sarmisagetssa ¹, unde se aflaš akŭma Romanii. Ayeasta vȳzndš Traianš, a sŭsŭinatš, iar Romanii kŭrinzndŭ-se de fȳria rȳsbȳnȳrei, mi dŭnȳ snš resbelš invermȳnatš, aš asediatš mi aš datš assaltš ȳetȳgei. Daviî se anȳraš kȳ eroismš, giindŭ-se ne zidȳrî kȳ sȳlige mi svȳrlindš sȳgegiî; kȳ tȳte ayeate ȳetate se ia mi oramŭlš se arde ², iar orȳmanii snii se sȳidš nrin otravȳ, algiî se fakš nrisonieri. Dŭnȳ kŭrinderea oramŭlŭi, se trimiţš omtiriî în tȳte nrȳgile, kare goneskš ne Daviî ȳe aš mai remaš, ardš loksingele lorš, mi adskš o mȳlgime de nrisonieri. Iar Decebalš vȳzndš neirea omtirilorš sale, sklȳvirea mi stingerea nagisnei sale, mi ne sine anȳrȳne de a fi prinsš, kȳzȳ în desperare mi se sinȳvise, preferȳndš a mȳri de kȳtš a trȳi fȳrȳ impȳrȳgie mi a gȳsta desonȳrea sklȳviei. Atȳnȳ Romanii aš arȳtatš kanŭlš sinȳvissŭlŭi la togiî nrisonieriî mi loksitorii, ka sȳ se inkredingȳze mi sȳ se sȳnȳse; dŭnȳ ayeasta l'aš trimisš la Roma, insȳ n'a adssš atȳta bsȳrie în

1 Ayeastȳ ȳetate a fostš fȳdatȳ de Sarmisš în fȳndŭlš Transilvaniei, între Mȳrȳmš mi Oltš, mi anȳrȳne de Pȳrta de ferš, unde astȳzi se aflȳ orȳmŭlŭi Barel. Dȳne kȳȳerirea Romanilorš, s'a nŭmitš Olȳia Traianȳ, nrȳksmš se dovedemȳ din o inskringisne gȳsitȳ akolo: Colon. Ulp.Traian. August. Dac. Zarmis. De aȳe sȳntš dȳr drȳmȳrî: snŭlš ȳe merge kȳtre strȳmtorile mȳntelŭi Olȳia, nŭmitȳ Pȳrta de ferš; altȳlš ȳe treȳe ne marginile risŭlŭi Sargengis, se întinde kȳtre Anŭlš *, mi este fȳksitš din netre nrȳstrate. Desnrȳ ayeata mi indȳele geografikȳ alš lšî Karolš Balmaginš zȳȳe arȳtȳndš kȳ, kalea lšî Traianš se întinde de la Braxel nrȳz la ȳetate Xageg. S'a gȳsitš insȳ mi altȳ inskringisne.

2 Oramŭlš Sarmisagetssa, kanitala lšî Decebalš, se vede kȳ era de lemȳš, de bsȳz ȳȳȳ ȳe a arš. Sȳb Marks Skȳrians, smȳlȳndŭ-se de koloniî Romanȳ, s'a nŭmitš Olȳia Traianȳ; mi impȳratŭlš a inskrisš nrȳ nŭmai nŭmele sȳz mi alš familiei sele, ȳi mi nŭmele ȳelš vekȳ de Sarmisagetssa l'a adȳgitš, ka sȳ alȳ în nosteritate, mi kȳtre rȳmamȳ Davi o nȳre mi glorie. De aȳȳea kolonia ayeasta ne inskringisni se nŭmemȳte kanitalȳ, iar sȳb Gordianš III, nŭmai metropolȳ; kȳ 240 ani dȳne Kristš.

* Anŭlŭi este între Kladionole mi Sibii, anȳrȳne de Mȳrȳmš, mi se nŭmemȳte astȳzi Alba Iŭlia mi Alba Karolina; fiȳndš kȳ akolo s'a gȳsitš mi mai multe inskringisni, ȳe dovedȳskȳ kolonisarea Anŭlŭilor.

попороѣ, пре кѣтѣ маі њаинте њсѣѣа грѣзѣ нѣмаі азѣirea нѣмелѣі сеѣ.

Атѣнче ми конфидентѣлѣ лѣі Дѣчѣбалѣ, нѣмитѣ Виколѣ, нѣнтрѣ ка сѣ скане де склавие, аѣ спѣсѣ лѣі Траіанѣ де-спре тѣсарѣлѣ че аскѣнсесе домнѣлѣ сеѣ њаинте ресбоіѣ-лѣі. Ачеаста се фѣкссе кѣ кинѣлѣ сѣмѣторіѣ: абѣтѣндѣ нѣ-рѣлѣлѣ Саргенгіа ¹, а сѣпатѣ њн албіа са о грѣпѣ mare, ми а нѣсѣ њн еа о мѣлгіме де азѣрѣ, дар маі мѣлтѣ ар-
 гинтѣ, ми алте лѣкѣрѣі де mare њрегѣ, каре нѣ сѣферѣ ^{Dion Cass.}
 нѣі се стрікѣ де ѣмезеалѣ; не сѣмѣ астѣпѣндѣ гѣра гро-
 нѣі кѣ петре бине нотривите, а арѣнкатѣ деасѣнра дѣрѣна, ми
 аної а њдрѣнтатѣ нѣрѣлѣлѣ еарѣмѣ не калеа са. А маі fostѣ
 аскѣнсѣ ми алтеле мѣлте њнтр'о снелѣнкѣ; ми тѣте ачесте ле
 фѣкссе фѣрѣ а ѣ нимѣнѣ алтѣлѣ де фѣрѣ де кѣтѣ склавіі че
 лѣкраѣ ла ачѣастѣ треабѣ, не карі аної і-а сѣісѣ нѣнтрѣ ка
 сѣ нѣ кѣмѣва сѣ арѣте кѣіѣа чѣле аскѣнсе. Траіанѣ, дѣнѣ
 че а гѣсѣітѣ ачесте тѣсарѣ, а рѣдікатѣ о колѣмнѣ кѣ њнскрѣп-
 чіѣне латѣнѣ, алѣ кѣрѣіа њнгелесѣ естѣ ачѣста:

Deskonerindѣ-se тѣсарѣле Давіѣі, дівінѣлѣ Nerva Tra-
 іанѣ Чѣсарѣ Августѣ, мѣлгіѣмитѣ а датѣ зѣслѣі аѣлѣторіѣ, та-
 тѣлѣі авѣтѣ, тѣрѣі мѣме.

Ачѣастѣ колѣмнѣ с'а гѣсѣітѣ ла Ѣлніа Траіанѣ, Beligra-
 dѣлѣ де астѣзі алѣ Ѣнгаріѣі.

CAPITULŮ XVIII.

Дѣпѣ ачесте, Траіанѣ ѣмпѣратѣлѣ а ѣлѣкатѣ спре нѣр-
 гіле дін јосѣ але Давіѣі кѣ оѣтѣрїле салѣ, каре се јокотѣаѣ
 ла 300,000 остамі. Трекѣндѣ Сіретіѣлѣ ², Пѣрѣлѣлѣ ³, Ні-

1 Sargengia саѣ Sargogia, нѣмитѣ де Ѣнгѣріі Стѣрѣі, ми де Germani Istrigѣі,
 трѣкѣндѣ ѣрін Sarmisagetssa, се варѣ њн Maremѣ, кѣ каре, ѕнндѣ-се,
 дѣ њн Dѣнѣре.

2 Siretѣлѣлѣ, саѣ Sereѣrѣлѣлѣ дін векїме, нѣрѣѣде дін фѣндѣлѣ Bѣskovїnѣі, ми,
 ѣрїмїндѣ нѣрѣаѣле Moldova, Bїstrїga, ми алтеле, се варѣ њн Істрѣ.

3 Пѣрѣлѣлѣ де Елїні се нѣмеа Іerasos ми Пѣрїтос, ми де Sѣігіі Pѣreta ми
 Soreta. Елѣ, нѣрѣѣѣндѣ дін Sarmagїа есѣронѣанѣ веке, адїкѣ Pѣolo-
 нїа мїнѣрѣ, ми адѣѣѣндѣ тѣтѣ Moldova, се варѣ њн Dѣнѣре, аѣрѣне де
 Galagї.

stră¹, Niură², Băgă³ mi Donă⁴, kă eroismă⁵ mi îngelenișnea sa, a rezumit a face ka tôte nopôrle Sarmatișe mi Sutișe să arate sâpnere immerișlă Romană. Iar snre kome-morisarea învingtôrelor sale arme, a rădikă⁶ în multe lokșă kolșmne, din kare șna s'a găsit mi la Galagă în anșă 1693, ne timnă⁷ lă Konstantin Dăka domnă⁸ Moldovei, mi s'a adă⁹ la kărtea domnească din Iamă. Așeă¹⁰ neatră are in-skrinșisnea șmă¹¹ în latinemte: „Immeratorșlă Česare divină Nerva fiș lă Nerva Traiană Așgșă Germanikă mi Davikă, mareșă Pontifișe domniș tribșnișe XVI, generalșlă VI, konsșlșlă VII, pșrintelș Patriel, de Pșblș Karșniș, Așrelș Răfș¹².”

O altă in-skrinșisne s'a găsit la satșă Ogrădeana din Banatșă Transilvaniei, karele este desure nordșă Dășre. Așeă¹³ avea o tablă șpnată, ne kare o țină doi demoni, deășșura kărora este vâltă¹⁴ Romană kă arinele întinșe, iar de deșă¹⁵ o in-skrinșisne, kare înș e mtearsă de fă-mă¹⁶ fokă¹⁷ țe fă¹⁸ Tă¹⁹ șb dășna, în kă²⁰ nșmă a-tă se vede: *Imp. Ca. D. Nerua. F. Nerua. Traiges. Pont. Max.*

Nota. Kă²¹-va din țe²² mai bșnă kronikari ai Čere²³ Măntenemă²⁴ mi ai Moldovei vorbesă²⁵ desure Șangșile mi Movilele kare se vă²⁶ în ęerile așeșe, înșpnă²⁷ de la podșă țe²⁸ de neatră mi pănă la rîșă Donă. Ei zikă kă Traiană, înaintă²⁹-se în lășntră Daviei, a fă³⁰ așeșe snre a înmedeka atakșrile inemieșe. Dar fiindă kă așeșe desure partea kă³¹ se înșpnă³², în kă³³ fakă o mare di-stanșă de la Dășre pănă la Marea Neagră, mi de la Pră³⁴ pănă la Nistră, prekă³⁵ mi de Nistră pănă la Niură mi Donă, resă³⁶ nedă³⁷, kă³⁸ s'a fă³⁹? mi pentră țe s'a fă⁴⁰? Așeă⁴¹ șnă kronikariș ală Moldovei o deșle-ă⁴² așfelă: mai de kreztă este kă așeșe Traiană le-a fă⁴³, să⁴⁴ pentră eterna lă⁴⁵ memorisare, să⁴⁶ pentră kă⁴⁷.

1 Vezi Partea I, Epoca I, Kană I, la note.

2 Idem, Kană II, la note.

3 Vezi Partea I, Epoca I, Kană II, la note.

4 idem. 5 Așeă⁴⁸ nătră așă⁴⁹ nă se mai gă⁵⁰.

(Tradekștoră⁵¹).

neguitorilorŭ trektori mi a altora; mi kŭtŭ nentŭ fačerea lorŭ nŭ i-a fostŭ greŭ, fiindŭ kŭ aveŭ 300,000 ostamŭ kŭ sine, mi dakŭ arŭ fi pŭsŭ 100,000 în mirŭ sŭ argenče pŭmŭntŭ înaintea lorŭ arŭ fi kŭprinsŭ trei miliarde mari de lokŭ. Pe lŭngŭ ačeste, marele logofetŭ Mironŭ, (karele este zŭlŭ din čei mai însemnaŭ kronikari) zice kŭ elŭ singŭrŭ a tre-kŭtŭ neste zŭŭ asemenea valŭ (saŭ manŭŭ) la zŭŭ orŭmelŭ Biziorassŭ, lŭngŭ Kiev, pe Nistrŭ. Asemine rŭmŭnige de anticitate se vŭdŭ mi în Țearŭ Romŭneaskŭ, atŭtŭ desure pŭrgile podslŭi, kŭtŭ mi în alte pŭrgi.

CAPITULŪ XIX.

Împŭratslŭ Traianŭ, sŭpsindŭ pe Davi, a kon-^{Entrop.}
stŭzatŭ Davia, kŭ pŭnstlŭ Iasigilorŭ, în provingie^{Cap. II. 5.}
Romanŭ, mi a trimisŭ mŭlte koloniŭ din totŭ immerislŭ Ro-
manŭ: întŭi nentŭ ka sŭ nŭ se mai reskŭle Davi¹, mi a-
poi ka sŭ se mai rŭsŭlŭteaskŭ ačei îndŭznaŭ prin mŭltele
rŭsbŭe. Dŭpŭ če a amezatŭ zŭŭ pŭrefektŭ din legis-^{Dupe Chr.}
nea XIII mi alŭi diregŭtori kŭ o garnisŭnŭ tare, s'a¹⁰⁶
întŭrnatŭ la Roma. Akolo ajsŭngŭndŭ, fŭ prokŭematŭ^{Bartali.}
alŭ IV împŭratŭ kŭ a 9-a nŭtere tribŭnianŭ; iar ostamŭi aŭ^{pagina 58}
primitŭ lasre, kŭsŭne mi darsŭ felisrite, nentŭ eroismŭlŭ
mi bŭrbŭgia kŭ kare aŭ învinsŭ zŭŭ ponorŭ atŭtŭ^{Apian.}
de viteazŭ mi belikosŭ, kare în mai mŭlte dŭgi a^{P. 110.}
fostŭ însŭpŭimŭntatŭ imuerislŭ Romanŭ.

CAPITULŪ XX.

Kronologia Transilvaniei, skrisŭ în limba germanŭ, vor-
bindŭ desure Davia, sŭsne astfelŭ: împŭratslŭ Traianŭ, sŭ-
psindŭ tŭtŭ geara Davilorŭ, a împŭrgit'o în trei, în Rinensŭ,
Alnestrŭ, mi Čentrals (Mediteranŭ); čea Rinensŭ, kare mai

1 S'a gŭsitŭ e înskrŭciŭne če zicea ama: „Țetatea Anslensis a mŭntea.“
mi alta: „Kolonia a mŭsea a împŭratslŭ Česare Traianŭ Partikslŭ.“
Din kare se dedŭče kŭ Traianŭ a adŭsŭ mai mŭlte koloniŭ, mi nŭ nŭ-
mai natŭ, pŭreksŭŭ numerŭ Pandekŭi.

săcuesă ală resbelsăi Davikă, mi nentă suspnerea Arabiei petroase prin Korniliu Palma. Atănce împăratulă Traiană a edificată mi niaga ațeeă minsnată, kă snă mare na-
lată de marmă kă diferite tablosi, snă gimnasă,<sup>{Gellu. c. II
63. Cap. 22</sup> snă temni, o bibliotikă, snă arkă de trismă, o galerie măreagă kă stăni înalgi mi kă kanitelsi mari, în kare eraș șnate kă litere de asră reversele kătreșilor mi ale stemeloră ostămenită kă inskripișnea: „Din pătzi.“ Iar în pórta ăes mare a galeriei stată lăi Traiană kalare ne nilastri nalgă.¹

Dăne ațeă, împăratulă Traiană s'a dășă asăna Parșiloră mi a Armeniloră, a fndată ăetatea Nikopolă în mală Istrăi, imitândă pôte Akșisă, saș Aleksandria, saș Nikouleă din Armenia-Pompeiană, asemine mi Tărnă în mală de dinkolă, mi kalea petrișă, kare înăene de la Iz-

de Traiană împăratulă. Ațeă tără este în fagă kă Nikopolă, mi de aice se înăene mi kalea petrișă a lăi Traiană.

- b). Griselină zice kă în măntele Mika din Banată Timimóareș s'a găsă snă tără, nre kare loksitoriă de akolă zikă kă ară fi ală lăi Ovidis, întemeindă-se ne o inskripișne găsă akolă; dar dăne tabla Pestingeriană se vede kă era kolonia Lederata.
- c). Caput-bovis, adikă kană de boș, mi dăne tabla Pestingeriană kană de bivoli, dăne Prokonis, este snă edifișă ală lăi Traiană karele se află totă într'o lăie kă Gensklă Daviloră mi kă Kavarna Veterană, kătreșile Dăneș. Mai probabilă însă este să fie lăseă.
- d). ăetatea *Aquae* kă probabilitate se sokôte a fi fostă tărmele (băile) Erklane ăe șntă în Mexadia*. În Ptolemeș însă se nămesă aice, dăne kare latinemte *aquae*. Ațeă terme ne timni lăi Adriană eraș falmóse, dăne kămi se vede într'o inskripișne a snăi gšernatoriă ală lăi Severină. Îe lăngă ațeă, vederată estă kă Erklă a fostă zeă familielă Șimia, kărsia, dăne Jole, Traiană fi atribăă învingăa asăna Daviloră. Ațeă zeă l-a înalgiată mi snă temni kolonia Șimia din Sarmisagetă.
- 1) Alessandru Severă a pătă în galeria ațeă statăle bărbagiloră ilăstri, fakte kă ăea mai minsnată măestrie. Ațeă niagă, vătândă-o Konstantină ăelă mare, s'a minsnată nreă mătă. Asemine mi Kassiodoră a zisă kă este minăne nerfektă. Mai tărziă aice se prokăemăș legile.

* Andrei Xamilton din ordăni lăi Karolă VI a ăerătată kă aksmăstate termele Erklane de la Mexadia; mi așândă malte inskripișni le-a trimăș la biblioteka imperială din Șintovona, are ornamentă. Dar Griselină kăurinde tôte antăvătăgile Banatăi, dăne kare a akrișă mi Paaskare Karolă.

lază din fața cu Nikonolea mi arăune de Târnă, unde Oltul dă în Dâmbove, mi treceând prin orămelele Râmnicului, desure răsărită de Olt, se întinde până la mănăstirea Ruzia, pe unde este trecătoare în Transilvania de la Târnă Romă (saș porța lui Traian). Aiceastă cale a fostă fixată pentru ca să treacă de la Nikonole în Dacia¹, mi cu toate cu în multe locuri este astupată de timp, armele însă mi astăzi se văd, nu numai la Râmnicul Vâlcei, ci mi la Izlaz², mi pe aștea, mi are atâtea distanțe, cătă lungime are cea mai strimă parte a Cărei Măntenim.

Dăne aiceasta Senatul mi norăle Romană aș rădica o colmnă ieroglifică, spre onora mi gloria lui Traian mi a omirilor Romane. Pe aiceastă colmnă, între altele se vede mi resbălele Dacic, mi căte s'a întămlat în el, kare prin ieroglite înkinseacă toate fantele Romanilor. Pentru lăcrarea aiceasta Anolodoră Damaschenă a sfărmăată un munte mare cătândă netrele trebitore. Pe vârfăle să a năș statua lui Traian lăcrat de aramă mi sflă cu așă³. Dar împăratul nu ajnse a vedea opera aiceasta, căci aflândăse în resbălele Pargiloră mi ală Armeniloră, a mărită în anul 117 de la Kristă.

Aiceastă colmnă are nlăime de 115 nișore, mi se

<p>Entrop Cas- sidor. altă- feliu mesó- ra. Publin Victor, ase- mine.</p>	<p>komune din 34 bătăi de piatră de o mărime ko- lossală, din kare 8 komune. basea, iar 23 înkă- gărlă, ne kare sântă sântătrile; are 184 de trente, pre kare se săie čineva în vârfă, mi ferestre 43, prin kare vine lămina.</p>
---	---

1 Karol VI în anul 1717 țindă mănăstirea Târnă Romă, a snită kalea cea veche cu alta noă netrită, spre înlesnirea tresei de la Sibila în Căra Măntenăcă, prekă se vede într'o inscripție latină la Kăneni (în Căra Romănească) arăune de Olt, nu denarte de Târnă romă.

2 Izlazul este un orămelă, cu șale de komergă, între Târnă mi Čeleș, o oră denarte de Târnă mi nătre ore de Čeleș, ne marginea Dâmbove.

3 Aiceastă colmnă reparăndă-se în anul 1587 săb Păna Sekta, în lo-
kăle statăle lui Traian, s'a năș aicea a Sântăle Anostolă Petre.

CAPITULUL XXII.

Koloniile adăse din totu imnerislu Romanu, aș^{{Entrop. II. 6, 8.} mulstă Davia, mi korvindu-se între sine Romanii mi Davii, s'a formată unu ponoră amestekată mi distinktă pre-kămă se vede mi din inskringisni kă nortă nămiri bastarde, preksmă: *Aia, Nandone, Andrada, Blicianus, Bricena, Bedarus*, mi altele. Atăta mslgime de ponoră kată s'ă fi avăstă mi diverse împărgiri, dăne konrinderea mi kătimea orameloră Romane mi Davie, kare preksmă s'aș găsită, dăne probabilitate mi dăne konstatarea adevărsăsi, s'aș însemnată la rëndăsi loră în partea a doa a avestii istorii, la epoka II kamităsi XVIII.

Dăne țe s'aș statornivită atăte kolonii în Davia, Romanii s'aș nămită Davi, mi Davii Romanii, înkăstă mi unu năme mi altăsi totă una însemnéz. Asemine mi pămăntăsi loră geară Romană, saș provingie, kă gșbernatori mi patronii din Romanii. Pe lăngă aveste, unindă mi dialektale loră, adikă ȳelă Davikă saș Slavonă mi ȳelă Romană saș Latină, aș formată o a treia limbă.

S'a întrodăsi totă odată mi înkinarea la ȳelă a Romaniloră, preksmă se vede ne inskringisnile monete-^{{Neuman.} loră, kămă mi a ȳelăsi Aziz, adekă Marte Asirianăsi, mi a lăi Mitra ală Părmiloră, preksmă sursă Seivertă mi Bartale. Se adoraș mi zeele Isis mi Seranis; s'a găsită mi Erksle în marmărele Davie; mai era mi Genisăsi^{{Seivert. N. 45, 104, 105 109. Bartalis 21. Hohenl. 111} Daviei, preksmă se vede într'o inskringisne kăprin-ȳtăre: „*Geniulu Carcidonei și Geniulu Daciloră*,” mi algi de aȳemtia, nentă kari fie-kare kolonie avea mi temnăsi, kă orakoli mi preoii.

Koloniile adontară mi nortărele Daviloră, fiindă kă, viindă din Italia mi din alte provingii unde klimatsăsi era^{{Tucidide.} kăldărosă, de nevoe era s'ă urimeaskă îmbrăkămin-ȳtea Daviloră, konformă kă klimatsăsi loră ȳelă reȳe, preksmă brăne late, pedile saș opiniȳ ȳe koneră kă totăsi niȳărele, kojokă mi kăȳisă de blană. Iar măerile aveaș o xaină

ka rokia mi kə mənīčī, ləngt pənə la glesne, ɪnčinsə kə brəš; iar ne kanš vəlš, prekəsmš se vede mi astəzī la đt-rančele din gerile Roməneutī, legəndə-se kə o pənəzətəz māī grósə saš māī sənpiire, nəmītə ɪntergarīs, vaxramə, maramə, pəframə saš nemkirš.

Nota X. Lazrengis Toneltins Mediase zice: „Romənii din Transilvania pórťə snš felis de xainə ne smere, kare kopere totš kornslš, mi kare se vede kə estə veke nađionalə; ačeasta se nsmemte de Margialš endromidə, xainə ordinarə mi prósťə a loksitorilorš desure nordš, bənə nentř timnslš de earnə. Asemine mi konereməntsłš kapš-lš de pənəz de lənə, saš pəslə, kare se nsmemte gləgť, mi o pórťə ómenii promtī. Iar boerii pərtəš snš felis de kivəz¹, mi pedile saš oninčī ɪn ničióre, kare este vekea ɪnkəldəminte a soldagilorš Romanī, kə diferiŋť kə Romanii le pərtəš ne ničiórsłš golš.“

Ačeste le zice Toneltinš, adškəndš drentš mərtšrie ne Alfonsois Ilastš, mi ne Angelš, istoričii kostəmelorš vekī.

CAPITULŮ XXIII.

Dacia avea gəvernatoriš snš kanš din legisnea XIII, Seivertu. 128, 130 } karele era mi reprezentantš alš lš Aęgsstš, mi se } onora kə mšlte titlšrī, nentř ka sť aibə respektš mi astoritə. Ačesta resida ɪn Ţluia Traianə, mi avea pre- idem. 127, 122. } fekųī səbordinayī sūre essekstare legilorš, prekəsmš } mi priimitori ai banilorš ɪmpərtətemtī, kriminali (jə-dekštōri) nentř delikte, srməritōri nentř tərbsərtōri, pəzitori Fabrot 242. Bartal. 184. } ne malsrile Tissei mi ale Dənəreī, ɪngrijitori asəura } Podəslī ɪntre Dacia mi Mesia², mi alųī māī məlųī

1 Kivəza dsne timnš s'a skimbatš ɪn kalnakš, fəksť de nele de mielš, ɪn formə de oš, kare o pórťə astəzī ómenii ɪnsemnayī din Đeara Romənəskə mi Moldova. Iar gləga este snš felis de kausmonš, ɟelš pənš ne kanš đeraniī kəndš ploz, iar kəndš nə ploz o pórťə səb səbgiōrī, ɪn-trešingənd'o ka ləđənkə saš traistə.

2 La kanetele podəslī Traianš fəksse doz kastelsrī: ɟelš din nartea Mesiei se nsmea Ponte; ɟelš din nartea Daviei, Teodora.

funcționari. Iar coloniile urmaș rîndselile Romei, mi dă-
ne acele se konforma auctoritatea lor: aveaș konsiliū mi forș
în Ţinia Traianz, mi tôte amezzmintele ka mi în Roma.

Pe lângă aceste profesaș mi diverse meserii, {
se okupaș de komerț, aveaș mi felisrite kolegīsi, {
adekz skoli pentrē tāmnlērie, strēgērie, ferērie mi {
alte mentemsgsri; asemine mi amfiteatre pentrē înfrēmșse-
darea oramelorș, mi bzī, mi fātēne, întokmaī dē {
ne orîndselele Romei. {

Seivert. 185.
Cod. Theod.
Cart. 14. t. 8.
l. a.

Seivert. 13.
28. 40.
Dion Cass.

PARTEA A DOUA.

ЕРОСА I.

CAPITULŪ I.

Dsne mórtea lsi Traianş, a venitş la nstere împeratşlş

D. Chr. 117. } Adrianş fişlş lsi Afrş, vrş mi fiş adontatş alş lsi
Traianş. Avesta, gelosş de gloria nemşritorislşlş împeratş, a abandonatş Siria, Mesopotamia mi Armenia, amezşndş

Eutrop. VIII. 6. } limitele îmnerislşlş pe rislş Esfratş¹. Asemine era şş
Dion. Cass. 68, 15, 69, 9. } faktş mi kş Davia, dar amivii sei l'aş onritş zikşndş
kş în ama kazş, mşlşlş çetşşeni Romani se vorş preda la barbari. Kş tóte ačeste, kşlştorindş nrin îmneriş, şnele din çetşşlş le-a reuaratş, altele a fortifikatş, altele a edificatş din noş, prekşmş čerea nevoea nentş sigşranşa lokşri-lorş. Elş a fostş atşţş de bşnş ostamş, mi atşţş a esservitatş kşlşrimea Patavilorş, în kşţş trečea Istrşlş în notş; lşkrş çe vşşşndş barbari, s'aş şmulştş de şnaimş, mi dşndşlş şşşşnere, nentş toate neşngelegerile lorş veneaş la elş, ka la jşdele lorş. Asemine se şşşşneaş mi Daviile, dsne kare în inskrinşişni se zivşea kş Davia era ferivş nrin virtştea lşlş Adrianş. S'a gşsitş mi monete kş inskrinşişnea şrmşţóre:

1 Esfratşlş este rislş mai însemnatş alş Asiş; elş este çelş mai de şure anşşş, mi kşrge şure Şşđş; nşrçede din Armenia minorş, de şşbş mşntele Tasş. La sorginşele lşlş, elş se nşmemte Iiiksirate, čeva mai la vale nrinemte risrile Arnagş mi Arsamete. Avesta desnarte Asia minorş de čea maiorş, trečş nrin oramele Azirim, Zimara, Melitine, mi anoi mai nrinemte risrile Arsania mi Melanş; desnarte Siria mi Arabia

At  t   as  nra Panonilor   k  t   mi as  nra Davilor  , A-
 Selvert. } drian   mai   nt  i r  ndise   n   singur   g  bernatoris,
 Ep. 70, 13. }   e Marks T  rbin  ; mai ne   rm   n  mai as  nra Da-
 ciei ne Kneis Paniris Ailian  . Dar în fine   cest   memora-
 bilă mi   ngelent     mp  rat   m  re de o b  lz d  rer  s  , kare-
 l   f  cea a k  ima grăbirea mor  ei, mi n   o n  tea k  p  ta.

CAPITUL   II.

D  n   Adrian   viind   la   mp  r  die Antonis, pron  mit  
 D. Chr. } Pietosul  , nent  r m  lta l  i virt  te, barbarii k   ar-
 138. } mele nlekate alerg   la   dekata l  i, nent  r t  te ne-
   ngelegerile lor  . M  lte nou  re trimite   la el   ambassade,
 mi m  lte   re    domn   de la el  ; mi n  mai k   fa  ma n  -

dar k  te odat   venea   ar  m   în albia sa. Dar d  ne   e s'a d  r  mat   mi
 kastels   Teodora des  re Davia,   stinian  , ne'ngr jind  -l   ne   esta, a
 renarat     eva ne   el  lalt  ,   i n'a   inst   m  lt   tim  . R  sinele   vestor  
 kastele mi ale nod  l   se v  d   mi p  n   ast  zi: k  nd   skade ana vara,
 loksitor   din   erne  i adeseor   v  d   nilastrii ka nimte insle, r  sinele ka-
 stelsrilor     nk   se v  d  : Ponte este l  ng  reg  , nrek  m   s'a fost   rena-
 rată de   stinian  , iar Teodora are formă n  trat  .

R      ns   zik     n   k   nod  l   l  i Traian   era l  ng   sat  l     ele   *
 k   nat     in   ore din s  s   de g  ra Olt  l  , mi din jos   de Ji  ; k   i
 loks  l     ta treb  e să fie (d  ne k  l  toria l  i Anton  )   ntre Egete mi
 Klevora des  re Mesia mi Akve des  re Davia; des  re ăceasta zi  e
 Konstantin Por  rogenits  l   k   Belgrad  l   Mesie   este k   trei zile denarte
 de nod  . Ama dar    bine zis   k   nod  l   a fostŭ la Severin  **, k   i
 el   se află în marginea Rom  ncask   a D  n  rii, mi    denarte mai trei
 zile de Belgrad   mi de P  rta de fer  . A  e de mi se v  d     ar  m   nimte
 r  sine de nod  , k  nd   skade ana, ăceste s  nt     ns   ale alt  i nod     e f  -
 k  sse Konstantin     el   mare în an   328 mi 331, k  nd   s'a d    în kon-
 tra S  gilor   mi a Gog  lor  , nrek  m   se vede din monete mi din al  i
 istori  i Bizantin  ; dar d  n   kallea net  rit   se vede k   Traian   akolo a
 fost   f  k  t   nod  l  , d  ne   e a f  k  t   Davia nrovingie Roman  .

* La   ele   se vede k   era   etate, k   i aksma se g  se  k r  sine de netre tetragone mi
 k  r  miz  . Loksitor  i, d  ne trad  cie, s  ns   k   a  ea fost     etate Roman  .

** Severin  l     e este în marginea D  n  rei, l  ng   nod  l   l  i Traian  , se n  mea din veki-
 me Akmonia. A  e s'a   g  sit   o   nskr  ng  sine în marm  r k   k  v  nts  l   *Imser*, kare se
 află la biserika din Vidin  .   n  i s  ns  , k   d  ne ak  ents  l     ng  res  k s'a n  mit   Zeren i
 mi an  l Severin  , mi k   ns s'ar    zidit   de   m  rat  l     esta; dar trad  ciea kom  n  
   ste mai tare, mi   nskr  ng  sinea dovedemte.

melsi seš pīnea nopórele īn sūznere, prekšmš a pīnst mī
ne Davia īn pache mī īn linemte, pēnš ce trekšndš dīn via-
pš a mēritš kš ferivīre.

KAPITULŮ III.

Lăzndŝ înnurțrăgia o nereke de fragi, Markŝ { D. Chr.
Asrelis Antoninŝ mi Lăcis Ailis Birs, aŝ mănțsitŝ { 161.
Roma de mslte resbele; kăvî ne timnslŝ înnurțrăgiei lorŝ în
anslŝ 169 dăne Kristŝ s'a redikatŝ resbelslŝ ȳelŝ { Eutrop.
greŝ alŝ Markomanilorŝ, aliaŝ kă Gegiî, Iasigiî, { Polian.
Ksaziî mi Sarmagiî. Atsnȳe mi alte nopôre înninse de a-
ȳemtia, mai toŝi barbariî ¹, de la marginile Iliriei pănȳ în
Galia s'a skslatŝ, mi nrădaŝ kstrierndŝ ȳerile mi oramele
Romane; dar sosirea înnuratslŝi Asrelis atȳtŝ i-a snȳîmnȳ-
tatŝ înkstŝ toŝi s'aŝ retrasŝ din loksrlle Romane, mi aŝ ȳe-
rstŝ tokmele de năȳe în anslŝ 172 dăne Kristŝ. Atsnȳe le-
nemsŝi Lăcis Birs, lovitŝ de anonleksie ne drămŝ, a mȳritŝ.

Pe zrmz instz se vede kz resbelsz Markomanikz² nš se stinsese de totz, kzvī dzne raportszl gžbternatorszl Pa-
nonilorz Ailiz Bassz, imptzratsz, aflzndz kz barbari iazmī
īncupz a se mīmkā la Dznzre, a nlekatz mī s'a rnzepitz
mai īntzīz asznra Markomanilorz mī Iasigilorz, ne kari bz-
tēdz-i atzēz ne zskatz kēz mī ne Dznzrea īngegetz {
ī-a īnvinsz; anōī bzēndz mī ne Kzazī ī-a īnvinsz {^{Kedrinos.}
mī ne dznmī mī ī-a gonitz.

Депъ ачеастъ învingere, императелѣ а statѣ în Panonia,
ка съ деа рѣспонсирѣ la soliile barbarilor; кѣчѣ dintre еѣ
снѣ чereaș банѣ нентрѣ ка съ fie alianѣ, ми съ onreaskѣ în-

1 Dm̃s Estronis eraš: Narišūi, Ermsūdrii, Biktofalii, Latrigii, Sosivii, Sikovogii, Roksolanii*, Bastarnii, Germanii, Pesusi, Čistovsrii, Vandalii, Obii, Longobarzii mi algiū, togi barbari Svingi, Sarmaņi mi Germani.

2 Markomania a lăsată nămire de la Markomanī: ne srmz aš loksit'o Boī, nonorš Galikš, mi mai ne srmz Baīmī, de la kari s'a nsmittš Boemia. Vezī Partea I, Kauš XII la note.

* Kedrinos zīve kā Roksolanī sēnī Rsmīl din Rssia blonds, kari lokseskš ne lūngs marginile Tartariel minore, snde astzi este nartea meridionala a Moskoviel.

kargerile celor-l-ai, — iar algiî cereaș banî zikândș kă de nș le va da, vorș intra kă resbelș în Davia; mi algiî iarșmî fșceaș pace, prekșmș Kșaziî mi Markomaniî, kă tokmealș ka sș se depărteze kă 38 de stadiî de la Dșnșre; asemine mi Iasigiî, kă diferinș insș ka sș se depărteze kă îndoitș distanș, mi sș nș aibș niș vase plștitore niș insșle pe Dșnșre; pentrș kare împșratșlș, sșb kșvșntș de alianș, a lșatș de la ei 8000 kșlșregî mi 10,000 prisionieri șe eraș la ei. Din așeasta se vede kștș nștere avea așestș ponorș mi kștș dasnș aș fșkștș Panoniei mi Daviei. Mșlte alte nenore aș mai trimisș ambassade la Antoninș, nline de înkredere în karaktșrșlș seș; ba înkș snî din prisionieri mi fșgarî, kari aș fostș mai îngelenș, aș kșnștatș mi pșmșntșrî în Davia, în Panonia, în Mesia mi în Italia; mi de așe a venitș avelș kaosș de ponore în geografia lși Ptolomeș.

Aș venitș mi Astigiî, șnș ponorș Sarmatikș, înpresnș kș domniî lorș Raș mi Rantș, mi aș șerstș pșmșntșrî în Davia mi banî, kș pronșnere ka sș dea Romanilorș ajștorîș în rșsboue; dar fiindș kș nș le s'a datș, aș lșatș kș sforșa lokșrile Țistovoiilorș, (uarte din sșșș a Moldovei), ne kari învingândș-î, sșnșraș tare Davia. Dar Dakrigiî saș Latrigiî (șnș altș ponorș din Davia de sșșș) îngrijindș-se ka nș kșmva Klemengiș, kșrșșștorîșlș Daviei, de frikș sș nș dea Astigilorș mi lokșrile lorș, s'aș skșlatș asșura lorș mi i-aș învinsș. Astigiî dșnș așeasta n'aș mai kștezatș a fi sșmeșî în kontra Romanilorș, și aș venitș kș rșșșminte la Markș mi aș șerstș pșmșntșrî mi banî, kș kșvșntș de ajștorîș; împșratșlș atșnșe priimindș s'a tokmitș kș ei ka sș batș ponorele kare atșnșe se lșntaș în kontra sa, kariî aș mi împlinitș șele promisse. Kș astfelș de kinșri, Davia a remașș în sigșranș; kș tôte așeste se vede kș rșsbouele așeste aș ģinștș nrea mșltș, prekșmș se vede dintr'o înskrinșșne ka-

Bartal,
pag. 40, 47.

re aratș kș Markș Așreliș a onoratș kș diademș sakș ne Kneis Rștilș Koklitș, generalșlș legiōnei XIII, pentrș espedișșnea Davikș, kare a înkșeat'o kș ferici-re mi kș eroismș.

Dșnș așeasta Iasigiî iarșmî aș trimisș ambassade, mi

frământa-se konsilișri s'a grăsită kă kale kă amivigia loră este de interesă nentŕ imperișlă Romană; prin armare le s'a dată loksinga la Dăntre, făr înș a avea vase mi inșle; ne lăngă ațeasta le s'a învoită mi trețerea în Dacia nentŕ ka s' fakă komerț kă Romanian, înș kă voia guvernatorșl Daciei.

În timnălă ațeasta lăndă-se mțire desure revolta lăi Avidiș Kassiș din Siria, a plekată imnăratslă într'akolo, dăpă țe mai întiș a zidită în marginea Dăntrei kastelșri, mi le-a întărită kă 20,000 ostaș. Dar Kșazi mi Markoman, nenștândă suferi asemenea străneală, iăgăș nente-nșgină aș alergată la arme.

Imnăratslă, stingândă reskôla lăi Kassiș, mi întorkăndă-se la Roma, dăpă nșgină netrețere akolo, s'a dășș îndată în Panonia, șnde a meztă trei ani; în timnălă ațeasta atătă a bătătă ne Kșazi mi ne Markoman, în kătă, daka ară fi mai ținătă resbelșlă înkă șnă ană, ară fi ajensă de a nă se mai ntea reskôla.

Dar ațeșă virtșosă mi îngelentă imnărată, înveninândă-se de kătre fișlă seă, a mșrită, mi senatșlă a onorată memoria eroismălă mi a virtșuș sale kă o stată așrită.

Nota I. Ne timnălă ațeasta, în anălă 171 dăne Kristă, Avidiș Kassiș a frăktă rășboiă Etioniloră, kari, kștrierândă Egintșlă, aș ajensă nănt la Aleksandria, șnde, învină fiindă kă totălă, s'aș imnăntiată. Din ațeștia se vede kă se trage șăminșia Țiganiloră, kare șăntă sklavi în Moldova mi în Țara Romăneaskă, mi liberă în Ardeală mi dinkolo de Dăntre nănt la Konstantinopolă mi în Peloponesă. Ațeștia se nămeăș latinemte Zingari, nôte dăne oramălă Etionikă din Afrika Zangebar, — mi Egintenă saă Gifă, ka veniș de la Egintă. Ațeasta o arată mi akventălă limbei loră, kare seamăntă kă țeă Arabă, prekșmă mi nă trătôrea loră kare nănt la zece se aseamăntă kă rostălă Eliniloră. Romană adășeră mai mălte miș din ei mi ka prisionieră, mi i-aș dată ka meră ne la magnăș Romă. Kătă desure originea loră, șniș mai zikă kă ară fi dintr'șnă oramă ală Afriței, nămită Zevgitană, aș kășă loksitoră eraș vrăjitoră, ama prekșmă

mslji din avemtia mi pntz astzi se vdd în Moldova mi în Țeara Mnteneaskz fckndz meseria de vrgjtorî.

CAPITULŪ IV.

Ajngndz la împertzdie Komodž, elš a abandonatž kaste-
 D. Chr. 180. } lele ce le fndase Marks Antoninz la marşinele inemi-
 } ce ale Dznreî, mi a înkeeatž paçe kş mslji din bar-
 barî. Împzckndz-se mi kş Bzrii, a lbatž de la ei, nş nşmaî
 pre urisonierii romanî ce kşzserz la dnmii, dar mi ostateci
 (zblóge) jşragi, kş nş vorž emi din lokşingele lorž, kşz-
 Dion Cass. } tşnd nştrire în Dacia, mi nş vorž merge mai de-
 Cap. III. } parte de kşž şinşî miliarde. Atşnşce mi 12,000
 Bzri¹ voindž sş-mi skimbe lokşinga, aş venitž la şşbarna-
 torşlş Sabianş mi aş şerstş pşmşntž în Dacia Romanş. A-
 şesta, temşndz-se ka sş nş kşmva sş se şneaskz kş şei-
 lalji mi sş fakt nşoe şşrbşşşş, a promiş sş le dea. Mai
 Lumbrid. } şaş însz mi alte ponóre nşşşşşş, mi mai kş şea-
 Cap. 6. } mş Sarmajiî, kari nş şerstşerz paçe mi kşgetaş sş
 Dion C. XV } fakt invasişni mi pşşşşşşni; aşşpra aşestora a trimiş Kom-
 modž ne generalii şei Albinş mi Nigrş kş outire, mi în-
 vingşndz-i mi-aş dobşnditž mare faimş. Komodž, atribş-
 D. Chr. 182. } indz-mi învingerile aşeste, a voitž sş se nşmeaskz
 } împzratž alš V mi Sarmatikž totž odatž; însz elš
 a kşşmşitž nş ka împzratž, şi ka atletž, ka gladiatorž mi
 Erodianu. } vşşşşşş; kşşî, se zişce kş într'o zi a şşişş doi-şşre-
 } zeşce lei. Dar pşrtşndz-se tiranişemte, mi dedşndz-
 se la faute stravagante, kşzş viktimş konkşbinei sale Mar-
 chia, mi mşri îndşşmitž în bac de kştre şnş omž de kaşz
 alš seş, nşmitž Narcisz.

CAPITULŪ V.

D. Chr. 192. } Pşşmindž împertzdia Hertinaşce, şnş barbatž kş
 } kşşnowtinge tarî în arta strategikş, dşpş 87 zile, fş

1 Între alte ponóre din Dacia, se vdd mi Bzrii la Ptolemeş. Kapş V.

afundă-se în orașul Daviei nămită Băridava, din județul Romanagii¹, unde era mare colonie Romană, i-a dată numele de Karakală după numele său, precum se zice mi pînă astăzi. Atunci a făcută mi înscrierea lokșitorilor liberi Davi, mi le-a dată mi privilegiul de cetățeni Romani; după care în lokș de Davi s'aș nămită Romani să Romanii², mi deara lor, Deara Românească, adică Provincia Romană.

Kedrinos. } Iar după învingerea Gogilor, pe cândă împăratul se afla în Orient, ună centurionă din gărda imperială, a nume Margială, după îndemnul lui Makrină, grăbindă timpă îndemnată, pe drumă, aș skosă sabiea asupra lui mi a zisă: „Precumă tu ai zăisă pe fratele tă, asseminea te zăidă mi eș pe tine.“

Nota II. Cesară Prokonis Sargiană mi algiă kon-

tikă; mi în Svevia prorie, care se năkă sure anșă către Germania mi Dania, de care se desparte prin strâmtoarea Oresndă. Din pămîntul acesta emindă Gogi, în celă întăis secolă ală lui Kristă, aș intră în Galia mi apoi în Italia, unde alungăndă pe konsulul Markă Silsant, mi peste doi ani ne Skasă, aș dominat'o; însă neste cinci ani, viindă asupra lor Gaiă Mariă, i-a învinsă mi i-a gonită. Atunci, întor-
kândă-se, aș venită mi s'aș amezată pe lăngă lakul Meotide (vezi kapă II, la note), pe armă, întinzăndă-se, aș ajusă pînă la Nistră mi Prută. După aceste, zăindă-se mi kă alte popore, kăkăș provinciile Romane, precumă se va șușne mai înainte.

1 Acestă oraș era aprină de podul răsăi Olta, unde astăzi este ună lokă ce se numemte pe romnemte Gărla. Acolo se vede kă eraș garnisone Romane, kăci se vădă diverse movile mi mangersi fakte kă măstrie, avăndă îndărată Olta. Aice se grăsesă în tôte zilele mi monete Romane, de unde se pressăne kă nă era nămai garnisone ci mi koloniă amezate; mai kă șeamă kă județul acestă kășurină se numemte Romanagii, care întorsă pe latinemte se zice *ex natione Romana*, adică din nașne Romane. După tabla Pestingiană, garnisonele eraș între podă mi Băridava.

2 Kă tôte kă Valaxia (ka mi alte țeri meridionale) nă s'a mănșită de înkăkșrile barbarilor, totșmi în ea s'a năstrată mai mătă mi mai bine de kătă în alte nămirea mi limba Romanilor pînă astăzi. Cândă cineva întrebă pe ună țărănă: ce emti tu? Romănă, își respunde, adică Romană. Din aceasta se demăstră kă lokșitorii de astăzi ai Țerei Mănteneșă, ai Moldovei mi ai Transilvaniei, se tragă de la Romani.

fndz ne Gogî kş Gegî; iar Asrelis Viktorş zîce kş Tra-
 chia mi Davia sntş loksrile legitime ale Gogilorş; lşkrş ce,
 mi Gragianş a limpezitş zikşndş kş eraş loksrî legitime,
 fiindş kş mai ne şrmş s'aş loksitş de kştre Gogî mi algiî,
 mi kş ačestş kşvntş mi Xşniî potş ş se nrenşmere în-
 tre Gegî. Înaintea tşşrora însz, Orogîş mai kş drentş kş-
 vntş dovedemteş kş Romanîi čei mai posteriorî ne Gogî îî lşaş
 drentş Gegî, fiindş kş assemşnarea nşmelsî i-a înşelatş mi
 fiindş kş vedeaş kşmş kş Gogîi aş dominatş loksrile ne
 kariî Gegîi le lokşiserş; în fine, fiindş kş Gogîi aş domi-
 natş ne Sşigîi mi ne Gegî, mi ka învingştori, lokşiaş în-
 preşnş kş învinşii mi lşaş mi nşmele lorş. Mai mşlgiî algiî
 istoriçi vorbeskş desne ačeastă, însz şniî şrmşreskş fante-
 le mi algiî aniî. Marčelinş mai lşmşritş desleagş konfş-
 sisnea ačeastă: elş zîce kş marele Teodosiş a învinsş ne
 Alanî, ne Xşniî, ne Sşigîi, ne Gogî mi ne Gegî, ne togî în
 deosebî, şnşlş dşne altşlş. Algiî istoriçi şarşmî zikş kş Go-
 giî lokşiaş la očeanş, adikş: malsrile mşrei din Prşsia, mi
 de akolo, dşne timnş, şniî aş trekşţ în Skandia, algiî în
 Sşigia ne lşngş risrile Volga mi Tanais, pşnş kşndş Xşniî
 i-aş alşngatş în Travia, şnde s'aş awezatş kş voia împşra-
 tşlş Valengiş. Pentř ačeastă Marčelinş zîce kş pşnş a-
 tşnçi ei eraş şnş pşporş nekşnoskşţ.

CAPITULŢ VII.

Dşne Karakala, lşndş împşrşgia Beliş Makrinş, a
 trimiş în Panonia gşvernatorş ne Marks Agrina D. Chr.
217.
 pre karele l-aş trimiş ne şrmş mi în Davia; iar ne
 Sabins din Panonia mi ne Kastins din Davia, ka amiçi ai
 lşî Karakala, i-a rekşematş sşb kşvntş kş are nevoie de
 ei. Dşne ačeastă şnş individş, a nşme Estixianş, arşşndş
 ne şnş fiş bastardş alş lşî Antoninş, anşme Abits, l-aş
 proklamăţ de împşratş. Makrins, fşkşndş rşşboiş kş dşn-
 şşlş la Antioxia, fş învinsş, mi ountirea lşî lşndş fşga s'a
 înşndatş în ştrimtşrea Bizanşlş, şnde împresnş kş fişlş
 seş fş şçişş.

CAPITULŪ VIII.

Abitelē, fīelē minvīnosē alē lēi Antoniē, nēmītē mi
 D. Chr. 218. } Eliogabalē, atētē de tikēlosē omē s'aš arētātē in kētē
 } a deklarētē de bērbatē legīvitē alē seē ne ēnē tē-
 nērē a nēme Ieroklē; mi ne medikēlē seē l-aš īndatoritē ka
 min memtemsgēlē medikalē sē-lē faktē a avea dōgē sekse.
 Pentē assemīnea mērmave mi tikēlōsele lēi fante fē rēsp-
 lētītē kē ēvidēea.

CAPITULŪ IX.

Lēndē īmpērēdia Aleksandrē Severē, a plekatē asē-
 D. Chr. 222. } ūra Permīlorē, ēnde fē invīnsē; dar Baris Makrīnē,
 } gēbernatorēlē Panonīē, ī-a trimīsē in ajstorē ne
 Markomanī mi ne Kēzazī. Īmpēratēlē dēne aveasta, īntorkēn-
 dē-se din Persia, a fēndatē in Davia o vėtate kare s'a nē-
 mītē dēnē nēmele seē Severīnonole, dinkolo de rīslē Oltē,
 in jēdegēlē Mexedingīlorē¹, ēnde astēzī este anrōne Čer-
 negī, kare nemgēnte se zīve Černigradē, s'aš Četatea Nea-
 grē². De akolo mi vele vīnī jēdege de neste Oltē s'aš
 nēmītē komitatēlē Severīnēlē, mi maī tērziē banatēlē Kra-
 iovī. Desnregēndē-se īnsē īmpēratēlē de kētre nonorē, din
 kasza avarīgīē mi īmpērdēngīlorē mēmeī sale, fē ēvīsē īm-
 pērnē kē ea.

Nota III. Īn jēdegēlē Mexedingēlē, la satēlē Baia de

1 Avestē oranē era ne o īnūlgīme ne margīnea Dēnēreī, anrōne de kata-
 raktele rīslē avestsia, kare tērmēte se nēmeskē Gerdanērī. Astēzī īn-
 sē, se vādē nēmaī movīl de nī-tre, kē tēfērīmē min nrejērē. Se vādē
 īnsē nē departe mi rīnele nodēlē lēi Trafanē, de ēnde se īnvenē mi
 kalea netrīsē vē merge ne lēngē Oltē la Rīmnikē. Nē departe este mi
 Ormova saē Rēmava, ēnde aš fostē ēnē mangē alē Romanīlorē, nre ka-
 re Prīncīnele Fēgenī ilē fērtīfkase in anēlē 1695, ne tīmūlē lēi Ka-
 rolē VI mi alē lēi Seltanē Mēstafa II.

2 Kolonia Černegīlorē avea vėtate, kare dēne Ptolomeē se zīvea Dierna,
 iar dēne tabla Pestīngīerīanē Tierna; ea se aflē in margīnea Dēreī Ro-
 manēntī lēngē nīrīsē Tonolnīga, anrōne de Dēnēre, nē departe de Rē-
 mava mi de Katarakte.

Astorēlē se īnmālē. Černigradē e slavonēnte, iar nē nemgēnte.

(Traduktōrēlē).

Aramă, era într'adevăr mine de aramă, pe care Nemţii le-aş
fostă deskisă pe cândă stăpînea cele cîinci judege ale Kra-
ioviei. Dar se vede că aici mi mai de nainte eraş mine,
fiindă că se găsesc mîlte monete, atîtă ale împăraşilor
Romani cîtă mi ale altoră neşnoskăşii pentră vekime. As-
seminea mi în judegăş Gorjă, lîngă satăş Polovray, se
vădă şrme de mine de feră mi de alte metale.

CAPITULŢ X.

Lăndă împăraşia Maksimian-Gotăş, mi împăşindă
Germania, a venită la Sirmăş¹. De aici s'a dăş { D. Chr.
asupra Sarmăşilor, kari infestaş Mesia, Dacia mi { 235.
Panonia; în mai mîlte bătăi i-a înfrîntă, mi atăta spaşmă
aş înşfată barbariloră, în cătă aş venită că togii { Erodiian.
de s'aş răgată de pace. S'a şaisă înş mi aştă
de către soldaşii în oramăş Akilea din Stîria.

CAPITULŢ XI.

Viindă la împăraşie Gordiană, aştă a plekată de la
Roma ka şă meargă în Orientă; trekăndă prin Pa- { D. Chr.
nonia mi Dacia, în kalea sa aş avată mai mîlte ră- { 238.
şbăie că Sarmăşii mi că Gogii, kari infestaş lokşrile a-
ştă, nrekşmă mi Mesia. Se vede înş, că cele mai mîl-
te răşbăie s'aş întămlată în Dacia, fiindă că din-kolo de
Oltă s'aş găsită mîlte monete de la aştă împărată. Gor-
diană dskăndă-se în Orientă dăne aştă, a perdată mi
viaga mi împăraşia.

CAPITULŢ XII.

Filină Arapăşă lăndă împăraşia, a învinsă pe Karni,
şnă ponoră Sarmatikă, mi a statornicită libertatea { D. Chr.
Daciei. Atşnă mi Dacia aş înşenată şă taie mo- { 244.

1 Sirmăş a fostă kolonie mi oramă ală Panoniei, aurăne de nîrăşă Maks-
imă karele se vază în rîşă Sava.

nete, imitând ș kolonia Biminacisli¹, pre ale kȳriia monete se vede Davia koneritȳ kȳ vȳlsliș patriei mi stȳnd ș între stemele legiȳnelor ș XIII mi V. Acest ș imȳrat ș, plin ș de bȳnstate mi de ingelenȳisne, fȳ oborit ș la Verona inȳresnȳ kȳ fiisliș seș, de kȳtre Deyiș, lȳntȳnd ș-se pentru Kremtinȳ.

Nota IV. La Sadova² se vede kȳ a fost ș vȳrsȳtorie de bani. În Davia s'aș gȳsit ș mi se gȳseskȳ mȳlte mi felsrite monete de la Tasiș, Filinș, Alessandrȳ, Lisimakș, Diraxiș mi de la imȳraȳii Romani, șnele kȳ litere Eline altele kȳ litere Latine: șnele din acestea nȳrtȳ tinsȳi de dobitȳce mi fiare kȳ totliș barbare, preksmȳ drayȳ, kȳse, kanete de asinș mi a. l. t., kare se vede kȳ sȳnt ș de ne timnȳliș lȳi Deyebalș saș alș altorș domnitorȳ ai Daviei. Despre aceste inȳkȳ adevȳrȳliș nȳ s'a deskoneritȳ, dar se dedȳce kȳ în Davia aș fost ș vȳrsȳtorie de bani, mi din ea se eksnorta felsrite prodskte, preksmȳ grȳș, sare, șntș, miere, vite mi altele. Șnș istorikș inșȳ ziȳce kȳ aȳrȳliș mi argintȳliș kare se skotea din Davia se trimitea în Macedonia, mi se da gȳbernatorȳliș din Tesalonikș, șnre a se face în monetȳ mi a se întrebșingȳ în trebile pȳbliȳce ale imȳerȳlișliș. Aceasta se vede kȳ s'a șmatș pre kȳnd ș Daviile eraș șș-nse la Romani.

CAPITULU XIII.

Deyiș, kare a imȳrȳȳȳitș dȳne Filinș, atȳta faimȳ 'mi-a

1 Biminaciș este Vidinșliș de astȳzi, ȳetate mi oramș anȳȳne de Dȳnȳre în Serbia.

2 Sadova este în ședȳșliș Romanȳi anȳȳne de Jiis. Aȳcea se vede k'a fost ș ȳetate Romanȳ, fiind ș kȳ se gȳseskȳ rȳsine de niȳtre nȳtrate mi mȳlte monete Romane. Dȳraniȳ zikș dȳnȳ tradigȳsne kȳ akolo aș fost ș vȳrsȳtorie de bani. Nȳ departe de aȳȳi, kale ka de 5 ore, anȳȳne de Romanȳi, se vȳd ș iȳrȳmȳi în mȳlsliș Oltȳliș rȳsine de ȳetate Romanȳ fȳkȳtȳ din niȳtre nȳtrate; kȳurinșliș lȳkȳliș aȳestȳia se kȳamȳ Regka, iar ȳetate Antina saș Tȳea. Dȳrani mai sȳnș kȳ la Antina ar fi stat ș o imȳrȳteasȳ kare ar fi avȳt ș rȳsbois kȳ imȳraȳii Romani. Adevȳrȳliș inșȳ este kȳ ȳetate aȳeastȳ a lȳatș nȳnȳrea de la Antȳi, kari venisȳrȳ de ne lȳngȳ lȳkȳliș Mestide în Davia, mi ne kari anȳȳ Ișșinȳnș, de mi 'ȳ-a inȳvinș, 'ȳ-a lȳsatș șȳ meazȳ aȳȳi.

dobânditș, în krtș ne monete s'a întitlatș Restat-
ratorșlș Daviei. Într'adevtrș, aptratz prin elș de
înkșrgerile barbarilorș, Davia a întloritș, mi vekile
sale koloniș s'aș îndrentatș. Dar dșne țe a învinsș ne
domnșlș Gogilorș Kniva, mi l-a gonitș peste Dșnșre, din
nebșgare de seamș s'a înnekatș împresnș kș fișlș seș în-
tr'o baltș.

CAPITULŪ XIV.

Fșkșndș-se împșratș Galș, împresnș kș fișlș seș, a
kșmpșratș pațea de la Gogș. Ațemtia însș n'aș
întșrziatș a se alia kș Boraniș, kș Karniș mi kș Bșr-
gșnzii, mi a infesta Mesia mi Panonia. Emilianș, gșverna-
torșlș Mesiei, învingșndș'i mi împșrșntiîndș-i, șvide ne Galș
kș fișlș seș mi se proklamș împșratș, dar mi ațesta ka-
pștș ațeami șortș.

CAPITULŪ XV.

Valerianș, împresnș kș Galianș fșkșndș-se împșragș,
generalșlș omtirilorș din Tracia mi Ilirikș, Așre-
lianș, a gonitș ne Gogș mi ne Karniș din lokșrile a-
țeste, mi s'a întorsș ulinș de pșrzi. Așemine favore de șor-
te avș mi Probș, alșngșndș ne Sșrmaș mi ne Kșazi. Mai
ne șrmș însș ne kșndș Balerianș se lșnta în Orientș kș
Șanorș Persianslș, iar Galianș se desfșta în plșyeri mi des-
frșnșrș, ne de o parte Alanii (ațemtia eraș Litsanii) aș kș-
zștș așșnra Italiei, mi ne de alta Gogș, trekșndș Istrșlș, aș
kșzștș așșnra Greșiei, Maședonie mi Pontșlsi; iarș Sar-
maș mi Kșazi așșnra Panoniei; în fine tôte posesișnile
lși Traianș, atștș din Eșropa krtș mi din Asia, aș înțenștș
a se skșșra de jșgșlș Romanș, mi s'aș revoltatș kiar gene-
raliș omtirilorș. Atșnșe mi Daviș, kari pșrtasșrș jșgșlș în
timnș de 160 ani, vșzșndș kș înțene a se klști împșrșșia
Romanilorș șșb Galianș, aș înțenștș a se mimka mi ei;
gșșindș timnș mai îndemșnatekș, ne kșndș se prokșemase
trei-șeș de împșragș kare șșșmieaș Roma, aș kșematș în
aliangș kolonișle Gogilorș de kșrșndș adșse din Skandina-

via, mi aș închipui așezarea orămele Romane din Mesia, Macedonia mi Iliria. Pe atunci Valerian, trăzând în mîinele lui Sanor în Cesarea, fu zvis în anul 263; iar Galian se zvis de către soldații sei, aprînd de Mediolan (Milan).

CAPITULĂ XVI.

După mîrtea sîsă nemișilor, proclîmîndu-se împărat

D. Chr. 268. } Klașdiș, a nlekată asura Gogilor, kari kstrieraș
 } Iliria mi Macedonia; mi făcîndu-se bzaea în Tra-
 cia, ia învinsă kă totă, dăne kare s'a nemită mi Gotikă. După ce însă a alsngată pe Gogi din Mesia mi din celelalte provingii Romane, n'a ajnsă să meargă mi asura Dașilor, kăci mîrtea nă l'a lăsată să mi înlîneaskă skopă. Kă tôte aeste în timpă în împăriea lui, de mi măte pînă (mi kiară Dașii), arătaș semne de nesăsnere mi de revoltă, totuși nă kstezaș să se rădăie mi să se skstere de jșgăș Romanilor, temîndu-se de norokăș ce avea în răbde aeste împărată. Klașdiș, vărzîndu-se aprînd de mîrte, a klemată pe Asreliană la împărie, mi a msrită.

Nota V. Istoria universală franceză, a 3-a ediție, zice kă Klașdiș după învingerea Gogilor, adăcîndă la săsnere mi pe Dașii, a mai adășă pînă Romană, pe kare l'a amezată (dăne istorikăș Bisinșă) pe lîngă Siretiș în Moldova; dăne kare kolonia mi-a lăsată nămele de Romană, mi a făctă mi o cetate (după kăci zice Benks) snre aprare în kontra Gogilor, ka snă felis de sentinelă nentă năvîlirile barbarilor vecini. Dar orămele celă mai vekă ală aestei jșdegă se nămea Pretoria Așgăstă (dăne D'Anvilis mi Ptolemeș), kare se vede kă era de pe timpă lui Traiană, dăne înscripțiea unei kolone ce s'a găsă la Galagă.

CAPITULĂ XVII.

Asreliană s'a proclîmată împărată la Sirmis, unde s'a

D. Chr. 270. } năskstă. Vărzîndă Iliria năînchetă kălkată de Gogi,
 } mi Mesia năstieată de ei, mi în genere tôte pînă-

rele barbare din ȋrgile boreale reskslate, s'a desperatŭ de a ȋstea ginea Davia. Pe ȋngŭ aċeste, a kalkslatŭ kŭ Romanii, stŭpŭnindŭ Davia, ȋn lŭkŭ de kŭptigŭ aveaŭ daŭnŭ din kassa deselorŭ rŭsbŭe ċe trebŭea sŭ gie; mi anŭi se mai ȋngriċia ka nŭ kŭmva reskslŭndŭ-se Davii, sŭ nŭ nearzŭ ne ȋngŭ ȋrovingia lorŭ mi ċele-l-alte ȋrovingii ȋnveċinate. Davi, deċizŭndŭ-se a o ȋŭŭŭsi, a trasŭ de akolo tŭte omŭtirile romane, a rŭdikatŭ koloniile kare se aflaŭ mai kŭ seamŭ, ȋntre Dŭnŭre mi ȋntre mŭngi, mi trekŭndŭ-le ȋn partea dreaptŭ a Dŭnŭrei, le-a aniezatŭ ȋn Mesia de sŭsŭ mi de josŭ, ȋntre mŭntele Emŭ mi rŭslŭ Dŭnŭrea; iar ȋmŭntŭlsŭ aċesta l-a ȋmŭŭrgitŭ ȋn doŭ, nŭmindŭ partea ċea desŭre Emŭ *Mediterrans*, iar ċea desŭre Dŭnŭre *Ripensŭ* saŭ rinŭsŭ, dar ȋrovingia ȋntreagŭ *Davia Romanŭ*. Dako-Romanii aċemŭtia mai tŭrziŭ aŭ ȋntemeteaŭ o ȋstere konsolidatŭ, kare ŭneori se afla sŭb ŭnŭ generalŭ, alteori sŭb mai mŭlgi; mi anŭi s'a ȋntinsŭ nŭnŭ ȋn Macedonia ¹ mi Enirŭ ² ȋrekŭmŭ se va sŭŭ-

1 Macedonia este o ȋrovinċie mare a Eŭropei. Ea se nŭmea din vekime Ematia, dŭne ȋmŭŭratŭlsŭ Ematis; ne sŭmŭ Migdonia, dŭne Migdonŭ tŭtŭlsŭ ȋŭi Macedonŭ; mi ȋn fine Macedonia dŭne Macedonŭ. Aċeastŭ geaŭ se mai nŭmea mi Peonia, mi Emonia, mi Edonia, mi Pieria, mi Makigia; iar dŭne Sŭnta Skrintŭŭ Xeteieim, saŭ Keteim. Xotarele sale sŭntŭ: sŭre nordŭ Dalmagia, Bosnia, Serbia, Bŭlgaria; sŭre rŭŭŭritŭ Marea Egee, mi Tracia; sŭre sŭdŭ ȋarŭmi Marea Egee, Tesalia mi Enirŭlsŭ; sŭre anŭsŭ, golfŭlsŭ Adriatikŭ. Mŭntele ei ċelŭ mai ȋsemnatŭ, este Atos, kare astŭzi se nŭmeŭte Sŭntŭlsŭ Mŭnte; kanitala ei, Tesaloniks.

2 Vekŭlsŭ Enirŭ se aflŭ sŭre sŭdŭlsŭ Macedonieŭ; se otŭramte desŭre nordŭ kŭ Taslantia mi Macedonia, ȋrin rŭslŭ Kelidnŭ; desŭre resŭritŭ kŭ Tesalia, ȋrin rŭslŭ Aċelŭ; desŭre sŭdŭ kŭ Etolia, ȋarŭmi ȋrin Aċelŭ; mi desŭre anŭsŭ kŭ Marea Ionikŭ, saŭ Adriatikŭ. O parte dŭn lŭksitorŭ de astŭzi ai Enirŭlsŭ sŭntŭ koloni din ċerile Romŭnemŭti, ȋrekŭmŭ se vede din istoriŭi Bizantini; mai alesŭ dŭne kŭdereea ȋmperŭlsŭ Romanŭ, s'aŭ rŭŭŭnditŭ ȋn diferite ȋŭrgi. Astŭzi mai togi lŭksitorŭi aċemŭtia se okuŭ kŭ ȋstoria, netrekŭndŭ earŭa mi urimŭvara ȋn kŭmni kŭ vitele, ȋar vara mi tŭmna ȋn mŭngi, ŭnde-mi aŭ mi lŭksingele. Mŭlgi din aċemŭtia sŭntŭ mi negŭŭŭtori ȋrin orŭmelele Enirŭlsŭ. Limba lorŭ este Romŭneasŭ korŭntŭ, dar mai togi vorbesŭ mi greċemte; iar lŭŭrgia lorŭ mi kŭrgile biseriċemŭti sŭntŭ tŭte greċemŭti; ȋn kŭte-va bŭrgade aŭ mi skŭle greċemŭti. Kanitala aċestŭ ȋonorŭ este Voskonole, orasŭ avŭtŭ

ne mai înainte; iar Romanii naturalisasi în Dacia saș kolonisasi, saș mai bine zimi Dako-Romanii, kari lăkseas partea din sssș dintre Karnagi și Panonia, prekșmș mi 4ei dintre Prstș, Siretș și Dșnșre, abandonagi de astoritatea Romanș, aș konstitsatș între ei o domnie astonomș, mi revindș la statslș lorș primitivș, se kșrmșeas în naye desnre partea Romanilorș. Neptșndș-se însș koborî în pșrgile din josș kștre kșmniile Daciei, din kasss neînșetatelorș nșvșlirî a roislsî de barbari 4e veneas din Svigia Asiatikș mi Esroneanș ka torente, s'aș mșrginitș a loksi mi a netreșe sșb asilslș mșngilorș Karnagi. Asta e kasss kș istoria veke a Daciei ns se întinde mai departe de sekolslș alș treileas dșne Kristș, mi earșmi se înșene kștre sekolslș alș 13-lea. De aice vine kș timnslș dintre așemti doi sekoli, kare kșnrinde mai o mie de ani, a rșmasș obskșrș mi nekonstatatș; kș4i dșnș diverse prefășeri mi întșmnlșrî, Dacia se fșksse arena de lșptș a ponôrelorș Suitișe, în kștș kșmniile desnre Dșnșre aș rșmasș mai totș-de-asna nelokșite. 4e domnitori aș avștș Dako-Romanii în sekoli așemtia aî libertșșei lorș, ns este kșnoskștș; fiindș kș Romanii ne mai avșndș kș dșnmii niș lșute, niș relagișni, n'aș lșatș kșvșntș ka ș kșrie desme dșnmii nimikș. Kș tôte așeste din istoria Bizantinș, mi din kronișele Serbiei, Transilvaniei mi Șngariei, se dedșșe kș, în așestș intervalș, ponorșlș așesta avea domnii sei natșrali mi astonomi, de mi kște odatș akșmi Poloniei iar kște odatș Șngariei.

Între așeste, imștratslș Akreliaș, la anslș 275 dșne Kristș, se destitsș de kștre ostami.

mi fôrte numerosș de lokșitori; invidia însș l'a strșșinatș, mi mșlgi din așemtia aș fșgitș în immerislș Aștriei, kare 4-a prmitș kș mșltș bșnș-voingș. Nș de mșltș în Pesta întrodșșșrș mi limba lorș, lșkrș 4e skandalisase ne 4ei-l-algi Greș. Pe așemti lokșitori Greșii îi nșmeskș Mesiovlaxi, saș Mesovlaxi, mi Kșșgovlaxi. Metronola saș kaitala de aștșzi a Enirșlsî este Ianina.

CAPITULŢ XVIII.

În Davia aş fostă multe orame mi  et   i ok nate de koloniile Romane. Posigi snea t   rora însă, din k      e-kime , n  este k nosk   ; k  t  te  e ste  nsemn m   i   ne  ele mai prin ipale, a k  rora konstatate este mi mai probab   .

1. *  nia Tra an *, sa  Sarmisegat     ' veke, residinga l  i Deyebal  . Vez i Partea I, Capu XVII, la note.

2. *Salinele*, sa  Oknele,  etate în Transilvania k     sorgentele Tisse i; odini    oram  ,  ar ast   i sat  , n mit   Siget  , d     Laz   , kare se as        multă k   etatea T  da sa  Tera ², mi k   etatea  e se vede an   ne de Torda. Forma e i, d     k  m z   e Keleser   kare a v     'o, este tetragon   mi f      de k       i tetragone, din kare s'   g  sit   multe k  semn    legi   i V Maredoni  e; de    de se ded   e k   e e   legi     (al k    a garnisonă se afla la Isk    ³ Tribalilor  ,) avea      garnisonă mi la Saline ⁴. A e e   legi     a        a se n  mi ne tim     l  i Galianș de trei ori, de nat   ori, mi k  ar de m   e mi de m   te ori kredin     .

3. *Asrar  *,  etatea    iferilor  , al k  rora n   e      e-vea  mai multe koloni   din Davia; fiind  k  d      n        g    e se vede k  at      e    ia k    mi al  i meta-lofer   avea  koloni  , kare se n     ne k      fi fost  an   ne de Abr  d-baea, mi de Zalatra,  et    i din Transilvania,    a

1 Sarmis  , sa  Sirms d     Elin  , a fost               al  Davilor  ,       de es  edigi snea l  i K  erkse, kare a f         e     oram  . (D     K      ).

2 Torda, oram   în Transilvania,  ntre Alba-I  lia mi K         , an   ne de r          .

3 Isk  , sa  Isk  ,  etate a Tribalilor    n Mesia de jos , kare se n       ne k      fi  etatea Blida sa  B     .

4 De la k         latin   *Salina*, s'  n  mit   ok  a Daviel S       , în         S        *.

*  e             s'  des         în    a Reg        i Organ    . E       între        e Be    mi H      , mi avea        la oram       B       .

(Nota Trad         ).

prekŕmŕ în mŕnte anróne de Abrŕdŕ mi în tŕrgŕmorslŕ Bŕ-
 gŕ s'aŕ gŕsitŕ semne de oramŕ, mi mŕlte netre kŕ inkrin-
 piŕnile asrarilorŕ. Asemine mi anróne de Zalatna s'a gŕsitŕ
 ŕnŕ lokŕ nlinŕ de antivitŕgŕ, ŕnde se vŕdŕ pŕregŕ de edifi-
 gŕrŕ, mi kŕmŕrŕ kŕ kolŕmne mi skŕlntŕrŕ. Soteris zire kŕ
 în lokŕlŕ ŕnde este Abrŕd-baea ar fi fostŕ Patroisa, fiindŕ
 kŕ ne anróne este satslŕ gŕerŕ Remŕnemŕtŕ Petrepaniŕ, kare,
 dŕnpŕ Ptolemeŕ, este anróne de Saline ¹.

4. *Pisreniŕ*, kŕ jŕmŕtate orŕ departe de Okna mare,
 anróne de Oltŕ ŕnde se vede kŕ era ŕetate Romanŕ, fiindŕ
 kŕ se gŕseskŕ ŕrme de temelii de netre tetragone. Akolo
 se vede mi kalea netŕsitŕ a lŕi Traianŕ; de ŕnde se pŕepŕ-
 ne kŕ ar fi fostŕ Rŕkonisŕlŕ ŕelorŕ vekŕ.

5. *Tibiskŕ*, ŕetate a Daciei la otarele Iasigilorŕ mi la
 gŕra riŕlŕi Tissa, saŕ dŕnpŕ algiŕ la împŕeznarea Mareŕŕlŕi
 kŕ Tissa. Dar dŕnpŕ Ptolemeŕ mi dŕnpŕ tabla Pestingeria-
 nŕ mi dŕnpŕ o inkrinpiŕne gŕsitŕ de Griselinŕ, posiŕiŕne
 aŕestei ŕetŕgŕ este la gŕra Bistreŕ mi a Timemŕlŕi.

6. *Zesgma* lŕi Ptolemeŕ se vede kŕ a fostŕ în faŕgŕ kŕ
 Sistovŕlŕ, în lokŕlŕ kare se keamŕ astŕzi Zemniga; fiindŕ
 kŕ prekŕmŕ la podŕlŕ de neatŕ era Ponte mi Teodora, mi
 dinkolo de Dŕnpŕre Nikonole mi Tŕrnŕ, asemine a nŕtŕtŕ ŕŕ
 fie mi aŕce Zesgma mi Sistovŕlŕ.

7. *Pesata*, în Transilvania, departe kŕ ŕinŕi mile sure
 nordŕ de Klaŕdionele, mi kŕ ontŕ mile sure ŕŕdŕ de Kar-
 paŕi; fiindŕ kŕ la Klaŕdionole saŕ Klŕjŕ s'a gŕsitŕ o inkrin-
 piŕne kŕ nŕmele koloniei.

8. *Nanoka*, în gŕara Mŕnteneaskŕ, se pŕepŕne kŕ ar
 fi fostŕ ŕnde astŕzi e Bŕzŕŕlŕ.

9. *Sergidava*, kare dŕnpŕ Seŕvertŕ ar fi fostŕ în in-

1 III astŕzi ŕŕntŕ Asrarŕ în Gŕara Rŕmŕneaskŕ, kŕ înŕgŕuinaŕea de a a-
 dsna asŕŕ din Argemŕ, Oltŕ mi Dŕmboviŕ, sure pŕrgile de mŕnte.
 Aŕemŕtia ŕŕntŕ Romŕniŕ, mi Gŕganŕ mai kŕ seamŕ, din kare Romŕniŕ se
 nŕmeskŕ Bŕeamŕ, iar Gŕganŕ Asrarŕ; prekŕmŕ mi Zlatariŕ, kŕ mŕtinga de
 a lŕkra metalele, asŕŕlŕ, argintŕlŕ mi ŕelelalte. Din vekime însŕ ŕŕ ve-
 de kŕ eraŕ a nŕme koloniŕ, de la kare aŕ rŕmasŕ dŕnpŕ astŕzi nŕmele
 lŕkŕŕtorilorŕ.

ssla Ostrovș, în Oltș, din ssșș de Rîmnikș mi de Țetșșșe; fiindș kș s'a gșșitș inskringisne desnre noporslș mi forslș „Sergidavansis.

10. *Iassi*, kare se vede kș a fostș kanitala de astșzi a Moldovei: fiindș kș la Asșria gșșvatorslș s'a gșșitș o inskringisne kșnrinzîndș așeste: *M^(unicipis)_(litum) Dacorum lassiorum*, adekș ȳetatea militarș a Davilorș Iassienî. Kantemirș zîce kș așestș nșme este mai modernș, lșkrș ȳe nș e tok-mai probablș, fiindș kș nșmele Iassilorș este vekîș.

11. *Petrodava, Nentidava, Kasidava, Patridava, Trifslș, Arkodava*, mi ȳ. l. kare, dșnrș Ptolemeș, se afla desnre Prștș mi se kșnrîndș în koloniile Sarmatîce, dșnrș Seivertș.

12. *Pamidava*, în ȳeara Mșnteneaskș, anrșne de Moldova, snre rîslș Ramidava saș Rîmnikș; snîl nrenșnș kș ar fi Slam-Rîmnikș Fokmanilorș.

13. *Markodava*, ȳetate în Moldova anrșne de Sșȳeava mi se nrenșne kș ar fi lokslș ȳe se kîamș de noporș Margomemti, dșnrș Lazîș¹.

14. *Sșvidava*, anrșne de Prștș, se nrenșne kș ar fi fostș șnde astșzi este Xșmîl.

15. *Ziridava*, ȳetate în ȳeara Mșnteneaskș, lșngș rîslș Napari saș Ialomîș, anrșne de Dșnrșre; se nrenșne kș ar fi la Zigalia.

16. *Frateria*, ȳetate kare se krede kș ar fi fostș la Frștemti.

17. *Zerobara*, saș *Zeradra*, este *Temisovars*, dșnrș kșmș zîce Nigrș.

18. *Sigidava*, ȳetate veke în Transilvania, kare se nrenșne șș ar fi ȳetatea Enied, anrșne de Alba Iulia.

19. *ȳentsm Hștea*, adekș o sșșș de nșșșrî. Așestea dșne tabla Pestingerianș se nșnș în Transilvania, înrșnș satș la otarslș Banatslș Temisianș, șnde se gșșeskș gșșrî

1 Eș, kare amș șmblatș mai tôte kolșșrile Moldovei, niș nș notș gșși lokalitatea așeastă. Daka nrin Margomemti astorîslș vrea șș îngelșșș Mogomemti, (șșde lșșștorîl zîkș în adevrș kș ar fi fostș ȳetate,) anol așestș lokș este fôrte denarte de Sșȳeava, mi anrșne de Iamî ka o orș, ne șnș dealș mare, snre sșșș mi anșșș. (Traduștorîlș).

mi pȃrgiri ale Romanilor ș metalșrgi, nrekșmș zive Griselinș. Pitistș inșz este kș mi in Țeara Romșneaskș, in jșdegele Șkșkeniș mi Praxova, șntș o mșlgime de pȃrgiri de ave-
stea, mi in tôte zilale se fakș in pȃrgile de la mșnte, nen-
trș kș șz skôtș katranș, șaș pȃkșrș.

20. *Alba Islia*, șaș *Alba Karolina*, odiniôrș Anșlz, Vezi Partea I, kanș XVII.

21. *Anslensia VII*. Vezi Partea I. C. XIX. la note.

22. *Tșrnș*, șnde mai ne șrmș a ștrșmștatș Ișstinianș
ne Anșl. ¹ Vezi II. I C. XX. la note.

23. *Tșrnșlș*, kolonieș Leterata; asemine.

24. *Kanșt-bovis*; asemine.

25. *Akșe* țetate; asemine.

26. *Tșrnș-rouș*, Vezi II. I. C. XXI. la note.

27. *Ponte* mi *Teodora*; Vezi II. I. C. XXIII la note mi
II. II. C. I. la note.

28. *Severins*, Akmonia veke; vezi II. II. C. I. la note.

29. *Țeles*; asemine.

30. *Bșridava*, la Romanșlș mi Karakalș; asemine, C.
VI. la note.

31. *Severinonole*; asem. C. IX.

32. *Țerneuș*, șaș Țernigradș, kș țetate Dierna șaș
Tierna; asemine.

33. *Baeș de Aramș*, la Mexedingi; asem.

34. *Sadova*, șnde era vșrsștorie de banș, mi Antina
șaș Tia țetate; II. II. C. XII.

35. *Țretoria Așgșștș*, Romanșlș de astșzi din Moldo-
va; vezi Partea. II. C. XVI, la note.

36. Kolonia Perendanasilorș, desnre kare vorbește
Dion, mi satșlș Patavișisilorș, desnre kare se zive in Pan-
dekete, șntș nekșnoskște, nrekșmș mi altele mșlte, ne kare
timnșlș țe mistșe tôte le-a nșrșnșditș intergșndș kș totșlș
șrșele lorș.

¹ Antias, imșrșratșlș Șeigilorș, lșntșndș-se kș Filinș, lșngș rșșlș Iștrș a
kșșgșș, in etate mai mșltș de noșz-zevș de anș, nrekșmș zive Teonomșș.

PARTEA A TREIA.

ΕΡΟΣ'Α III.

CAPITULŪ I.

Dənpz strəmstarea koloniilorə Dako-Romane în Asia sşb împəratşlş Aşrelianş, prekşmş s'a zisş la par-
tea II a aşestei istorii, Dako-Romaniş  e aş r masş } ^{D. Chr. 274.}
 n Davia aş  nteme  ş o domnie aşionom , mi, revind  la
statslş lor  primitiv , tr ea  în p ce mi în linişte, f r  ş 
aib  ni i o s p rare din partea Remanilor ; k  i d npz de-
stitsirea l i Aşrelianş, f k nd  se  mp rat  al  Romanilor 
Tavă, în anşl  275 d npz Krist , n  s'a d    ni i de k m 
 n kontra lor , prek m  ni i Florian  d npz aşesta, ni i Pro-
b  momtenitor l  se , ni i Kars karele a venit  d npz a-
 esta, ni i fi  aşest ia, ni i Karin  mi N merian . Ama
dar  m l pimea  mp ragilor   e se f  ea  la Roma, mi ne-
or nd eala imperi l i Roman  favor  fer  irea Dako-Roma-
nilor , mi  nk ragea  pom rele barbare, ne kare alt  f   
n  le onrea de k    ad  erea aminte a trofeelor  Romane.

Diokligian , l  nd   mp r  ia Romanilor , a l    de
ajstor  ne Massimian  Erksli , mi a r dik   la demnit tea
de Țesară ne Konstantin  mi ne Galer ; mi astfel , des  r-
 ind -se,  mp r  ia a slăbită; mi dak  a ren rt   k teva
viktorii as nra inem  ilor  din afară, dar în lășntră a k -
z   în mare sl b   ne mi atoni .  n  ele de ne ş m  Mas-
simian ,   iz nd  ne Sever   esar l , mi kom lot nd  a-
 nra vie ei mare i Kostantin  ginerele se , f    is  de

katre acesta în anul 310; iar Galerius pentru tikslomiile lui ajungându-se a fi mîncat de vermi, a murit în anul 311.

După moartea acestuia a rămas Massiminus, Konstantin mi Liwinis, cărminându-se în desordine imnerisli. Totu odată soldații, proklamându-se de împărat pe Massengius, acesta a plecat asupra marelui Konstantin, dar pe psteria sakrei Kruci învingându-se, la trezirea unui pod și kuzet în anul mi s'a înecat la anul 312. Atunci mi Massiminus plecându-se asenta lui Liwinis, s'a învins mi el, mi alungându-se, a murit de o plagă (rană) mortală în anul 313; iar Liwinis nismindu-se gloria lui Konstantin, a rădikat armele asupra lui, însă de mai multe ori Konstantin l'a învins mi în cele de pe Țara, după mijlocirea sogiei sale (care era soră lui Konstantin), l'a ertat; el însă n'a înțetat de a-i face intrigă; atunci Konstantin l'a essilat la Tessalonik, unde a mi murit în anul 323.

Rămînându-se astfel Konstatin singur monark mi cel înțis împărat al Țării Kremlinilor, a domni pe eroism mi mietate, mi toți barbarii li resnektă. În anul 331, dărîndu-se un pod peste Dunăre între Nikonole mi Țeleș, mi bătându-se pe Gogi în Țările Sarmatice, de mi a trekt prin Dacia, însă Davilor nu le-a fsktă nici o smpărare, ci i-a lăsat în pace tratându-i ca pe amici. Acesta a fndat mi noua Romă în Bizanșli Tracie, pe care numind-o Konstantinonole, mi-a strîmstat tronul împăregiei acolo¹. Înbolnăvindu-se însă lung Nikomedia, mi lăzându-se monitenitori

1 Bizanșli se află pe coasta Eștroneană nordică a Bosforului Trakic karele numite Marea Neagră pe Ieronontida. El a fost fndat de katre Bizanș generali Megareilor, mi anul restaurat sub Passania regele Lavedemonilor. Marele Konstantin voind a mi strîmsta tronul împăregiei, n'a gsit altă pșezăune mai frumoasă mi pe mai multe avantajeri naturale de kă a lui; deizându-se a se ameza, a murit o-rameli, înkugirându-li kă mri mi kșrinzându 7 dealuri, ornându-li kă frumoase edificii mi dăndu-i numele de Roma-nouă. Dar nșmirea de Konstantinonole a rekșmînitu mi a rămas. Un falmos skritor modern zice kă Konstantinonole nare a fi fsktă pentru kă s'a kanitala lșmei, fiind kă nu este altă oramă karele s'a rivalizeze kă acesta în mivirea pșezăunei mi a klimatsiei, mi kă s'a mai bine pșez

tatș lăzdele sântslăi Paslinș Nola, preksmș se amintemte în Sinaksarislă Latinș la zioa de noșz Ianșarie dșnz kalendarislă Gregorian. Asseminea mi Paggiș în kronizele sale sșzne kș la anslă 326 divinslă Niveta aș edifikatș patș temnlșrî în kșnrinslă kiliilorș monamilorș, mi în velș întzls se fșcea rșgzșisnile în Elinemte, în velș alș doilea Bes-siî în limba lorș, în alș treilea Armeni, mi în alș patșlea se konșraș sniriteleș neksrate. La mșseslă Baronslă Brșkent-talș, la satșlă Așrilș, așrșne de Sibiș, se vede o tablș de aramș kș semne Kremtine, gșsitș în Transilvania; ne a-veastș tablș este șrmștșrea inskripișiene: *Zosimus ex voto posuit*, adikș Zosimș kș bine-kșvșntare s'a înmormșntatș.

CAPITULŪ II.

În timnslă anomaliei mai sșșș zisș a Imperisłai Ro-
 D. Chr. } manș, Dako-Romanii trșeaș în linimte. Dșnz mșr-
 387. } tea lăi Konstantinș aș înșeustș îndatș noi tsrbșrșrî
 în Imperisłă Romanș; soldagiî în a kșrora mșnz sta sșrta îm-
 pșragilorș, nentș sigșrangă Domniei velorș trei moutenitori,
 aș șvșșș ne șnkîi mi ne veriî lorș, kșșșndș nșmaî ne lșlian
 anostatslă. Apoi s'aș împșrgitș Imperisłă în trei; Konstantiș
 a lșatș orientslă mi pșrgile Traviel; Konstantinș a lșatș pșr-
 le așssane desne Oșeanș, iar Konstantș Afrika ¹, Ilirikslă

1 Afrika este a treia parte din lșmea veke, mai mikș de kștș Asia mi ne-
 ste trei ori mai mare de kștș Esrona. Se xotșramte: kș Asia desne re-
 șritș kș istmłș de Sșleș, kș Marea Romie mi kș Oșeansł Indikș;
 desne nordș kș Mediterana kare o desnarte de Esrona nrîn ștrimtoarea
 Gibraltarș; desne așssș kș Oșeansł Atlantikș mi Etionikș; desne sșdș
 iarsșmi kș Oșeansł Etionikș. Mai întzls se nșmia Libia, dșnz șika
 împșratslăi Enafș, șisłș lăi Jofe mi alș Memfi; saș dșnz poegi, șika
 Oșeansł mi alș Pomfoligiel. Afrika s'a nșmitș dșnz Afrș, șisłș lăi
 Libiș Erksle, karele a dominat'o m.v.l.

La Romanî nș era tștș kșnoskșș, afarș de ontș pșovingiî: Afrika
 pșomrie, Nșmidia, Trinole, Bizavene, Țezarika, Masrițanias, mi Mașritania
 Tengitanș. Kș toate kș mșlte pșrgi mi astșzi sântș înkș nekșnoskșș,
 totșmi se mai kșnoskș împșrgiile lăi Fesș mi ale Marokslăi, pșovingi-
 ile Pșirative desne Mediterana, Algerș, Tșnisș mi Trinoli; Egintslă între
 Marea Romie mi Mediterana în kare este Kairslă mare mi Aleksandria,
 oramș însemnatș nentș marele seș komergș; Zaxara velș mai mare de-

mi Kreta¹; însă jsele Konstantin² nemălugmind-se, mi skelând-se asupra lui Kostant³, fr zvis⁴ de el în anul 340 dnp⁵ Krist⁶. Atuncea skelând-se doi noi împărați proklamă de către soldați: Magnen⁷ în Afrika mi Bretan⁸ în Panonia, Magnen⁹ a zvis¹⁰ pe Konstant¹¹ la Elena din Pirinei¹² Galiei¹³; dar¹⁴ neste p¹⁵gîn¹⁶, dskând-se asupra lor¹⁷

mert¹⁸ (n¹⁹st²⁰is) nisin²¹os²² din l²³me; Senegambia, s²⁴b zona cea mai fierbinte mi mai morbidioas²⁵, unde loksitori²⁶ s²⁷nt²⁸ negri; Negrigia s²⁹ Etionia veke, k³⁰ n³¹m³²nt³³is³⁴l³⁵l³⁶l³⁷l³⁸l³⁹l⁴⁰l⁴¹l⁴²l⁴³l⁴⁴l⁴⁵l⁴⁶l⁴⁷l⁴⁸l⁴⁹l⁵⁰l⁵¹l⁵²l⁵³l⁵⁴l⁵⁵l⁵⁶l⁵⁷l⁵⁸l⁵⁹l⁶⁰l⁶¹l⁶²l⁶³l⁶⁴l⁶⁵l⁶⁶l⁶⁷l⁶⁸l⁶⁹l⁷⁰l⁷¹l⁷²l⁷³l⁷⁴l⁷⁵l⁷⁶l⁷⁷l⁷⁸l⁷⁹l⁸⁰l⁸¹l⁸²l⁸³l⁸⁴l⁸⁵l⁸⁶l⁸⁷l⁸⁸l⁸⁹l⁹⁰l⁹¹l⁹²l⁹³l⁹⁴l⁹⁵l⁹⁶l⁹⁷l⁹⁸l⁹⁹l¹⁰⁰l¹⁰¹l¹⁰²l¹⁰³l¹⁰⁴l¹⁰⁵l¹⁰⁶l¹⁰⁷l¹⁰⁸l¹⁰⁹l¹¹⁰l¹¹¹l¹¹²l¹¹³l¹¹⁴l¹¹⁵l¹¹⁶l¹¹⁷l¹¹⁸l¹¹⁹l¹²⁰l¹²¹l¹²²l¹²³l¹²⁴l¹²⁵l¹²⁶l¹²⁷l¹²⁸l¹²⁹l¹³⁰l¹³¹l¹³²l¹³³l¹³⁴l¹³⁵l¹³⁶l¹³⁷l¹³⁸l¹³⁹l¹⁴⁰l¹⁴¹l¹⁴²l¹⁴³l¹⁴⁴l¹⁴⁵l¹⁴⁶l¹⁴⁷l¹⁴⁸l¹⁴⁹l¹⁵⁰l¹⁵¹l¹⁵²l¹⁵³l¹⁵⁴l¹⁵⁵l¹⁵⁶l¹⁵⁷l¹⁵⁸l¹⁵⁹l¹⁶⁰l¹⁶¹l¹⁶²l¹⁶³l¹⁶⁴l¹⁶⁵l¹⁶⁶l¹⁶⁷l¹⁶⁸l¹⁶⁹l¹⁷⁰l¹⁷¹l¹⁷²l¹⁷³l¹⁷⁴l¹⁷⁵l¹⁷⁶l¹⁷⁷l¹⁷⁸l¹⁷⁹l¹⁸⁰l¹⁸¹l¹⁸²l¹⁸³l¹⁸⁴l¹⁸⁵l¹⁸⁶l¹⁸⁷l¹⁸⁸l¹⁸⁹l¹⁹⁰l¹⁹¹l¹⁹²l¹⁹³l¹⁹⁴l¹⁹⁵l¹⁹⁶l¹⁹⁷l¹⁹⁸l¹⁹⁹l²⁰⁰l²⁰¹l²⁰²l²⁰³l²⁰⁴l²⁰⁵l²⁰⁶l²⁰⁷l²⁰⁸l²⁰⁹l²¹⁰l²¹¹l²¹²l²¹³l²¹⁴l²¹⁵l²¹⁶l²¹⁷l²¹⁸l²¹⁹l²²⁰l²²¹l²²²l²²³l²²⁴l²²⁵l²²⁶l²²⁷l²²⁸l²²⁹l²³⁰l²³¹l²³²l²³³l²³⁴l²³⁵l²³⁶l²³⁷l²³⁸l²³⁹l²⁴⁰l²⁴¹l²⁴²l²⁴³l²⁴⁴l²⁴⁵l²⁴⁶l²⁴⁷l²⁴⁸l²⁴⁹l²⁵⁰l²⁵¹l²⁵²l²⁵³l²⁵⁴l²⁵⁵l²⁵⁶l²⁵⁷l²⁵⁸l²⁵⁹l²⁶⁰l²⁶¹l²⁶²l²⁶³l²⁶⁴l²⁶⁵l²⁶⁶l²⁶⁷l²⁶⁸l²⁶⁹l²⁷⁰l²⁷¹l²⁷²l²⁷³l²⁷⁴l²⁷⁵l²⁷⁶l²⁷⁷l²⁷⁸l²⁷⁹l²⁸⁰l²⁸¹l²⁸²l²⁸³l²⁸⁴l²⁸⁵l²⁸⁶l²⁸⁷l²⁸⁸l²⁸⁹l²⁹⁰l²⁹¹l²⁹²l²⁹³l²⁹⁴l²⁹⁵l²⁹⁶l²⁹⁷l²⁹⁸l²⁹⁹l³⁰⁰l³⁰¹l³⁰²l³⁰³l³⁰⁴l³⁰⁵l³⁰⁶l³⁰⁷l³⁰⁸l³⁰⁹l³¹⁰l³¹¹l³¹²l³¹³l³¹⁴l³¹⁵l³¹⁶l³¹⁷l³¹⁸l³¹⁹l³²⁰l³²¹l³²²l³²³l³²⁴l³²⁵l³²⁶l³²⁷l³²⁸l³²⁹l³³⁰l³³¹l³³²l³³³l³³⁴l³³⁵l³³⁶l³³⁷l³³⁸l³³⁹l³⁴⁰l³⁴¹l³⁴²l³⁴³l³⁴⁴l³⁴⁵l³⁴⁶l³⁴⁷l³⁴⁸l³⁴⁹l³⁵⁰l³⁵¹l³⁵²l³⁵³l³⁵⁴l³⁵⁵l³⁵⁶l³⁵⁷l³⁵⁸l³⁵⁹l³⁶⁰l³⁶¹l³⁶²l³⁶³l³⁶⁴l³⁶⁵l³⁶⁶l³⁶⁷l³⁶⁸l³⁶⁹l³⁷⁰l³⁷¹l³⁷²l³⁷³l³⁷⁴l³⁷⁵l³⁷⁶l³⁷⁷l³⁷⁸l³⁷⁹l³⁸⁰l³⁸¹l³⁸²l³⁸³l³⁸⁴l³⁸⁵l³⁸⁶l³⁸⁷l³⁸⁸l³⁸⁹l³⁹⁰l³⁹¹l³⁹²l³⁹³l³⁹⁴l³⁹⁵l³⁹⁶l³⁹⁷l³⁹⁸l³⁹⁹l⁴⁰⁰l⁴⁰¹l⁴⁰²l⁴⁰³l⁴⁰⁴l⁴⁰⁵l⁴⁰⁶l⁴⁰⁷l⁴⁰⁸l⁴⁰⁹l⁴¹⁰l⁴¹¹l⁴¹²l⁴¹³l⁴¹⁴l⁴¹⁵l⁴¹⁶l⁴¹⁷l⁴¹⁸l⁴¹⁹l⁴²⁰l⁴²¹l⁴²²l⁴²³l⁴²⁴l⁴²⁵l⁴²⁶l⁴²⁷l⁴²⁸l⁴²⁹l⁴³⁰l⁴³¹l⁴³²l⁴³³l⁴³⁴l⁴³⁵l⁴³⁶l⁴³⁷l⁴³⁸l⁴³⁹l⁴⁴⁰l⁴⁴¹l⁴⁴²l⁴⁴³l⁴⁴⁴l⁴⁴⁵l⁴⁴⁶l⁴⁴⁷l⁴⁴⁸l⁴⁴⁹l⁴⁵⁰l⁴⁵¹l⁴⁵²l⁴⁵³l⁴⁵⁴l⁴⁵⁵l⁴⁵⁶l⁴⁵⁷l⁴⁵⁸l⁴⁵⁹l⁴⁶⁰l⁴⁶¹l⁴⁶²l⁴⁶³l⁴⁶⁴l⁴⁶⁵l⁴⁶⁶l⁴⁶⁷l⁴⁶⁸l⁴⁶⁹l⁴⁷⁰l⁴⁷¹l⁴⁷²l⁴⁷³l⁴⁷⁴l⁴⁷⁵l⁴⁷⁶l⁴⁷⁷l⁴⁷⁸l⁴⁷⁹l⁴⁸⁰l⁴⁸¹l⁴⁸²l⁴⁸³l⁴⁸⁴l⁴⁸⁵l⁴⁸⁶l⁴⁸⁷l⁴⁸⁸l⁴⁸⁹l⁴⁹⁰l⁴⁹¹l⁴⁹²l⁴⁹³l⁴⁹⁴l⁴⁹⁵l⁴⁹⁶l⁴⁹⁷l⁴⁹⁸l⁴⁹⁹l⁵⁰⁰l⁵⁰¹l⁵⁰²l⁵⁰³l⁵⁰⁴l⁵⁰⁵l⁵⁰⁶l⁵⁰⁷l⁵⁰⁸l⁵⁰⁹l⁵¹⁰l⁵¹¹l⁵¹²l⁵¹³l⁵¹⁴l⁵¹⁵l⁵¹⁶l⁵¹⁷l⁵¹⁸l⁵¹⁹l⁵²⁰l⁵²¹l⁵²²l⁵²³l⁵²⁴l⁵²⁵l⁵²⁶l⁵²⁷l⁵²⁸l⁵²⁹l⁵³⁰l⁵³¹l⁵³²l⁵³³l⁵³⁴l⁵³⁵l⁵³⁶l⁵³⁷l⁵³⁸l⁵³⁹l⁵⁴⁰l⁵⁴¹l⁵⁴²l⁵⁴³l⁵⁴⁴l⁵⁴⁵l⁵⁴⁶l⁵⁴⁷l⁵⁴⁸l⁵⁴⁹l⁵⁵⁰l⁵⁵¹l⁵⁵²l⁵⁵³l⁵⁵⁴l⁵⁵⁵l⁵⁵⁶l⁵⁵⁷l⁵⁵⁸l⁵⁵⁹l⁵⁶⁰l⁵⁶¹l⁵⁶²l⁵⁶³l⁵⁶⁴l⁵⁶⁵l⁵⁶⁶l⁵⁶⁷l⁵⁶⁸l⁵⁶⁹l⁵⁷⁰l⁵⁷¹l⁵⁷²l⁵⁷³l⁵⁷⁴l⁵⁷⁵l⁵⁷⁶l⁵⁷⁷l⁵⁷⁸l⁵⁷⁹l⁵⁸⁰l⁵⁸¹l⁵⁸²l⁵⁸³l⁵⁸⁴l⁵⁸⁵l⁵⁸⁶l⁵⁸⁷l⁵⁸⁸l⁵⁸⁹l⁵⁹⁰l⁵⁹¹l⁵⁹²l⁵⁹³l⁵⁹⁴l⁵⁹⁵l⁵⁹⁶l⁵⁹⁷l⁵⁹⁸l⁵⁹⁹l⁶⁰⁰l⁶⁰¹l⁶⁰²l⁶⁰³l⁶⁰⁴l⁶⁰⁵l⁶⁰⁶l⁶⁰⁷l⁶⁰⁸l⁶⁰⁹l⁶¹⁰l⁶¹¹l⁶¹²l⁶¹³l⁶¹⁴l⁶¹⁵l⁶¹⁶l⁶¹⁷l⁶¹⁸l⁶¹⁹l⁶²⁰l⁶²¹l⁶²²l⁶²³l⁶²⁴l⁶²⁵l⁶²⁶l⁶²⁷l⁶²⁸l⁶²⁹l⁶³⁰l⁶³¹l⁶³²l⁶³³l⁶³⁴l⁶³⁵l⁶³⁶l⁶³⁷l⁶³⁸l⁶³⁹l⁶⁴⁰l⁶⁴¹l⁶⁴²l⁶⁴³l⁶⁴⁴l⁶⁴⁵l⁶⁴⁶l⁶⁴⁷l⁶⁴⁸l⁶⁴⁹l⁶⁵⁰l⁶⁵¹l⁶⁵²l⁶⁵³l⁶⁵⁴l⁶⁵⁵l⁶⁵⁶l⁶⁵⁷l⁶⁵⁸l⁶⁵⁹l⁶⁶⁰l⁶⁶¹l⁶⁶²l⁶⁶³l⁶⁶⁴l⁶⁶⁵l⁶⁶⁶l⁶⁶⁷l⁶⁶⁸l⁶⁶⁹l⁶⁷⁰l⁶⁷¹l⁶⁷²l⁶⁷³l⁶⁷⁴l⁶⁷⁵l⁶⁷⁶l⁶⁷⁷l⁶⁷⁸l⁶⁷⁹l⁶⁸⁰l⁶⁸¹l⁶⁸²l⁶⁸³l⁶⁸⁴l⁶⁸⁵l⁶⁸⁶l⁶⁸⁷l⁶⁸⁸l⁶⁸⁹l⁶⁹⁰l⁶⁹¹l⁶⁹²l⁶⁹³l⁶⁹⁴l⁶⁹⁵l⁶⁹⁶l⁶⁹⁷l⁶⁹⁸l⁶⁹⁹l⁷⁰⁰l⁷⁰¹l⁷⁰²l⁷⁰³l⁷⁰⁴l⁷⁰⁵l⁷⁰⁶l⁷⁰⁷l⁷⁰⁸l⁷⁰⁹l⁷¹⁰l⁷¹¹l⁷¹²l⁷¹³l⁷¹⁴l⁷¹⁵l⁷¹⁶l⁷¹⁷l⁷¹⁸l⁷¹⁹l⁷²⁰l⁷²¹l⁷²²l⁷²³l⁷²⁴l⁷²⁵l⁷²⁶l⁷²⁷l⁷²⁸l⁷²⁹l⁷³⁰l⁷³¹l⁷³²l⁷³³l⁷³⁴l⁷³⁵l⁷³⁶l⁷³⁷l⁷³⁸l⁷³⁹l⁷⁴⁰l⁷⁴¹l⁷⁴²l⁷⁴³l⁷⁴⁴l⁷⁴⁵l⁷⁴⁶l⁷⁴⁷l⁷⁴⁸l⁷⁴⁹l⁷⁵⁰l⁷⁵¹l⁷⁵²l⁷⁵³l⁷⁵⁴l⁷⁵⁵l⁷⁵⁶l⁷⁵⁷l⁷⁵⁸l⁷⁵⁹l⁷⁶⁰l⁷⁶¹l⁷⁶²l⁷⁶³l⁷⁶⁴l⁷⁶⁵l⁷⁶⁶l⁷⁶⁷l⁷⁶⁸l⁷⁶⁹l⁷⁷⁰l⁷⁷¹l⁷⁷²l⁷⁷³l⁷⁷⁴l⁷⁷⁵l⁷⁷⁶l⁷⁷⁷l⁷⁷⁸l⁷⁷⁹l⁷⁸⁰l⁷⁸¹l⁷⁸²l⁷⁸³l⁷⁸⁴l⁷⁸⁵l⁷⁸⁶l⁷⁸⁷l⁷⁸⁸l⁷⁸⁹l⁷⁹⁰l⁷⁹¹l⁷⁹²l⁷⁹³l⁷⁹⁴l⁷⁹⁵l⁷⁹⁶l⁷⁹⁷l⁷⁹⁸l⁷⁹⁹l⁸⁰⁰l⁸⁰¹l⁸⁰²l⁸⁰³l⁸⁰⁴l⁸⁰⁵l⁸⁰⁶l⁸⁰⁷l⁸⁰⁸l⁸⁰⁹l⁸¹⁰l⁸¹¹l⁸¹²l⁸¹³l⁸¹⁴l⁸¹⁵l⁸¹⁶l⁸¹⁷l⁸¹⁸l⁸¹⁹l⁸²⁰l⁸²¹l⁸²²l⁸²³l⁸²⁴l⁸²⁵l⁸²⁶l⁸²⁷l⁸²⁸l⁸²⁹l⁸³⁰l⁸³¹l⁸³²l⁸³³l⁸³⁴l⁸³⁵l⁸³⁶l⁸³⁷l⁸³⁸l⁸³⁹l⁸⁴⁰l⁸⁴¹l⁸⁴²l⁸⁴³l⁸⁴⁴l⁸⁴⁵l⁸⁴⁶l⁸⁴⁷l⁸⁴⁸l⁸⁴⁹l⁸⁵⁰l⁸⁵¹l⁸⁵²l⁸⁵³l⁸⁵⁴l⁸⁵⁵l⁸⁵⁶l⁸⁵⁷l⁸⁵⁸l⁸⁵⁹l⁸⁶⁰l⁸⁶¹l⁸⁶²l⁸⁶³l⁸⁶⁴l⁸⁶⁵l⁸⁶⁶l⁸⁶⁷l⁸⁶⁸l⁸⁶⁹l⁸⁷⁰l⁸⁷¹l⁸⁷²l⁸⁷³l⁸⁷⁴l⁸⁷⁵l⁸⁷⁶l⁸⁷⁷l⁸⁷⁸l⁸⁷⁹l⁸⁸⁰l⁸⁸¹l⁸⁸²l⁸⁸³l⁸⁸⁴l⁸⁸⁵l⁸⁸⁶l⁸⁸⁷l⁸⁸⁸l⁸⁸⁹l⁸⁹⁰l⁸⁹¹l⁸⁹²l⁸⁹³l⁸⁹⁴l⁸⁹⁵l⁸⁹⁶l⁸⁹⁷l⁸⁹⁸l⁸⁹⁹l⁹⁰⁰l⁹⁰¹l⁹⁰²l⁹⁰³l⁹⁰⁴l⁹⁰⁵l⁹⁰⁶l⁹⁰⁷l⁹⁰⁸l⁹⁰⁹l⁹¹⁰l⁹¹¹l⁹¹²l⁹¹³l⁹¹⁴l⁹¹⁵l⁹¹⁶l⁹¹⁷l⁹¹⁸l⁹¹⁹l⁹²⁰l⁹²¹l⁹²²l⁹²³l⁹²⁴l⁹²⁵l⁹²⁶l⁹²⁷l⁹²⁸l⁹²⁹l⁹³⁰l⁹³¹l⁹³²l⁹³³l⁹³⁴l⁹³⁵l⁹³⁶l⁹³⁷l⁹³⁸l⁹³⁹l⁹⁴⁰l⁹⁴¹l⁹⁴²l⁹⁴³l⁹⁴⁴l⁹⁴⁵l⁹⁴⁶l⁹⁴⁷l⁹⁴⁸l⁹⁴⁹l⁹⁵⁰l⁹⁵¹l⁹⁵²l⁹⁵³l⁹⁵⁴l⁹⁵⁵l⁹⁵⁶l⁹⁵⁷l⁹⁵⁸l⁹⁵⁹l⁹⁶⁰l⁹⁶¹l⁹⁶²l⁹⁶³l⁹⁶⁴l⁹⁶⁵l⁹⁶⁶l⁹⁶⁷l⁹⁶⁸l⁹⁶⁹l⁹⁷⁰l⁹⁷¹l⁹⁷²l⁹⁷³l⁹⁷⁴l⁹⁷⁵l⁹⁷⁶l⁹⁷⁷l⁹⁷⁸l⁹⁷⁹l⁹⁸⁰l⁹⁸¹l⁹⁸²l⁹⁸³l⁹⁸⁴l⁹⁸⁵l⁹⁸⁶l⁹⁸⁷l⁹⁸⁸l⁹⁸⁹l⁹⁹⁰l⁹⁹¹l⁹⁹²l⁹⁹³l⁹⁹⁴l⁹⁹⁵l⁹⁹⁶l⁹⁹⁷l⁹⁹⁸l⁹⁹⁹l¹⁰⁰⁰

În Afrika este n¹mai s²nt³ m⁴nte mare, n⁵mit⁶ Atlas⁷, ale k⁸reia v⁹ir¹⁰ s¹¹nt¹² n¹³rz¹⁴rea k¹⁵nerite k¹⁶ n¹⁷soare.

N¹mai t²rei ris³ri n⁴rin⁵inale s⁶nt⁷ în Afrika: Nils⁸, kare n⁹rz¹⁰de din Abisinia mi se var¹¹z¹² n¹³rin t¹⁴rei g¹⁵ri în Mediterana; Senegals¹⁶, ce k¹⁷rg¹⁸e s¹⁹re r²⁰z²¹rit²² mi d²³ în Oceans²⁴l²⁵ Atlantik²⁶; mi Kambia kare, s²⁷re s²⁸ds²⁹l³⁰ Senegals³¹l³² k³³rg³⁴z³⁵nd³⁶ tot³⁷ s³⁸re r³⁹z⁴⁰rit⁴¹, se var⁴²z⁴³ i⁴⁴rz⁴⁵mi în Oceans⁴⁶l⁴⁷ Atlantik⁴⁸.

- 1 Kreta este o mare insulă în Arxinelag¹, în formă lungireagă, întinzându-se de la r²z³rit⁴ s⁵re an⁶s⁷. Lungimea ei este ca de 280 mile, l⁸rgi⁹mea ca de 60 mi înk¹⁰ng¹¹l¹²rs¹³l¹⁴ ca de 600. Des¹⁵re r¹⁶z¹⁷rit¹⁸ se s¹⁹z²⁰ de Marea Karnatik²¹, des²²re s²³ds²⁴ de cea Libik²⁵, des²⁶re an²⁷s²⁸ de cea Ionik²⁹, mi des³⁰re nord³¹ de cea Kretik³². Are mai m³³lg³⁴i m³⁵ng³⁶i rinom³⁷i, din kare, cel mai mare este Ida, unde an³⁸r³⁹one este snelsnka Labirintels⁴⁰l⁴¹ l⁴²l⁴³l⁴⁴l⁴⁵l⁴⁶l⁴⁷l⁴⁸l⁴⁹l⁵⁰l⁵¹l⁵²l⁵³l⁵⁴l⁵⁵l⁵⁶l⁵⁷l⁵⁸l⁵⁹l⁶⁰l⁶¹l⁶²l⁶³l⁶⁴l⁶⁵l⁶⁶l⁶⁷l⁶⁸l⁶⁹l⁷⁰l⁷¹l⁷²l⁷³l⁷⁴l⁷⁵l⁷⁶l⁷⁷l⁷⁸l⁷⁹l⁸⁰l⁸¹l⁸²l⁸³l⁸⁴l⁸⁵l⁸⁶l⁸⁷l⁸⁸l⁸⁹l⁹⁰l⁹¹l⁹²l⁹³l⁹⁴l⁹⁵l⁹⁶l⁹⁷l⁹⁸l⁹⁹l¹⁰⁰l¹⁰¹l¹⁰²l¹⁰³l¹⁰⁴l¹⁰⁵l¹⁰⁶l¹⁰⁷l¹⁰⁸l¹⁰⁹l¹¹⁰l¹¹¹l¹¹²l¹¹³l¹¹⁴l¹¹⁵l¹¹⁶l¹¹⁷l¹¹⁸l¹¹⁹l¹²⁰l¹²¹l¹²²l¹²³l¹²⁴l¹²⁵l¹²⁶l¹²⁷l¹²⁸l¹²⁹l¹³⁰l¹³¹l¹³²l¹³³l¹³⁴l¹³⁵l¹³⁶l¹³⁷l¹³⁸l¹³⁹l¹⁴⁰l¹⁴¹l¹⁴²l¹⁴³l¹⁴⁴l¹⁴⁵l¹⁴⁶l¹⁴⁷l¹⁴⁸l¹⁴⁹l

Konstanțiș, ne Bretanikș l'aș bătătș mi dșnz rșgșmingi l'aș ertatș, iar ne Magnengiș învingândș'lș în dozș bătăi, elș singșrș s'aș sinșșisș. Dșnz ăeștea în anșlș 353 rșmșindș singșrș Konstanțiș monarkș, s'aș dșșș asșnra lșl Islianș, karele se ăroklamase Așgșstș; dar pșnz a nș se bate, a mșritș ne drșmș în anșlș 361.

Nota II. În anșlș 1803, s'aș gșsitș anșrone de Sibiș în Transilvania mșlte monete de ășrș, ăvândș ne de o parte trei ămșbragi kș șcentrșrș, mi ne de alta Korbș kș lășrș în ăiokș. ăeștea se vede kș șntș de ne timnșlș monștenitorilorș Marelș Konstantinș, fiindș kș de dășbtș se dăștingș kște-va litere din kare se dășkș nșmele lorș.

CAPITULŮ III.

În mijlokalș ăestorș țərbșrșrș ăe ăș șgșdșitș Impe-
rișlș Romanș, Gođi, kșzândș asșnra Daviei, ăș șș-
nșș'o mi ăș ămșbrăđi't'o în kinslș șmștorș: Eșlilș ^{D. Chr. 350—361.} ¹,
mi Ostrogodilș ² ăș lokșitș partea rșșbriteanș a Daviei de-
șnre Pontșlș-Eșșinș, Genizilș ³ mi Vizigodilș ⁴, partea anș-
sanș. Dșnz ăeăștș kșșerire, învingștorilș s'aș amalgamatș
kș învinșilș Dako-Romanlș, kare fșșeserș liberlș mai la 100
de ăni.

Islianș anostatslș, de kare se temea tôte nonôrele bar-

la St. Sebastian, în marginea Oșeanșlșl Kantabrikș. ăvemilș mșngi, dș-
nș diversele lokalitșđi ne șnde se întindș, nrimeskș mi alte nșmiri; iar
Elena, ăș kșmș se zive de nonorș Elna, este șnș orșmelș ămezatș ne
șnș dealș lșngș rișlș Texș, la noalele Hirineilorș.

- 1 Eșlilș era șnș nonorș Germanș din Vestfalia de ășțzil, kare are dășnre
rșșbritș Saksonia de josș, dășnre nordș Marea Germanikș, dășnre anșșș
Olanda mi Rinslș, mi dășnre șdș Rinslș de șșș. În timnșlș nrilimșitilș
ăililș lokșlăș mi Ostfalił, nonorș ăe se trage din marea semingie Germa-
nikș a Saksonilorș, dar nșmele ăestora de demșltș s'a stinsș năștrșn-
dș-se nșmai ăelș de ășțzil ălș Vestfaliilorș.
- 2 Ostrogodilș era șnș nonorș din partea borealș a Gogielș Șveșive, kare de a
doza oarș venise în Davia. Vezi partea a II. Kanș VII, la note.
- 3 Genizilș, lokșitorilș ăl Sarmăgieilș Eșronene, se șekoteskș șna kș Gegilș mi
Davilș. El ăș lătatș ăeăștș nșmire de la lșnta nedestșr.
- 4 Vizigodilș, șntș șnș nonorș din Gogia Șveșikș. Vezi II. II. K. VI.

bare prekmă mi Gogi, a voită se vie asăna loră kă tôte kă ei n'aș fostă katezată a'i da kăte de pșpină kșvntă; nș apșkă însă a-mi imlini skonșlă, kăci în rșboișlă ce avea kă Sanoră imnșratslă Permiloră kșpștândă o plagă de mórte, în anșlă 363 a mșrită. Imnșrșgindă dșuș aveasta Ioviană, bșrbată nlină de bșnștate mi de religiositate, s'a imnșkată kă Sanoră, dară viindă la Konstantinopol, ne kale s'aă inbolnșvită mi a mșrită în anșlă 364 la Dada-Stana.

Lșzândă imnșrșgia Romană fragiă Valentiniană I mi Valesă, snășlă aă lșată apșșslă mi țelă-l-altă rșșritșlă. D. Chr. 364.
Dar Valentiniană de mînie kșzândă în aponeksie, a mșrită în anșlă 375. Dșuș mórtea aveastă, Romanii aă prokîemată imnșrată ne fratele seă Valentă. Atșnce Xșni¹, saă Slaviniă Țimeriă, viindă în Dacia sșb regele loră Rsa, aă gonită ne Gogi mi ne mșlgi din Dako-Romană, kariă kă

1 Xșni se zice kă s'aă nșmită ama de la rislă Xșma; dar togă astori se învoeskă a zice kă mai nainte se nșmeaă Xșnosvigi mi mai ne șrmă s'aă nșmită nșmai Xșni, kă toate kă dșuș originea mi dșuș gșvernșlă loră vorbeshă în mște felșri. Din kronivele kineze se vede kă ei erăă koloniă din nagșnea, kare dșuș amestekarea limbiloră, a lșată kșmșslă Senaară mi, dșkșndș-se în țergile Asiiei, aă înteme-ătă imnșrșgia loră anrône de Kinezi înfloritóre în anșlă 210 înainte de Kristă sșb regiă Taneo; dar în anșlă 49 dșuș Kristă, dșuș țertele șmate între Pșnșă mi Pșș, imnerișlă loră a slăbită, mi în anșlă 93 învingândș-se Taneo de kătre Kinezi mi s'aă alșngată. Dșuș aveasta, mai întăi aă lșkșită ne lșngă sorgingele rislăi Iaixă, sșb nșme de Tielei saă Tebegei, konrinzândă Bamkiria mi Bșkaria; ne șrmă, ștrșmtorândșse de kătre Tatarii Tonai, aă anșkată șure Volga mi Tanaisă, mi lăkslă Meotide; de akolo imnșrșmtiindș-se în Eșrona, s'aă aventșrată în tôte țergile nșste 300 de ani. Kronologia Șngariei zice kă, în anșlă 374 aă trekștă rislă Tanaisă, sșb kșrma generalșlăi loră Balemberă, mi s'aă revșrsată nșste Eșrona. Iară Zosimă astfelă vorbece: „Aveștia Xșni se nșmeaă, „dar se kșveneă a-i nșmi Șvigi imneriali, saă prekmă zice Erodotă kă „lșkșea ne anrône de Iștră o semingie de ómeni debili nșmigi Simșș*, „kare aă trekștă din Asia în Eșrona kândă s'a șpartă nșmșntșlă Bosforșlă Țimeriană.“

* Ne aveștia Kodrinoseă îi imnște în albi, nșstălmți, mi Sebari, nșminds-i Slavini; iar kșvntă Tanteioă, în limba Xșnloră însemnează fi ală țerșlă, kare era titlăș aveștoră monarș. Xșni erăă imnșrgiă în mai mște korusi, aveă mai mșlgi domnitori, mi afșndș-se anrône de Kina țaveă adese nșvșliri, dșuș kare Kinezi aă făktă aveă întăneă nșrete, lșngă de 400 stadii anrône.

voca împăratului Valenț s'a strămutat în Tracia. Peste puțin înse, s'apărați de generalii Romani, s'a revoltat mi zind-se kă Xeni, aș bătut ne generalul Liviniș, mi aș kăkată provingiile mi țețpile Romane. De atunc s'apă-rănd-se Valenț, s'a dăș asăura lor; așne de Adriano-nole făkănd-se btae mi învingîndse, Balenț s'a askănsă

Dupe Chr. 375. } într'o kasă țețeasă, kăreia Gogii i-aș dată fokă
făre a mi țeine era askănsă akolo.

Dăpă aceasta Gogii, kă învingători, s'aș răsărată a-săura Mesiei, Traciei, Macedoniei, Tessaliei ¹, Axaii ², mi asăura Eladei întregi ³; asemenea mi Dako-Romani fșgari de

- 1 Tessalia mi a lăată nșele de la Tessală, fışlă lă Emonă. Ea este desure partea nordikă a Greției nroni, mi se desparte de ea nrin o linie țe se întinde de la înfădătra golfulă Ambraikă năre la așea a Maliakălă. Desure răsărită are Marea Egee, desure nordă Macedonia, desure așă Eniră, de kare se desparte nrin Mentele Pindă, mi desure sădă Beogia. Măgii sei sânt: Olimpsă, țeș mai înaltă, mi Ossa să Kissavă, între kari este Temne, să Bamba de astăz. Ea se înparte în țepe: Tessaliotida, kă kanitala Patra să Patragikă; Ftiotida, kă kanitala Zitsni să Farsala; Estiotida, kă kanitala Trikala, unde sântă mi monastirile de mēte; Pelasgiotida, kă kanitala Larissa, mi metronola Tessaliei întregi; mi Magnesia, Zagora de astăz, kă kanitala Dimitriada.
- 2 Kă tôte kă Omeră nșemēte ne togă Elinii Axai, mi anoi Romani nrin Axala îngelegeaș Elada nronie, Axala înse este nșmai partea din Peloponesă kare se întinde în sșă sure golfulă Korintiakă mi o narte puțină afară din golf. (Năș ajănsă înse Gogii năre akolo, năi năș întrată în Pelonesă). Se oțremēte desure nordă-estă kă Sirionia, mi desure sădă-vestă kă Elida mi kă golfulă Korintiakă. La intrarea așăy golfă este oramăș vekă Vatra, fămosă mi în vekime mi astăz nentă nșă-șănea sa țeă frămōșă mi veselă, nentă mșlgimea aneloră mi kalitatea prodskteloră sale, mi nentă komergășă seă. Laonikă, în karta a 7-ca, o nșemēte Axala țeă ferice. Akolo este ne mēșlă Patrei, săș ținărosă bș-trăș de dōș mī de anī mi mīnsnată nentă mșrimea mi întinderea ramșiloră sale. Axai aș stată gloriomī mi onorăy între togă Elinii ne tim-păș lă Agamemnonc, mi ală esnedigienē lă asăura Troei. Ei aveă săș Senată, doi domnitori, mi săș notariș, mi atăș de țare era gvernăș mi drentatea loră, în kăș Elinii de nrin alte provingii veneă la ei de se jșdeka la neîngelegeri. Kiară mi dăpă Aleksandră, Axai s'aș distinsă nrin îngelepășnea politikă a lă Arată mi nrin vītēpile militare ale lă Filonimēș; mi fămosăș atletă Xilon, era nșăktă în Patra.
- 3 Elada, nșele țeș mare mi fămosă în timșrile vekă, lăată în întregăș,

frika Xsniloră, s'aș răsprindit în zisele provincii, okspnd-se k viaga pstoreaskă, kare era mai komodz pentru snă ponoră răsătoris. (Vezi Partea II, Kapă XVI, la note).

Pe timpii aveia Dako-Romanii, dșur Niyeta de kare s'a vorbită, aș avstă eniskonă ne Teotimă, karele pronaga evangelisă în tôte Daviile, mi se nșmea zesă Romaniloră dșur mărțrisirea lăi Sozomenă.

se oțreante desure răsrită k Marea Egee, desure sddă k ȳea Kretikă, desure anșă k ȳea Ionikă, mi desure nordă k mșngă Sardii, kari o desnartă de Iirikă, de Mesia, mi de risă Nessă, ȳe o desnarte de Travia. În Elada se sokotea mi Kreta, mi velelalte inșle din Egeea. Mai tșrziă nșmele ei a trekșă mi în Siyilia mi în Italia, șnde o mare narte s'a nșmită Elada Mare; asemine mi în Asia, șnde o narte s'a nșmită Elada Asiatikă. Nșmele i se trage de la Elenă, fișă lăi Deskalionă mi ală Pirei. Ezronei aș nșmit'o Grevia, dșur snă rege, nșmită Grekă. Dșur Marele Konstantină, karele mī-a mștată tronă în noza Romă Konstantinonele, s'aș nșmită Rșmeli (saș geara Romei.) Pșrgile Eladei sântă: Albania, kă kanitala Skstari saș Skondra; Eniră, kă kanitala Ianina; Etolia, kă kanitala Braxori, mi kă oramele Messolongi mi Anatolikă; Lokrida kă kanitala Nșnaktă; Dorida, kă kanitala Lidorika; Foida, kă kanitala Salona, șnde era o dată mi orakșă de la Delfi ală lăi Anolonă; Dorida Onșngia, kă kanitala Zitsni; Beogia, kă kanitala Tebe; Atika, kă kanitala Tessaloniă; mi Polononesă, saș Moreea, kare e o neninșă, mi se șnemte kă Atika nrin snă istmă de mease mile. Aveastă neninșă din inȳerșă se nșmea Egealia, ne șrmă Asia, anoi Argos mi Pelasgia, mai ne șrmă Pelononesă, dșur Pelons fișă lăi Tantală, kă 1900 ană înainte de Kristă. Astăzi inș se nșmemte Moreea dșur mșlumea moreeloră, saș a dșziloră (agșzi.) Elada are în lșngime kă 600 iar în lșngime kă 175 mile. Se șmșrgea din vekime în ontă regatșri mi renșblie: Korintă, kă oramă de aveastămi nșmire; Siyionia, șnde astăzi nă este oramă; Axaia kă oramele Patra, Bostiga mi Kalasrenta; Elida, șnde se fșreă lșnte olimniă, kă kanitala Gastni; Arkadia, kă oramă omonimă; Messinia, kă ȳetșgile Metone mi Korone; Lavedemonia, kă kanitala Mistres, mi kă oramă mare Kalamata; mi Argeia, kă oramă Argosă, mi kă ȳetșgile Ananli mi Monemvasia. Astăzi inș totă Xersonesă se șmșarte în 24 jșdege, tșreante kadilikșri, șbt o satranie, a kăreia oramă este Trinolliga, oramă ală Arkadie mi kanitala Polononesă lăi întregă. *

* Astoră șkrie aveia înainte de restășrarea Greviei; nrin șrmare aveastă ȳar astăzi are altă șmșrgire.

KAPITULŪ IV.

Dupe Chr. } Lăzndă împărbgia Gragiană, mi ačesta învin-
 387. }
 Cromer. } gândă ne Gogii, i-a înpinsă neste Dănpere. Atănce mi
 din fșgarii Dăko-Romăni mălgii întorkindă-se în Davia, mi aș
 lsată lokșrile ăe aveă în patria loră. Gragiană, lăzndă im-
 perisă Orientală ne seama mareșă Teodosiă, a plekată supre
 Okcidentă asșupra Gogiloră mi a Alamaniloră ¹, kariî infes-
 tată Galia, mi înfrăngândă-i kă totșă, s'a renezită asșupra lăi
 Massimă karele se preklēmase împărată în Bretania. Ako-
 lo înșă, trădată de însușii omtirea sa, mi dată în mōna ge-
 neralisă Andragată, se ărise în anulă 383. Dănp ačesta,
 lăzndă împărbgia fratele seă Valentiniană II, fș mi ačesta
 gonită de Massimă în anul 387.

Dupe Chr. } În amestekășrile ačeste marele Teodosiă n'a
 387. }
 Amphiloeh. } pătătă să vie în ajstorsă lăi Gragiană mi Valentinianiă,
 Arseniu. } ană, kăvî avă a se bate kă Gogii, ne kari isbăti a-i
 goni din totă Trăvia. Atănce Xșniă aș trimisă solă kă ăe-

1 Alamania, nșmits de Gală *Allemagne*, este Germania, mi se nșmente
 nșonris imperială Teotonikă, saă Germanikă; mai tărziă i s'a dată mi
 nșmele de Inneriă Romană. Ea se otăremte kă Marea Baltikă, kă Da-
 nia, kă Marea Germanikă, kă Olanda, kă Galia, kă Elvegia, kă Italia, kă
 Marea Adriatikă, kă Ŭngaria, kă Galigia mi kă Prșsia. Are ăinșă risăi
 însemnate: Dănperea; Rinsă, kare nșrșede din Elvegia, mi dă în Marea
 Germanikă; Vezereă, kare nșrșede din Frankonia, mi ănită kă Bera mi
 Fșnda dă în Marea Germanikă; Elba, kare nșrșede din mșngii dintre
 Boemia mi Silesia, mi se vară totă akolo; mi Oder, kare nșrșezndă
 din Moravia se vară în Marea Baltikă. Germania se împarte în novă
 ăerkșri: Asștria kă kanitala Viena; Bavaria, kă kanitala Monakă; Vir-
 tembergă kă kanitala Stștgardă; Frankonia, kă kanitala Nșrembergă;
 Rinsă de sșșă, kă kanitala Kasselă, mi kă oramșă Frankfortă; Rinsă
 de josă, kă kanitala Amafenbșngă; Vestfalia, kă kan. Minșteră; Saksonia,
 kă kan. Dresda mi kă marele oramș komergantă Linska: în ačestă ăerkă
 se kominde mi elektoratșă Magdembșrgă, sșb regele Prșsiei, ală kă-
 rșia kanitală este Berlinsă. Bșrgșndia se ănise kă Franga sșb Năpole-
 on Bonaparte, iar dănpă kădereă ačestăia iarsămi s'a deslinită, mi s'a re-
 ștasrată în ștarea sa de mai nainte. Provingiile kare nș atărnă de nișă
 ănă ăirkă sșntă: dșkatsă Boemiă, kă kanitala Praga; Moravia, kare
 nș are nișă ănă oramș însemnătoră; Silesia, kă kanitala Breslă, mi
 Lassigă.

rere de pace, pe kari primind¹-i marele Teodosis, le-a în-
k²vingat³ s⁴ loksiak⁵ între râurile Drava ¹, mi Sava ²;
k³ t⁴ote a⁵este barbari⁶ neste p⁷gîn⁸ i⁹ar¹⁰mi a¹¹ în¹²venit¹³ a
k¹⁴lka Tracia, d¹⁵p¹⁶ kare marele Teodosis, d¹⁷k¹⁸nd¹⁹-se as²⁰ura
lor²¹, i-a în²²vins²³ mi a gonit²⁴ neste D²⁵n²⁶re pe tog²⁷ X²⁸ni²⁹,
S³⁰ig³¹i³², Gog³³i³⁴, G³⁵g³⁶i³⁷, mi al³⁸i barbari kari era³⁹ z⁴⁰ni⁴¹ k⁴² a⁴³e-
m⁴⁴tia. D⁴⁵p⁴⁶ a⁴⁷easta, p⁴⁸ek⁴⁹nd⁵⁰ mi as⁵¹ura s⁵²ernatorilor⁵³ din
Ok⁵⁴ident⁵⁵, a z⁵⁶is⁵⁷ ne Massim⁵⁸ mi ne Andragat⁵⁹, mi a în-
t⁶⁰rit⁶¹ ne Valentinian⁶² ne tron⁶³l⁶⁴ imp⁶⁵er⁶⁶iei⁶⁷ în an⁶⁸l⁶⁹ 388.
Bi⁷⁰nd⁷¹ ap⁷²oi la Konstantinopole, ear⁷³mi s'a d⁷⁴ss⁷⁵ as⁷⁶ura bar-
barilor⁷⁷ kari p⁷⁸da⁷⁹ Macedonia mi Tracia, mi sf⁸⁰er⁸¹m⁸²nd⁸³-i,
s'a r⁸⁴enezit⁸⁵ îndat⁸⁶ as⁸⁷ura rebel⁸⁸l⁸⁹ Argobast⁹⁰, karele z⁹¹-
sese ne Valentinian⁹² în an⁹³l⁹⁴ 392, mi p⁹⁵rekiemase imp⁹⁶erat⁹⁷
ne E⁹⁸genis. Aj⁹⁹ng¹⁰⁰nd¹⁰¹ akolo imp¹⁰²erats¹⁰³l¹⁰⁴, mi f¹⁰⁵k¹⁰⁶nd¹⁰⁷ r¹⁰⁸s-
bois, ne E¹⁰⁹genis l'a z¹¹⁰is¹¹¹, iar Argobast¹¹² s'a sin¹¹³z¹¹⁴is¹¹⁵. D¹¹⁶p¹¹⁷
a¹¹⁸east¹¹⁹ în¹²⁰vingere, k¹²¹z¹²²nd¹²³ la grea b¹²⁴ol¹²⁵, a m¹²⁶rit¹²⁷ în an¹²⁸l¹²⁹
345, l¹³⁰z¹³¹nd¹³² m¹³³omtenitor¹³⁴ imp¹³⁵er¹³⁶iei¹³⁷ ne Arkadi¹³⁸ mi Onori¹³⁹.

CAPITULŪ V.

Dako-Romanii afl¹nd²-se s³bj⁴sga⁵i de k⁶tr⁷ X⁸ni, se s⁹-
p¹⁰sne¹¹as¹² în¹³ving¹⁴torilor¹⁵; iar nop¹⁶orele barbare înt¹⁷rin¹⁸d¹⁹-
se, a²⁰ sek²¹at²² n²³sterile im²⁴peris²⁵l²⁶i Roman²⁷. D²⁸p²⁹ m³⁰orte³¹a ^{D. Chr. 395.}
l³²i Teodosis, imp³³er³⁴g³⁵nd³⁶-se im³⁷peris³⁸l³⁹, Arkadi⁴⁰, om⁴¹ f⁴²rikos⁴³
mi nekanabil⁴⁴, a l⁴⁵at⁴⁶ Orient⁴⁷l⁴⁸, iar⁴⁹ Onori⁵⁰, om⁵¹ mik⁵² de
s⁵³flet⁵⁴, nesokotit⁵⁵, prost⁵⁶, a l⁵⁷at⁵⁸ Ok⁵⁹ident⁶⁰l⁶¹. De la a-
v⁶²est⁶³ imp⁶⁴er⁶⁵g⁶⁶i în⁶⁷vene k⁶⁸derea mi tik⁶⁹lomia im⁷⁰peris⁷¹l⁷²i Ro-
man⁷³. X⁷⁴ni⁷⁵, Gog⁷⁶i⁷⁷, Vandal⁷⁸i⁷⁹ ³ mi alte nop⁸⁰ore barbare in-
testa⁸¹ Alaman⁸²ia mi Galia ⁴ în t⁸³ot⁸⁴ înt⁸⁵inderea sa (kare îns⁸⁶

1 Drava, kare se zice mi Dar¹, mi Drina, p²er³vede dintre xotarele Tirols-
l⁴i, mi p⁵rimind⁶ mai m⁷lte alte p⁸rae, se var⁹z în D¹⁰n¹¹re.

2 Marele Gregori¹ ne X²ni³ a⁴em⁵tia îi n⁶mem⁷te Slavi; se vede k⁸ s⁹nt¹⁰
Kroag¹¹i de ast¹²z¹³i, k¹⁴z¹⁵i d¹⁶nt¹⁷ în¹⁸venit¹⁹ ei s²⁰nt²¹ v²²ei mai vek²³i lok²⁴sitori
înt²⁵re Drav²⁶ mi Sava.

3 Z¹n² nop³or⁴ Germanik⁵.

4 Galia s¹z Franga este o parte a E²ronei, kare se înt³inde în l⁴ngime de
la r⁵ss⁶rit⁷ s⁸re a⁹uss¹⁰ 140 mile, iar în lat¹¹ de la s¹²sd¹³ s¹⁴re nord¹⁵ neste
120 mil¹⁶. Se o¹⁷s¹⁸re¹⁹nte des²⁰re r²¹ss²²rit²³ k²⁴ Olanda, k²⁵ Germania, (ur²⁶in

ne era amă nouălată ka astăzi), Ispania ¹, Italia ², mi Afri-

Rinș) kă Elvegia mi Italia (nrin Alni); desne sddă kă Mediterana (in kare sntă insulele Korsika mi Elba) mi kă Ispania (nrin Hirinei); desne anssă kă Oceanslă Atlantikă; mi desne nordă kă Marea Germanikă. Ței mai nălgi mănă ai Galiei sntă: desne Italia Alni, mi desne Ispania Hirinei. Din Alni avei konerigi năreă kă ninsore fakă parte din Savoia; între avemtiea este Țelă mai înaltă munte din lăme, kare se nămemte *Mont-Blanc*, karele are mai multă de jsmătate milă 'nălgime, săă 14,000 năvore. Galia are nată risri prinvinale: Loara, Țe kerge sure sddă mi dă în Oceanslă Atlantikă; Seina, Țe năreăde din mănă Ței mai din lăntă ai Galiei mi kergndă sure nordă treă nrin Parisă mi se vară în Kanalslă Atlantikă; Garona, Țe năreăde din Hirinei mi dă în Oceanslă Atlantikă; Ronslă, kare năreăzndă din Elvegia mi trekndă nrin lakslă Genevei, intră în Galia, mi anoi kergndă sure sddă, dă în Mediterana; Rinslă formează limitele între Germania mi Galia, din Elvegia nănă la regatslă Olandei. (Vezi Elvegia.)

Galia din vekime, dănă timnări avea diverse imnărgiri. Astăzi înă este imnărgită în 83 denertamente. Kanitala ei este Parislă, nămită din vekime *Lutetia*; astăzi are neste 3n milion mi jsmătate lăksitori, mi se sokotemte ka karitala lămei civilisate.

1 Ispania este Țelă de ne 3rmă regată de la otarele Eșronei, mi mai auro-nieată de Afrika, de kare se desnarte ntin strămtorea de Gibraltară. Se otăremte desne nordă kă Galia mi kă Oceanslă Atlantikă: desne sddă kă Portugalia* mi iar kă Oceanslă Atlantikă; mi desne Sddă mi răsărită kă Mediterana. Între risrile Ispaniei năgine sntă însemnătore: E-bră, Țe năreăde din Hirinei mi kerge sure răsărită în Mediterana; Gădalkiviră, Țe kerge sure anssă în Marca Atlantikă; Găadiana, kare intrăndă în Portugalia se face năstitoră; Tagă, Țelă mai mare, Țe kerge sure anssă nrin Portugalia, în Oceanslă Atlantikă, anrăne de Lisbona. Kanitala ei este Madridslă.

2 Italia se komăne din o neninslă mi kăte-va insle. Peninsla intră denarte în Marea Mediterană: desne răsărită oădă golfslă Mărei Adriatice; desne sddă Marea Sigiliei, mi desne anssă Marea Tirenikă. Iar desare sskată kătre nordă-vestă se otăremte kă Galia mi Germania nrin Alni; de akolo se nleakă kătre răsărită snre Elvegia, Kroaia mi Dalma-gia. Țea mai mare lăngime a sa este de 200 mile, iar lăngimea năvi în

* Portugalia este narteă Țea mai anssănă a Eșronei, mi se otăremte kă Ispania mi kă Oceanslă Atlantikă. Lăngimea ei se întinde de la sddă snre nordă. Mai tăă deăre este tare mntă, dar ne are năvi snă mnte mare mi însemnată. Risrile ei Țele mai mară năreădă din Ispania. Se imnarte în 6 ărovingi: Mesonotamia, kă kanitala Braga; Măntea, kă kanitala Braganga; Beira, kă kanitala Țimbra; Estramadăra, kă kanitala Lisbona, kare e mi kanitala regatslă întregă, snde vină Țele mai mară vase năstitoră Țe Tagă; Alengia, kă kanitala Port-Alegro, ne malsrile rislei Donă anrăne de snde dă în mare; mi Algarbia, kă kanitala Tabira.

kândă împăratul era la Ravenna ¹ făcând de cătră Goții în anul 409, după Cristu.

Atunci mai mult tiranul s'aș ridicat prețemându-se împăratul ai Romei: Atală, la Roma; Iovianul în Bretania ² și Galia; Erakliu în Afrika. Dar Konstantin, karele se înserase cu Placidia, sora împăratului, lăundă mi elă parte la împărăție, i-a bătută mi i-a învinsă; dar nu anșă a-i sfărâma kă totuș, kăci după mórtea lui Onoriu, în anul 423, lăundă împărăția, a trăită nșmaș mēnte lăni, mi mărindă a lăsată mōntenitori ne fială seș Valentinian III.

Dako-Romani nu se nșteaș skștra de jșgălă Xșnilorș

D. Chr. 408. } fiindă kă nopōrele barbare ajșnșeră a prekșmșni
 } nșterile imperiului Romanș, atștă în Orientă kăș
 mi în Okșidentă. Teodosiu ȳelă mikă, făkșndșse împărată în Orientă, domniă sșb direkșișnea sororei sale Plakșeria; după ȳe a venișă în anii matșritșgei, a avștă mai mēlte rșsbōe kă Perșii, Vandalii, Sarakini ³, kă kari în fine fă-

VI, în anul 1492, a gonită ne togă Masrii mi Sarakini, prekșmă mi ne togă Isdei, în nșmșră de 124,000 familii.

- 1 ȳine vrea să utie mai nre largă istoria veke a Romei, să ȳeteaskă ne Dionisiu din Alikarnasă mi ne Romăș din Platară.

(Aȳea astorishă, în o notă fōrte întinsă, deskrie istoria fēndșrei Romei, kare fiindă kșnoskștră Romșnilorș din alte kșrșii mai bșne, amă sokotită a o elimina.)

Tradăstoriulă.

- 2 Prin kșvșntulă Bretania se îngelegă șnitele regatșri Anglia, Skogia mi Irlanda, kare astșzi se ȳive Bretania Mare săș nșmaș Engletera. Ea se komșne din insule, kare se nșmeskă Bretaniȳe: ȳea mai mare desnre sșdă, este Anglia, săș Engletera; ȳea mai mikă desnre nordă, este Skogia; mi a treia desnre anșăș, Irlanda. Aȳeste insule sșntă inkșngișrate de anele oȳaniȳe; desnre nordă mi anșăș de Oȳanșul Atlantikă; desnre rșșrită de Marea Germanikă săș Nordikă; mi desnre sșdă de strșmtōrea, kare se kiamă Kanalsă *Lamanche*. Kanitala mi metronola regatșrii întregă este Londra, ȳelă mai mare oramă din Esrona. Orame komergiale sșntă: Porștnăș, Bristolă, Livernolă, Manșesteră, Birmingamă, Edimbșrgă, Dșblină, mi altele. Înșrejișrșlă inșșliloră urinșniale, mai sșntă mi altele mai miȳi.

- 3 Sarakini se nșmeaș mai nainte Agarenii, de la Agar, fiika lui Abraamă, anol Ismailișii, după Ismaelă, fiulă aȳesteia; mi mai la șrmă Sarakini, de la Saraka nrovingie a Arabiei nștrōse, după Pitolemez. Aȳemtia, după ȳe aș kșnrinșă mēlte ȳșri, aș învinsă mi ne Perșii în anul 651 dș-

kzndș naye, a trimișș apoī znș kornș de omtire asșura lsi. Atila ĩmpzratslș Xșnilorș ¹, karele, ĩmpresnz kș fratele seș Bleda urșda Travia; dar nenștndș-lș ĩvinge kș armele a kșmpzratș naye a kș darș de 6000 litre de așrș mī kște 100 litre ne anș.

Fzlkzndș-se naye a kș kīnșlș ayeșta, Atila s'a ĩntorsș la ale sale; dar dșnz mōrtea lsi Teodosiș ĩn anșlș 450 ȳrēndș tribștlș anșalș dșnz tokmealș de la novlș ĩmpzratș Marciānș, ayeșta ĩ-a rșșnșnșș kș așrșlș seș ĩlș pzștreazș nentș amīȳlș sei ĩar uentș inemīȳlș are ferșlș. Atșȳȳ trafa-mșlș Xșnș negremiț kș s'a ĩngrijitș, mī a ĩntorsș ĩnfrikoma-tele sale arme kștrș Okyidentș. Bzrgșnzlș ² s'aș ȳerkatș șȳ le onpșeakș trecerea nrește Pinș ³, ĩnșȳ toȳl fșrș tșeapȳ.

nș Kristș. Pe șrmș ĩnșȳ ĩ-aș ĩnvīnșș Tșrșlȳ mī aș lșatș din mșna lorș Persia ĩn anșlș 932 *; de la Tșrșlȳ ne șrmș aș lșat'o Tartariĳ ĩn anșlș 1259, mī de la ayeștia ĩarșmȳ Perșmȳ șșb ĩmpzratslș Ismaelș ĩn anșlș 1500.

- 1 Atila, flșlș lsi Mșșȳkșș, domnșlș Xșnilorș, s'a fzktșș ĩmpzratș ĩn anșlș 434 dșnz Kristș ĩmpresnz kș fratele seș Bleda, kariĳ eraș nenogȳlș aĳ lsi Rșa. Kronīȳele ųngarieĳ șnșnș kș Atila avea titlșlș șrmștorīș : „Atila „flșlș lsi Beldikșkș, nenotș mareșlș Nembrodș, nșakșș mī kreskșș ĩn „Eggad, kș mila lsi Dșmnezeș rșge alș ųngșrilorș, alș Medilorș, alș „Gogilorș mī alș Davilorș, flagelșlș lsi Dșmnezeș mī șnalma lșmeĳ.”
- 2 Ayeștia eraș znș noporș Germanikș, kare șȳnzșeāș ȳea maĳ mare uarte din Galia, mī aveaș znș ĩmnerīș alș lorș, nșmitș Bzrgșndia.
- 3 Rīnșlș nșȳȳde din Aluĳ Elveȳiel din doz șorgente, dșnz kare șna se nșmește Rīnșlș de șșș mī alta Rīnșlș de joșș; ambele gșrle șnīndș-se formeazș znș sīngșrș mī mare rīș, mī trekzndș urīn maĳ mșlȳ orame nșnz ĩn ųerile de Josș ale Olandeĳ, se desuarte earșmȳ ĩn doz gșrle, din kare, șna se nșmește Blaxalș mī Baalș; apoĳ earșmȳ șnīndș-se, maĳ de-narte se deșnarte ĩn alte doz gșrle, din kare ȳelș din dreanta se kȳa-

* ȳea ĩntȳlș natrie a Tșrșlīorș este Tșrșlīstānșlș din Tartaria Mare, mī șnlȳ nretīndș kș era totș șna kș Tibetșlș, deara vekīlorș Saȳl. Tșrșlȳ trekzndș nrīn porȳile Kaskasīȳ ĩn Asia de dīnkōȳe, aș adēș kș eĳ alte nonōre : ne Komarȳ, koborītorī de la Gomerș; ne Messageȳlȳ, koborītorī din Magogș (de kȳte ayeștia s'a ĩnvīnșș marele ȳīrș); ne Tasrȳ, koborītorī din Tovēlș; mī ne Romȳ, aș Mosȳ; ayeșmȳ Mosȳ lșkșeāș ĩntre Marea Kaskīkș mī Pontșlș Esssīnș ĩn mēșȳlȳ Kaskasī, ĩn kȳș nș trebeș șȳ se konșde kș Rșmȳlș Eșronenī. Tșrșlȳ șnșș koborītorī de la Togarma, mī vīndș s'aș ameȳatș ne kōșta nordīkș a Kaskasīlș, ĩntre laksēlș Meotīde mī Baltīka. Tșrșlȳ ĩnșȳ s'a nșmīș mī dșnz gerșlș Arabș, kare ĩnșemneazș abandonāȳ.ka șnlȳ ȳe era abandonāȳ de Alessandrș ȳelș mare; dar Arabīlȳ, Sīrīlȳ mī lșdelī șnșnș kș se trāș de la Gogș mī Magogș; lōksītorīlȳ ayeșteĳ lōkș nș aș orame mī lșksīȳȳȳ, ȳī trēșkș șșb kortșrȳ, ka Saȳlȳ ȳelȳ vekī.

După aceea toate provinciile de pe Rin, Seina, Marna¹ și Moselă² au suferit jafurile acestor infrikomapi barbari, în care orășele înfrumusețate movile de ruine, iar câmpiile nimate deserte (pustiiri). Trecură Seina, au asediat Orleansul³. Atunci generalul oștirilor Romane din Italia Decius, fiind la orașul Arle⁴ din Galia, mi zădărnici se cu Teodorik împăratul Visigilor, mi cu Berobech împăratul Francilor mi al Burgundilor mi al altor popoare vecine, al căror interes era ca să gonească pe Huni, au plecat asupra Orleansului, mi au sosit totmai când Atila sfârșea se norșile mi lăsa orașul în prada soldaților săi. Alianții, intrând desne partea Loarei, mi zădărnici se barbari în neorândșeală, au zădărnici atăta murgime din ei, în care orașul era scaldat de sangele lor, mi Hunii în care mănșirea zădărnici grădindșe se easă ne norș, alții arădărnici se în care ka orbit. Atila, readărnici se care au pătădărnici se skăpa, mi nădărnici de mănșie, au plecat către Belgia⁵; iar alianții alădărnici se mereș au ajărnici se în mesșrile Katalonice din Kampania⁶ de astăzi: acolo s'au făcută zădărnici se

me Iselă; mi anoi tot zădărnici se mi dărnici se de mai multe ori, mi nădărnici se mai multe alte risă, se vară în Marea Germanică.

1 Acestă riș se nădărnici se Maromă mi Morava; ei pădărnici se desne rădărnici se de pe lădărnici se Sibielă Transilvaniei mi dărnici se Boemia.

2 Acesta este risă Bavariei, care dă în risă Isara.

3 Provincia a Galiei care oraș de acestărnici se nădărnici se, foarte frumos, în geară foarte mănșă.

4 Arelata sau Arlesă, oraș al Galiei lădărnici se Rodană, sau Ronă; din vechime kanitală gloriă a Salădărnici se.

5 Belgia odădărnici se fădărnici se parte din Galia. Se oțdărnici se desne nordărnici se Oșdărnici se, desne anărnici se mi sădărnici se Galia mi desne rădărnici se Germană. În komărnici se se nădărnici se Nederlandă, iar Francesii îi zădărnici se *Les Pays Bas*; se mai zădărnici se mi Flandra. Acestărnici se geară este cea mai mănșădărnici se parte din Europa nădărnici se murgime a satelor, nădărnici se indădărnici se mi komergădărnici se se. Astăzi, înneznărnici se Olanda, Belgia formează zădărnici se regată nădărnici se, sădărnici se singărnici se rege mi sădărnici se o konstitădărnici se de cele mai liberale.

6 Provincia aceasta în care se afădărnici se Roma, se nădărnici se din vechime Lădărnici se; se oțdărnici se desne anărnici se ka risă Tiberă, mi ka Marea; desne nordărnici se-estărnici se ka Marea, ka Lambărnici se, mi ka Abrădărnici se de afădărnici se; iar desne nordărnici se ka Sabină.

belš infrikomatš, ŗnde barbaršlš a nerdstš 180000 ostamī, dšnz kare a nlekatš snre Tŕringia saš Saksonia ¹, avŗndš ĩnkš nşġĩnz omtĩre din 500 mĩl kš kare venise. Dar aveastš nenorovire n'a smilitš niŗi dekšmš eroismšlš tršfampslš Atila; adŗnŗndš-mĩ novŗ omtĩre din mai mšlġĩ alġĩ barbarĩ, s'a renezitš earŗmĩ asşnra Italieĩ, nrŗdŗndš Panonia. Atsnŗe Valentinianš, kš tóte kš avea destšlš aŗstoris de la immerislš Orientalš din Konstantinopole, s'a ĩnkisš ĩn Roma, lŗşndš tóte loksrile nrŗnz ĩn Eridanš ² ĩn nrada barbaršlš. Aveata, trekŗndš Alniĩ mi asediŗntš Avileia ³, i-a datš fokš mi a rŗşinit'o nrŗnz ĩn temeliĩ, fŗkŗndš nrisonieri ne togĩ lŗksitorĩ ĩnŗreşnz kš garnisóna. De akolo, trekŗndš tótš nrovingia Venegiei ⁴, a rŗşinitš kš totalš Altina ⁵, Pa-

1 Tŕringia este o parte din Saksonia, kare se ĩnnarte ĩn ŗea de sşş mi ŗea de joş: aveea de joş are desnre anŗş Vestfalia, desnre nordš Marea Germanikš, Danimarka mi Baltika, mi desnre estš-sŗdš Saksonia de sşş. Saksonia de sşş are desnre nordš Baltika, desnre rŗşritš Prŗsia, desnre sŗdš Silesia, Boemia mi Frankonia; mi desnre anŗş Saksonia de joş. Oramele Saksoniei sŗntš admirabile nentrš komerŗşlš ŗeĩş mare kare se face ĩn ele, nentrš bŗŗŗşile (ermaróŗele) mi nentrš manş-fakŗşele sale.

2 Aveata se nŗmeuŗe mi Pads mi Po; nrŗŗede din Alniĩ desnre otarele Galiei, mi kŗŗŗe snre rŗşritš nrĩn mijlokslš Italieĩ nordĩŗe, ĩn dreanta Aneninilorš mi ĩn stŗnga Alnilorš, nrŗnz ŗe dŗ ĩn Marea Atlantikš.

3 Avileea era şŗş oramš nrea mare, mi kanitala Istriei, ne lokslš Frişlš, kare akşma este alš Aŗstriei.

4 Pŗovingia aveasta konrindea loksrile Istriei mi a Frişlşlš; kanitala ei era Venegia, oramš řndatš ĩn niuŗe bŗŗġĩ ale Mŗrei Adriatĩŗe. Akolo eraš niuŗe miŗi ĩnsle kš kolibe de neakarĩ. Pŗatavĩ mi alġĩ lŗksitoriĩ ŗevinĩ, de frika Gogilorš, ĩn anşlš 420, aš nonŗlatš şna din avele ĩnsle, nŗmitš Kinelta; dşnz aveea ĩn treŗere lŗi Atila nrŗşĩndš-se Avileea, Altinš, Konkordia, mi alte orame, lŗksitorĩ aš ġŗşitš asilš ĩn ĩnslele aveatea (anşlš 453); mi de atsnŗea, nŗmŗŗlš lŗksitorilorš adŗŗŗndš-se, s'a formatš şnelš din ŗele mai ĩnsemnate orame, kŗnrĩnzŗndš 72 de ĩnsle, rŗmŗşndš neatŗrnatš sşb formš de reuŗblikš aristokratikš. Oramşlš aveata nare a nŗsti ne ane; are neste 500 nodŗŗ de neatŗ; şĩġele sale sŗntš kanalŗi de anŗ nrĩn kare lŗmea se nóŗţ kš bŗŗŗ, nŗmite Gondole. Aveastš nrovingie astŗŗi face parte din ĩmŗŗŗŗgia Aŗstriakš.

5 Şŗş oramš vekĩş anŗóne de Venegia.

dsa ¹, Viçența ², Verona ³, Brescia ⁴ mi Pergamenslă ⁵; după aceea coborând-se în Liguria ⁶ a prădat Mediolanenslă ⁷ mi Pavia ⁸: omrind-se anrône de Mantua ⁹ unde se zămeste Eridanenslă kș Migislă ¹⁰, a trimis mslte kornari de omrire din kolo de Eridanș, dar ne tôte le-a sfârșmatș Egiș.

Kș tôte așeste, Atila avea înkș omțiri de ajsnș, nentș ka sș pșstieaskș tôte Italia. Așeasta vșzândș Valentinianș, a trimisș la elș ambassadori ne napa Leonte, karele kș limbsșgia sa a îndșulekatș ne barbari a se întôrșe, kș tokmealș ka sș priimeaskș tribștș ansalș. Atșncș Atila întorkând-se în Panonia, mi voindș sș se însóre înkș kș o femeie, de mi mai avea o mșlșime, în timnșlș nșnșei, s'a îmștatș mi l'a lovitș o kșrgere de sșnge (de kare pștimea de mșlș nainte) de kare a mi mșritș în anslș 454.

Peste snș anș dșur môrtea lșl Atila, Valentinianș, silnișindș ne sogia lșl Massimș Petronș mi desonorând'o, fș șșisș de kștre sogșlș ei, kare se mi prokiemș împșratș, la

1 Padua saș Patavia, dramș în lșșntș Italiei.

2 Viçența saș Viçengia, șnlș din ȳele mai vekl orame, într'o posigisne ama de frșmoașș, în kștș se nșmemte grșdina Venegiei.

3 Verona, oramș nlinș de șșvenire mi monșmente istorie, într'o posigisne minșnatș. Așe e patria lșl Iliniș.

4 Brescia, altș oramș veklș, mare, noulatș mi tare.

5 Pergamenslă, oramș anrône de Penegia.

6 Liguria saș Genoa, rensblikș a Italiei, kare a jșkatș mare rolș în timnșlș ei: ștșpșnea insula Xio mi alte insule în Marea Egee, mi orame desure Mare în Greșia, în Pontslă Essinș mi ne Dșșșre, mi klar Galata, fobșrgslă din Konstantinonole; dar șșkșesele Tșșșiloră fșkș sș le nearșș ne tôte.

7 Mediolanenslă, saș Milanenslă, mare oramș alș Italiei, kare de mi în anslș 1162 s'a sfârșmatș de Friderikș Koinogenș, totșmi a ajsnș carșmi în fiore mi a fi șnlș din ȳele mai înșemmate ale Italiei.

8 Pavia, oramș alș Mediolaniloră, kanitalș odinoarș a împșrșșiei Lombaziloră, bogatș mi noulatș, dar astșzi mai nelokșitș în analogie kș trekștșlș.

9 Mantua, vekea kanitalș a Lombardiei, fșndatș kș 430 anl înainte da Roma, patria lșl Virgilă, înșemnatș urin nalatșlă vekiloră dșvi, ștrelșuitș nentș lșkșslă, statșele mi tabloșrile artistive ȳe are.

10 Migislă, riș alș Lombardiei rșșșritene, kare nșșșede din *Laco di garda*, anrône de Verona.

anslă 455. Dșnz Massimă aș mai fostă kșđlva ĩmperagăĭ nevredničĭ pșnz la Avgstslă, pre kare ĩlă destitșnz Odoakrz, domnslă Ersililoră, ĩn anslă 475. Dșnz aveasta, imperislă Okzidentslă se ĩmpșrđĭ ĩn mșlte mi diverse pșrđĭ.

Īntre ačeste, ne la anslă 457, mșrĭndă ĩmpșratslă Marciană la Konstantinonole, s'a sșitș ne tronă Leon I. Aveasta, de odată, a reșștată mșlte ĩnvingerĭ assura barbariloră, dar mai ne șrmă, mergăndă assura Vandabiloră, sșrta ĩ se arătă kontrariă; dșnz kare Gogĭĭ, ĩn timnă de doi anĭ, aș pșdată ĩnșrejšrimele Konstantinonoleĭ; ĩn țele de ne șrmă făkăndă nave kș el, a mșrită ĩn anslă 474.

Pe Atila sșkădăndă-lă fiĭ seĭ, mi venĭndă la ĩnșelegerĭ, Panonia a venită ĩn dekădingă. Ardarikă, re-
gele Gemiziloră, sșizăndă ne țelă ĩntăĭ, kare se nș-
mea Elaxă, a lșată Davia. Anoi Anagastă, generalslă Romaniloră, a sșisă ne Deggisikă, ală doilea fiă ală lăĭ Atila (anslă 469), ĩn Panonia, ne kăndă aveasta kșșta sș 'mblănzăaskă ne Gogĭĭ reskșlagĭ; mi rămăndă ală treilea fiă ală lăĭ Atila, a abandonată imperislă mi s'a dșșă ĩn Svitia mi-kă, șnde din fiĭ lăĭ moutenitori a șrmată viđa Ţtigăriloră mi a Kștigăriloră.

CAPITULŪ VI.

Īntre lovirile atătoră barbarĭ, kari alăbisera imperislă Romană, Ţako-Romaniĭ ničĭ kștezaă sș se mișșe, aflăndă-se sșb sklavagislă Xșniloră. Dar dșnz mșrtea jșnelă Leon, ne timnslă ĩmpșrăđĭel lăĭ Zenone, aș făkăť marĭ țərbșrăĭ kș ĩnșșrgerile loră ĩn Travia; mai alesă kă Zenone avea a se lșnta mi kș doi tiranĭ, Marciană mi Vasiliskă, țe se prokiemasera ĩmpșragăĭ, ne kari dșnz țe ĩ-a ĩnvinsă, a mșrită mi elă ĩn anslă 491. Atșnșe, făkăndă-se ĩmpșrată Anastasĭs, s'aș snită Xșniĭ kș Bșlgariĭ din gerele boreale mi, pșndă-se sșb komanda lăĭ Derbană, aș nșvălită ĩn Iliria mi Travia; totă odată Daviĭ mi Gegiĭ, sșb domnslă loră Mondone, aș kălkată Mavedonia, Tessalia mi Enĭrslă; ĩn kșťă Anastasĭs, temăndă-se ka sș nș neară mi kĭar kanitala, a

radikať znš mŕŕš din Marea Neagră pŕŕŕš în Marea Albă,
ka sŕ se pŕŕŕš apŕŕŕa de barbari.

Pe la anul 518, făcându-se împărat Justinian I, n'as
armat marī tărburī din partea barbarilor, de cāt n'mai
kte-va neîngelegeri nentru zelsk kădșosk alș împăratșlș
nentru kredinga kremtineask. Dar dșnz mōrtea așestșla,
s'a skimbatș faga lșkrșlorș mi fericirea barbarilor; kșv,
făcându-se împărat Justinian II, urin eroismșlș generalilorș

Kedrinos. } sei Belisariș mi Narceș, a învinsș pe barbari, mi a

sluțit—ne domniul lorș ka sș i se ssuse. Atunțe Xș-niul kș Genizii, mi kș algi barbari, trekândș Dșnșrea (a-nslș 558) mi nrđdândș Travia, Belisariș le-a emitș înainte mi i-a silitș sș se întorke în Davia; akolo veniserș Longobarzii¹ kari stșpnșneaș Panonia, impureș kș domnslș lorș Asdsinș, mi sșb protekșisnea lși Ișstinianș goniserș ne Toriș Domnslș Ginizilorș. Peste nșginș însș, venindș Așvrii² kș generalslș lorș Xaganș Baeans, aș silitș ne Longobarzi sș se dșkș, mi okșpnândș așeastș provinsie, aș înve-nștș a sșpnșra gerile Romane. Dșpnș așeea în a-nslș 574 tre-kândș peste Dșnșre, aș învinsș omștirile Romane, aș okș-natș Sirmislș mi aș nrđdatș satele mi oramele; — mi nște-rea lorș s'a fșkștș atștș de mare, în kștș atștș Ișstinș Kșronalatslș, impșratslș Orientslș, kștș mi Tiberiș mi Max-riș din Okșidentș, aș fostș sforșanș a le da tribștș anslș.

1 Longobarzii în secolul al III-lea locuiau în provincia Brandeburgiei, între Elba și Oder; zădărnici erau Arminișii, domniștii Brășilor (monarhi Germanici) din Germania, până ce pe la anul secolului V au ajuns în Panonia. Acolo, după ce s'au risinită monșionitorii la Atila, ei s'au întins până în Danubiu și au ocupat toată Panonia. Generații Narcei în anul 568 a noștit în Italia pe generații lor Albini, mi dăru așea Longobarzii mi-ae întemeiat acolo imperiul care a ginit până la anul 774 după Crist. născut s'a așea la Kausi I.

2 Se zise că, la anul 310 după Krist, Mokolș mi fișlș seș Geloxieș, viindș din desertările Ksamslș*, de la așemția s'arș încene origina nō-norslș Avarilorș, kari în Asia se kșnōmțeaș sșb nșmele de Gesgeni, mi

* Desertsul Ksams, saŝ Xams, este în urovingia Tartariei mari nsmiŝa Terrestanŝ; se numeŝte mi Linŝ, unde se zice kŝ trekŝtorii kŝlŝtori sŝnŝ momiiŝ de farmecele sporeŝ fantasma mirakŝloŝe.

Hrișkă, făcândă răsboi în anul 593 filoră lui Xagană, a scris mulțime de barbari, mi a subjugată^{Teophylact.} atăt ne Slavin, adică Gog și Avari, kăt mi ne Geniș mi algi aliagi ai loră, viziundă kiară ne Piragastă, kăutenia loră, imșindă-le mi kondigisni smilitore. Dar ponorele Slavine, ne la anul 602, aș răsătă kondigisnile mi aș învenșă a face carămîi înkărgeri prin provinciile Române, folosindă-se de terburile în care se afla împărăția; kăci ne timșă avela s'a fostă revoltată un generală numit Foka, karele a scris ne Masrișă înpresat kă koni sei. Dar ne la anul 610 făcândăse împărată Erakliș, gubernatoră Africe, tiranșă Foka se vrise de kătre avela. Erakliș s'a grăbită a împăka ne Avari, mi apoi, ne la anul 622, a kontinșată resbelșă asăpra Persiei, învenșă de Foka, mi avândă mari săkăse, a nevoită ne Persișă a cere pace. Împărată dău avela, întorkândăse la Konstantinopol trismfătoră mi învingătoră, aflândăse înkă ne kale, a nimită ne Moametă, kanșă Saraciniilor, karele vărândă lokă de loksingă, a kăptată.

Nota III. Moametă era stănenotă lui Ismaelă, din semingia lui Cedară velsă întă fiș al seș; fiindă kă Nizară stănenotă lui Cedară a năskătă doi fi, ne Mobdară mi ne Rabia; ear Mobdară a năskătă patru fi, Ksară, Kaită, Temine mi Asoda; din kari Ksară a năskătă ne Abdslaxă; iar Abdslaxă a năskătă ne Moamet din soția sa Emine în anul 569 dăpă Kristă, în ferișită oramă al Arabiei Medine să Talnavi, adică oramă Profetșă, kare

eraș sășimă unil Taneloiloră, mi algi Xaganiloră Tona, să Tansri*; ne srimă însă aș fostă liberă, mi-aș fostă skășrată jăgală, mi-aș înflorită pănă la anul 553, kândă Tarsil mi Xeniș i-aș sfărmată, de aș fostă nevoită a se răsini prin Eșrona, sub numele de Avari.

* Tona, să Tansri, sânt loksitorii Tartariei deserte, kare este nartea anșană a Tartariei mari; se oțrește kă Moskovia mi se întinde de la Marea Kasnikă pănă în Oceanul îngegată mi pănă la garile rislei Obis; să mai bine zikândă, este lokășă dintre risile Tanaisă, Volga, mi Iassartă mi Mengiș Tansil, Sebiș mi Imas, konrinșândă nartă din Sarmăgia Asiatică mi o nartă din Svitia, unde este Siberia. În avela nartă de lokă sântă mi regășile Kazană mi Astrakană, kare sântă sșșse Măkaliloră. Hășile vele din tsșșș ale desertșă Tartariei se sșșș la mai mēgi domnitor, kăci de mi nășșșș este foră stășă, kă toate avela ne alokășă sântă loksitorii.

mai nainte se nămia Iatribă, aflătoris lângă lakslă Laacemă mi departe de oramslă Meka kă 200 mile snre nordă, saă zeye zile de kale, iar de Marea Romie snre răsărită kă 90 mile. Algiū snenă kă elă s'a năskstă în oramslă Meka; dar, dănpă kritivă, nă e pozitivă nič dakt se koboră prin linie drântă de la Ismaelă fiislă lăi Abraam din Agar, kă tôte kă Amnsfeda la viaga lăi Moametă, mi algiū, se întindă a demsstra de adevărată ayeastă genealogie. Positivslă în-să este kă originea lăi este snă din ȳele mai primitive semingii, nămită a Korasmigiloră.

Tatălă seă a mărită, ne kăndă elă era năsnkă de doă lăni, dănpă kare tărziă înkă a mărită mi bənslă seă Abd-lax Mstalină, karele a tărită, năkăsmă se zive 110 anī. Dănpă mórtea ayeastăia, a rămasă moutenitoră averiloră sale snkislă lăi Maometă Abă Talebă; iar moutenirea lăi Moametă se komusnea din ȳinčă kămile, mi o bătrănă sklavnă Etionă. Őnkislă seă nămită, făkăndă kemergă în Siria, l'a lăată mi ne elă kă sine, ne kăndă era de trei-snre-zeye anī, mi l'a învăgată trebile komergăslă năkăsmă mi arta resbelăslă în-tr'o bătălie kă Xorasmigii, ne la xotarele Siriei. Őniū zikă kă, ne kăndă se afla elă kă snkislă seă în Siria, s'ară fi întălnită kă snă kremtină eretikă, algiū kă snă lădeă, mi algiū kă snă Persă, învăgată în kănostingă religiei lădăie mi kremtine, karele l'a instrăită. Dar ȳei mai mălgă voeskă să zikă kă a fostă în relaȳisne kă snă monaxă minăisnosă nămită Sergis (saă dănpă algiū Paxomis), essilată de la Konstantinopole pentră reaoa sa kredingă, mi kă elă ar fi aș-torăslă Koranslăi, fiindă kă Moametă nă mtiea ničă kămă karte. Dar sektatorii Koranslăi sășȳină kă originalslă ayeastăi kărgă essista înaintea sekoliloră în ȳeris, mi kă snă ingeră adăȳea Profetslăi loră în tôte zilele kăte snă kanitolă. Dar ȳei mai mălgă kritivă află, kă este kiar a lăi.

Pentră talentele sale komergiale, o rădă a sa, vădăvă bogată, nămită Xatigă, făkăndă komergă kă Siria, l'a răndăită îngrijitoris intereseloră mi proȳeseloră sale: mi fiind kă mărăfă-rile se transportă de la Meka la Siria înkărkăndă-se ne kă-mile, de la ayeasta a lăată sniū din biografii seă a zive kă

elș era kondăktorîș de kămile. La etatea de 25 ani, însogindse kă vâdșva nșmitș, mi înavegindșse, a kșgetatș a înfiingă o sektă saș o religie noșă. Dșnș Absfelda, pe atșnșe elș frekșenta o snelșnkt, denșrtatș ka trei mile de Meka, șnde șnșnea kă primeiute inșpirăcișnile șerișlș: algiî înșș șnșnș kă elș a kăłtoritș în mai mște provingiî ale Romanilorș mi ale Permilorș. Orî kșmș fie, elș, kșnoskândș bine karakterslș konnăcionalilorș șlș, ignoranșa lorș, șșnerstigișnile lorș, mi anlekarea lorș la entășiasmș, s'a înkșmștatș a nimiçi Sabaișmșlș, adekă Astrolatria (înkina-re-a la stele), Jșdaișmșlș, fiindș kă eraș mșlgi Ișdeî pe atșnșe în lokșrile așelea, prekșmș mi Kristianismșlș. Așeștș planș elș ilș sokoti nrea lesne de realizatș, fiindș kă mai tôte sektele așeste eraș desbinate în diverse eresî; deçi s'a kotărtș a înfiingă noșa religie a lșî Abraamș, prekșmș la kanitșlș III alș Koranșlș zîe: „Dșmnezeș a vș-zștș, iar voi nș agî vșzștș: Ibraimș (Abraamș) n'a fostș „niçi Ișdeș, niçi krewtinș, çi era de kredinga ășea adevșra-ștș, înkinândșse nșmai la șnșlș Dșmnezeș, mi prin șmare „nș era idololatș.“ Elș anroba pe togi pșefegiî, prokiēmândșse pe sine șșneriorș, mi frântea pșefigiilorș.

Moametș, fiindș lșnatekș, kădea, tremșra mi fșșșea șnș-me; natima sa o konerea zikândș kă atșnșe vedea pe arkangelșlș Gabrielș deskonerindș'i evenemintele viitóre ale lșmeî, de kare se inșpșimșnta mi se înfrikomea. Dar soșia mi dómna lșî nekrezândș zisele sale, ilș mșștra mi nli-nș de rșnșine se kăia kă s'a mșritatș kă șnș omș șșrakș mi îndrășitș. Atșnșe vikleanșlș Sergiș o rșga șș nș se întristeze, kăștândș șș o înkredingezze kă șemnele șoșlșlș ei vinș dșnș inșuirăgișnea ășeaskș mi dșnș înfșđișmarea în-gerslșlș, lșkrș ășe trebșia șș o fakș a se bșkșra. Xatige pșnș în fine ajșnșe a krede zisele lșî Sergiș, mai mșltș de kăłș ale bșrbatșlșlș ei, anoi șnșindș mi altorș femeî kă elș era întrș adevșrș pșofetș, pșnșlaritatea lșî Moametș kreskș prin femeî, mi ignoranșiî mi șșnerstigiomîi se fșkșrș pșo-seliđiî sei.

Pe kândș avea patrș-zeci de ani, elș a șnșșș șođiei

sale, kă aflându-se în snelsnka sa, ne la mezsliș nonpii a venită la elă din verisri ingersliș Gabrielă, adskându'i Koransliș mi zikându'i: „*Yeteute!*“ kă elă ar fi resnensă: „*Ns-knsnksă karte.*“ Ili ingersliș iar fi zisă iarămi: „*Yeteute, tu'i ziksă în nsmele lăi Dsmnezeș fskstorisliș a toate, karele a sşflată ks skntel de înçelençisne în sşfletisliș omsliș. O Moametă! eş sntă Gabrielă, mi ts, profetsliș mi anostolsliș lăi Dsm-nezeș.*“ Dnpă ayeasta çelă întis proselită al seă a fostă sogia sa: al doile snă servă bătănă, kărsia i-a dată mi libertatea, mi al treilea ginerele seă Ali. Dnpă ayeasta, mai fčkându înkă mase-sure-zeye proseliu, i-a trimisă în Etionia ka sş pronage akolo religisnea sa. Konçetçgenii sei atsçue aă înçenstă a-lă perseksta, ks tôte ayeaste elă n'a pčrsisă Meka. Peste pçgină întorkându-se Omară, karele avea mare ponçlaritate în Meka, a kontribsită la snorirea religiei noă nşksste, kă tôte kă mai nainte nş kredea în ea. Dară kă kătsă nşmărsliș proseligiloră sei kremta, kă atăta învermş-narea inemiviloră sei se mşrea. De frika persekççisniloră, sektatori i s'aă risinită mi s'aă dşşă çea mai mare parte la Medina; elă însz avş kşragisliș a remşnea înkă în Meka, pčnă kându se înkredingă kă l'aă osçndită la mórte. Atçnçue a lsată mi elă deçisisnea a fşgi la Medina. Fşga ayeasta, ne kare o nşmesksă Xegira, a ajnsă ne şrmă a fi epoka goriei sale mi a fşndşrei împçrççiei sale, din fşgaris ajnsne a fi fşndatoriş; kăç i la Medina prin elokşingă sa a trasă totă ponorsliș în partea sa; mi mai ne şrmă a fşkştsă atăte lşkrsri, la kare n'ar fi ajnsă de nş ar fi fostă persekstată. Konçetçgenii sei aă venită asçupra sa în nşmărsă mai bine de o mie; elă atçnçue a emită kă 113 sektatori ai sei mi, bătându-se, a învinsă ne persekstorii, mi kă ayeastă învingere, privită de toç i ka o minsne, a înkredingătsă ne nouoră kă însşmi Dsmnezeş se resboemte nentş elă, nrekşmş se lşntă elă nentş Dsmnezeş. Dnpă ayeasta elă se fşkş kçnetenia Ismaeligiloră.

Pe atçnçue, întorkându-se mi împçratsliș Eraklis trism-fçtoris mi învingştoris din Persia, mi trekându ne anroane de ayeştă lokă, şnde netreçea Moametă, ayeasta s'a dşşă la

elș împresunț kș mai mslgi de al sei, mi i s'a înkinatș kș darsri de mare pregș. Împăratslș l'a primitș, mi elș, ȳerzndș'i o parte de lokș în Siria, i l'a datș dșunț ȳerere mi i l'a întzritș kș xrisovș împărteskș.

Dșunț aȳeasta, kreskzndș nșmșrslș proseligilorș sei, mi sîtzndș favórea kare i-a arștatș împăratslș, îndatș a înȳenstș sș-l desupreșeaskș ordinele mi sș se nórtē ka sșnș astokratș. Neobositș în întreminderea sa, întrebsingzndș kzndș amșgele, kzndș nșterea sabiel, a rezmitș în timnș de norș anł a adșȳe la niȳlórele sale ne togi inemicił sei, a sșșșne Meka domnireł sale, a se fȳe domnslș tșșșrórș Saraziniłorș, mi a kourinde tótș Arabia, lșkrș ȳe nș nșșșșșș fȳe niȳł Permıl, niȳł kłar Romanił, kș tótș nșterea lorș. Vș-zzndș-se în fine în kanșlș a natș-zȳı mił de ómenı fanatıȳı, a skrisș împăratslșı Persiel, Xosroe al II, împăratslșı Romanilorș, Eraklıs, domnșlșı Kongilorș, karele kșrmșea atșȳȳe Egintslș, împăratslșı Abissinilorș, mi lșı Mondarș karele sșșșșșnea o ȳearș auróne de golfsłș Persikș, îndemnzndș'i ka sș primeaskș religia lșı. Dintre aȳemtia Mondarș mi împăratslș Abissinilorș s'aș înkinatș la skrisórea sa; Xosroe kș mșniș a resnins'o; împăratslș Eraklıs i-a resnșșșș kș trimitere de darsri; iar domnșlș Kongilorș i-a trimisș o fȳıłórș frșmóșș. Moametș dșunț aȳeste, simȳindș-se în stare ka sș-mı întinzș domniile mi religia, atștș în împărȳgia Romanilorș kztș mi în a Permilorș, a înȳenstș a bate Siria, kare se sșșșșșnea atșȳȳe de Eraklıs, mi a mi lșatș kșȳeva orame. Ponórelorș ne kare le sșșșșșnea, le pronșșnea saș sș primeaskș religia saș sș nlșteaskș dare ansalș, kște treıșșșș-zȳȳe draxme (franȳı) de omș. În ȳele de ne sșrmș, fș-kındș-se domnș neste tótș Arabia, mi înfrikomatș nentș tóte ponórele înȳȳinate, se lȳȳıa kș reneȳșne mi iuvȳȳtșșra dogmelor religisnel sale, dșunț kșmș ȳerea Koransłș. Pe la kanștșlș vieȳel lșı, s'aș rșdikatș algi doi sektatori, Alasfadș mi Mola Zaimș, kariı ȳerkaș sș sșșșe nimte provingıȳ ȳȳıne, ka mi Moametș, kș pronagareȳ sșnel nosı religisni; dar ȳelș dintzıș fș sșisș. Dșunț aȳeste, înbolnzvindș-se mi Moametș, mșri în etate de 63 anı mi ȳșmțate la Medina, șnde

s'a îngronatș kș mare nomș în Geamia ziditș de elș, la kare mi astșzi se dșkș Otomanii în negerinagis religiosș. Toșii astorii se învoeskș a zice desne așestș omș, kș era kșragiosș, liberalș, elokșentș mi îndșnlekștoris.

Momtenitorii lși Maometș s'aș nșmitș Kailfi, adekș Enitroni, iar sșnșmii lorș Saravini; fiindș kș ȳel întși proseligi ai așestel religii aș fostș Arabii din nrovingia Saravina, șnde se aflș mșntele Sinai. ȳelș întșis momtenitoris al seș, era kș drentșlș sș fie ginerele seș Moamedș Ali, dar a reșmitș sokrșlș seș Absbekirș. Așesta, mergândș ne șrmele lși Moametș, a sșnșșș țeara lși Mola Zaimș, a lșatș de la Perșii regatșlș Irakș, kare mai din vekis se nșmea Aria, mi Siria țnș în Damaskș; a învinsș de mșlte ori ne Era-klis, împșratșlș Konstantinoplei, mi a adșnatș într'o karte, kare se nșmește Sșnna, ȳele mai însemnate faute mi episode ale lși Maometș.

Dar neste doi ani mi jșmțate, mșrindș mi Absbekirș, a lșatș împșrșgia Omarș, saș Omerș, karele a kșȳeritș restșlș Siriei, mi tôte oramele Finiziei, în kare a mi lșkșitș; dar mai ne șrmș kșȳerindș Egintșlș, mi-a mștatș tronșlș akolo. Dșnș așeasta, kșȳerindș mi Trinole din Afrika mi o mare parte din Barka, s'a dșșș așșura Perșilorș, mi învingândș'i mi ne ei, a okșpatș Basra, Kșrassanșlș, Armenia Persikș, mi alte orame țnș la Gavata. Mergândș apoi mi așșura Palestinei, a lșatș Sakra ȳetate kș tokmealș. Dșnș așeasta n'a înȳetatș de a nșvșli mi a nrșda țerile Romanilorș. Așesta a arsș mi faimșsa bibliotekș din Egintș, ne kare o adșnase Ptolemeș kș 323 ani înainte de Kristș, mi kare kourindea neste 700 mi de volșmine.

D. Chr.
645.

Împșrșgindș Omarș zȳe ani, se assassinș de kșȳrș șnș prisonierș, mi se aleș în lokșlș seș Osmanș. Așesta, kșȳerindș înkș mșlte țeri de la Perșii mi de la Romani, mi ajșngândș la șnș desnotismș nesșferitș, femeea lși Moametș, Esai, a rșdikatș șnș komșrotș așșura lși, kare isbtı a-lș șvide.

D. Chr.
656.

Atșnȳe Saravini aș prokiamatș ne Ali, karele akșma îmbștrșnise, mi karele era ginere lși Moa-

metă. Dar Essai, voindă să prokieme de Kalifă ne zădărnice, neamită Telxe, a venit de la Meka, unde netrecea, că omire mltă asura lă Ali, săb nretestă ka să răsborne mórtea lă Osmană; dar fărând-se bătălie mare, Telxe fărăisă, iar Essai prinzându-se, fără inkisă, însă trătăţă că respektă ka femeea zădărnice asemine barbată, ka zădărnice se nămea mi mămă kredinşomiloră. După aceea s'a skulată asura lă Ali gşvernatoră lă Damaskă, Moabită, karele era strănepotă lă Omiă zădărnice lă Moametă, săb kăvntă ka să răsborne mi elă mórtea lă Osmană, mi prokemându-se Kalifă ală Siriei. Atăzve resbelă lă çivilă a înçenţă, mi Moabită a dominată Egiptă. Dar kalamitatea aţestă resbelă nefericită a fărăctă ne doi fanatişă să se xotrăskă ka să assassineze ne amândoi tirani: ama dară zădărnice a rănită, dară ne demórte, ne Moabită la Damaskă, iar çela-l-altă a trătă ne Ali în Geamia de la Ksfa. Permii, mi kăteva alte ponóre, rekşnoskă de legisită monitenitoriă al lă Maometă ne Ali, iar ne çel-l-algi trei îi uriveskă ka şşurnatori.

Pe Ali l'a monitenită çelă întă fiiă al seă As-
 sană, karele, nessferindă vşsarea de şşnge a-
 resbelă lă çivilă, în kărândă a demissionată în favóre lă Moabită çelă întă. Acestă, rămăindă singură okşnantă ală tronă, fără fericită în tóte întrenrinderile sale. Pe timşlă seă aă venită kornşrile Sarayiniloră năză auróre de Konstantinopole.

Permii mi-aă nerdstă împăryia în anşă 651, kăçerindă-se de kştră Sarayini săb Osmană monitenitoriă lă Omară. Mai ne şrmă amalgamându-se că Sarayini, aă adontată că înçetă mi kiar religia loră. Pe şrmă, desşrindă immerişă Kalifiloră, s'aă rădikată mşte monarxiă prin monitenire în Persia, kare în fine ne la anşă 932 s'a şşurnită tótă de Tşryi Selşçiziă săb Tşrkomană. Açemtia se trăgeă din Xşni, kari veniseră din Svitia, mi eraă împăryiă în mşte tribşri, şşmite fie kare după nşmele komşndantă lă seă; togi însă ne timşlă açela domneă în Asia. Açemtia dară, kăçerindă o mare parte mi din impe-

rislă Kalifiloră, pre kare-lă fâdase Moametă, aă înbrăgimatăă mi religia sa.

D. Chr.
1225.

Dar ne la învenstăslă sekolsăslă XIII, Gengis-Xană, faimosă generală ală Tartariloră, din stirnea Mongoliloră Sviğı, karele a amezatăă cea mai mare împăregie din lume, a kămrinsă mare parte din Persia. Apoi fiislă seă Kăli-Xană, kămrinzăndă'o tótă ne la anulă 1259, togă Sviğıă aă înbrăgimatăă Moametismăslă, karele apoi s'a adontată mi în cele-l-alte trei imperii ale Svitielă, unde domneăă fragiă lă Kăli-Xană. Sune mai bână lămărire vomăă suneăă kă nămităslă Gengis-Xană năginăă înainteă morgelă sale, a împărgităă împăregia cea mare la patră fiă ai seă, ne kari îi avea generali în zilele sale: ne celă întăslă năskătă, Oktaenă, l'a făktăă mare Xană al Tartariloră, ai kărsăia strănenogă aă domnităă neste partea boreală a Kineiă pănă la sekolsă XIII mi jămătate, mi apoi neste tótă Kina; celă ală doilea, nămităă Tătés, i-a datăă Tărgestă-năslă, Baktriana, Astraxănăslă mi Ŗsbevia: celă ală treilea, Kăli-Xană, a lăatăă Persia, Xorasa, mi parte din Indiă; iar celă al patrălea, Togatés, a lăatăă Transoksana din Indiile boreale mi Tibote. Ama dară de la învenstăslă sekolsăslă VII dăpăă Kristă, ne kăndă s'a arătatăă Moametă, pănăă kătrăă kapătăslă sekolsăslă XIII, adekăă în kărsă de 700 ană, atăteaă progrese a făktăă aveastăă religie, kă prezentele ei egalitare mi liberale, în kătăă a konvertisatăă dozăă treimiă din lumeaă atăncăă kănoskătăă, adekăă Afrika, Arabia, Persia, India, Tartaria mi Kina, mi a dobăndităă atăgăă defensori mi împăragăă mară mi năsterniă. Mai apoi deleterislă (veninăslă, otravă de mórte) avestei religii s'a răvărsatăă mi în Eăropa, dăpăă ce Moametaniă aă kămrinsăă o mare parte din ea; mălteăă nopóreăă kreătine, mi mai alesăă din insălele Măreăă Mediterana, aă îmbrăgimatăă religia lă Osmană, nrekămăă se va suneăă mai înainte.

Dar învăgăătăra religiei lă Moametăă ajănsă a se altera mi a se nreskimba de kătrăă sektatori. Ali, ginerele lă Moametăă o professaăă într'ănă felă, mi Omarăă în altfelă. Avestă de ne ărmăă avea mai mălgăăă proseligi, fiindăă kăă înfă-

neputându-și alunga, aș fostă nevoie și să facă tokmele cu dăniile. Ama dar amezându-se în Mesia de sursă, Serbiilor s'aș unită cu Dako-Romaniile strămutați de Aurelian în pargile azelea, prețumă mi cu avel kari aș mai venit din Davia emigrându, mi geara kare o lokseskă imbele nopore s'a nămită *Slav-Rumunensis*, prețumă se vede în istorikslă Iordanede. Atunci achemă Dako-Romani săă Dako-Latini s'aș nămită *Vlaxi* de către Slavi¹, voinde cu azeasta să arate mai întăi originea loră, cu sântă Romani, Latini săă Italiani², mi ală doilea profesisnea loră de pistori; fiindă cu în limba Polonă pistorislă mi omsă fără amezare se zice *Vlakavi*, iar în cea Ruseaskă *Vlaxita*. Dăpă azeasta, lăpăndă-se mi cele-l-alte nopore, i-aș nămită, șiă *Olaș*, algiă *Anna Com. Capit. VIII. Kinamis. C. VIII. pagina 118.* } *Valax*, mi algiă *Valox*; asemenea mi Greviă cu kăvântslă azeasta kemaș ne pistori, kăvă Ana Komnenă zice astfelă: „*Ἀλλὰ κατὰ μέρος νεολέκτους καταλέγων, ὅποσοι ἐκ Βουλγάρων τὸν νομάδα βίον ἔλυντο (Βλάχους τούτους καλεῖν οὐδὲν ἢ κοινὴ διάλεκτος)*“ de unde se deduce cu în genere se nămeaș *Vlaxi*. Se nămeaș însă mi Davi, kăvă Xalkokondila mi algi istoriă ama le zice. Dar desne nrobabilitatea azeștei nămiri mai la vale se va sune³.

1 Kevântslă *Slavi* dăpă limba Sarmatikă însemnéz gloria. Noporele Sarmagiei Asiatică săă Sasromagiei, koboritore de la străneogii lăi Lafetă, s'aș nămită Sklavi, Slavini, Slavoni mi Slavi, din kassă cu înmălgându-se mi ajungându la mare ntere, se sokoteaș slăvici (gloriomi) mi fantele loră slăvite săă gloriöse.

2 Germanislă Bissingă zice cu tôte noporele Slavonice, adică Bulgari, Serbi, Kroagii, Dalmagii, Rusii, mi algi, nămeaș ne Romani, Latini mi Italiani, Vlaxi, latinemte Valaki, mi nemgemte Valax; kiar puză astăzi Ţengrii îi nămesă Flakă mi Tărgii l-flakă.

3 Lasrengiă Gonente zice cu Davi s'aș nămită Vlaxi, dăpă Flakă voevodslă loră*. Dăpă azeasta mi Eniasă aduce sune mărțarie ne klasiakslă noetă ală Latiniloră Isblis Ovidis Năone, (năskstă cu 43 ani înainte de Kristă, mi esilată în anulă 50 ală viegei sale de către Așgăstă Cēsare la Tomi), kanitāla Mesiei desne Mare, (unde astăzi este Konstantin), karele, între mētele lăi onere ce a skrisă, în cele patre libri, de

* Davi dăpă limba Sarmatikă nămeaș ne Domnă *Vesrodă*, ka mi puză astăzi; iar dăpă limba Slavonă se nămeaș gosnodari. Dar Romani de la Konstantinole sbyjgându-i îi nămeaș Desnogi, nreksmă nămeaș mi ne Domni Helononeslă.

Pe la anii auestia se vede k̄ Dako-Romanii k̄np̄ta-
ser̄ ȳeva aſtoritate, ne kare aſ p̄ſtrat'o p̄n̄p̄ la ansl̄ 678,
fiind̄ k̄ în k̄rs̄sl̄ tim̄nsl̄i auest̄ia m̄lgī din Dako-Ro-
manii, kari eraſ peste D̄np̄re ſ̄b̄jḡagī de Slavini, s'aſ în-
tors̄ în patria lor̄ Davia. Aueasta se vede din Iſtoria Bi-
ſericeask̄ kare s̄p̄ne k̄ k̄tre înven̄tsl̄ſ̄ ſekol̄sl̄i VII,
m̄lgī Dako-Roman̄ s'aſ întors̄ în Davia; mi Mar-
tin̄ſ̄ Smaingl̄ſ̄ adevereaz̄, k̄ k̄tre înven̄tsl̄ſ̄ se-
kol̄sl̄i VII, a trek̄t̄ſ̄ neste D̄np̄re m̄lgīm̄ de ponor̄ſ̄ ſub
n̄me de B̄lgari, ne kari Grecii îi n̄meaſ Vlaxi. Îar kro-
nologia Ȳerei M̄ntenew̄ti, n̄mit̄ Letoniſeḡ, deſpre înve-
n̄tsl̄ſ̄ Banatsl̄ſ̄ Kraioveī zice k̄: din Rom̄nii str̄m̄ſtagī
în Meſia ſub împ̄ratsl̄ſ̄ Aſrelian̄ſ̄ deſp̄rḡind̄ſ̄-se k̄p̄i-va
aſ trek̄t̄ſ̄ D̄np̄rea ſpre j̄degl̄ſ̄ Mexedingl̄ſ̄i, mi ok̄-
p̄nd̄ſ̄ p̄m̄nt̄sl̄ſ̄ dintre m̄n̄gī, Olt̄ſ̄ mi D̄np̄re, B̄np̄genī
m̄-aſ ales̄ dintre ei ſn̄ſ̄ k̄r̄ms̄itor̄ſ̄ n̄mit̄ Baſſarab̄ſ̄, k̄-
r̄ſ̄la înk̄redinḡnd̄ſ̄'i k̄r̄ma l'aſ n̄mit̄ Ban̄ſ̄, kare în ſla-
vonem̄te înſem̄neaz̄ Dom̄n̄ſ̄; de ſnde apoī auele ȳinȳi j̄-
dege aſ l̄sat̄ſ̄ n̄m̄irea de Banat̄ſ̄, ſaſ dom̄nie. Ban̄sl̄ſ̄ mai
înt̄ſ̄i m̄-a auezat̄ſ̄ tron̄sl̄ la T̄r̄n̄sl̄ſ̄ l̄ſ̄ Severin̄ſ̄, în j̄-
degl̄ſ̄ Mexedingl̄ſ̄i; ne ſrm̄ſ̄ mon̄tenitor̄ſ̄ l̄ſ̄ l'aſ m̄ſtat̄ſ̄
la Strexaia (departe anr̄one nat̄ſ̄ ore de riſl̄ſ̄ Jiſl̄ſ̄i,) în
aueſtam̄ſ̄ j̄degl̄ſ̄, mi mai ne ſrm̄ſ̄ la Kraiova, în j̄degl̄ſ̄
Dolji; iar fiſl̄ſ̄ Ban̄sl̄ſ̄ l̄ſ̄a titl̄ſ̄ de Banov̄ȳḡſ̄, kare înſem-
neaz̄ tot̄ſ̄ ſna k̄ ſ̄r̄ceſk̄ſ̄ Beizadea, ſaſ fiſ̄ de Beiz̄.

Nota IV. Probabil̄ eſte k̄ Banovegī eraſ ſtrene-
poſī ai Banilor̄ſ̄, fiind̄ſ̄ k̄ k̄v̄nt̄sl̄ſ̄ se kom̄p̄ne din *Ban*
mi *veȳſ̄*, kare d̄np̄ſ̄ lim̄ba ſlavon̄ſ̄ înſem̄neaz̄ fiſ̄ de Ban̄ſ̄
ſaſ ſtr̄nenot̄ſ̄; iar Ban̄ſ̄ înſem̄neaz̄ dom̄n̄ſ̄ ſaſ ſuperior̄ſ̄.
Din aueasta se învedereaz̄ k̄ vekii k̄r̄ms̄itor̄ſ̄ ai j̄dege-
lor̄ſ̄ de ueſte Olt̄ſ̄ eraſ neat̄r̄nagī, mi se n̄meaſ d̄np̄ſ̄

Ponto, în kare vorbem̄te deſpre Davia, zice: „Ili ȳel̄ſ̄ mai mare n̄reſte
„aueſte lok̄r̄i eſte Flak̄ſ̄.“ Aueasta eſte ȳea mai veke mi mai probabi-
l̄ m̄r̄ts̄rie, kare arat̄ſ̄ k̄ Davī de mai nainte mai ne ſrm̄ſ̄ s'aſ n̄-
mit̄ſ̄ Flakī ſaſ Vlaxi, d̄np̄ſ̄ Flak̄ſ̄ dom̄n̄sl̄ſ̄ lor̄ſ̄, karele se vede k̄ era
kontim̄ner̄an̄ſ̄ k̄ Ovidis; mi n̄m̄irea aueasta trebz̄ſ̄ s'o fi l̄sat̄ſ̄ Davī
îndat̄ſ̄ d̄np̄ſ̄ Krist̄ſ̄ în ȳel̄ſ̄ înt̄ſ̄i ſekol̄ſ̄.

vekea lorš dearš mi s'aš dšš sž lškseaskž in đérš streinš
atęđia sekoli; de mi nrin korčirea stirnei lorš kš lškšitorij
de akolo Messij, Travi, mi alte ponóre, mi-aš koršntš ve-
kizlš lorš dialektš Slavonikš, mi velš mai modernš latinš,
kš tóte aveste ej nš mi-aš nerdtš karakterslš lorš resbe-
lštoris, ničij kšragislš mi eroismslš lorš fireskš. La ori če
evenemšntš, kšndš s'a intšmulatš sž aibž kanš demnš de
kšragislš lorš, s'aš aržtatš kš eroismslš mi izširea de li-
bertate a imbelerš elemente primitive tršemte inkž intr'nnui;
mi mai kš seamž aš doveditš aveasta in epoka Otomanilorš,
prekšmž se va snšne mai înainte.

Dako-Romani, dnu ce s'aş întors în vecea patria lor, prekmă s'a zis, nă năma k eraş ferigig s'ăb ingeleanta krmşire a eroizilor lor Ban, dar din zi în zi dea-
ra lor se ponsla, antratz de armele lor mi de taria po-
sigisnei lor, nesznsz atzta la înksrgerile strănilor mi
afştore între mşngii Karnagi, Dşnre mi Oltă; — mi înk
adese ori se şneaş mi kş şei-l-algi Dako-Romani din
şei-l-alte şrgi ale Daviei, mi trekşndş Dşnrea
kştrieraş provinşile Romane.

Pe timpulul acela, viindă mi Belgariî din Bslgar
 ia mare Sarmatikă, kare astăzi este ținutia Rusea-
 skă, ne lăngă rîul Volga ¹, snîi aș oșnată Panonia de
 eșșă, adică Ţugaria, alungîndă de acolo ne Slavini,
 adică Gepi, Xeni, mi alpiî snre otarele Rșdiniloră (Rșmiloră) ²

1 Volga, nămîtă de Esronei Ra, de Tartari Edelș, mi de Armeni Tamarș, este unul din cele mai mari risiri din Esrona. Elș năvcede din provincia Raskovia din Moskovia auzseanz, mi se varsă în Marea Kasnikz.

2 Immeriză Răsiel astăzi este cel mai mare de ne pământ. Întinderea lui este peste 1700 mile în lungime și peste 675 în lățime. El se compune din Esrona, împreună cu Polonia și cu o parte din Turcia, până în răsăritul Prutului; se întinde peste Rusia Europeană, posedând tot Asia nordică și mare parte din America nordică. Se soko-temte de trei ori mai mare decât Esrona, de trei-zei de ori decât Turcia Europeană; prin armare compune o zecea parte din tot pământul. Are un singur munte însemnat, Uralul, iar cea mai mare parte din teritoriul este meșă întinsă. Râuri însemnate are două: Neva, Donul, Niurul, Duna, Volga, Dvina și Răsa, Oka și Kama. Lacuri mari are

gită de frika inenimilor, dăru kare s'a demoralisat omirea
 kă totălsă mi soldaſii aș învenită a deserta în neorândsea-
 lă mi a fâgi făr s'î goneaskă nimeni, mi făr rămînare.
 Așeasta a înșeflegit ne inenimi, mi i-a fâkstă să ează mi
 să loveaskă făr de uture ne Romanii țe mai remăsese, re-
 zundă a-i resini mi a-i vîde mi prinzândă o mslgime, ne
 kari i-aș adusă kă dănuil în Dacia. Nă țarziș, trekândă
 eargmî Belgariî Dănzrea, mî-aș amezată kortșrile desure
 partea nordikă, mi apoi s'aș statornivită mi aș lăksită în
 Dacia Rîpensă, adikă în Mesia de josă, amezândă mî ^{D. Chr.}
 tronlă la Sofia ^{683.} ^{Cedrinov.} ¹, (prekșmă mai înainte se amezaseră
 mi Serbiî în Mesia de sșșă). Dănu așeasta nă învetaș a kă
 triera mi a pîda pîmîntlă Romaniloră desure Dănzre,
 pînz țe împeratslă fă nevoită a trîta kă dănuil, mi a le
 da (sure rămînea împerăgiei Romaniloră) tribetă anșală. În
 ana tiklôșă mi tângșibilă stare ajnsese așea mare împer-
 ăgie Romană din kassa intrigiloră din lăntre mi a res-
 boaeloră civile, în kătă trebșea să kșmpere pache kă banî
 kîară de la Belgariî!

Atșnce mî Dako-Romanii din Mesii, mi kăgi algiî mai
 eraș din ței țe plekaseră din Dacia, șniî s'aș grăbită să se
 sșșse învingătoriloră, algiî s'aș întorsă în Dacia sșb nume
 de Belgariî.

Nota VI. Belgariî eraș sektatori ai lăi Moa-
 metă mi lokșeaș ne lăngă malșrile desure gșra Vol-
 găi, de șnde o mare parte s'aș koborită ne la se-
 kolșlă VII, mi trekândă Dănzrea s'aș amezată ne lăngă
 Mărea Neagră.

CAPITULŢ IX.

Romanii avșră mai mște rșșbôe kă Bșglariî pînz
 kândă în fine s'aș sșșșș loră. Pe la anlă 705 Ișstiniană

1 Sardika, oramă odiniôră ală Mesiei, la otarșle Trăviei, kare astăzi se nș-
 memte Triadiga, mi se pșșșșne kă ar fi Sofia; este lăngă rișlă Isara,
 mi s'a mșrită din rșșnele Sardiei. A pîlîmită asemîne numire șindă kă
 ne timnălă așela s'a zidită bșșerika Șântei Sofii.

kernslă, împăratul Konstantinonolei, a cerut ajutorul lui Terbeli Domnului Bulgarilor. în kontra asasinatilor împărașiei Leonte mi Ansimar Tiberis. Țmătorisă avestia, Bardave Filinikslă, mi algiu, nreksm Anastasis, mi dnu avesta Leodosis mi Leonș Isasrs, mi fiislă avestia Konstantinș Konronimș, karele a msritș la anslă 775, togî avertia avrs neînvetate tsrbzrî din partea Bulgarilor. Abia pe timpslă împărașiei lui Leon Xozars navea s'a restabilitș. Atsnve snș domnș alș Bulgarilor, a nșme Telerikș, viindș la Konstandinonole, mi urimindș kredinga kremtineașkș, a lsatș de soșie pe o varș a împăretesei Irinei, kare, dnu mörtea soșisli ei Leonte, avndș sșb enitronie ne fiislă ei Konstantinș, krmșea împărașia. Avesta, fškndș se mare, a lsatș șventrslă de la mșmș-sa; dar fškndș komplotș asșnra lui mi șvigndș'lă, la anslă 797, a rmasș singrs domnitore. Dnu avesta kșgetndș a se însoș kș Karolș velș mare I¹, împăratul Okvidentsli, s'a revoltatș Niveforș Patrivis, mi prinnd'o, a trimis'o în esșilș la insula Lesbos în anslă 802. Niveforș, lșndș împărașia, fș forte neferivitș în resbōe, în ktș sșb timpslă seș împărașia a kșzetș la șpnșnerea Sarazinilor, mi la plats de tribștș anslă. Dnu assemine katastrofș, mergndș mi asșnra Bulgarilor, generalslă lorș Krsms i-a sdrobotș tōte nșterile mi prinndș-lă l'a șvisș în anslă 811.

Nota VII. În krsșslă aniloră avestora, adekș între 678 mi 812, Dako-Romaniș atștș ței din Dacia ktș mi ței de neste Dnșre, se vede kș eraș aliagș ai Bulgarilor, fiindș kș sșb nșmele de Bulgari atsnve se înșegeaș mi Romnși.

CAPITULŪ X.

Bulgariș, sniș kș Dako-Romaniș, sșb komada lui Krs-

1 Pe timpslă aniloră avestora, Avariș se șfșrimasrs de kștre Karolș velș mare. Dnu ontș ani de neînvetate lsnte, la anslă 799, Karolș II învinșe kș totslă în Panonia, mi sșb kondișisni kș jșrșminte, le învoi a loksî între Karnșta mi Sabaria, țeara kare se numșnt astșzi Dalmatia, sșb aștoritateș Xaganșli lorș.

ma, nu înveta a face sânzătorii Romanilor, mi a kânsta trimiseri asupra lor. Plekânds asupra lor mi Mixailş Kronalats¹, Krşms într'o bztac devisivş ilş învinse mi kşcheri Adrianople, de şnde lşndş dşr-sure-zecre mi de {Leon Grama Georgiu Monachulş. Romanilorş, kari ş adşserş mi-i amezarş în Davia. Dar mai ne şrmş viindş asupra lşi Krşms Leon Armeanş mi fiindş mai ferivitş, fşkş naye kş Bşlgariş în anşlş 814. Dşnş aveasta atşţş Leon kşţş mi Mixaelş Begş, mi Teofilş, mi fişlş aveastşia Mixaelş Porfirogenitşlş avşrş naye kş Bşlgariş; mi în anşlş 844, ne kşndş Mixaelş Porfirogenitşlş se afla şsb enitronia mşmei sale Teodora, ea a {Michail Bogoria. întşritş naye mi a întorsş lşi Bogori Domnşlş Bşlgarilorş ne şorş-sa kare se fşkşse kreştinş. Aveasta kşmş s'a întorsş în patria sa a îndemnatş la kredinga lşi {Vladimir Simeon. Kristş nş nşmai ne fratele ei şi mi tşţş mşlgimea Bşlgarilorş mi a Dako-Romanilorş, şe lşkşeaş în ambele Mesii, kariş nrimindş boteşlş în anşlş 865, aş şerşţş pre- {Chalcocond oşş mi enişkoniş de la Papa de atşnşce. Dşnş aveasta, naye kş Bşlgariş nşzindşse nşnş ne la kapşţşlş împşrşşiei lşi Vasilis Machedonş, atşnşce s'a desfşkşţş, mi fortşna Bşlgarilorş a înşenşţş a se şmili.

Nota VIII. Niveta Xoniatş zişce kş barbariş {Niceta Honiatu. Cartea I. la Isaac Ang. Cap. 4. 5. 6. lşkşitoriş ne lşngş mşnteşle Emş, kari mai nainte se nşmeaş Mesii, iar akşma Vlaxiş, s'aş revoltatş mi nş voeaş şş aibş şşşşşşşşşşşş nşmai asupra Mesiei, şi şş înşşşneaşkş dinastia şea veke a Mesilorş, adekş a Vlaxilorş mi a Bşlgarilorş, ka mai nainte. De aişe se dedşşce kş înainte de revolta lorş Bşlgariş mi Blaxiş aveaş şnş domnitoriş mi o domnie, kare se nşressşşşne kş a statş de la anşlş 812 nşnş la anşlş 1014, nrekşmş se va vedea mai şosş.

1 În alş 14-lea anş alş împşrşşşşşşşşşşşş Mixaelş, nriminiş Kioşslş, Voskoldş mi Derş, aş venitş ne Marea Neagrş kş 200 vase mi aş şukişş Konstantinople. Atşnşce Mixaelş, lşndş ikoşna Maşulş Domnşslş, aş mersş şşşşşşşşşşşş Mare, mi îndatş s'aş şşdikatş o mare şortşnş în kşţş mai tşte vasele s'aş înekatş mi abşa nriminiş aş şkşpnatş.

CAPITULŪ XI.

Pe timpulŭ împăratŭiei lui Leon, fiŭlŭ lui Vasilis, s'aŭ
întălmulatŭ multe prefaceri mi tărburŭri, mi faga lŭ-
krŭrilorŭ s'a skimbatŭ în Panonia mi Belgaria. Pe ^{d. chr.} 389.
atŭnce viindŭ Ţngŭrii saŭ Magiariŭ (ŭnŭ nonorŭ Xŭnikŭ) în-
presŭ kŭ Arnad¹ generalŭlŭ lorŭ din Asia, ne la rislŭ
Volga, s'aŭ rŭvŭrsatŭ asŭra Panoniŭei mi asŭra Daviei, mi
aŭ avstŭ multe resbŭe kŭ Belgariŭ ce lŭkŭeasŭ în Panonia
de sŭsŭ.

Atŭnŭi în Transilvania domnea Gels, atŭtŭ asŭra Sla-
vilorŭ kŭtŭ mi asŭra Dako-Romanilorŭ. Acesta, bŭtŭndŭ-
se kŭ Besiŭ (lŭksitorŭi Basarabiei) mi kŭ Kŭmanii², fŭ ŭvŭiŭ
de aŭemtia. Vŭzŭndŭ Dako-Romaniŭ atŭnce sŭpŭrŭrile ce
sŭfereaŭ de la aŭemtia aŭ verŭtŭ protekŭisnea vecinilorŭ lorŭ
Ţngŭri, dŭnŭ kare aŭ statornŭitŭ domnŭ ne Tŭxŭtŭ, de vi-
dŭ Ţngŭrŭ³. Iar Daviile cele-l-alte, adekŭ deara Mŭntenea-
skŭ mi Moldova, se vede kŭ nŭ le stŭpŭneaŭ Kŭmanii, ŭi kŭ
eraŭ ŭniŭi kŭ Dako-Romaniŭ de akolo mi aveasŭ relagisnŭ
kŭ ŭei de neste Dŭnŭre mi kŭ Belgariŭ, avŭndŭ la nevoe
mi alianŭŭ.

Dar din kassa venireŭ Tŭrŭilorŭ, adekŭ a Xŭnilorŭ voŭ
venigŭ mi amezagŭi în Panonia⁴, ŭsterea Belgarilorŭ a înŭe-

1 Arnadŭ a stŭminŭtŭ multe lokŭri. Dar fiŭlŭ seŭ Zŭlta a jŭkatŭ mai ma-
re rolŭ de kŭtŭ dŭnŭslŭ; kŭŭi în anŭlŭ 907 avŭndŭ resbelŭ kŭ Germanii
a învinsŭ ne împŭrŭtŭlŭ Lŭdovikŭ, mi a statornŭitŭ otarŭle Ţngarieŭ,
kare aŭ rŭmasŭ mai totŭ aŭelea nŭnŭ astŭzi.

2 Kŭmanii eraŭ vekii lasigŭ, kari lokŭeasŭ Davia prourie desure rŭŭrŭitŭ
mi Transilvania desure nordŭ, mi Ţngaria de sŭsŭ, ŭnde se vŭdŭ mi
kŭmnii Kŭmanilorŭ.

3 De aŭi dateazŭ drentŭrile ce mi-aŭ înŭŭmitŭ regii Ţngarieŭ asŭra Tran-
silvaniei, sokotindŭ-o ka parte din regatŭlŭ Ţngarieŭ. Dŭnŭ aŭeasta ei
aŭ mŭrginitŭ stŭpŭrŭirea neatŭrnatŭ a Romŭnilorŭ nŭmai asŭra Fagara-
mŭslŭi mi a Almamŭslŭi, iar xotarŭle lorŭ nŭnŭ la Tissa mi Maramŭrŭmŭŭ.

4 Istoriŭi Ţngarieŭ sŭpŭnŭ kŭ Magiariŭ Xŭni, zimŭ Tŭrŭi, se tragŭ de la
Xŭniŭ lui Atila, atŭtŭ dŭnŭ Ţtiguri kŭtŭ mi dŭnŭ Moagarŭ generalŭlŭ
lorŭ. Aŭemtia lŭkŭeasŭ dinkolo de Volga între Siberia mi Astraxanŭ; ne
ŭrnŭ înmŭlgindŭ-se aŭ trekŭtŭ nrin Kiovia, Bolodomiria mi Galigia, sŭb
generarŭlŭ Almŭ fiŭlŭ lui Ţgeks în anŭlŭ 884, mi aŭ ajŭnsŭ în Ţngaria

nră a deklina. Totă odată împăratul Leon VI, dăruie ore care neînghelegeri komerciale, a kemaș ne askens în ajstoris ne nemișii Tăru. Achemtia, rănuzudăse în Belgaria mi kălkăndso făr de veste, aș făktă o mălgime de nrăzi mi aș lăată o mălgime de prisionieri ne kari i-aș vândetă împăratul. Dar dăru ačeastă Simeonă, împăratul Belgariloră, a dăndă-mi năterile, s'a arănkăț asăna Ţngariei mi elă mi aș nrădat'o; lăkră ăe vărândă împăratul Konstantinoplei, a sokotă a libera pre prisionieri ăe kămpărase de la Ţngari, făr ăerere de reskămpărare, kreărândă kă kă ačeastă se va ginea năvea Dar Belgarii, dăru ăe s'aș întorsă din Ţngaria, mi-aș întorsă armele asăna Romaniloră, mi dăndă o bătălie mare anrăne de otarele împărgăiei aș repărtăț o viktorie neamtentăț, în kăț s'a făktă mărăel mare mi ăe mai mare parte din omăirea Romană împresă kă generalulă ei s'a nărdetă. Kă ačestă kină împăratul Leon, de mi omă fărte învăgăț, însă slabă politikă mi neesnerimentăț ostamă, n'a făktă altă de kăț a deskisă kalea nătră înkărgierile barbariloră asăna immerisulă, întokmai năkăsmă ei se amtentă¹.

Dăru ačeastă rădikăndă-se ăină țirani kari disnăță tronsă împărgăiei, Belgarii aș profităț de timă mi s'aș arănkăț earămi asăna Romaniloră în ană 917 mi aș ajănsă nră săb mări Konstantinoplei. Asemine resbăe nră aș înăetăț nră la ană 1014, kăndă împăratul Vasilis II într'o bătălie le-a sfărămată tătă omăirea, mi nrănzăndă 15,000 prisionieri le-a skosă oki la togă, lăărândă nrămai kăte ană la sătră kă oki, mi astfelă i-a trimisă la domnălă loră. Atăăve domnălă ačestă atăta s'a întristăț la asemine vedere, în kăț de dărere a mărăită. Dăru ačeea Belgarii s'aș sănsă kă totălă împăratulă Romaniloră.

mi Davia în ană 899. De zăde voeskă a săsginea kă nră se tragă din Ţngarii mi Xăni de la sădă, năkăsmă zăve Iornandesă, năkăsmă întăre-mă mi Fotă zăkăndă: „Ačemăia eră Xăni lăkătoră de ne anrăne de „Persia, kănoskăgi de ăei mai mărăgi săb nrăme de Tăru.“

1 Pe timălă ačestă, dăru Zăta komanda Ţngariloră a lăat'o Tokă; ană în ană 955 Giege, tatălă lă Stefană regele Ţngariei.

CAPITULŪ XII.

Dəp̄z ɥe s'aš sɤbjsgatš Bɤlgariĩ mi Dako-Romanĩ din

D. Chr. 1014. } Mesia, atɤnɥe mi Daviile, adikš Țeara Mɤntenea-
 } skɤ, Transilvania mi Moldova ¹, s'aš konstitɤtatš sɤb
 domniĩ proupiĩ; kɤɥĩ dɤp̄z ɥe Bɤlgariĩ aš trekstš peste Dɤ-
 nɤre, Dako-Romanĩ de dinkɥe se skɤtɤraserɤ de jsgɤlš
 nɤginilorš barbarĩ kɤɥĩ mai ɤmɤseserɤ. Īn Transilvania
 domnea Gelɤ, desnre kare s'a vorbitš; ɥele ɥinɥĩ jɤdege ale

Din Chronicele Moldovei. } Ĥereĩ Romanemti de neste Oltš le kɤrmɤsea Banslš
 } Bassarabš, karele se statornicise ne la ĩnɥenstɤlš
 sekolslš VII; ĩn Moldova era snš altš domnitorĩs, lɤkrɤ ɥe
 se presɤnɤne fiindš kɤ anrɥne de tɤrgslš Romanislš, ĩn rɤi-
 nele sneĩ vekĩ ɥetɤɥĩ (kare se nɤmea Semendra), s'a ɤɤsitš
 o monedɤ de aramɤ, representɤndš ne o parte ikɥna dom-
 nislš kɤ pɤlɤrie ne kanš mi kɤ litere slavone ĩnpreɤiɤrš
 zikɤndš: (G) *Tata Moldovski*, adikš pɤrintele (tatɤlš) Mol-
 doveĩ, iar de ɥeea-l-altɤ parte, *Xerezia de Moldova*, adikš
 momtenirea Moldoveĩ. Dar lɤksitoriĩ Moldoveĩ ne atɤnɥe
 lɤkɤeaš pɤɤgile desnre mɤnɥĩ, fiindš kɤ pɤɤgile de kɤmnie
 eraš mereš kɤlkate de Svigiĩ, mi mai alesš de Tɤtarĩ Bog-
 donĩ, kari se ĩntindeaš mi dinkɥe de rišlš Ĥrstɤ.

Din istoria Slovană numită Slav-Romana. Capl V Simeon Gospodariĩ. } De la ɤɤemti Tatarĩ mai ne ɤrmɤ s'a nɤmitš mi
 } Moldova Bogdania ², iar nɤ, dɤp̄z kɤmš zikš sniĩ,
 } kɤ s'a nɤmitš dɤp̄z domnslš Bogdanš, niɥĩ dɤp̄z
 kɤvɤntslš tɤɤɤeskš *bogda* (ɤɤɤslš), voindš adikš sɤ arate
 prodɤktibilitatea pɤmɤntslš. De mi mai nɤ ɤrmɤ Bessiĩ,

1 Kronografiĩ Moldoveĩ sɤnɤš kɤ Dragomš, domnslš Transilvaniei, saš alš Ardealslš, vɤnɤndš snš boš sɤlbatekš, nɤmitš Zimbrɤ, a intratš din ĩnɤmulari ne lɤksrile Moldoveĩ; akolo kɤnele seš de vɤnatš, kare se nɤmea Molda, bɤndš anɤ mɤltɤ arš fi kɤɤnatš. Dɤp̄z ɤɤeasta rišlš, din kare a bɤstš kɤnele, s'arš fi nɤmitš Molda, mi Țeara Moldova.

2 ɤɤemti Bogdonĩ, (dɤp̄z Ĥtolomeš), eraš nonorš Xɤnikš din sɤre sɤdɤlš ĩmnerislš Taints din vekea mi mɤltš nouɤlata Tartaria; lɤkɤeaš anrɥne de mɤriĩ Kinei, ne lɤngɤ rišrile Amrš mi Sigala. Mongoliĩ, Kalmɤɥiĩ, Bɤxariĩ mi Rɤmiĩ fi nɤmeaš Bogdanĩ; dar de sɤnde mi nentrɤ ɥe niɥĩ ei nɤ mtiš. ɤɤemtia mɤnkaš karne de kalš mi lɤkɤeaš ĩn kortɤri, mi sniĩ se sɤpɤneaaš sniĩ Xanš, alɤiĩ eraš aɤtonomi.

Kumanii mi Ţngarii, aş sfârşemată kă totală ne Bogdoni, totuşi nămirea loră a rămasă asăpra pŕele¹; năpini kăpi aş mai rămasă din achemtia s'ăş sŕuseş Moldoveniloră mi s'ăş amalgamată.

Astonomia auestoră Davii se arată mi kiară din istoriile Ţngariei. Avestă regată s'a konstitsată ne la anulă 1000; atănce s'a proklemată de rege Stefană fiisă lăi Geise²; dăne avesta a şmată Vladislav, karele a sŕuseş ne Boemi, a kărepiţă Ţngaria de Xăni, Rămi Bălgari mi Tartari, mi a adăogită la regată Dalmătia mi Kroăpia, mărindă la anulă 1095. În totă timăreă avesta, istoria nă şune kă achemi regă să fi stăpănită mi Daviile aveste: prin şmare Dako-Romani de dinkăce de Dăneŕe era neatrănaş; iar avel din Mesii şniş kă Bălgari mi kă Serbiă aveaş domni Slavi sşb askultarea Romaniloră.

Kiar înnăraşii Romaniloră, dăne ŕe aş sŕuseş ne Bălgari mi ne Serbi, n'ăş kătezată să se întinze mai denarte de kăţă pănă în Dăneŕe. De mi Griselină zive kă în anulă 1027 Konstantină Porfirogenită aş trimiş în Italia şure kăŕerirea Siviilieă ôste năimită de Serbi mi Vlaxo-Romani de ne malsrile Dăneŕei, înnăŕeză kă desnotăş loră Nikonă, mi kă aveaş între ei mi mălgime de Vandală, Rămi, Poloni, Maqedoni, mi algi, kari eraş sşb komanda Protosnatarăşlăi Lăne, — kă tôte aveste nă este zisă kă Daviile eraş sŕuseş înnăraşiloră Konstantinopolei.

1 Enistelsă avesta Romăniă nă-lă kănosă; l'ăş întrebşingăţă nămai Tăŕăi mi Grevii din Fanară, kă kăvântă de desnregă nentă Moldoveni.

(Nota Tradăktorisăi.)

2 Geize a fostă nămai dăne ală Ţngariei, năkăsmă şseseră mai nainte Dăŕsakă, Băgată, Pălxă, ne kari avel mai mălgă istoriă şă nămesă regă. Dar adeŕărată rege mi avelă întăis a stată în Ţngaria Stefană fiisă lăi Geize, fiindă kă elă a fostă rekănoskăţă kă avestă tită de înnăratăş Germaniei mi de Papa, mi nămai dăne dănsăş avel-ală domnitori ală Ţngariei s'ăş întălată regă. Avestă Stefană a sforgăţă ne Ţngari a pri-mă Kristianismăş, ne kare mi tatăş seă şă pofesase, dar nă isăŕtise a-lă întemăce.

CAPITULŪ XIII.

Dako-Romaniū lēksitorī din Davia prorie, Pavinagiū mi Pavinatigiū nemiū¹, s'aš fēkstē aliagi ai Romanilorē ne tim-pelē impērtesei Zoe, kare era enitronē a lēi Konstantinē Porfirogenitē mi s'aš lēntatē in kontra Bēlgarilorē in anelē 1042. Dēnē ačeastā inē, dēmmēnindē-se kē Romanī, aš trekstē mēlgi Dēnērea, mi aš anskatē loksrī in Travia, amestekēndē-se in tōte čertele kare se rēdikaš asēnra impērtēgiē, mi avēndē totēdeasna inē aistoris ne Dako-Romaniū din Davia prorie, ne kari Greviū ū nēmeaš Svigiū. Dar in anelē 1118 Aleksis Komnens le-a fēkstē mari strikčvīsnī; mai alesē la anelē 1121 Ioanē Komnens a čvīš o mēlgime mi a fēkstē mi prisionierī kē kari aš ponelatē mai mēlte orame. Dēnē ačeastā la anelē 1123 skēlēndē-se Dako-Romaniū din Davia prorie mi invingēndē ne generalēlē Romanilorē Kalamanē, aš fēkstē mēlte jafēri mi s'aš inērsē in Davia. Mai ne ērmē inē s'aš impēkatē, kēčī ne la anelē 1168 Dako-Romaniū din Basarabia mi de ne lēngē Marea Neagrē aš datē aistoris impēratsēi Emanselē asēnra Ūngsrilorē².

Din ačeste se dedēčē, kē ne la aniū ačemtia in Davia eraš domnitorī prorie, kēčī se vede ačī ne Svigiū impresnē kē Dako-Romaniū aštēndē ne Vlaxiū de neste Dēnēre mi kīarē ne impēragiū Romanilorē, ačī fēkēndē nēvčliri, sēb generalī lorē prorie. Prin ērmare zisa lēi Mironē, kro-nogratsēlē Moldovei, kē ne la anelē 1080 eraš in Moldova

1 Pavinagi se nēmeaš, dēnē kēmē zīčē Strabone, generalī Davilorē. Ačestē nēme s'a lēatē de la nēmireā Rēseaskē saš Polonē a Pnekgnigorilorē, dēnē kēmē skrie Alagiē; kēčī Lēviē skriindē desne imperi-sēlē Dalmagiei mi Kroagiei zīčē kē Pavinigiū saš Pavinavigiū ne ērmē s'aš nēmītē Vlaxi.

2 Ne la aniū ačemtia alē 3-lea rege dēnē Geize alē Ūngariei, strēmēndē-se in ērtāe kē impēratsēlē Konradē III mi kē Emanselē Komnens, aš kīematē ne Saksoni in Transilvania in anelē 1142, ēnde mi astvā se a-fē (sēb nēmele de Sassi) lokēndē čele mai inēmnate orame, kēndē Romēniū lokēskē nēmai bērgadele mi satele. Asemine mi kēgiā Genziū din čēi fēgarī, kare aš vekeā lorē religie Arianē, prēksēmē zīčē Prokonjē.

mi în Țăra Măntenească domnitori indigeni, este prea adevărat; kȳci ațeasta se vedereaș mi din istoria Ţngrească, nreksmă mai sșsă s'a zisă. Dar zisa lăi kȳ ne atsȳce aș stată domni, Negre în Țăra Măntenească mi Dragomă în Moldova, nș este adevărat; kȳci înaintea ațestora aș stată algi, mi nșmigi kȳ mșlgi anī mai țarziă aș domnită mi nș aș fostă kontimșranī sșnlă kȳ altălă: ȳi Negre în Țăra Măntenească mai nainte de kȳtă Dragomă în Moldova.

Nota IX. Pe Romăni de neste Dșnșre mai adese mi mai în genere Romanī ī nșmeaș Svigi, iar sșeorī Davī mi Pavinaŋi, mai alesă kȳndă eraș v-nigi kȳ Romăni din Davia proprie. Mai pe șrmă s'aș nșmită Masro-Vlaxī dșnș provingia loră, kare s'a nșmită Vlaxia mare, fiindă kȳ kșnșrindea Tessalia mi Maședonia, șnde sșntă orășele Demetriada, Farsala mi Larissa, nșnș în mșntele Pindă¹. Dar dșnș ȳe fșrș īnvinmī de kȳtră Aleksis Komnenș, kșmă mai sșsă s'a zisă, mi s'aș strșmstată la Moglena (provingie anrōne de Kastoria Maședonie) a kȳreia parte mșntōșș se nșstiie de Robertă Gșiskară, s'aș nșmită Moglenigī Pavinaŋi; iar Greviī apoī le aș zisă Masro-Vlaxī, ka ōmenī kari aș sșferită mșlte rele; mi în ȳele de pe șrmă Kșrovlaxī, adekă Vlaxī mkīonī, ka ōmenī ȳe se țrșgeaș din ȳei ȳe īnvingșndșse mī-aș nerdștă nșterile fșșice. Ațeastă nșmire apoī s'a dată mi la ȳei-l-algi Vlaxī, kari lăkseskă în Maședonia, Tessalia, Trăcia mi E-niră, mi la ȳei ȳe s'aș rșșnșndită pe malsrile Mșreī Negre de la Bigia nșnș din josă de Konstantinopol; ne ațemtia īmșșragiī Romaniloră ī-aș īntrebsingată de mșlte ori în esședivīșnile loră asșnra Kșmaniloră, a Ţngșri-loră mi a altoră inemīȳi, fiindă kȳ eraș mșlgi mi resbelatorī, vitezi mi nefatigabili. Įmșlgirea ațestora a kreskștă

Ist. Byzant.
Suida. Ce-
drinos. Por-
firogenitu.
Leon Gram.
Simeon
Logofetulu.
Acro-politu.
Chalcocond
Zonaras.
Anna Comn
Ioanne.
Luciu.
Presbyt.

Dioclit.
Cinnam.
C. VIII.

1 Mșntele Pindă īn komșnă se nșmemto Megovș. Iară Pindă s'a nșmită dșnș Pindă, fșșlă lăi Maședonă, karele īnvidiată de kȳtre trōi fragi ai sei nentre fșșmșșșșșșșșșș sa, a venită la sșă sată din mșntele ațesta șnde vșnștorīndă a legată fșșgie kȳ sșă zmeș kșrsia ī da nartea din vșnșțsrile sale. Dar fragiī sei ī-aș vșisă akolo.

din nămărselă koloniilor strămstate de Asreliaș, mi ală Anna Comnena } celoră ce aș trekăș din timuș în timuș din Davia
C. VII. } proprie în Travia, snigă kă Svigă, prekăș s'aș
Chalococond } zisă mai sșăș. Dar toă achemă aveă ațeamă lim-
Cap. VII. }
p. 132. } bă kă Daviă ce lăkșeăș desure Dănrē.

CAPITULŪ XIV.

D. Chr. 1185. } Vlaxiă înpresnă kă Kșmanii ¹ oksnăș Daviile
Comnena. } avândăș domniă loră propriă. Ței de dinkolo de Dă-
Honiast. } nrē lăksitori în Mesia eraș sșnșmă împărațiloră
Romană, pănă kândă s'aș revoltată asșnra loră doă fragă Ro-
măni, Petră mi Assană, ce lăkșeăș ne lăngă mănțele Emă ².
De o dată fără învină de kătră împăratăș Isaaș, mi
trekșră neste Dănrē, dar nă țărziă, șnindă-se kă Kșmanii
lăksitori în Moldova, mi kă Romăniă din Banatăș de neste
Oltă, s'aș întorsă mi aș oksnată Mesia patria loră, ne kare
gșsindă'o răș organizată, aș xotărtăș sș nă înțeteze pănă
kândă nă voră konstită eargășă dinastia Mesiloră, adekă a
Romăniloră mi a Bșlgariloră, prekășă fșsese mai nainte.

Pândindăș timușăș favorabilăș, s'aș renezităș într-o nōnte
asșnra lăș Ioan Kantakozenă, kșmnatășă împăratășă, mi ră-
șinindăș omțirile Romane, aș oksnatăș Anxialășă, kălkândăș mi
Varna (orame de ne malsrile Mărei Negre). Dar dșnă a-
țeasta împăratășă, nșmindăș generalăș ne Alesăș Vrana, ațesta
a gonităș ne Romăno-Bșlgari, mi a lșatăș înanoă tōte lokșrile
ce ei le kșpninseseră pănă în mănțele Emă. Atșnșe As-
sană, prîn trădareă șnăș Romănă, nșmităș Ivanăș, kășș în
măna Romaniloră; iar Petră se șvise de kătră șnășă din
ostamă. Dșnă ațeasta domnia Vlaxiloră, saș a Dako-Ro-
maniloră, veni la ală treilea frate ală loră Ioană, karele fș-
sese măltăș timuș la Konstantinonole ostatekăș (zșlogăș), dar

1 Kșmanii din vekăș se trăgeăș din Țeara Moskovitz.

2 Emă, nșmităș de Țeră Kogea Balkană, desnarte Travia de Mesia: elă
s'a nșmităș astfel dșnă lșnta lăș Tifonă kă Joie, kare atșnșe a versatăș
șșdoră de șșnge, (dșnă zășerea grășeaskă Emă, kare va sș zikă șșnge).

ne-mi' skimbare datinele sale cele barbare mi karacterslă
celă sumegă, ci multe rele a kassată Romanilor¹.

Lăndă domnia nămită Ioană, năvli de mai multe
orî asăpra provinăilor Romane, lă Konstantia să Kon-
stanga (în ană 1201), oknă Varna² sfărmăndă' mări, mi
anoi se întorse în Mesia. Totă odată Svigi, adică Ro-
manii din Davia proprie³, trekăndă Dăneea mi snindă-se
kă vli din Mesia să nădată oramele Travici năne ne
la Messina mi Dărelo. Atăne mi Strămniă, să Romăă
karele stăneea Xrisa, a făktă multe strikăisni sateloră
de ne lăngă Serra. Astfelă îmăratsă Alessiă Angelă în tôte
nărgile văzăndă-se bătă, nă nătea să se mai onse.

CAPITULŪ XV.

Kăerindă-se Konstantinople de Krăciata Galiloră mi
a Venegieniloră în ană 1204 dăne Kristă, s'a prokiemată
îmărată Baldină komitele de Flandra⁴ karele dăkăndă-se
asăpra Romăniloră din Mesia mi din Davia proprie, anăne
de Adrianople, fă învinsă mi urinsă în ană 1205, mi anoi

1 Romăni din Davia proprie se vede kă să venită în ajstorsă Romaniloră
făndă kă istoria Bizantină zice: „*Λέγοντά τινα Βατάνην τουπίπλην
ἐπέροθεν στρατεύματα ἐπαγόμενον, ἄλλων τε θυγῶν, καὶ δὴ ἐς Βλάχων
πολὺν ὄμιλον, οἱ τῶν ἐξ Ἰταλίας ἀποικοι πάσαι φάναι λέγονται.*“ Veneă
făne mi în kontra Romaniloră sniă kă Svigi, năkămă zice Ana Kom-
nena la Karta VII.

2 În skritori veki se zice Odissosă, kare se bănepte a fi Varna, iară nă
Odessa din Răsia.

3 Se vede kă ne timniă aveia Romăni din Davia proprie se nămeă mi
Svigi, snre deosebire de Romăni din Tessalia mi Măedonia, făndă kă
oraă sniă kă Kămanii mi Dako-Romăni.

4 Flandra este o provincie mare a Belgiei kă titlu de komitată; are desne
nordă Oueană Germanikă mi Zelanda (insă mare a Danmariei), desne
rărită Brabantă (provincie a Belgiei vli se otrănte kă Olanda),
desne sūdă Anonia, (altă provincie a Belgiei) mi desne anăă Pikardia
(provincie a Galiei Belgiei). Se îmăarte în Flandra Testonikă să Flan-
dra proprie, în vli Galikă desne sūdă mi în vli Imperială desne ră-
rită. Kanitala ei este Lille, oramă mare, avă, frămosă, năslată mi
kă cetate minănată mi tare.

scisă de către Ioan la Târnăvă. Atunci Latinii în toate prilejurile sfârșimându-se, Românii au căprinsă Mesia până la Filiponole, iar Sviții, adică Românii din Davia proprie, au căprinsă toate Travia.

Pe timpulă acesta Ioană, regele (kraislă) Romano-Belgariloră, era stăpânitoris mi ală țeloră cinți jădege din Banatslă de peste Oltă din Davia. Săb acesta s'a fndată mi Kraiova, mi s'a nsmiță ama dnpă nsmele lă prouriă, fiindă kă dnpă idiotismslă valaxikă mi belgară Ioană se zice *Iova*, saă *Ioană*, iar regele *Kraislă*, mi ksvntslă Krai-ova însem-

D. Chr. 1205. } nează regatslă lă Ioană. Acesta a zidită mi biserika cea veche în acestă oramă nsmiță Băneasa, kă patronslă marelă martiră Dimitrie. Elă însă n'a fostă stăpânitoris mi a Daviei întregi, ci algi domnitori eraă în Moldova, algi în Transilvania mi algi în Țeara Mnteneaskă; iar Bassarabia era stăpânită de Kșmană. Aceasta se dovedește din aceea kă Ioană, kndă era strămtorată, primea din țerile aceste ajutoris, ka de la nimate aliate, prekmă zice Xoniată în istoria sa.

Ioană, fiindă ferivită în toate bătăile, a liberată pe toți Vlaxii (saă Românii) din Mesia, mi stăpânindă regatslă Belgariloră, s'a prokșemată domnă ală Maqedonie mi ală Tessaliei, mi rege ală Romniloră mi ală Belgariloră. Atunci a skrisă mi lă Inocentiă III, papa de la Roma, cerndă'i amicitia, mi snirea sșnșiloră sei kă biserika Latină; dnpă kare kardinalslă Leonă, din ordinslă papăi, l'a snăă rege mi a pșă diademă pe kapslă seă. Pe șrmă însă Ioană, vșzndă kă n'a kșpată konkșrsă kare țerșe în kontra regelsă Ţngariei, s'a lenădată de snire kă biserika anșslăi.

Pșgină însă a ġinstă regatslă Romniloră, kăci dnpă mórtea lă Ioană, moștenitoriă sei, Borikă fiislă șșrorei lăi, mi ței dnpă elă s'aă sșnșă Belgariloră. Mai ne șrmă, totă în șekolsă acesta, mi țele-l-alte Davi adică Țeara Mnteneaskă mi Moldova, aă înșenșă a lă altă perspektivă, prekmă se va șșne mai înainte.

CAPITULŪ XVI.

Pe kēndš impērtjā la Konstantinopole Baldsinš Kērtēnaia, mi in Ničea Ioanš III dēve Batače (in anšlš ^{George A. 1228)}, aš venitš msljime de Tartari desnre pērgile ^{cropolita.} boreale, mi kērtieraš mēdēndš mi jēfēindš Bassarabia mi Daviile, adikz Ćeara Mēnteneaskz mi Moldova. Atsnče Dako-Romanij čē lokseāš kētre kēmnile desnre Dēnēre, kēstēndz-mi mēntēirea, sni s'aš trasš kētre pērgile de mēnte mi in Transivania; algi, trekēndš Dēnērea ne niste impresnz kē mēerile mi kē komiū, sēb nēme de Svijū, aš venitš in pērgile Mačedonieī, kiarš fērz de voea Bēlgarilorš; iar algi sēmlaš din lokš in lokš mēdēndš mi pēstiindš totš čē intēlneāš in kale, mai kē seamz ne intinderea rizlš Eērs ¹; aš lēatš inkz kē bētaē mi četjū, kare eraš mai smōre de lēatš. Ačēmtia mai ne zrmz aš fostš intēbšingapi ka aliapi ai Bēlgarilorš in kontra Latinilorš, mi kiarš in kontra Romanilorš. Dar kēmnile Daviilorš desnre Dēnēre, in timnēlš anilorš ačēstora, gēmtēsēserz kē totlš dēserte; fiindš kē mi Kēmanij desnre rēzēritš, adikz Tartariī din Bassarabia, adese-orī se zneāš kē Svijū, mi kētreiraš kēmnile anēsene. De ačēasta Dako-Romanij lokseāš pērgile iufēndate mi grele de rēsbētstš ale mēnģilorš; se stēpīneāš insz totš-deasna de Voevoziū, saš Domniū lorš, kari eraš dēnpz mōrtēnire. Domniile kare eraš kētre pērgile de josš ale Moldoveī mi Ćereī Mēntēnēmti, nrekēmš mi altele mai miči sēb nēme de kēnetēniū, nēfiindš dēstēlš de pēterniče, se sēnzneāš mai kē seamz Kēmanilorš mi altora; iar čele doz din Transilvania, Fagaramēlš mi Maramērgēmlš, se ģīneāš neātērnate mi aētonome, apērate de tēria posiģisneī lorš, mi de eroismēlš lōksitorilorš, mi ačēstea zneorī se intindeāš snre rēzēritš mi sēdš pēnz in Dēnēre mi pēnz

1 Eērs, in limba komēnz se zīče Mariģa. Elš pērimēnte mai mēlte pēraē mi este mai mare de kētš tōte rizrile din Travia; pērgēde din mēntele Orbils, saš Ems, mi, adzēndš Filinopole, Adrianopole mi Traianopole, se varsz in Marea Egee, intē oramele Maronia mi Ems.

în Marea Neagră. Asemenea mi komitatslă Severinslă, saș Banatslă Kraiovei, dăpă mórtea lă Ioanș, regele Vlaxiei mari, saș a Messilorș, a remaș earghă neatărnată.

Nămitele doz mari Domni, Făgărașlă mi Maramurășlă, kă tóte kă eraș neatărnate mi astonome, aveaș însă mari sbăvismări din trei kasse prințipale: întăi pentră fmslgirea poporslă, kare de gónele nefchetate ale Svigilorș kăstaș asilă mi lokări de nstrire în Transilvania, la konanșionali mi koreligionari lorș; al doile pentră kremțerea din zi în zi a nsterei Ŭngșrilorș, kari voeaș să lovenskă neatărnarea lorș; mi alș treilea pentră tsrbata manie a panismăslă de a konvertisa ne Romăni. Panii în adevărș întrebingaș tóte mijlócele, atăťș urin skrisori konfesionale, mi prin predikatori anșme trimișă, kăťș mi prin silșingă regi-lorș Ŭngariei, pentră ka să adskă ne Romăni la ritslă panismăslă, însă nimika n'aș resmită, fiindă kă ačestă poporș aș stată totă'dasna kredinčiosă vekilorș dogme ale beserečei răsăritslă. Romăni aveaș episkont mi neogăi atăťș în Banatslă Timișorei, la Gisla, mi în partea Ardealslă kare o stăpăneaș Ŭngșrii, kăťș mi în ăeal-l-altă parte a Ardealslă, mi în lăsntră mănșgilorș Karnagi adikă în Moldova mi în ăeara Măntaneaskă unde eraș domni indigeni. Iar Kșmanii ăe lăkșeaș Basarabia mi Moldova de sșsă, kă tóte kă nș eraș kremtină, ničă idololatri, adoraș nșmai ne făkătorisłă ăerisłă mi alș pămăntslă.

CAPITULŬ XVII.

Nș se șneskă istoriăi asșura stărmăťșrei Dako-Romanilorș din Transilvania în ăeara Mănteneaskă. Bissing istorikslă zive kă kolonisarea Romănilorș saș a Vlaxilorș a venită din Ardeală, avăndă de kănetenie ne Rads Negră Basarabă, în anslă 1200 dăpă Kristă. Kronologia monastirei Kșmnălsngulsă, ne kare a edifikat'ă Domnslă ačesta, pome-nemte deskălekarea lă la anslă 1215. Iar dăpă vekisłă kronografă romăneskă ală ačestei ăeri, kare se zive Leto-

niseu¹, se vede că venirea lui Radu Negru a srmat  pe la anii 1290. Aceasta negremic  că s'a preskris  preksm  s'a g sit , mi Dako-Romani din Transilvania, d nd  acesa mi în tinari , fr z ni  o observ ciune sa  lsare aminte, adeverekă aces  asserciune; aseminea mi astoris  Romaniei din no  t zrit  la Linska², srmear  pe aces ia fr z ni  o reflekciune. K t  desre n mele lui Radu Negru mi desre sekols  XIII, tog  se  nvokes , iar desre an  n  se znes . Dar în kronologia Moldov i, skris  de Miron Logof ts , se pressune că venirea lui Radu ar fi srmat  la 1080.

Mai probabili  însă se vede d nz istorie, că aces  Domn , pe timusă năvălireĭ Tartarilor  în  ngaria, s'a  tras  între Karnaji  nures  că familia sa, că mai m lgi nobili; că dreg tori mi ostami, mi că k t  ponor  a n tat  s -l  srmee, mi s'a amezat  la K musl ng , ka  nt s  lok  înkșjrată de t ri  nat rale. Pe srm , d nz nlekarea Tartarilor , a g sit  că kale s  r m e mi să se amee în-ueara aces a, ka în aces mi n trie, n str nd -mi tot  odat  mi s veranitatea domnie  de F g ram  mi Alman  din Transilvania.

Dar în istoria s iversal  se  eteme că Gengis-Xan , k netenia Mongolilor , karele a stat  pe la anii 1187, d nz  e a s ns  t te  ele-l-alte semingii (trib ri,) a s it  s b o sing r  din tie pe tog  S igii. Acest  mare general , ale k r ia fante se not  asemăna mai că ale lui Alessandru  el  mare, domnind  39 de ani, mi  ving nd  at te ponóre, a l at  lok rile lor , mi a f dat   ea mai mare  mp r gie din lsme, kare se   tindea o mie ont  s te de ore distan  de la nord  s re s d , mi neste o mie de ore de la r zrit  s re apăsă.  naintea mor ei sale la anii 1226 mi a  mp rgit   mp r gia la nat  fii ai sei, ure kari  i a-

1 Kronografi rom ni, l z nd -se d nz  el Slavoni, a  n mit  kronika *Letoniseu *, kare va să zik  skriere de ani. (Trad kstoris .)

2 Ni  skierea t zrit  în Transilvania, ni  karte  de la Linska, n mit  de astoris, mai n  s nt  k noskate ast zi între Rom ni.

(Trad kstoris .)

vea ne togî generali: srb elş: a fâktş mare Xanş alş Tartarilorş ne velş întâis nşskstş Oktaés, aî kîrşea strânenogî aş domnitş sîre partea borealş a Kineî pînş ne la mijlocş sekolsî XIV; velş alş doilea, Tâtés, î-a datş Tşrşestansîş, Baktriana, Astrakansîş mi Ūzbekş; velş alş treilea, Kşli-Xanş, a lşatş Persia, Korasana, mi parte din Indiî; iar alş patrşlea, Tagates, a lşatş Transoksana din India borealş, mi Tibote.

Fîşlş lşî Tştes, nşmitş Bats-Xanş, a fâktş marî inkşrsişnî, kşvî vekea kronologie a Rşsieî zîce kş în anşlş 1240 dşnpş Kristş, nşmitslş Bats-Xanş, trimigîndş ambasadorî la Kiovş, şnde era atşnşe tronşlş imperişlş Rşsieî, a şerşţ de la kneazşlş Mixail, fîşlş lşî Vşevolad, ka şvî dea tribşţ mi ne fie-sa de sogîe: iar kneazşlş Mixail, şvîgîndş ne ambasadorî, a kşstatş refşgis în Ūngaria. Atşnşe Bats-Xanş, şrgişîndş-se mai mşltş, a kşzşţ aşşura Rşsieî kş mare nştere, a assediatsş Kiovşlş, mi dşnpş o mare mi eroikş resistîngş din partea kneazşlş Dimitri, karele o anşra, în fine îlş lşz: dşnpş kare şfşrgîmîndş temnşrile sakre, nşrdşndş oramşlş mi tóte împşrejšşrmile, sakrifîkîndş o mşlgîme de poporş, mi lşşndş mşlgî prîsonierî, a nlekatsş kştrş lokşrile de mai josş.

Iar istoria Ūngarieî zîce, kş în anşlş 1241 dşnpş Kristş aş venitş 500 miî de Şvîgî, srb komanda nşmitslş Bats-Xanş, nepotş alş lşî Gengiş-Xanş, aş jşfsîţ Rşsia mi Polonia, s'aş koborîţ apoi în Ūngaria, mi trekîndş srb sabie şea mai mare narte din lşkşitorî şvî, aş jşfsîţ averile, aş şfşrgîmatş oramele, mi rşmşîndş akolo treî anî, aş şmitş, ne mai gşşîndş şe şz jşfşeaskş mi şz strîce. Iar împşratşlş Ūngarieî Bela, karele fşgîse în Asştria, întorkîndş-se dşnpş aşeasta la remedişga sa, a încşenşţ şz îndrente strîkşvîşnile şşlbativilorş barbarî; însş abîa momtenitorî lşî, dşnpş trecerea de mşltş timşş, aş nşţşţ şz adşkş lşkrşrile la starea lorş şea dîntşî, fîîndş kş dşnpş aşeasta aş şrmatsş mi alte inkşrsişnî, nrekşmş se va aşşne mai înaînte.

Se dedşce darş din aşeatsş nemînvîşşnşşş istorie, kş Negrş ne la 1241 mi-a mştatş tronşlş din Transilvania în

aspuși kă kătă mai alesă de strămătare Dako-Romaniloră. Ama dară atăt kronologia Germanșiei Bissing, kare adăce deskălekarea lăi Radă Negră la anșlă 1200, este gremiț mi fără nič o dovadă; kătă mi kronologia Moldovei kare năne anșlă 1080 este nenrobabilă mi neîntemeată; ți nămai vekielă kronografă ală Țerei Măntenemii, karele zăce kă aș srmată la anșlă 1290, este fără îndoeală lămină de adevără. Pe lăngă ačeste s'a grăsită la Kămpălsăngă mi snă nomelnikă de lemnă în mănăstirea čea veke a lăi Radă Vodă, karele adevereunte vekea înzestrare a mănăstirei înpresnă kă satălsă Bădegii; data nomelnikăiei este din anșlă 1122, înșă preskrișă de kătră Leon Vodă: fiindă kă originală vekă se perdăse kăndă s'a fostă dărmată mănăstirea, în zilele lăi Matei Vodă. Se vede dară kă ačeastă dată este gremiț la preskriere ne timnălsă lăi Leon Vodă.

Înșă anșlă 1215 ală kronologiei monastirei Kămpălsăngă, mi anșlă 1290 ală kronografăiei țerei, dăne kari s'aș lăsată mai togi fără ȋerțetare, arată de sinele vederata gremală; kăvă, dakă astoriălsă primitivă ală kronologiei era drentă, ară fi trebăită neapărată kă s'ă ia de bază saă kronologia Kămpălsăngăiei, saă ačeea a nomelnikăiei, iar nă s'ă sară de la čea întă 75 ană mi de la a doa 168 ană, fără s'ă-mi dea seamă kă vre o dovadă ôre kare.

Ama dară vederată mi dovedită este gremala saă nămigiloră, mi se vede kă ačeste kronologii s'aș însemnată saă dăne tradigisne saă dăne indăkgisne, din kassa totalei neuntinge de ne atăne a lăksitoriloră, saă din kassa liusei de skriitoră, kari, de ar fi mi fostă, s'aș nerdtă dăne neîncetatele resbele, jefsiři mi kstroniri če aș fostă în țerile ačeste; kăvă în Moldova mi Țeara Măteneaskă nă se vădă nič skriitoră de ne atăne, nič o kronologie fidelă a domnitoriloră nă se grăsește; ți snă mai modernă, dăne xrisovele date de domni timnă din în timnă, aș komnăssă ôre kare kronologie, mi ačeea ôrbă, fără dovezi pănă la Mixă Vitéz. Pe lăngă ačeste, kăvă-va din vekă domni totă se mai grăseskă în kronicele Serbiei mi ale Ţngariei; iar în kronografălsă țerei nič se nomeneskă.

În kronologia Domnilor, care se srmează în tomșile viitoare, eș mai mltă m'amă servită kș istoria Bizantină, kș kronologia Trșeaskă a Otomanilor, kș kronicele Ţngariei, mi kș biografia desnogiloră din Ilirikă mi Serbia, ne kare ômenî komnetingî le-aș tradășș, — mi în țele de ne șrmă kș țelă mai vekîș Letoniseșă kare s'a gșaită, kș tôte kș ațe-șta fantele mșltoră din domnî le atribue altora, gremeli kare m'amă nevoită a le îndrenta kș ajstorăș țelor-l-alte kronologi.

CAPITULŪ XVIII.

Dșpă țe a înțetată nșmita nșvșlire a Mogșliloră Șitigî, aș înțenștă mi Moldoveni a se întinde kștre lokșrile de josă ale țerei țoră; iar Kșmanî, kari stăpăneaș Moldova de șșș, kșțșșșșș în nēștingă totală, din kășsa nēnțetateloră resbele mi lovîră țe șșferisșș, mi eraș kș totăș șmiliğî. Pe timnăș ațela, șnă vetēș Moldoveană, de nrōștă viğă, { Simeon
Gospod.
de kondigisne norkariș, nșmită Kordokșba, dșpă nre-
șivșrea șnă mințisnosă vrăjitorăș kș va ajsnge Domnă, mi-a
lenșdată toeagșăș nșstoreșkă mi, lșzndă armele, a adșnată în-
nrejsșrăș șeș o mășgime de făkștorî de rele, s'a dedată la
șogî, mi kamaraziğ lă kreskēndă din zi în zi, a ajsnă a'mî
fățe o omțire mare mi a se ameza Domnă ală Moldovei.
Dar kștre mijlokăș Șekolsăș XIII, șnă strănenotă ală lă
Gengis-Xană, nșmită Noga, domnitorăș nrește Șitia mikă,
kșmitană ală Mogșliloră mi ală Tartariloră Noga, nșmiğî a-
ma dșpă dșnșșăș, țăpezindă-se kș mltă omțire în nărgile
Poloniet, a șșșșș mi a jefșită kamitala ei Krakovia mi alte
lokșrî de mai josă; anoi țerēndă de la regele Ţngariei șă'i
dea ne fișea de șogie, mi regele, onrită fiindă de papa la a-
țeasta, a kșțetă kș toată nșțerea lă așșura Ţngariei, mi re-
gale abia kș fșga a șkșnată. Dșpă ațeasta Noga se țerkă
a se fățe Domnă nrește Kșmanî, înș nș rezmi; anoi fș kșe-
mată în alianğă în kontra Romaniloră de kștre Domnăș
Bșlgariloră Konstantină, fișăș lă Toișă, karele avea de șo-
gie ne Maria fiika lă Teodoră ală II Laskară, împăratăș
Nıțeei, ne kare o lșșae la anăș 1258. Kșvî dșpă țe Kon-

stantinonole a stată în mănă Latiniloră 57 ani, împăratul Mixaelă Komnenă ilă lă îndrăgă la anulă 1261, mi orbi ne Ioană Laskară fratele nămitei Mariei; ayeasta răgăndă ne sogăilă ei ka să-mi resbăne, Konstantină a klemată ne Tartariă Noga. Ayeamtia, trekăndă Dănearea prin Moldova, s'ă revărsată ka sūă torente, mi aă nrădată nănz ne a-prōne de Konstantinonole; dănz ayeasta, întorkăndă-se kătre Istră, aă sēpsă Dobrogea. Atănce mi nămită Domnă ală Moldovei, Kordoksba, răpezindă-se așura Nogailoră, i-a silită să părăsească Dobrogea, mi gonindă-ī în trecere peste Dăneare, i-a sfărămată kă totă, mi apoi s'a anskată să kăstrie Belgaria. Konstantină, Domnă Belgariiei, nenătăndă sferi ayeasta, mi-a adănată omtirea mi a mersă așura lăi Kordoksba. Făkăndă-se o bătălie înfricomată, Konstantină se învinge mi se zvăde, iar Kordoksba se face nă năma domnă așura Belgariiei cū mi sogă ală Mariei. Așzindă desure ayeaste împăratul Mixaelă Komnenă, s'a îngrijită tare de săkăesele lăi Kordoksba, mi găsindă ne lăngă Troea ne Ioană Assană, karele avea drentări stremomemtă așura Belgariiei, l'a klemată mi l'a dată de sogie ne fiesă Irena, mi kă nătere tare l'a trimisă să skane Belgaria de tirania lăi Kordoksba. Ayeasta, așzindă de venirea lăi Ioană Assană așura sa kă omtiri Romane, mi nebăzindă-se a se onsne kă pronriele sale năteri, treks în Bassarabia ka să se înpace kă Noga mi să cheară ajăstoris de la elă. Noga ilă priimi kă bēnz voină mi i promise ajăstorisă chersă, dar dănz o mare beggie la sūă banketă, ilă zvăise prin somnă (în anulă 1277.)

Dănz mease ană, ne la 1283, nămită Noga, karele koprinsese Bassarabia, sūindă-se kă ōldamărsă, Domnă Kămaniloră, karele stăpănea părgile de dinkolo de Prstă ale Moldovei, adikă desure răsărită nănz în Marea Neagră, intră în ōngaria, kă skonă seă de mai nainte ka să o sēpsă. Abia înăz închens a strika mi a jefă, mi fă silită a se întoră în Moldova din kassa cūsmăi kare-ī zevăisia omtirea. Dănz ayeasta, făkăndă pace kă ōngariă, mi închēndă earămi a nrăda Polonia, se învinge de kătre Toxtagă, fislă lăi Magă, altă kămitană ală Sūgiloră, mi se zvăde în anulă 1294.

Atunci Nogaii se împreunătau în multe părți, (ei erau mi Moametanii mi idolatri) dar msluii remaseră în Moldova; a-
 chemia ne urma treceaș adesea Dnștea mi, sneri singuri,
 alte ori împreună cu Belgarii mi cu Vlaxii, prdaș provin-
 giile Romane, prekmș fărș în anii 1319, 1328, 1332 mi
 1337. Moldovenii însuși nu o dată nu se aliau cu Nogaii,
 ci bătându-se cu ei neîncrețit, în fine îi învinses, mi în-
 vinșii priimire de bună voe religioasă lor; iar dnș mór-
 tea lui Noga, Moldovenii aș stăpânitș de la răsă Tirasș
 (Nistrș), până în peninsula din marginea Mării Negre, unde
 lăceaș Nogaii. Mai târziu însuși, în timpulș lui Ștefanș-Vodș,
 o parte din Bassarabia se lău de Târșii mi se dete Noga-
 lorș, kari în brădușaseră Moametismulș; mi partea acesea
 se numi Bșgeakș.

(Despre acesea se va vorbi mai nrelargș la tomulș II,
 în biografia lui Vladș-Vodș Șenelș, domnș Șerei Mșn-
 tenemti.)

CAPITULU XIX.

Așa darș, nouărele kare veneaș cu torente de la o-
 tarele Asiei mi kălkăș gerile acesee, snele resinindu-se, al-
 tele sșnsindu-se, aș ajunsș a se atrika mi a se nerde. În
 cele de ne urma viindș mi Mogalii, s'aș întorsș prekmș
 s'aș zisș dnș trei ani, în urma morșei lui Tagates, fiulș
 lui Gengis-Xanș, dnș ce aș jefșitș mi aș pșștitș Rșsia,
 Polonia, Dalmacia mi Șngaria, kăzândș cu snș vărtejș fș-
 riosș saș cu snș șraganș mare, mi respândindș, în dăcere
 mi în întorșere, urretștindine neire mi nenorocire. Iar Dako-
 Romanii, kândș autonomi, kândș sșnsșii, sneri skăpândș
 cu fșga de năvărșiri, sneri sșșginândș cu eroismș lovirele
 dșmmșnemti, esistaș mi se înmășgeaș în gura lorș, între
 Tissa, Dnștea, Nistrș mi Marea Neagrș. Aș ajunsș însuși a
 fi snș ponorș amalgamatș de mai multe sșmșingii Șvitivș,
 prekmș Șimeri mi Gogi, Bastarni mi Genizi, Slavini mi
 Xșni, Vandalii mi Belgari, Xazarii mi Avari, Șngari mi Bog-
 doni, Kșmanii mi Noga, afarș de elementș primitivilorș lă-
 ksitori, Slavi, Gegi, Daci mi anoi Romani; fiindș cu ori

kęgi din nopórele sseš nsmite dęnz timpurı aš rmasaş în ayeastę gearę, sşuindş saş sşuindş-se, togi aš adontatş tote ale Dako-Romanilorş, mi ne înęetlş togi s'aş romani-satş, mi ničı ęrmę de origina lorş în gearę n'a remaşş¹.

În fine, ęęnz kotronirea Ksmanilorş ręşriteni, mi dę-nę şmilirea mi restringerea totalę a ęelorş de la anşş, aš înęenştş sę rędięe kanşlş mi Dako-Romanii din nęrgile męntóse desne ręşritş ale Transilvaniei; aš înęenştş a'mi organisaş sistemşlş nolitikş, nęmindş-mi domni naşionali, ka mai nainte, prin alegere, kę gęvernş mai întı aristokratikş mi mai tırziş monarxikş, ka ęelş din ęeara Męntenęskę. Desfiinęęndş-se, saş mai bine zikęndş, desrędęinęęndş-se domnia Ksmanilorş, ųęęşrii şmilindş-se mi Nogaii slębin-dş-se în resbelele kę Bęlgarii, Dako-Romanii din Maramş-rşmş de pe lęngę Tissa, nevoigi mi ei de kassele de mai sşş, s'aş xotęrtş a ameza lşkrşrile în Moldova, nreksmş fęks-serę konfragii lorş kari trekşserę kę Radş Negre în ęeara Męntenęskę. Moldova atşnęe nę era desertş, nreksmş ę-ni ş nressnşş, dar Dako-Romanii mi Nogaii kęgi ręmşeserę în ęa eraş kę totalş desorganisaş mi nę aveaş ničı şnş kanş. Atşnęe Dragomş şislş lş Bogdanş, domnşlş Maramş-rşmşlş, ne la mijlokşlş şkolşlş XIV a trekşş kę tóte ale sale mi kę o omşire nşmeróşş mi aš intratş desne nar-

1 Dęnz Laziş, Daşia odatş era lokşitz de 18 sşmingii. În ęea Rinensş, kare se zięe mi Pannodavia, (adikş Banatşlş Timimórei de astşzi mi narte din ęeara Męntenęskę) lokşeaş Pırendanesii, Albocensii, Saldensii, Tersigii, Bęrrii, mi ęiggesii. În ęea Alnestrş, (adikş ęeara Mętenęaskę de astşzi mi narte din Moldova) lşkşeaş Pıefigii, Siginii, Sensii, Kontesii, Taisalii, Kokoensii mi ęistoboyii. În ęea Mediteranş, (nşmitş de Latini Transilvania, kare înşemneazz lokş înkonşratş kę selbe, saş nędsri; nronşmitş de ųęęşri Erdelş mi de Nemgi Ziben-Bęrgenş, adikş ęeara kę męnte ęetşgi * dęnz ęele męnte tıręeri kare le are) lşkşeaş Pıotsla-tensii, Bşrideensii, Biefi, Rataęensii, mi Tasrisii, a kşrora gearę pro-rie, fiindş în Panonia de sşş, se nşmemte Stęfmarkş.

* Şifşlş saş Xermanstadşlş, saş Xermanonole; Bramovalş, saş Kronstadşlş, mi Stęfano-nole; Sandana, saş Tomınvarşlş; Pıırş, saş Megemvarşlş; Alba Islia, saş Valsemburgşlş, ųęęşremte Gşla Seivars; Klaşionole, saş Klaji; mi Bistriga, saş Besteręa, mi Nemę-mte Noesęş.

tea nordikă în Moldova, unde mi-a alesă lokă de residință mai întai la Suceava. Pe urmă, întinzându-se mi în ceea-altă parte a Moldovei, mi sponzindă multe lokuri ale Kșmăniei, a atrasă kă înlesnire ne togă lăksitorii Romăni la sponzneria sa, iar pe Kșmanii mi Nogaii kăgi mai remăsaseră îi sili saă a se sponzner saă a părăsi Moldova.

Astelă, în skurtă timnă, Romăni s'aă reintegrată în Romania négră, saă Moldova, statornizându-se mi amezându-mi Eniskonii mi kleră bisericească, sponză tronăsi patriarxikă din Konstantinonole ka mai nainte, fiindă kă Moldovenii ka mi ței-l-algi Dako-Romani tótă-deasna s'aă ținătă neabătăgi mi kredințiomă de dogmele besericei răsăritene. La Konviliă (Sinodă) de la Florența, mergându mi Metrofană Metronolită Moldovei, înpreună kă Iosifă patriarxă Konstantinonolei, mi sbskriindă snirea kă biserika anșșăsi, înpreună kă patriarxă mi algi, n'a kătezată să se mai întoră; ți domnă Moldovei, inkredigându-se de fanta lăi mi mănindă-se asșnă-i, a țeștă de Metronolită nre Arxidiakonă de la Efesă, karele s'a mi xirōtonită de kătre patriarxă Oxridă. De akolo a venită kă Metronolită Moldovei kățva timnă rekșnomtea Kiriaria patriarxă de la Oxridă până la Vasile-Volă, karele earămi a sponză ne Mitronolită gerei patriarxă Konstantinonolei.

CAPITULĂ XX.

Аша дарь інтр'єнă sekolă Moldova mi Țeara Mănte-neaskă s'aă konstităță în guverne autonome mi neatrănate, sub domni pămănteni konagionali mi ortodoksă. Romăni din ačeste geră n'aă arătată mai păgină virtăte de kăț Ellinii mi Romanii între sșșgineria neatrănării mi a libertăței loră; ți prekăță aă avăță domni kanabili mi drengi, arxieri adevărăgi păstori mi apăpăstori, mi boieri kă zelă patriotikă, kă păsterea armeloră aă fostă în stare a'mă sșșgine drentșrile kiară înainteă păsterei kare a stată țea mai mare din lăme, adikă a păsterei Otomane, prekășă se va istorisa în biografia domniloră din tomșrile viitōre. Prin șmare essistinja

lorș politikș de astșzi mi privelegișrile de kare se bșkșrș le-aș kșpștatș kș karakterșlș lorș celș eroikș.

Romșniș însș n'aș avștș istoriș pșmșnteniș ka sș insemneze mșlte din fantele lorș demne de istorie; nișl alșl istoriș strșiniș nș eraș ne atșnșe în gerile avește, kare sș fi skșnatș de șitare tôte șele șrmate între ei mi îmșșrșgia Otomanș. Dar avele kște din întșmłare s'aș însemnatș mi eșșistș, mi avele kște tradișișnea ne le-a pșstratș, șșntș de așșșș ka sș karakterize nonorșlș aveșta ka vitėzș, ișbitoriș de libertate, mi demnș de șorte mai bșnr.

Simbolșrile saș devisele șelorș întșl strșmomiș al aveștei nagisniș, aș fostș felisrite. Alș Gegilorș era șnș kranisș (șestș, șestș, tigvș) de asinș pșșș într'o șlișș nentș karakterșlș sobrș, netșrșratș, nesfișiosș, rșbdștoriș mi mșșvi-toriș alș aveștiș animalș. Alș Davilorș era șnș felis de drakș (saș zmeș,) kș kōșa; dar mi alș Gegilorș mi alș Davilorș aveăș mi kozi de kalș, prekșmș aveăș mi Bșlgariș înainte de a șe faye Kremtinș, mi Otomanș kiarș astșzi. Dșnrș șe aș venitș însș sșb dominarea îmșșrșgiei romane, aș lsatș simbolșrile legiōnelorș romane, kare pșșeăș proviņșiile avește: Moldova aveș kanșlș de Boș, mi Țeara Mșnteneas-kș Vșltsrșlș kș șnș kanș, karele se întrebșșșgeaș mi pșnrș astșzi; kș tôte kș Moldoveniș zikș kș kanșlș de boș ilș aș, fiindș kș s'a gșșsitș kranisłș aveștiș animalș la șșnșarea temeliilorș oramșlș iamiș, — iar Mșnteniș, kș stema lorș ește Korbșlș, mi nș Vșltsrșlș. Dar avește zise șșntș mai mșltș fabșle, kșșl oramșlș saș șetatea Iasiș, s'aș Iamiș, (mi Emi dșnrș kșmș pronșșșș Moldoveniș), ește mai vekis de kștș deskșlekarea lșl Dragomș-Vodș din Transilvania, pre-kșmș adeveremte Kantemirș; așemine mi Vșltsrșlș, se vede kș era simbolșlș Daviei kiar înainte de Traianș: dovadș la aveșta e kș satirikșlș Isvenalș voinđș a'mi bate jokș de generarșlș Romanș Fșșkș, (kare s'a șșisș de kștre Daviș în a-nșlș 88 dșnrș Kristș) zicș kș generalșlș Fșșkș plșșșea bștșliile în oramș de marmșrș (adikș în molivisșnile palatșrilorș Romeiș) mi nentș Vșltsriș Daviș pșșia dosșrile. Kș aveșta satirikșlș aratș stemele resbelișe ale Daviei. Mai

târziă, dăruţ che Dako-Romaniî s'aş fâkstă Kremtinî, aţei din Țeara Mănteneaskă aş adţogită Krăţea la Țiokălă Văltăre-lă, ka semnă ală kredingel.

Nota X. Dako-Romaniî, dăruţ che mi-aş nerdstă primi-tiva loră organisare, mi-aş strikată mi limba nrin kontaktă mi amalgarea kă alte naţiuni. Kă tôte aţeste essistă nrănză astăzi înkă mălte rămăniġe mi probe de datinile Romane, kare arţă atăţ originea loră, kăţă mi korupţionea kare aş priimită nrin Slavini, a kăroră limbă o mi întrebăsingeaş, neavăndă literile loră pronrii. Asemine se vădă mi mălte kăvinte lsate de la Italieni, mi mai alesă de la Genovezi, ka-ri kătre sekolă XII okăpă Anxilia, adekă Kilia, mi kă kari Romăniî, mi mai alesă Moldoveniî, ka înveţinaġi, aveă desso relaġiuni. Astfelă, dăruţ kăţă se vede, se nôte zice kă limba Vlaxo-Moldavă de astăzi este mai măltă fiġă a limbei Italiene de kăţă a Ței Latine. Dar întră aţeasta istoriă nă se şneskă, Ți şniî întăreskă kă limba aţeasta se derivă mai măltă din Țea Latine, adăkăndă de mărtărie mai întă koloniile Romane din Davia, anoġ nămirea de Romanî, kare o întrebăsingeaş atăţ Moldoveniî kăţă mi Măntenî, mi anoġ măġimea kăvinteloră latine kare se ġăseskă în lim-ba romăneaskă, mi kare se vădă kă totălă altfelă în Țea italiană. Prekămă de essemnă:

<i>Latineute</i>	<i>Romăneute</i>	<i>Italieneute</i>
incipio . .	înġepă . . .	commincio
albus . . .	albă . . .	bianco
dominus . .	domnă . . .	signore
mensa . .	masa . . .	tabula
verbum . .	vorba . . .	parola
caput . .	kapă . . .	testa
venatio . .	vănată . . .	caceia

Iar aţei kari şăpă din kontra kă derivă din Țea Ita-liană, adăkă de măstră verbiî asiliari *amă, aġ, are*, artikola-lă sşbstantiviloră, mi kăvinte pronrii italiene, nrekămă:

<i>Italieneute</i>	<i>Romăneute</i>	<i>Latineute</i>
zoppo . . .	măġonă . . .	claudus
cercio . . .	ġeră . . .	quaero.

Dar aiestora le se pôte respnzde kȳ verbii assiliari nȳ sȳntȳ proprii Italiani, mi kȳ Romȳniȳ pȳnȳ totȳ-deasna artikoliȳ în ȳrma sȳstantivilorȳ, preksȳmȳ: *oms-lȳ, lems-lȳ, foks-lȳ*; mi kȳtȳ nentȳ kȳvinte le kare se vȳdȳ a fi din limba Italianȳ, aieasta pôte kȳ a veniȳ de la kontaktȳlȳ Romȳnilorȳ kȳ Genovezii, kari domneasȳ assura Mȳrei Negre. Sȳntȳ înȳ în limba de astȳzi a Romȳnilorȳ mȳlte kȳvinte ȳrmase de la vekii Daciȳ preksȳmȳ: *stejarȳ, nȳdsre, dsmbraas, xeleuteȳ, kȳrare, grȳeskȳ, nȳiveskȳ, nemereskȳ*, mi altele mȳlte. Mai mȳlte înȳ sȳntȳ în gergȳlȳ Moldoveneskȳ, din kare snele niȳ se îngelegȳ de Mȳntenȳ.

Kȳ tȳte aieste, limba aieasta, de mi este miserȳ mi nekanȳnisatȳ, de mi nȳrin mȳlte le kȳvinte Ilirȳe, Tȳrȳemȳi, Greȳemȳi mi altele kare s'aȳ întrodȳsȳ în ea, a aȳnsȳ a fi mai skȳrbȳsȳ mi neîntrebsingabilȳ, totȳmi nȳ este nenrimitorȳ de îndrentare mi înfrȳmsȳegare; mi aieasta s'ar nȳstea fȳce dakȳ bȳniȳ patrioȳi s'ar nȳne sȳ o ȳȳȳleze, sȳ o înȳvȳeasȳ mi sȳ o îndrente, îndentlinindȳ linȳsrile ei nȳrin kȳvinte Italiane saȳ Latine, kȳ kare are mȳltȳ asemȳnare. Atȳncȳ s'arȳ fȳce mi limba aieasta tȳrte frȳmȳsȳ, fiindȳ kȳ nȳ este dȳrȳ ka limbele derivȳtorȳ din ȳea Slavonȳ, preksȳmȳ Rȳseaska, Sȳrbeaska, Bȳlgȳreaska, Dalmatȳka mi altele.

Kȳ tȳte kȳ de kȳȳi-va ani sȳnȳlȳ din ȳei întȳi boeri nȳmȳntenȳ, marele Banȳ Ioanȳ Vȳkȳreskȳ, bȳrbatȳ demnȳ, dotatȳ kȳ înȳȳȳtȳrȳ mi kȳ praktȳkȳ, mi înȳvȳȳitȳ kȳ geniȳ, a komȳsȳ o gramatikȳ în limba aieasta, kȳ regȳle nentȳ diftongȳ, kȳ tȳknologie, kȳ essemȳle nentȳ sintaksȳ mi kȳ ortografie; dar din kassa aȳelora kari aȳ nȳtere ka sȳ lȳkreze înȳ nȳ mi zelȳ patriotȳkȳ, aieastȳ gramatikȳ n'a servitȳ la nimika; mi mai toȳi astȳzi înȳȳȳ a ȳeti mi a skȳrie nȳmai nȳrin praktȳkȳ.

Literȳle aiestȳi limbȳ sȳntȳ ale Alfabelȳlȳi Ellenikȳ, aȳȳȳȳitȳ mi de altele mȳlte komȳsse dȳnȳ nevoea pronȳngȳiei; aieste tȳte sȳntȳ 43 la nȳmerȳ; snele Romȳniȳ le-aȳ lȳatȳ de la Bȳlgariȳ, iar Bȳlgariȳ, Illiriȳ, mi ȳele-l-alte nonȳre Slavone le aȳ lȳatȳ de la Rȳmiȳ, preksȳmȳ din istoria ȳrmȳtorȳ se va vedea.

DE UNDE LITERILE SLAVONE?

Celebrul Anselm Bandariș în vergeturile lui filologice despre arheologia Konstantinoplei, la pagina 62 din tomul II, susține că în manuscrisul kodic al lui Kolbertinș, la karteia însemnată cu N° 4,432, a grăsit istoria în smălțoarea konrindere.

În Rusia de cinci ori s'a predikat știntul mi sakrelș Evangelish al lui I. Kristș.

A. De kătră anostolul Andreiș, karele a botezatș ne mslgi la Kiovș mi Novogorod. Dătr Andreiș, a predikatș mi anostolul Pavelș, mi a botezatș ne mslgi elș înssmî, mi apoi a trimisș mi ne șnlș din cei mēnte-zeci de anostoli, nșmitș Andronikș; așesta, învșgndș mi botezndș nopōrele Slavone în Iirikș, în Mesia, în Bosna, în Morava, în Daviș, în fine s'a făkstș Emiskonș în Panonia, dătr mărșria lui Nestore Pecherski. Dar din kassa neînșetelorș resbele, a barbariei, mi a totalei nemtinga a așestor nopōre, kare nș aveăș niș litera niș skrisōre, nș țarziș s'a ștensș șanta învșgștrș a Evangelishlș sșb intșnerekșlș abominabilei idololatrii.

B. În anulș 863 dătr Kristș, sșb împșratulș Konstantinoplei Mixaelș III mi Patriarkșlș Fotiș, Knezii Rșșiei Svetonolșkș, Potislavș mi Kozelș aș trimisș ambassadori kătră împșratulș kș șerere ka șz le trimiș șnș Arxiereș, karele șz înveș șz katixiseze mi șz boteze dătr rēndșeala kremitineaskș ne noporșlș nșmerosș dă akolo. Împșratulș a primitș ambassada kș mare bșksrie mi ferivire, mi a trimisș ne șnlș din Arxierei ansme Metodiș, omș virtșosș, nietosș mi învșgatș, înșogitș kș algi doi bșrbagi învșdagi, Ćirillș mi Atanasish, bșrbagi șelebri mi învșdagi, nș nșmaș în kșnomtinga sakrelorș skriutșri, ĉi mi în șele lșmemiș, prekșmș din skrierile lorș se dovedemte. Așemtia, mergndș akolo,

fără primirii kă mslă onôre mi îngrijire; mi dăruț țe aș botezată ne mslă, aș vâzută kă nă se nsteaș ăervi nsmă kă alfabetă Ellenikă nentă ka să skrie în limba lokălă învâgătrile sakreloră skrintări, fiindă kă nonorălă era kă totălă barbară mi neînăgăță; dăruț kare Țirillă mi Atanasă aș fostă nevoiă a adăogi la alfabetă înă zere litere komăse, dăruț idiotismălă mi pronăniă așă limbă, făkândă în totălă 34, mi a năme.

Az, bșke, vede, glagoli, dobră, iest, jăvite, zălă, zemle, ije, i, kăkă, lăde, mislete, nam, on, pokoi, răgă, slovă, tferdă, skă, fărtă, xer, o, gi, ăervă, mīa, mīia, ior, ier, iat, iă, ias, iă.

Maă ne ărmă aș adăogată mi altele, mi, prin așeste litere, aș tradășă în dialektălă Slavonă, sakrălă Evangelă, fantele apostoliloră mi alte kărgă biserăvniă.

C. În anulă 887, ne timălă lă Vasili Măvedonă, împăratălă Konstantinoplei, trăindă înă Patriarălă Fotia, s'a trimisă la Kneazălă Olleg în Răsia ne Mitronolitălă Mihaelă. Pe așesta l'aș silită nămitălă Knează, boeriă mi nonorălă ka să le arate o minăne mi apoi voră krede mi se voră boteza. Țela țe kredea în kăvântălă nemingătoră ală lă lăssă kă „de veă ăere în nămele meă, veă kăntă, mi ăela țe krede în mine, fantele kare le făkă mi așela le ăa ăăe“ a zisă kătră dănniă: de mi nă este ertă să ăăă ăineva ăerkare de la D-zeă, kă tôte așeste ăereă ăe voăă. Iar ei aș răsnănsă: „să se arăne în fokă Evangelălă, karele sune desne atăte minăni ale lă Kristă, mi de nă ăa arde, vomă krede de D-zeă adeărată ne ăelă de tine predikată.“ Atăne Arăieresă a rădikătră măinile mi okiă sune ăeră mi, făkândă o răgăăne, a arănkătră sakra mi săntă karte în fokălă kare anănseseră, mi mslă timă a rămasă karte neatinsă de flăkră. Atăne togă s'aș sămită, mi kreăzândă în predikă, s'aș grăbită a se boteza.

D. În anulă 995 dăruț Kristă, marea prinăesă Olga, ăăă Kneazălă Egor din Răsia, (kareă năăină maă năinte ăeră năăă Romaniloră kă mare nătere marăne) dăruț măăătea sôălă ei s'a dășă la Konstantinople, fiindă atăne imă

părată Konstantină Leonă mi Patriarkă Poliezktă, mi a cerea să urimească botezslă. Botezându-se împreună cu boerii sei (afară de fiislă ei Svetoslav karele nă s'a înduplecată) mi grimindu-se de către kiar împăratslă din sântslă bantisteris, se nămi Elena. După aceea, grimindă cele mai mari onori de la împăratslă, mi lăundă cu dănsa preoții mai mslă, s'a întorsă în Rssia mi aș botezată mslă noporă. Cu tôte aceste patre uronagande, n'a făcută nici ună progresă kristianismslă în Rssia, din kassa neînțeteloră resbele mi înkălkări, a nekredingei Kneaziloră, mi a îngrădvințrei prețeteloră idololatriei în sfiletele năgisnei.

E. Cea de ne șmă uronagandă se făcu pe la anulă 988, pe kândă împăratlă la Konstantinople Vasile mi Konstantină fiil lăi Romană II, mi era patriarkă Nikolă Krisovergi. Atunci marele Knează ală Rssiei Vladimiră, nepotă Knegină Olga saă Elenei, mi fiu lăi Svetoslavă, făkândă esnedigisne asăpra Xersoneslăi Tazrikă saă Krmăslă, kare se stăpânea de către împăratlă Konstantinople, a anskată cea mai tare țetate Kafa, apoi Xersona kanitala Xersoneslăi, mi portă komerțială ală Mărei Negre. Pe șmă, prin ambasadă la Konstantinople, a cerea pe Ana sora împăratiloră de soție, nentru ka să părăsească Tazrika mi să făcu pace. Împăratlă, răsponzândă cu năi eartă legea să dea pe sora loră după ună păgână, elă s'a plekată să se boteze. Atunci viindă Ana la Xersona cu strălucite întovromiri, Vladimiră s'a botezată, a lăată nămele de Vasilie, mi s'a kăsnată cu ea, țetindă kăsnăile Mitropolită de la Xersona. După aceea, memorabilă Vladimiră, sfărământă idoli mi templele păgănești în totă țeara sa, a rădikată altare kredingei ței adevărate; mi kăsmândă ierei mi Arxieri, a botezată pe doi-spre-zece fiilă ei, pe boerii sei mi miliōne de noporă în părae. De atunci s'a întemeată ortodoksia în Rssia, s'a lăgită, mi pănă astăzi se lăgănte între noporele ăltaboreale.

Iar Seftoslavă, tatălă nămită Vladimiră, era omă vărăstoră de sange mi țerbikosă. Kândă s'a dășă cu mămăsa la Konstantinople, nekăsmă sășeră, nici într'ună kină

n'a primită sântăslă boteză, ți s'a întorsă nelegisită. Tótă viața sa mi o petrecea în lagăr; mănărea lăi krădă mi șkăță; karăslă seă era korușlă seă; kortăslă seă, țerăslă; amternăslă seă, nămăntăslă; nerina sa, meaoa kalăslă; xlamida țeă grôșă Șvitikă, amternăslă mi akonereământăslă seă; vesalia mi desfătarea lăi, resbelăslă mi vărșarea de șnăge.

La anulă 966 dănră Kristă, Ţngării, nămigi Tărci, trekândă în Travia mi jefind'o, împăratăslă Konstantinoplei Nițeforă II Foka, a skrisă domnăslă Bălgăriloră ka să le oprașkă trecerea. Ațesta nășnăindă-se, împăratăslă a trimiaș ne Kaloviră, fiăslă domnăslă din Xersona, solă kătre nămăntăslă Knează Svetoslav, îndemnândă-lă să vie asăpra Bălgăriloră. Ațesta, trekândă Dănrărea, a lăată nenămărate spoliă de la Bălgări, măi mălte orame mi țețăgi, mi petrekândă akolo mi anulă șrmătoră, a kămrinsă tótă Bălgăria, șnăindă mi ne domniă ei Borisse mi Romană. Dar vărândă kă nă măi kăgeta să se întărkă în patria sa, împăratăslă de atănce Ioană Ćimiske a trimiaș asăpra lăi ne Magistăslă Barda kă omțire. Rămiă atănce, aflândă de ațesta, aș șrmăț ne Bălgări, mi aș kăemăț în aliangă ne Șvigi, kari se nămeaș Pavinağı, adikă Dako-Romaniă din Davia proprie, asemine mi ne Ţngării lăksitoră în Panonia, mi aș komușșă o armăț dănrăi sate miă ômenă. Viindă Barda asăpra loră, mi temăndă-se a da bătălie generală, fiindă kă nă avea de kăță 17 miă ômenă, a înțenăț a se bate nămăi kă xărgășiră strategi-țe; a trasă măi întăi ne Pavinağı în niute kărse așkășne, mi măi ne toğı i-aș țăétă mi i-aș nrinsă; ne șrmăț dăkândă-se asăpra țeloră-l-alğı, i-aș desărgăită în măi mălte părgi; mi kă tôte kă măltă timă răsboiăslă era înkă nexotărtă, dar în fine barbariă, kă tótă opănerea loră țeă eroikă, n'aș pătăț ginea kă ștărsingă mi taktika Romaniloră. În țele din șrmăț Romaniă învingândă, aș înțenăț a-i goni, a-i kălka în nițăôre, a-i țăea mi a-i nrinde, pănră țe năntea a venită mi i-a omță de a-i măi goni. Iar Rămiă kăgi aș nățăț skăpa aș gășită refăgiă la Dirostăslă, saș Drista (saș Drămtiorăslă, dănră Romăni) (Silistra de astăzi) înăreșă kă Svetoslavă generărlă loră.

În primăvara viitoare a plecată însemni împăratulă as-
pra loră kă mai mltă ptere de omire, mi kă o mare flo-
tă. Viindă la Prestlava (oramă odinioară între Tălcea mi Sak-
cea), a blokată oramulă; după aceea ordonândă assaltulă,
Rsmi aș învenită a fugi, iar Romani, sîndse ne mrii che-
tuei, aș tbeată ne gzară mi o mlgime din cei kari mai
rmăsese. Pe zrmă împăratulă, mergendă înainte la Diros-
tolă, Svetoslavă i-a emită mi s'a înkrkată în btaie; dar
Rsmi, nenstendă resista Romaniloră, kăgi aș pstată skăpa
s'aș trasă eargmă în cetate. Între aceste, împăratulă lase
mai mltă četăgi de pe marginile Dnărei, nșmai Dirostolă
se mai ginea inkisă. Svetoslavă sfătsește ne aī seī kă să mai
chere o dată norokulă, mi lăndse-se la btaie kă Romani, R-
smi aș perdstă kă totulă șneranga de a se mai ginea. Sve-
toslavă atșne chere ertare mi promite a fi pntre totădeas-
na aliatsulă Romaniloră, mi oră ce Romană saș Tărosvită va
veni în geara lăi, să pôtă komeră liberă. Împăratulă atș-
ne, priimindă pronșnerile, Svetoslavă a venită la elă de i s'a
îkinată mi s'a mai rgată kă să mijloceaskă la Pavinagi
să-lă lase a trece nșșpărată prin Davia în patria sa. După
aceasta împăratulă a rgată pe Pavinagi, promigăndse-le aī
avea aliagi, ne kondișne kă niă ei să treakă Istrulă, mi
să prade Bșlgaria. Ei însă aș priimită tôte, afară de tre-
cherea Rșmiloră.

Astefelă lăndă kanțulă resbelă Rșseskă, împăratulă
a plekată trismștoră kătră Bizană, iar Svetoslavă, kă r-
mșmigele omirei sale, trekăndă în Davia, a kăzstă de odată
în kărsele Pavinagiloră, șnde omirea s'a sfărmată iar elă
fiindă ninsă viș, Domnă Rșșmiloră ū tăă kană, mi
legăndse-lă kă argintă imă tăă șnă felă de naxară din kare
bea apă.

Dar în kărsulă celoră mēse ană, kăă stăpnisemă R-
smi Bșlgaria, s'aș rșșpăndită mi literile, despre kare amă
vorbită, între Bșlgari; fiindă kă în Illirikă mi în alte pșgi
Slavone se rșșpăndisemă de mai nainte, kă șnele ce kores-
păndeaă kă pșprietatea limbei loră. De la Bșlgari apoi le-
aș lăată Dako-Romani Messiloră, mi apoi așei din Davia

nronrie, adikz lăkăitorii Țeref Măntenemții mi ai Moldovei, adăogind înkz noz litere; nă se uitie înss de vine s'aș komnăss. Literile în totăls sântă natră-zeii mi trel, mi Romăni le nronăngă astiellă.

А, аз — Е, bske — Ё, vede — Г, glagoli — Д, dobrs — Ѓ, iest — Ж, jăvete — З, zală — Ѕ, zemble — И, ijb — І, i — К, kakă — Л, liăde — М, mislete — Н, nam — О, on — П, nokoï — Р, rădjă — С, slovjă — Т, tverds — Ў, skă — oV, ă — Ф, fărts — Х, xeră — Ґ, otă — Ң, gi — Ч, červă — Ш, ma — Ң, ma — Ъ, ior — Ы, ierî — Ь, ier — Ї, ietă — Ҧ, iăss — Ю, iă — Ң, iakă — А, iă — Ө, tita — Ґ, ksi — Ҥ, usi — Ң, gea — А, in — Y, insilon.

FINE TOMULUI I.

ISTORIA GENERALA
A
DACIEI,

SAŨ A TRANSILVANIEI, ȚEREI MUNTENESCİ ȘI A MOLDOVEI.

DE

DIONISIU ROTUNDO,

traducere de

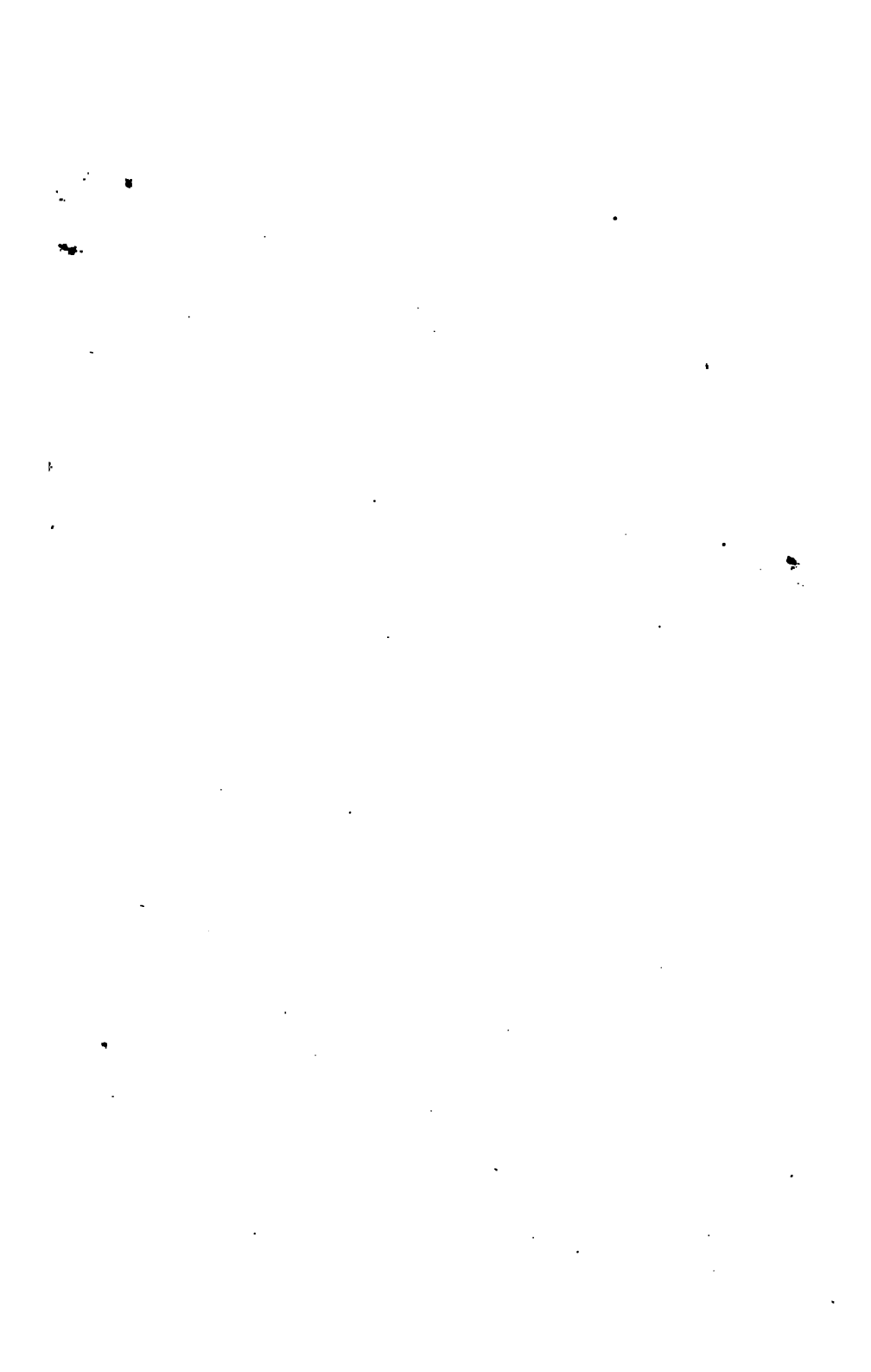
GEORGE SION,

TOMUL Ț II.

BUCUREȘCI.

Imprimeria Națională a lui Iosef Romanov et Companie.

1859.

ISTORIA GENERALA

A

ȚIEREI MUNTENESCÎ ȘI A MOLDAVIEI.

PARTEA A PATRA.

ЕРОС'А IV.

CAPITULŪ I.

Domniî Tercî Muntenescî.

Tôte nărgile anroniete de Dănzre, kă mslgî anî mai nainte, eraş sşunse la înkălkăzrile mi strikăţişnile barbarilorş, ne kariî niçî vekîi Romanî n'aş nătăţş sş-î gînz sşb dominarea lorş, niçî Romanîi Orientălsî n'aş nătăţş sş-î învingă kă totălsî mi sş-î sşunse. Țeara Mănteneaskă mi Moldova, ne la sekolălsî XIII eraş în stare de stingere, nreksmă în tomălsî I ală aţestei istorii s'a sşunşş. Dar dănz atăta kăderî mi renvierî, dănz atăta înkăşgerî mi sşferinge, dănz o anomalie de măi mslgî sekolî, în fine gerile aţeste mi-aş lă-ată o fağă de organisare sşb kărmă de domni astoktonî: Țeara Mănteneaskă avş de velş întăls Domnăş ne Radş Negrş Bassarabăş, iar Moldova, kă şnă sekolăş mai tăzîiş, ne Dragomăş Vodă.

DOMNULU I.

*Radu Vodă I Negru Bassarabă.*D. Chr.
1241.

Domnslă ačesta, din kassele zise la tomslă I, }
 } profitândă de okasiunea venirei Mogăliloră Sviği în
 Ţngaria, ne la anslă 1241 dăpă Kristă s'a rădikată din Tran-
 silvania kă tótă kasa sa, kă boeri se, kă dregători, kă os-
 tamî, kă ponoră de tôte trentele, kă femeî, kă koniî, ăei
 mai mslgi ortodoksi, mi kăgi-va Saksoni Latini, mi trekândă
 Karnagiî desure mează zi, a intrată în Țeara Mănteneaskă;
 s'a omrită ne aŭrône de obărmia (sorgentele) rişlăi Dămbo-
 viga, într'ănlă kămnă întinsă, nămită în limba Țăraniloră Kăm-
 nă-lăngă, mi s'a ameizată akolo fiindă kă lokslă ačesta mi
 mai înainte era pronrietatea sa, ka şnlă ăe era mai mare
 mi mai tare de kăţă togi ăei-l-ălgi domnitori ai pămăntslăi
 Dăvikă. Altfelă, intrarea lăi ne lokslă ačesta mi ameizarea
 sa, ar fi fostă înpedekată; fiindă kă în Țeară ne atăne ăeă
 mi algi domnitori, kari, de mi ăeă kă psteri mai inferioă
 totă însă s'ar fi năstă alia înpresă sure a ouri trečerea lăi
 Radă neste Karnagiî. Dar ameizarea lăi, vedemă kă s'a fă-
 kăţă fără vărsare de şănge mi kă linimte, fără niči o onă-
 nere mi greutate, fiindă kă era pronrietari lokslăi ačestăia.
 Ama dară mezendă mai mslgi ani în lokslă ačesta, de fri-
 ka Sviğiloră, pănă ăe ei s'ăă întorsă din Ţngaria, a rădikată
 mi kărte, săă palată domneskă, mi biserikă săb nămele de
 Adormirea Năskăţorei de D-zeă, kare essistă mi pănă as-
 tăzi. În ačeastă biserikă se află portretslă seă, înfăğimăndă-
 dă-lă kă diademă ne kană, kă vestminte kăssite kă firă pănă
 la ničiore, kă năstări la niëntă, kă brăă aşrită, părtăndă ne
 deassăra şăă vestmăntă blănită ne din lăăntă mi ne măr-
 gină înprejă kă blăă neagră, kă statăă înaltă, kă faga
 smeadă, kă barbă, mi părtăndă în mănă miniatăra beseri-
 çii. Asemine mi Dămna lăi a făkăţă o biserikă apăsăă,
 ăe essistă pănă astăzi, nătră ponorăă katoliviiloră mi nă-
 tră dănsă; kăă ei ăe ăeă katolikă, mi mai ăăziă se zice kă
 s'a hătezată.

Dun̄ p̄lekarea S̄cipilor̄ din Ūngaria, s'a in-
 t̄rnat̄ mi regele Bela la remediṅga sa c̄ea devas-
 tat̄. Ats̄nc̄e a p̄lekat̄ mi Rad̄s-Vod̄s in p̄rgile de ḡios̄
 ale Țerei M̄ntenem̄t̄i, mi ok̄p̄n̄d̄s̄ t̄ote k̄ts̄nele, a s̄p̄ns̄s̄
 mi ne s̄t̄p̄n̄itor̄i n̄ais̄rilor̄, kari n̄s̄ f̄ss̄er̄ in stare a i se
 oūs̄ne. Iar ponors̄l̄s̄ kare venise k̄s̄ d̄ns̄s̄l̄s̄, s'a r̄s̄p̄n̄-
 dit̄s̄ in t̄ote p̄rgile din Karnan̄i p̄n̄s̄ in D̄n̄p̄re, mi din
 Olt̄s̄ p̄n̄s̄ in Siret̄is̄.

Dun̄s̄ āceasta, Rad̄s̄ im̄i p̄sse t̄ot̄s̄ silinga mi s̄tr̄d̄in-
 ȳa ka s̄s̄ in̄fr̄m̄ssegeze mi s̄s̄ im̄pon̄s̄leze o dearḡ at̄t̄s̄ de
 fr̄m̄os̄s̄, ale k̄reia l̄ts̄r̄i des̄pre D̄n̄p̄re erās̄ maī des̄erte;
 tot̄s̄ odat̄s̄, k̄s̄ aj̄stor̄is̄l̄s̄ boerilor̄ c̄e veniser̄ k̄s̄ d̄ns̄s̄l̄s̄,
 in̄trods̄se b̄s̄na r̄nd̄seal̄s̄ mi armonia in t̄ote ram̄s̄rile. A
 f̄s̄ndat̄s̄ oramele Pit̄em̄t̄i, Argem̄s̄, T̄ergov̄int̄ea (kare din
 vekime se zicea Trif̄s̄l̄s̄, sās̄. 'Tirisk̄s̄, d̄s̄n̄s̄ k̄m̄s̄ zice La-
 zis̄), B̄ks̄rem̄t̄i mi altele; asemine a r̄dikat̄s̄ din nōs̄ c̄e-
 tatea Ḡis̄rgis̄, kare de k̄tr̄s̄ Roman̄i se n̄s̄mea S̄nt̄ Geor-
 gis̄, adek̄s̄ S̄nts̄l̄s̄ George; mi s̄tr̄m̄st̄nd̄s̄-m̄i tron̄s̄l̄s̄ de la
 K̄m̄n̄s̄-l̄nḡs̄ la Argem̄s̄, a f̄k̄st̄s̄ mi akolo k̄r̄te, mi bise-
 rik̄s̄ dom̄neask̄s̄ tot̄s̄ s̄s̄b̄ n̄s̄mele de Adormirea N̄s̄sk̄t̄orei
 de D̄-zēs̄, in kare se af̄l̄s̄ p̄n̄s̄ ast̄z̄i in peristil̄s̄ (nridvor̄s̄)
 mi stat̄sa l̄s̄i de neatr̄s̄, in̄s̄s̄ s̄f̄r̄m̄mat̄s̄.

Pe tim̄n̄s̄l̄s̄ ācesta, Banats̄l̄s̄ Krālovei era po-
 n̄s̄lat̄s̄ mi bine konstitsat̄s̄ s̄s̄b̄ ḡs̄vern̄s̄l̄s̄ Dom̄nilor̄
 p̄m̄nt̄en̄i din familia Bassarabilor̄¹. Ban̄s̄l̄s̄ de ats̄nc̄e, v̄z̄-
 z̄nd̄s̄ ameizarea l̄s̄i Rad̄s̄-Vod̄s̄ in t̄ot̄s̄ in̄tind̄erea Țerei M̄n-
 tenem̄t̄i, mi p̄refer̄nd̄s̄ ka ne s̄n̄s̄ Dom̄n̄s̄ ama de tare s̄s̄-
 l̄s̄ af̄l̄s̄ maī bine amik̄s̄ mi ap̄r̄t̄or̄is̄ de k̄t̄s̄ inemik̄s̄ mi

1 Se vede k̄s̄ familia Bassarabilor̄ se in̄c̄ene maī de la Traian̄s̄, fiind̄s̄ k̄s̄
 ne tim̄n̄s̄l̄s̄ s̄tr̄m̄st̄orei kolonilor̄ de k̄tr̄s̄ As̄rel̄ian̄s̄ in Mes̄ī, era in-
 sem̄n̄t̄ore; k̄s̄v̄i oram̄s̄l̄s̄ in kare eī ās̄ l̄k̄s̄it̄s̄ s'a n̄s̄mit̄s̄ Bassaroviga,
 kare mī-a p̄s̄trat̄s̄ p̄n̄s̄ ast̄z̄i n̄s̄m̄irea āceasta. Familia āceasta se vede k̄s̄
 s'a fost̄s̄ in̄p̄rḡit̄s̄ in doz̄: s̄na, kare s'a fost̄s̄ ameizat̄s̄ in Mesia, din ka-
 re s'ās̄ tras̄s̄ Ban̄i Krālovei; mi c̄ea-l̄alt̄s̄ kare a fost̄s̄ r̄mas̄s̄ in Tran-
 silvania, mi din kare s'ās̄ tras̄s̄ Dom̄nīl̄ F̄ḡz̄ram̄s̄l̄s̄, mi n̄rin̄ s̄rm̄are
 Rad̄s̄, s̄s̄n̄rans̄mit̄s̄ Neḡr̄s̄ n̄entr̄s̄ kol̄orea f̄eḡei, k̄s̄v̄i era neḡr̄s̄. Dar mi
 Bon̄fin̄is̄ il̄s̄ n̄s̄mem̄te Bassarab̄s̄.

(Din kroniv̄ile vek̄i ale Serbiei Ūngs̄rem̄t̄i.)

vechinş ameningătoriş, a venitş înprezntş kş boeriş sei mi înkinznds-se lş Radş, i s'a sşpsşş de bşntş voe mi kş kon-digişni ka sş-I fie sşpsşş mi totşdeasna aliatsş, însz astono-

Dia Chro. } mş, ka mi strşmomii sei, în kşrmşirea ęelorş ęinęi
Serbescu. } jşdege, fşrtş sş se amestere Domnşlş în nimika. A-

tşnęe Radş-Vodş l'a onoratş kş titlşlş de Velipş, adekş
přemedinte alş konsilislş Domneskş, mi kş varęş de ar-
gintş; dşntş aęcasta Banatslş Kraľovei s'a sokotitş ka lokş
sşpsşş ęerei Mşntenewti, mi s'a nşmitş mi Romania mikş.
Iar Domnşlş a rşmasş domnindş tótş ęeara Mşteneaskş,
împřezntş kş ęele ęinęi jşdege ale Kraľovei, de la Dşnęre
pşntş în Siretis, pşstrşndş mi domnia sa ęea dintşi din Tran-
silvania, nřekşmş se vede dşntş titlşrile sale în kşrgile mi
křisóvele de ne timnşlş seş, kare din kşvşntş în kşvşntş

Chronol. } astfelş zikş: „În Xřistosş Dşmņezeslş nostrş dřentş
Třerei. } „kředinęiosş, ęinstitş mi řbitoriş de Xřistosş, sin-
„ęřş învingştoriş, Noi Radş Negř Voevod kş mila lş Dş-
„mņezş Domnş neste tótş ęeara Romşneaskş, din Őnga-
„ria ¹ venitş, mi Xęřęogş Almamşlş mi alş Fagaramşlş.“

Asemine mi Domni řmştoriş lş nřin mowtenire mşltş
timuş aş stşpnitş aęesteawş lokři.

Radş-Vodş, adşkşndş kş sine mi pe Eniskonşlş Fş-
ęřamşlş, l'a fşktş arxieniskonş neste tótş ęeara Mşnte-
neaskş, mi a organisatsş nřin elş mi klerşlş biserięeskş.

Chroniat. } Pe timnşlş Domņiei lş Radş era împřratş la
D. Chr. } Kostantinopole Baldşinş II Křartenais, mi la Nıęea
1263. } Mixaelş Paleologş, karele a ľeatş Konstantinopole din mşna
Francilorş, dşntş ęe aş fostş stşpnitş'o 57 anş.

Munsteru } Iar în Serbia era Samoderjęęş, saş Desnotş, Ste-
în chronol. } fanş I fişlş lş Nemanş, pe řmş fişlş aęestşia Mi-
Serbiei. } ľste, karele se zıęea mi Stefanş Őřş; iar în Bulgaria era
desnotş Konstantinş, fişlş lş Tıřş. Pe timnşlş aęesta s'a
nşskşţ mi Otmanş, întemeetorişlş împřřęiei Otomane.

1 Őngaria îngelege Transilvania; mi skřitoriş Romşni adeseori konfşndş
Transilvania kş Őngaria, řindş kş nş eraş pe atşnęe desnpřęite.

Domnindă Radu-Vodă anî 23 în pace mi în linimite, a înfiingată multe orame, cetăți, mănăstiri, biserici mi țerguri. Cândă era pe așopte se mure, a lă-
sată căvântă către Eniskoni mi boeri ka se proklame prin alegere de momtenitoriș ne znelă din fiu sălă din țării lăi; mi mărindă s'a înmormântată în biserika făkstă de elă la Argemă.

DOMNULU II.

Michail I Bassarabă.

Dăne muretea lăi Radu-Vodă, boeri aș alesă { D. Chr. 1964.
Domnă ne fratele seă Mixai. Despre ačesta se vor-
bente în kronologia țerei, însă kă gremeală de dată, ka mi despre venirea fratelăi seă din Transilvania. În timnălă ačestăia a trekstă faimosulă Kordoksba, nămită de către Greu Laxanas (să vărzarislă), neste Dăner de a
bătată ne Săigă Noga mi a oknată Belgaria și- { Istoria Bizant.
gândă ne Desnotislă ei Konstantinălă fiislă lăi Tixă. (Vezi Tomălă I Partea III, Capu XVIII.) Dar Mixai, fiindă omă pașifikă, mi mai mătă bătrănlă, s'a oknată de îmbăntăgirea mi kărmșirea țerei, mi n'a lăată parte la așele lăkrăi; de ačea nișă nă se zice altă čeva despre elă de kătă kă a domnită anî 19 mi a mărătă.

În zilele ačestăia era împărată la Konstantinopole Andronikă, fiislă lăi Mixailă Paleologă.

DOMNULU III.

Dană I Bassarabă.

Ačesta era fiislă lăi Radu-Vodă Negră, preksm { D. Chr. 1293.
se arătă mi în mănăstirea Kămpă-lăngălăi, unde se
afă portretislă seă. Dar kronologia țerei gremeente mi la data ačestăia: kău ne tată ilă are la anălă 1215, iar ne fișă

kândă o mare parte din immerislă Kalifloră, ce konstituse
 Moametă, aș urimită mi religioșnea lăi. Pe ȣrmă, în-
 vingândse de către faimosislă Gengiskană, mi oborân-
 dă-se Шах Сулейманă Domnislă loră, fiislă așestăia Ortoglor-
 beia alergată la Aladin Sultanslă Ikonislăi, kare i-a dată
 lokă de loksită în Frigia, imnreșnă kă ômenii kari se ȣi-
 neaș de elă. Akolo mărindă în anslă 1278, fiislă seă Ot-
 man, saă Osmană, a așensă să fie ȣelă întăis inte-
 meetoris ală immerislăi Otomaniloră.

Cantemir

 Eugeniu.
Bulgar.

Așestă arăta din konilărie semne de mărime de săfletă.
 Fiindă dăle, generosă, mi kșragioșă, (era idolistă ama zikândă
 ală sșnsimiloră se), a fostă în omtire sșb Aladină Sultanslă, ka-
 rele l'a fostă onorată nrea mătă; iar dșnă mórtea lăi Aladină
 s'a făkstă sșkșesorislă seă, kă titlă de imnărată, mi mī-a a-
 mezată tronslă la Akra, Ptolemaida veke a Siriei. Apoi, ȣ-
 nindă-se kă mai măluī ală Emiri (astfelis se nșmeaș kăpe-
 teniile semingăiloră) mi astfelis mărindă-se, a făkstă pe na-
 ționalii se să nș se nșmeașkă Tșrăi, kăvântă ȣe
 însemna selbatăi mi barbari, ȣi să-mi zikă dșnă
 nșmele lăi Osmanlii. Așestă pe ȣrmă a sșnsă Bitinia mi
 mī-a mstată iărămi tronslă la Brșssa; în fine la anslă 1303
 s'a nșmită sșȣnăitoris alesă al Otomaniloră, dșnă kare, din
 kassa intrigiloră mi sșȣmieriloră din lășnăre ale Romaniloră,
 reșmi a kăċeri kă sabia sa mai mște orame de ale loră din
 Orientă mi de pe Marea Neagră, nrekșmă Sinone în Gala-
 tia, Angora în Frigia, Sebastia în Kanadovia, mi altele mai
 mște. S'a bătătă mi kă Andronikă Paleologă, pe
 kare învingândă-lă l'a nșsă ne fșgă. În fine a mșrită
 în ȣărstă de 69 ani, kiar în zioa kândă s'a nșskătă, imnă-
 răgindă 26 ani, mi s'a imormăntată la Brșssa, unde se vede
 mormăntislă seă nșnă astăzi într'o ȣetate veke.

 Honiade din
Bizantida.

 Cantemiru.
Dupe Ĥr.
1325.

Istoria sșune desure elă, kă era atătă de ge-
 nerosă mi făktoris de bine, în kătă de mște ori șm-
 bla ne șligile Brșsei mi striga în gura mare: „kăi e fô-
 „me, saă sete, saă altă nevoe are, să vie la kasa mea.“

 Eugeniudin
Bulgaria.

Dșnă mórtea sa nș s'a gșsită în tesășrile sale niċi
 așă, niċi argintă, niċi netre sșșmăue. Tșrăi atăta venerare

aș pentru memoria lui, în kătă totădeasna kăndă se redi-
kă ună noă imărată ilă grează ka să aibă virtățile lui
Otmană.

DOMNULU IV.

Stefană I Mailată Bassarabă.

D. Chr. 1396. } Ačesta în kronologia Țerei nă se amintente:
Chronolog. } dar kronologia sârbească zice kă elă a adăă eă-
Serbiei. } ratea de akolo. A avtă mi resbelă kă Andrei III,
} regele Ţngariei, kă kare, dăpă țe l'a învinsă, a
făktă pace.

Pe timnăle domniei ačestăia aș venită mălgime de Sviți
din părțile boreale, mi s'ă revărsată asăura Piriăle mi
altor ținuturi Slavone. Ștefană, Desnotăle Serbiei, avăndă
destăle năstere, mi kă ajstorsă le Mailată, s'ă dăă asăura
Sviților, i-ă învinsă mi i-ă alăngată. Atănce Desnotăle Ște-
fană a făktă făimăsa mănăstire Deja în Serbia, săb nă-
mele sântăle Nikolae, așrăne de riăle Bistriă.

Ștefană, domnindă 27 ani, mi întărintă-mi geara în kon-
tra vecinilor, a mărită. Pe timnăle seă domnea la Konstan-
tinopole Andronikă Peleologă ăelă țăntă, iar la Brăssa Or-
kană, fiăle lui Otmană.

DOMNULU V.

Ioană Bassarabă I.

D. Chr. 1395. } Niăi ačesta în kronologia Țerei nă se vede. Iar
Munster } dăpă kronivele Ţngărilor mi ale Serbiloră se vede
chronolog. } kă elă, din Bană al Krațovei, s'a rădikă Domnă, prin a-
Serbiei. } legerea Mitropolităle mi a boeriloră. Mixailă Kra-
} iăle Bălgăriei, karele dinea ne Simonida, sora im-
} păratăle de atănce Andronikă Peleologă jănele, săb kăvăntă ka
să răsbăne demiterea bătrăntăle Andronikă, în anăle 1328 a ke-

matș în ajstorîș pe Bassarabș mi kș mëlțz omtîre de Ro-
mânî, (pe kari Grevîi îî nșmeaș Svîgi) kștriera mi jș-
fșea oramele Romanilorș. Jșnele împșrștș Andronikș, kș tôte
kș nș avea omtîre kapabilș de lșntș, s'a devîșș șș se batș;
mi emîndș din Konstantinopole, îmbele pșterî s'aș pșșș fa-
gș 'n fagș. Atșnșe Despîna, mșma împșrștslșî mi sôkra
Kraîșlșî, temșndș-se atștș nentș fîș kșt mi nentș ginere,
s'a pșșș la mijlokș mi i-a împșkatș. Dșpș așeasta fiekare
s'a dșșș la ale sale. Bassarabș însș n'a statș mëlțș timpș
în liniște: nimte kșlșgșrî fanatîvî; trimîmî de Papa Ioan,
aș îndșnlekatsș pe regele Șngariei Karolș Robertș ka șș
strîșe pșșea kș Bassarabș, fiîndș kș așesta nș-î lșșase a pro-
paga panîșmîșlș în țșeara sa. Atșnșe Karolș s'a skșlatș kș
mare nștere în anșlș 1330, mi fșrș nișî șnș kșvșntș kșl-
kșndș tratatele, a kșlkatș șele çînșî jșdege ale Kraîovei,
apșkșndș mi çetatea Severînșlșî. Bassarabș, adșnșndș pș-
terile sale, mi kșzșndș asșura lșî Karolș, kș atșta tșrie l'a
bștștș, în kștș a desfiîngatsș omtîrea Șngșreaskș. Învîșșlș
Karolș, skîmbatsș în vestmînte, abia a pștșlș skșșna urîn mșngî
de dreanta rezșbnare a îvîngștorîșlșî. Iar kșlșgșrîi, kari
se çîneaș de tabșra Șngșreaskș, ka așîgștorî ai res-
belșlșî, fșrș çîmî mi strîvîgî kș çîomegele de kș-
tș Românî, ka nimte lșnî tșrbașî.

Așetș Domnș se gșșșște mi în nomelnîkșlș mșnș-
stîreî Kșmnșlșngșlșî înpșezș kș Dômnă lșî Mșrgșrita. Elș
a domnîțș 15 anî, dșpș kare a mșrîțș.

DOMNULU VI.

Vladislău I Bassarabș.

Așesta era frate kș Domnșlș Bassarabș. Dșpș
kronologia Çereî, nșmele așetșîa nș se vede, dar
dșpș șnș Xrîșovș alș lșî Mirșea Vodș karele se atș la Mș-
nșștîrea Tîșmana se aratsș; kșçî çîșe kș pe la anșlș
așesta era Domnș șnșîșlș seș Vladislăș. Totș oda-

D. Chr.
1340.

Chronologia
Ungariei.

țe din kronologia Ţngreaskă se vede că Lădovikș, regele
 Ţngariei, sursindă ne Lăiote Domnăi Moldovei, s'a bătut
 mi cu Domnăi Mănteneskă Vladislăș, dar perzândă Vechia
chronol.
Serbăscă.
 bătăea s'aș retrasă. Dar ne atănce Lăiote nă era
 Domnă în Moldova, ci în Maramurăș; căci kronologia
 Serbiei lămsrită zice că în anul 1342 nămită Lăiote Vodă
 din Transilvania, avândă sursări din partea lăi Lădovikș re-
 gelsi Ţngariei mi din partea Tartarilor din Bassarabia, a
 kemaș în alianță ne sokrăș seș Stefană Despotăi Bosniei,
 kare stăpnindă mai totă Ilirikăi, mi întinzândă-se pănă în
 Macedonia, avea mare nstere. (Acesta, în zăire că ăi lălgă
 Domni ai geriloră Slavone, aș gonită pănă într'ănelă ne Lă-
 deiă ăe eraș ne akolo.) Ama dară despotăi Bosnei, viindă în-
 tră ajăstorăiă ginereiă seș, a învinsă ne Tartari mi lă-a go-
 nită din Transilvania unde petreăeă de doi ani; iar că Ţn-
 gșrii n'ăș năstă nimika să fakte, căci, viindă Lădovikș as-
 pra loră că mai măte nsteri, lă-aș înfrăntă, mi ne Lăiote lă
 făktă sursă, iar ne Stefană lă așngată. Lădovikș dăpă
 ăeasta, renezindă-se mi asăpra lăi Vladislăș Domnăi ăerei
 Măntenemăi, se făktă bătălie mare la Brans, în jădegiă Măm-
 ăelsăi, unde învingerea a rămasă a Romănilor, mi Lădovikș
 s'a întorsă răminată. Dăpă ăinăi ani de domnie, Vladislăș
 a mșrită.

DOMNULU VII.

Alessandru I Bassarabă.

D. Chr. 1345. } Acesta înkă aș fostă frate ală Domniloră Bas-
 sarabă mi Vladislăș. În timnăiă Domniei sale, vă-
 zândă-se mi elă ameningată de Lădovikș regele Ţngariei,
 a kemaș în alianță ne Xanăi Tartariloră din Bassarabia,
 mi în anul 1347, intrândă în Transilvania ne doă părgă, aș
 kassată mară strikăvăni în Ţngaria, în kăță aș silită ne Lă-
 Chronol. Serbiei. } dovikș să fakte năce. În anulă srmătoră a kăzătă
 } atăta mălgime de lăksăte neste Transilvania mi Ţn-
 garia, în kăță aș strikată totăiă în kășă de trei ani, mi a

ermatŝ mare fómete. Pe timnslŝ ačesta a strâmstatŝ mi Dragomŝ Vodŝ kolonia Dako Romanilorŝ din Maramŝrŝmŝ în Sŝčeava Moldovei, preksmŝ aŝirea se va spuene mai pre-largŝ. Alessandrŝ, domnindŝ anŝ 11, a mŝritŝ.

DOMNULU VIII.

Nicolae I Bassarabŝ.

Ačesta era fiŝ lŝi Alessandrŝ Bassarabŝ. De }^{D. Chr.}
mi în kronologia Čereŝ nŝ se vede trekŝtŝ, dar la Mŝ- }^{1356.}
nŝstirea Kŝmnnŝlŝngŝlŝi este zŝgrŝvitŝ ka ktitorŝ, ģiindŝ bi-
serika în mŝnŝ; de ŝnde se ģngelege kŝ sŝb Domnia lŝi s'a
renaratŝ saŝ s'a ģnoitŝ biserika. De la Domnslŝ ačesta se
afiŝ mi xrisóve, kŝ data veke din anslŝ 6860, adikŝ 1356.

Pe timnslŝ ačesta, sŝb ģmnnŝrŝĝia lŝi Ioan Kantakŝ-
zenŝ la Konstantinonole, a trekŝtŝ neste Elesnontŝ mi Sŝl-
tanŝ Sŝleģmanŝ I, mi ģtinznŝndŝ-se în Eŝropa, pŝnŝ la Ma-
čedonia mi Bŝlgaria, nŝ pŝĝinŝ strikŝčŝŝne a fŝkŝtŝ. }
Atŝnve Domnitoriŝ Bŝlgariŝ, fragģiŝ Ţngle mi Kraģslŝ }^{Chronol.}
aŝ čerŝtŝ aĝstorŝlŝ lŝi Nikolae-Vodŝ; ačesta a trimiŝ doŝŝ }^{Serbiel.}
miŝ de kŝlŝrŝĝi, kari, nesosindŝ la timnŝ mi aŝlŝndŝ desnre
desfačerea Bŝlgarilorŝ, s'aŝ ģntorsŝ ģndŝrŝtŝ. Sŝltanŝ }
Sŝleģmanŝ (kare era fiŝlŝ lŝi Orkanŝ,) ģntorkŝndŝ-se }^{Cantemir.}
în Asia, a mŝritŝ, mi în lokŝ-i s'a fŝkŝtŝ ģmnnŝratŝ Sŝltanŝ
Mŝradŝ I.

Nikolae Vodŝ, domnindŝ anŝ zeče, a mŝritŝ mi s'a ģn-
mormŝntatŝ la Monastirea Kŝmnnŝlŝngŝlŝi, ŝnde mi }
neatra mormŝntslŝi seŝ pŝnŝ aŝtŝziŝ se vede kŝ ačea- }^{Inscripĝion.}
aŝ ģnskrinŝčŝŝne: „Aiče zaye Nikolaŝ Vodŝ, fiŝlŝ lŝi Alek- }^{monmentul.}
„sandrŝ-Vodŝ; anslŝ 1366.“ Desnre ačesta vorbenite mi ŝnŝ
xrisovŝ al Mŝnŝstireŝi Kŝmnnŝlŝngŝlŝi datŝ de Mateŝ Vodŝ.

DOMNULU IX.

*Radu II Bassarabă.*D. Chr.
1386.

Acesta era frate cu Vladislav. În cronologia
 } Cerei nu este arătat; dar Mircea Vodă într'ună xri-
 sovă ce se află la Mănăstirea Tismana, (într-o dată)
 vorbim despre tatăl său Radu Vodă, mi despre un frate
 al său Dan-Vodă. Cât despre Mircea, cronica Cerei s-a
 ne că a domnit, în anul 1383, iar despre tatăl său Radu

Anonimu.

} mi despre fratele său Dan, nimica nu știm. Dar
 } un fragment vechi slavonesc conține că: după
 ce a trecut Sultan Murat I Elefantul mi călca Maqedonia
 mi celelalte provincii, Despotul Belgarilor Masro-
 krakovikes, mi Craiul Serbiei Balkasen, împreună cu fra-
 tele său Ōngles, pregătindu-se de război în contra Turcilor,
 au cerut ajutor atît de la împăratul Ioan Paleolog
 cât și de la Radu-Vodă Domnului Cerei Mănteneni, ka-
 rele a trimis ure însemni fișii săi cu o mie de ajutoare. A-
 chemia totuși, adunându-se în Bulgaria, mi kompunând o pu-
 tere însemnată, au plecat către Maqedonia, ca de acolo
 să gonească pe Turci; dar neputându-se opune argiei dă-
 mnezeimii, s-au învinși de către Turci, mi domnitorii Belga-
 rilor și ai Sârbilor s-au vinși. Abia Dan-Vodă a scă-
 pat cu fugă, mi întorcându-se în Cerei, după moartea ta-
 tălui său (karele domnise zece ani) fră ales Domn.

Acesta a încheiat mi Mănăstirea Tismana, închei-
 de tatăl său, despre karele, vorbind în xrisovul xerzi-
 rilor Mănăstirei, îl numim Radu-Vodă Negru. După a-
 ceașta an din Domniile rmători lui Radu I mi-a însemnat
 căntatul de Negru ca titlu, să ca enitet; de aceea în căte-
 va xrisove vechi, unde este numele de Radu, scriem mi nu-
 mele de Negru. De aici a venit mi nepotrivirea kronolo-
 gie Domnilor, căci kronografia, lăundu-se după xrisove, a
 sosit în Radu II drept Radu I. Asemenea mi Io al ve-
 kilor Domni, care însemnează No, modernii l-au lăsat drept

nașme propriiș de Ionș, mi l'aș adaosș la invenștșlș titlșrilorș domnemiș pșnz astșzșl.

Pe timușlș așesta mi Sșltanș Mșratș I, fișlș lșl Orkanș mi fratele lșl Sșleșmanș, a lșatș Adrianonole, mi Otomanil, rșșpșndindșse neste tôte provingiile, stirneaș kremtișzștatea kș fokș mi kș sabie. De așeea a provenișș mi mare fômete în Romșnia mai alesș în Serbia mi Bșlgaria. Kremtiniș kșzșl skșnaș de sklșvie mi de môrte, mșreaș de fômete. Davastarea era ama de mare, în kștș nș se așzla nrin sate nișl kokomș, nișl nrșnkș, nișl frșktș, nișl vitș, nișl kșmpșrștoris, nișl vșnzștoris; nș se arșta nișl boeris nișl dregștoris, nișl apșrștoris; noporșlș imșrșmtieatș, ka tșrmele de lșnș, rștșșea îngrozitș, nrin mșngșl, pșdșrș mi rșnș, fșrș sprijinș mi mșngșiere; inimile bșrbagilorș se fșkșșerș mai debile de kștș ale mșșrilorș; œeș œe tșșeaș fericeaș ne œeș morgș, mi œeș œe mșreaș se bine-kșvșntaș. Peste pșginiș imșșginișndș-se șrgia dșmnezeeaskș, s'a rșdikatș Desnotș neste Serbia mi Samoderjegș neste Ilirikș, Kneazșl Lazarș în anșlș 1372, karele nrin eroismșlș seș, kșragișlș, îngelenșșșnea mi nietatea sa, a mai readșnatș mi a mai mșngșștș noporșlș desneratș, șmșrșndș levoile œele mariș din Serbia mi din o parte a Bșlgariel.

DOMNULU X.

Danș II Bassarabș.

Așesta, prekșmș ziserșmș, era fiș lșl Radș {^{D. Chr. 1376.}
Vodș II mi frate kș viitorisł Mirșea. Elș era gi-
nere nrșșmitșlș Lazarș Samoderjegșlș Ilirikșlș mi alș Serbiel. Istoria Serbșskș zice kș așestș Lazarș era {^{Chronolog. Serb.}
însșratș kș șna Milișa, din familia marelșl Samo-
derjegș Nemanș Xomilatș, din kare a nșșkștș doi fiș, Ștefanș mi Bșlkș, mi œiniș fete; fișlș seș Ștefanș, a rșmasș momtenitoris tatșlș adikș Samoderjegș alș Albaniei, Bosnei, Kroagiei, Sklavoniei, mi alș Mesiilorș, iar Bșlkș, ne însș-

rândăse, a mșrită fără moștenitorî; fetele însă le-a mșritat: pe cea întâi kă Knează Bălkă Branković generalissimă Ilirikslă mi ală Mesiiloră Ţngariei; pe a doa kă Knează Baos Voevodslă Albaniei; pe a treia kă Sismană kraiklă Bălgariei; pe a patra kă Dană Domnăslă Țerei Măntenemti¹; mi a cincea, prinzândăse de kătră Țărâ, se fără femeie lă Mșrată I.

Dană-Vodă, dăpă o domnie de mēse anî, a mșrită.

DOMNULU XI.

Mircea I Bassarabă.

D. Chr. 1382. } Acesta a fostă fiă lă Radă Vodă, karele s'a
Chronolog. } fărăkă denlină domnitoris ală Țerei Măntenemti, a
Țierel. } dekă atătă neste cele 13 jădege (înpresnă kă ală
Brăilei) kătră mi neste cele 5 ale Banatslă Kraiovei de neste Oltă. Pe timnăslă domniei lă, Săltană Mșrată I, plekândă kă mare nătere asăpăa Serbiei, Samoderjeggslă Lazară, de mi avea destăslă ajătoris de omțire mi de la Mircea-Vodă, însă, nebizzindă-se a se mșșă kă mălgimeă nekomnărabilă a Țăruiloră, a întrebăingătă o stratagemă. Ţnă Sărbă, nămită Milă Kombilă, dăpă înpăpășă lă, se pefără kă fărăgă, intră în tabăra țărăeaskă, fără înpăgimătă la Săltanăslă, mi anroniindăse de elă pentră kă să i se înkine, l'a lovită kă kăgăită în inimă. Săltanăslă mșri pe lokă, dar mi Milă fără îndată trăătă în băkăpă. Atăpă Lazară kătră asăpăa o-

1 Istoria Sărbăskă pe acestă Domnă ilă nămemte Neagă, kăndă dăpă năi o altă kronologie, năi dăpă xrisăve, nă se vede să fi fostă ne avelă timnă vre nă Domnă kă nămele de Neagă. Ama dar în istoria Sărbăskă este vederată gremă, provenită săă din năskriere, săă din altă întămulare. Klar năi din kronografă Română s'aă lăată dăpă asemine erore, atrăbăndă avestea lă Neagă-Vodă ktitorăslă Mănăștăreă Argemă. Adevrăslă însă este kă pe fata lă Lazară a gănst' o Dană Vodă, iar Neagă Vodă a stată dăpă vre o sătră de ană Domnă, mi avelă a gănstă pe fata năi altă Knează din Serbia Ţngăreaskă kă nămele Desnina, făndă kă Serbia Meieă era atăpă săă Țărâ, iar nă săă Lazară.

mitirilorŭ Otomane la lokŭlŭ ce se klŭmŭ Kassovŭ, mi gr-
 sindŭ-le ŭn neorŭndŭealŭ dŭnŭ ŭntŭmularea sŭsŭ zisŭ, omorŭ
 o mŭlgime de Tŭrŭi, kari ŭn fine ŭmŭ aflarŭ mŭntsirea ŭn
 fŭgrŭ, dŭkŭndŭ kŭ sine kadavrŭlŭ lŭi Amsratŭ pentrŭ ka sŭ-
 lŭ ŭngrŭpe la Brŭssa. Dŭnŭ aŭeasta, proklŭmŭndŭ-se ŭmpŭ-
 ratŭ Balazetŭ, nŭmitŭ mi Ilderimŭ, kare ne tŭrŭie {
 ŭnsemneazŭ fŭlgerŭ arzŭtorŭ, aŭesta mai ŭntŭis a { Cantemir.
 trekstŭ ŭn Asia mi a liniutŭtŭ tŭrbŭrŭrile kare se rŭdikaserŭ
 akolo; ne srmŭ, ŭntorkŭndŭ-se ŭn Esrona, s'a dŭsŭ asŭnra lŭi
 Konstantinŭ Markokraloviŭ Desnotŭlŭ Bŭlgariei, ne karele
 ŭnvingŭndŭ-lŭ, l'a sŭisŭ ŭnpresŭ kŭ Dragam ŭn bŭtae. Dŭ-
 nŭ aŭeaa, devastŭndŭ Bŭlgaria, s'a anronieatŭ de {
 marginile Dŭnŭrei, kŭtrŭ Nikonole. Akolo i-a emitŭ { Istoria Uni-
 ŭnainte Sigmŭndŭ Domnŭlŭ Transilvaniei, mi gene- { versala
 ralissimŭlŭ regelŭi ŭngariei Sigismŭndŭ, kŭ mŭlgime de o- { francŭsa a
 mtire komusŭ din ŭngŭrŭi, Transilvanŭi, Germanŭi, mi doŭ miŭ { 3-a ed.
 nobilŭ din Franga, kari veniserŭ kŭ komitele de Neversŭ ŭn
 ajŭtorŭ. Dar Balazetŭ, neŭngrozindŭ-se, a kŭzŭtŭ asŭnra lorŭ,
 mi atŭta vŭrsare de sŭnge a fŭkŭtŭ, ŭn kŭtŭ a sŭrgŭmatŭ
 kŭ totŭlŭ omŭtirile aliate, mi Sigmŭndŭ abia a skŭpatŭ kŭ o
 barkŭ pŭskŭreaskŭ. ¹

Mirŭea, vŭzŭndŭ trismŭlŭ Tŭrŭilorŭ ŭn aŭeastŭ bŭtlie
 mi, temŭndŭ-se ka sŭ nŭ vie mi asŭnra ŭerei sale, s'a dŭsŭ
 de bŭnŭ voe la Seltanŭlŭ mi ŭnkinŭndŭ-se i-a promisŭ a-i fi
 sŭpsŭŭ mi a-i da ne fie-kare anŭ kŭte 3000 de banŭ romŭi,
 ŭnsŭ kŭ tokmele, ka ŭeara sŭ fie astonomŭ, Tŭrŭi sŭ nŭ
 aibŭ niŭi o pŭtere saŭ amestekŭ ŭn ea, mi altele. Kronolo-
 gia ŭerei sŭsne kŭ kanŭtŭlŭvŭsnea lŭi Mirŭea s'a fŭkŭtŭ ŭn
 anŭlŭ 1383, dar bŭtlia la Nikonole a srmatŭ la 1393 ²; urŭn
 srmare dŭnŭ anŭlŭ aŭesta Mirŭea a ŭokinatŭ ŭeara la Tŭrŭi,
 preksmŭ sŭsne kronologia Serbiei.

1 Aŭeastŭ bŭtlie, dŭnŭ ŭlinkaŭ, (karele adŭce o mŭlgime de martori) se
 vede kŭ a srmatŭ la anŭlŭ 1396, mi kŭ a fostŭ ŭnsŭŭi regele Sigismŭndŭ
 ŭn resbelŭ, karele a skŭpatŭ ne o korabie la Konstantinonole.

(Nota Tradŭskŭtorŭlŭlŭ.)

2 ŭlinkaŭ kŭ mŭrtsŭile lŭi Tŭrogie, Bomfinie, ŭetrŭ de Reva, Kalvisie mi
 Engŭlŭ, aratŭ kŭ resbelŭlŭ de la Nikonole a srmatŭ la 1396.

(idem).

Chronolog.
Tierei

Dar dăru doi ani Baiazetș, călătorește tokmele-
le, a cerșit de la Mircea zece mi de galbeni mi
cinci sate conii ne anș. Domnșlș, neplecând-se la așeasta,
a preferatș a se bate. Deși Baiazetș, nlekând de la Adria-
nopolu kș mlgime de ôste mi trekând Dăneșea ne la Si-
listra, mi-a fșkștș tabșra în jșdegșlș Ialomiga, ne lokșlș țe
se kiamș Rovine, mi de akolo a înșeștș a strika înșreș-
rimile. Domnșlș a trasș poporșlș la mșngi¹, mi-a adșnatș

1 Dintre lșksitorii tramii de Mircea la mșngi, kșgi-va aș fșgitș în Tran-
silvania, mi aș rșgatș ne gșvernșlș de akolo (kare resida la Sebeș) șș
le dea lokșri, promigând a remșnea ne totșdeasna akolo. Așentând-
le-se șererea, le s'aș datș mi xrisovș, ne kare-lș reproducemș așe nen-
trș kșriositate.

„De la Jșdegșlș Magistratșlș Sebeș.

„Prin așeștș înșkriș aș nostrș, kare-lș dșmș la mșnile refșgi-
„lorș strșini din Valaxia așe în Ardealș, Vladislăș Klokogoveanș, Matei
„Viteșekș, Vladș Sokolș, Toma Dorobșgeskș, Dragomirș Vornicșlș,
„Lșșș Szabșșș, Onimeanș Soldșgeskș, din neamșlș Bakșș, mi la totș
„neamșlș lorș, se faye kșnoskștș kș din kasselle mșitorș sșșșșrș ale
„șeșinilorș de neste Dșșșre mi a deselorș mșdșșșni din parte Tarta-
„rilorș, mșmigii, mșșșindș đeara lorș mi ne Mircea-Vodș, Domnșlș lorș,
„aș fșgitș în mșmșntșlș nostrș, mi viindș la jșdegșlș nostrș s'aș rșgatș
„ka șș le dșmș șure lșksingș lokș fșș strșmștare; Noi înșș dșșș țe
„le-am rșșșșș kș ne totș fi nrlișigii mșșș ne vorș da fșgșđșingș de
„șșșșșere șeșinikș la ameșșminte mi legile nôștre ka șele-l-alte sate,
„aș venitș earșmi neste doș zile înaintea Magistratșlș, de hșșș voea
„lorș, kș kanetele nlekate, mi șșșșindș-se șșșșșreii nôștre, aș fșkștș
„dșșș datinș mi jșrșmșntșlș, dșndș la mșna nôștrș kș legșșșș tare,
„mi înșkriș alkșșșire. Așemine mi noi, în, nșșșș zisslș legșmșntș
„înșkriș, le-amș datș voie ka șș-mi gșșeaskș lokș șure lșksingș dșșș
„nrșșșș lorș; ei kș mșlgșmire mi-aș alesș lokșlș kare se nșșemte
„Kșlmea Dealșlșlș Kșeni, anrône de mșngi; iar lokșlș este nekșltivatș
„mi nliș de mșdșșre, ne kare dșșș țe-lș vorș kșșgi mi-lș vorș lșkra kș
„șilinga mi ostenêla lorș, șș ne nôtș algiș șș-i dea afarș de akolo; iar în-
„șreșșș șșntș mșdșri fșșmôșe mi poene largi nentș mșșșne, mi fșșșe
„nentș nrșșșre vitelorș; kare lokș fiindș kș este domneșkș, iar ne boere-
„șkș, l'amș datș lorș kș totș xotarslș mi kș mșngii lși ka șș-lș șșșșșe-
„șkș în nernetșitate. Dar fiindș kș aș venitș kș totalș miseri, nșma kș
„kornșșle lorș, mi ne-aș rșgatș ka șș le dșmș mi banii înșrșmștș, kș
„kșvșntș ka șș ne-i întôrșș rșndșri rșndșri, dșșș țe se vorș ameșa mi
„mi se vorș kșșrinde kș mșnka lorș, nentș ka șș fimș siguri de sta-
„tornisșșre lorș, le-amș șerștș înșkrișele mșmșntșlș lorș de momtenire

mai fâkștș; mi astfelș a rșmasș Valaxia earșmî neatșrnatș mi liberș pșnz la Lașotș-Vodș, kșrsș de 67 ani, în kare timnș, kș tôte kș Otomanii n'aș înșetată de a țrșbrșra Țeara, șerșndș totșdeasna nșmitslș tribștș, dar Domnii se lșpștăș vitezește, fșrș a se sșșșne la asemine șererî.

de mai mșlte ori miflokslș lorș; iar în zile de serșștori imî imnodobesșkș kanetele kș nene lșngî alese.

S'a gșsitș kș kale ne lșngș altele sș adșogșmș mi noi așe kște mtimș desne neamslș Romanilorș, kare aș fșksitș în așeste bșne țrei țeri, adikș Ardealșlș nostrș, Moldova mi Valaxia.

Marele Traianș, Țesarșlș Romei, dșnz învingerea mi sfșșșmarea totaș a Davilorș, a adșșș fôrte mșlte kolonii din Italia în așeste țrei țeri, kș kare viindș singrș, le-a lșsatș în deosebite lokuri, mi de așe dșkșndș se, a lșsatș mi mșlte inskrinșionî ne nețre mi ne stșnzî, din kare șele mai mșlte s'aș nșstratș așe în Ardealș mșltș timnș; iar în Valaxia a fșksitș ne Dșnzre șnș minsnatș nodș de neatrș, kare mi kiarș la Roma fș admiratș; anoi imșșrgindș la koloniile Romane montenirea Davilorș dreutș în țrei nșrgî, a amezatș mi skașnșlș stșșșnșreî lorș în așelamî lokș șnde mai nainte era skașnșlș imșșșragilorș Daviș, așe aprône de rislș Mșremș; kare lokș, fiindș kș nșmșntșlș era mai prodșktivș, din vekime kșrșđitș mi nșnșlatș, sta mi gșverna din partea Romei o anșme astorităte, kare kșrmșea mi șele-l-alte doz nșrgî a ȝerilorș de joșș Moldova mi Valaxia. Astfelș darș se stșșșneăș șele țrei provingii de kștre Romani; mi s'aș ziditș în ele mi ȝetșđî din temelii în lokuri de asilș nșntre timnșri de nevoe, din kare se anșrăș kș sigșrangș. Dar dșnz ȝe s'aș întemeetș koloniile Romane, mi șnite kș aștoktonii Davi mi ȝeđî, așșșșerș la mșltș nștere, șnș țrșbrștoris din nșrgile Moldovei, a înșenștș a așiga ne honorș, mi a îndemna șnșritele șimnle la reșkôlș, kș kșvinte kș arș nștea singrî sș-mî nșșeasș nșmșntșlș, mi îndemna kș sș-mî rșdișe domnie neatșrnatș mi aștonomș. Dșnz kare mi s'aș fșksitș țrșbrșrare între dșpmii; dar a linimti'o stșșșnșrea de așe kș nștșrea omtilorș, mi kș aștorisłș trimisł de kșrșșitorisłș Valaxiei. Dșnz țreșere de timnș înșș, iaramî s'aș rșdikatș mai mșlte mi mai dese neșngeleșeri mi rșșkôle, nș nșmal în Moldova, dar mi în partea Oitșlș kare se întide nșnz la rislș Tissa. Pșntș arșștatele neorșndșele mi țrșbrșșri, kșrșșitorisł ne mai nșșșndș-se oușșe dșșșmanilorș lorș de nșrin nșșșșșș, aș stșșșștăș ne Romșnii fșksitorî desne kșmnii de ȝea parte de Dșnzre în Mesia; ne șrșmș s'a nșșșitș mi partea de mșnte a Moldovei, mi viindș fșksitorii așe în Ardealș, s'aș amezatș ne lșngș rislș Mșremș. Din așeasta lșșndș inimș ȝođî, aș kșkikatș ȝerile așeste mi aș fșksitș marî strikșșșșni. Nș mșltș dșnz așeș, așkșșndș-se Șngșrii (șăș Șni) mi koborșndș-se de la rislș Șngșre

Râmzîndş dşnz aşeasta Mircea Vodă în pace mi în linişte, a ziditş mi Mânştirea Kozia în jşdeşşlş Vâlcea, lşngş rislş Olţ, mi strâmştîndş-mi tronşlş de la Kârtea de Argemş, vara petrecea la Târgovişte, arz eara la Baksre-mi, fşkîndş în amîndoz lokşrile nalatsîrî mi biseriçi. Aşesta s'a bştşţ mi kş Işga Vodă din Moldova, mi învingî-

din Svitia mare, aș gonită ne Gogi din pargile răzbitene spre pargile
așsene ale avestorș ȣerî, kôrora atșnye le s'aș kaxsatș de a dosa ôrș
strikyșine mi devastare. Pe zrmș, înmelyindș-se Belgarîi lăksitorî ne
lâng rîlș Bolga din Svitia, aș venitș asșnra Șnilorș, devastândș mi a-
vestia ȣrile, mai alesș Ȣeara Mșntoneaskș, ai kărcia lăksitorî se trșse-
serș în mșngi Karnagi, de znde i-aș nșmitș Mșnteni, fiindș kș în Mol-
dova atșnye s'a flăkstș nșatiire totalș, trekdândș în Ardealș mi așel ȣe
mai remaseserș de la ȣea întîi strșmstare. Asemie mi Mșnteniî din
kassa nșvșlirei Belgarilorș, aș trekstș aȣe la fraȣii lorș Romani din Ar-
dealș, mi nș înȣetaș de a așnra libertatea lorș mi nșmșntșlș lorș de
momtenire; mi șncorî se stșpnșneaș de kătre Șngșrî, alteorî profitândș
de okasișne, skutșrăș jșgșlș șșpnșnerê, nșntș kare totșȣeasșna întșre
Șngșrî mi Romșni era dșșmșșnie, nșntș kândș Belgarîi mi Șșrbilș ame-
zagi în Mesii, aș priimitș kredinga kreștșineaskș; atșnye înșkșndș-se
întșre ei, aș kșpștatș din neamșlș Șșrbilorș mi domșș ne Bassarabș *,
karele reskșmșșrândș de adosa ôrș kș mșltș vșrsare de șșnge patria
sa, atștș elș kștș mi șrmștorî lși aș șmłstș eargșni pșmșntșlș așesta
de Romani mi Mșnteni, znde lăkseskș nșntș aștșzi; dar adeșvșragiî vekî
Mșnteni șntș lăksitorîi de aștșzi de dinkolo de Oltș din Valaxia mikș;
nosteritateș așoi înmelyindș-se, s'aș întinsș mi în totș pșmșntșlș Ar-
dealșlși, fșrș niȣi o deosebire saș esșșșșșne din fraȣii lorș Ardelenî.
De aȣeeș mi ne Mșnteniî veniȣi akșmș la skășșnlș nostrș, i-amș prii-
mitș ka astoktonî, mi le-amș datș de momtenire pernetș, lokșlș arștatș
în inșkrisslș nostrș, dșșș kșvșntșlș de șșpnșnere kare ei ne-aș datș noș,
de bșntș voea lorș.

Dar daka ne înțetatele amestekăturî lokale, mi melta îmbilmsigare a snora, a fukstă ne veî mai msluî din Romaniî de aivi iobagi, saș sklavi, nreksmă în Valaxia ne Rămăni, mi în Moldova ne Vevini, adikă veviniî boerilor, Domnia noastră înș nș le dă avestă nșme, și îi îndatorente nșmal sș sremez dănt kourinderea înșkrisișli legământî nentș aveste.

* Fiindcă kă neamslă Bassarabemulorlă, înnesenr kă koloniile Dako-Romane strămstate de Avrellian în Mesia do sssă, nsmrlă mai ne arnă Serbia, lăkesne ne lokslă karē astslă se klarn Bassarabiqlă, asă llasarraviqlă, Ţngierll modernl ml aluij s'as latsă a zivē kă Bassarabiil se tragŝ din Serbi. Dar nsmirea lorŝ aratŝ mai nrobabilŝ, kă ei se trageasŝ din Bassarabia, kă de akolo as venitŝ în Davia, mi anoi s'as strāmstatŝ kă veii-aluij în Mesia.

dă-lă a lăatș ȳetatea Kilia. Dar dăpă o domnie gloriôșă de 18 ani, a trektș la altă viașă.

Kronișile Bizantidei zikș kă Domnălă așesta ar fi fostș înpreșnă kă Sultaniș Măratș II mi asșura Konstantinonolei, dar gremeskș kă nămele; kăȳi Măratș a înpășăgitș kă 21 ani dăpă môrtea lăi Mirșea, kare s'a întămulatș în zilele Sultanișăi Săleimanș II. Iar așela ȳe a fostș aliatș kă Sultaniș Măratș II, a fostș Vlad-Vodă Ȳenemș. (De la Domnălă așesta essistă xrisôve kă vekea dată 6896, 6898, 6902 mi 6907.)

DOMNULU XII.

Vladă I Tiepesiu Bassarabă¹.

D. Chr. 1400. } Așesta era fiș lăi Mirșea-Vodă, karele nentă o insăltă ȳe aș făktș boeriă din Tărgoviște zășia din fragiă sei, mi-a rășăsnatș kă kinsă așesta.

În zioa de Pămă, ne kăndș ȳei bătăni se dedăș la veselia mănășărei, iar tineriă mi tinerele la danșă, de odată înkonjășăndș kă omșirile ne togi boeriă, i-a nrinsă kă grămada; mi ne ȳei bătăni i-a nășă în peni înprejășălă orășălăi, dăpă kare l'aș nămitș Ȳenemă, adekă ingeniștoră; iar ne ȳei tineră, înpreșnă kă femeile mi kă fetele loră, prekșă se aflăș înuodobăgi de zioa lăminată, i-a trimisă ne togi la Poenari, în jădegișă Ialomigăi, mi i-a nășă să măn-

Skrissă'a karteă așesta min mțirea domniă la Magistratsă din Seseșă la anăș de la Kristă 1396 în lăna Noembrie.

„Markă I, ministră. „Ioană Baronă.

„Georgie Aleksieșă. „Toma Sebeșă.

„Martină, insnektoră domniă.

„Uli eșă translatoră așestăi înkrisă Nikolae Dimitriăviă din tăr-gălă Sidigină*, adeverekă.

„Ierodiakonălă Nășă Klokogăeană din Banată, adeverekă kă este în-„tokmă konie dăpă originalălă, kare l'amă nrekrisă înșemă kă mănă mea.“

* Oare să ne fie Sigedină?

(Tradukșoriălă.)

1 Nămele pronriă al așestăi a fostă Mixail; nentă ȳe i s'a zisă Vlad ne se mție.

ceasak la cetatea kare o zidea atunc; mi astfelis ka ne kriminali i-a muncit pânz kânds aș nstrezitș xafnele ne dnmii, de aș rmasș goli nșma kș kornșrile, mi nșma dș- nș așee i-a ertatș.

Pe timuzlă kândă se sise avestă Domnă ne tronă, Timșrlenă Maxlă Persiei a nrină robă ne Pderim Baia- zetă, karele în anslă ală treilea (șniț zikă kă dșnț 8 lșnț) ală robiei lșl a mi mșrită. Pderimă, lșkândă mșe fi, șnslă din ei, nșmită Mșsa, a trekșă Marea Neagră ne la Sinone mi a venită în Țeara Romșneaskă. Aice Vladă Vodă l'a nrimită kă tótă onórea mi l'a lșsată în tótă libertatea kă sș netrêkă nrin Țeară. Mșsa, nșindș-se în înșelegere kă sa- traniț mi kă mai maritș îmșșrșgiei de neste Dșșșre, a în- ȝenștă sș adșne omțiri, mi kă ajștorislă lșl Vladă Vodă trekândă Istrălă, a mersă asșșșra Adrianopolei, mi șșigândă ne Mșșșrmană fratele seă, mi-ș lșată tronslă nrinșșșkă.

Acestă Domnă a zidit Mănăstirea Snagov în judegălă Pfovălel, nrekămă se vede din xrisovălel Mănăstirel. Acesta ne zrmă a tăkătă parte în esnedivăisnea lăi Săltană Măradă II fislă lăi Meemetă I asăpna Konstantinoplel, în kontra lăi Ioană Haleologă, unde bătândă-se înnreznă kă Tărgul în kontra Romaniloră, se zvise în ală 23-lea ană ală domniei lăi. (De la acestă domnă sântă xrisové: la Snagovă kă data 6920; la Kotmana kă data 6926; ui la Kozia altăle kă data 6927.)

DOMNULU XIII și XIV.

*Dragulă I, fiul lui Mircea Bassarabă și
Vladă III, fiul lui Vladă Tepeși.*

Ajungeând în Pears întirea despre morțea lui Vlad Țepeș, boerii să aleasă Domn să fiisă lui Mircea nămită Dragulă¹. Pe atuncie să fiisă bastardă ală lui Mircea, nămită mi elă Dragulă, (kuci Mircea

D. Chr. 1493. Istori. Bizantina.

**D. Chr.
1423.
Istor. Bi-
zantina.**

1 Istoriji nostri ne avestš Domnš ilš nšmeskš Drakš, saš Drakula.

[illegible]

ratzlei Paleologs; dar mi George a kăpătată drentzlei să fakă
cetatea Smedrova lăngă Dănepe.

Istoria
Bizantina } Amărată apoi, păgătindă-se a merge asăpra Ţu-
găriei, a trektă Dănepea pe la Nikopole, unde l'a
păimătă Drăgă-Vodă kă omțirile sale; dăpă ačeasta aș tre-
ktă Ţăruii kondămă de Romăni în Transilvania, pe kare aș
găsit'o demărtă, kăci Ţăngării aș strămătată toți lăksitorii
pe la țețăpă. Deăi mergăndă asăpra Sibiiălei, țețăgenii, fă-
ră a deskide nărgile, i-aș întăminată ka pe dămmană, mi aș
șăisă măpă din ei. Amărată atănce, văzăndă ne de o par-
te kă omțirea sa nă era destăle de nămerosă, mi pe de alta
nefăindă tokmă sīgără de kredinga lei Drăgă-Vodă, s'a în-
torsă mi a trektă peste Dănepe.

Cantemir. } În așleă șmătoris, făkăndă espediție asăpra
} Serbiei, mi dominăndă-o, s'a întorsă iărgămi la A-
drianopole, ka să erneze akolo, adăkăndă kă sine mi pe
Istoria
Bizantina. } să fii ală Desnotălei Serbiei Grigorie, pe kare l'a
} găsită la kăcherirea Smedrovei. Akolo viindă Drăgă-
Vodă ka să-lă salsteze, Amărată, kărsia favorităle seă Fa-
dălăxă îi sășese kă avea de kăgetă a-lă trăda kăndă ilă
kondăcea în Transilvania, l'a trimisă la Kalisnole; akolo gi-
indă-lă măi mălte zile în tără, i-a țețtă să-i dea ostăteci
pe fii seă. Drăgă-Vodă atănce mi-a dată koniă, kari erăă
ină nemăteri, mi Amărată i-a trimisă la o țețate din Asia,
nămită Nimfeă, iă lei i-a dată libertate a se întănce în dea-
ră, lăndă de la elă mi iărgămintă de a fi kredinăosă.

La așleă dăpă ačeasta s'a dășă mi împăratăle Ioană
Paleologs în Italia, nătră șnirea bisericiloră.

Desnotăle Serbiei George Branković, văzăndă kă mi-a
Istoria
Serbiei. } nărdătă domnia, rămăindă nămă kă păgăne țețăpă,
} țe le ștăpănea în Italia, a venită la Regina Ţăgăriei
kă lăkămi, mi a țețtă ajătoris. Ačeasta, îndănlekăndă-se
de răgămingile lei George, a ordonată fămosăleă Ţniadă,
Domnăle Transilvaniei mi generalissimăleă Ţăgăriei ka să-i
dea ajătorăleă năntinăosă. Ţniadă, adănăndă ka 25 miă kă-
lăregă mi săgetători, kă keltăelele lei George, karele era
fărtă bogăte, mi trăgăndă în aliăngă mi ne Drăgă-Vodă, aș

trekstră peste Dănele; ne akolo înaitănd-se reuene arzând mi pândind până aprone de Sofia, s'aş onrită între pândile karé sântă între Filiponole mi Sofia. Akolo i-aş întimnată Amsrată kă omirile țe i-aş venită de la răsărită în- pueză kă Skender-Beî, Domnăle Enirăle mi ală Albaniei¹. Dăne mai multe xărşiri mi, în fine s'a făktă bătălie generală unde, ajstaşi de desertarea lăi Skender-Beî, Ţugrăi aş reuărată o viktorie străşită, robindă mi mai mări Pami generală tărmeti. Atăne Amsrată, strămtorată a țe-re paze, a întoră lăi Brankoviă tôte lokşile lăi în- pueză kă Smedrova, preksă mi koniă lăi, din ka-^{Istoria Serbiei.} ri ne Grigore mi ne Stefană ū orbise, mi ne fiă lăi Dragş-Vodă; pētră kare a trimisă solă în Ţugaria, mi s'a înke- cată pazea la ană 1440 kă tokmele ka niă Ţugrăi să mai treakă Dănele în kontra Ţugrăilor, niă Ţugrăi în kontra Ţugrăilor. Dar generalissimă Ţiadă n'a făktă jărmăntă, zikăndă kă elă nă domnepte, ți se domnepte.

Kătre ană 1443, Ladislă regele Ţugariei mi^{Istoria Bizantina.} ală Poloniei vărândă progesele Otomanilor, mi în- demnănd-se de kătre Papa snre a pāne stavilă nekredin- ūomilor, a adănată kă sirgăingă omire ka să se dăkă a- sşura lăi Amsrată mi să restatorničeaskă me George Bra- govăi în drentşile lăi asşura Serbiei. Ţiade, Domnăle

1 Avestă mare bărbată s'a năsktă în oramăle Kroia, kanitala de atăne a Albaniei; anoi a fostă kresktă în kărtea lăi Amsrată, fiindă kă tatălă seă Ioană Kastriotă, ilă dedăse ostatekă, dăne tokmeala țe avăsele kă Amsrată. Irin talentele mi eroismă seă, ajăne a fi isbită de Amsrată mi înaintă la rangă de generalissimă; lăndă partea la mai multe e- smedivăni, Ţugrăi, dăne genăle kare-lă avea, ilă nămiră Skender-Beî, adikă Marele Aleksandră. Dar în resbelsă kă Ţugrăi elă profită de timă ka să deserteze, mi să se tragă în Albania kă omirea kă țe i-a rămasă kredingioşă, alăgăndă de akolo ne togă Ţugrăi mi deklarănd- se singră stăpnitoră. Dăne avăsta Amsrată, ărkăndă felări de ki- nări ka să-lă innaze, n'a nătată; în fine a nlekată kă 200 mi omire asşura lăi, iar George nămai kă 18 mi omăi a ginstă ontă-zevă mi dăne de lănte, mi a fostă năşrea învingătoră atăte asşura lăi Amsrată kăte mi asşura lăi Meemetă, momtenitoră seă. Nămai dăne mărtea lăi Georgie, Balazetă III a nătată kăveri Albania, mi a o inkornă kă imnerăle Otomană.

DOMNULU XV.

Vladislav II Bassarabă.

Kă tôte kă kronologia Transilvaniei zice kă Ţniade, dănuŭ ȳe a ȳaisă de Dragă-Vodă, a ameazată în tronă { D. Chr. 1444. Pomăn. ne sâă ôrekare Dană-Vodă, mi dănuŭ aȳeea s'a în-torsă în Transilvania, însă niȳi boerii nă l'aă primită, niȳi nămită a domnită, ȳi prin îngelegere generală aă alesă Domnă ne Vladislav, neuoă lăi Mirăea-Vodă; iar ne Dană l'aă ȳaisă la Tîrnoră în anulă 1445.

Pe timnăă aȳesta a nlekată mi Ţniade asănra lăi Săltană Mărată, dar învîngăndă-se mi întorkăndă-se prin { Chronol. Serbia în Ţngaria, George Brankoviȳi l'a prinsă mi l'a { Serbie. înkisă. Kăvântăă seă făse, kă Ţniade, dănuŭ ȳelă întăă aȳ-toră ȳe-i dădăse în kontra Tărgiloră, îmi anronriase tôte lokările lăi George lăate de la Tărgi. Brankoviȳi dar îă ȳină înkisă nănuŭ kăndă i-a nătită tôte keltăelele mi nagăbile, mi anoi l'a liberată. De aȳeastă okasiŭne profită mi Domnăă Rômăneskă, kăȳi atănuȳ năse stănuŭire ne lokările kare le lă-ase Ţniade dănuŭ bătăea kă Dragă-Vodă. Aȳestă Domnă a zidită mi biserika Domneaskă de la Meriwoi. Dar skălăndăse ne ȳrmă Radă-Vodă, fiăă lăi Dragă-Vodă Bassarabă, nămită ȳelă frămosă, mi bătăndăse kă elă în mijlokăă Tîrnorăă, îă ȳaise, dănuŭ zȳe ană de domnie.

Kronologia ȳereă greăemte zikăndă kă elă a domnită ne la anulă 1427; kăȳi dănuŭ data sâăi xrisovă ală seă, gă-ăită la satsăă Băimăra săă Loviŭtea, în jădeȳăă Argemăă, kă anulă vekă 6959, mi dănuŭ data inskriȳăă de ne mormăntăă seă afătoră la Mănăstrea Dealăă de lăngă Tărgoviŭte lămărită se dovenite kă a domnită la anulă 1445, mi kă la 1455 s'a ȳaisă. În timnăă domnieă aȳestăia s'a întăm-

nămă prin virtăgile mi eroismăă seă, de măse ori a bătăă ne Săltană Măradă la asăedăă Beligrăăă; mi kă tôte aȳeste kăndă a mărită, la anulă 1457, Amărată l'a nănsă, zikăndă kă nă a măi rămasă ȳine să-lă făkă a-mă esservita kăragăăă mi talentele sale oăămăntă.

platș mi Izarea Konstantinonolei de către împăratul Otomanilor Sultanel Moametș II la anul 1453 Maiș 29.

DOMNULU XVI.

Radu Vodă III Bassarabă, celă Frumosă.

Pe timpul domniei așestăia a venit Ștefanș-Vodă nș-
 D. Chr. 1456. } mitș mai tărșis *Țelș Mare*, fișlș lși Bogdanș-Vodă
 } gonitș de Petrș Aronș Domnșlș Moldovei, mi a ȳerștș ajstorș de la Radș-Vodă. Așesta, dândș-ȳ omștire de așensș, Ștefanș-Vodă a intratș în Moldova, mi gonindș ne Petrș s'a ameșatș în tronșlș seș ȳelș nșringeskș.

Așestș Radș-Vodă a ziditș mi Mănșstirea Ținganș în jșdeșlș Ilfovșlș; iar dșpș o domnie de ȳinȳ ani, a mșritș.

DOMNULU XVII.

Vladă Vodă II Bassarabă, pronumită Laiotă.

Așesta a fostș frate kș Radș ȳelș Frșmosș, feșiorșlș
 D. Chr. 1460. } lși Dragș Vodă mi nepotș lși Mirȳea ȳelș bștrșnș.
 Chronolog. } Kșmș s'a ameșatș ne tronș, vșzșndș învingerile lși
 vechie a } Șșltanș Moametș II, Izarea Konstantinonolei, kșderea
 Țerei. } totală a immerisłș Romanș, frika mi gróza Eșronei întregi, s'a konsșltatș kș Mitronolitsłș mi kș boșeriłș, mi aș ȳșsitș
 Istoria } kș kale ka șș înkine ȳeara de alș doilea la Pórtă
 Bizantina. } Otomanș. Deȳ dșpș ȳe s'a întorsș Moametș din eșpediȳșnea ȳe fșkșse în Pelononesș, Iiria, Livadia mi alte provingiłș, mi omșrindș-se la Adrianonole a sakrifikatș ne notabiliłș nșmitelorș provingiłș ne kari-ȳ adșsese kș sine, atșȳȳe
 Chronolog. } a trimisș mi Laiotș Vodă kșȳȳ-ȳa din boșeriłș mai de
 Țerei. } frșnte kș darsri mi ȳ-aș oferitș șșnșnerea ȳerei (la anul 1460) kș tokmealș ka ȳeara șș dea, șșb nșme de tri-bștș, kște zȳȳ mił galbeni ne anș, șș fie șșb proteȳȳșnea

Porgei; dar ayeasta sꝛ nꝛ chearꝛ mai mǎltꝛ niꝛi sꝛ se amestech de felis în kǝrmǝirea pereĩ, ȝi ea sꝛ fie kꝛ totslꝛ liberꝛ mi astronomꝛ. Fǝkǝndꝛ-se ayește tokmele, dꝛnꝛ cherearea boerilorꝛ s'aꝛz întǝritꝛ mi kꝛ Xatimerifꝛ, adekꝛ xrisovꝛz îmǝnǝrteskꝛ. Atȝnȝe mi Seltanslꝛ a onoratꝛ ne Domnꝛ, trimigǝndꝛ-l doꝛ tǝsĩrĩ, saꝛz kóde de kalꝛ (dar are gradꝛ de treĩ tǝsĩrĩ ka mi Viziriĩ, fiĩndꝛ kꝛ are astoritate nemȝrginitꝛ în domnia lsi); i-a mai trimisꝛ ínktꝛ mi xainꝛz îmǝnǝrteskꝛ, karele se nsmemte kabanigꝛ, (vezi la Tomslꝛ III desure întronarea Domnilorꝛ, Partea VII.) Sangeakꝛ, adikꝛ stemꝛ, sabie mi tonszꝛ (bǝzdsǝanꝛ.)

Dar dꝛnꝛ doi ani, la 1462, a trimisꝛ Seltanslꝛ ordinꝛ Domnslĩ ka sꝛ meargꝛ kǝrǝndꝛ la elꝛ snre ínkinare mi sꝛ-i dskꝛ innresnꝛ kꝛ tribetlꝛ anǝalꝛ mi ȝinȝĩ sȝte koniĩ, nre kari Seltaniĩ mai de mǎlte ori ĩi ȝerȝserꝛ de la preȝedesorii lsi Vladꝛ mi nꝛ-i kǝnȝtaserꝛ. Atȝnȝe Domnslꝛ a rȝsȝnsȝ, kꝛ banĩ este gata a-i rȝsȝnde, iar koniĩ kꝛ nenȝtingꝛ, mi kꝛ mai kꝛ nenȝtingꝛ ínktꝛ-i este ka sꝛ meargꝛ insȝmĩ sȝ i se ínchine. Ayește rȝsȝnsȝrĩ aꝛz întǝritatꝛ fórtē tare ne Seltanslꝛ, dar dominȝndꝛ-mĩ mȝnia nentȝ kassā ernei ȝe se anronia, a trimisꝛ sȝ-i chearꝛ nȝmai tribetlꝛ anǝalꝛ, trimigǝndꝛ-i resȝnsȝ kꝛ nentȝ ȝele-l-alte se va gȝndi mai tȝrziꝛ. Trimimĩ Seltanslĩ ajǝngȝndꝛ în ȝearꝛ, aꝛz snȝsȝ Domnslĩ ȝele ȝe le se ordonase; dar Domnolꝛ a nȝsȝ índatȝ de i-a trasȝ ne ȝeanȝ, mi fȝrȝ a nerde timnȝ s'aꝛz skȝlatȝ kꝛ omȝtirea kȝtȝ avea, a trektȝ Dȝnȝrea mi a jȝfȝsitȝ nȝrgile Dristei, de sȝnde urinȝndꝛ mai mȝlgĩ robĩ de honorȝ prostȝ, le-a anlikatȝ aȝeeamĩ nedensȝ, dȝnȝ ȝe s'aꝛz întǝrnatȝ în ȝearȝ.

Dar sȝnȝ generalȝ alȝ Seltanslĩ nȝmitȝ Xadimȝ Chronolog. Serbiei.
 Папа, aȝȝndꝛ-se desure nȝrgile Dȝnȝrei, mi voinȝdȝ a-mĩ arȝta vitejia, a trektȝ kꝛ zȝȝe miĩ de Tȝrȝĩ în ȝeara Mȝrtenȝskȝ. Vladꝛ atȝnȝe i-a emiȝ înainte, mi, dȝndꝛ-i rȝsboĩȝ, a ȝȝisȝ o mȝlgime de Tȝrȝĩ, mi ne kȝȝĩ aꝛz ĩrinsȝ viĩ ĩnnreȝnȝ kꝛ komandatslȝ lorȝ, ne toȝĩ i-a ȝȝisȝ urinȝeanȝ.

Kȝmȝ a aȝzitȝ de ayeasta Seltanslȝ, a adȝnatȝ neste o sȝtȝ ȝinȝĩ zȝȝĩ de miĩ de omȝtire, mi emiȝndȝ din Adriano-

nole, a ajunsă la Dănre unde a făcut tabăra, amănândă să-î viz tóte trupele. Iar Domnslă a strămutat tóte mslgimea lăksitoriloră către mngiú Karnagi prin păsri mi loksrí grele de răsbtstă, lăsândă kəmniile kə totslă păsri de ómeni mi vite.

Între ačeste, trekândă mi Sltanslă Dănrea, a făcută kale de mēnte zile făr să întelneaskă ničí omă, ničí vită, făr să găsaskă ničí de mēnkată, ničí de bștă; dar ajngândă la o kəmnie mi vșzndă mi de gení pline kə trșsrí de morgi, în mijlokrlă kșrora sta ne o deapă mai naltă Xadim-Папа imbrăkată kə rouă, s'a smultă de întristare la vederea snei șcene atăt de tragiče mi neamtentate, mi a rămasă în șitare. Vladă, folosindă-se de o nónte întzekósă, a emită în liniște din păsri kə omțirea sa, mi kșzndă ne arina dreantă a omțirei Otomane, a făcută snă mčelă infrikomată, kčví dșnă inkșerare, kiară Tșrčí se șvideă eí întré eí, nekșnoskândă ne dșmmaniú loră. Dșnă če s'a făcută zioă, Romēniú s'aă retrasă iarămi la stșnile loră, iar Sltanslă Moametă, kșprinzndă-se de spaímă, s'a întarnată kə rămine peste Dănre, mi s'aă dșă drentă la Adrianopole.

Dșnă ačeastă, Domnslă înureșnă kə poporslă, koborândă-se eargămi la lokșrile sale, deara a venită în starea sa de mai nainte, bșkșrândă-se de pace mi neatșrnare. Vladă a mșrită în ală 8-lea ană ală domniei sale.

De la Domnslă ačesta se află doșă xrisóve: snslă la Mēnșstirea Kozia kə data veke din anslă 6974, mi altslă din anslă 6975.

DOMNULU XVII.

Vladă Vodă II Țiepelușiu Bassarabă.

Ačesta a fostă fiú lăi Dană Vodă IV mi strșnepotă lăi

D. Chr.
1468.
Chronolog.
Serbiei.

Vladă Vodă Денешă. Dșnă če s'a alesă Domnă, eí s'a dșă în persónă la Sltanslă Moametă, karele se întorsese la Adrianopole învingťtoris din esnedigisnea če făkșe asșnra Enegiloră în Eșrine, mi inkinândă-se

I-a oferitŝ sŝnsnerea Țerei mi alianga sa, în anulŝ 1470. Sŝltanulŝ, bŝkŝrŝndŝ-se fŝrte de aŝeasta, a dŝrŝitŝ mi alte privilegiiŝ Țerei prin alŝ doilea Xatixmaixmŝ împŝrŝteskŝ. Dar Stefanŝ, Domnulŝ Moldovei, aŝzindŝ de legŝtsra lŝi Vladŝ kŝ Sŝltanulŝ mi, pŝensindŝ ka nŝ kŝmva sŝ vie aŝsura lŝi, s'a sŝkotitŝ a lŝa mŝssŝi de sigŝranŝ; deŝi skŝlŝndŝ-se kŝ destŝlŝ nŝtere de ostauŝi, a intratŝ în Țeara Mŝntenŝskŝ, mŝdŝndŝ mi jŝtŝindŝ o mare parte de lokŝ. Vladŝ Vodŝ, adŝnŝndŝ-mi mi elŝ omŝtirile, i-a emitŝ înainte mi întŝlnindŝ-lŝ în jŝdegulŝ Slam-Rimnikŝ, ne valea rislŝi de aŝemine nŝmire, s'a fŝkŝtŝ o bŝtlie învermŝnatŝ mi kŝ mŝltŝ vŝrsare de sŝnge. Dŝur aŝeasta, fŝkŝndŝ-se înkŝ mai mŝlte bŝtlŝi înre aŝemŝi Domnŝi, în fine Stefanŝ a învinsŝ mi urinzŝndŝ ne Țelŝmŝi Vodŝ i-a tŝeatŝ kanŝlŝ, dŝur o domnie de mŝnte anŝi. Atŝnŝ Stefanŝ, pŝindŝ stŝpnŝire mi ne kamŝtala Bŝkŝremŝilorŝ, a amezatŝ Domnŝ ne sŝn Vladŝ nŝmitŝ Kŝlŝgŝrŝlŝ, mi s'a întorsŝ la Moldova. Dar Radŝ, fiulŝ lŝi Țelŝmŝi, karele dŝur sŝrŝrmarea tatŝlŝi seŝ aflase azilŝ neste Dŝnŝre la Țŝrŝi, kŝpnŝtŝndŝ ajstorŝ de la Sŝltanulŝ, a intratŝ în Țearŝ, sŝnde ajstŝndŝ-se mi kŝ kŝte-va omŝiri pŝmŝntemŝi, s'a bŝtatŝ mi a învinsŝ ne Radŝ, gonindŝ-lŝ afarŝ din Țearŝ dŝur o fŝrte skŝrtŝ domnie.

Aŝestŝ Vladŝ Vodŝ Țelŝmŝi a înŝenŝtŝ a zidi Mŝnŝstirea Glavŝiokŝlŝ în jŝdegulŝ Vlaŝka, kare înŝ s'a terminatŝ sŝb fiulŝ seŝ Radŝ Vodŝ, în anulŝ 1496.

DOMNULU XIX.

Radu Vodă IV, numitŝ celŝ mare.

Aŝesta, kŝmŝ s'a sŝitŝ ne tronulŝ pŝringesekŝ, a voitŝ sŝ rŝsŝne mŝrtea tatŝlŝi seŝ. Deŝi adŝnŝndŝ o-
 mŝire kŝtŝ a nŝtatŝ, kŝpnŝtŝndŝ mi ajstorŝ de la D. Chr. 1475.
 Țŝrŝi, a avŝtŝ neînŝetatŝ resbelŝ kŝ Stefanŝ Domnulŝ Moldovei, mi abia dŝur mŝltŝ vŝrsare de sŝnge mi dŝzne nenŝtrŝ ambe pŝrgile (pŝekŝmŝ mai nre largŝ se va sŝsne la

biografia lui Ștefan Domnului Moldovei) s'aș împărat, lăzând Ștefan Vodă mi de soție ne fata Radu Maria, ne kare o prinsese robu mai nainte.

Întămplându-se a mări Sultani Moameș II, mi fătându-se împărat Sultani Baiazet II, Radu Vodă s'a dăș în persón la Konstantinople, ka s'z se inkine Sultani, mi s'z înocăș Xatixmașmsrile nentru nriveligirile gerei. Dar între aște Patriarxi Nifon, aflându-se în inkisórea de la Adrianople dăp zgia împăratească, mi istoria aștăia referându-se mult k domnia lui Radu Vodă, prekș mi k așea a zmașlă seș Negr-Vodă, amș gșit k kale s'z o deskriș așe.

Așt Nifon era nativ din Pelopones, din ptingi avș, kviom mi din familie străvít. Dorind a imbrăgima viaga monakală, mi-a lăsat ptingi mi, dăkându-se la mntele Atos, în kărnd s'a făt mi preot în mntiștea Pantokrator. Întămplându-se s'z mór eniskonsl din Tessalonik lăksitor de akolo, kšnosknd virtșile mi îngelenșnea lui Nifon, s'aș dăș la el mi k mar rșgmingi l'aș indșlekat s'z primească eniskonsl lor. Apoi dăp mórtea Patriarxi Simeon, fătându-se konviliș de Arxierei rșșriteni mi așseni nentru kășri eklisiatișe în Konstantinople, prin vot șnanim mi prin Xatimeriș imperial, Nifon se făt al zșelea Patriarx dăp lărea Konstantinoplei. Nifon, karele făr de voe primise așmine demnitate, predika k neobosire lămina adevrșl ka șnl șe era din șei mai învșagș ómen de ne timșrile așele. Dar fiind k onrea ne niute kleriș de la fantele mi nrtșrile șele nekșviinșóse mi rele, așentia isbtirș neste kărnd a-lă destitșa făr kvntș prin firmanș împăretesk. Nifon, făr niș o pșrere de rșș, retrăgându-se într'o inșsl din Marea Neagră în fag k Sozonole, imi netreșea viaga în liniște. Nș tșziș inș, rekemat de kștre konviliș, a venit earșmi k ordinș imperial la tronsl patriarhal, mi în fiekare zi se fșșea mai folositorș tșrmei sale prin învșștșrile lui șele îngelente mi kvioase.

Înt'r'o zi, dăp șe a făt letșgia la o biserik de-

parte de Patriarhie, întorcându-se akasă kȳlare, s'a îtnit fȳr de veste mi fȳr a avea timpȳ sȳ deskalece kȳ Selta-nelȳ, karele avȳndȳ natimȳ assura lȳi din alte kasse de mai nainte, gȳsi nretekstȳ kȳ nȳ mȳ-a nȳzitȳ datoria, mi detronȳndȳ-lȳ kȳ firmanȳ, l'a osȳnditȳ a sta inkisȳ la Adrianopole pe tȳtȳ viadȳ.

Faȳma virtȳgilorȳ mi invȳgȳtreȳi aȳestȳi bȳrbatȳ rȳ-sȳndindȳse nȳnȳ mi în Ȳeara Mȳnteneaskȳ, kȳndȳ a tre-kȳtȳ Radȳ Vodȳ la Konstantinopole, nreksȳmȳ s'a zisȳ, a isȳtitȳ, min dȳrsȳi kȳtre nȳzitorȳi a se îtnȳni kȳ Patriar-xelȳ impresȳ kȳ boerȳi ȳe avea kȳ elȳ. Radȳ inkȳndȳ-se kȳ smilingȳ mi sȳrstȳndȳ'i mȳna, i-a zisȳ: „Preasfinte, Ȳȳ-rinte! de mȳltȳ doreamȳ sȳ mȳ invrednȳceskȳ a kȳnȳta bi-neksȳznȳarea vȳstrȳ. Mȳlgȳmeskȳ lȳi Dȳmrezeȳ kȳ mȳ-a înnlinitȳ doringȳ dȳnȳ kȳmȳ l'amȳ fostȳ rgȳtȳ; dar mȳltȳ îmi pare rȳȳ de natimile ȳe te înnresȳrȳ.“ Patriarxelȳ, mȳlgȳ-mindȳ'i, i-a sȳssȳ mȳlte kȳvinte mȳntȳitȳre mi folositȳre. Atȳn-ȳe Domnȳlȳ i-a pronȳssȳ kȳ de voemte a veni în Ȳeara Romȳ-neaskȳ ka sȳ orȳndȳsiaskȳ kanȳnele mi legile kredingȳi la Ro-mȳnȳ, elȳva ȳerka sȳ kanete liberarea sa de la înnȳratsȳlȳ, pro-mȳgȳndȳ'i tȳte onorile mi îndemȳnȳrile nentȳr linimtea vieȳei.

Îndȳnlekȳndȳ-se Patriarxelȳ kȳvintelorȳ Domnȳlȳi, mi Radȳ, isȳtindȳ a kȳnȳta grȳgiarea sa, l'a adȳssȳ kȳ sine în Ȳeara Romȳneaskȳ. Atȳnȳe primindȳ-lȳ togȳi, ka ne apȳosto-lȳlȳ lȳi Kristȳ, kȳ respektȳ mi kȳ bȳkȳrie, Domnȳlȳ i-a zisȳ: „Preasfinte Ȳȳrinte! de astȳzi înaite te avȳmȳ invȳgȳtorȳi mi nȳstorȳi ka sȳ îngrijemȳi nentȳr mȳntȳsirea nȳstrȳ sȳfle-teaskȳ; îȳi dȳmȳ nȳtere mi astȳritate assura totȳ klerȳlȳ Domnȳiei nȳstre, mi ne vomȳ sȳssȳne la tȳte rȳndȳzelele vȳ-stre sniritȳsale ¹.“ Iȳr Patriarxelȳ i-a respȳnsȳ: „Dȳ'mȳ mai întȳi Mȳria Ta kȳvȳntȳ înaiteȳ lȳi Dȳmnezeȳ kȳ veȳ nȳzi kȳ neabatere kanȳnele biserȳiei, mi kȳ de se vorȳ kȳlka kȳiar Mȳria Ta sȳ fiȳ sȳssȳ la pedensele sniritȳsale, fȳrȳ onȳne-re, mi atȳnȳe promitȳ mi eȳ sȳ înnlineskȳ ȳele ȳerste de

1 Se vede kȳ Metropolisȳ ȳereȳi ne atȳnȳe era vȳdȳvȳ, fiindȳ kȳ desȳre Metropolitȳ nimikȳ nȳ se zȳre.

Pe timnsl̃ș ațela, sñș boer̃ș desfr̃nat̃ș de la Moldova venise în Ţera M̃nteneask̃, al̃ngat̃ș de Stefañș Vod̃ de akolo din kassa m̃ltelor̃ sale skandal̃sr̃i. El̃ș im̃i l̃sase akolo sogia mi konĩi, k̃ș t̃ote ațeste Rad̃ș Vod̃ voi a-i da ne sor̃ș-sa de sogie în kontra kañónelor̃ș bisericẽi, k̃ș kare-l̃ș mi k̃șñșnt̃. Sogia Moldoveansl̃ș, aszind̃ș de ațeasta, a skris̃ș Mitronolitsl̃ș t̃șngsind̃ș-se desnre neleg̃isirea barbat̃ș-seș. Mitronolitsl̃ș atsñșe il̃ș kiem̃ș mi esnsind̃ș-i m̃rimea p̃katsl̃ș, il̃ș îndemñș s̃ș vie în pok̃șing̃ș mi s̃ș se înt̃or̃k̃ș la sogia țea leg̃isit̃ș. Ațesta îñș alerg̃ș la Domñș, în a k̃șr̃șia țaṽore mi întimitate era înt̃rit̃ș. Patriarx̃sl̃ș țerse mi el̃ș la Domñș; ȃ arat̃ș skris̃șore a țe primise de la țea înt̃i sogie a ñșmitsl̃ș, mi-l̃ș konj̃șr̃ș s̃ș ñș se oñșe kañónelor̃ș bisericẽi. Domñsl̃ș, ar̃șnk̃nd̃ș t̃ot̃ș maska nietỹđei kare mai nainte ȃ ar̃ștase, ȃ zise k̃ș f̃șrie. „Ñș em̃ti în drent̃ș, p̃r̃rinte, a mi te oñșne p̃ñș la at̃ța; ar trebsi s̃ș aȃbi țeva mai m̃lt̃ș respekt̃ș nentr̃ș Domnia mea. De dem̃sl̃ș voeam̃ș s̃ș-ȃi sñșñș k̃ș ñș mai not̃ș s̃șferi skimbarea r̃șndșelelor̃ș mi a datinelor̃ș ñșstre, kare le-aȃ înt̃rod̃șș d̃șñș k̃șm̃ș ȃ-a p̃l̃k̃șt̃ș. Dar de ast̃ȃzi înainte niȃi înṽȃȃțrile tale ñș mai voim̃ș, niȃi r̃șndșelele tale ñș mai nrimim̃ș, k̃șȃi s̃șnt̃em̃ș ômeñi de l̃șme mi ñș mai ñștem̃ș s̃șferi m̃șșrile kare ñș le im̃ñși.“

Patriarx̃sl̃ș, ne am̃tent̃nd̃ș-se s̃ș ask̃l̃te asemine limbag̃is, ȃ resñșnde k̃ș am̃ȃȃȃisne: „Ațeste am̃tentam̃ș s'ask̃l̃t̃ș, prea înȃȃgate D̃ómne; ațesta s̃șnt̃ș ñșpromis̃is̃nile țe mi-aȃ dat̃ș k̃șnd̃ș aȃ venit̃ș de doz mi de treȃ or̃i în înk̃is̃ore r̃șg̃nd̃ș-m̃ș s̃ș viș aice nentr̃ș s̃șfleteskl̃ș ṽost̃r̃ș fol̃șș? arat̃ș-mi kare datine mi r̃șndșele b̃șne le-am̃ș ñșref̃k̃șt̃ș eș, d̃șñș voea mea, înrele? Vai! aksma k̃șnosk̃ș k̃ș are s̃ș vie mare s̃șgie D-zeeask̃ș as̃șñșra ṽost̃r̃ș: m̃ș îñșris̃tez̃ș nentr̃ș s̃șfletele ṽost̃re ȃar ñș nentr̃ș mine, k̃șȃi s̃șñșranga mea este în ațela ne kare am̃ș izbit̃ș din konil̃ȃrie mi nentr̃ș a k̃șr̃șia dragoste, de va trebsi, ṽșrs̃ș k̃ș b̃k̃șrie mi k̃lar s̃șngele meș. Af̃ș, Doamne, k̃ș ñșsterea mea s̃ș în kredinȃa bisericẽi, nentr̃ș kare Domñsl̃ș meș a ṽșrsat̃ș prea s̃șnt̃ș s̃șngele seș, ka s̃ș o k̃șr̃șȃe mi s̃ș o s̃șñșđesk̃ș

mi ka sꝛ o pꝛzeaskꝛ kꝛratꝛ mi neîntinatꝛ pꝛnꝛ la kapꝛ-
tꝛlꝛ sekolilorꝛ.“

Aceste sꝛnsîndꝛ, a emitꝛ din palatꝛ, s'a dꝛsꝛ la biseri-
kꝛ mi a zisꝛ sꝛ tragꝛ klonotele ka sꝛ adꝛne ponorlꝛ; a-
noî nsîndꝛ vestmintele arxieremî, mai întꝛi a predikatꝛ mo-
rala la togî, ne sꝛmꝛ a afsrisitꝛ ne nelegîsitꝛlꝛ Moldoveanꝛ
karele se afla akolo înpresꝛnꝛ kꝛ konksbina lꝛi, ne kariî a
ordonatꝛ sꝛ-î dea afarꝛ din biserikꝛ, ka kꝛlꝛktorî de lege
mi anostagî kꝛtre kꝛedingꝛ. Dꝛnꝛ aceasta nꝛezikꝛndꝛ re-
lele kare aꝛ sꝛ vie neste gearꝛ, nꝛekꝛmꝛ mi sꝛfꝛmitꝛlꝛ vꝛlꝛ
rꝛꝛ vꝛe-o sꝛ aîbꝛ Domnꝛlꝛ mi Moldoveanꝛlꝛ, s'a dezbrꝛkatꝛ,
a denꝛsꝛ vestmintele ne sꝛnta masꝛ, ne kare a sꝛrstat'o,
mi a emitꝛ. Domnꝛlꝛ, aflꝛndꝛ aceste, a datꝛ ordinꝛ asꝛnꝛ
în totꝛ oramꝛlꝛ, ka nimene niꝛi sꝛ-lꝛ nꝛmeaskꝛ, niꝛi sꝛ-î
dea onórea de arxiereꝛ; nimene niꝛi sꝛ-lꝛ îngrijeaskꝛ, niꝛi
sꝛ-lꝛ nꝛimeaskꝛ în kasa sa; mi vîne se va afla kꝛ î-aꝛ datꝛ
pꝛîne saꝛ altꝛeva de nevoe, sꝛ se nedensꝛsꝛkꝛ kꝛ mórte, mi
averea sa sꝛ se konfisꝛe în favórea domniei. Iar Patriar-
xꝛlꝛ dꝛndꝛ lokꝛ sꝛgiei, a emitꝛ din oramꝛ mi s'a dꝛsꝛ în-
trꝛnꝛ satꝛ, vꝛerꝛndꝛ mi kꝛnꝛtꝛndꝛ asilꝛ la o kasꝛ nꝛóste;
akolo sꝛnꝛ fîis de boîerîs din semîngia Bassarabilorꝛ, anꝛ-
me Neagꝛ, îi adꝛvea ne askꝛnsꝛ în tóte zilele, elꝛ singꝛrꝛ,
mꝛnkare mi vꝛele de nevoe ale viegei.

Radꝛ Vodꝛ mai tꝛziꝛ, viîndꝛ-mî în kꝛnomtingꝛ mi în-
grozîndꝛ-se de blestemele Patriarxꝛlꝛi kare ar fi nꝛtatꝛ a-
dꝛve vꝛe o sꝛgie vꝛeaskꝛ asꝛura sa, a trimisꝛ mi l'a aflatꝛ
mi kꝛ onóre l'aꝛ adꝛsꝛ la sine, zikꝛndꝛi: „Pꝛînte nꝛea
sfînte mi nꝛea îngelente! eartꝛmꝛ de kꝛte ka omꝛ pꝛî-amꝛ
gremitꝛ, nꝛnꝛs ka sꝛ kanegî mi sfîngia ta de la mine ert-
tare nꝛnꝛs kꝛte aî lꝛkratꝛ în kontra mea. Te rogꝛ, nꝛ-mî
voi rꝛlꝛ, mi-pꝛi voîs da banî, vesmînte, orî vꝛe-pꝛi va trebsî;
mi tꝛ voîs trimite kꝛ onóre sꝛnde vꝛi nofti mi nꝛnꝛnꝛi, mi
orî sꝛnde te vꝛi dꝛve îpꝛi voîs trimite vꝛele trebsitóre. Iar
kꝛtꝛ desꝛne femeea Moldoveanꝛlꝛ, nꝛ te mai sꝛnꝛra, kꝛvî
elꝛ a nꝛimitꝛ karte de ertare de la Sinodꝛlꝛ din Konstanti-
nople: eartꝛ-o mi Pꝛeasꝛngia ta akꝛma.“ Patriarxꝛlꝛ sꝛs-
nînzꝛndꝛ din adꝛnkꝛlꝛ sꝛfletꝛlꝛi, î-a rꝛsꝛnsꝛ: „Radꝛle! Ra-

dăle! Nu am nevoie nici de bani tui, nici de vestmintele tale, nici de onorile tale. Adă-mi aminte însă că ce kină m'ai înduplecată ca să viş aice să învădă ne ponoră kăvântă lăi D-zeş. Arată-mi ce învădătră amă făctă eă în kontra legei mi a kredingei? Dakă amă învădată răă, sursne-mi răslă; eă de D-zeş amă fostă răndăită ca să făgă de făr de lege, mi astăzi să kază în nelegăşire? Tă singură m'ai adăş aice, mi tă akăma mă goneamă. Mă dakă, dar să mtiă că în mară sferinge mi dăreră veimări; mi mălte nevoi aă să kază asăura gerei tale; mi atănce mă veimăsta, mi nă veimăstea afla unde mă găsescă.

Aceste zikăndă Patriarxăslă a nlekată. Neagă, fiăslă seă celă sşfleteskă, aszindă de ačeste, s'a dăşă la elă, dar Patriarxăslă i-a zăş: „Fiăslă meă, află că mare şgie are să kază asăura gerei ačesteia, mi veimă sferi mi tă mălte înpreşă că tótă sşmingia ta. Dar tă dakă veimă şma cele ce te-amă învădată, D-zeş nă nămaă te va feri mi te va skati de ori ce întămlare kontrariă, či te va înălă mi la mare treantă, mi nămele tăă se va face fămosă în tótă înpreşărimile. Atănce kastă să-mi adăci aminte mi de mine, părintele tăă sşfleteskă, mi eă voimă kăteza a mă răga nentă tine kătră Domnăslă.“ Aceste sursindă-i l'a binekăvântată mi l'a lăsată în nănsete nemăngăte. Dăpă ačesta lăndă că sine ne doimă disčenolă ai sei Makariă mi Ioasafă, a trekă în Macedonia, mi de akolo la Petolia, înredikăndă kăvântăslă divină, mi întărindă ne kredivăimă la pietate. Pe şrmă ajăngăndă la măntele Atos, fă primită de kătre păringiă de la Mănăştirea Vatonedăslă că mare băkărie mi venerare.

Dăpă nlekarea Patriarxăslă din Ţeara Romăneaskă, s'a întămlată măltă neorăndăeală mi neingelegere între kleră mi boeri: iar în anslă ačesta a şmată mălte epidemii, mare sečetă mi mare fămete, ka nimte adevrăte flagele (biče) Dămnezeemă, întokmaă dăpă nreziverea Patriarxăslă. Domnăslă atănce a trimăş în tótă părgile să kăste ne omăş, din ale kărsă blesteme kănomătea că aă venită ačeste rele; dar i-a fostă în demertă, kăci Patriarxăslă trăindă ka eremigă în măntele Atos, mi ajăngăndă la kălmea vir-

tsgei, trekasē la lăkamele cele eterne. Iar lăi Radș Vodș l-a venitș o natimș kămulitș mi nevindekabilș, gșrindș-se totș kornălș mi kășșndș-se o nștore nessferitș în kștș nimeni nș se nștea anroniea de elș; în fine, dșnș kămulite dșrerē mi sșferinge, mi-a datș sșfletălș. Elș a domnitș 33 ani, mi fș înmormăntatș în mănăstirea Dealăslă de lăngș Trșgovimtea, kare s'a terminatș de kștrș elș însșmi.

Agestș Domnș, ka mșlgi din Domniē vekī, mi-a lșatș nșmele de Radș ka titlș; iar din botezș se nșmea Vladș, mi dintrș înșenștș sș nșmea Vladș sin (adekș fișlș) Vladș Ţenelsmi, prekșmș se vede în xrisóvele rșmase de la elș din aniē 6986, 6987, 6991, 6996, 6997, 6998 mi 7000; iar dșnș aniē așemtia se nșmea Radș sin Vladș Ţenelsmi, prekșmș ae vede în Xrisóvele din aniē 7011, 7012, 7013, 7014 mi 7015; mi se krede kș totș elș a fostș, fiindș kș Ţenelsmi Vodș nșmaī sň fiș a fostș avștș.

DOMNULU XX.

Michnea Vodș I celū reū.

Agesta era fișlș lăi Drazi Armamălș de la Măneuti
 D. Chr. 1508. Din mai multe chronologii locale. } din jșdegălș Săkseniē. Dșnș mórtea lăi Radș Vodș, elș a nșș mșna ne tronș fșrș alegere din nartea țerei, či prin nșterea omtirei kare o trșsese în favoarea sa. Agesta a persekștatș mi a șvisș o mșlșime de boieri, mai alesș ne Bassarabemti; nșmaī Neagș, fișlș sșfleteskș alș Patriarxăslă Nifonș, kș mare greș a skșnatș de șvidere mi a trekștș neste Dșnșre în Serbia șnde s'a înșșratș kș Despnina, fiika kneazăslă Lazarș, nenóť Desnogi-lorș Serbiei. Așemine mi familia Ţărvșlemtilorș, trekșndș neste Dșnșre, aș lșatș kș ei ne Radș, fișlș lăi Radș Vodș țe mșrise, mi ne kare ilș nșmeaș mi Vlădșșș, ka nenóť marelăi Vladș Vodș Ţenelsmi. Așemtia trekșndș la Konstantinopole mi mijloșindș ka Pórta sș nșmeașkș ne Vlădșșș Domnș, s'aș întorsș la Kraiova mi akolo adșnșndș o

intîrî aș venită asșura lăi Mixnea Vodă mi l'aș alsngatș din tronș, dșnș o domniede snș anș mi kșteva lșnî. Mixnea dșnș așeasta aș fșgitș la Sibii în Transilvania, șnde întșlnindș-lș într'o zi, într'o biserikș katolikș, snș fiș bastardș alș lăi Țenelsmî Vodă nșmitș Dșnșșkș, akompaniatș de snș Șngșrș Dșmitrș Iaskș, l'aș assassinatș; dar Ței Țe se aflaș de fagș Ț-aș șșisș mi ne așemtia kș așeemî môrte.

DOMNULU XXI.

Radu Vodă V, numitū Vlăduță.

Așesta abia nșts domni snș anș în naye ne tronșlș mșringeskș. Șnș fiș alș lăi Mixnea Vodă nșmitș D. Chr.
1510. Mirșea, karele șmblase mai mșltș timnș fșgarîș în mșngîi Transilvaniei, trșindș neksnoskștș între nștori, (dșnș kare se nșmi mi Țiobanslș), mergșndș la Șngșrî mi kșnștșndș ajștorîș, a venitș asșura lăi Vlădșș. Așesta l'a întimninatș kș omștirea sa la Gergiga, în jșdegșlș Ifșvșlșș mi fșkșndș-se o bștșlie îrvșrșșnatș, prin kșragîșlș mi e-roismșlș Țșrvșlemilorș, Romșnîi îvșnșrșș mi Șngșrîi se șfșrșmarș kș totșlș, în kștș abia nșșinî aș skșnatș kș fșga; iar Mirșea, trekșndș neste Dșnșre, s'a dșșș la Konștanștinopol. Vlădșș Vodă kș tôte așeste n'aș rșmasș mșltș timnș în linimșe, kșȚi boerîi din Tșrgovimșe, dșșnșregșșîi fiindș de Domnș ka skandalomî mi îmșelșșorî, nșrtăș natimș asșura lăi mi kșșetăș șș-mî rșșșșne. Domnșlș, simșșindș nșansrile lorș, șmbla șș-Ți nedensșaskș; dar ei aș lșatș îmășnt mi aș fșgitș neste Dșnșre, șnde gșșindș ne Neagș Bassarabș în Serbia, temșndș-se a intra în gearș, l'aș pro-kșematș de Domnș. Fșkșndș aliangș atșnșȚe kș Otomanșlș Mixailș-bei saș Mixalogș, (karele se afla kș omșșirile ne malsrile Dșnșrei), aș trekșș la Krașova, șnde aș adșnatș mi altș omșșire romșneaskș; șnindș-se kș ei mi Banșlș Krașovș, aș venitș la Bșkșremș, șnde s'aș fșkatș bștșlie mare kș mșltș vșrsare de șșnge. Prin trșdarea șșora din

boeri, însămî Vlădăru Vodă făcî prînsă viș mîleskî pînă la moarte, dăru o domnie de doi ani mi kăteva lăni. Atunci kă băkrie generală, mi kă alegerea tătăroa, se prokiemă Domnă Neagu Vodă Bassarabă.

De la Vlădăru Vodă essistă ună xrisovă din anul 7020.

DOMNULU XXII.

Neagu Vodă I Bassarabă.

Acestă Domnă a fostă din natăra sa generosă, filantronă }
 D. Chr. 1513. } mi misericordiosă. În zilele lăi aș lînsită din geară
 După chro- } resbóele mi intrigile boeriloră. Kămă s'a făkătă
 nologii lo- } Domnă, elă mi-a adăssă aminte de konsilisrile sniri-
 cale. } talslăi seă pîrintele Nîton, mi de preziqerile kare-î snăsese,
 kare tóte se realizaseră; de aceea elă s'a întărită în teme-
 rea de Dămnezeș mi s'a devisă să adăkă mómtele acestăi
 om sântă, kă să kanete ponorslă bine kăvntarea sa mi să
 geară mi ertare nentă Radă Vodă, karele era súb afărise-
 nia lăi. Ama dară a trimisă doi din egsmenī mi doi din
 boeri la Măntăstirea lăi Dionisă din Mentele Atos, kă skri-
 sorī Domnemi, kă darăi mi kă răgămîngi kătre pîringi
 de akolo kă să le dăreaskă rămămigile acestăi omă sfîn-
 ăită nentă kă să le adăkă în ăeara Romăneaskă. Trimi-
 mi, ajăngăndă la sântslă Mănte, pîringi le-aș arătată kă
 nă kătează să nă măna ne mormăntslă ună omă atăta de
 kăviosă. Atănce unslă din trimimi, kăvntăndă voe a săna,
 a înăenstă mi de odăte s'aș răspăndită o resăflare de mi-
 rosă profămătoră, kare a sîmită ne togi. Dăru aceea sko-
 ăindă kornslă, l'aș năssă într'ună sikriă, karele aș stată mai
 mălte zile afără nentă mălgimea ponorslă că venea să i
 se'nkine. Atănci monaxi de akolo n'aș voită să dea sakre-
 le rămășige de kăte ne promisisne kă le voră adăce ea-
 rămi îndărtă; dăru kare doi din pîringi de akolo le-
 aș akompăniată mi le-aș adăssă în ăeara Romăneaskă. Dom-
 nslă înmăingăndă-se, aș emită înainte în marginea Tărgo-

vinutei înpreună cu poporul, cu boierii mi cu înaltul cler, mi aș priimită sakrele râmămige cu totă onorea kavenită, anșu ortă ndă-le la Mănăstirea Dealului mi amezându-le pe mormântul lui Radu Vodă.

În cea dintâi noapte, făcându-se răgăzări mi preveglie-re pentru mănăstirea mi ertarea lui Radu Vodă, Domnului a adormit în tronul său. În somnului său atânce a văzută cu s'ară fi deskisă mormântul mi ar fi emită Radu Vodă gol, rânit mi cu kornul negru mi pătros; mi dăru răgăzările Domnului atânce s'ară fi deskisă sikrișul sântului, kare emindă aș snălată cu mănile sale kornul lui Radu Vodă, pănă l'a kărgit mi l'a făcută sântos; dăru ațee sântul s'ară fi întors mi către Neagu Vodă mi i-ar fi zis: ea-te, fățul mie, amă askăltată răgăzarea ta, mi amă ertat pe Radu; iar tu pzește sântele porunci mi fi în pace cu poporul tă; kornul meș însu trimite-lă la Mănăstirea mea sure mângăzarea konfragilor mei, kăci akolo îmi plăce mie. Ațeste zikând, ar fi intrat eargă singur în sikrișul său.

Domnului atânce demtentându-se, a făcută semnă ka să înțete psalmodiile; dăru ațee a sursă în aszulă tăsrora visul său, mi totă poporul a dată lădă lui Dămezeș mi sântului făcător de mină. Istoria zice cu ațeste sakre râmămige aș făcută mălte mină, vindekând felisrite bole mi natimă la aței kari veneaș cu kredingă ka să i se înkine. Domnului a ordonată să se serbeze memoria lui în zioa de 15 Augstă, kândă a fostă adormit Sântul; apoi făcândă ună sikriș ie argintă, bătută cu netre uregiōse, a zăgrăvită pe Sânt deasupra, mi apoi cu voea pzingilor a lătată kăplă mi mănă Sântului, dându-le în skimbă kăplă sântului Ioană Botezătorul, cu kare pzingii s'ăș întănată la sântul Mănte, unde apoi Dorăniș a trimisă mi a făcută o biserikă pe numele Sântului Nifonă, zăgrăzându-i tôte înzestrările mi veniteri însemnate, trimigândă totă o dată mară mile mi celoralte Monastiri de akolo.

Ațeșă Domnă făcea în tôte zilele kăte o fantă generoasă, ajtândă pe sragă mi pe orfană; a făcută mai măltei Monastiri, skiteri mi biserici; a reparată mănăstirea Kozia, mi

Tismana pe kare a mai mări'to mi a akoperit'o kă nlsmbă: asemine mi mănăstirea sântslai George de la Mănești, kărela i-a xărzîit mi făktorea de mineri ikônă a Pantokratorslai (Păitorslă a tôte), pe kare vîzîndă-o prin visă a trimisă mi aș adăș'o de la Konstantinopol; a mai făkslă biserika sântslai George de la Tărgoviște; a înoită din temelii Metronolia din Tărgoviște, unde a strămutată tronslă Metronoliei, kare pînă atînce era la Kărtea de Argemș. Atînce, kă voea patriarkslai eksmenikă Paxomis, a xirotonită pe Makariă Metropolită Ţîngro-Vlaxiei, fiîndă kă dăpă môrtea sântslai Nifonă, Metronolia rămăsese vîdăvă. A mai zidită mi cea mai frămôsă beserikă a Mănăstirei Kărtea de Argemș, şnikă în Țeara Rămâneaskă nentru stilslă mi eleganța sa cea minșnată. Acestă edificii l'a terminată la anslă 1518, mi nentru sîngirea sa a noștită pe arximandrigii mi egzmeni Monastirilor de la Sântslă Mănte, pe Patriarxslă Teolintă de la Ianina mi pe Metropolitii de Varna, Seri, Vizie mi Elenopol, în kătă achemtia mi kă klerslă din geară se ridika la nșmără de 1000. Dșupă ce s'a terminată țeremonia sîngirei, kare a nrelșngită trei zile mi trei nouă, la 17 ale lăi Așgăstă, Domnslă a făktă o mslgime de dășrî la Monastirile din geară mi la cele de la sântslă Mănte, la arxierei mi la kleriă; a împărgită mile la șărmanî, vîdăve mi orfanî; a gratifikată pe boierii mari mi mici kă dregătorii mi kă dășrî, mi a răsîpădită asșura tătșora građii mi generosităđii.

Atînce a xărzîit kanslă mi măna sântslai Nifonă Mănestirei de la Kărtea de Argemș, unde se află mi pînă astăzi. Acestă Domnă jșdeka drentă mi dșupă legi, mi kărmeșea țeara kă pîrinte adevărată. Kăzîndă la bôlă grea, mi prevezîndă kă i se așronie kanțslă viegei, a noștită pe Metropolită, pe Eniskonî mi pe boierii, mi a nșmită de moștenitorii tronslai pe fișlă seă Teodosiă, karele fiîndă înkă nevărstnikă l'a lăsată săb tștela fratelăi seă Păreda. Dșupă o domnie de ontă ani s'aș dșăș kătre Domnslă, mi s'a înmormăntată în făimôsa Mănestirea Argemșlăi, unde se vede zăgrăvită mi pînă astăzi, în lășntre besericii desupre șmă'

puind* Măneştirea înprezintă cu Dămna sa Despina. Dănu portretul se se vede cu era bărbat bine konstătat, în-naltă la stat, cu aer belikos mi vigros, cu părul blond mi cu pletele lăsată pănă ne smeri; îmbrăcată cu vest-mintă militară ōngrescă, cu xlamidă sa manta ne deas-mă kăstă cu fir, mi ne kănă cu stemă de așră.

De la Domnăle acesta există ontă xrisove din anii 7021, 7022, 7023, 7024, 7025, 7026, 7027, 7028 mi 7029.

Dănu mărtea sa nă s'a grăsit în kassa sa niči snă bană de așră sa de argintă, niči o pētră nregiōsă, kăci totă ce avăsese aș keltăită cu făcerea Măneștirilor mi a bisericilor, atăte aice kăte mi la sântăle Mente, cu înzestrările ce le-a dată, mi cu făcerile de bine kare le răsăndea kătre toți. Se zice cu la atăta nevoe ajsăsesă kăndă zidea Măneștirea Argemăsi, în kăte Dămna mi-a vândăte nă năma toaleta sa cea nregiōsă dar kiară mi cercei.

DOMNULU XXIII.

Teodosiu Vodă, cu unchiul său Preda.

Dănu mărtea lăi Neagă Vodă, rămăindă fratele seă Preda kărmăitoră ală domniei mi enitronă ală ne-
vărstnikăle Teodosiă, boieră de la Băzeș, avândă
natimă în kontra lăi aș nrokiennată ne Radă Vodă
nămită Kălgărsă. Preda a cerăte surăjinsă lăi Ștefană
Vodă celă tănără de la Moldova mi lăi Meemetă-Beī kărmăitorăle de la Nikonole, dar neviindă-i ajătorăle la timă, mi avândă năa năgine ontări ne kăndă Radă Vodă avea măi măte, bășlia se xotăre în favōrea așestă din șrmă. Radă, nănzândă ne Preda, îi tăte kănsă înprezintă cu snăle din boieră nămită Dată; iar Teodosiă a făgăte la Konstantinonole, unde înbolnăvindă-se, năte năgindă a mi mărită.

D. Chr.
1521.
Din diverse
chronice
locale.

DOMNULU XXIV.

Radu Vodă VI, numitū Călugărulū.

Amiezându-se Radu Vodă pe tronș, n'a trektș mătș
 D. Chr. 1521. } mi a venitș assupra lși Meemetș-bei de la Nikonole,
 Din diverse } dșnș kare fșkându-se bătălie la Tșrgovimte, pe
 chronice } Radș l'aș prinsș viș. Atșnșe, dșnș îndemnșlș șnorș
 locale. } boeri partisanī rșsbșnșrei șvisslși Păreda, Meemetș-
 bei a trimisș omtire la Bșzșș kș ordinș sș prade tótș
 partea așee. Tșrșii atșnșe prinserș o mșlgime de ómeni
 în robie, lșarș o mșlgime de vite mi se întórserș la Tșr-
 govimte. Totș atșnșe a venitș mi de la Moldova Ștefanș
 Vodă nșnș la Tșrmorș, șnde aflându desure șele întșmulate,
 n'a kștezatș sș meargș înainte la Tșrgovimte sș batș pe
 Meemetș-bei; mai alesș kș se respândise vorba kș elș ve-
 nise prin mtirea Porșei în Țeara Romșneaskș, fiindș kș
 amezase mi șșmbașii, adikș enistașii otomanī în tóte satele.
 Așa dar Ștefanș Vodă, întorkându-se în Moldova, a jefșitș
 mi elș lokșrile prin kare a trektș. Iar Meemetș-bei neste
 pșșinș s'a întorsș la Nikonole, dșkându kș sine mi ne Ra-
 dș Vodă, pe kare șnș boeriș anșme Bșdika, vșrș primariș
 lși Păreda, l'a șerștș de i-a tșétș kaușlș șnre rșsbșnșre.

Meemetș-bei dșnș așee s'a grșbitș a skrie la Kon-
 stantinopole kștre ai șii ka sș mijloșeaskș sș-lș nșmeaskș
 pe dșnșlș Domnș, șșb kșvântș kș l'aș șere șeara. Atșnșe
 însș aflându-se la Konstantinopole kanșkeșaea, saș agentș
 alș șerei, șnș boeriș anșme Stoika Mare Logofștș, pe din
 fașș a datș șșnlikș la Pórtș din partea șerei, șerșndș kș
 Domnșlș sș se aleagș de boeri, dșnș kșșurinderea firmanș-
 rilorș; iar pe șșb askșnșș a krissș boerilorș din șearș ka sș
 prokșeme kștș mai kșrșndș de Domnș pe Radș de la Afș-
 mașii, mai înainte de a anșka a șotșri Devletșlș șeva. Bo-
 eriș din șearș primindș înștiingarea, s'aș grșbitș a prokșe-
 ma pe Domnș, mi a șere întșrire de la Pórtș.

DOMNULU XXV.

Radu Vodă VII de la Afumați.

Avesta a fostă ginere lui Neagă Vodă Bassarabă. Dă-
 nă ce s'a prokiermată Domnă, Pôrta ne de o parte
 a trimisă întărire sa dănă cererea boeriloră, iar ne D. Chr.
1521.
Din chroni-
cele locale. de alta a skrisă ne askănsă lui Meemet-bei ka să
 meargă asănra lui kă omțire. Radu Vodă, emindă-i înainte
 kă omțirile lokale mi dăndă-i războis la satslă Lămbavî,
 l'a învinsă; dar Meemet-bei a venită de a doa ôră kă omțir
 re mai măltă, mi făkăndăse mare bătălie la satslă Klejani,
 dănă măltă vărare de sânge, Radu Vodă iarămi l'a învinsă.
 Meemet-bei era în retragere; dar dănă ce a părăsită kăm-
 nălă lănteî, simgindă kă Radu a plekată kătre residința sa,
 s'a întorsă năntea mi a kălkată făr de veste tabăra romă-
 neaskă kă făr, zvigăndă o măldime de ostamî mi kiar ne
 sursă din boeri nămită Benga. Radu Vodă atănce vără-
 dăse făr omțire, a trekătă în Transilvania kă o parte din
 boeri; iară Meemet-bei, rămăndă singură stăpănitoră, mi
 amezăndă în tôte satele mi oramele sămbamî, a trekătă la
 Nikonole. Radu Vodă însă nă s'a deskrăgiată, ăi adănăndă
 omțiră în Transilvania, a intrată în ăară mi a trekătă săb
 sabie ne togî sămbamî Otomanî. Aszindă Meemet-bei de-
 snre ațeasta, a trekătă earămi kă omțire în ăeara Romă-
 neaskă mi lovindăse kă Radu Vodă la satslă Girămașî, s'a
 făktă o bătălie înverănată kă măltă vărare de sânge din
 ambe părțile mi în fine viktoria a rămasă a Romăniloră.
 Atănce Meemet-bei a alergată la stratagema sa ăea dintăi,
 s'a făktă kă făge mi se retrage, dar ne srmă întorkăndăse
 făr veste, a kăzătă kă tôte năsterea asănra kărentiniloră mi
 le-a făktă mare strikățisne; atănce s'a ăcisă mi Neagă Să-
 tarăslă mi Stănilă portarăslă. Radu Vodă, părăsindă ăeara
 a trekătă în Őngaria mi a ăerstă ajstoră de la regele Lădo-
 vikă. Avesta, komătimindă de sôrtă kărentiniloră, a rădi-
 kată trei ăeă de mi de omțire mi usindăse însămi în frăn-
 tea ei, kă Radu Vodă din năsnă, a trekătă în ăeara Măn-

tenească ne la muntele Rșkalș, mi a tșbrîtș la oramșlș Pitemti. Meemet beî, kșmș a aszitș kș vine atșta nștere asșura sa, s'a grșbitș a trece Dșntreș mi a lșsa deara în pace.

Dșpș așasta, regele Lșdovikș, primindș mșrtșriile de amicie din partea lșî Radș Vodș, s'a întorsș la ale sale. Iar Domnșlș kș boeriî, întorkșndș-se kș veselie la Tșrgovimștea mi kibzșindș-se kșmș sș skșteaskș deara desupre nșvșlirile viitșre ale Tșrgilorș, aș grșsitș kș kale sș se dșkș la Konstantinonole, ka sș arate sșpnșnere mi sș se înkine Sșltanslș. Deçî dșkșndș-se mi dșndș sșnlikș îmșrștslșî, nș nșmaî kș mșltș n'a prim.tș resșnsșș, çî de o datș aflș kș Sșltanslș, dșpș intrigile lșî Meemet-beî, a dșkretatș destitș-irea sa mi rșndșirea la domnie a sșnș Vladislăș Vodș, ka-re se afla la Knstantinonole netrekșndș de mai mșltș timnș.

DOMNULU XXVI.

Vladislăș Vodș.

Așesta, dșpș çe a venitș de la Konstantinonole, boeriî
 D. Chr. 1522. } mi Banslș Kraïoveî, kș tôte kș mai nainte aveaș de
 Dupe chro- } kșgetș sș nș-lș primeaskș, temșndș-se ka nș kșm-
 nic. locale. } va sș-mî nérzș prîvilegîșrile, dar de o kamdatș s'aș
 prefșkștș kș-lș primeskș kș bșksrie, mi aș venitș kș togîî
 sș i se'nkine. Banslș Pșrvș, viindș kș sșnș nșmșrș de os-
 tamî aleml, i-a lșsatș afarș de oramș, mi elș a intratș nș-
 maî kș boierii. Domnșlș primindș mi vșzșndș kinslș mi
 portșlș seș çelș ostșmeskș, a încenștș sș-l zikș în bștae
 de jokș kș nș i se mede lșî asemine dregștorie mi kș vo-
 emte a-lș întrebșingș în trebșingșele kaseî sale, dșpș kare a
 mi porșnșitș ka sș se ameze în kasa sa mi sș rșndșeaskș
 Banș ne sșnș altșlș. Dar Banslș Pșrvș, nessșferindș asemine
 inșșltș, kșmș a încoutștș, a emitș afarș din oramș mi lșndș-mî
 ostamî s'a întorsș reneșe asșura lșî Vladislăș. Așesta, ne-
 avșndș destșlș nștere pentrș ka sș se mșșșre, abîa a skș-

pată kă faga neste Dănzre, mi a trekstă la Konstantinonole, neapăskândă a domni niă măkar snă ană întregă. Dănz a-veea boeriă aș trimisă la Pôrta mi aș ăerstă de Domnă earăni ne Radă Vodă. Pôrta s'aș îndănektă, mi Radă, karele mai nainte domnise abia snă ană, a venită kă a doa domnie.

A doa domnie a lui Radu Vodă de la Afumași.

Dănz ssirea ačestăia de a doa ôră ne domneskălă seă tronă, geara s'a bskărată de naye în kărsă de me-
se ană. Dănz ačeastă, doi boeri ansme Neagă Vor-
nikă mi Drăgană Postelnikălă, nrin îndelegere kă
Vladislăă Vodă de la Konstantinonole, înkănsindă-mi o om-
tăre, s'aș skălată assura lăi Radă Vodă. Ačeastă, nefindă ga-
tă de bătăe, a nlekată să fagă înpăreă kă fîslă seă Vladă
la Bană Părvă din Kralova; dar la Eniskonia Rîmnikălăi,
nămigiă konspiratori i-aș ajănsă mi le-aș tătă kănetele la
amăndoă, mi apoă i-aș înmormăntată la mănăstărea Arge-
măslă.

Radă Vodă, nentă a doa ôră a domnită măse ană. De
la elă esistă xrisôve din ană 7034, 7035, 7036 mi 7037.
Elă a zăgrăvită mi mănăstărea Kărgiă de Argemă a sokră-
lă seă, în ană 1529, kare făsese nezăgrăvită păn'atsăne.

DOMNULU XXVII.

Moise Vodă.

Dănz môrtea lăi Radă Vodă, Pôrta a răndsită domnă,
făgă alegerea boeriloră, ne Moise fîslă lăi Vladislăă
Vodă, karele se află la Konstantinonole. Ačeastă
kămă a venită în geară, a tătă kănetele lăi Nea-
gă Vornikălă mi lăi Drăgană Postelnikălă, săb kăvătă de
răsbănare nentă vădărea nădeăesorsălă seă, kă tôte kă el
făseseă îndemnăgi la ačeastă de tatălă ačestăia, Vladislăă

Vodă. Dar cei-l-aiji boeri, îngrijinduse sã nã nearzã privilegîrile gerei, s'aș skulatã în mare nãmãrã mi dăkânduse la Konstantinonole, aș făkstã cherere la Pórtz ka sã le dea domnã ne Vladș Vodă, kare le s'a mi akordatã.

Moise Vodă, dăpã o domnie abia de unș anș, vărzând-se destitsatș, a fșgitș în Ţngaria.

De la elș essistã unș xrisovș din anslș 7038.

DOMNULU XXVIII.

Vladă Vodă III.

Abia se amezase Vladș Vodă ne tronș, mi neste doz
 D. Chr. 1530. } Isni a venitș Moise Vodă asșnra lșĩ kș omtire un-
 Dupe Chro- } greaskș. Făkând-se bătãlie la Viimcara, Moise
 nicele }
 Tiersi } Vodă fș șvisș, iar Ţngariĩ invinmĩ mi fșgãriĩ. Dar
 dăpã alș treilea anș de domnie Vladș se innektș din întãm-
 plare în Dămbovigș.

De la Domnslș ačesta essistã doz xrisóve: unslș din anslș 7039 mi anslș din 7040.

DOMNULU XXIX.

Vintilă Vodă de la Slatina.

Înnekând-se Vladș Vodă, boeriĩ aș alesș Domnș ne
 D. Chr. 1533. } Vintilș Vodă de la Slatina. Ačestș Domnș s'a arș-
 } tatș fórtē asurș mi vărzatorĩ de sãnge, kãvĩ a ș-
 visș mslũĩ boeri. Dar ne la alș treilea anș alș domnieĩ sa-
 la, mergândș la Kraĩova, mi emindș într'o zi la vărztóre
 kș boeriĩ în pãrgile de sșș a pãrșlșĩ Jiĩș, se pșese la
 vorbș kș instrămentele rșștãgeĩ sale ka sã maĩ omóre o
 seamș de boeri. Dar boeriĩ, nenștândș sã maĩ sșfere kș-
 zimele sale, aș gșsitș okasiãne a-lș nomeri mi a-lș șvide ne
 malsrile Jiĩșlșĩ.

Acestă Domnă a zidit mi mănăstirea, care se cheamă Vintilă Vodă.

DOMNULU XXX.

Petru Vodă I, numit și Radu Paisie Bassarabă.

Dăpă zădăria lui Vintilă Vodă, viind boerii la Kșrtea de Argemș, aș alesă Domnă ne starigăslă mănăstirei, arximandrită Paisie, ca bărbat kș minte mi de familie însemnată, skimbând-i nșmele ȳelă kș-lărgăreskă mi nșmind-lă Radă. Acesta, kșmă a lăată frnele gșvernăslă, a deskăpăginată ne bană Toma de la Kșrlova mi ne marele Logofătă Vlaikă, ca revolsiunari mi ȳerbrători. N'a trekătă însă mătă mi nimate boeri fșgari în Transilvania din zilele lui Moise Vodă, anșme Stroe, Manoli mi Mixalȳea, alegândă Domnă ne snă Laiotă Bassarabă, aș venită kș ôste de Ôngșri Xaidșȳi asșura lui Radă Vodă. Deȳi făkândă-se bătălie, Laiotă Vodă a învinsă mi a kșurinsă ȳărgoviștea, iar Radă Vodă împresă kș boerii aș fșgită la Nikonole, șnde, adșnândă mai mătă omțire ȳăȳeaskă, peste doă lșnă a venită asșura lui Laiotă Vodă, mi dândă-i rșboiă la Făntăna ȳigănlăi în jădegslă Dămbovigăi, l'a învinsă mi l'a șȳisă împresă kș boerii sei Stroe, Manoli mi Mixalȳea.

O kronikă mai noă a ȳerei Măntenemti zăȳe kș acestă Domnă a domnită snă ană, dăpă care ară fi domnită snă Petru Vodă mēnte ană; mi șure dovadă adșȳe diutiȳele mănăstirei Misla, care zikă kș nșmităslă Petru Vodă a zidită mănăstirea aȳeasta împresă kș fișlă seă Markă la anulă 1537. Așemenea mi la Mitronolia ȳărgoviștei este skrișă, kș aȳeasta rămăindă negata de la Neagă Vodă, s'a terminată săb Petru Vodă mi fișlă seă Markă la anulă 1538. Dar altă kronikă mai veke, zăȳe kș Radă Vodă a domnită ȳinȳi ană; kș elă era boeriă, însărată mi se nșmea Petru, mi kș dăpă moartea soȳiei sale kșlăgărindă-se la mănăstirea Argemșlăi s'a nșmită Paisie, așugăndă mi egșmenă ală

D. Chr.
1536.
Din vechile
chronice
locale.

mănăstirei ka znelș ce se tragea din familia străbunilor a ktitorilor Bassarabî, mi era nenotș lăi Mircea Vodă. Iar despre altș Petru Vodă, nimikș nă se vede niči în sna din kronicele cele vekî ale gerei Măntenemti. Din ačeastă dar se vede kă ačestș Petru era mi Petru Vodă mi Paisie, mi Radă, mi ktitorș alș mănăstirei Mislă mi terminătoris alș Mitropoliei din Tărgoviște, kăci enitetslș de Radă i s'a adrogatș nămai ka pronsme. Dănu ce a domnitș činči ani mi kăte-va lăni, kă drentate mi nache, Pôrta kălmăndă-lă l'a destitsatș mi l'a essilatș la Eginetș, unde a mi măritș.

DOMNULU XXXI.

Radu Vodă VIII, fiulul lui Radu de la Afumați.

Ačestă, viindș de la Konstantinopol, dănu čererea bo-
 D. Chr. 1541. } erilorș la domnia gerei, dănu trečere de znelș anș,
 Dupe chro- } aș înčenstș a treče de neste Dănure Tărgiil în geara
 nico locale. } Mănteneaskă săb felisrite preteste, (znelș zikș kă dă-
 nu porșnka sekretș a Porșei) mi okșpăndș četăgile Brăila,
 Tănuș mi Gărgiș, le-aș smăltș de săb stăpănirea Domni-
 lorș gerei. Radă Vodă, nenstăndș-se opăne, din kassa in-
 trigilorș boerilorș, s'a nlekatș mi făr de voe a se despu-
 gi kăpninslș nămitelorș četăgi mi să rămăne pe viitorș săb
 stăpănirea imperislii Otomanș. Kă se stăpăneăș ačeste četă-
 gi nănu atănuce de kătre domni, este znelș adeverș netăg-
 dăitș: ačeastă se vede kăarș dintr'znelș xrisovș alș nămitelsi
 domnș če este în eniskonia Bzărlăi, karele zice kă ačes-
 tă dărgemte jădegăsl Brăilei Eniskoniei Bzărlăi; în ačestș
 xrisovș se aratș mi nămele boerilorș de atănuce, marele Banș
 alș Kraiovei Teodosie mi marele Vornikș Kôdă, kari aș de-
 spuăritș înkănjărlile četăgilorș mi aș năssă netrele xotarș.¹

¹ Pôrta Otomanș de de măltă avea okil ne četăgile ačeste, mi astă datș, din kassa intrigilorș boeremti mi a slăbiăslnei domnemti, mî-a imulinitș skonslș. Atănuce Tărgiil okșpăndș četateă Brăilei kă o mare narte de lokș imreărsă, čea-l-akș narte de jădegă s'a linitș kătre jădegăsl de

După o domnie de patru ani, Radu Vodă se destituie, prin
konlskrarea lui Mircea. De la el se găsesc xrisóve din
anii 7050, 7051, 7052 şi 7053.

DOMNULU XXXII.

Mircea Vodă II.

Acesta era fiul lui Mixnea Vodă Drăgi. Cum a ve-
nit de la Konstantinopolă cu domnia, neste dosz
suntămni aş viciş ne Kódz Vornikslă, ne fratele
seş Komisslă, ne Dragz Stolnikz, ne Stroe Snta-
rislă, ne Vintilă Kăminarislă, mi ne algi mslgi boierl, ne
kari mai înti i-a kinsitş cu diverse kasne ka şz le ũea a-
verile, mi apoi le-a tşetş kanetele. Kăpŭ-va din boierl aş
skăpatş în Transilvania, mi akolo, adăpndş-mi omtire Ŗn-
găreaskă, neste doi ani aş intratş ne la Praxova în ȝeara
Mănteneaskă, mi bătndş-se cu Mircea Vodă la satslă Pe-
rimii, după mltă vřsare de sŭnge din amăndoz pŭgile,
a învinsă Mircea Vodă. În acea bătălie a kăzstş Ŗdriutea
marele Vistierş mi Teodosie marele Banş. Boierl rebeli aş
fşgitş earşmi în Transilvania, aş prokŭematş Domnş ne şnş
Radu nşmitş Iliamkz, mi lşndş ajstorş de omtiri Ŗngş-
remti aş intratş earşmi în ȝeară. Atşnŭe bătndş-se la satslă
Mănemti cu destălz vřsare de sŭnge, în fine a învinsă Radu
Iliamkz Vodă, iar Mircea a skăpatş la ŭetatea Gŭrgiş.

Acesta a domnitş şinŭi ani; de la el essistă xrisóve
din anii 7054, 7055, 7056, 7359 şi 7060.

DOMNULU XXXIII.

Radu Vodă IX Ilişiu.

După fşga lui Mircea Vodă, Radu, înpŭesŭă cu boierl

Slamă-Rimnikş. Asemine okăpndş Gŭrgişlă mi Tărnăslă, jădegslă s'aş
mikmoratş fôrte.

D. Chr. 1550. } fșgarî aș pșșș stșpnire ne dearz. Dar Mircea Vo-
 Dupe chro- } dș, adșnșndș omirî Tșrșemî, kîemșndș totș o datș
 nicele lo- } în ajstorîș mi ne Xanslș Krșmșlsî, aș venitș asșnra
 cale. } lșî Radș Vodș, mi priuzșndș-lș l'a șșisș. Elș domnise a-
 bla șnș anș; iar boierî, partisanî seî, aș fșgitș earșmî în
 Transilvania.

A doa domnie a lui Mircea Vodă.

Dupe Chr. 1551. } Mircea Vodș, domnindș pentrș a doa ôrș în pa-
 Dupe chro- } ce treî anî, se destitșș fșrș nișî șnș kșvșntș de kș-
 nicele lo- } tre Pôrțș; dșnș kare s'a dșșș la Konstantinonole.

DOMNULU XXXIV.

Pătrașcu Vodă celū bunū.

Dșnș destitșșirea lșî Mircea Vodș, Pôrta, dșnș șererea
 D. Chr. 1554. } boerilorș, a trimisș Domnș ne Pștramkș Vodș șelș
 Dupe chro- } bșnș, karele se afla la Konstantinonole agentș re-
 nicele lo- } prezentatș din partea șereî. Așesta a fostș tatș a
 cale. } treî domnî: Ștefanș Vodș II; Aleksandrș Vodș III mi Mixai
 Vodș Viteazșlș. În anșlș alș treilea alș domnieî sale, dșnș
 pșrșnkș împșrșteaskș, s'aș dșșș în Transilvania ka șș in-
 stalezze ne regina Elisabeta, saș Isabela, în stșpnirea așe-
 steî ōrovîngî. Dșnș môrtea regelsî Șngarieî Ioanne Zano-
 lia, saș Sigismșndș, Șngaria venise șb stșpnirea lșî Fer-
 dinandș I arșidșșele Aștrieî, iar Transilvania rșmșșese dș-
 nș testamentș reginei Isabelei șogiei lșî Zanolia, kare era
 fiîkș regelsî Polonieî Zigmondș; dar Zanolia, din kassane-
 îngelegerei ște avea kș arșidșșele Ferdinandș, pșnș șș vie
 fiîșlș șogiei sale în vșrșș, lșșase enitronș ne Șltanș Șșleî-
 manș, karele din kassă așeasta avșșe mai mșlșe bșșlîî kș
 Nemșî. Dar Ferdinandș isbștise a îndșnleka ne Isabela ka
 șș-i lase lșî Transilvania, mi ea șș meazș mi șș se lini-
 mteaskș în dșkatșlș Silesiei, kari i-lș dase.

Dar Săltanș Săleimanș okșpēndș mai ne ŗrmș mare parte din Ţngaria, a porșnviť Domnșlș đreľ Mēntenemť sș intre ın Transilvania mi sș restasreze ne Isabela ın domnia ei. Atșnce Pștramkș Vodș, intrēndș mi okșpēndș Klassembērgșlș, saș Klasdionole, a trimisș solș la Leonoldș, (Li-ovș, saș Lembergș) noťindș ne Isabela de akolo, șnde ne-țrețea ınpreșnș kș fișlș ei, (ne karele Ţngariľ l'aș nșmitș Stefanș.) Đșnș țe a venitș regina, mi a amețat'o la Klasdionole, s'a ıntșrnatș ın đearș, mi a mșritș ın alș natslea anș alș domnieľ ¹.

De la ațestș Domnș essistș xrisóve din aniľ 7063, 7064 mi 7066.

A treia domnie a lui Mircea Vodă II.

Đșnș mórtea ľș Pștramkș Vodș, Pórta a trimisș Domnș earșmľ ne Mirțea Vodș. Ațeasta kșmș a ve-
nitș la Domnie, a trimisș respēnsș boerilorș emi-
građi din Transilvania, ka sș se ıntórkș ın patria
lorș, promigēndș-le kș jșrșminte amnistie totalș. Boerľ se
ınkreșsrș Domnșlș, karele le fıkș bșnș urřimire, kș tóte
kș ın sșfiťlș seș nștrea ınlansř kșmnlite. Afľndș-se ear-
na la Bșksremť, Domnșlș a porșnviť sș se fakș adșnare
de boerľ mi de klericľ pentș ka sș kibzșeaskș óre-kare
mșssrș generalș. ın zioa de 3 Martie, Stșnikș Vornikș mi

D. Chr.
1558.
Dupe chro-
nicele lo-
cole.

1 La biografia ațestăi Domnș, astorľlș are kșțeva erorľ saș neajșngerľ.

1°. Nș sușne alș kșľ fiș este este Pștramkș; Ȩlinkaľ dovedemťe kș elș a fostș fiș ľș Radș Vodș Paisie.

2-lē. Kș la espedițșnea fıkșť ın Transilvania a ľsatș parte mi Domnșľ Moldoveľ Aleksandrș Lșnșmneanș kș 12000 ostamľ, kșndș Pștramkș ľzase nșmaľ 8000 ómenľ.

3-lē. ınaintea regineľ, la Lembergș, aș fostș trimisș solș Vornikșľ Sokolș, karele mai ne ŗrmș ar fi otrăvitș nș Pștramkș Vodș, kș skonș ka sș se fakș elș domnș.

4-lē. Kș Pștramkș Vodș a avťș doľ fiľ; ne Petrș Ȣerșelș mi ne Mixel Viteazșľ. Ȩrin ŗmare nș mťľ de șnde skóte ne Stefanș II mľ ne Alessandrș III.

(Nota Tradșktorľľľ).

kz togi cei-l-algi boeri din emigrați, doi eniskoni, togi e-gumenii, arximandrii mi o mslume de klsgrî se adnaru la palat. Atunc de odatz intrarz sbirii tiransli kz s-biile gule mi aș mchelat ne togi mari mi miçi, vinovagi mi nevinovagi, fîrz deosebire ¹. Mircea Vodz dnpz aceasta a plekat a supra lsi Stefanș Tomma Domnșl Moldovei, kz skonș ka sîa mi tronsl Moldovei. Stefanș i-a emitș înainte kz omirile ce avea la îndemnt, mi dndș-i rșbois, dnpz o btlie sngerosz ne malsrile Milkovsl, l'a invinsș kz totsl. Mircea, dnpz asemenea katastrofz, se întorse, mi nș tșziș mri. În intervalsl aceșta, Mircea nșmai vñș anș a domnitș. Mșrindș, se înmormntz în biserika Kșrtea veke, kare fșsese zidit de dñsșlș ².

DOMNULU XXXV.

Petru Vodă II Schiopulă, numitū și Petrutiu, împreună cu mună-sa Kiarina.

Dnpz trecerea din viațz a lsi Mircea Vodz, aș rș-
D. Chr. 1562.
 Dnpz chronologia locală și Serbă. } masș la momtenirea domniei fișlș seș Petrș înnre-
 șnz kz mșmș-sa Dòmna Kiarina, saș Kiajna. Pș-
 gini boeri ce aș fostș skpnatș kz tșga neste Kar-
 nagi, kmș aș aszitș desne aceastz, aș venitș din Ardealș
 kz ôste mi btlndș-se la satlș Romșnemti kz boierii lsi

¹ Dnpz Engelș, nș togi boierii emigrați s'a întorsș în gearz, vî o seamz s'a duss la Konstantinonole sș yearz sekuritate în kontra kșzimelorș lsi Mircea. Sltanslș însz i-a arșkatș în mare. Se mai însemnșz kz sbirii kari aș fsktș mchelșlș avela infrikomatș, eraș Tșrș; kzvî Mircea Vodz se vede kz avea o gardz de Tșrș nșimigi.

(Nota Tradkstorielat).

² La enisodsl btliei lsi Mircea kz Stefanș Tomma, astorislș de sigtș kz se înmealz. Mai intzi kz în Moldova, ne timrslș lsi Mircea, era Domnș Aleksandrș Lșnșmneanz; mi Tomma, kare Ğnz kronologia domnilorș Moldovei skrisz de Fotino, aș domnitș la 1564, adikz kz mēse anî dnpz môrtea lsi Mircea. Pe lșngz aveste, Minkal, karele a smșritș togi istoriil ce aș skrisș desne Romșni, nș anșne nimika desne aceastz btlie.

(Nota Tradkstorielat).

Mircea Vodă, i-aș învinsă. Achemția aș skăpată la Gîrgiș mi s'aș înkisă, iar Dómna kă fîisă ei Petră aș trekstă la Rămăieșkă, de unde, kăpătândă pătore țargheaskă, s'aș întorsă mi s'aș bătstă kă boierii emigrații la Șerbănești. Emigrații astă dată fără învinmî: Badea Klăcherisă mi algi boeri fără șimî, iar cei mai mulgi aș skăpată kă faga. Dómna kă Petră Vodă dăuș ayeasta s'aș întorsă în Băksremți.

Dar n'a trekstă o sântămănă, mi algi din boierii emigrații, avândă în frunte pe Ștănikă Bengea, Matei Moge, Radă Logofătă mi Văkană, aș venită de peste Oltă kă omțire; dar Petră Vodă, avândă omțire de ajunsă Țargheaskă, le-a emiță înainte la satăș Pocaia, mi akolo bătndă-se kă învermășnare, le-a șuisă o mălgime de ómeni mi i-a gonită. Atănce aș venită lă Petră Vodă de la Konstatinopole mi semele Domniei, kare le-a adăș Marele Logofătă Ștefană, rëndăită de Pórtă a-i fi mi enitronă pătă va veni în vărstă. Atănce s'a mai mărítă mi tributăș ce se da la Pórtă, mai adăogăndă-se kă cină mi galbeni. Dăuș o domnie de 9 ani mi kăteva lăni, Petră Vodă se destită de kătre Pórtă mi se essilă dinkolo de Marea Neagră în Asia înpreșă kă mălkă-sa, kare a mi mărítă akolo. Mai țarziă, kăpătândă ertare, se dăse la Konstantinopole. Iar la Domnie, dăuș țereea boieriloră, se rëndăi fratele seă, Aleksandră Vodă.

De la ayeștă Domnă essistă xrisóve din anii 7069, 7070, 7071, 7072, 7073, 7074, 7075 mi 7076.

DOMNUL XXXVI.

Alessandru Vodă II.

Ayeșta, kămă s'a rëndăită Domnă, a skrisă boieriloră emigrații în Transilvania să se întórkă în patria loră { D. Chr. 1569. }
promigăndă-le amnistă totală. Boerii, înkreșăndă-se { Dupe chronicle locale. }
s'aș întorsă la Băksremți, s'aș înkinată domnăș mi
aș fostă în pace. Dar peste doz lăni, Alesandră Vodă a ș-
visă șnsprețere boeri mari; pe Radă Logofătă de la Drăgo-

emii, pe Mihail de la Bădenti, fiul vornicului Șdrimte, pe Todor Băkov, pe Vlad Kani, pe Petramk, pe Kalot, pe Stan fiul lui Drăgălescu de la Boldenti, pe Radu fiul vornicului Sokol, mi ne alții din boerii mai mici.

Pe la al cincilea an al domniei lui, căpătând frațele său Petru domnia Moldovei, mi trecând prin țeara Măntenească, i-a emis Alessandro Vodă înainte la satul Copăcenii, unde aș meștă înțeleg la masă mi s'a veselită. Dar fiind că kă kăteva zile mai nainte Ștefan Vodă a fost trimis resursă boerilor din Moldova kă s'ă vie la Fokmani s-lă primească, a plecat Vorniculă Dămbăv kă toți boerii domniei mi kă ôste de ajuns, mi sosind la Fokmani aș trecut înainte s'ă căvânt kă vor s'ă primească pe Domn; dar aponiind-se de Copăcenii mi găsind ne amândoi domni în veselie, aș căvânt de odată asupra lor mi le-aș șcis o măgime de ômeni. Pe Petru l'aș gonit pân la Brila, unde aș scăpat în cetatea țărăască; iar Alessandro Vodă aș scăpat la orașul de Flore în județul Ialomiței. Întorcând-se apoi la Fokmani, Moldovenii aș ales domn ne șne boieris anume Ionăni. Acesta atunc a trimis în țeara Măntenească Domn ne șne Moldovean anume Vintilă Vornic, karele, înșoțit de omtire nșmeros, a intrat în Băkreștii. Dar Alessandro Vodă, înțeleg kă boerii sei Dragomir Vorniculă, Mitrea komișulă, Bradă Pașarniculă, mi Ioană Părkălabulă, adunând omtire aș mers asupra lui Vintilă Vorniculă Moldoveanulă, mi dând răsbois l'a învins mi l'a șcis; iar ne boerii Moldoveni răsăind, s'a restatorniuit ne tronul domniei. Acest Domn a șkos o dare ce se nșmea Oașească.

Dun o domnie de oută ani mi kăteva lăni¹, Alessandro Vodă a mșrit, lșând monitenitoris ne fiul său Mixnea. Acesta a pefăkut din noș Măntșirea Radă Vodă

1 Miron Logofătulă nșne domnia lui Alessandro de noș ani mi o lșne. Anonimul Romănesc înkă zice kă el s'a făkut Domn în 1668; asemenea zice mi Engel, înșemnând kălar zica de 7 măș.

din Bâksremți în anul 1574; mi a amezatș o kryche de
neatrș ne dealslș Piteutilorș.

De la acestă Domnă există două scrisori din anii 7077-7079.

DOMNULU XXXVII.

Michnea Vodă II, Turcitulă.

Rămzindș mountenitoris tronslși Mixnea fîslș lșl Ale-
sandrș, a trimisș la Konstantinonole ne marele Vis-
tieris Mitrea mi i-aș kșpștatș insigniile (steagșlș) { D. Chr.
1577.
Dupe chro-
niclele
locale.
domniei. Așta a skornitș în ȝearș o dare kare
se nșmea Gșleata. Boeriș Mexedingeni, nevoidș a-lș rekș-
nșnte, aș prokșematș șnș altș Domnș, anșme Radș-Pa-
na, așșura kșrșia viindș Mixnea Vodș kș omțire mi bș-
tșndș-se la Kraïova, a emitș învingștoris: ȝei mai mșlși din
boeriș aș fostș șșiniș, iar domnșlș alesș a fșgitș la Timișo-
ra. Dar dșnș o domnie de mșse aniș, Pșrta destitșș ne
Mixnea Vodș, mi-lș essilș la Tripole. Așta a fșkștș mi
mșnșstirea Tștana. De la elș essistș xrisșve din aniș 7087
7088, 7089, mi 7090.

DOMNULU XXXVII.

Petru Vodă II Cercelă.

După cererea boerilor, s'a răndsit. Domnș Petrs Vo-
 dz Cergelș '. Acesta a tzeatș kanetele a trei boeri { D. Chr.
 mari: alș lș Dragomirș Banslș Kraïovei, alș lș Mi- 1588.
 railș Vornikslș, mi alș lș Konga Paxarnikslș. Elș } Dupe chro-
 a skosș mi o dare nogș mi grea nsmitș Gontinș, kște } nicole
 locale

1 Toți istoricii ne aușeș Petrus Bodu îliș nșnș ka alș IV. Fotino gre-
memte, kșvı velș I Petrus a fostș Radu Paisie Bassarabș; velș alș II
Patramks velș bșnș; velș alș III Petrus IIIkionș, mi alș IV-lea Cergvelș.
Aipe astorizliș earșmı grememte zikandș kș s'a rșndșitș dșnș cererea

o oae din zече: a ziditș mi biserika domneaskă din Târgovîntea. Dar nepotul seș Mixnea, fâkânds-î intrigî la Konstantinonole, l'a destitutzatș dănp doî anî de domnie; dănp kare elș înpresăntș kă partisanîi mi kă kasniçii sei s'a retrasș în Transilvania.

A doua domnie a lui Michnea Vodă, Turcitulă.

Viindș earșmî Mixnea Vodă la domnia derei, a păsș

D. Chr. 1535. }
Dupe chro- }
niclele }
locale. }

pe dearg o msljime de dări grele: a îndoitș Dej-măritșlș, lăzndș de la stăni kăte doî la zече în lokș de șnălș; a păsș la dare treanta ostamilorș, nă-migi Romiî, mi o altă dare asșura năgarilorș nămitș Gr-leata, mi altele. Pe lăngă ačeste a tăeatș kapălș mi Marelsî Logofetș Stanăilș. Boerii, ne mai pătândș sșferi atăte rele, s'aș dășș kă nlăngerî la Pôrtă, dănp kare destitândș-se s'a dășș la Konstantinonole. Akolo, temândș-se ka nă kămva Tărciî șă-lș omôre, pentră ka șă-î îea avș-șuile, a părsitș de bșnă voe legea Kremtină mi a îmbreș-șimatș ne čea Moametană. Voindș însă a koneri kătră Tărci skonslș pentră kare a preferitș a-mî skimba kredinga, a încenștș a sșzne kă vede visisni noktșrne, în kare însămî Moametș îi vorbenute. De ačeastă Tărciî se bșkșra fôrte, mi mai alesș Săltanșlș Măratș III nă nămai kă l'a îmbreș-katș kă kabaniga sa (adekă xlamida, saș xaina čea de asșura), dar a skosș kiarș xangerșlș čelș bătștș kă netre skșmne de la brăslș seș, mi l'a păsș la brăslș renegatșlș pentră ka șă-lș onoreze; dănp ačeastă l'a fâkștș mi Pașă de Xalenș.

De la ačestș Domnș essistă xrisôve din anii 7095, 7096, 8097, 7098 mi 7099.

boerilorș. Čerșelș era fîslș lăi Pătramkă; servise mai măltș timnș în armia frančeză, mi dănp mialovirea regelsî Frančiei, Pôrtă destitutz ne Mixnea mi-lș răndsi ne elș. (Vezi Mînkai pag. 237.)

Nota Traducătorului.

DOMNULU XXXIX.

Stefană Vodă II Surdulă.

Destitsindsse Mixnea Vodă, dăpă cererea boerilor s'a rëndsită Stefană Vodă Sărdăleş, fişlă lăi Pătramkă ^{D. Chr. 1591.} Vodă. De la ačesta Pôrta a çerstă mare kătime ^{Dupe chro- nicle locale.} de banî mi a adaosă la tribătlăş gerei, nrekămăŭ ăe- răse mi de la Domnăleş Moldovei Petru Vodă mkyo- năleş. Dar niŭi şnlăş dil Domniŭ ačemtia nă s'a săpăssă la asemine cerere. Dăpă ačesta răstăpile mi săpărtăile din partea Tăruiloră aş înăenstă a se înmăslăi, făr să pôtă Domnăleş a se năne vre o stavilă, fiindă kă de natăra sa era blăndăş mi linimtită. De ačeea boeriŭ, ăerăndă ne fra- tele seă Alesandru, ne ačesta Pôrta l'a destitsată, dăpă o domnie de şnă ană.

DOMNULU XL.

Alesandru Vodă III şilulă lui Pătrăscu.

Domnăleş ačesta, ka mi frateseă, n'a năstăş să înpede- ăe neorăndselele Tăruiloră, kari din zi în zi se fă ^{D. Chr. 1592.} ăeaă măi săpărtăori. Atăne ăe boeriŭ, konsăltăndă-se ^{Dupe chro- nicle locale.} ăe să fakă, aş trimisă răgămintă ka să le dea Domnă ne Mixăi Viteazăleş, karele ne atăne se afla la Konstantinopole; dăpă kare Alessandru Vodă niŭi a auă- katăş să domneaskă şnă ană, mi s'a destitsată.

DOMNULU XLI.

Michăi Vodă II Viteazulă.

Mixăiş Viteazăleş a fostăş fişlăş lăi Pătramkă ^{Dupe Chr. 1592.} Vodă ăelăş bşnă¹. Pe kăndă s'a făktăş elăş Domnă,

1 Astfelăş afirmă kroniclele lokale mi streine; dar şnă istorikăş streinăş zăuă kă ne timăslăş domniei lăi Pătramkă Vodă o femeă frămósă vădăvă, a- văndă la kasa sa ne şnă grekăş bogată, karele era beilikăiş (ama se nă-

Dupe chrono-
nic. locale,
Moldovene,
Polone,
Ungare,
și Turcești.

Deaara se afla înglodată în nevoi: Țăruii de ne lăngă
Dănebre o înkărkase de datorii, fânea neînțetate ne-
orândsele, mi întru atăta se întinseseră în kătă se
găteaș să zideaskă mi Moskele, adikă temnlerî
moametane în ȧeară.

Mixaish Vodă mai întăi a trimisă răgămingi la Pôrta
ka să fakk să înțeteze asemenea neorândsele; ne șrmă, vâ-
zândă kă nă kapătă niyă zăă resslată, a adănată ne togî
boerii mi s'aă konsslată țe să fakk. Atăncue s'aă găsîtă kă
kale kă pentră ka să skane ȧeara de tirania Țărviloră, tre-
băea să alerge la arme. Dar fiindă kă psterile Romăniloră

meaș ômenii kari eraș insărcinagî să stringă oi din Moldova mi ȧeara
Mănteneaskă nentră împăregia Țărvceaskă) s'aă isbită kă elă mi a ră-
masă grea. Beilikvisiă, avândă a se dăce la Konstantinopole, i-a dă-
rsiță zăă inelă de o sătă de galbeni, mi i-a sușșă kă de va namte fîș,
kândă va veni în vîrstă să-lă trimigă la Konstantinopole să kaste ne
tată-seă, mi drentă semăă să-i arăte inelăiă. Nămita temee a năskătă
băeată, karele kreskândă, s'aă linită în servișăi zăă boeris mare, ne
lăngă kare în skărtă a mtișă a se însinsi mi a ajsunge la felisrite dre-
gătorii uivile. Domnăiă Petră Țărvelă, dănp țe a tăeată kanăiă lăi Do-
bromiră Baniă Kralovei, a trimisă ne Mixaiș lokotenentă ală Băniei.
Akolo dăskândă-se, s'aă lăgîță vorba kă elă era fîsiă lăi Pătramkă Vodă;
de ațeasta așzîndă Domnăiă mi intrândă în felsri de bănele, a trimisă
îndată kă șrgie Armămei de la nămkărie ka să-lă adăskă mi să-lă ș-
vîză. Armămeii, adăskândă-lă în Băksremti kîar în zioa sfântăiă Niko-
lae, mi trekândă ne lăngă biserika nămitsăiă sfântă țe se nămemte bi-
serika Albă ne nodăiă Kaligii, Mixaiș s'aă regată de Armămei ka să-i
dea voe să se înkine; ațemtia îndsălekândă-se, elă intră în biserikă mi
kă inimă înfrăntă mi kă okii lăkrămători se răgă înainte șăntei ikône,
gîșrândă kă de-lă va skăpa de năpastea în kare se afla; va zidi o mă-
năstire în nămele lăi. Dănp, ațeasta, înfăgiuăndăse înaintea Domnăiă
mi întrebândă-lă daka era fîsiă lăi Pătramkă Vodă, elă a negată kă jă-
rămăntă kă niyă este, niyă a vorbită, niyă mti de zăăde a emiță aseme-
ne vorbe; anoi dăndă mi înskrisă în faga Domnăiă mi a adănsrii bo-
eriloră, fă liberată. Pe-șrmă de frikă xotărândă să năvee din ȧeară,
mămă-sa i-a sușșă sekretăiă nămterii sale, mi i-a dată inelăiă kă kare să
kaste ne tatăiă seă. Atăncue mergândă la Konstantinopole, a găsîță ne
tată-seă în stare nătiute mi kă înfășingă ne lăngă Pôrta Otomană. Ta-
tăiă seă i'a nrimîță kă băksrie, mi kândă boerii din ȧeară așă ȧerătă
skôtorea lăi Alessandră III, a isbstiță nrin agentăiă ȧereî İenakaki,
kare-i era amikă întimă, să fakk a-lă ȧere mi a-lă rāndăi Domnă.

ne eraș în stare să se măsore cu nisterea împărăției, Mihaile Vodă a trimis soli mi la domniile vecine cerând alianța lor; Klucerile Radu Bărbănescu fă trimis la Sigismund Batori Domn al Transilvaniei, care atunci era sub suzeranitatea Poloniei; iar Stolnicul Stroe Băcescu la Aaron Vodă Domn al Moldovei. Deci făcându-se tratate de alianță între țestrele Domnii ca să fie cu jurământ nedeșărgiți în tot întințularea, Batori a trimis un kornă de omtire Transilvan sub komandă al Urban Mixail mi a lui Istvanfi, iar Aaron Vodă un alt kornă sub komandă al Hatmanului Moldovei. Aceste kornari, zind-se cu omtirile românești, aș căzută de odată asupra Țărilor ce se află în Bășceuți mi i-aș zăis ne togli. Așta a srat în ziua de 5 Noemvrie 1594. Atunci s'a rnit mi Stroe Băcescu la mna dreaptă. Dăne ce s'aș zăis mi s'aș gonit togli Țării din țeară, Mihaile a trimis o parte din omtire mi asupra țetăii Gărgălei, ne kare înkăngărd'o mi bătând'o cu țășile multe zile, n'aș nstat'o lă, fiind cu se provisiona neînțetă cu omtire mi cu nrodske ne la Rșmășkă ne Dăne. Sultă Mărad III, așzindă desne reșklarea lui Mihaile Vodă, a trimis făr întăzire ne Ferat Măstafa Păa cu o măgime de omtire mi cu Alesandru Vodă III cu să-lă ne în lokă al lui Mihaile. Așemția, sôșindă la Rșmășkă, aș înțență a se nregă să treacă neste Dăne. Mihaile Vodă, adănd-mi tôte nșterile, a nlekată către Dăne în ziua de 8 Ianșariș; dar sôșindă la sată al Petrișă unde se nregătea să treacă Dăne ca să bată ne Măstafa Păa kiar în țara sa, a lăș mțire cu omtirea Țășaskă de la Krimă a intrat în țeară ne la Gală mi a înțență a nreda mi a robi. Atunci s'a întors din drămulă Dășrii mi mi-a așezată țășra la sată al Xșlibemț; de akolo a trimis, ca avangardă, un kornă de omtire aleas sub komandă al Radu Băcescu, a frățelă seș Păda Stolnică, a stolnică al Stroe, mi a lui Radu Kalofrescu. Așemția, întălnind-se cu avangarda Țășarilor la sată al Pășnei, aș căzută asupra ei cu fșrie mi aș nimicit'o cu totă, făcând mi o măgime de nșionier.

Xanșlă Krêmșlăi, karele era snităș kș Feratș Mșstafa Pama, a trimisș snș altș kornș-de omțire mai mare sșb komândslș nepotslș seș, kare, înaintândș-se pânș la satslș Ștșnemțil, s'aș întslnitș kș tabșra Bșzemțilorș. Așemția atșnșe îi nrîmirș kș tôte pșterile lorș, mi isbștirș a sfșrșma tôteș mșlgımea Tatarilorș mi a deskșnșșșina klarș ne nepotslș Xanșlș. În intervalslș așesta Mșstafa Pama kș Xanșlș mi kș Alessandrș Vodș trekșserș Dșnșrea mi tșbșrșserș la satslș Șerbșnemțil. Mixaiș a trimisș snș altș kornș de omțire sșb komanda lșl Mixalșea Banșlș Krațovei, kare a strikatș mare parte din omțirea țșrșeaskș. Înșnșimșntândș-se Mșstșfa Pama de pșterile Romșnilorș, a trekșț Dșnșrea îndșrșțș la Rșșșșkșș, șnde Xanșlș Krêmșlși, așzindș de sfșrșmarea omțirei sale, s'a desnpșrgitș de Mșstafa Pama mi s'a întșrnatș la ale sale. La 21 Ianșariș a anșlș 1595, Mixai Vodș treșe Dșnșrea, kalkș omțirea inemikș, o sfșramș, mi Mșstafa Pama kș Alessandrș Vodș îmșkatș skșnaprea în fșșș. Dșnș șe a arsș Rșșșșkșslș, Mixaiș Vodș desnparte omțirea sa: o parte sșb banșlș Mixalșea o trimite așșnșra Silistrei, mi o altș parte sșb marele Șnștaris Pșreda așșnșra Ȭrșșovei. Așeste doș șetșșl, șșferindș sôrta Rșșșșkșslș, Mixaiș Vodș, dșnș șe a jefșitș marginele Tșrșemțil desnșre Dșnșre s'a întorsș trismșștoris în Bșkșremțil la skșșnșlș seș. Atșnșe, șșnșrșndș-se ne komandagil Transilvanil Șrbaniș mi Istfanvi, i-a trimisș înanșl la Batori, karele a trimisș în lokslș lorș ne Kelerș Benda. Pe așesta, înpșresnș kș Banșlș Manta, Mixaiș Vodș i-a trimisș așșnșra șetșșeș Brșila, kare înkș se șșinea, mi trekșndș sșb sabie o mșlgıme de Tșrșș, aș șșrnat'o pânș la temelil.

Sigismund Batori, vuzrind sarkesele la Mixais in folosel kremitintselei, a incenest a-l invidia mi a kseta ksm s-l inmediate mi ksm s-l fakt ka s-l smileask mi s-l suse ordinelor sale. Mixais Vodz i-a ingeles sko nsl mi k tote k ar fi nstst s-m rzbzne, inat, aure gind imnrejsrile timnsl mi interesele gerei, a sokotit s suikseze timnsl. De aveea a trimis la el ne Mitrono- litsl Eftimi, innerenz k doi din eniskoni, k Vorniksl Mi-

treă, kă Logofătălă Isară, kă Vornikă Dimitrie, kă Radă Bzescă mi algi boeri, kă să-i înkine geara, kă ayeasta kă Mixaiă Vodă să fie lokotenentălă seă. Batori priimindă ambassada kă băkerie, s'a arătată prea mslușmită, mi a rân-
dăită doî-sure-zecă din boeri kă enitroni kărmsitori ai Dom-
niei, mi sâpnămi ordineloră sale.

În timnălă ayeasta Aronă Vodă, dăpnă alianța kare kon-
traktase kă Mixaiă Vodă, ne de o parte i a trimisă omtiri
în Țeara Măntenească săb Andriemă Perjă, i-ar ne de alta
se bâtea neînțetătă mi kă bърбаgie kă Kazană Girei Xa-
nălă Kărmsi. Dar inemiciu seî l'aș intrigată kătre Batori
kă păra kă voemte să se snească kă Tărcii, în kontra lăi;
dăpnă kare Batori a trimisă fără de veste în Moldova sūă
kornă de omtire, kare sârurizândă-lă, l'a rădikată înnesnă kă
Dómna mi kă tótă kasa sa, mi l'aș nășă la înkisóre; totă
odată sčizândă msluî din boeri, a nămită Domnă ne Ivană,
karele era Agă ală lăi Aronă Vodă. Ayeasta așzindă-le
Mixaiă Vodă, s'a întristată fôrte.

Între ayeaste mărindă Sultănă Măradă III, fișlă seă Me-
emetă III, sșindă-se ne tronă, a alesă ne Sinană Pama Se-
raskerslă mi kă mai msluî algi Pami, mi i-a trimisă assura
lăi Mixaiă Vodă, kă o omtire de 80 mi ômenî¹. Ayeamtia,
trekândă Dăpnărea ne la Rășciskă, aș tăbărtătă la satălă Kă-
lăgăreniî, în jădegslă Vlașkăi, de snde aș învenstă a nrăda
latsrile. Mixaiă Vodă, karele înmătiingase ne Batori mi ne
Domnălă Moldovei desure venirea Tărciloră, vărzândă kă a-
jstorslă de la ayeamtia nă mai sosemte, a adănată omtirea kă-
tă o avea mi kătă a mai nătătă rekrăta, mi la 13 Aăgăstă
1595 le-a emită înainte la Vadălă Kălăgăreniloră, ne rislă
Neajlovă. Akolo învingândă-se o bătălie înfrikomată, kare
a pînătă de diwineaga pănă seara, Mixaiă Vodă a arătată
fante de sūă eroismă estraordinariă; vărzarea de sūnge a
fostă atăta de mare, în kătă ana nărbăslă kărgea amesteka-
tă kă sūnge.

¹ Ței mai msluî istoriă sūsnă kă omtirea tărcească eră de 180 de mi;
nă notă krede de kătă o gremăă de tinară săă o skăpare din vedere
în testălă astorialsă. (Tradăkstorislă.)

Атэпче Синаѣ Паша, вѣзѣндѣ кѣ нѣ нѣте пропѣми ми кѣ требѣя сѣ се ѡтѣркѣ кѣ рѣмине, а адѣнатѣ пре тогѣ Пашѣ ми generaliѣ де сѣб дѣнсѣлѣ, ми ле-а фѣктѣ кѣвѣнтѣ кѣ не а дѣза зи сѣ се факѣ бѣтѣlie generalѣ, кѣ отѣрѣе кѣ сѣш сѣ ѡвѣнгѣ сѣш сѣ се нѣарѣ ми елѣ. Mixaѣs Vodѣ ase-menea, афѣндѣ де отѣрѣrea Тѣргѣlorѣ, а адѣнатѣ пре тогѣ бо-erѣ ми кѣнитаниѣ сеѣ, ми консѣлтѣндѣс-е, а нѣкатѣ елѣ челѣ дѣн тѣѣ асѣпѣа инемѣилорѣ кѣ тѣтѣ ѡмѣirea са; фѣria са а fostѣ ама де mare, ѡн кѣтѣ чѣле дѣнтѣѣс мѣрѣѣ тѣргѣмѣѣ ле-а сфѣрѣmatѣ кѣ totѣлѣ, сѣизѣндѣ кѣ ѡнсѣмѣ мѣна са кѣarѣ пре Viteazѣлѣ Karimanѣ Паша. Iarѣ Romѣniѣ, лѣнтѣндѣс-е кѣ снѣ eroismѣ neasѣмѣnatѣ, сѣvideaѣ не Тѣргѣѣ ка пре вѣрѣbiѣ, сѣш ѣѣ ѡнекаѣ ѡн norѣѣс, пре кѣндѣ снѣѣ дѣн еѣ се ѡнекаѣ singѣrѣ ѡн нѣрѣѣ. Sinanѣ Паша, вѣзѣндѣ атѣта strikѣчѣisne ѡн ар-mata са, а нѣрѣsitѣ кѣмпѣлѣ де бѣtae ми s'a retrasѣ кѣ рѣ-mine; iarѣ Mixaѣs Vodѣ а добѣндѣitѣ ѡ мѣлѣime де тѣnsrѣ, stindarde ми proviziѣni де resbelѣ. Mixaѣs кѣ тѣте aste, вѣ-зѣндѣ нѣгѣнѣtatea ѡмѣireѣ sale, ѡтѣрѣzierea аѣstѣrelorѣ чѣ а-мѣtenta де ла аliаѣѣ sѣѣ, ми мѣлѣimea инемѣилорѣ kare дѣн zi ѡн zi се ѡнmlѣgeaѣ кѣ ѡмѣirѣ прѣsnetе, neste нѣѣnte, дѣнѣ ѡвѣngerea ачѣsta, аѣ фѣктѣ консiliѣ кѣ boerѣѣ сеѣ, ми а грѣ-sitѣ кѣ kale сѣ се retragѣ нѣнѣ-ѣ vorѣ sosi аѣstѣrele. Ама darѣ s'aѣ trasѣ кѣtre локѣrile де sѣsѣ дѣн jѣdegѣlѣ Praxo-veѣ, trimigѣндѣ пре Dѣmna ми пре fiѣsѣ seѣ ѡн Transilvania. Sinanѣ Паша, а дѣза zi вѣзѣндѣ нѣlekarea Romѣnilorѣ ми афѣндѣ кѣ eraѣ нѣgѣniѣ, а нѣrinsѣ ла ѡnimѣ ми mergѣндѣ ѡн-nainte а аѣskatѣ фѣрѣ ѡnsnere Тѣргѣvѣntea, trimigѣндѣ totѣ d'odatѣ ми ѡ parte дѣн ѡмѣire, kare а ѡksnatѣ Bѣksremѣtiѣ ми а фѣктѣ ѡтѣritѣrѣ де sigѣrangѣ, аnѣѣ s'a ѡtѣnsѣ neste totѣ нѣмѣntѣlѣ gereѣ.

Mixaѣs нѣ ѡчѣта кѣ тѣте ачѣstea а лѣvi ѡн тѣте zilele tabѣra чѣа mare а инемѣилорѣ. ѡнtr'ѣna дѣн zile, Romѣniѣ тѣргѣндѣ пре Тѣргѣѣ кѣ ѡнmlѣчѣisne ѡнtr'ѣнѣ локѣ smedosѣ ми бѣltosѣ, s'aѣ рѣneziѣtѣ аsѣpѣ-le кѣ фѣrie, аѣ тѣiatѣ ѡ мѣлѣime, аѣ lѣatѣ ми natѣrѣ тѣnsrѣ кѣ кѣteva stindarde. ѡн ѡnkѣkѣ-tѣra ачѣea, Sinanѣ Паша, кѣstѣндѣ а ѡnmedika пре Тѣргѣѣ де ла fѣгѣ, ми бѣтѣндѣ пре mѣlѣѣ кѣ tonѣsѣlѣ, а кѣzѣtѣ де

ne kalš în noroiș, în kətš kə mare greș l'aș skosș ȕei ȕe
eraș nre ləngȕ dənșelș, dar în kəderea aȕeea mī-aș nerdstș
doī dingī. ¹ Atsnȕi, bənșidș de trədare nre Alessandro Vo-
dș III, karele se afla întabȕra tərȕeskȕ ka rəndșitș nentș
domnia gerei, l'a șpnȕzsratș kīarș în veshmintele domneshi,
kȕ kare se imbrėka la zile mari.

Mixaîs, retrăgîndu-se îarîmî la mînu, a trimis de a-
kolo îarîmî mîre la aliadî ka sî grîbeaskî a-î trimite a-
jstîre. Sigismîndu Batori, kî tîte kî se kînsnase kîarî a-
tînce kî sora împîratsîi Austriei, a pîrîsitî pîrîerile nîn-
dîi mî s'a otîrîtî sî nîce îî ajstîrîsî kîemînilîrî. Lî-
zîndî kî sine 2000 de kalîregî, 32000 de infanterie mî 54
de tînrî, a venîtî mî s'a sînitî kî omîirea lîi Mixaiîs, kare
nî nîmîra mîi mîltî de 8000 ômenî. Îî intervalsî ave-
sta Stefanî Vodî, domnîsî Moldovei, a nîkatî mî elî kî
omîirea sa îî ajstîrîsî lîi Mixaiîs, trekîndî îî Țeara Mîn-
teneaskî prîî Transilvania; kî tîte kî, prî kîndî elî se
sînea kî aliadîi, Ieremia Movîlî kî omîirî Polone okîna tro-
nîsî seî îî Iamî.

Tăstrei Domnii zîndă-se, aș nlekatș asămra Tăruilor
înnreună la 7 Oktomb, a anulăi 1596. Tăruil, așzîndș kă
vine atăta nătere asămra lorș, n'aș avătș kăragișlă a sta ne
lokș: Sinanș Pama, lăssîndș ne Ali-Pama kă o narte din
omțire ka sș păzeaskă Tărgoviuntea, s'a trasș kă čee-a-l-altz
omțire la Băkărenuți. Aliagiș, viîndș mai întăi la Tărgovi-
unte, s'aș nășș a o bate, mi dăpă mai mălte năvăliri în fine
aș lăat'o kă armele în mănă, prinzîndș kiarș ne Ali-Pama,
nre kare l'aș trimișș la Klăjș. Ačeastă mțire a înfrikomatș
ne Sinan-Pama, mi l'aș fıkătș sș păpăzeaskă rănede Băkă-
renuți kă sș se retragă în ȳetatea Gișrgișlăi; iar ne kale
întămălîndă-se sș se striče rôtele de la kăteva tănări, le-a
lăsatș ne kămnă.

Alianții, vâzând ș faga lui Sinan-Pașă, s'aș pșș a-lă

1 Nemștritoriașii N. Bălcescu, care a descris episoadele acestor războaie mai multor astori, spune că bătălia asta s'a întâmplat totuși la Călugăreni, iar că nu după ce Târșia a lăsat Târgoviște și Băneștii.

armări: dar fiindcă kă cea mai mare parte din ountire treks se Dănrăea la Răscuiskă, ei aș kăzstă asăna gardei din armă, kare era de vre o 15 mił ómenī mi kare transporta jafările din ȝeară mi provisisiunile ountirei, mi l-aș făkstă o strikăzișne nedeskrintibilă; kăci, strikănds-le nodălē desnre Dănrăe, sni kădeaș săb sabiile kremtiniloră, iar algi deșneragi se arănkăș ka orbii în fărviș de se inekăș. Astfelă s'aș nerdstă kă totălē 16 mił Tărci, s'aș nrinsă mēse mi de kare kă provisisiuni, mai tóte tănsrile, 'mi s'aș liberată vr'o ȝinȝi mi de kremtini nrisonieri. Dănră aceasta, s'a dată snă assaltă generală ȝetȝei Gărgălē, kare s'a mi lăată, trekănds-se săb sabie 1400 de Tărci, kari o nrăeaș. Atăncă Batori, vrăzăndă mi rekănoskăndă eroismălē mi genisă lăi Mixaiș Vodă, l-a făkstă konȝesisiune de drentsriile de săveranitate ȝe-mi înssămise asăna ȝerei Măntenemti, mi s'a întorsă în ȝeara sa. Asemine mi Ștefană Vodă, nrimindă ȝălgămirile lăi Mixaiș Vodă, s'a întorsă în Moldova.

În aȝestă bătălie, Mănrăștirea lăi Radă Vodă din Băkrăemti, ne kare Sinan-Pașa o făksse magazină de nrăfărie, lăzăndă fokă, s'a fărgămată nrăz în temeli.

Dar dănră nlekarea aliagiloră, Mixaiș Vodă n'a rgămasă în nelskrare. Pe o parte a trimisă ne Aga Farkamă¹ kă o parte din ountirea romăneaskă la Vidină, iar ne de alta a trekstă elă înssămi Dănrăea la Nikopolă, mi de akolo jefăindă tóte lătsrile Dănrăei mi ȝetȝile nrăz la Vidină, s'aș întorsă iarămi în ȝeară. În ansă ȝiitoră 1597 maiș 4, iarămi a trimisă ne Velitkă kă ountire la Toba-badi (Babadai de astăzi), karele sfărgămăndă-lă se întorȝea învingătoră kă o mălgime de jafări. Dar astă dată Tărci, adăzăndă-se de nrin tóte nrăgile, aș aȝensă ne Velitkă la lokălē kare se kiamă Komiss, l-aș tăeată trekătorile, mi dănră o lăntă de

1 Aȝesta făsesse nrăotă mireană mi se nrămea Иона Стойка, din satălē Farkamă, ȝudegălē Romanagi; dar lăzăndă parte în reabăe de bănz voe, mi arăzăndă talente ostămemti, Mixaiș Vodă l'a tănsă, l'a nrămittă Agă mi l'aș făkstă kăuitană neste nedestime. Aȝestă Domă a arătată mai mălte asemenea essemnie, fiindă kă era amikălē eroismălē, mi înaintă ne ori mi ȝine fără a întreba de ȝe nrăfessiune săș familie este.

re învinuși. Atunci Tărcii risinigi, aș trekată Dănegea mi aș înčenstă a jefsi marginile Țerei Românești. Mixaiș Vodă, adăunându-mi omtirile, a nlekată către Tărnă, ka de akolo să treakă la Nikonole. Avangarda Română, întălnindă ună kornă de Tărci ne rislă Teleormană, karele jefșia mi prindea lăksitoriș, kă o lovire rănede l'a sfărmată mi l'a prinsă kă totălă. Mixaiș Vodă kă cea-l-altă omtire a kă prinsă ȧetatea Tărnălă mi a ars'o. Dar ne kăndă se gătea să treakă la Nikonole, a primită ăntire kă Tărcii s'aș făkată învingători; kăci, de mi mai nainte făsesse bătăgi, dar dăpă ăceea Germanii, dăpă fireaska loră lăkomie nesăgiōșă, s'aș păsă a prăda lăksrile Tărcemăi mi a se răsuândi fără să mai askalte de kaniī loră. Tărcii atănce s'aș întorsă, aș kăzătă asăura loră mi mi-aș răskămărgătă perderile; în kătă generalii ăstriači abia aș pătătă skăpa kă kăteva rămămiģe din omtirea loră, mi atătă Massimiliană kătă mi Batori, s'aș întorsă unălă în Ţngaria mi ăela-l-altă în Transilvania.

De ăeste lăndă ăntire Mixaiș Vodă, s'a întristătă fōrte mi s'a kăurinsă de mare temere mi îngrijire. Dar fără a se retrage, a stată ne lăkă mi a înčenstă a trăta desăre năce kă Tărcii năin mijlăvirea Pămei dă la Nikonole. În timă de ăinči zile, a mi isbătătă să făkă năce, kă mare mălgămire din ăartea Tărciloră, înkeindă la 7 oktōmvrie a ănălă 1598 mi tratătălă, dăpă kare trimigăndă împăratălăi mai mălte dărsi, s'a întorsă linimătă la skăsnălă seă.

Între ăeste, Sigismăndă Batori, obosită de neînăetatele espediģiăni mi resbōe în kontra Tărciloră, a înkinătă năinăinatălă seă împăratălăi ăstriei. Împăratălă, trimigăndă în Transilvania doi komisari mi trei Eniskoni înăesă kă fiisă lă Istvanfi, aș nărimătă kăma găvernălăi mi jăgmănte de sănsăne ale Baroniloră. Iar Batori s'a retrasă la o ăetate kare i-o dăse împăratălă săne linimtea sa.

Săltă Meemetă, neobosită nătră întinderea kăveriloră sale, a trimisă ăarămă ne Meemet Păma Vezirăzim kă nămerōșă omtire de Tărci mi Tătară asăura ăstriei. Atănce Batori, resăndindăse de abdikărea sa, a emiătă într'o nōnte din ăetatea în kare se afla, mi viindă în Transilvania, aș

kematş ne Baroniî gerei, mi achemtia kş bkşrie l'aş rekş-noskştş earşmî de prinşine. Dşnz ayeasta, prinşendş ne Komisarîi imşertemti mi legşndş'i, i-a trimişş lşî Mixaiş Vodş mi l'a noştitş ka şş se şie de alianşia mi amişia de mai nainte. Mixaiş Vodş a primitş kş bkşrie prounşerea, mi dşnz şererea lşî Batori, i-a trimişş 3500 de ostamî alemî şşb komşndşlş lşî Aga Lşka, de ajştoriş în kontra i-nemikşlş seş.

Între ayeşte, Pórta a trimişş şşvernatoriş la Vidinş mi ne tótş marginea Dşnzrei ne Xadim Pama. Ayešta, avşndş natimş ne Mixaiş Vodş, kşmş a sositş, a skrisş lşî Meemet-Pama de la Silistra şş pleşe kş omşire în Ţeara Mşn-teneaskş mi şş okşne Bkşşremtiî. Meemetş treşe Dşnzrea mi înşene a jeşşî lokşrile prin kare se aratş. Dar Mixaiş Vodş trimite aşşnrş-i ne Vornikşlş Dşmitrş, karele întşm-pinşndş kş omşirea romşneaskş ne Ţşrşî la satşlş. Kaselemtiî, s'a nşşş a-i bate mi a isbtitş a-i înfrşnge kş totşlş mi a-i înşinge îndşrşntş neste Dşnzre. Vornikşlş Dşmitrş atşnşe a lşatş mi doş ştindarde de la Ţşrşî, ne kare le-a trimişş la Mixaiş Vodş, karele atşnşe se afla la Karakalş. Mixaiş Vodş, imşrbştatş de învingerea ayešta, se şştemte a nleka înşşmî kş omşirea aşşnra lşî Xadimş-Pama. Deşî trekşndş Dşnzrea, s'a lovitş kş Ţşrşîi anróne de Nikonole, şnde renşrtşndş o viktorie komşletş, a prinsş tótş tşşrile tşşremtiî. Xadim-Pama aflş skşpare prin fşşş mi mi intrş la Nikonole în şetate. Mixaiş Vodş jeşşemte în-prejšrimile, anoi aşşedieazş şetatea: o bate mai mşlte zile, şî dş mai mşlte aşşaltşrî; dar nş o póte lşa, fiindş kş Ţşrşîi neste nónte dregea tótş şşrtşrile kare se fşşeaş neste zi. În fine Mixaiş pşrşşesemte aşşedişlş mi pleakş aşşnra Vidinşlşî. Beişlş, karele pşşia şetatea ayešta, aşşindş de venirea lşî Mixaiş, adşnz omşirile đisnonibile de prin prejšř mi ese înaintea Romşnilorş. Bşşlia şşine mai mşlte zile, dar în fine omşirea romşnzş învinge ne Ţşrşî mi-i rşşinşemte în tótş pşşşile. Mixaiş Vodş, karele în ama înurejšrşř se vşra mi elş singşř în fokş, lşşndş narfe mi în bşşlia ayešta, într'snş lokş se întşlni kş şnş Ţşrkş fanatikş, ka-

rele se renezi asupră-î sî-lă strînsuŋă kă sîliga; Mixaiŋ anăkă sîliga kă mîna mi o abate, dar o regine kă atîta tîrie în kîtă Tîrkîlă nă nătea nîcî sî o tragă nîcî sî o înnîngă. În aua pîrîvîsne aŋ stată amîndoi mai mîltă timuŋă fîră a se nătea bate. Atînce fragîi Bîzeuî, Îreda mi Stroe, vîzîndă ne Domnîlă loră în perikolă, s'aŋ renezită ka fîlgersîlă mi aŋ mîchelată ne Tîrkă în klină. Mixaiŋ Vodă, ne şmă, totă de şna le mîrtîrisia auestora kă le era datorî kă viağa. Petrekîndă mai mîltă de zăce zile în asedişlă Vidînsîlă, dîpă ce a arsă mi a jefîită tôte lokşrile deşure Dîşîre, Mixaiŋ Vodă înpresî kă omîtirea mi kă toğî boerîi, la 5 noemvri 1599, s'aŋ întorsă kă veselie la Tîrgovîntea.

Sigismîndă Batori, kîndăse earămi kă aŋ lăată Domnia Ardealsîlă, a skrisă fratelsî seă Andrei Batori, karele se aua în Polonia, pronşîndă-î sî abdiye în favôrea sa. Andrei, primîndă pronşnerea a venită în Transilvania mi a primîtă jîrîmîntele Baroniloră mi ale nobililoră kă-î voră fi kredîncîomî; iar Sigismîndă s'a retrasă într'o ăetate în Polonia ka sî se odîşneaskă. Atînce fîndă Domnă în Moldova Ieremia Movîlă, a skrisă lă Andrei Batori nofîndă-lă ka sî se lege în aliangă mi sî skôtă ne Mixaiŋ Vodă din domnia Îerei Mîntenemî. Primîndăse pronşnerea, aŋ trimîşă amîndoi domniî kâte şnă boerîi la Mixaiŋ Vodă kă pronşnerea kă sî se tragă de bîră voîe din domnie, mi kă de nă va voi, ei îlă nînde ka mi-lă voră da ne mîna Tîrşiloră.

Mixaiŋ Vodă s'a îtrîstată, vîzîndăse amerîngată astfelî de doi inemîcî vecîni; kă tôte aueste, adîşîndă boerîi, s'aŋ kibzîită kămă sî paralîseze plansrile loră. Aua dară, ne de o parte a încenţă a adăna omître mi a se gîti de rîşboîi, iar ne de alta a skrisă lă Rodolfă împîrîtslă Austriei kă Andrei Batori s'a şnită kă Tîrşîi ka sî le dea Îeara Romăneaskă, mi kă nentă aua skonă voemte sîlă skôtă din domnie; nentă kare a rşată ne Rodolfă ka sî-î dea ajstorî mi şnă îmîrşmîtă de banî, promîgîndă sî okşne Transilvania în nămele împîrîtsîlă. Rodolfă s'a bîkrîată de aueasta, mi, trimîgîndă-î banî, î-a respînsă kă se

mărgămeşte cu orî ce ar face; totuşi odată l'a nămituşi mare-măluşi. Mihaile Vodă, cu bani ce căpătase, adună repede omtire mi kompnune şuşi kornuşi de 30 miî omeni; cu asemenea pătore, mi cu 18 tănari, a plecatuşi fărî întărziere mi a trekătuşi peste mănji în Transilvania, şnde a tăbărituşi antrone de cetatea Stefanonole, saş Bramovă. Akolo, înainte de a încheie vre-o operăciune, notabilii cetădeşi mi astorităgile, temăndu-se de vre-o sârnrindere, aş venit uşi dăruşi mi s'aş sursuşi. Mihaile Vodă, vătănduşi înkinarea cetădeşi cu atăta înlesnire, s'a bskăratuşi fôrte, mi îndatuşi a skrisuşi lui Radu Băzescu mi Banului Ţdrea, ka s'z nlece mi ei cu omtirile de la Kraiova mi Mexedingi, mi s'z între în Transilvania ne de ceea-l-altă parte, ka s'z se întănească cu el uşi la Sibiu.

Andrei Batori, auzind uşi el uşi despre intrarea lui Mihaile cu omtiri, mi-a adănat uşi el uşi omtirea, mi a plekatuşi cu grabă către Sibiu, şnde sosind uşi a ameţatuşi tabăra afară de cetate înknjărăndu'o cu mănşari. Nu tărzi uşi a adănat uşi omtirea romănească, ameţăndu-se în răndseală de bătălie. Andrei Batori, temăndu-se a se măsura cu eroismul lui Mihaile, a trimisuşi la el uşi soli, înnreun cu Nănciuşă Pănel, ka s'z trateze despre pace. Solii, viind uşi la Mihaile, i-aş spus cu mi voină împeratrală era ka s'z nu se bată; ne lăngu aceste Nănciuşă promitea cu va îndăneleka ne Batori s'z se dăsnartă de Ţără. Mihaile, îngelegănd uşi aceste eraş nămaî niinte vorbe amăgitore, a omrit uşi Nănciuşă la sine, mi ne soli i-a trimisuşi s'z şne lui Batori cu, de va abdika de la sşveranitatea Transilvaniei, va mijloci s'z kapete ertăciune de la împeratrală. Andrei Batori, neszăind uşi la aceasta, Mihaile f'z silit uşi a-i face răboiu. Ama dăruş învingăndu-se bătălia, îmbe părşile s'aş bătătuşi multă timuşi cu şuşi eroism uşi neasemănată; în fine, învingerea xotărăndu-se în partea Romănilor, Ţăgari mi Transilvanii aş întors uşi doşăluşi şne făgă, lăzănd uşi ne kămulă bătăliei tôte provisişnile lor, nată-zeci mi cină tănari, mi nată mi de şcimă.

Andrei Batori, dănuş sfărămarea omtirei sale, a lătuşi la făgă şne Polonia. Înontănd uşi, a intratuşi într'o pădure ma-

re, nămîț Kodrslă Năkslă, în kare nerzândă kalea, s'a ră-
tăvîț, iar de la ună timnă, de fόμε mi de sete, a kăzstă,
nărsită kă totslă de năterî. A treia zi, doi vărătôrî, snslă
Ţngsră mi velt-l-altă Romănă, dăndă neste elă, mi aflăndă
kîar de la elă kă era Andrei Batori Domnslă Transilvaniei, l'aş
dăssă la kasa loră; dar, în lokă să-i dea de mănkară, l'aş svîsă
mi, lăzndă-i kănslă, l'aş dăssă la Mixai Vodă. Domnslă s'a
întrîstată fôrte de ačeastă, mi a trimîsă îndată de i-aş adăssă
mi kornslă ne kare l'aş trimîsă la Beligradă, de l'aş îngro-
nată kă mare nomur mi onóre în biserika Regiloră; iar ne
svîgamî i-a răsultită kă môrtea. Dănră ačeastă Mixais Vo-
dă a lăsată Alba Regală, mi anoi Klăşdionole (Klăşlă), ş-
de a arătătă mare asurime dăndă morgei o samă de Baroni
marî, nentăr kare mi-a atrasă sra nenorăslă; ne şrmă a
lăsată Ţstă, şnde eraş avşguile lă Andrei Batori; în fine a
kămrînsă Transilvania tôtă, mi a intrată în kanitală Belgra-
dăslă, şnde s'a întronată.

Între aveste Sigismăndă Batori, karele se afla în Po-
lonia, îndemnătă ne de o parte de Tărci, iar ne de alta de
Baroni Transilvanî kă să vie să-mî ia eartămi domnia, a a-
dăsnătă kăteva omtîrî Polone mi a venită la Moldova, îndem-
năndă ne Ieremia Vodă să-mî întrăneaskă năterile kă să
bată ne Mixais. Ačeastă, kămă a aflată de mimkările ač-
este, s'a skălată kă o mare parte de omtire mi, trăkăndă măn-
gîl, a intrată în Moldova, înşă kă măltă grestate din kassa
linsei nătreşlă. Făr' a nerde timnă s'a renezită asăura Po-
loniloră mi a Moldoveniloră, mi kă atăta fşrie i-a lovită, în
kăţă Batori a skăpnătă kă fşga în Polonia, iar Ieremia Vo-
dă, kă nerdere de ontă mi de ostamî, s'a înkisă în ăetatea
Xotînslă. Mixais Vodă, bătăndă ăetatea trei zile mi ne
nătănd'o lăa, a lăsată o parte de omtire kă să o gîie în as-
sedîş, iar elă a venită în Iamî, şnde era skănslă Domni-
loră. Dar Ieremia Vodă din Xotînă, năfîtsăndă de întrăne-
rekslă snei nouă mi de nebăgarea de seamă a înkănjărtăto-
riloră, a fşgită kă togî boeriî sei mi a trăkătă în Polonia.
Dănră ăe a sşnsăş mi Moldova, Mixais a înăenstă a se în-
tităla Domnă a trei gerî, adekă ală Ţerei Măntenemî, ală

Moldovei mi Ardealului. Împăratul Rodolf i-a trimis răs-punsul că învoente domnia Moldovei fusesse sechelsă mai mare Nikolae; dar Mihael Vodă, sositind nemăsurata fusesse sechelsă, mi amenințările inamicilor se, a răsdat pe Șdrea Xatmanului, pe Vistierul Andronaki, pe Armamentul Sava, mi pe Snatarul sechelsă mare lokotenent al domniei. După aceasta Mihael s'a întors în Transilvania, pe speranța că va răpune sechelsă stăpânirea sa mi dea aceasta, ca fruct al eroismului sechelsă. Dar împăratul a trimis pe generalissimul oștirilor austriace George Basta, ca să ia Transilvania în posesiune. Acesta viind, a fortificat cetățile Sibiu, Orșta, Linka, mi altele. Mihael Vodă s'a sursat tărta de o asemenea părăire a împăratului către dănsul mi cănd trimisul împăratesc îi arăta porunca ca să trdea dea generalissimului Basta, el sechelsă diverse uretește întăria.

Basta, viind a profita de sra ponorului Transilvaniei asura lui Mihael, a oștat să ia dea din stăpânire că pătrea. Așa dar, sechelsăse că oștire, a întărit pe Mihael Vodă aprinde de Klej, mi făr a-i da timpu ca să se pregătească de bătă, a căsat că atăta sechelsăse asura lui, în căt i-a sfărmat la cinii mi de ostani. Mihael Vodă, părăsind proviziunile mi doș-sure-zee tării, a plecat să treacă în Dealul Măntenească; dar în calea sa se întănește că Sigismund Batori, că pșin oștire ce mai avea, se bate mi că acesta, dar norocul mi astă dată îl părăsește. Atunci, amărât de atăta kalamită, se întăre la Basta mi se ruge ca să-i kanete grăția împăratului. După aceasta, prin mijlocirea lui Basta, i s'a dat voce să se întănească că Arhiducele Massimilian, mi să se dăcă kiar la Praga să se întăneze la împăratul Austriei Rodolf.

Transilvanii, kărinii o dată n'aș pstat sechelsă sveranitatea Germană, aș konvokat la Kladionole adunare, mi, deslinăd-se de sursnerea către împăratul, aș ales de a treia oară de domn pe Sigismund Batori, karele se găsia în Moldova. Basta a căstat să-i onrească; dar Transilvanii aș trimis soli către împăratul ca să se justifice de această prefăce-

re; iar împăratul n'a voit nici s'î primească. Mihaile Vodă, după toate intrigile și acțiunile lui Basta, avu dibucă a se pune atît de bine către împăratul, în cît acesă i-a dat și un principat în Silesia în dregătul Transilvaniei; iar fiul său Nikolae netrecea la curtea împăratească împreună cu Dîmna soția sa, care se aflase în Transilvania. După aceea, văzînd că Basta nu putea încă să gonească pe Batori din Transilvania, împăratul a dat lui Mihaile o mîtură mi bani ca să se ducă să ia parte la operațiunile războiului. Deci sosind Mihaile în Transilvania mi sîndu-se cu Basta, aș plecat amîndoi mi mi-aș amezat taberile la Moutirș. Batori, avînd în ajutoiul său Turci, Tătari mi Moldoveni, era în calea unei mîtură de trei-zece mi de omeni; cu toate acestea, rivalii săi, prin taktica mi eroismului lor, de mi cu o mîtură multă mai mică, lovindu-l cu furie, îl învinsă cu totul mi trecu sîb sabie peste ontă mi de ostană; în cît abia cu o război de mîtură a grăbită scăparea în fugă, părăsind pe câmpul de bătălie proviziunile mi tînerile.

După această victorie strălucită, s'a rădăcat între Basta mi Mihaile o gelosie, care a ajuns la deșănșanie. Basta, după ce a părăsit pe Mihaile cu avea îngelegeri secrete cu Turcii, a hotărât ca să-l mi aresteze; deci trimițînd să-l poarte la consiliu, mi Mihaile nevoind a veni, a poruncit la căpî-va Nemțu ca să înconjoare cortul său, mi să-l urinză viș, săl să-l omore. Mihaile Vodă, văzîndu-se astfel surprins, a scos sabia mi a rînit pe unul din sbirii lui Basta, dar și altul străduindu-l cu săliga în pînă, l'a trîntit la pămînt, mi i-a tăiat capul.

Această suferință infamă a lui Mihaile Vodă nu făcîndu-l de nimene la curtea împăratului Rodolf; căci Mihaile, într-o adevărată, făcuse servicii reale împărațului mi-l arătase atîtea probe de devotament mi de credință. Cu toate acestea, mîrtea sa făcîndu-l sîtat, mi kasa pentru care se lăstase remase cu totul nerdă.

Mihaile Vodă a domnit ontă ani. În timpul domniei

lăi a făcut Măneştirea care se kiamă Mixaiş Vodă în Băkremiti.

Dăpă ce s'a aszită de zidirea lăi Mixaiş Vodă, s'a skulat Măneşt Vodă Movilă karele domnea în Moldova; mi trekând kă omătirea în Țeara Mănteneaskă, a okșnată kanitala mi a gonită ne lokotenengii lăi Mixaiş; totă odată a prădată Măneştirile mi a jefăită tôte țeara kă mare krăzime mi neomenie. Atănce fragii Băkremiti, nenstând să sferă atăta înmulare, aș trekătă neste Oltă, mi rădikând omătirile Mexedingslăi, s'aș întorsă ka să kazz asșura lăi Simeonă Vodă. Avesta, lăndă utire, mi nebizzindă-se a se onăne kă psterile ce avea, a émită din Tărgoviștea, mi mi-a lăată drămlă kătre Moldova¹. Dar Băkremiti, lăndă-se kă ispeală dăpă elă, l'aș ajănsă dinkăce de Fokmanî la sâș lokă ce se kiamă Valea mare sâș Krăcea Komisôeaî; akolo lovindă ne Moldoveni kă sârie, le-aș făcută marî strikăvîșni, mi le-aș lăată tôte prăzile kare le adănasă din Țeara Mănteneaskă; iar Simeonă Movilă, făgândă kă prea nșgini ômenî, abia a skăpată în Moldova. De atănce valea nșmită în kare a șmată bătălia, Măntenii aș nșmită mi Kăkata.

Între aveste, mi boeri lăi Mixaiş Vodă, dăpă môrtea Domnăslăi loră, s'aș întărnătă din Transilvania kă trei korpă de omătiri, mi intrândă ne la Kăineni în țeară, mi-aș amezată tabăra la satsă Stănenții din sșș de Măneştirea Argemslăi. Atănce întorkândă-se mi Băkremiti învingători, s'aș snită mi aș făcută adănare generală pentră alegerea șnăi Domnă kă minte mi kanabilă. Astfelă konsăltândă-se kă togi, ka din isnirare dămnezeeaskă, aș alesă într'șnă votă ne șnăslă din boeri a nșme Șerbană, din familia Basarabiloră, ne karele l'aș adășă la Tărgoviștea mi l'aș întronătă kă mare băkreie mi feriire.

1 De la avesta essistă șnă xrisovă din anslă 7110.

DOMNULU XLII.

Sierbanŭ Vodă I Bassarabŭ.

Aceasta era ginere lui Mixail Vodă Viteazul, mi bŕ-

D. Chr. 1601. } bată kă mltă îngelenŭsne, blândege mi marinimie.
 Din diverse }
 cronice } îndată ce s'a sŭită ne tronă, elă a trimisă kădŭ-va
 locale și }
 alte. } boeri la Konstatinopole ka să dăkă sŭpnerea pereŭ
 iarămi la Pôrta Otomană, promigândă să dea tributlă a-
 nuală ka mai nainte, nămai să se resuekteze nriuelegiŭrile ei.
 Împŕatălă de atŭnce, Soltană Mŕadă III, a nriimită kă ma-
 re bŕkŕie ambassada mi a assigŕată ȕererile ei. Dŭpă a-
 ȕeasta Șerbană a kăstată de s'a împŕkată kă toȕi vecinŭi,
 mi s'aă întŕnată la ŕma loră toȕi boeri emigranȕi; iară
 ȕeară a înȕenăă a se ferici mi a ȕŕsta dăȕeada nȕȕei
 mi a liniștei. Dar aȕeastă stare de lăkrăi n'a ȕinătă
 mltă. Sekeli, nŕincinele Transilvaniei, a pornită mi a-
 sŭura ȕerei Măntenemŭi fŕă nŭci ŭnă kăvănăă. Șer-
 bană, dŭpă ce în demertă s'a înȕerkată a se feri de res-
 boŭs, a adănată omŭire mi, înainte de a lăsa ne inemikă
 să-i kalȕe otarăle a trekătă în Transilvania mi a sdrobotă
 omŭirea lui Sekeli, ŭizândă-lă mi kŕăă ne dănsălă; în-
 torkândă-se apoŭ în ȕeară, nă s'a bŕkŕată iarămi mltă
 timă de năce mi a trebăită să întimnŭne ne Simeonă Mo-
 vilă Domnălă Moldovei, mi ne Xanălă Kŕmălsăi, kari intra-
 sŕă kă omŭiri în ȕeară. Astă dată resbelălă tă infrikomată:
 bŕtălia ȕenerală se fŕăă ne valea Teleajănsăi mi ȕină trei
 zile kă mltă vŕsare de sŕnge. Pŕeda Băzeskă arăă mi-
 năni de eroismă; kă mŕna sa tăă ne înămŭ nepotălă Xa-
 nălsăi; dar mi elă kăpăă o nlagă perikălăă la kană, nen-
 tră a kŕeŭa vindekare s'a dăă la Bŕamovă; dar medŭiŭ ne-
 nătândă-lă skăna, a mŕrită. În fine Șerbană Vodă a în-
 vinsă mi a ȕonită ne inemŭiŭ sei năă ce aă emŭă din ȕo-
 tarăle ȕerei, fŕkândă-le mare strikăȕŭne.

Dŭpă aȕeasta s'a skălată iarămi Domnălă Transilva-
 niei Batori Gaboră mi a intrată fŕă de veste în ȕeară.
 Șerbană Vodă, aflândă-se nenŕegătită mi nebăzândă-se a

sta la batae kꝛ omtirea kꝛtꝛ o avea, a trekstꝛ în Moldova, dꝛnꝛ o domnie de noꝛ anī. Avesta a fꝛkstꝛ mi Mꝛnꝛstirea Kotmenī mi Kombirꝛ. Batori Gaborꝛ, dꝛnꝛ emirea lꝛī Sherbanꝛ din gearꝛ, a okꝛnatꝛ Tꝛgovimtea mi tótꝛ deara; iar omtirile lꝛī aꝛ prꝛdatꝛ mi aꝛ jꝛsitꝛ ne lꝛksitorī maī rꝛꝛ de kꝛtꝛ orī kꝛndꝛ. Boerī īnꝛ aꝛ fꝛkstꝛ, ne sꝛb mꝛnꝛ, kꝛnoskstꝛ Porgeī mi s'aꝛ rꝛgatꝛ sꝛ le trimiꝛ kꝛtꝛ maī kꝛrꝛndꝛ Domnꝛ ne Radꝛ fīslꝛ lꝛī Mixnea Vodꝛ Tꝛꝛꝛitꝛlꝛ.

De la Sherbanꝛ Vodꝛ essistꝛ xrisóve din anī 7112, 7113, 7116, 7117 mi 7118.

DOMNULU XLIII.

Radu Vodă I Mixnea.

Avesta a venitꝛ în gearꝛ kꝛ omtire Tꝛꝛeaskꝛ mi a-dꝛnꝛndꝛ mi omtirile nꝛmꝛntene, a datꝛ rꝛsbois lꝛī Batori Gaborꝛ, l'a īnvinsꝛ mi l'a gonitꝛ kꝛ rꝛmine. Atꝛnꝛe Sherbanꝛ Vodꝛ, karele se afla în Moldova, aꝛzindꝛ kꝛ Batori fꝛ īnvinsꝛ, a adꝛnatꝛ kꝛ grabꝛ o-
 mīrī din Moldova mi din Polonia, mi intrꝛndꝛ în Transilvania, a tꝛbꝛrꝛtꝛ mi elꝛ aꝛꝛnra lꝛī Gaborꝛ, ne kare bꝛtꝛndꝛ-lꝛ aꝛróne de Bramovꝛ mi īnvīngꝛndꝛ-lꝛ, mī-a lꝛatꝛ Dóma mi koniī, (ne kari Batori ī fꝛkꝛse prīsonierī kꝛndꝛ kꝛl-kase fꝛꝛ veste Țeara Mꝛnteneaskꝛ.) Dꝛnꝛ avesta Sherbanꝛ, voindꝛ sꝛ īntre earꝛmī īn gearꝛ mi īnkredīgꝛndꝛ-se kꝛ Radꝛ Vodꝛ avea ne lꝛngꝛ sine omtire mꝛltꝛ de Tꝛtari mi Tꝛꝛꝛī, a trekstꝛ kꝛ tótꝛ kasa sa īn Aꝛstria la Viena, sꝛde īmpꝛrꝛtslꝛ Rodolfꝛ l'a prīimitꝛ prea bine, rꝛndꝛsindꝛ-ī mi pensisne ansalꝛ, de kare s'a bꝛkꝛratꝛ nꝛnꝛ la mórte.

Radꝛ Vodꝛ, dꝛnꝛ ꝛe a venitꝛ īn Tꝛgovimte mi mī-a lꝛatꝛ tronꝛlꝛ, a trimisꝛ īndꝛrꝛtꝛ omtirea tꝛꝛeaskꝛ mi ꝛe tꝛtꝛaskꝛ. Dꝛnꝛ avesta adꝛnꝛndꝛ omtirea nꝛmꝛnteaskꝛ mi ne boerī, le-a ꝛerꝛtꝛ sꝛ denꝛe jꝛꝛmꝛntꝛ kꝛ-ī vorꝛ fi kꝛ kredīngꝛ mi kꝛ vorꝛ tꝛī īn sꝛire. Avesta a fꝛkstꝛ o din kassꝛ kꝛ era mare neīngelegere īntre diversele klase ale

sovietice. N'a trecută multă timpă înșă mi s'ară din boeri anume Berka, Stolnikș mare, din satșă Merimaniș, jădegșă Teleormanș, a făcută un komplotș kă algi ontă boeri kă s'ă omóre ne Radș Vodș mi s'ă prokieme. Domnș ne s'ară Mixaiș Kămăramșă. Konjragiș veniseră la ačeastă hotărre, din kășș kă Radș Vodș rândșise în dregătoriile statșăi mslgi Greș străini. Dar Radș Vodș, simțândș desure komplotș, îndatș i-a prinsș mi le-a tătș kanetele în pórta kșrgi, sure essemulș tstorora; dșp kare a înčenș s'ă domneaskă în pace.

Pe timulș ačesta se afla în mare neorândșealș Transilvania, din kășsa intrigilorș nobililorș de akolo. Din kășsa șrei țe aveăș pământeniș asșura Nemșilorș, aș ajșnsș kă unș țeaveăș ajștorșă Polonilorș, algi alș Tătarilorș mi algi alș Tșrșilorș. Ačeastă adșșea îndesite skimbări în kșrmșirea ačestei țeri. Totș odatș, fiindș kă Domniș Țerei Mșntenemș adese eraș în dșmmșnie kă gșvernșă de akolo, nș înčetaș la țeă mai mikș okasșne a se rđdika kă rșșboiș asșura lorș. Astfelș mi Radș-Vodș, prinșndș de mțire kă Batori Gaborș adșș omțiri kă s'ă vie earșmi în Țeara Mșnteneaskă, s'a înșeăș în sekretș kă Basta generalisimșă Asștriakș, mi a pșrștș la Pórta ne Batori kă voemte s'ă-lă kalče; dșp kare Pórta i-a ordonatș atștș lăi kștș mi Domnșă Moldovei kă s'ă între în Transilvania. Dar Baroniș mi boeriș Transilvanieiș, kșmș aș vșzștș kă Domniș Romșni aș pșrșesș asșura țerei lorș mi kă totș odatș se mimkș mi omțirile asștriățemșă aș șvisș ne Batori Gaborș, mi astfelș aș înșțeratș kășsa rșșboișă; dșp kare Domniș s'aș întorsș fie-kare în țeara sa.

Între ačeste, nemșlgșmindș-se Tșrșii de progresele lăi Basta, aș intratș în Transilvania mi înkșngșrândș țeataea Alba Ișlia, dșp multș vșrsare de șșnge mi perdere din partea křemșinilorș, aș lșat'ó. Atșșș kă ajștorșă Tșrșilorș mi kă snrijșă Baronilorș, Moise Sekeli se nșmi Prinșșine; iar Basta, fiindș kă nș aveă nștere de ajșnsș, mi fiindș kă Transilvaniș în genere deteștăș șșveranitatea Asștrikș, s'a silitș s'ă se retragș la Zegmarș. Moise Sekeli, în linsă

lăi, prinzândă la inimă, avândă mi ajutoris de la Tărcii mi Tătarii, a sursă Klsjlsk, mi apoi a înknjgrată Bramovlsk.

În intervalslă ačestă, Radă Vodă, dăpă îndemnlă lăi Basta, s'a skslată fără vsetă kă o omțire minsnată mi a trekstă în Transilvania. Akolo, într'o nănte a kăzstă asșura Tatariloră; ačemția, nenstăndă sferi făria Romăniloră, s'aș întorsă să fsgă mi aș dată neste Tărcii, kariî sneriindă-se, aș înčenstă a se răsini mi a fsgă fără a se mai nătea năne în răndseală. Atăncă Radă Vodă, s'a renezită asșura lăi Moise Sekeli, karele, kă tôte kă se onăse năternikă, dar în fine fă învinsă mi ăcisă înăresnă kă vre-o nătră miî de ostamî. Astfelă Radă Vodă, a anskată tôte provisișnea, mi a prinsă vre-o sstă ăină-zeă de stindarde, ne kare le-a trimisă la Praga Arăidăelă de akolo ka semnă de viktorie. Aszindă de ačestă Basta, a nlekată kă omțirea sa de la Zekmar mi, intrăndă în Transilvania, a bătstă ne Tărcii mi Tătarii ăe mai remăseseră, mi sursindă tôte oramele a adssă earămi tôte Transilvania săb stăznirea înătratslă Austriakă. Iar Radă Vodă, s'a întorsă la skăsnă domnielă sale.

Ačestă Domnă a prenoită mi mănăstirea Radă Vodă din Băksreutî în anslă 1614, kare se sfărămase din kassa arderei nrăfăriei lăi Sinană Pașa, ne timnăslă lăi Mixală Vitează, mi ne kare o făkăse strămomăslă seă Alessandră Vodă în anslă 1575. Dăpă o domnie de mēse anî, elă a abdikată în favōrea fișlă seă Alessandră, mi s'a dăssă la Konstantinonole.

De la ačestă essistă xrisōve kă data din anî 7120, 7121, 7122, 7123 mi 7124.

DOMNULU XLIV.

Alessandru Vodă IV.

Dăpă ăe s'a făkăstă ačestă Domnă, n'a tre-
kăstă mslă mi Săltanslă Meemetă III, i-a ordonată
să adăne omțî mi să meară înăresnă kă Skender

D. Chr.
1616.
Dupe chro-
nic. locale.

Папа asăsură Polonieî. Domnslă, porncindă să se adsne omtirea afară din Tărgoviştea în tabără, a înčenstă să se pregătească. Dar boeriî din geară, ne mai pătândă sfer lăkomia mi abssrile boeriloră Greçî, aș komlôtată ka să-î svidă. Domnslă, simgindă, se gătea să-î înfrângă. Dar mi ei, simgindă plănsrile Domnslă, aș fșgită în Transilvania, avîndă în kapă ne Pașarnikslă Lăps Mexedingeană; iar kăpî aș mai rămasă aș nlekată ȕerbicea mi s'aș înkinată Domnslă.

Alessandră Vodă, dăpă ayeasta, a nlekată kă Skender Папа, mi trekândă Nistrălă, aș tăbărtă înaintea Kame-niugeî. Akolo, dăpă ȕe s'aș bătătă kăteva zile fără ničî sñă ressltată definitivă, s'a făktă năȕe între Polonia mi Pôrta Otomană, mi s'a întorsă fiekare la ale sale. Alessandră Vodă, întorkândă-se la Tărgoviştea, a tătă kaplă marelă Vornikă Xristea; voia să mai tae kaplă mi altora, dar se temea de Skender Папа karele se afla înkă ne pămăntslă ĕereî Romăneuti. N'a trekătă mltă înșă, mi i-a venită năȕe kă Pașarnikslă Lăps, kă ȕeî-l-alpă boeri emigranți, a intrată în geară kă mltă omtire Ţngreaskă mi kă vine asșură lă Alessandră Vodă. Atăȕe a kăemată kă lărima mi infanteria kare era mai aurone, mi a promiaș ostamiloră kă de se voră bate kă kredingă mi kă inimă, le va plăti leafa îndoită. Ostamiî înșă aș răsnănsă, kă fiindă kă le mikmorase mai denainte leafa, mi fșsesă siligă a-mă vinde armele ka să-mă kăurinză trebsinglele mi nevoile kornorale, nă aveă kă ȕe se bate; în fine, arătândă Domnslă kă inimiciî seî se auropiaș, flă îndemnaș să-mă kaste măntăirea în fșgă. Domnslă atăȕe le-a mslăgmătă de sinceritate, mi dăndă-le bană ka să împargă între ei, a nlekată să fșgă. Pește kărândă a sosită mi Pașarnikslă Lăps mi a înčenstă să sȕiză ne boeri Greçî kă mare kăzime, nekrăgândă ničî ne serviî loră. Abia kăpă-va kă mare nevoe aș năttă neste nănte să fșgă. Iar Alessandră Vodă, fșgândă înpresă kă Dămna, mi temăndă-se să nă-lă așngă dășmană, de la sñă lokă a părsăită mi a fșgită kă lare kătre Brăila, unde kă mare greă a skăpată; iar Dăm-

na a skɛpnatɕ la Gɛsrgɛs, mi de akolo a trɛkstɕ la Rɛsmɛiskɕ, unde neste kɛrɛndɕ gɛsind'o Alessandrɛ Vodɕ, a ɛsat'o mi s'a dɛsɕ la Konstantinonole, dɛnɕ o domnie de trɛi anɛ.

Пaхaрникɛлɕ Лɛнɕ, ɛнкredingɛndɕ-se кɕ Тɛrɕuɛ se adɕ-nɕ ka sɕ treaka ɛn ɟeara Mɛnteneaskɕ кɕ nosɛɕ nɛmitɕ Domnɕ de кɕtre Пóртɕ, totɕ odatɕ neavɛndɕ banɛ ka sɕ nɛɕteaskɕ lefele omtireɛ ɔngsremɛɛ, kare o adɕsese кɕ dɛn-sɛɕ, a venitɕ la o mɛssɕrɕ estremɕ: ne de o parte a nɛsɕ o dare asɛnra negɕɟitorilorɕ din Тɛrgovimtea mi Bɛkɕremɛɛ ka sɕ nɛɕteaskɕ o ɛnsemnatɕ кɕtime ue banɛ; ɛar ne de alta a ɛnsɕɕɛinatɕ ne sɛɕ кɕnitанɕ Bɛzdɕganɕ, omɕ kɕrɛɕ mi a-sɛnɕ, ka sɕ sɕidɕ ne toɟɛ negɕɟitoril Greɕɛ kɕɟɛ va gɕsi mi sɕ le konfisɕe averile. Dar ɛntre aɕeste, a sositɕ mi Domnɛɕ nɛmitɕ de Пóртɕ Gavrilɕ Vodɕ Movilɕ.

DOMNULU XLV.

Gavrilă Vodă Movilă.

Aɕesta era originarɕ boerɛ din Moldova. Prin mijlocirea ómenilorɕ ɛnsemnaɟɛ de la ɛmpɕrɕɟie, кɕпɕ-
tɛndɕ domnia ɟereɛ Mɛntenemɛɛ, a venitɕ кɕ omtire-
tɕrɕeaskɕ mi a intratɕ кɕ nɕtere ɛn Тɛrgovimtea. D. Chr.
1619.
Din chro-
nologia
locală.

Пaхaрникɛлɕ Лɛнɕ, nesokotindɕ-se ɛn stare a se opɕne, s'a re-trasɕ кɕ omtirea ɕea ɔrgɕreaskɕ кɕtre mɛnɟɛ. Dar Gavrilɕ Vodɕ, ɛнкredingendɕ-lɕ кɕ nɕ-ɛ va faɕe nimika, elɕ a datɕ drɛmɛɕɕ ɔngsɕilorɕ mi a venitɕ de s'a sɕnɕsɕ Domnɛɕɛɛ. ɛntre aɕeste, urimindɕ ordinɕ de la Пóртɕ ka sɕ nɛɕe кɕ Skenderɕ-Пaмa eарɕmɛ asɛnra Polonieɛ, mi avɛndɕ кɕ omtirea Romɕneaskɕ ne Пaхaрникɛлɕ Лɛнɕ, mi ne Кɕnitанɕɕ Bɛzdɕganɕ, Gavrilɕ Vodɕ s'a ɛnɟelesɕ кɕ Пaмa Тɛrkɕ mi prinɕndɕ-ɛ ɛ-a trasɕ ɛn ɟeanɕ. Dar ɛn кɕrsɕɕɕ ɛnsireɛ ɛɛ Gavrilɕ Vodɕ din ɟearɕ, boerɛ aɕ trimisɕ arzɕ (nɕnɟere, doleanɟɕ) asɛnra ɛɛ la Пóртɕ, kare ɛ'a mi skimbatɕ dɛnɕ o domnie abla de zeye ɛnɛ. Gavrilɕ Vodɕ n'a voitɕ sɕ se

mai întorc la Konstantinople, ci s'a dăş în Ţngaria, unde a mi mărită.

De la dănsă se esistă ună xisovă din anul 7127.

A doua domnie a lui Radu Vodă I Mixnea.

Destăndă ne Gavrilă Vodă Movilă, Pôrta a trimisă
 D. Chr. 1619. } nentru a doă ôră Domnă ne Radu Vodă Mixnea, ta-
 Dupe chro- } tă se lăi Alessandru Vodă. Avesta, astă dată, a dom-
 nologia } nită în pace kă blăndege mi kă drentate. La 1621
 locală. } merse kă omțirea Românească în țrma lăi Săltană Osmană
 I asăpna Poloniei. Dăpă aveasta, în ală patrălea ană ală
 domniei sale, s'a strămstată la domnia Moldovei; iar în gea-
 ra Măntenească s'a răndăsită Domnă eargă de ală doilea
 fișă seă Alessandru Vodă.

A doua domnie a lui Alessandru Vodă IV.

Avestă Domnă, kă tôte kă înkă era prea tănă, înă
 D. Chr. 1623. } kăsta trebile Domniei kă mătă xărnăie mi skăm-
 Dupe chro- } ptate. Iar uroșele mi neîngelegerile dintre po-
 nologie } năre mi boeri le jădeka kă mare drentate mi ne-
 locale și } părtinire, nentru kare mi-a atrășă țăbirea năblikă. Domnia
 Moldave. } lăi fă liniută mi năvînă, dar kă tôte aveștea avă kăte-
 va sădășiră țără. Kătrămișă din Tărgoviștea, nenstăndă să-
 țeri disăulina la kare aș voită a-î săpăne, s'aș skălată din
 Gergiga, Ploemă mi Rămă de Vede, mi adăpăndă-se la
 Măneștă, s'aș xotărtă să vie asăpna Domnășă mi să-lă go-
 nească din tronă. Boeri, kămă aș așăită desăre aveasta,
 s'aș adănată togi îmăreșășă Domnășă. Avesta, lăndă-î ne
 lăngă elă îmăreșă kă ostămă ce eraș ne lăngă Kărtea Dom-
 nească mi kă dregătoră, s'aș dășă la Măneștă mi aș kăzătă
 fără de veste asăpna rebeliloră. Kătrămișă fără în mare
 nămășă sămă mi risănișă, iar Domnășă se întăre îvăngă-
 toră la Tărgoviștea. Nă trektă mătă timă dăpă aveas-
 ta, mi s'aș skălată lăksitoră de ne lăngă rișă Lotă de

nește Oltă, proclămândă Domnă ne ză ore kare Paisie. Domnălă îndată a trimisă oștire asăpra loră, kare i-a bătută mi i-a răzămătă, zvizândă kiară ne Domnălă loră.

În intervalul acesta Domnule, fiindcă văduse, a voit să se însore cu fiica unui om înfluent din Konstantinople, a nume Skarlat Belikivici. Tatăl său, din Moldova, l'a noțit să vie să facă nunta la Tekuci. Domnule sa duse cu mare pompe mi s'aș serbată kăsniele de fagă cu toți Arxierii mi boerii din Moldova mi geara Măntenească mi aș urelungit veseliile mai multe zile; după care s'a întorsă fiicare la ale sale.

Alessandru Vodă a terminat de lucru mi mănăstirea Radu Vodă, pe care închipuise a o prenoi tatăl său. În aceeași biserică a adăugat elși cornuși tatălui său, după ce a mărșăluț în domnia Moldovei. În zilele lui aș venită fără de veste o mălgime de Tătari, care urădendă mi jefăindă geara nău în Oltă, s'aș întorsă, lăundă kă ei mi o mălgime de prisionieri. Elă a domniț mēnte ani, mi mărindă, fă înmormăntată în mănăstirea Radu Vodă a tatălui său din Bășrenuț.

De la elš se gŕseskš xrisóve din aniš 7133, 7134,
7137 mi 7138.

DOMNULU XLVI.

Leonă Vodă Tomşa.

Dupa stăruințele omenilor și înfrângi din Konstantinole,
 în urma morții lui Alexandru Vodă, a căpeteniei { D. Chr.
 Domnia Leon, fișul lui Ștefan Vodă Tomșa din { 1680.
 Moldova. Acesta a aruncat asupra țării mai multe { Dupe chro-
 nicle
 locale.
 dări, pentru care boerii, fără de nici un rezultat, se tânguea
 la Pârt. Ne mai pândind bleștii lăcășitori și întinșine a-
 tăta greutate de dări, s'au împunțuit în județele de pe-
 ste Olt, făgind fie-kare înkotro neștea. Iar Domnșul, prin
 Aurozi, silia pe boeri și nătească denlinș dările fagarilor,
 în kăș strămăbătatea ajansese revoltătoare.

Atunci sursă din boeri 'ansme Matei, cu rangul de Agă, fiul Vornikului Danuș, kobilător din familia stră-lăută a Bassarabilor, din satul Brankovenii, județul Romanului, peste care el era cărmător, ne mai pândă sferi attea abșeri mi înmăli, s'a rădikat înureșă cu Aslan Vornik, Dorgan Sutar, Barbu Predescu Pa-xarnik, Mixai Kogofan Sutar, Dimitrie Filiman Slăger, Mitrea Vistier mi alți boeri, mi aș trekt în Transilvania prin țălă Vslkan. Domnă Ardealului George Rakogi, Baroni mi Nemeni, i-aș nriimită cu mare onóre mi le-aș dată osnilitatea cea mai kordială. Leon Vodă le-a skriș de doș mi de trei ori ka să se întoră mi să se linimtească ne la kasele lor, înkredingândă-i prin jărminte că ne va sșura ne nimeni întră nimika. Boeri n'aș voită s-lă krează mi aș stată ne lokă. Leon Vodă a trimiș de a patra ori la ei ne Teofil Eniskonl Rimnikului mi ne Vornik Xrizea, ka s-lă îndemne să se întoră în patria lor; dar strășinga aștă aș fostă în demertă. Emigrații, kăptândă sș kornă de omtire Ţigărească de la Rakogi, aș emită din Transilvania totă ne la țălă Vslkan, mi s'aș kobilă la țăglă Jiulă. Akolo, adăndă mi altă omtire de geară din treanta Romioror, aș pșesș sșre Bșkremti, pșindă avangarda sș Barbu Predescu Pa-xarnik, mi Mixai Kogofan. Leon Vodă, kămă s'a înmăingată de aștă, ne de o parte a trimiș ka avangardă înainte lor ne Mix Sutar cu o parte de omtire, iar, ne de alta mi-a trimiș Dôma cu tôte kôkonele la Gișglă; dăpă aștă, cu omtirile ce mai avea, a mersă pșă la satul Persivenii. Akolo, făkândă konsiliă generală cu boeri mi cu kani omtirei, mai întră a trektă armata în revistă, apoi a plătă lefile tștșoră Dorobangilor, mi dăpă aștă s'a întorsă earămi la Bșkremti, amezândă-mi tabăra din josă de Mănștirea Mixai Vodă..

Mix Sutar, fără a mi de mimărele lui Leon Vodă, s'a întănită cu avangarda rebelilor la satul Ţigărei, mi stăndă la bștae se învinse mi abia skșă cu fșga. Dăpă aștă, viindă mi Agă Matei cu cei-l-alți boeri sșre

Bsksewti, s'aș lovită k Leonș Vodă celă frikosă. Bășlia
 fș sngerosă, țină ontă ore, mi se sviseră mslgi mi drintr'o
 parte mi din alta; dar în fine viktoria rămase în partea lăi
 Leonș Vodă. Dintre rebeli se nriseră vii Preda Brânko-
 veanslă, snkislă lăi Aga Mateis mi Radă Logofătă, kare
 ne ărmă kă dare de mslgi banī mī-aș kămnărată libertatea
 mi-viada. Adamă Banslă mi Preda Florikoislă se țeară în
 mijlokslă taberei; Prensșoră Armamslă fș trasă ne ăeapă;
 iar patrșzevi de Ţngșri din ăei prinmī se trimiseră la Kon-
 stantinonole. Dăpă ăeasta se fșkă o grôpă mare lăngă
 drămă în kare se ărsnkară kornșrile ăeloră kăzșgi în bș-
 tae, mi de ășșura se fșkă o moviță mare. Aga Mateis, mi
 boeri kăgi ăă pătștă skăpa kă rămășiga omșirei, s'a re-
 trasă dinkolo de Oltă. Dar Leonș Vodă, a trimisă dăpă
 dășmii ne kămnatșlă seș Banslă Bos mi Nedelkă Boteană kă
 omșire. ăemștia, gonindă-i mi ăjsngăndă-i la mănșștirea
 Tismana, șnde se înkiseseră, s'aș lăntată trei zile, dar neș-
 țândă isnrăvi nimika, s'aș întorsă. Aga Mateis, ășzindă kă
 vine omșire mai măltă ășșura lăi, a emită din Tismana mi
 s'a trasă în măngi; în fine, grămădită de omșire săb komă-
 dslă lăi Kănitănă Giorma, a trektă earămi în Transilvania.

În intervalslă ăeșta, ășțândă-se gșbernatoris margini-
 loră Dășșrei Meemetă Abaza Pama, mi ășzindă de ăele în-
 țămnlate în ăeară din kășsa lăi Leonș Vodă mi a Greșiloră,
 s'a întristată fôrte. Pentă ăeasta s'a hotărătă să statornicea-
 skă ne Aga Mateis Domnă, kă ne șnșlă ăe-lă kșnomșea de
 omă kanabilă mi virtșosă. De ăeșea ne de o parte a ra-
 portată la împășșgie desure ăele întămnlate, iar ne de alta
 a trimisă ne protoișerșlă din Silistra Ignată în Transilvania
 kătre Aga Matei kă skrisori, kă să vie kăță mai kășândă
 fșră de teamă la dășnșlă. Totă odată mi Leonș Vodă a tri-
 misă ne Mitronolitslă Grigorie, ne Ivamkă Vornikă mi ne
 Grigori Komisslă kă skrisori atătă kătre boeri noștindă-i să
 vie mi promișăndă-le amnistie mi favorī, kăță, mi kătre Ra-
 kogi noștindă-lă să-i îndemue a se întôrăe în patria loră.
 Aga Mateis mi kăgi-ăa din boeri nă s'aș îndșnlekată; iar
 Filimană, Kogofană, Pădeksă, Pătre Slăgerisłă, Barbă de

la Poeana, mi Ionanuk de la Gaea, s'aş întorsă în geară mi s'aş înkinată Domnăsei, karele i-a înaintată îndată în dregătorii. Dşnă achemtia a venită mi Aslanş Vornikăslă, ne kare Leonş Vodă l'a făktă Banş la Kraiova.

În intervală ačestă priimindă mi Pôrta raportăslă lăi Abaza Папа, a destătată ne Leonş Vodă mi l'a adăă la Konstantinopole prin şnă Канăgiă împărtăteskă, răndşindă Domnă ne Radă Vodă fışlă lăi Alessandră Pliemă karele e-ra atăne Domnă în Moldova. Dar boeri din geara aş skrisă îndată lăi Aga Mateiş ka şă grăbeaskă a veni fără întrziere. Ačestă îndată mi-a lăată zioa bşnă de la Rakogi, karele a orăndşită şă-lă petreakă kă onori mi kă pomnă pănă la marginile gerei, arătăndă-i prin ačestă rekşnomtingă nentă servăşrile ăe-i făkşse kăndă veniseră Nempi assura lăi Tokaî. Kşmă a ajşnăş Aga Mateiş la Romanagi, s'aş adănată înprejărlă seă togi boeri mi omşirea mi, făkăndă Adănare generală, aş xotărtăş într'şnă kăvăntă şă ne priimeaskă ne Radă Vodă; kăvă aş jşdekată kă Radă Vodă, lăndă domnia kă dare de bană, mi adăkăndă eargămi mălgime de Grevă ne lăngă elă, va adăă eargămi geara în datorii mi în nevoi. Ama dară prokiemăndă Domnă ne Aga Mateiş, mi lăndă-lă fără de voe, l'aş dăşă la Nikopole la Meemetă Abaza Папа. Ačestă, priimindă-lă kă mare onóre mi kă Meterkané, saş măzikă domneaskă, l'a îmbrăkată kă blănă domneaskă mi l'a felicită de Domnă. Apoi lăndă anafora din partea boeriloră kă ăerere de a se înkăviingă alegerea, mi trimăndă-o la Konstantinopole kă skrisori din partea sa, a trimişă ne Matei Vodă la tronăslă seă în Băkşremă kă o nşmeróşă omşire Tăăeaskă şure ajştoră.

De la Leonş Vodă essistă dăă xrisóve kă data din ană 7139 mi 7140.

DOMNULU XLVII.

Mateiu Vodă Bassarabă.

Acesta era bărbatș nlină de esneriingș, îngelenchișne mi kșragiș; ne lăngș aceste era drentș, miserikor-
diosș, nietosș, mi dotatș kș mște alte virtșgi çiviche
mi morale.

D. Chr.
1633.
Din diverse
chronice
loc. și altele

Kăgi-va din boeri, urekșmș Nikolae Vistierišlș, Dimitrie Dădeskș, Паана Logofătšlș de la Greçi, Mixș Săsta-rišlș, Katargiș Stolnikšlș, Vasilaki Aga mi algiș, așzindș kș la Nikonole se nrokiema Domnș Aga Mateiș, s'aș dșș la Moldova nentș ka sș se întôrș kș Radș Vodș çe venea de la Kontstantinonole. Radș Vodș, așzindș de çele întșmplate în ȝearș ne drșmș, a trekștș Dșntșrea la Oblęçiga mi s'a șnitș kș partisanii sei, kariș adșnaserș kștșva omtire nșimitș la Slamș-Rșmnikș. Matei Vodș, așzindș desne a-çeste, a trimișș șnș kornș de omtire la Bșzșș kș Mișaiș Kogofanș mi Radș Dademș. Boeriș, kș Radș Vodș, atșnçe s'aș retrasș la Movilș, în marginea Siretișlș. De akolo doi boeri, skimbândș-se în çaine nrôte, s'aș dșș în tabșra slșjitorilorș Mșnteni mi s'aș çerkatș a-i îndemna sș deserteze de la Mateiș Vodș. Slșjitorii, departe de a le da askșltare, i-aș prinsș mi i-aș adșș la Mateiș Vodș. Acesta i-a liberatș mi i-a trimișș îndșrtș sș sșș kamarazilorș ka sș se întôrș în ȝearș, nromiȝândș kș nș le face niçi o sșpșrare. Dar Radș Vodș mi kș boeriș emigrăgi, kșpștândș ajstoris de omtire de la Domnșlș Moldovei, mi de la Tștariș din Bșgeakș, kari eraș sșb komândșlș lși Skiemnș Agasi, a intratș în ȝearș, nșrtândș înainte Tșisri mi steme tșrçemti, mi anșkândș drșmșlș kștre Bșkșremti nrđa mi jeșia neferișita ȝearș kș çea mai mare kșzșime mi neomenie.

Mateiș Vodș a adșnatș mi elș omtirea sa, mi împșr-ȝindș-o în doz kornșri, ne șnșlș l'a ameçatș în marginea Bșkșremtilorș desne Dșdemti, mi ne çea-l-altș în kare se afla elș înșșmi kș boeriș sei, lăngș nodșlș Obilemtilorș la Kolințina, din joșș de mșnșștșrea Vornikșlș Danș. Ama da-

re, la 25 Oktombre în anslă 1633, întălnindu-se avan-gardele îmbelorș nărgi dîn josș de monastirea Țsmbșita, mi înkăerându-se în lăntă kș mare învermșnare, se învinse ațee a lăi Radș Vodă mi se retrase kș marī nerderī. A-doa zi de dimineayă, omtirile îmbilorș Domnī se pșseră în rândșeală de bștae: Matei Vodă a amezaț în dreapta pe Țdosī Sņștarislă fiislă lăi Lșnș Paxarnikș kș nșterea ka-valeriei, komnșș de kornslă Kșlșramilorș, alș Skștelnișilorș, mi alș Sșrșdeilorș; în stșnga a pșșș ne Ivamkș Vornikslă mi pe Bșleanș, kș kornslă Kșlșregilorș Romiorī mi kș șnș kornș țșrșesklă sșb komșndslă șnșī Agă, alș lorș; iar în mizlokș sta tótă nșterea nedestră, în kare se afla șnș kolonelș alș lăi Abaza Țama kș Țșrși, Paxarnikslă Predesklă kș Dorobangī, Aga Onrea kș Țșlniī mi Kșzavī, saș Pedestrāmī, mi kș Kșnitaniș Lșnș kș Seimeniī mi Vșnștorī; în dosslă așestora anoi, s'aș amezaț mi arierș-garde, împșrșgite în diverse kornșrī¹. Iar stindardslă, kare sta înaintea omtirei, avea zșgrșvitș ne Arkangelslă Mixailș kș sabia gólă întinsă. Radș Vodă asemine în dreapta a pșșș ne Țștarī sșb komșndslă a doi Mșrzavī²; în stșnga kșlșrimea Moldovei sșb komșndslă Xatmanslăi Moldovenilorș mi a doi boeri Mșnteni, Mixș Sņștarislă mi Xrizea Vornikslă; iar în mijlokș tótă infanteria Moldovenilorș Seimeni, mi a Slșjitorilorș kș kșnitaniī lorș, sșb komșndslă boerilorș Mșnteni, Dimitrie Vistierislă Dșdesklă, Nikolae Vornikslă, Țama Logofșts, Aga Vasilaki mi Katargis Stolnikslă. Iar în frșnte sta stindardslă împșrștesklă mi Țșșrile kș Skiemn-Agasi.

Astfelis ameșzându-se omtirile amșndoz ne kșmpnlă Dșdemțilorș, Domnī aș datș semnalslă de bștae. Atșnșe s'aș renezitș Țștarī kș marī strigște asșura Romiorilorș mi a Țșșșilorș. Romiorī, desnpșrgindu-se în doz, aș pșșș ne Țștarī la mijlokș mi i-aș lșatș între doz fokșrī. Dar kșlșrimea Moldovenilorș, sosindș în ajștorīslă Țștarilorș, mi ațee

1 Despre kornșrile așeste de omtire, vezi în tomslă alș II descrierea șe se face nșntreș organizarea lorș.

2 Mșrzavī se nșmea boeriī Țștarilorș kari eraș koborștorī dîn familia Xșnilorș.

a Kălbamiloră. în ajstorislă Romioriloră, s'a făkstă o amestekăstă înfrikomătz mi nedeskrintibilă. Asemine omtirile nedestre, viindă nentă la nentă, kă atăta mănne mi învermănare se lăntă, în kătz orî țe komăndă de retragere săă învetare, ar fi fostă kă nenstingă de a fi askăltă. Era întră adevrăză znă snektatolă straniă să vază țineva znă resbelă ținilă între Măntenî mi Moldovenî, între Romăni de a țeeamî familie, prekămă mi între Tărgă mi Tătarî, kondsăă de o ambițione mi znă entăsiasmă fără essemnă. Pe kăndă znă kornă de omtire înkănjăra pe altă, karele de o dată era înkănjărată de kătre altă, se vedeă kăiar Domniă alergăndă kă neobosire în tôte părgile mi lăndă parte în lăntă kăiar în țintrăslă bătălie, în perikolăslă țină mai mare. Tătarî, kă renezile loră ataksă, aă făkstă mătă strikățione Romioriloră mi Tărgiloră; dar mi achemăia, ajstăgi de Kălbamă mi algi, mi-aă resbănată mai kă ațeeamă măsă. Omtirea Romăneaskă eargă de țină orî a întorsă dosă, nepăndă sferi pornirile Moldoveniloră, mi de țină orî eargă s'a întorsă la bătă. În fine, dăpă o bătă neîntrăpă de ontă ore, de dimineaă mi păpă în seară, învingerea s'a pronănată în partea lăi Matei Vodă. Măntenî, văzăndă-se învingătorî, de mi obosiă fôrte, goniră kăiar în seara ațeă pe Tătarî mi Moldovenî păpă la Stefăneștă. Radă-Vodă, nlină de spăimă, mi făgăndă kă kausă golă, abia a skăpată kă isjeala kălsă seă la Afămaă; de akolo, kă păgine rămășige din omtirea Moldoveneaskă mi Tătraskă, a trekă în Moldova. Dăpă dănsă s'aă dăă mi boerî rebelă, din kari Nikolae Vistierăslă mi Pana Logofătsă aă rămasă morgă pe kămpăslă răboăslă. Matei Vodă însă prinăndă pe kăgi va din ei, i-a trimăă pe la kasele loră, fără să le făkă niă o săpărare; asemine pe Skiemn-Agasi kă stindardăslă impărtăskă l'a adăă kă kăviingă în Băkreștă. În ațeăstă bătălie aă kăzătă țină doi Mărgă Tătrăreștă, mai măgi kăuităni însemnăgi Moldovenă mi Măntenă, mi aă rămasă din imbe părgile pe kămpăslă bătălie neste țină mi de kadavre; iar răniă, din țină mai însemnăgi, aă fostă Ivănkă Vornikă, Predeskă Păarnikăslă mi Băleanăslă.

Dșnz ayeasta, viindș Matei Vodș în Bșkreuștî, a fș-
kștș rșgșlșnî de mșlgșmitș lșî Dșmnezeș nentrș învinge-
rea strșlșyitș ye a renșrtatș. Atșnye a sositș mi de la Pôr-
tș șnș Imbroxorș îmșșrșteskș, anșme Solimanș Aga, ka-
rele i-a adșsș firmanș mi stemele de domnie, dșnz mijlovirea
lșî Abaza-Pama. Dar Matei-Vodș, înkinsipș-mî kș Ales-
sandrș Vodș din Moldova, kș fișlș seș Radș, kș boerîi fș-
garî mi kș Greșîi, vorș șrma a-i face intrigî nui mîrî la
Pôrțș, a gșsitș kș kale șș se dșkș în persônș la Konstan-
tinopole. Deșî, lșșșndș la tronș ne Dômnă lșî Elena, a
lșatș kș sine ne Imbroxorșlș îmșșrșteskș, ne Mitronolitslș
Grigorie, ne Teofilș Eniskonslș Rîmnikșlș kș mai mșlgî
preoșî, boerî mi kșșitani de Kșlșrașî, Romiorî mi Doro-
banșî; kș ayeștia, trekșndș ne la Silistra ne la Abasa-Pa-
ma, s'a dșsș la Konstantinopole, șnde sosindș a trasș la na-
latslș pronriș alș șereî Romșnșmî nșmitș Vлах-Seraî. Pe-
ste trei zile s'a înfșșimatș la marele Vizirș, karele l'a pri-
mitș kș onôre, mi îmbrșkșndș-lș kș Kaftanș, l'a trimisș la
kasa sa. Atșnye aș sositș mi boerîi emigrașî de la Mol-
dova, înpresș kș kșșîva boerî Moldovenî, adșkșndș kș-
tș Pôrțș skrisori de rekomșndșșșne de la Alesandrș-Vo-
dș. Ayeștia, șnindș-se mi kș boerîi Greșî din Konstantino-
pole, aș datș ulșngere la îmșșrștșlș așșnra lșî Matei Vodș,
arșkșndș așșnra lșî o mșlgîme de înkrîminșrî. Îmșșrștșlș
a ordonatș șș se șșdece în persônș kș Dômnșlș la Divanslș
îmșșrșteskș înaintea Vizirșlș. Astfelîș șrmșndș-se, Matei-
Vodș s'a șșstifikatș înaintea Divanslș, iar akșșatorîi lșî aș
emitș kș rșșșine.

Dșnz ayeasta, Mitronolitslș Grigori kș Eniskonslș Rîm-
nikșlș mi kș boerîi Romșnî, aș fșkștș ulșngere kștșș Șșl-
tanslș în kontra boerilorș Greșî, zikșndș kș ei aș prșșș-
ditș șeara kș strșmbștșșșile, kș korșșșșșnea mi kș intrigi-
le lorș. Atșnye Șșltanslș a întșritș din noș domnia lșî Ma-
tei Vodș, mi noștindș-lș șș i se înkine în persônș, l'a o-
noratș kș semnele domnșmî dșnz datîșș, iar ne boerîi seî
i-a îmbrșkatș ne togî kș kaftane mi astfelîș i-a trimisș a

kasz kš o pomnēz kare nš s'a mai fēkstš altš Domnš¹. Atsnē Moldoveniū mi Greči boeri s'aš fēkstš nevzszdī de frikš mi de ršwine; iar boeri Mšntenī, viindš kš togī la Domnš, aš kēzstš la ničŏrele lšī, čerēndš ertare. Domnšlš, kš generositatea sa 4ea fireaskš ū ertš mi ū trimise ūdatš ĩnpresnš kš Arxierei mi kš 4ei-l-algš boeri ĩn gear. Peste trei-4eci de zile, ne la 1 marte 1634 a venitš mi Matei Vodš. O mēlgime de ponorš, mi togī boeri, aš emitš ĩntrš ĩntimnarea sa la malšlš Dšnrii; mi drentš semnš de bksrie mi ferire, ponoršlš ĩmī desbrška xainele mi le ašternea la nēmēntš, de a venitš Domnšlš preste e-le nēnš ĩn Bksremī klare.

Nš tēziš Saltanš Mšradš IV, deklarēndš resbelš Polonieī, a ordonatš lšī Mateis Vodš mi lšī Moise Vodš din Moldova ka sz ia parte ĩn espediēione, ĩnpresnš kš Abaza-Paša mi kš Tštariī de la Bšgeakš. A4este nšteri ĩntrš-nite, trekēndš Nistršlš. aš ĩn4enstš sz batš 4etatea Kame-ni4ei; dar. ĩnainte de a o lša, s'a rēpnēnditš o mīre min4i-nōsz kš vine mēlgime de ōste kēz4easkš ašņra lorš, dšn kare, ĩnspēmēntēndš-se Abaza-Paša, s'a retrasš ĩnpresnš kš Domniū Romēni. Dar kēzēndš bēnseala ašņra lšī Moise Vodš kš mīrea a4ea min4iēnōsz ar fi fostš o stratagemš trēdtōre din partea sa, Pōrta l'a destitsatš mi a rēn-psitš ĩn lokš-ī ne Vasile Vodš. A4esta, kzmš a sositš ĩn Moldova, kreznēndš kš va nštea nēne ne fiislš sež Domnš ĩn geara Mšnteneaskš, a gēsitš pretestš mi a nlekatš kš o-mīre ašņra lšī Matei Vodš. Klēntēndš mīre kš aš ajēnsš

1 De atsnē s'a fēkstš datina ka sz ĩmbrare la Pōrtš ne 12 boeri kš kaf-tane la fiekare domnie nōsz: mi fiindš kš boeri lšī Mateis Vodš eraš kšnitān de omīre, din kare 4elš ĩntzls era kšnitān de Dorobānī, de a4ea ne 4ei ĩntzī boeri āl domniei Pōrta ū nēmēnte boeri de Doro-bān4ie.

De atsnē s'a nernetsatš mi datina kš, kēndš este sz se ĩnfēlgime-ze Domnšlš la Saltanšlš, ĩn zioa a4ea de dimineāgš se d4e la pala-tslš ĩmēzteskš kš boeri mi gštš din kazanslš kš 4lorbš a Ieni4eri-lorš, lskre 4e ĩnsemneazš kš se ĩnskrīe ĩn nēmēzslš lorš ka komēn-dantš ālš omīrilorš. Dšn a4esta se face 4eremonia ĩnfēlgimērei, pre-kzmš se va aršta nre largš ĩn tomšlš ālš III-lea.

pînă în jîdeguşlă Buzzeşlă, Matei Vodă nu perde timnă mi pleacă asupra lui cu totă ountirea ce avea mi cu o cheată de Ţingurî, kare-î trimesese Rakogi în ajstoris. Vasile Vodă, vîzîndă nsterile lui Matei, mi nebîzîndă-se a se mîssra cu elă, s'a întarnată îndărîntă cu mare rămine, alîngată pînă la Pîstna. Dînz ačestă, de akolo a dată drîmslă Ţinguriloră, kariî a trektă în Ardeală nrin Trotămî, nrîdîndă tôte loksile nrin kare s'aş streksrată, dar Matei-Vodă s'a întorsă la Tîrgovîntea.

Vasile-Vodă mi de a doa ôră a intrată în gheara Mînteneaskă cu Tîtarî mi Moldovenî; dar Matei-Vodă, cu îşgeala lui cea natrâlă emîndă-î înainte la satlă Nenimoră ne lîngă Iélomîgă, mi lovîndă-lă cu fîrie, î-a sfîrîmată mai tôte ountirea, în ktă Vasile Vodă abia a skînată cu kîgî-va ômenî la Brîila. Dar dînz ačeastă, nrîndăse la mijlokă nîmte amîci, s'aş împîkată Domniî; mi în memoria ačestei împîcişirî, Mateis Vodă a fîktă la Tîrgovîntea, cu keltselele lui Vasile Vodă o biserikă kare esîstă mi pînă astăzi, nrîmită Stelea, în kare se vede marka Moldovei; iar Vasile Vodă a fîktă asemîne în Moldova cu keltseala lui Mateis Vodă, mînzstirea Soveja.

Пачеа întărită între ачешî doi Domni a încenstă a fi răş vîzîtă de Pôrta; mai alesă norokslă lui Mateis Vodă. în bîtblî, îî însîflă mari îngrijirî. Аша dară, ulînzîndă sfîrîmarea nsteriloră lui, Pôrta a ordonată în askînsă tînrîşlă Sinan-Паша de la Isakčea ka sî între cu ountire mi sî loveaskă ne Matei Vodă. Sinan-Паша intră fîră de veste, mi аuronîndăse de Băksremtî, mi-a despîrgîtă ountirea în doş tabere, аwezîndă ne şna deаssupra Kotroveniloră, mi ne chea-l-altă din josă de Văksremtî la Vitanî. Mateis Vodă, аdînzîndă ountirea cu îşgeală la Băksremtî mi înarîndă noporlă, a înkînjîrată ka cu şnă nrîrete totă oramslă; dar în аша posîgîzne, s'a mîrgînită a se gînea în defensivă mi a observa zi mi nôte mîmkîrile lui Sinan-Паша Ачестă, kreîndă nôte cu nsterile sale nu şîntă îndestăltôre, s'a temstă a lăа ofensivă; şi a trimîşă resînsă în sekretă lui Mateis Vodă cu elă a venîtă dînz îndemnîrile lui Vasile

Vodz, dar k^z, k^znosk^znd^z nedrentatea, se înt^zo^zce f^zr^z a-^zi face ni^zi o strik^zz^zisne. Sinan-Пана, în adev^zz^z, primind^z dars^zi de la Mateis Vodz, a trek^zt^z înd^zz^znt^z peste D^znz^z-re. П^zorta, d^znz^z a^zceasta, a înt^zre^zsingat^z în sekret^z o alt^z strategem^z: a ordonat^z l^zi Sinan-Пана s^z ad^zne omtir^z mi s^z stea la Obl^zziga, ne de alt^z parte a skris^z at^zt^z l^zi Mateis Vodz k^zt^z mi l^zi Vasile Vodz ka s^z vie k^z omtirile lor^z la Akerman^z, sa^z z^zetatea Alb^z, mi s^z stea akolo p^znz^z la al^zz doilea ordin^z. Mateis Vodz at^znz^zce, b^znz^zind^z k^z într^z adev^zz^z treb^zse s^z fie vre sn^z nlan^z ask^zns^z din partea l^zi Vasile Vodz, mi tem^znd^z-se ka n^z k^zmv^z s^z vie între doz fok^zri, a ref^zzat^z de a emi din gear^z, mi a trimis^z la П^zort^z z^zstifik^zz^zile sale. Tot^z odat^z, sn^zre a-mi resb^zna ne Vasile Vodz, s'a n^zs^z în alian^zz k^z Georgi Rakoz^z, k^z karele se afla în rel^zz^zisni int^zime, mi s'a îng^zles^z ka s^z-l^zz dea jos^z din tron^z. Pent^zz a^zceasta s'a^z adresat^z k^ztr^z sn^z boer^zis din Moldova, a n^zme Logof^zz^zl^z George de la B^zz^zz^zisni, mi pron^zsind^z-i domnia, l'a^z înd^zemn^zat^z s^z ia parte în komplot^z. D^znz^z a^zceasta, omtirile Domnilor^z aliag^z, într^znd^z f^zr^z de veste în gear^z mi av^znd^z în kansl^z lor^z ne n^zmitsl^z boer^zis, karele se mi prok^zemase Domn^z, a^z k^zlk^zat^z kanitala Iam^zi. Dar Vasile Vodz, de mai nainte g^zz^zind^z timn^z a-mi r^zdika kaza mi a se retrace la ginerele se^z Tim^zz^z. l^zi Xmelniski Xatmansl^z Kazavilor^z, l^zz^znd^zmi akolo D^zomna k^z koni^zi, s'a înt^zors^z înd^zat^z k^z ginerele se^z mi k^z ml^z-gime de Kazav^z, mi d^znd^z resbois l^zi George Stefan^z Vodz il^z goni din gear^z mi-mi l^zz eaz^zmi tron^zl^z. George Stefan^z Vodz at^znz^zce se retrase în Transilvania, iar omtirea M^znteneask^z se înt^zorse în gear^z.

Vasile Vodz, d^znz^z a^zceasta, a voit^z a-mi r^zsb^zna ne Mateis Vodz, pent^zz kare a mi intrat^z în geara M^znteneask^z k^z omtirea z^z o avea mi k^z ginerele se^z Tim^zz^z. Mateis Vodz a trimis^z înainte l^zi ne Deiks S^zz^ztarisl^z k^z sn^z korn^z de kavalerie, karele, b^zz^znd^zse la Fokman^z, f^zz învins^z mi r^zsinit^z. D^znz^z a^zceasta a mai trimis^z sn^z korn^z de Seimen^z nedestri k^z t^znz^zri mi xaid^zz^z k^zl^zz^z, kari eaz^zmi f^zr^zz înviam^z la П^zonlea ne Teleaj^zz^z. At^znz^zce Matei Vodz

se skâlă înssuî ka togi boeriî mi omtirea kare-î mai râm-
sese mi emi în kalea lăi Vasile Vodă la satelă Fînta, ne ana
Ialomigei, unde se întări kă mangărî mi kă alte întăriri de a-
nărare. Amezând-mi tabăra, a kiemată ne boeriî mi ne kuni-
taniî de omtire mi le-a zisă: „O braviî mi vitejiî mei ostami!
„răgăî ne Dămnezeş să vă întreaskă în bătălia ayeastă, ka
„în atâte altele de mai nainte. Pregătiţi-vă, kăci eaka dău-
„manslă vine. Vă rogă însă să nă kare kămva din voi să se
„afle kă xotărre mi kă kăgetă îndoită; ci togi într'o kre-
„dingă, într'ună kăgetă, într'o xotărre, într'o singsră dra-
„goste kătră Iisusă Dămnezeşlă nostră, kătră yeara cea mătă
„îsbite mi kătră mine Domnslă vostră, să staî kă armele
„în mănî înaintea dăumaniloră kă statornicie mi kă kăra-
„gă, nrekămă adeseori aî stată mi voi, mi năringi vostri.
„Lăgaî seama ka să nă înmormăntaî ne nămăntslă ayeasta
„făima cea străşuită a nămăslă vostră, kăci atănce kă nămi-
„ka nă vă vegi folosi.“ Ayeşte zikăndă, a dată fokă şni
tăndă ka semă de bătăe, fiindă kă în momentălă acela se
vedea anroniînd-se Vasile Vodă kă ginerele seă mi kă o-
mtirea, kare se sokotea de dorzei de miî de ômeni, ne
kăndă ayea Mănteneaskă abia nămăra ontă miî.

Amezând-se îmbele omtiri în linie de bătăe, a înche-
nată bătălia prin fokălă tănriloră mi a nămtiloră, kă ma-
re îşgeală din amândor părşie. Dintr'ună kăntă ală ta-
berei lăi Mateiă. rămăzând-se şă kornă de omtire, a trekată
Ialomiga mi a făgită. Atănce Matei Vodă, văzândă kă o-
mtirea sa s'a înfrikomată mi s'a îmăşginată, s'a îngrijită ka
nă kămva să fie învinsă, mi a încheată să alerge prin tôte
mirşile îmberbătând-le mi zikăndă: „Braviî mei ostami!
„fiî kă inimă, kăci văză kă dărlă lăi Dămnezeş este dea-
„şupra năstră. Amă statornikă kredingă kă o să învingemă
„în kărăndă, mi o să gonimă ne dăumană kă răşine.“
Kăvintele Domnslă aă înşflegită inimile tăsrora: Ro-
măniî dău ayeasta aă încheată a face atakă înfrikoma-
te; dăuă ce-mi sloboziaă armele cele de fokă, imi sko-
teaă şbiile, se arănkă aşupra dăumaniloră, mi se bătăa
nentă la nentă. Mai kă seamă boeriî cei mai mari kă fiî

lorş ȳei de alş doilea ¹ mi kş trentele servitorilorş mi ale
 asşumilorş lorş ², arşnkşndş-se kş entşsiasmş în ȳentrşlş
 dşummanilorş, ũ tşeaş kş sşbiile góle mi-i goneaş în tóte pşr-
 gile. Atşnȳe mi Mateiş Vodş, vřřndş-se în desimea ȳea
 mai mare a bştlşiei, a kşpştatş o plagş la gensşkşlşlş niȳř-
 řalsř dreutş de la o lovire de pşmkş; dar kş tóte bştrşne-
 gele sale, nş s'a infrikomatş, ȳi a şřmatş a se bate kş in-
 şşflegire tinereaskş mi kş o bravşř neaşemşnatş. Lşnta
 se înȳenşse de dimineadş, mi pşnş la norş óre ³ înkş nş
 se kotşřise viktoria. Atşnȳe şnş evenimentş neaştentatş a
 asşigşratş învingerea în partea Mşntenilorş. Pe kşndş bş-
 taea se afla în ferbingeala ȳea mai mare, s'a řđikatş de
 odatş desşre anşşş şnş norş negř mi desş kş o řartşnş
 infrikomatş, kare, adşkşndş şnş uraşş teribilş, a silitş ne
 řimbele pşřřř sş se retragş mi sş se desşarşř, řiindş kş nş se
 mai vedea omş kş omş. Dşnş ȳeaasta norşlş, řiindş neste o-
 mşirea Moldo-kşřřȳeaskş, a înȳenşř a se řşmşne mi, dşnş
 o grindinş deaşş mi gróşş, a řşřřřsa o plóe infrikomatş,
 în kşřş řřřřra lşř Vasile Vodş se pşřřřks într'şnş elemtşş
 de noróřş, în kare soldařř staş în niȳřóre řřř a se pş-
 tea mimka. Dar ȳeaastş plóe delşřiósş a trekşř ne lşn-
 gş řabřra Mşnteneaskş, řřř a se řşřřřsa de felis aşş-
 pra ei. ȳeaastş întşmşlare Mateř Vodş a renşresentat' o ka
 o minşnş ȳereaskş kşřř ostamşř sei, kari atşnȳe înşşřie-
 řiindşse s'aş řenezitş aşşpra dşummanilorş ka niunte lşnř řřř-
 řařř, mi gşřsindş-i řđařř, řřemşřřřřřřř mi řřř pştere, aş în-
 ȳenşř a-i tşea kş nekrşřare mi a-i nřinde. Trismşřlş Mşn-
 tenilorş a fostş atşř de mare, în kşřş Vasile Vodş mi kş
 Třmşmş Xatmansř, kş nrea nşřřř kşřřřřřřř abřa aş skş-
 natş kş řşga, ajştařř de întşnereksř nşpşei, mi aş trekşř
 în Moldova. Iar Mateiş Vodş, řşmşřindş řřřřřřş ne řabřra

1 Se vede kş boerř ȳei marř ne atşnȳe nş lşaş la bştlşie ne řřř lorş ȳei
 întrř nşskşřř, ȳi ne ȳei mai miȳř.

2 ȳemştia eraş Şřřřřřřř, Vřřřřřřř, Pşşlelnřřřř, Komimşř, Şřřřřřřř, Kş-
 mşřřřřřř mi alřř, desşre a kşřřř ordine se va vedea la tomşlş III.

3 Adekş kş řřř óre înaintea anşşşřřř, dşnş ȳeasorniksř řřřřřřř.

(Tradşktşřřřřřřř).

inemi; ne nrovisișni mi ne armele ei, s'a întorsă adoa zi în Țergoviuntea învingătoris mi trismfătoris, unde aș fâkstă rșgi de mslgțmită lși Dsmnezeș. Pe ȣrmă a ordonată sȣ adșne kadavrele morgiloră, dșnă kare, ne ale Moldoveniloră, în nșmrăș ka de treî miî, le-a arșnkată într'o grôpnă de a-sșnra kăreia aș fâkstă o movilă kș o kăre de neatră, kare se vede mi astăzi lșngă satșlă Finta; iar ne ale Kazaci-loră, kare eraș mai nșmerôse, le-aș arșnkată în altă grôpnă mi aș rădikată o altă movilă din josă de Țergoviuntea în drșmslă mare. Dșnă așeasta, ne togi ȣei prinmi în bătșlie saș fșgarî, adșnândș'i din diferite nșrgi, i-a skosă afară din Țergoviuntea, mi tșindșle kanete-le, i-a îngronată sșb o altă movilă.

Mateis Vodă, din kassa plagei ȣe primise la niȣioră, zăks mslăș timnă în pată, mi sșferi mște dșrerî. Sșferin-ȣele sale se adșogără mi kș o rșskôlă neamtentată din nar-tea ostamiloră. Elă, dșnă fireaskă sa bșnștate, fâkse de demslăș gremeala de aș nrimită în nșmrăslă ostamiloră mai mslgi Sȣrbî mi străini kari veniseră sȣ se înșkrie, ne so-koteală kș nôte sȣ aibă odată nevoe de dșnmii. Așestî a-ventșrari, înșlgindș-se mi rădindș-se kș Dorobanșii, kș Sei-menii mi kș Romioriî, se dedeseră la totă felislă de rșș-ȣgi mi așnseseră a fi kș totslă nessbordinagi. Adeseori intraș în kărtea domneaskă, mi lșndăș tșnșrile, le skoteaș afară la kșmnă. Șneori intraș nșnă mi în apartamentele Domnșlș, mi-i sșșneaș kș obrăzniciș kș ei aș învinsă ne Kazaci mi Moldoveni, mi kș prin șrmare trebșea sȣ le în-trecaskă leafa, saș de nă, amerinșaș kș voră kșlka kiară kamara sa mi voră rșni baniî din ea. Alteori îi ziveaș fșră rșșminare kș, fiindă kș aș așnsă bștrănă mi în dôga ko-niiloră, era bine sȣ-mi lase tronșlă mi sȣ se fakă kșlșgȣră. Așeste tôte aș resșlatăș dir kassa a doi ômeni înrșșȣgiî, anșme Vistierșlăș Ginea ¹ nșmită mi Olarișlă saș Ȣikală, mi

1 Așesta era din Rșmelia, omăș nrostă mi neînșemnătă, de mșerie ferariș. Venită de fôrte șne în ȣeară, mi fâkândș-mi avere, se înșșră la satșlă Brășmenii, lșngă Olteșă, în jădegslăș Romanagi. Kș viklenia sa ȣeae iskșșitș, așșngândă a se înainti în dregștoriile țivile, mi anroniindș-s

Radu Armamă nămită mi Varzarislă¹. Achemia, având în mână karma statală mi încrederea absolută a Domnului, făcea abstracție de cele mai revoltante. Boerii, ajungând fură pătore mi văzându-mi viețile în mănile acestor doi tikoloni, sufereau totuși în tăcere; unii din ei însă, profitând de bătrânețea mi slăbiciunea Domnului, apăsă pe askeză spiritele ostailor mi ajunseră a-i face că totuși nesupunți mi a face, săbănându de apărarea dărilor lor publice, felisrite uretensini. Într-o zi din zile Dorobanșii înpresă că Seimenii, dăându-se în neorândușeală la karta domneașcă, aș învențu să-i țeară că strigări mi că urlete să le dea îndată pe Chikală mi pe Văzarislă, zicându că ei sântă fântătorii tătăroră relelor din țeară mi că ei onresă pe Domnă de a le mări lefele. Dănu ațeasta aș năvliță ka fiarele în suțările mi în palat, mi în fine, grăindu-i askenii în kamera în kare Domnă zicea bolnavă, i-aș skosă afară, i-aș desbrăkată în năle, i-aș bătută; apoi, skogându-i afară din ărană, unde eraă totuși omțirile adărate, i-aș zvăisă că mărte teribilă. Pe șrmă, întorkându-se la kasele lor, le-

adese de Domnă, îi zicea totădeasna să-lă fakă pe elă Vistieră, mi-i promitea că va afla mijlocă să-i snorească venăturile, în kăță să nățe kăprinde mi alte țeri. Mateis Vodă, ajungându la bătrânețe a se domina de ideea înăvșărei mi de lăbirea de argintă, l'a krezăță mi l'a făkăță Vistieră nleninotentă. Ațeasta îndată a lenădată nelea măleșă, mi se arăță în adevăță lănu: trimitea în totuș nărgile mi desbrăka ămenii că felisrite kăvinte; inventa felisri de dări mi de abstră, kare ajunseră a înegri faima mi nămele țelă glorioș ală Domnă, tokmai la zielele de bătrânețe.

1 Ațeasta er: Romănu din Ploemți, flišăță ună grădinărie karele kăltiva Varza, de ațeoa ilă mi nămiră Văzarislă. Ajungându din țănege a înainti în dregătorile țivile, se făcă mi Armamă mare, odată că Chikală, kăndă s'a făkăță Vistieră. Înăzestrăță că ună sșfietă răstățiosă mi neomenosă, îndată țe a ajunăță la năstăță ațeasta, a învență a revărsa așăna tătăroră veninăță răstățel sale; niță boeră, niță preotă, nă skăna năssăratăță mi nețesăță de nățerea lăi. Omoria ămenii nrin kasele loră, nănea de-i îngrona în lokări nekărate. Altora le țăea șrețile mi nășările, mi-i nărta ațfelis ne șlige, mi apoi îi trimitea la Okne. În akărtă nă țăea omă nețesăță de dănușăță, mi neamăningăță în șe kare zi că nărderea viețel.

aş jefsîtş mi le-aş lsatş tôte avşgiile. Atşn-ye aş şvisş mi ne marele klşyeriş Kornşjeans karele se afla inkş bol-navş, jefsindş'i mi kasa.

Peste kşţş va timnş insşntomindş-se Domnşlş, a emitş în klştorie la Argemş. De akolo întorkşndşse la Tşrgovimtea, Dorobangii mi Seimeniî aş inkisş norşile şetşgiî mi i-aş refşzatş intrarea, zikşndş kş nş vorş şş-lş mai al-bş Domnş, mi kş, saş şş se demissioneze de bşnş voe, saş şş se dşkş la o mşnşstire şş se kşlşgşreaskş sure a se linimti. Trei zile aş statş Mateiş Vodş kş boeriî sei, im-nedekatş de a intra în şetate, de şnde nişî makar de mşn-kare nş lşsa ka şş-I adşkş de la palatşlş seş; în fine, promigşndş-le banî mi şnorire de lefi, i-aş datş drşmşlş. Atşn-ye s'a trekşţş din viagş mi Dómna lşî Elena, în anşlş 1653 mi s'a imormşntatş kş mare pomnş mi şeremonie în bise-rika domneaskş din Tşrgovimtea. Dar Dorobangii mi Seimeniî, kş tôte kş Domnşlş le mşrise lefele, nş se astşm-pşraş: şî jefşeaş mşnşstiriî, şvideaş boeriî, mi fşşeaş felş-rite rşştşgiî în tôte zilele. Domnşlş, nemtiindş şe şş mai faktş pentş ka şş-I înfrşneze, a adşnatş boerimea în konsiliş sekretş, mi a gşşitş kş kale ka de primşvarş şş adş-kş ne askşnşş trei-zevi miî de Tştarî mi Şngşrî, mi şş şnar-gş kşlşlşş rebelilorş. N'a ajşnşş insş şş-mi nşe planşlş în lşkrare, kşşî de mşltş întristare mi amşrşşişne şşfle-teaskş, a mşritş. Astfelş, dşnş 21 anî de Domnie mi în vşrstş neste 70 anî, trekşndş-se din viagş, se inmormşntş în biserika domneaskş fşkştş de dşnşlş în anşlş 1654.

Mateiş Vodş, în kşrsşlş Domnieî sale, mşlte amşeze-minte mi fante framóse a fşkştş. Aşesta a tradşşş în limba Romşneaskş mi Pravila. Mşlte mşnşstiriî mi biserişî a fşkştş din noş mi a prenoidş. A pşefşkştş din temelii mşnşstirea lşî Radş Negrş de la Kşmnş-lşngş. A fşkştş o biserikş la Pitemti. A fşkştş mşnşstirea Şşnşilorş Arşangeliî la Slobozie, a kşrefta biserikş kş şnş tşrnş o fşkşse şnş Şşrigşdeans Enake Karagea, ne kare elş ilş avşse Postel-nikş. A mai fşkştş o biserikş la nodşlş Kşlşgşrenilorş, alta la Gergiga, mşnşstirea Sadova de neste Oltş, mşnşs-

tirea Motră la gura Motrăului, mănăstirea Kălsăgărilor din tr'eni-Lemnă la Vâlcea, mănăstirea Arnota, biserica domnească la Craiova, o biserică la Karakală, mănăstirea Brankovenii, mănăstirea Negoenii lângă Argemă, mănăstirea Plăteşti, mănăstirea Brebă, mănăstirea Kăldărşani, mănăstirea Tîrnova. o biserică la Ploesti, mănăstirea Maksinenii aprîne de Siretă, mănăstirea Episcopiei Bărzăului, mi alte mănăstiri mi biserici, în număr de 39, asemenea mi mănăstirea Sîrindarii din Băkreşti, kă sîrbarea Adormirei Maicei Domnului. Pe lângă aceste a dedicat multe amezăminte mănăstirilor de la Ierusalimă, de la muntele Atoş, mi altora. Avesta a reparat din temelii mi cetatea Tărgoviştei în anul 1634.

Pe timpul domniei avestă, celă întăis Kantakuzenă, Konstantin Postelnikă, s'a înscrat kă Domnita Elena, nepotă a lui Matei Vodă, mi fiică a lui Şerban Vodă I Bassarabă, karele avăsese mēse fi: Drăgici Snatară, Şerban Vodă, Konstantin Vornikă (tată ală lui Stefană kare ne şrme s'a făcută Domnă), Mihael Snatară, Matei Aga (mai ne şrme Domnă), mi George Snatară.

De la Matei Vodă există xrisove de la anul 7141 pînă la anul 7162.

DOMNUL XLVIII.

Constantin Vodă I Bassarabă, Cărnulă.

Dună înmormîntarea lui Matei Vodă, la kare a celebrat mi Patriarhă Antiochie, s'ă adănată Mitropolită (Ignatiă), Episcopii, boerii mi ostarii, mi konsăltănd-se ă alesi, kă pîrerea mi voină generală, Domnă ne Konstantin Sărdară, fiică lui Şerban Vodă I Bassarabă, nepotă rînosată lui Matei Vodă, mi frate ală Domnului Elene, soşiei lui Konstantin Kantakuzină. Dună avesta ă făcută îndată kînoskă la Pórtă Săltanăului Meemet IV mi Vizirăului Dervină-Meemetă

D. Chr.
1654.
După istorici pămînteni şi alţii.

Папа, рѣзъндъ-се ка съ се trimigъ stemele Domniei aless-sălsî gerei.

Săltanslă, priimindă Arz-Magzarislă (anaforaia, petițiunea saș raportslă) gerei, kă kare aș fostă trimimî kăđi-va din boeri mi din kămitaniî de Romiori mi kleričî, a întărită domnia lăi Konstantină; mi trimigândă ne snă fonkționariș tărklă Măstafaga Skiemnă-Agasi kă stemele Domniei dăpă datină, i-a emită Konstantină Vodă înainte la nodslă mănăstirei Plămbeita, kă togî boeriî mi kă omtirile. Akolo Konstantină Vodă, priimindă stemele împăratemî, a intrată în Băksremî kă mare ceremonie mi s'a amezată ne tronă. Dăpă ayeasta, pregătindă tribetlă ansală mi darsî kătre Săltanslă mi kătre ómenî inflăengî de ne lăngă Pórtă, le-a trimisă kă nămităslă Skiemnă-Agasi. Pe srmă, legândă amicie kă Domnitoriî vecinî, prekămă kă Xanslă Krămslă, kă Rakogi Domnslă Ardealslă mi kă Stefană Vodă ală Moldovei, a assignrată năvea mi linimtea gerei.

Domnia lăi Konstantină Vodă a fostă întră adevără păringeaskă. A năblikată amnistie generală nentă togî. A plătătă îndată lefile ostamiloră. A ertată darea gerei ne o trilanie. A dărsită Dorobangiloră mi Kălăramiloră skăteală de dejmărită mi oerită, prekămă mi de zevăseala din stăni, maskări mi oi. A îmbrăkată omtirea kă xăine băne; iar ne kămitani (adikă koloneli) mi ne Iăz-bașî (sătamî) kă xăine de mătase, onorândă-i a medea mi kiară la masa sa.

Konstantină Vodă era snă omă fórtă drentă la judekăđi, fórtă dălye la vorbă, fórtă komărtimitoris kătre cei săraci, mi fórtă blăndă nentă togî. Elă nă kăgeta de kătlă la ferivirea mi la binele komănă. De ayea văzândă kă Seimeniî ajănseseră a fi îngrozitori în geară nentă neorândă-elele loră, a kăgetată să kărege kornislă loră de ómenî înrăstăđigî mi să goneaskă ne Sărbii, kari eraș kăssa năsbordinăvăneî loră. Dăvî, adăvândă ne kămitaniî Dorobangiloră mi ai Slăjitoriloră, le-a komănikată ideea sa. Ayeamtia s'aș arătată kă se sneskă kă părerea Domnslă, dar apoi, emindă de la elă, aș deskonerită plănslă kătre Seimeni, kăvî eraș răđigî în felisrite kinări kă ei. A doza zi, snindă-se

amândouă kornările Seimeniloră, s'aș skslatș în revoltă deklarată, mi aș înčenstș a șvide ne boeri, ne kare kșmș fi gșsia, șeb kșvntș kș ei nșnș la kale ne Domnș nentș așemine xotșriri. Dșnș așeasta s'aș revșrsatș, ka nunte lșni țerbaș în tôte nșrgile: aș kșlkatș Vistieria domneaskș, de aș lșatș toșri baniș kșș aș așlatș; aș jefșitș kasele boeremti, mșnșstirile mi beserișele, rșmindș sakrele odóre, kandlele, vestmintele nreogemti mi ornamentele nregiöse de ne la i-kóne, nekrșșndș niș obięktele de ne sakrele mese din altarile; aș șvisș ne marele Banș Głorma, ne Drșganș fișlș lși Pana Vistierisł Gřeșeanș, ne George Karida Vistierisł, ne Pana fișlș lși Preda Vornikș Brșnkovanș, ne Xristea fișlș Klșverisł Sokolș Kornșșelș, ne Șdrea Slșgerisł Doișeskș, ne Preda Benga de la Mała, ne Sava Șșfari Kșșșreanș, ne Dșmitrșșkș Frizșreanș, ne Dșmitrș Kosma fișlș Șitarisł Mișra Ștșneskș, ne Mișaiș Șioxodarsł, ne kșșnitãnș Gida, ne kșșuitãnș Ivanș, ne kșșuitãnș Iankș Kșli-neskș, mi algıi mai mșlđi; în kștș, kari din boeri nștea skșna, fșgea saș neste Dșnșre la Rșșșșkș, saș neste mșșgi în Ardealș, saș în Moldova.

Domnșlș, rșmșindș singșrș, mi așșșșndș de bajokora rebelilorș, a kștatș mijlóșe, de a skșnatș fșgindș neste Dșnșre la Rșșșșkș. De akolo a datș mțire la Șșltanșlș Meemetș IV mi Vezirșlș Meemetș Kışnrșli. Șșltanșlș a ordonatș Domnșlș Transilvaniei Rakoș mi Domnșlș Moldovei de aș intratș în gearș kș omțiri. Așemti Domni, nșșmindș de amândouă nșrgile totș odatș, s'aș întșlnitș la satșlș Șio-nlea, șnde viindș mi Konstantinș Vodș kș omțire țerșeaskș, s'aș înșreșnatș kș toșri mi aș înčenstș a șmșri ne Dorobanș mi ne Seimeni. În skșrtș timnș omțirile aliate aș isbtitș a șfșrșma tôte bandele, a le rșșini, a le nimici, mi a restaurniș ne Konstantinș Vodș în tronșlș seș. Dar, dșnș șe aliagıi aș emitș din gearș, s'a întorsș șnș kornș, kare în timnșlș nerșekșțriri fșșiae în Ardealș, mi șnindș-se kș rșmșșșșgele rebelilorș, aș înčenstș earșmi a șe faye ameninșțtorı linimti nșblișe. Konstantinș Vodș atșșșe a trimișș așșșra lorș ne Vornikșlș Preda Brșnkoveanș mi ne Ștolnikșlș

Radu Fărcașan, karii, sursurinzându-î la Târgul Bengi, mi dăduse-le răsbois, aș zăisă o mslgime din ei, prinzându mi kiară ne Snstarișlă Xrizea ce era în fruntea loră, ne karele dău mslte kineri l'aș zăisă innresnă kă togî komulivii sei. Kă tôte ačeste, skănzându ină kăgi va din rebeli, nă înčetaș de a face țarbăzări mi reskôle. O asemine stare de lăkrări skandalôse ajăngându la kănomtinga Porgei, ačesta a destitsată ne Konstantinș Vodă mi a trimisă Domnă ne Mixnea Vodă III; iar Domnăslă kăzstă treks kă tótă familia sa în Transilvania.

Konstantinș Vodă a făkstă Mitronolia din Băksremți, ne o movilă mare, kă sərbătorea Săngiloră Konstantinș mi Elena, kă stărsinga marelă Logofătă Radu Dădesks. Iar Dómna lăi Bălana a făkstă Mănăstirea Zetreaș, din joăș de Kralova apróne de rișlă Jișlă; asemine mi rakla mónteloră Săntăslă Grigori Dekanolits, ce se află la Mănăstirea Bistriga de la jădegăslă Vlăvei; a mai trimisă mi mslte odóre nrejióse mi mile bănemți la mănăstirile de la Atosă.

De la ačestă Domnă essistă xrisóve din anii 7163, 7164, 7165 mi 7166.

DOMNULU XLIX.

Mixnea Vodă III.

Ačesta era fișlă ună Romănă anăme Iene Sărdă. Fi-
D. Chr.
1658.
După chro-
nicle.
locale
indă ină prea jăne, s'a dășă ta Konstantinopole,
nde, prin relăgișni infame kă Tărgi, se lini de jă-
nele Sinan-Pama arătându-se ka fiș ală lăi Radu
Vodă I mi nepotă lăi Mixnea Vodă II. Sinan-Pama, gă-
sindă okasișnea destitsărei lăi Konstantinș Vodă Bassarabă,
mijlovci să i se dea domnia Țerei Măntenemți. Venirea lăi
se însemnă prin kalamităgi de totă felisă; kăgi adskăndă
kă sine mslgime de Tărgi mi Tătară, ačemția s'aș snită kă
Dorobangii mi kă Seimenii mi nă năma kă aș mădată tótă
geara fără kărgare, dar aș mi robită o mslgime de lăksi-
toră nevinovăgi. Mixnea Vodă, ka snălă ce năstrea în sșfie-

tală se făcuse planul de apăsare, nu numai că nu trebuia să-și înfrunzeze, ci încă statornici erau în ordinul Dorobanților în pătura sa de mai înainte. Pe lângă aceste a învențiat și se aprovizionare pe asădășă cu țărni, praf și bombe, a mai căutămă omenii săb arme, mi a înșlăa înțrăitri înurejărele mănăstirei Radu Vodă, dăndu-și pătura de resistență ca unei cetăți.

În deșădășă acesta, Părta destăruând ne George Ștefan Vodă din Moldova, a trimis în locu-și ne Georgie Vodă Gika I. Destăruată Domnă trece în Transilvania, mi lăzândă ajutorii de Ţărni de la Georgi Rakoci, a intrat în Moldova cu xotăre și gonească ne Gika Vodă. Dar acesta a trimis ne fișă se Grigori cu omire, mi înșlăindă-lă să bătă mi lă învină la locușă care se cămă Ștrănga; în cătă Ștefan Vodă, cu urea năgini Ţărni, a pătă și se întorcu în Ardeală. După aceasta Rakoci, deklarândă că voia se sătă de săzeranitatea Porței Otomane, înșărată a trimisă asăru-și ne Viziră Meemet-Șănușli, ordonândă totă o dată Xanșli de la Kărmă mi Domnilor Romăni că să la parte în espediție. Atăne Mixnea Vodă a cămată ne boeri mi le-a deșănerită plană se zădă-le că era tîmă și se zăască cu Rakoci mi să sătăre jăgă țărășă. Boeri, utiindă pătura cea mare a Țărilor nu s'ă zăită cu Domnă. Mixnea Vodă după aceasta adă ne cănitană mi ne lă-bamă (xiliarkii, koloneli), mi după ce îi sășăne la jărmăntă, le deșăneră plană se; dar mi așăntia nu s'ăș primită. Cu tôte aceste, făr a divșăa nișă refășă boerilor, nișă ală cănitanilor, elă komandă nleakăreă peste Kărnă, cu kăvăntă de a merge asăru lă Rakoci în akordă cu Țără, iar cu plană că, trezândă akolo, să se zăască cu elă mi să întorcu armele în kontra Țărilor. Dar ajăgăndă la sată Țăreșă, de unde trebă să înșăne a să mănte Kărlă, de odată ză din boeri ilă pășășă mi se întorcu la Bășăremă, iar ală cu omirea se întorcu la Sată Tonlea ne ană Teleajășă, unde era ană tabăra țărășă săb Kădiră-Păma.

Mixnea Vodă, văzândă că a rămasă numai cu o mă-

ne de ómení, mi kă nlanşlă seă era să se deskonere, s'a întorsă mi a kăzăt la nişlórele lăi Kadiră-Pama, mi dăndă-i darsăi preşioşe, l'a făkătă a krede kă boeri şei îlă îndemnaş la apostasie. Atănce îndată aă tăeată kapălă marelăi Snătarăi Părvă Bărkăneskă, marelăi Postelnikă Istratăi Gindeskă, Agăi Radă Bersekă, kănitansăi de Romă Vintilă, mi lăi Badea Vătaşlă de Pămkărie. Totă odata trimigăndă ne Dinkă Sărbălă Armamălăi velă mare kă posta, a şcisă ne inocentsă Bană Preda Brănkovană, ne kare-lă lăssase lokotenentă la Tărgovimtea.

Pe timnălă avela bătrănelă Postelnikă Konstantină Kantakşzenă, kă tótă kasa sa mi kă ginerile seă Snătarăi Păpă Filineskă, netrecea kă astorisarea formală a Domnălăi la monia sa Măgăreniă apróne de mănăi ne valea Păxovei. Elă dădăse nămaí ne doí din fiil şei ne lăngă domnie: ne Drăgană Logofătălă mi ne Şerbană Postelnikălă; dintre kari ne Drăgană îlă trimisese solă în Transilvania, iar ne Şerbană îlă aveă ne lăngă sine ka Postelnikă mare. Mixnea Vodă, determinădă-se a nerde ne togă boeri kari mtiăş nlanşlă seă de apostasie, mi nrenşindă kă Kantakşzenă mi ginerile seă trebăea să mtiă ačeaşa de la Drăgană mi Şerbană, a ordonată lăi Kănitănă Tădoră să se dăkă kă ostamií de la Tărgovimtea mi kă Plăeamií de la Ialomiga mi să-l nrinăză fără de veste. La 13 Aprilie 1658 kănitănă Tădoră nleakă; dar pănă a nă sosi, bătrănelă Kantakşzenă, simgindă, se rădikă kă tótă kasa sa, kă ginerile seă, kă femeí mi kă konií, mi, dăpă ăe a netrekătă doă zile mi doă nongă nrină pădsrile ăele dese ale Băčevăslăi, nrină notiă lătsrame mi năşmlate, a trekătă în fine la Braniovă. De akolo lăzândă, ne fişlă seă Drăgană, karele se afla solă (saă agentă,) a trekătă kă tótă kasa la Moldova; apoi, akriindă mi fişlă seă Şerbană, l'a adăşă mi ne elă akolo. Făga ačestoră boeri a săpărată fôrte ne Mixnea Vodă; dar kăinga sa era prea întăziată.

Tărcií, trekăndă în Transilvania mi smulăndă-se de jafări, s'aă întorsă în ăeara loră neste Dănră. Kă ei s'aă întorsă mi Mixnea Vodă. Kă tóte ačeste elă totă năstrea

nlanșlă apostasiei, mi ne de o parte avea înțelegeri secrete kă Rakopi, iar ne de altă se arăta foarte sursă Porgei. A închipit ne învetașă a adăna oștiri, înurmăturăd-se kă ban de la Tărcii cei bogăni din Konstantinople mi de la cei de ne lăngă Dăne. Între volăntirii ce kăma săb arme, eraș mi kiarș Tărci, kăroa le arăta konsiderare mai deosebită, sursind-le kă elș ne askănsă este adoratoris alș religiei lăi Moametș. Atănce cea mai mare parte din boeri emigrăni, obosiți de nevoile străinătăței, a venitș de i s'aș înkinatș; mi elș le-a datș ertare mi i-a lăsatș în pace. Dar bătănselș Kantakzenș kă ginerile mi kă fiil sei nevoindș a se întorče în țeară, Mixnea Vodă a trimisș la Pôrta de i-a părtăș kă s'aș xainitș mi kă kăsta să țărbăre amăndorș gērile. Vizirilș Meemetș-Kisnrlı a trimisș doi Kanșgi-bani la Moldova, mi, lăndș ne Kantakzenș, l'a adăș la Konstantinople. Mixnea Vodă a trimisș totș odată ne klăcherilș Kolđa Doșesku, ne Niklăi Sofialș mi alți boeri kă darsri de ban la Vizirilș, kă să mijlocăskă să-lș konda r-ne mi să-lș șviză. Kantakzenș fără anelș la izbirea de drentate a Divanslăi, unde înfășurănd-se de fagă mi kă Vizirilș se deskălnă zikăndș kă elș a fostș șnșlș din cei întăi karele a priimitș mi s'a arătatș sursă lăi Mixnea Vodă kăndș a venitș în țeară; kă Domnșlș l'a fostș onoratș kă ranglș de mare Logofătș mi ne fiil sei kă alte rangsri; kă, fără a da celș mai mikș semnș de xainie, a fegitș la Moldova nșmai nentă kă să-mi skane viața, ce mi-o vedea ameningată kă a altorș boeri. Atănce agenți lăi Mixnea Vodă se kăfăndară de totș mi se retraseră din Divanș kă rșmine, iar Kantakzenș emi kă onore mi liberș de ori ce îngrijire.

Dăne pșuinș timnș șșfietăș celș înrășănitș alș lăi Mixnea Vodă oșindi la neire o mșlșime de boeri; elș șvise ne Vornikșlș Radș Gindesku, kă doi frați ai sei Negoiuș mi Moise, ne marele Șătaris Șdriștea, ne Klăcherilșlș Dikș, ne marele Stolnikș Radș Fărkușanuș, ne marele Postelnikș Fărkușanuș, ne marele Postelnikș Dănilș Părzianș, înuresăne kă fiilș sei Păreda Logofătșlș, ne marele Komisș

Badea Komnăneanșă, ne Klăcherișă Stroe Bersesku, ne marele Kănităni Vasilie Kămnineanu, mi alți mai mulți din boeri. Kadavrele auestora se aruncaș de ne ferestrele Kșrgei Domnemi afară în sligă, iar Dorobanșii, lăzându-le, le țiraș ne strade, le kăkaș în nișóre, mi, refăzându de a le da rădelolăș sure înmormântare, le aruncaș în lokșri nekșrate. Auesti sbiri violaș pănă mi femeile boeriloră, sșușindu-le la felșri de kinșri mi prădându-le fără nișă o omenie. Aueste kșzimi Mixnea le îndesi kându se determină a pșne în lăkrare plănșă seș de anostasie. Atșnce, nemălgămităș kș sșngele kătă vșrsase, își adănu omtirea, mi kș kăłkrimea înkonjșră Țărgoviutea, iar nedestrimea o pșse sș dea năvală în orășă mi sș treakă sșb sabie ne togă lăksitorii kăgi mai remșseseră. Dănu aueastă tragikă vitejie. Își îmășrgi omtirea în doz kornșri, ne kare le trimise de bștsră, arșeră mi prădară Brăila, Gășrgășă mi tôte marginele Dănușrei, trekându sșb sabie nă nșmai ne Țărgă, dar mi ne kremtină, fără nișă o jșdekataș saș mșstrare de kșgetă. Iar nentș asemine bravșri înșlă la rangșri de kănităni mi de boeri ne Dorobanșii ăși promă, kșgora le dete mi kostămsăș Șnaxiiloră sure a-ă face mai îngrozitoră.

Asșindu de aueste Săltănsă se smăș de mănșe; iar Vizirșă Kizirșli mi ăși-l-algi Țărgă mară se miraș kșmă de s'a revoltată omășă auesta, fără sș fi suferită kătă de pșgină sșpșrare din partea Porșei. Deă aș trimisă ne Kănitănișă Pama Seraskierșă kș omtiri asșura derei Romănemă. Auesta, sosindu fără întșziere la Rășăișkă, a făkătă nodă neste Dănușre mi, trekându, mi-a amezată tabăra afară de Gășrgășă, întșriud' o kș manșșri. Mixnea Vodă, adănuându-mi omtirea, înainte de a pșmi asșura Țărgiloră, s'a răneșită mai întă pănă la xotarsăș Transilvaniei la Răkășă, șnde s'a întălnită kș Rakogi mi s'a legată kș jșrămăntă în alianșă nedeshărgită. Xotășrădu-se între altele, kă sș goneaskă mi ne Georgi Gika din Moldova mi sș pșe în lokș'i ne Konstantină Vodă Bassarabă, karele se afla emigrantă în Ardeală, aș lăată mășșrile smăștore: Konstantină Vodă, sș meargă sș kăurinăș Moldova, Rakogi sș meargă asșura

Tărgilorăŝ ce intraseră mi ne la Bănăţ, iar Mixnea să nămeaskă aşupra celoră ce trăbirăseră la Giergă. Aşa dară, Konstantină Vodă, plecândă kă mesea mi de omtire Ţugăreaskă săb komăndăşlă şni kănităş, mi intrăndă în Moldova, a bătătă mi a învinsă ne Gika Vodă; dar aşesta, alergăndă la Krămă, a venită kă omtire tătreaskă, mi atătă de tare a bătătă ne Ţugări, în kătă Konstantină Vodă, kă prea şugină ómenă, s'a întorsă în Transilvania. Atănce Tătarăi aş prinsă ne Vornikăşlă George Băleanăşlă mi l'aş dăşă skavă la Krămă. de şnde skăpăndăş măi tăziă, s'a întănată în geara Mănteneaskă. Iar George Gika Vodă, dăpă ce mi-a lătată domnia nerdăşă, a nămităş ordină şă nămaskă înpresă kă Tătarăi aşupra lăi Mixnea.

Rakogă, ne lăngă omtirea ce dedese lăi Konstantină Vodă, dete mi lăi Mixnea şnă kornă de omtire săb komăndăşlă lăi Kănităş Gastă. Aşesta, plecândă din Tărgoviştea înpresă kă Romăniă aşupra Tărgilorăş, întămăniă şnă kornă de Tărgă la satsăşlă Frătemtiă, aşupra kăpora găpezindă-se kă fărie, l-a sfărmătată kă totăşlă mi a gonită ne kăpăi skăpăşeră năpă în tăbăra loră cea mare.

În nănteă aşeă, Mixnea Vodă năimi măire kă Rakogă fă bătătă în Bănăţ de kătre Tărgă, kă Konstantină Vodă fă aşemine învinsă de Tătarăi în Moldova, mi kă Gika Vodă vine înpresă kă Săltăş Galgă aşupra lăi. Aşeste l'aş înşăşăntată fărte mi l'aş făktă şă se retrăgă la Tărgoviştea mi şă se înkiză în şetate şure a se apăra. Dar Dorobanăşlă se vorbiră şă-lă nănză mi şă-lă deă ne măna Tărgilorăş. Mixnea, şimăindă komălotăşlă, trăse prin băni kăpăi va Dorobanăşlă în favărea şa mi emăndă nănteă din Tărgoviştea, treks în Tăransilvania, şnde neste kăşăndă mi mări. Iar Tărgăi mi Tătarăi, revărsăndă-se ka torente aşupra geşei, aş jefăit'ó mi aş nădat'ó fără kăşăare; dăpă kare, lăşăndă în robie mi ó mălgime de kreutăni, se întăşeră.

Mixnea Vodă domăise abăi doă ană; de la elă se găşeskă xrisóve din anăi 7167 mi 7168.

DOMNULU L.

George Vodă Gica I.

Dənp fəga ləi Mixnea Vodă, a venită George Vodă
 D. Chr. 1660. } Gika kə nstere de Tətarī mi s'a instalatə la 20
 } Noemvrie. Dənp amezarea sa, a kongediatə ne Səl-
 tanə Galga, kəlminəndə-lə kə darsrī mi kə mslgəmīrī. Gika
 Vodă, gəsində deara intr'o stare miserabilə mi mai deser-
 tə, a trimisə în tôte pərgile mi a adənatə ne la vetrele lorə
 ne loksitorī fəgarī. Apoi a inčenstə kə generositate a se
 ingriji de interesele generale, a organisa omtirile, mi a mən-
 gtea familiile ɣelorə miserī, saə kəzəgi în bətəlii, skətində-
 le de darea anəalə kətre statə. Dar liniuntea sa nə dəini
 nrea msltə. Konstantinə Vodă Bassarabə karele se afla în
 Transilvania, inđelegəndə-se ne askənsə kə Dorobanġii, kə
 Seimenii mi kə ɣeī-l-alġi ostamī, s'a rədikatə kə pəginə o-
 mtire de Ŭngsrī mi a trekstə fəgə de veste în dearg ne la
 Kəineni. Gika Vodă, innpresnə kə boerī seī, abia avə timpə
 sə fəgə mi sə se retragə la Gīsgis în ɣetatea təgheaskə.
 Konstantinə Vodă intrə în Bəksremti la 1 Maix mi primi
 sənənerea loksitorilorə mi a omtirilorə. Dar Dorobanġii,
 Seimenii mi Romiorii aə inčenstə eargmī a sənəra deara kə
 rəstəgile mi kə pərdəɣisnile lorə: strikaə mi rəneəə pro-
 dsktele semənətsrilorə de ne momiile boerilorə, mi fəcheə
 în tôte zilele ekhesrī kriminale. Intrə əna din zile, ne
 kəndə boerī fəgigi kə Gika Vodă, se aflaə kə femeile mi
 kə koniī lorə în inurejsrimile Gīsgislsī, o ɣeatə din a-
 ɣemti ōmenī inrəstəgigi s'a renezitə asənra lorə ka fiare tər-
 bate mi ne əniī aə pərdatə, ne alġiī aə prinsə, ne alġiī aə
 fəgəritə pənə 'i-aə inekatə în Dənəre, — dənə kare apoi s'aə
 intorsə eargmī la Bəksremti.

Porta, əzində de əeste neorəndsele, a ɣotərtə sə
 trimigə omtiri de Təgri mi de Tətarī, sə nearə ne toġi Ro-
 mənii mi sə dekīare deara de Pamalikə. Dar Gika Vodă,
 kə boerī kəgi avea ne ləngə sine, aə fəkstə rəgəminte la
 Ġmpəratslə ka sə nə se inđsre de dəreriile nevinovatslā po-

Întâmplându-se sã mórã Meemetã Kısırslı Vizirslã, Sultanslã a nsmițã în loks'ı ne fıslã seã Axmet-Kısırslı-Zade, mi neste kãrândã ıllã trimise kã omtirı asıura Őngariei, astorizându-lã a lsa kã sine mi ne Domniı din Moldova mi din geara Mânteneaskã. Ama darã, nlekândã mi Grigori Gika kã omtirea Româneaskã, lã ne lãngã sine mi ne treı fıi ai lsi Kantakszenã: ne Dręgiı Paxarnikslã, ne Șerbanã Logofătslã alã doile, mi ne Konstantinã Postelnikslã alã doile, kariı serveaș ne Domnã kã kredingã mi kã dragoste. Iar bãtrânlã Kantakszenã rãmase akasã, okșându-se kã fante kșviõse, pentrã kare se sokotea singrslã omã fericitã în geara Româneaskã, mi kasa lsi se nșmea kasa lsi Avraamã.

Dar invidia, kare nã nôte sșferi virtștea, rãdikã ne doı boeri asıura virtșossıslı Kantakszenã: șnslã nsmițã Vornikș Stroiã Lesdeanș Românș, mi altslã Vistierıslã Dșmitiramkș Konstantinopolitanș. Așemtia amândoi, rãmândã kșımkamı în liusa Domnıslı, isbștirã a fache ne Dõrna Maria a se snı kã ei șnre a nerde ne Kantakszenã, karele era ka o stavilã în kontra anlekșrilorã lorã șnre absșurı. Pentrã așeasta skriserã Domnıslı kã așesta ıllã nırșnte kãtre Tșrçı ka inemikș alã ımpãrșgiei, kã nã respektasz niçı de kșmș ne Dõrna Maria, kã'mı bate jokș de ea, kã ıntșrıtã ne noporã a nã nłzi dșrile, mi altele de așeste, de kare inocentslã Kantakszenã nã avea niçı o idee.

Întorkându-se Grigori Vodã din esnedigıșnea asıura Őngariei, nșmigıı intrigãngı ıı emirã ınainte, mi, ne lãngã țele țe-ı skriseserã, ıı maı șnșserã o mșlgime de alte minçıșnı. Domnıslã Gika, șıțândã jșrãmãntslã ınskrıãș țe dedșse lsi Kantakszenã, șıțândã datoria de rekșnowıtingã țe avã kãtre elã, șıțândã kiar respektslã țe trebșea sã alã kãtre șnã bãrbatș kare fãkșse atște servıșrı gerel, fãrã a fache kãțã de nșgıñ țetștare șnre a se ınkredingã de adevrãș, trimise Dorobãngı, kare-lã rãdikarã ne la meșslã nonçeidin kasa sa, mi la 20 Dekem. a anıslı 1662 ıllã dșșerã la Mșnșștirea Znagovıslı. În zioa așeaa, fiindã dșmineka șntșțlș Ignatș, venerabilslã bãtrânș se dșse la biserikã mi, dș-

deara Românească. Iar Postelnikslă Kantakuzeneș rămase la Konstantinopole.

DOMNULU ÎI.

Grigore Vodă I Gica II.

Decara se afla în starea cea mai îngrozitoare. Din cauza războaielor omenimii, chiar ergia lui Dumnezeu se koborî asupra ei: mai întîi robirea, prekmăș s'a zisă mai în urmă; apoi bătă de cărmă în trei ani de arîndă; apoi doi ani de fomete înfrikomats, în cîtă omenii se pîneaă kă rădăcinele arborilor; apoi epidemii de mörte, dintre kare snă felis de bșbe kă flogosis, kare adăceaă mörtea mai reneade de kătă căisma, mi kare eraă înkăibate mai mătă în Băkremită mi în Tărgovintea mi mai kă seamă între Dorobanți mi Seimeni. Pe lăngă aeste, nefericirii loksitorii sfereaa cele mai kămlite săptări din partea Tărilor desre Dăne: sni se împărmătasă de la ei kă bani, algi kă produse în timpă fometei, mi, nefiindă în stare a le întorče, se săpăneaă la tôte jafărele mi maltrătarile.

Grigori Vodă Gica, viindă în deargă la 6 Dekemvrie a anslă 1660, în aua nefericite stare a grăsită România. Cele întîi îngrijiri ale sale aă fostă pentru kă să săpăreze datoriile loksitorilor kătre Tări; pentru ačasta a întrebăngată nă nămai venătarile Vistieriei, dar kăar mi ne ale sale. Dăne asemenea măsuri generose, însămi Dumnezeu a trimisă bine-kăvătarea sa asupra dărei: nămăntă a deskiă tesărele sale; frăktele mi produsele s'aă făktă kă îmbilăgare; vitele s'aă înmălgită kă ferăire. Toți loksitorii într'snă kăvătă aă înčenstă a resnă năčerile viegei în năce, în liniute mi în ferăire. Iar Postelnikslă Konstantină Kantakuzenă, întorkăndă-se în deargă, nămi de la Domnă mătă mălgămiri mi gratifikări, prekmăș se vede din xrisovele če aă rămasă năne astă; refășă însă ori če dreătorie čivilă če l-a pronășă Domnă.

Întâmplându-se sã mórã Meemetã Kîsurãli Vizirulã, Seltanulã a nãmitã în loks'î ne fîlulã seã Axmet-Kîsurãli-Zade, mi neste kãrândã îlã trimise kã omîrî asãura Ôngariei, astorizândã-lã a lãa kã sine mi ne Domniî din Moldova mi din ȝeara Mânteneaskã. Ama darã, nlekândã mi Grigori Gika kã omîirea Româneaskã, lãã ne lãngã sine mi ne trei fîi aî lãi Kantakzenã: ne Drãgiã Paxarnikulã, ne Șerbanã Logofătulã alã doile, mi ne Konstantinã Postelnikulã alã doile, kariî serveaș ne Domnã kã kredingã mi kã dragoste. Iar bãtrãnulã Kantakzenã ȝmase akasã, okșpândã-se kã fante kșvióse, nentã kare se sokotea singurãlã omã ferivitã în ȝeara Româneaskã, mi kasa lãi se nãmea kasa lãi Avraamã.

Dar invidia, kare nã nôte sșferi virtãtea, rãdikã ne doi boeri asșura virtșosșlã Kantakzenã: șnlã nãmitã Vornikã Stroilã Lesrdeanã Romãnã, mi altãlã Vistierulã Dșmitirankã Konstantinopolitanã. Așemtia amãdoi, ȝmãindã kșimșkamî în lina Domnșlã, isbștirã a fașe ne Dôrna Maria a se snî kã ei șure a nerde ne Kantakzenã, karele era ka o stavilã în kontra anlekșrilorã lorã șnre absșurî. Pentã așesta skriserã Domnșlã kã așesta îlã nîrșute kãtre Tșurã ka inemikã alã înnșrșșiei, kã nã resnekteazã nișî de kșmã ne Dôrna Maria, kã'mî bate jokã de ea, kã întșrîtã ne noporã a nã nlti dșrile, mi altele de așeste, de kare inoșentșlã Kantakzenã nã avea nișî o idee.

Întorkândșse Grigori Vodã din esnedigîșnea asșura Ôngariei, nșmigîi intrigãrî î emirã înainte, mi, ne lãngã șele șe-î skriserã, î mai șnșserã o mșlgime de alte minșșni. Domnșlã Gika, șitândã ȝșrãmãntșlã înekrișã șe dedșse lãi Kantakzenã, șitândã datoria de rekșnowtingã șe av. a kãtrã elã, șitândã kîar resnektãlã șe trebșea sã aibã kãtrã șnã bșrbatã kare- fîkșse atște servîșșrî ȝereî, fîrã a fașe kștã de nșșgîrã șetșetare șnre a se înkredingã de adevnãrã, trimise Dorobãrî, kare-lã rãdikarã ne la meșșlã nongei din kasa sa, mi la 20 Dekem. a anșlã 1662 îlã dșserã la Mșnșștirea Znagovșlã. În zioa așeeã, fiindã dșmineka șntãșlã Ignatã, venerebilșlã bștrãnã se dșse la biserikã mi, dș-

pe askultarea santei liturgii, se komanikă kă sakrele taîne; dănz ayeasta, seara, pe la miezulă uongel, Dorobanşii îls adseră în Tranezarîlsă Mănzstirei, mi akolo îls zviseră. Domnslă, aszindă de ayeasta, s'a demtentată ka dintr'o lertargie mi a învenetă a plănge amară zikăndă Mitropolităsi Stefană mi boeriloră kă mórtea lăi Kantakszenă s'a făktă fără de mîirea sa, mi blestema neînvetată pe Vornikslă Stroilă Lăsrdeans mi pe Vistierăslă Dimitramkă, kari aş sneltită asemenea nelegăşire.

Elena, sogia nefericităsi Kantakszenă, înpresă kă fi sei Drăgici, Şerbană, Konstantină, Mixailă, Mateiă mi George, kăntăndă kornăslă rănosatăsi, îls dăseră la Mănzstirea loră Mărgineniă mi-lă înmormăntară kă tóte onorile kăvenite. Tótă geara în adevără a plănsă desure perderea snăi stăluă atătă de preşiosă, kare făkăse atăta servişăsi păblive mi întimnăz atăte nevoi generale. Plăngeaă nevoemiă mi şărmană de perderea patronăsi mi a binefăktătorăsi loră; plăngeaă vădăşvele mi orfană de perderea protektorăsi mi a părintăsi loră; plăngeaă mi însămi Tărciă de la Konstantinople kari kănoskăşeră personală pe ayeastă bărăbată meritosă mi plină de virtăşii. Tótă lămea osindea părtarea yeă ingrată a Domnăsi mi infamia aveloră doă înrăşăşăşii boeri; mtiindă mai kă seamă kă pe Lăsrdeans îls măntăise Kantakszenă de la mórte, mi-i era kiar rădă, kăci pe fiika lăi Lăsrdeans o şinea Şerbană, fişlă lăi Kantakszenă: iar Dimitramkă Vistierăslă era nenotă de soră lăi Kantakszenă, mi ayeasta-lă kreskăse de mikă komilă în kasa sa mi-lă însăntăse în tretele dregătorăloră statăsi.

În anulă 1664 Pórta, hotărăndă-se a face o noşă espedişie asăupra Ţngariei, primiră ordine atătă Xanslă de la Krămă kătă mi Domniă Romăniă kă şă ia parte. Ama dărgă Esstratie Dabija Domnăslă Moldovei mi Grigori Vodă Gika, se sniră kă Vizierăslă mi kă Xşeim-Pama de la Vidină, mi intrăndă în Ţngaria, învenă a bate cetatea Leviz. Dar Ţngariă, kăntăndă ajstoră mare de óste Nemşekăşă şăb komăndăslă generalăsi Şăşkem, înfrănsă kă totăslă pe Tărciă, le lăară tóte tănşrile, tóte kortşrile, neste

națre miî de karz kș provisișni mi mșnigișni; în kștș Tșr-
ciî mi Romșniî abîa fșgeaș kș korușrile lorș, alșngagi mi
bștșgiî neîncetăț de kștrș Ŭngșrî. În bștșlia așeea Gri-
gori Vodș nerdș mșlț omtire, mi din boeri ne Konstantinș
Пaxarnikșlș, fișlș lșl Radș Armanș Varzarșlș, ne marele
Logofștș Preda Bșkșșneanș, ne Ivamkș Ченarișlș, mi ne
algiî mșlgiî.

Omtirile înrșnte, întorkșndș-se ne uzșmentșlș țarșeskș,
Domniî Romșniî primirș ordine`ka șș se onreaskș la Bel-
gradșlș Șșrbeșkș. Esștrati Dabija rșmase, dar Drigori Gi-
ka s'a skșlatș fșrș de voe mi a venitș la skșșșlș șeș; a-
kolo, îndatz țe sosi, șnș fiș alș șeș lșbitș kșșș bolnavș mi
mșri. Dșpș așeasta se bolnșvi mi elș, mi abîa se înrșntș-
toșș fișicșute; moralicșute înrș ęra mșnuitș de doș rele
înfrikomate: întșlș mșștrarea de kșgetș nentș omorșrea lșl
Kantakșzenș, mi alș doilea temerea de a nș-mî atrage șrgia
împșrșteaskș nentș kș aș fugitș de la Belgradș kș omti-
rea, fșrș voea Vizirșlșl. Dominatș mai tare de așeastș te-
mere, în fine mi-a lșatș Dômna kș koniîl mi kș tôte kasa
mi a trekștș în Transilvania; de akolo a trekștș în Aș-
tria, mi neste nșginș s'a koborștș la Venegia.

Grigori Gika a domnitș trei ani mi kșteva lșni. De
la elș se ęșșeskș xrișôve din aniî 7171, 7172 mi 7173.

DOMNULU LII.

Radu Vodș XI, prenumitș Stridas.

Dșpș nlekarea lșl Grigore Vodș Gika, kșgi va boeri
s'aș dșșș la Konstantinopol, kș ęerere din partea
șereî ka șș le dea Domnș ne Radș fișlș lșl Leonș
Vodș Tomma. Pôrta akordș ęererea șereî Leonș
Vodș, kșmș veni, arșnkș așșura șereî nș nșmai kel-
tșelele domniel dar mi datoriile sale urivate; ne lșngș așe-
ste adșșe kș sine mi mai mșlgi boeri Greș, kari, kșurin-
șandș dregștoriile nșblive fșșeăș, nșrdșșșșșile mi ekșeșșri-

D. Chr.
1665.
Dupe Chro-
nicile
locale și
altale.

le cele mai nesusferite. Astfelis în terminis de trei ani ne kare i se dase domnia, Rads Vodz nu numai kă se năti de datorii, dar se mi învâşii fôrte, mi ne lăngă elş togî Grevî se îmbslbarz de răuiri mi jefsîri. Înkeindz-se terminis Domniei, Rads Vodz a kăzstş kă răgşmingi la boeri ka sş vic kă elş la Konstantinonole mi sş-lş yearz earşmî ne dănsis Domnş, — promigăndş kă jăgşmintz kă în viitoris nu va face ničî şnş nasş în kontra voingei mi nărerel lorş, kă va îndestla ne togî boeri dşnz karaktersis lorş, kă va fi bşnş mi drentş kătrz şărayi, kă va şmşra kăşş se va nătea dările din ȧarz, mi kă va goni ne togî Grevîi afarz de kămăramis vels mare mi vîoxodariî sei. Kă asemenea promiteri mi mometele, a îndşnlekatş ne boeri ka sş-lş yearz earşmî Domnş. Pentru aşeasta, înainte de a nleka kătre Konstantinonole, aş trimisş înainte ne Vel Snatarisls Drăgiî Kantakşzenş, ka sş nse la kale lşkrşrile prin Pamiî mi ômenii înfşengî de ne lăngă Pôrţz, kă kari elş era kşnoskşşş inkz de kăndş fsesze kă tatşls seş. Aşeasta, în adevrş, nşse lşkrşrile la kale nrekşmş fsae înşărvinatş, mi kăndş venirz boeri kă Rads Vodz, tôte eraş gata, — în kăşş a vîncea zi se înfşăimarz mi la îmăratsis kă tôte răndşeala mi nomna kşvenitş.

Dşnz ȧe s'aş terminatş tôte ȧeremoniile, Drăgiî Snatarisls mi kă ȧei-l-algi boeri aş adşşş Domnşlsî aminte de promişisnea datz kă nu va adşȧe Grevî kă sine în ȧearz, mi mai kă şeamz ne Nikolae Sofiali mi ne Balasaki Paxarnikşls, kari se fşkşserz nesusferigî în ȧearz kă şra mi natima ȧe aveaş în kontra Romşnilorş. Aşemti miserabilî înşz, kşmş aş îngelesş nşgonirea ȧe le se face, aflarz mijlokş mi înveninarz ne neferiċitsis Kantakşzenş, alş kărsia kornş se adşse în ȧarz de kătre fratele seş Ilşerbanş Snatarisls mi se înmormăntz în măntşşirea Komanilorş.

Dşnz aşeasta Rads Vodz veni în ȧearz, adşkăndş kă sine mi ne şvîgamîi lşî Kantakşzenş, kari înȧenşrz earşmî a se nărtă dşnz datina lorş desbrz kăndş mi jefsindş ȧeara. Iarz Domnşls, în lokş sş se îndrente şure bine, se kşmrinşse de noftă ȧea ţărbatz a rşnşrei mi a îmboşăşşrei Şure

a-mi îndestala asemenea noftă ne numai că adormea dărilor generale, dar alerga mi chiar la mijloace de violare. Dacă măriă boerilor să egeimenă, arximandrită să călăgăre simula, neguștorilor să meseriauă, avută să misere, bărbat să femeie, Domnă se declara monitenitoră, penea mna ne ori ce avere remasă, mi o vindea în folosul său. După konsiliile miserabililor și sateliți, el se întinse până mi așezna lăcrărilor sakre. Mai întâi a trimis mi a adănată toate produsele semănătorilor mănăstireni, mi le-a vândut; apoi a pus mi a desbrăcată bisericiile de vasele cele de argint, din care mi-a făcut vase pentru casă, urechi, mese, blide, ornamente pentru călă, mi altele; asemenea a lăsat mi două inele de aur și pentru forte prețioase de la degetele mormintelor sântăsi Nikodimă, ce se află la mănăstirea Tismana. Atunci mi Vornică Stăroile Lesrdeană, zădărsă se că Balasak mi Sofali, a pus la cale ne Domnă că să zădărsă mai multă din boeri, învinovățindă că ei complotază mi adăna omțiri ne săb askensă că să se reskole asupra Domnăsi mi a Greșilor.

Sure realizarea acestă proiectă infernală, în luna Decembrie la anulă 1668, aș uoftită ne toți boerii la karte, unde eraș nămi Greș mi Slăjitori înarmăți mi că ordină că să-i nearză ne toți. Dar boerii, kămi aș simțit de aceasta, aș alergată că toți la Mitropolie, unde, că tragerea klonotelor, aș adănată noporăsi mi omțirile din oramă, mi le-aș spusă planșrile Domnăsi mi ale Greșilor. Noporăsi a strigată într-o voce că ne va lăsa să nearză boerimea gherei, mi că-i va da ajutoră întră alungarea Greșilor. Atunci emindă că toți din Mitropolie, boerii mari mi mici mi ostamii, s'aș dăș la sată Kotroveni. Akolo, konsăltăndă se, aș găsă că kale că să meargă că nlăngere la Konstantinopole, asupra Domnăsi. După aceasta mai multă boeri mi kăutani de omțire, în nămărsă că 600, aș emă din geară mi aflăndă că Săltană se afla la Larisa, unde se gătea să treacă la insula Kreta că să o kășină, s'aș dăș akolo mi aș arătată nlăngerile gherei. Săltană îndată a deșățată ne Domnă, mi că ordină asura a motărită deșărtarea

Църигъденilorș din gearъ; totș odatъ dșnъ чererea boerilorș, aș datș domnia snșī boerș bъртнънс ansme Vornikslș Antonie, de la satslș Понемтї din jșdegslș Praxova, karele řndatъ a mi venitș řn gearъ.

Avestș Radș Vodъ domnise neste totș natъ anī mi doz lsnī. De la elș se gъseskș xrisôve din anī 7174, 7175 mi 7176.

DOMNULU LIИ.

Antonie Vodă.

La 9 Anrilie s'aș instalatș Antonie Vodъ, iar la 11. a-le aчelїamї lsnī řindș zioa de Памтї, dșnъ чelebrarea D. Chr. 1669.
sъnteї Ėnvierї, a řkștș jșгъmъntș ne sъntslș Evan- Dupe chro-
niclele lo-
cale.
gelїș kъ va пъstra mi va sъgїinea drentșrile gereї, kъ va fi drentș kъtre toгї sъnșmїї, řъгъ distıngїisne de mare mi mikș, mi kъ va řsbi kъ sinчeritate ne boerї, dъndș fie-kъrsїa чe i se kъvine. Boerїї asemine s'aș jșratș kъ vorș fi kredınoıomї Domnitorїslș, kъ vorș fi drentї řn dregъtoriile чe le se vorș řnkredınga, kъ vorș řїta tôte natımile mi řrile dintre ei, mi toгї ka patrioгї mi kremtınї se vorș lșuta nentъ lege, natrie mi Domnș nъnъ la môrte Avestș jșгъmъntș, řkъndș-se mi řn skrișș, s'a denъsș snre пъstrare řn sъnta Mitronolie.

Dșnъ ачeasta Antonie Vodъ a řнчeпtș a kърmai geara kъ blъndege mi drentate. Atșnчe mi Elena, sogia mortslșї Postelnikș Konstantınș Kantakșzenș, řнppeчъ kъ fiї seї, vъzъndș kъ Dșmnezeș a trimisș gereї snș Domnș drentș, a venitș mi a datș плъngere la Domnie чerъndș řъsbunarea asъnra Vornikslș Stroiłș Lșrdeчънс nentъ môrtea soglslї ei. Ėnfъgїmъndș-se kassa řnainteа Domnslș mi a Divчnslș generalș de Arхiereї mi boerї, Lșrdeчънс a řнчeпtș a nega, zikъndș kъ n'a fostș elș kșlueчъ mi kъ ns avea nıчї o mtiıngъ desnre ачeasta. Dar kôkôna Elena a řnfъgїmatș trei skrisori astografe чe Lșrdeчънс adresase komnıvelslș seș Paxarnikslș Konstantınș fiїslș Armamslș Radș Vърzarїslș, mi kare arъtaș kъ elș a

peșș la kale zviderea bștrșnșlsı Kantakszenș. Aveste mър-
tsrıl konfșdarș ne kșlnemș, kșvı tođı kșnoskșrș skrisșrea
sa mi ničı elș nș mai pșts nega adevșrșlș. Atșnșe Dom-
nșlș, konsșltșndș-se kș totș Divanslș, osindırș ne Lesrdea-
nș la pedeansa morgeı; se mi dete ordinș marelsı Armașș
alș Pșmkșrieı ka șș-lș omșre. Dar kșkșna Elena kș fiı
seı, ınfiorșndș-se de kșszimea șneı ama osinde, se rșgarș
Domnșlsı ka șș-lș erte de la mșrte, mi șș-lș trimiđș la o
Mșnșstire șș-lș kșșgșreaskș, lșșndș pedeansa ın șșdekata
lsı Đșmnezeș. Atșnșe Domnșlș ordonș mi-ı legarș de gștș
skrisorile șele de dovadș, mi pșindș-lș ne șnș karș kș doı
boı, jșmștate desbșrkatș, ılș pșrtarș ne sliđe mi anoi ılș
dșserș la Mșnșstirea Znagovlsı. Akolo ılș kșșgșrırș mi-lș
ımbșrșkarș kș rasș, pșindș-ı nșmele Silvestrș; iar elș strı-
ga: „Dșmne, Dșmne, ıșrș de voıa mea mș fakș kșșgșrș!
„de kștș Silvestrș, mai bine Meemetș“.

Kș asemine essemnle de drentate, Antonie Vodș kșr-
mșea đeara, ıșbindș mi trșgșndș ıșbirea nonorșlsı mi a bo-
erilorș. Dar așeastș nșșe mi linimte din fatalitate nș đınș
mșltș. O parte din boerı, mi a nșme Vornikșlș George Bș-
leanș, ginerile seș Xrizea Vistierıslș, Paxarnikș Staıkș de
la Teleormanș, Radș ııtirbei, mi alđıı mai mičı, adșnșndș-
se nonđile la kasele lsı Bșleanș, komulotaș șș pırșș ne treı
boerı, ne marele Banș Mareșș, ne marele Logofștș Radș
Kreșsleskș mi ne Șnștarıslș ııerbanș Kantakszenș. Șra
konsșpiratorilorș provenea din kassș kș așemı treı boerı eraș
totșdeasna patronıı nonorșlsı, protșktorıı drentșgeı mi ștșlnıı
neklintıđı aı patriei; mi mai kș șeamș din kassș kș așemıta
eraș bine vșzșđı de tođı Domnıı, oksnaș dregștoriile șele mai
ınsemnate, mi, ımbogșđındș-se, ımı bșteaș jokș de tođı șei
lalđı. Mai mare șrș ınșș avea George Bșleanș, fiındș kș
șerșșe Bșnia Kraıoveı, mi din kassa lorș nș o pștșșe kșrșta.
Dar șei treı boerı, simđındș komulotașlș, alergarș la Domnș
mi traserș ıe konsșpiratorı ınaintea șșdekșgeı Divanslsı. A-
kșșđıı nș aveaș drentș deskslnare de kștș kșvıntele mai
șșșș zise. Atșnșea Domnșlș, mșniındș-se, ıı akșșe din dre-
gștoriile șe aveaș, mi le ordonș șș se dukș șș measș ne la

momiiile lor, ka în esilă. Peste pegină însă, îi ertă mi-i năse earămî în postările lor de mai nainte.

Între aceste, înclinîndu-se trei ani ai domniei lui Antonie Vodă, plecă înpresă kă togî boerii la Andrianopol unde se afla Saltanlă, pentru ka să kanete earămî domnia. Akolo însă se afla mi Grigori Vodă Gika, karele se îndrentăgise kătre Pórtă pentru faga sa în Austria, mi pîndea să kanete earămî domnia. Atănce, desbinîndu-se kăpîl-va din boerii ce eraș ne lăngă Antonie Vodă, mi anșme Xrizea Vistierlă, Stoika Paxarniklă, Radă Ilîrbeî mi algi din patria lor, înșenș a cere ne Gika, kăndă ce-l-algi cereaș ne Antonie. Jokălă baniloră viindă la mijlokă, isbăti a face ka împăratlă să aleagă ne Grigori Vodă Gika. Atănce, kămă a lăată semnele domniei, aș mijlovită ne lăngă Pórtă de aș prinsă ne banlă Mareș, ne Vorniklă George, sokrălă lui Aga Mateiș Kantakzenă, ne Logofătălă Radă Kreșleskă, ne Giagă Klăcherlă mi ne Stoika Komislă, mi i-aș păsă la înkisóre. Nșmai Șrătarlă Șerbană Kantakzenă aș skăpată de prinsóre kă faga; dar Grigori Vodă a zisă de aș prinsă ne frağıl lui, Konstantină, Mateiș mi George, mi i-a adășă kă elă în geară.

Pănz a nă veni Grigori Gika Vodă, găsă timnă Mateiș fislă Vorniklă Ștoilă Lesrdeană, mi mearse kă kăpîl-va ómenî de mănști ne tatălă seă de la mănștirea Znagovăslă; treks kă elă în Ardeală, mi, kăndă așzi de venirea lui Grigori Gika Vodă, se întórse în geară nșșșrată de nimeni, iar tatălă seă lăndă nșmele mi rasa de kășgără.

A doua domnie a lui Grigore Gica.

Grigori Vodă Gika intrăndă în geară la 20 Martie a anslă 1672, debătă kă imnșnere de dări noș mi grele. Pe boerii ce-l înkisese îi kășnea ăerăndă na

D. Chr.
1672.
Dupe ohronicele locale.

1 ăererea nă era modestă. Pată sate de nșngi faceăș 200 mîi de lei, kare așșăi ară face nște 2 mîlîone.

(Traducătoriu.)

keltsitâ din kassa lorâ ne lîngz Târgul. În fine nefericiții ômeni, tîmîndu-se sî nu-mî nearzî mi kanetele, imî vîndu-rz momile kî pîranii mi kî pîganiî, minlîtîr glôba ce le se cerea. Totâ odatz boeriî partisanî aî Domnului, sîindu-se kî Greuiî ce mai veniserz ne lîngz elâ, auzkaâ ne vîl-lalgi boeriî ne kari-lî mîteaâ kî aâ rîmasâ kî ceva avere, mi desbrîkîndu-lî sîb felîsrite nretekate, împîrgeaâ baniî între ei. Dar natima lorâ cea mai mare era asupra kasei Kantakzenilorâ, de a ceea mi voceaâ sî nearzî nu nîmai ne togî fragiî dar mi tôte familia lorâ; nentru a ceea skriciaâ ne sîb askînsâ la Târgul de la Adrianopol, promîgîndu-le mîlgiî baniî; ka sî omôre mi ne Pierbanâ. Aستا însz, simgîndâ mi kînoskîndâ lîkomia tîrceaskz, fîgi la Moldova.

Persekstarea a questa se întînse pînzî mi asupra Mitropolitului Teodosiâ, fiindâ kî se trîgea din familia Kantakzenilorâ. Domnuli, dîruz îndemnuli boerilorâ, aksîndu-lî kî felîsî de kalomniî, îl destîtîz kî îndestîz bajokorî mi-lî trimise la înkisôre la mînzstirea Kozia, nsîndâ în lokz-lî ne Varlaamâ Eniskonsulî Rimnikulî, karele se snise la tôte nelegîsirile de a questa fire. Asemîne trimise la Oknele mari ne George Vornikuli, sokruli lî Matei Kantakzenâ, ne Gîagz Klîcheruli, sokruli lî Pierbanâ, mi ne bîtrînsuli Logofstâ Stoika Dîdeskz, kare era omâ de kasz alî Postelnikuli Konstantinâ Kantakzenâ; iar ne Banuli vîl mare kîskruli lî Konstantinâ Kantakzenâ, kî Logofstulî Radz Kregleskz ginerile lî, mi ne Mikailz, Konstantinâ, Matei mi George, fiî aî bîtrînsuli Kantakzenâ, i-aâ înkisâ în bamka snî tîrnâ; ne Postelniceasa Elena Kantakzenâ a înkis'o înt'r'o mînzstire; iar ne alte rîde din familie, globîndu-le, le-a liberatâ din înkisorî.

În intervalulî a esta Sîltanulî Meemetâ, mergîndâ asupra Poloniei, kîemz mi ne Gika kî omîirea Romîneaskz. În lokulî Domnului rîmîndâ kîlmakamî Vornikuli George Bîleanz, ginerile seâ Xrizea Vistieruli, mi Vornikuli Strolz Lesrdeanz, nefericiîa familie Kantakzenâ rîmase în sôrta cea mai desperatâ. A questa trei misebili trimiserz ne Armînsulî vîl mare Drosulî Mexedînganulî mi skogîndâ ne

înkimi, în toate zilele îi bătea mai întâi la talne, apoi îi spânzura cu frângi de mănă mi-i căsnea cu kinsrile cele mai infame care s'au sffletă krădă. note s'au înkineasă.

Grigori Vodă Gika, în timnă kă se afla la bătlie, kăsta cu mătă îngrijire pe Șerbană Kantakszenă, dar din norocire nă-i năta da de s'mă. Dăna întărcerea sa în geară, așzindă de kasnele ce dederă înkimiloră, arăta kaimakamiloră sei mare nemărgămire; ei însă, ka ômeni făr de kăgetă, întărtă pe Domnă ka s'ă mi s'ăidă, mi-i arăta p'rere de răă kă nă i-ă s'ăisă în lănsa sa.

Șerbană Kantakszenă, așzindă de kăzimele ce s'ferea familia sa, a lăsată Moldova, unde trăea askensă, mi a trektă la Andrianonole. Akolo, dăndă năngere înnăratslă, mijloci, prin kănowtingele ce avea, de se trimise s'ă Kăngi-bama înadinsă kă firmană în geara Romăneasă. Grigori Gika, vărândă pe trimisă Săltanăslă viindă făr de veste, vărândă mi firmană înnărtătesă, s'ă kăurinsă de grăă mi tărărare. Dăna așeasta, liberăndă-se arestăgi, s'ă protekăisnea lă Kăngi-bama trektă kă togi la Konstantinonole. Kă okăisnea așeasta skăna din înkisăre mi Giăă Klăyerăslă mi trektă înnărenă kă familia Kantakszineasă neste Dănăre. George Vornikăslă mi Logofătăslă Stoika Dădesktă rămasă totă la oknă; iar Banăslă Mareșă, îmbolnăvindă-se akolo, fă adăă akasă mi neste kărândă mări.

Grigori Gika, kăurinsă de teamă, a trimisă Vizirăslă 600 năngi de bană nătră ka s'ă s'ăiză familia Kantakszineasă. Vizirăslă năimi bană, dar nă voi a-mi mănji kăgetăslă kă s'ănge inoventă, ci pe Logofătăslă Radă Kreșlesktă, pe Kantakszinești Șerbană mi Konstantină, i trimise în esă la insula Kreta; iar pe mămă loră Elena a lăsată nesăpărată la Konstantinonole înnărenă kă fiil sei cei mai miă Măksă, Mătsă mi George. Grigori Vodă atănce skăse din Oknă pe George Vornikă, sokrăslă lă Kantakszenă, năkrmă mi pe Logofătă Stoika Dădesktă mi-i înkise la monastirea Tismana; dar dăna ce află kă Vizirăslă a năimită bană, ce-i trimisese, s'ăise pe Vornikăslă George.

Karamăș Xăseină Pama Sarăskăslă, năkăndă kă a-

mtirile tărçemîi în Polonia, a lăsat k sine mi ne Grigori Vodă Gika k omțirea Româneaskă mi a tberetă la Xotină. Sobieski, regele Poloniei, veni asșnra loră mi fărânds-se snă resbelă infrikomată, oșteă tărçeaskă se sfărămă. Karamană Pama abia fği k kșđl-va ostamî, iară ȝea mai mare parte de Tșrçl se înekă în Nistră. Grigore Gika, skșpândă mi elă înureznă kș învinmîl, n'a kștezată sș mai viă în ȝeară, ȝi a fğită neste Dșnșre în Tșrçia. Atșnçl mi Pôrta, destitșânds-lă, elă treks la Konstantinopole șnde mi mșri. În astă a doșă domnie elă a fostă ne tronă nșmai snă ană mi ontă lșnî.

Postelniks Mixail Kantakșzenă, kare se afla la ȝetatea Babadagă, îndată ȝe aș aszită de destitșarea lă Grigori Gika, s'a dșșă la Kışnșli-Zade Vizirșlă, mi Meemetă Pama Kaïmakamșlă mi, kșzândă la niȝorele loră se rșğ sș rșndșeaskă Domnă ne Dșka Vodă, kare de kșzândă fșșese destitșată din Moldova. Rșğșmintea lă Kantakșzenă se askultă mi Vizirșlă i dete ordinele împșrștemîl mi armele domniei. Dșka Vodă, kare niçl nș mția de aȝeșta, se smnș de bșkșrie mi promise Kantakșzeniloră kș 'va îmbrșșgima familia loră, kș va nlăti datoriile loră, mi kș în timnșlă domniei lă voră avea totă snrijnșlă ȝe le va nștea da.

DOMNULU LIV.

Duca Vodă.

Îlekândă Dșka Vodă din Konstantinopole înureznă kș

D. Chr. 1671. } Aga Matei Kantakșzenă mi kș nepotălă seă Logo-
 Dupe chro- } fștălă Pșrvș, fișlă Șnștarışlă Drăgiçl Kantakșzenă,
 nicele } trimise înainte în ȝeară kș firmanslă împșrșteskă
 locale. } ne Șlșgerışlă Konstantină, fișlă Logofștășl Ștoïka Dșdeskă
 ka sș ȝa kșrma ȝșvernșlă dșnș datină. Dară Kaïmakamșlă lă Grigori Gika, George Baleans, kș ginerile seă Xri-
 zea, Vornikșlă Negoïș Șkșșians, Banșlă Radă Nșștarelă mi
 Paxarnikș Ștoïkș Merimans, l'ăș nșșă la înkșșore kș lan-

să mergă să nse mîna pe familia persekutată. Ostamiî trimiși, ajungîndu-lă la Drăgănești kiară în ajunul Sf. Nikolae kîtră sîră, găsiră pe Snătarisă Șerbană în biserikă unde se înkina, îli nrinseră mi-lă dăseră la monastirea Snagovă-lăi, unde eraș să-lă sîviză ka ne tatălă seș sîb Grigori Gika Vodă. Algi ostamiî s'aș dășă la momia Mărgineniî, mi prinzîndă pe Snatarisă Mixelă kă fragiî lăi Mateis mi George, mi ne kămnatălă loră Barbu Vistierisă, i-aș nășă pe snă kară ka sî-i dăkă la Kokorești; dar, îmbrîndă-se ostamiî ne drămă, arestațiî profitară de okasine mi skăpară neste mîngi la Brawovă. Aș mai nrinșă pe Stolniksă Konstantină Kantakzenă, pe Vistieră Barbu Fărkmans ginere Snatarisă Mixelă, pe Radă Kreșleskă ginere lăi Konstantină Kreșleskă, — kari togî se aflaș la Kokorești; anoi adskîndă mi ne Snatarisă Șerbană de la Znagovă, i-aș înkisă pe togî într'o kameră la Kokorești. Dar înainte de a procede la vre o cercetare saș la rostirea vre unei sentințe, Domnă-lă, vîzîndă kă cei trei fragi Mixelă, Mateis mi George aș skăpată, mi temîndă-se de vre o resbănare din partea loră, mi-aș skîmbată de odată nărerea; mi adskîndă pe Șerbană înpresă kă cei-l-algi arestați înaintea sa, le-a sînsă kă pe viitoris nă voră avea niči o sîpărare din partea sa, dăpă kare i-a mi liberată pe togî.

Pe timuză ațela Viziră-lă Meemet-Pașa kă tôte năsterea tsrăeaskă a nlekată asănra Kazaviloră. Kemată fiindă mi Dska Vodă, a lăsată kărmășitoră în loks-i pe George Băleană, pe kare l'a făktă Bană, pe Vorniksă-lă Stroiă Leșdeană, pe Logofătă-lă Șerbană Kantakzenă, pe Xrizea Vistierisă-lă, mi ne Postelniksă-lă Laskarake Kăpăreskă. George Băleană-lă, kă tôte kă se arăta ne din fapă înrăkată kă Kantakzinemiî, nă linsă însă a nări mereș pe Șerbană mi a-lă kalomnia kă felisă de kăvinte nefide; în kătlă Dska Vodă venise la xotrăire kă, îndată ce va veni în geară, sî-lă năarză. Pe lăngă Domnă-lă, aflîndă-se Stolniksă-lă Konstantină Kantakzenă, ațesta află de intrigile Băleană-lă mi skrise fratelă seș Șerbană ka sî se năzeaskă. Șerbană, kămă asăi kă Dska Vodă se întorăce, îmi lăză sogia,

konii mi tótã kasa mi se trase la moimia sa la Poeana; de akolo, lãndș ne mãm-sa, ne fratele seș Matei, mi ne celelalte rãde, se kobori la Gîrgiș, de snde, trekãndș Dãnr-rea, lã drãmșlã kãtre Adrianonele. În kale întãlnemte ne Sãltãnlã Meemetș, karele kã tótã kãrtea mi sșita împũr-teaskã se întorçea de la Silistra. Atãnçe Șerbanș, fãrã a nerde timnș, dũ ulãngere de tôte sșferingele sale Vizirșlș, kã karele se kșnomtea de mai nainte, mi çerș komũtãmire mi drentate. Vizirșlș îi zise sũ vie dãnũ elș la Adrianonole; akolo vorbindșse kã împũratãlș, aș xotorãtș sũ dea domnia lș Șerbanș.

Dșka Vodã, viindș în ãearũ mi aflãndș desũre emigrarea familiei Kantakșzenilorș, a trimisș îndatũ dãnũ ei ne Vornikșlș Neağ Șkșeanș, ne Ivamkș fișlș lș Bșleanș, mi ne Xrizea Vistierșlș, ka sũ-i zãmãreaskũ mi sũ çearũ nedensirea lorș. Dar trimimũ, sosindș la Adrianonole, aflãrũ kã ne Dșka Vodã l'aș strãmstatș la Moldova mi kã în lokș-i s'a rãndșitș Șerbanș. Atãnçe aș mersș de s'aș înkinatș Domnșlș, afarũ de Staikș Paxarnikșlș mi Ivamkș Bșleanș, kariș aș fșgitș îndatũ la Moldova.

Dãnũ mșșra lșatũ, Vizirșlș trimise sũș fonkșionarș tãrkș împũrșnũ kã Konstantinș Brãnkoveanș, nenotș lș Șerbanș Vodã, mi rãdikãndș ne Dșka Vodã din domnia ãerei Mșnteneuntũ, ilș reamezũ la Moldova.

De la așestș Domnș essistũ xrisũve din anũ 7183, 7184, 7185, 7186 ... i 7187.

DOMNULU LV.

Șierbanũ Vodã II Cantacuzenũ.

Venirea lș Șerbanș Kantakșzenș la domnia ãerei, s'a privitș ka o întãmnlare de çea mai mare feriqire, {
kare a adșș bșkșrie mi veselie în inimile tãtșrorș. {
Çelș întãis aktș de drentate la kare Șerbanș Vo- {
dũ a kșgetatș, a fostș liberarea Mitronolitãlș Teodosiș, ka-
rele se afla arestatș mi șitatș în mãnșstirea Tismana. Așe-

D. Chr.
1679.
Din diverse
chronice.

sta, a dată îndată năngere la Domnă nentru strâmbătatea
 ce i s'a făcută, mi Domnă a trimis-o la Konstantinopol
 la Patriarxă Dionisiu spre xotărire. Patriarxă trimise
 îndată pe Mitronolitu de la Maronia mi pe Logofatu Pa-
 triarxiei Enaki. Domnă atunc adună Divan mare din
 arxieri, arximandrigii, egumenii mi toți boerii gerei, unde
 se înfrumărau amândoi Mitronolitu, Teodosiu mi Varlaamă.
 După judecata smată, Varlaamă, nențându-se jăstifica, a
 depus înaintea Domnăi kărja, să toeagă năstorească, mi
 a nlekată. Iar Șerban Vodă, lănd'o, o dete lă Teodosiu
 mi-lă instale în Mitronolie.

Pea aflându-se în mare miserie din cauza absen-
 țelor Domnilor de mai nainte, a boerilor mi a Tărilor
 de pe lăngă Dunăre (kari făcea mi de sântări lăkito-
 rilor sânti, înmărmățându-i kă ban, anoi skopându-mi ba-
 ni kă aștoritatea lor, anoi lăndu-le vitele mi prodsktele
 după negăzile ce le nănea ei), cea întăi grijă a Domnă-
 lei a fostă kă să se okune a face ore kare îndrentări mi
 năneri la kale. Nă avă înă timă kă să realizeze tôte
 proektele sale, kă lă anulă 1680 Pôrta, deklarându res-
 belă Aștriei, l'a kemată mi pe elă înmărmă kă Dăka Vo-
 dă din Moldova. După aceasta mergându amândoi Domni,
 steteră kă omutirile loră în Șngaria lăkrându la o țetate de
 nămăntă; iar după terminarea aștăi lăkră, kăptăru voe
 să se întôră.

Pe atunc s'a dăș mi Postelniceasa Elena, mămă lă
 Șerban Vodă, kă fiulă seă Mixai mi kă fiu-să Stanka la
 Ierusalimă; mi după ce s'a înkinată la sântă Mărmăntă,
 mi la tôte mănăstirile, după ce s'a sșită mi pe măntele Si-
 naiă, mi a înmărgit mălte mile mi dășări, s'a întorsă în
 geară. Fiulă seă l'a emită înaintă kă totă kleră mi kă
 boerii, mi aș adăș'o kă mare țeremonie năntă la biserika
 domnească, unde s'a făcută dokologie (tedeum) mi anoi
 eartă kă pomă a dăș'o la kasa sa.

În anulă 1682 a nlekată înșău Săltană Meemetă a-
 șșura lă Leonoldă înmăratsă Aștriei. Sosindu la Belgra-
 dă lă Serbescă, elă kă kărtea sa a rămasă akole; dar Vi-

xirulă Kara Mestafa, kă Xansulă de la de la Kramă-kă tôte omŭrile, kă Șerbană Vodă din țeara Românească, kă Dăka Vodă din Moldova, kă Amnali Mihailă din Transilvania mi kă grafulă Tekeli anostatulă Țigarielă, aș nlekată asșura xotariloră Austriace. Așgândă pănă la Viena kă 240 mił ostamă, mi inkșngășrând'o, aș bătăt'o în timnă de 63 zile. Dar ne kândă țetatea era anrône să kanitsleze, a venită în ajstorislă el Sobięki regele Poloniei, karele, bătândă se kă Tărciul, nă nșmał kă i-a silită a părsai asedislă, dar i-a invinsă kă totăslă, în kătă Vizirulă s'a întorsă kă rșmine. Dșnă ațeasta Tărciul, nlekândă asșura Poloniei ka să-mi reabșne, aș mersă dșnă el mi Șerbană Vodă, kă oastea sa, dar nșmał pănă la Iamă, kăvă de akolo a kăpătată voe să se întôră.

Împăratulă Austrielă, șrmărindă șmilirile Tărciiloră, lăș din mșna loră țetatea Băda, kanitala Țigarielă (anulă 1686) în kare s'aș nerdtă 40 mił Ienierelă. Dșnă ațeasta a mai lșată țetatea Segedin de lăngă Tissa, kă mare nerdere din partea Tărciiloră. La ațeste lșnte se afla kă omțirea Românească mi Șnatarulă George Kantakuzenă, ka generală ală lă Șerbană Vodă, dar se întôrse kă pșgine rșmșwige de ômenă.

Între ațeste a mșrită mi Postelniceasa Elena, mșma Domnșlă. Șerban Vodă kă fragiul sei mi tôte familia, kă klerulă, kă boerimea mi kă ostamă, netrekăș kornulă el pănă afară de Băksremi. De akolo Domnșlă se întôrse în kanitală, iar kortegulă merse pănă la mșnșștirea Mărgineni, șnde denșseră kornulă rșnosatei alășari kă ațela ală memorabilșlă el sogg. Totă în anulă ațela a mșrită mi Aga Mateis, fratele Domnșlă. Kornulă ațestăia flă denșseră în biserika mșnșștirea Kotroveni, ne kare o făkșse din temelii Șerbană Vodă, într'șnă lokă șnde e o nădșre deasș. Akolo, în timnił nerșekășșriloră familielă sale, Șerbană Vodă meșșse așkășșă trei zile pănă găsi kină să țgă mai de parte; mi atșnă, promigândă Mațelă Nășkășșorei de Dșmneșă kă de va șkăna de perikolă va rădika șnă șntă lo-

kamș, mi-a îndenlinită cuvântul îndată ce a ajuns la Domnie.

În anul 1687 Sultân Meemetă iarăși a trimis o-
mîtiri asupra împăratului Austriei. Dar învingîndu-se mi-
astă dată, Sultânul nedensi că morțe ne Suleimană-Pașa
Vizirul. Dînz azeasta, revoltîndu-se Ienicerii, aș desti-
tută ne Sultân Meemetă în ală patră-zeculea ană ală îm-
păriei sale, mi aș rădikată la tronă ne fratele seă Sulei-
mană IV. Atînce Pôrta a trimisă, urîn snă funkcionariș
turcă, lă Șerbană Vodă *mskarelă*, saă înoire de domnie.

În anul srmător 1688 Șerbană Vodă a mîritată
ne fie-sa Manda că Grigorană, fiulă Logofătulă Ivănă
Bălean. În auevără rea mi demnă de osîndă a fostă sra
Băleniloră asupra familiei Kantakuzinutiloră, dar Dîmne-
zeă nedensise în destulă fantele loră. Ivănă, dînz nîmi-
rea lă Șerbană Vodă la domnie, se trăsese la Moldova;
akolo îlă srmase mi sogia sa că fiu mi fiule sale; anoi,
mîrîndă Ivănă, kasa sa se trase în Transilvania, mi trăea
akolo că mare strîmtorare. Șerbană Vodă, srmîndă pre-
zenteloră Evangeliă de a rezultă că bine celoră ce i-aș
făktă răă, trimise mi adăse familia lă Ivănă, mi-i arătă
tôtă îmbrăgimarea pîrintească. Anoi, vîzîndă că fiulă lă
Ivănă era snă jîne inteligentă mi că kalităgi eminente,
rară ne tîmînlă ațela, sîtă relele tatălă mi ale bînlă seă,
mi-lă făcă ginere; lăkră de kare tôtă lînea se mira-mi a-
nlasda. Peste pîgînă însă neferigita Manda mîri, în srmă
snei bôle grabnică, mi o înmormîntară la mîrîstirea Ko-
trocheni că mare onôre mi țeremonie, că assistînda mi a
patriarhulă Dionisiă de la Konstantinopol, karele atînce se
întîmplase să fie în Băkreută.

Totă ne atînce Sultân Suleimană a trimisă ne Iasă-
Pașa Seraskerulă mi ne Xanulă de la Krămă că mîlgime
de omîtiri asupra împăratului Austriei, mi bîtîndu-se din srază
de Belgradulă sîrbeskă, lîngă pîrîulă Drîva, fîră învinu-
mă totulă. Austriaiă, dînz ațee, aș bîtătă Beligradă, mi,
făktîndă o vîrsare de sînge nedeskîră, peste 32 de zile
îlă mi lăară. Anoi, la 6 Augștă 1688 mai lăară Kăkalva-

rală, apoi Sebeușul, Logosul, Orșava și Kladova; ne srmă suă kornă de Austriai, sub generalul Veteranul treks în gheara Măntenească și tărbi la Tărnul Severinului. Atunci Șerbanul Vodă a trimis îndată ne nepotul seș, Logosul Konstantinul Brankoveanul, kă dăru la generalul Veteranul, răgându-l kă să se retragă din gheară pentru kă ne kămya Pôrta să bânsească kă gheara s'a xăinită și să trimiță Tătarul kă fokă și kă sabie asupra Romănilor. Generalul Austriakul, priimind dăruile, se rădikă de akolo, dar se amețe kă tabăra sa desure partea mănșilor la Kămpul-lungă. Șerbanul Vodă trimise earșul ne frate-seș Snătarul Măkă și ne ginerile seș Konstantinul Bălcăeanul, și, găsind ne Generalul Veteranul la Kămpul-lungă, unde ne trecea kă Brankoveanul, lă răgă earșul kă să ează kă totul din gheară. Generalul Veteranul în fine se îndăleacă și treks kă tătă ôstea neste mănșul la Bămovă. Atunci Șerbanul Vodă raportă la Pôrta kă a isbătită a face ne Nemșul să ează din gheară, și Saltanul s'a bukărată fôrte și a lădată pătarea sa.

Assigărându-se astfel desure Tăru, Șerbanul Vodă se konsultă kă boerul și xătri să trimiță o denșăvăne la Viena kătre împăratul Leonoldul, kă răgămintă kă, dăkă kămă va Dămnezeș îl va ajăta să învingă și să gonească ne Tăru, apoi să fie gheara sub apărarea sa, pentru kare și ea va fi sursă ordinelor sale. Pentru aceasta a trimis ne fratele seș Snătarul George Kantakzenul, ne ginerile seș Konstantinul, Bălcăeanul, ne nepotul seș Komissul Șerbanul Kantakzenul fișul Snătarului Drăgă Măgăreanul, și ne Komissul Șerbanul, fișul Vistierului Părvul Vlădeșkă de la Anenôsa. Dar dăru nlekarea acestora, Domnul kăză bolnavă. Atunci, simșindă-mă môrtea, a kăemată ne Archiereul și ne boerul de mă-a cerșă ertăvăne, și le-a rekomandată kă dăru môrte-i să aleagă Domnul ne fișul seș George. Astfel, dăru o domnie fericită de 9 ani și 10 lăni, mări Șerbanul Vodă, tăngăit de tătă gheara, și kornul seș se denșse în mănșătirea Kotrochenii, făkă de el Șerbanul Vodă, întră adevărlă, în totă tîmnelă domniei.

sale a stată bărbat kă minte, drentă, blândă mi nevindikativă. Elă a skăpnată geara de multe nevoi, a mănșită ne biegiu lăksitorî de sursărele ne închetate ale Tăruilor de ne lăngă Dăne, mi a îmbrășmată ka bână părinte ne togî. Elă celă întăis a fndată inkôla Ellineaskă în Băkremiti. Elă celă întăis a adășă porămbelă (păpămoisă) kare mai nainte nă era kănoskă. Elă a înfiingată cea întăi fabrikă de postavă la Afșmagi. Elă a făkată mănșătirea Kotroveni, pre-kșmă s'a zisă mai în șrmă, mi metokă eî în orașulă Băkremiti, nșmită Șerbană Vodă. Păpă ne timșălă domniei așestă s'a ăinșă obiceisă de a nă se trimite tribșălă ăurei la Pôrș, ăi de a se da în miimirea șnăi fankșionară țrăkă, kare venea de-lă lăa mi anoi, întovășminds-se de kătre șnă boeră păpă la Gășgă, da adeveringă de primire mi-lă dăcea elă la împăryie. Elă avea privelegiă mi de la împăratșălă Așștriă.

De la Șerbană Vodă se ășesăkă krisôve mai multe, de la ană 7188 păpă la 7196.

DOMNULU LVI.

Constantină Vodă Bassarabă Brâncoveanu.

Dăpă môrtea lăi Șerbană Vodă s'aș adănată togî bo-
Dupe Chr. 1689.
Dupe chro-erii marî mi miă, înuresă kă Mitronolitsă Teodo-
nice localesiă mi kă episkoni, la Kărtea Domneaskă, mi pof-
și stăine.tindă să assisteze mi ne Patriarșălă Dionisiă de la
 Kontantinonole, karele atănce se afla în geară, așemine mi
 ne șnă Kanșgi-bașa otomană karele se afla venită pentră
 alte trebi împăryemti. Ne lăngă așemintia s'aș adănată mi
 kănitani mi șștami diverseloră korări de outiri, mi frăn-
 tami negșgitoriloră mi altoră treute. Așeăș adămare, kon-
 șșltănds-se pentră alegerea Domnșălă, n'a pătătă să se în-
 vocăskă ka să aleagă ne fișălă ăpăsatșălă Domă, nreksă
 elă rekomandăse boeriloră, din kășș kă era nrea țătră
 mi nă-lă kreșă kășabilă pentră nimte timi ama de ărei

indă că răzăminte de a-lă întări mi că înkezmisirea de a fi kredințioasă ordinelor înaltei Porții. Asemenea aș scrisă Vizirului mi Seraskerului, karele se afla dinkolo de Dșnșre. Dșnș azeasta aș trimisă boeri înadinsă că aktele azește la Konstantinople, la Adrianople mi la Babadagș, unde se afla Seraskerul.

Konstantinș Vodă, dșnș ce a lsatș frânele gsvernului, a trimisă kșrieri ka șz întorș ne boerii, țe-i trimisese Șerbanș Vodă soli kștre împăratulș Austriei. Din azeia trei s'aș întorș în țeară; iar Aga Konstantinș Bălșceanș, ginerile lui Șerbanș Vodă, remșindș în Transilvania, s'a linitș ne lșngș șnș visionariș generalș austriakș a nșme Xalerș, karele-mi înkinșea că că natrș mi de ostani va nștea skșna țeara Mșnteneatș de țirșnia țșrșeaskș. Konstan-

notș de sorș lui Mateiș Bassarabș, dșnș ce s'a fșkatș Domnș, mi-a înșșmitș mi enitșșulș de Bassarabș ka șnșlș ce era mai kșnoskatș Porșei Otomane mi domniilorș vecine, prekșmș mi mai isbitș de țeară; n'a lenșdatș înșș pronșmele familiei sale nșringemș, prekșmș se vede atșș ne sigilșș seș, kștș mi ne monetele de ne timșulș seș înșkrișșșșnea: „Konstantinș Voevodș Bassarabș Brankoveanș.“ Pronșmele țelș pronriș s'a lsatș dșnș momia Brankoveniș, a kșrșia originș dșteazș de la Serbiș Brankoviș. Istoria este astfelș :

În anșlș 1372 mșrindș Lazarș țelș intș Samoderakș (aș-Simeonș.
chronolog.
Serbă. } tokratș) alș Serbiei mi alș Ilirikșlei, a rșmasș doi fi: Ștefanș, karele a lsatș tronulș nșringeskș, mi Vșlkș, karele a rșmasș fșrș komi. Lazarș înșș avșșese mi doz fete, din kare ne țeia intș o ginsșe Danș I Bassarabș, alș treilea Domnș alș țerei Mșntenemș, iar ne a doza Kneazșlș Vșlkș Brankoviș, generalissimș Voevodș alș Ilirikșlei mi alș Serbiei șngșremș. (Vezi biografia lui Danș Vodă I Bassarabș.) Ștefanș fișlș lui Lazarș, dșnș ce țșrșiș aș lsatș Ilirikșlș, a rșmasș domnitorș nșmai asșnra Serbiei; dar dșnș môrtea sa, în anșlș 1428, a lsatș momtenitorș ne George Brankoviș, fișlș lui Vșlkș mi alș șșrorei sale, fiindș că nș avea algi șșmamș.

George Brankoviș, înșogindș-se că Irina, sora împăratșlei Paleologș, a avșș trei fi: Ștefanș, Grigori mi Lazarș, din kari țel doi dintș aș fostș orbiș de kștre Șaltanșlș Mșradș II. Dșnș môrtea lui George Brankoviș, la anșlș 1461, a rșmasș momtenitorș fișlș seș Lazarș, karele, s'a înșșratș că Elena, fiika lui Toma Porșirogeniș Paleologș, de șnotșlș vekel Patre din Polonșesș. Lazarș avș doz fișe, din kare ne Angelia a dat-o de șogșe lui Ștefanș Domnșlș Bosnei, iar ne Deanina lui

Dar aveau idee nu anskă a lăsa komisiunghi, kă-ŝi a veniŝ
mire kă generalissimă Badens vine kă măltă omire su-
triakă, dăru kare Tăruŝi mi Tătară s'ăŝ intorsă mi aŝ tre-
kăŝ neste Dăru. Iar Konstantin Voda a răsăŝ în na-
ve mi liniunte în skasulă seŝ.

La anslă 1691, mărindă Sultansă Selimană IV mi
rădikăndă-se la îmărgie Sultansă Axmetă II, aveau kătră
primăvara anslă 1692 s'a skulată s'ă meargă kă omiri ca-
rămi asura Austriei. Atăru mi jănele Viziră Mustafa-Pla-
ma Kismralis a skisă lă Konstantin Voda kă s'ă meargă
kă omirile sale s'ă meargă trektorele din mără Arde-
lăslă. Konstantin Voda s'a năst la mările sude i s'a măr-
skisă. Iar Viziră a nlekăŝ kă tătă mără sa kătră Be-
ligradă. De akolo Viziră s'a reuezită asura Austriăloră
ve se află între Sovară mi Semlină s'ă generalissimă Ba-
dens; dar de la vea întă vătăre. kăzindă Viziră, omi-
rile tărămi s'ăŝ intorsă carămi la Beligradă. Dăru aveau
mi Konstantin Voda a mărăŝ năza mărăloră, mi intor-
kăndăse la tronsă seŝ a mărăŝ ne fiksă sa Ștanka kă Ra-
dă fislă lă Ilie Voda Domnă Moldovei. kare se trăgea
din Petru Voda Raremă.

În kărsulă anslă 1693 aŝ trektă o mără de Tă-
tară urin Moldova în Transilvania mi dăru ve aŝ fiktă măr-
te striktăŝi s'ăŝ intorsă kă o mără de omi robigă.
Totă odăŝ între Domnă Moldovei mi avelă abă geră Mă-
tenenăŝi se întăŝtase o mare vără. kare s'ar fi terminăŝ
kără kă vără de sūge. dăru urin gerile aveau nu s'ar
fi strektăŝ neŝŝetate omiri tărămi în lăru asura A-
ustriei mi a Poloniă.

Dar Konstantin Voda Brănkoveanu isbăŝe a fave vă
se răndăesă Domnă în Moldova Konstantin fislă lă Iș-
ka Voda, dăru kare logodise ne Maria fiksă sa. Nu anka-
se însă a fave nănta, mi a mărăŝ ordină kă vă mărăŝ-
akă mărăŝ Viziră Băŝkli Mustafa-Plama mi a lă Șalin
anlă Krămslă, kari voeă vă trektă kă omiri în
a. Dăru aveau nănta de o kam dăŝ a răsăŝ;
mără a trimisă ne Dămna sa kă fiksă sa, iare.

asstriakz ce avea sub komanda sa la Bramovă, trece la Чернег, se bate cu Târzi, dar se învinge mi se retrage cu rămăgilele omțirei la Rămava. Dar dinkolo de Densre Badens, generalissimelă Asstriakă, înuresc cu generalulă Veterană, renșrtând o viktorie însemnată asupra Târșilor, după ce aș lăată Kladova mi Vidinsă, aș venită la Чернег. Atunc Konstantină Vodă trimite kăpă-va boeră cu rōge ne generalissimelă Asstriakă ka să treacă în Transilvania nentru cu nă kămva să vie Târzi în mai mare numără mi să trăteze ne Romăni ka aliapă cu elă. Dar generalulă Badens nă s'a îndănelekată, ci lășând ne Xasler cu sub mare numără de omțire ka să erneze la Mexedingi, a trekată în Ţngaria.

Peste puțină aș venită Seraskersă Fëndsk-Pama, mi Kăvîskă Xană Krmălsă mi aș tăbărtă la satulă Potlogi. Akolo s'aș întrănită mi Grofă Tekeli, anostatsă Ţngariei, karele avea kățva omțire komussă din Ţngari desertori. Achemtia, kondșni de omeni lă Konstantină Vodă, aș trekată făr de sgomotă cu omțirile loră în Transilvania nriu mșngi Răkărsă. Akolo aș kăzătă de o dată asupra Asstriaviloră, kari, de mi măltă mai puțină nșmeromi, s'aș lătată cu măltă bărbăgie. În cale de ne șrmă Târzi, aș fostă învingători; nerderile loră înș n'aș fostă mai puțină însemnate, kăci înșmă Seraskersă Fëndskă-Pama a fostă șcisă, mi ne lăngă așta a mai kăzătă Tekeli (ce făsese menită nentru domnia Ardealsă) mi Aga Konstantină Bălcăanș. Din partea Asstriaviloră, înuresc cu măltă omțire nerdată, a kăzătă urinsă măndră generală Xasleră. Iar Konstantină Vodă, karele din vărșerile mșngiloră se șita la kămpulă resboîlsă, văzândă cu Târzi aș învinsă, s'a koborătă mi mai întă a kăstată kornulă lă Bălcăanș, mi lăzândă i kămpulă, l'a trimisă în geară de l'aș îngronată în mormăntulă păringiloră sei. După așta s'a îndrentată kătră Sibiu, șnde a adănată ne boeră Transilvaniei ka să orăndșească gvernămentulă gerei. Ardeleni, văzândă cu băkrie șfărșămarea omțiriloră Asstriace, s'aș adănată cu grabă înnejsărsă lă Konstantină Vodă mi se gătă a-lă urokîema Domnă.

Dar aveau idee nu anskă a lăa konsistintă, kăci a venită mîre kă generalissimă Badens vine kă mîltă omîre asstriakă, dăpă kare Tărcii mi Tătarii s'ăă întorsă mi aă trektă peste Dănpăre, iar Konstantină Vodă a rămasă în pace mi liniute în skaznă seă.

La ană 1691, mărindă Săltană Săleimană IV mi rădikăndă-se la împăregie Săltană Axmetă II, aveau kătră primăvara ană 1692 s'a skălată să meargă kă omîră eargăni asșura Asstriei. Atănce mi jănele Viziră Măstafa-Pama Kizirălis a skrisă lăi Konstantină Vodă kă să meargă kă omîrile sale să păzeaskă trektătorile din mănșii Ardealăsi. Konstantină Vodă s'a năă la năstările unde i s'a ure-skrisă, iar Viziră a năkată kă tătă năstărea să kătră Beligradă. De akolo Viziră s'a rănăzită asșura Asstriailoră ce se aflăă între Sovară mi Semlină săb generalissimă Badens; dar de la cea întăi răoknăre, kăzândă Viziră, omîrile tărcemăi s'ăă întorsă eargăni la Beligradă. Dăpă aveau mi Konstantină Vodă a păzăsită paza mănșiloră, mi întăkăndăse la trănă seă a mărătă ne fîkă-să Stanka kă Radă fîsă lăi Ilie Vodă Domnăă Moldovei, karele se trăgea din Petă Vodă Raremă.

În kărsăă ană 1693 aă trektă o mălgime de Tătară năin Moldova în Transilvania mi dăpă ce aă făktă mălte strikăvănă s'ăă întorsă kă o mălgime de omăni robii. Totă odăă între Domnăă Moldovei mi avelă aă gărei Măntenemăi se întărtăse o mare răartă, kare s'ă fi terminăă kăfăă kă vărsăre de sănge, dăkă năin gărele aveau nu s'ăă fi strektăă năfăetăte omîră tărcemăi în lăntă asșura Asstriei mi a Poloniă.

Dar Konstantină Vodă Brănkoveană isbtăse a făce să se răndăseaskă Domnă în Moldova Konstantină fîsă lăi Dăka Vodă, dăpă kare logodăse ne Maria fîka să. Nu anskăse înăă a făce năntă, mi a nămită ordină kă să năgăteaskă nămăirea Vizirăă Bătkli Măstafa-Pama mi a lăi Salin Gărei xanăă Kărmăsi, kări văeă să treaktă kă omîră în Transilvania. Dăpă aveau năntă de o kam dată a rămasă; dar măi ne ărmă a trimăă ne Dămna să kă fîka să, înăre-

unz kă mai multe kokóne mi boeri, de a făkstă nănta fărz assistinga sa.

Pe la anulă 1695 mărindă Săltană Axmetă II s'a sșită ne tronă Săltană Măstafa II. Acesta, nlekândă kă omtiră asșura Asstriei, înnesunz kă Silan Gerei xanălă Krămsălă, a făkstă podă neste Dănzre în drentălă Beligradălă mi trekândă în Banată la Logomă, a sfărmată omtirile asstria-
che, șvīgândă în bătălie kīar ne generalissimălă Veterană. Konstantină Vodă atșnche a primii ordină să meargă la Černegi kă omtirea sa mi să stea akolo nentz kă să pșzeaskă a nș se sșpșra de kătre Asstriači transportșrile che se făcheăș ne Dănzre șnre Beligradă în trebsingele omtirei Tărgemti. Pe lăngă ačeasta avea ordină kă să prokșră mi ȝeara pro-
dșkte, vite, kare, mi alte îndestălrī nentz tabăra otoma-
nă, — lșkră che adșchea mare sșpșrare mi grestate atătă Dom-
nălă kătă mi gerei, mai alesă fiindă kă în anulă așola era earna fôrte mare. Dșnz ačeea a veniță altă porșnkă, kă să repareze ȝetătea Kladovei, kare fșșese sfărmată de kă-
tră Asstriači. Abia s'a terminată lșkrălă ačestei ȝetăři, mi Konstantină Vodă primi ordină kă să lase kăȝi va din bo-
eri șnre paza Černeșiloră, iar elă să meargă kă omtirea sa să pșzeaskă trekștorile mșngiloră desnre Transilvania, nen-
tră kă nș kșmva să vie Asstriači ne akolo. Atșnche Dom-
nălă a lșsată la Černegi ne Banălă Kornea Brăiloă, iar elă s'a dșșă la mșngi nrekșmă i s'a nreskrișă, de șnde abia kă-
tră tómnă s'a întorsă la Tărgoviștea.

La anulă 1696 Săltană Măstafa, învingândă omtirile asstria-
che, se întorchea prin ȝeara Romăneaskă, ne la Čer-
negi, kătre Konstantinopole. Banălă Brăiloă, karele se a-
fla la pșnktsălă ačesta de pază, temândșse de vre șnă felăș
de resnșndere, a fșgită de akolo nónteu. Domnălă, kșmă
a așzită de ačeastă, a trimișă mai întăis ne Postelnikălă
Karamanlăș înainte, kă șnălă che mtiă limba tărcheaskă; anoi
ne Pană Armamălă, ne Postelnikălă Mixaiș Korbeanălă, m
ne marele Kșnitănă Petrea Obedeans, kă să făkă nregătirile
neanărate nentz treșere. Dșnz ačeastă s'a dșșă mi elă în-
șșmă, nentz kă să nș-mi atragă șrgia Săltanălă. Akolo,

înfășimându-se mai întâi la Vizirul, făcându-l să amenințat tare; dar apoi îndreptându-se, a căutat să vorbească cu emișii înainte de a merge la Saltanul, s'a dat pe jos și a mers înainte de Tășirilor, ca să-l întâlnească în marginea Dănelei. Sădindu-se în barkă, îmbrăcată cu o îmbrăcată cu kaftan pe Konstantin Vodă, carele dădea această s'a întorsă la tronul său din Târgoviște. Atunci a oșindit la înkisore pe un boier anume slăgersă Konstantin Ilirbei, pentru căpălele și absențele pe făcuse în țările Craiovei; era să-l, pedensească chiar că morțea pentru această, dar dădea răgumirile soției sale care era rădă că Domnă, l'a ertat, dar l'a oșindit să plătească îndoit jefirile pe făcuse.

În primăvara anului 1697 eapă a plecat Saltanul Mustafa asupra Austriei; trecând prin Beligrad la Temișvară, s'a bătă cu Austriai, dar prinșele Eseni, carele-i komanda, învingându-l, s'a întorsă la Adrianopol pe mare pierdere și rășine.

În anul 1698 aflându-se Konstantin Vodă eapă că oștire la Černegă, a venit acolo de la Konstantinopol și Skarlată fiișă la Aleksandr Dragomăniș Porț Otomane carele că okășinea aceea se însușă că fika Domnă și nămită Irina. Atunci s'a făctă la Karloviți și pachea între Austria și Porț. Nu așcă în Konstantin Vodă a se bășura de țeră pache, și de odată se vază sursă de ună imbroxoră îmbrătescă, rădikă făr de veste și dășă la Adrianopol, unde se afla Saltanul Mustafa. Kasă totă era că marele Măștiș, să învătătorisă religiei otomane, fiindă favorită ală îmbrătesă, a cerșă de la agenșii țerei Romănești cinci-zeci de pungi de bani, să căvătă că elă făsese profesor în komărie la Konstantin Vodă. Domnă primă mte desne această reklămășne, și era să dea bană că tôte că nu se mte datoră, dar Bană Kornea Brăloș și ală boieră să-lă lășă a se șăne la ună aua pretextă arbitrară, care ar fi servită de răș esemăle pentru viitoră.

Konstantinș Vodă făcuse la înkisóre făr se aibă voce a se întlni cu nimeni; năti glôba kare i se cerea mi făr cu mi alte keltzele multe, dar nă pătă șkăna de kătă adăogând 240 pângi ne lăngă tribetălē ansakș. Kă asemine kondigisne, kăpătă kaftanș mi înoire de Domnie, mi se întôrse în ȝeara Mănteneaskă.

În anul 1703 revoltăndă-se Ienicheri, aș destitătă ne Săltanș Măstafa, mi aș rădikătă la tronș ne fratele seș Săltanș Akmătă III.

Dăpă atăte evenimente fănește nentă ȝerile Romăne, liniitindă-se lăkrăile, Konstantinș Vodă s'a întorsă la tronș seș băkrăndăse, înpreșă kă ȝeara, de ferivirea pțvei. Întă adevără pșgini din Domniă timnălē seș se află în pșăvăisne atătă de frămôșă. Săltanș Akmătă îi dedese kătimărifă prin kare îi întăria domnia ne viăgă. Împăratălē Asătriei ilă krease prinține mi-i dedese nrivilegășă înseminate. Nimikș mai bănă nă avea ȝe dori: era învăgătă, smirităosă, avătă, șăntăosă mi bărbătă bine făktă. Avea o familie nămărôșă kare-lă inkonșăra kă dragoste mi kredingă; avea nată fii, din kare însurase ne doi, mi mănă fete ne kare le măritase ne tôte, mi kare adăogea ferivirea sa.

Avătă Domnă a fostă ȝelă întăis karele a skosă dărea Văkrăitălē, kare, imășnea treă-ȝeă de bană nentă fiekare vită.

În anul 1711 deklarăndă-se resboăș între Tărăia mi Rășia, s'a koborătă Petă ȝelă mare în Moldova kă o mare nătere de omătie. Marele Viziră Baltăgi Meemetă Păma treăkăndă Dăpărea kă 100 mi de ômenă, a ordonată mi Domnăloră Romăni kă se ia parte la rășboăș. Dimitrie Kantemiră, Domnălē Moldovei, kreăndă kă akăma era timnălē kă se skane ȝeara de Tărăi, s'a aliătă făgimă kă împăratălē Petă¹. Konstantinș Vodă Brănkoveană, a intrătă mi

1 Kantemiră a făktă tratătă formală kă Petă ȝelă mare. Kondigisnile, dăpă kămă mărtărisăente istorikălē Engelă, aș fostă șmătôrele: „1-iă. Moldova se se mărgineaskă, kămă a fostă mai de demăltă, mi se fă seă protăkăisănea Rășiei; 2-lea. Domnălē, boeră mi togă Moldovenă se șare kredingă împăratălē Petă, kătă va sta avăta în Moldova; 3-lea omăti-

elș în sekretș în ayeastș aliangș, dar fșgimș se arșta a fi kredinșioș Porgel Otomane. De ayea kândș veni timpslș lantel, Konstantinș Vodș se trase kș omtirea sa la satslș Ţrlađi din jșdegslș Sșkseniș, amentândș ka sș vie Rșmiș din Moldova mi nșmai în kazș de viktorie sș se sneaskș ku el, saș sș stea nestrș nșnș va vedea rezultatslș.

Atșnșe Toma Kantakszenș, șnkışlș mi favoritslș Domnșlș mi mare Sșștarış neste omtire, în kontra voingel lșl Konstantinș Vodș s'a dșșș la Petrș ȳelș mare, oferindș-se a servi kassel sale. Împșratslș ȳa datș ontș miș de ostamș sșb komândslș șnșl generalș nșmitș Rene, kș kariș Snatarışlș Toma viindș la Brșila, a bștat'o mi a ȳsat'o. Ayeastș fantș, frșmôșș nentș Kantakszenș mi nentș kassa krești-nș, atrase mare nenorôșire ne kanșlș lșl Konstantinș Vodș mi ne tôtș familia Brșnkoveneaskș.

Împșratslș Petrș, nlekândș ne valea Prștslșl înnreșnș kș Dșmitramkș Vodș Kantemirș, karele se deklarase rebelș în kontra Porgel, aș venitș nșnș din josș de Prștsș. Ako-lo l'aș înkșnjrsratș Tșrșiș din tôte nșrgile, mi în atșta perikolș îlș adșseserș în kștș fș nevoitș, dșnș îndemnșlș Katerinei sođiei sale, sș faktș nșșe kș folosslș Tșrșilorș, întorkândș-le Azakslș, lakslș Taganrokslșl, Brșila mi alte ȳetșđi. Dșnș ayește mi generalșlș Rene, kș Snatarışlș Toma Kantakszenș, s'aș trasș de la Brșila ¹. Atșnșe mi Konstantinș Vodș s'a întorsș de la Ţrlađi la Tșrgoviștea. Atșnșe intrigile mi nenorôșirile îșșenșrș a se rșdika așșnra lșl; îșșșmi șnkil sei Snatarışlș Mixals mi Snatarışlș Konstantinș, frađi Kantakszenemti, — îșșșmi veriș sei, Snatarışlș Stefanș mi Komisslș Rads, ne kariș aveș ka ne ni-ște frađi, — se nșșerș a-lș intriga kștrș Tșrșiș, nentș ka

le Moldovene sș se înnreșne kș ȳele Rșșemti mi sș meargș așșnra Tșrșilorș; 4-lea. Domnșlș de akșma mi momtenitoril lșl sș aibș rșșere absolșts în țearș; 5-lea. Domnia Moldovei sș fie de momtenire a Kantemirenșilorș.

(Nota Traduktôrșlșl).

1 Enisodslș bștșlșel Tșrșilorș kș Petrș ȳelș mare, astorışlș îlș deakrie ȳeva mai nre largș la istoria Moldovei din tomșlș III.

(Nota Traduktôrșlșl).

să-î renşe kanşlă. Achemtia aş trimişă mai întăis la Snatarışlă Mixaiş Kantakszenă, karele se afla emigrantă la Braşovă, mi aş făkstă akolo pecepile tătşoră boeriloră; kă ačeste s'a făkstă Arz-magzară kătră Pórtă arătşoră kă Konstantină Vodă Brănkoveană era nekredinşiosă Împărzăpiei, kă elă, findă ingelesă kă Răşni, a trimişă la ei pe Snatarışlă Toma karele lăase Brăila, mi altele. Asemene aktă ilă lăă Xatmansă Dămitrauks Rakovişă, ginerele Snatarışlă Mixaiş Kantakszenă, mi-lă dăse la Konstantinonole la Mixaiş Vodă Rakovişă, karele se afla akolo destitşată din domnia Moldovei. Ačesta profită de okasiene, pentră kă să pótă kăpăta domnia pereă Măntenemă; iară Tăşni, urmindă păra kă băşrie, păziră kătră se pótă mai sekretă, pentră kă nă kămva simşindă Konstantină Vodă, să făşă din dea-şă. Brănkoveană ilă însă, kă şnelă če nă avea ničă o idee desure asemine infernale intrigă, se peregătea să însore pe fişlă seă Rădskană kă fiika lăi Antioxă Vodă Kantemiră, fostă Domnă ală Moldovei; pentră ačesta mi trimisese la Konstantinonole pe ginerele seă Aga Manolaki kă fiikă-sa Domnă Bălaşă kă să adăkă ne mireasă.

Pórtă, kare urmise păşile arătate mai şşă, apăgată mai kă seamă de Seit-Gin-Ali-Paşa, karele avea deosebită natimă aşşura lăi Brănkoveană, a trimişă pe marele Imbroxoră kă şă Kanşgi-başa nămită Măstafaga, kă ordină sekretă kă să vie mi să rădiče pe Konstantină Vodă kă tótă familia. Achemtia sosindă la Gişgiş, Kanşgi-başa a plekată înainte la Băşremă, iar Imbroxoră a rămasă pentră kă să vie kă omşire, kare să-lă pótă şşăşine, în kasă kăndă Domnă ar voi a se omşne. Kanşgibaşa a intră de-a drentă în kărtea Domneaskă, mi infăşimăndăse la Domnă ia arătă firmană de destitşare, mi, fără a-î lăsa timă de a se păşea doş, l'a arestată. În zioa de Joea mare a-venită mi Imbroxoră kă 400 de Tăşni. Boeră i-aş emită înainte kă Slăşjitoră mi l'aş adăşă kă mare onóre păşă la kasa če i se peregăşise. Akolo Imbroxoră le ordonă kă adoă zi să se adăşne toşă la elă. Kantakszinemă tótă nótă aş şmblă adăşăndă bană, pentră kă să kămpere pe

Imbroxorș mi ne Kanșgi-bama sure a-i face sã dea domnia Snatarisli Ștefanș Kantakuzenș, fiulș Stolnikisli Konstantinș.

Adoa zi viindș înaintea Imbroxorșli mi a lș Kanșgi-bama Mitronolitslș Antimș kș Eniskonilș, Banșlș Konstantinș Știrbeiș, Kantakuzinemilș Mixailș mi Ștefanș, Vistierslș Șerbanș Bșjoreanș mi ȳei-l-algi boeri, întrebare ȳine este din ei Snatarislș? Snatarislș Mixailș arștș ne Ștefanș. Atșnȳe Imbroxorșlș a ȳerștș kaftanș ka sș-lș imbrave, dar neaflșndșse, Kanșgi-bama a skosș kontemslș seș mi aș imbrșkatș ne Snatarislș Ștefanș. Dșur aȳeasta skogșndș firmanslș imȳrșteskș, treksșrș în elș nsmele lș Ștefanș (fiindș kș lokslș nsmeisli era înadinsș deskisș) mi anoi ilș ȳetirș în aszslș tșșrora. Peste nșginș sosindș mi kaftanslș Vizirslș kș ȳele-l-alte semne ale domniei, Ștefanș Vodș merse la kșrtea Domneaskș kș tôtș ȳeremonia obișnșitș, mi se amezș ne tronș în zioa de 25 marte 1714.

În zioa de Vinerea mare Kanșgi-bama, rșdikșndș ne Konstantinș Vodș înureșnș kș Dômnă sa, kș natș fi, kș snș nepotș înkș urșnkș, kș natș gineri mi algi boeri mi servitori, i-a dșșș ne togi la Konstantinonole snde i-aș înkisș în snslș din ȳele mēnte tșrnșri kare se nsmea Edikșle. Iar tôtș averea lorș deklarșndșse de imȳrșteaskș, se șrmșri kș atșta skșmșrtate în kștș se kșștș mi sșb vestmintele Dômniei; ale nșrorilorș mi ale fetelorș ei, lșkrș kș totslș neobișnșitș la Tșrȳi. Iar Ștefanș Vodș, șitșndș atștș fayerile de bine kștș mi rșdirea ȳe-lș lega kș Konstantinș Vodș, întrebșingș kinsrile ȳele mai estreme nentș ka sș deskonere averea Brșnkoveansli, ne kare, sșb kșvșntș de a o da imȳrșgiei, o imȳrșgia kș Imbroxorșlș. Pe lșngș aȳeste adșȳea kș sila șștenș de nrin ȳearș, mi nrin nșnerea la kale a ȳelor-l-algi Kantakuzeni, arșta imbroxorșlș kș Brșnkoveanslș era lakomș, nedrentș, jefșitoris mi dșșmanș imȳrșgiei, mi alte niri kalomniatôre, kș kare Imbroxorșlș s'aș întorsș la Konstantinonole. Totș odatș Ștefanș Vodș a trimisș ne Banșlș Konstantinș Știrbeiș mi ne kșmnatslș seș Radș Dșdeskș, ne kare ilș fșkșse mi Lo-

gofetă mare, kă banî mi kă nemkemşrî (darşrî) la Konstantinonole, kă să mijlocuaskă întăis întărirea domniei mi ală doilea kă să persekate nănz la mórte ue Konstantin Vodă înmreşnz kă fiu sei, nentrz kă nă kămva, skăpăndă vre şnză din ei, să-mi răsăbne ne şrmă asşura familiei Kanakşzinemti.

Ajşngănd nşmigiă la Konstantinonole mi îngelegăndă-se kă ómenii înfşingă ai Porgiă mi kă Vizirşă, Şaltanză dekretă mórtea lăi Brănkoveans mi a fiilor sei. În zioa de 15 Aşgşstă, afşşndă-se Şaltanză la palatşă de lăngă Mare, nşmită Giali-Kioski, aş adăşş ne Konstantin Vodă, ne fiu sei Konstantină, Stefană, itadă mi Matei, mi ne ginerele seă Klăverşă loană Văkăreskă, mi le-aş tăeată kanetele; iar kadavrele loră, dănz ue aş stată asolo tótă zioa, neste nónte le-aş arşnkată în mare. Iar Dómna Maria, kă norăsa mi kă şnz nşnkă ală lăi Beizade Kotsantină (karele nşin dibăia dolăei a skăpată de mórte), kă fikă-sa Domniga Balama, kă şinşă gineri ai sei, mi kă alăi boeri mi servitori, se essilară într'o într'o ăetate a Asiei, nşmită Kistaea, şnde este mi kanitala Frigiei, lăngă marea Egee¹. Trimiă lăi Stefană Vodă, dănz asemine isnăvă, mai adăşşgăndă la

1 Istorişă Delkaro, mi alăi ne kari-ş ăitează Minkai, deskriş mai măte amăşnteri desne aveastă tragikă întşmulare, kare differeakă ueva de aveate ue se vădă în istoria de făgă. Dănz aveamia, nă nată ş normal trei fi ai lăi Brănkoveans se tăeară: Matei, ăelă mai tănză, Radă mirele ăelă neferiăită, mi Stefană. Ie lăngă aveate şeuilororă lăi Konstantină le-aş nronăş să-mi aleagă între moarte mi tăşnie; iar tatăş le şuşnea: „Fiă mei! Amă nărdăţă tóte avşşille, să nă ne nărdemă inkai şşfetele! Ştagi tare mi bărbăteute, dragi mei! nă vă ştagi la mórte, şi vă adăşşăi aminte de Xristosă Mintsitorişă, kare maită mai kşm-nlită mórte aş şşferită nentrz noi; dăş kredăi mi mşrigi în kredinga nşringiloră vostri.“ Dşnz aveasta se adaoge kă kanetele şşimiloră le-aş nărtată în şşlige ne ştradele oramşlei; kă kornşrile loră dănz ue s'aş arşnkată în mare, s'aş skosă de kătre kremtini, mi s'aş îngronată în şşkretă la Mănzştiea Kăzi.

tributului mare în 60 năni de bani. s'a întors în țeara Măntenească¹.

Konstantin Vodă a domnit 25 ani mi 6 lăni. El a făcut multe îmbunătățiri în țeară, biserici, mănăstiri mi alte. El a făcut biserica sântăsi George din Băkremiti, ne kare a înscrisat'o kă mări de cetate. Asemine mi fat-moșa mănăstire Xorez din județul Vâlcei. mi alte mai multe biserici.

De la el aș rămas multe xrisove, de la anul 7198 până la 7222.

DOMNULU LVI.

Stefan Vodă III Cantacuzenă.

Acesta era fiul Stolnicului Konstantin Kantakuzenă mi nenotă lă Ilieban Vodă II. Atât în fante { D. Chr. 1714. Din diverse chronice locale. kă mi în kăvinte, era omul cel mai nestatornic, mi atât de anekată la rănire mi nedreptate, în kă n'a rămas nreotă să mireană, boerisă komergantă, mare s'a mikă, făr a fi jefuită să strâmbăgă. Mai ales omenii lă Konstantin Brankovean s'a stinsă kă totă săb persekutrile lă vele teroristice. N'a nedensită însă ne nimeni kă mărte, kăvi kiar de ară fi voită n'a năstă mi niț a avută timnă, fiindă kă domnia sa niț era asigurată bine la Pôrta, mi niț a ginstă multă. Acesta nu asklta de konsiliul nimăsi, afară de kă de îndemnările vele înrăgite ale tatălă se. El nu se mlușmea s servească nămai ne Pôrta Otomană, ci se korespundea mi kă kurgile Răsiei mi Aăstriei, ne kare kă diverse intrigi le așina la răbois în kontra Tărgiloră, kă skonă ka s-mi afle protek-

¹ Istoria Bănească. vîtată de Minkai adaoge: „Post'aș în domnie ferisită (Konstantin Vodă), dar nu mi lădată, nentă kă aș adaosă xaravăsi mi din 250 de năni (125,500 lei) s'a sîit la 520 năni (260,000 lei) mi slujitorimea, de la kare se skotea xaravăsi, aș înrăgîto nîn satele sale mi ale Kantakuzeniloră. mi tătă greutatea aș arăkat'o ne țeară.“

torș, Dar tóte memtemșgirile lăi din noroșire nș serviri la nimikș.

În intervalulș așesta Tșrui de la Brăila, avândș nati-mș ne Romăni din kassa Șnștarisli Toma Kantakuzenș karele venise kș Rșmii mi le lsase șetatea, aș înșenștș șș se întinzș neste șotarslș lorș nșnș în jșdeșlș Ialomigeli la oramșlș de Floři, kșnrinzândș mai mșlșe sate, rândșindș neste ele șșbamii tșrșemti, priimindș zevșiala prodșktelorș mi folóșele nesksitșli din bșlgile Dșnșreli. Ștefanș Vodș, tșngșindș-se la Pórtș, ș'a trimisș șnș fonkșionarș tșrkș kș firmanș ka șș șerșeteze mi șș mșrgineaskș otare-le ka mai nainte. Așșnșe aș rândșitș mi Domnșlș din partea gerei trei boeri, ne Stolnikșlș Neaș Tonlișeanș, ne Medelniverișlș Drșganș Ștrșmbeanș mi ne Vornikșlș Radș Poneskș, kari, adșnșndșse înainte kadisli (jșdekștorisłș tșrșeskș), ș'aș dispștatș fórtē kș Tșrui Brăileni. În fine dșnș ștrșșingele boerilorș Mșnteni, kari aveaș mi drentate în partea lorș, ș'aș ameșatș șotarele akolo șnde eraș mai nainte, mi ș'aș denșrtatș din tóte satele șșbamii tșrșemti. Așestș Domnș a rđdikatș kș totșlș nșrin karte Domneaskș darea Vșkșritșli, a Monastirilorș mi a nșreogilorș.

Pe timșulș așesta a intratș mi Vizirșlș Gin-Ali-Pama în Polononesș, șaș Morea. De 24 de ani pșterile tșrșemti bștea, ne mare mi ne șșkatș, faimóșș șetate Nașule, kare era în mșșna Venegianilorș mi șta înainte Otomanilorș ka o kee a Pelononesșli. Așș datș șnș Korfiotș, nșmitș Șala, karele era intendantșlș forteregei, vșnzândș-se Tșrșilorș, a așșnatș într'o nónte tóte tșnșrile mi a șșnșșș la servitate Pelononesșlș întregș. În lokșlș Vizirșli la Konstantinonole rșmșșese lokotenentș Rekelș Imbroxorșlș, amikșlș intimș alș lăi Ștefanș Vodș, karele fșșese în geara Mșnteneaskș nșnștrș destitșșarea Brșnkoveanșli. Vizirșlș, întorkândș se trismșștoris, a rândșitș ne nșmitșlș Pama la șetatea Benderșli mi neste nșginș l'a mi deskșnșșginatș, fșșș șș se kșnóskș kassa. Așeasta a înșnșimșntatș fórtē ne Ștefanș Vodș, kșșl nșrin Rekelș se fșkșșe Domnș, mi în elș avea totș reazemșlș șeș.

Suțtarislă Mixail Kantszenș, șkikislă Domnislă, ka omș neastămpratlă mi isbitorș de skandalșrî, atșnșe aș în-venștlă sș skrie lșl Mixail Vodș Rakovigș la Konstantino-nole, nrin ginerile seș. Xatmanslă Dimitramks, karele era frate ks Mixail Vodș, îndemnșndș-lș sș șerșe ks dare de banî mi ks orî șe altș mijlokș ka sș kanete domnia șereș. Mixail Vodș a șerkatș, dar n'a nștlăt resmî, kșșl Sșlta-nslă, avșndș a veni ks omtirî la Belgradș, a nșmitș Domnș ne Nikolae Mavrokordatș șe era Domnș la Moldova, iar ne Stefanș Vodș, dovedindș-lș ka inemikș alș împșrșșgieș, l'a destițsatș mi rșdikșndș-lș înnreșnș ks Dômnă Pșșna, ks koniî mi ks tatșlș seș, l'a trimișș la Konstantinonole, șnde l-aș relegatș ne toșî în înkisôre. Suțtarislă Mixail Kanta-kzenș, kșmș a aflătș desure așeasta, s'a skșlatș de la mo-mia sa Koslegiî, șnde se afla, mi a datș sș fșșș în Tran-silvania ; dar Pșșemî nrșzitorî mșșșilorș, nrinșndș-lș, l'aș adșșș la Bșksreutî. Peste nrșșine zile așș venișș skrisorî de la Nikolai Vodș, nrin kare rșndșea ne Suțtarislă Mixail lokotenentș alș seș, nrșșș va sosi ; totș odatș skriea mi șe-lor-l-alșî boerî ka sș aibș șnerange bșșne mi sș se bșksșe de venirea sa. Iar kșndș a venișș de la Moldova, aș emitșș înașntea sa la Fokmanî o mșșșime de boerî Mșșteni ks o-șntirea Sșșșitorilorș, mi adșkșndș-lș la Bșksreutî ks șere-monîa kșvenitș. l'aș ameșșștlă ne tronșlș seș.

Vizirulș Gin-Ali-Pașa, avândș natimș asșura familiei Brankovenilorș mi a Kantakszenilorș, a ordonatș de aș sgrșmatș ne Stefanș Vodă, mi ne tatălș seș în inkisore, mi tșindș-le kanetele, le-aș pșșș în pörta Bax-Xșmaishnșlș, saș a lokslș osindei. Avșgia lorș, konfiskândș-se în folosșlș imșșșșșșșșșș, s'a vândștș; iar Dömnă Pșșna, rșmtșindș mi-serș mi nenorocitș, skșșș kș doi fiș ai seș Radș mi Konstantinș la Stasrodromi de la Galata, șnde intrândș intr'șnș vasș Venegianș, a trekștș la Venegia. Pe lșngș așeste, urin-zândș-se în țearș Snștarșlș Mixalș Kantakszenș mi marele Logofștș Radș Dșdeskș, și adșșșșș mi ne așemștia la Konstantinopol, le tșearș kanetele mi le konfiskarș averile.

Asttelis se fiks rəzbəsnare providențial. Kantakszenilorə mi ləi Dədesks, pentrə səngele inocenț alə Brənkovenilorə.

Stefanə Vodə a domnitə nsmal snə anə mi noz lsnī; de la elə a rəmasə nsmal snə xriəovə kə data din anslə 7223.

DOMNULU LVII.

Nikolae Vodă I Maurocordatū.

Aresta a fostə ȳelə ĩntyl Domnə din Greȳi, karele s'a
D. Chr. 1716.
Dupe chro-
nicile lo-
cale. } rəndsitə dsnə voina ĩmpərgiei, iar nə dsnə ale-
 gerea mi voina boerilorə ȳerei. ȳea ĩntyl fantə de
 kare s'a anskatə, dsnə ȳe s'a statornicitə ne tronə,
 a fostə ka sə persekute ne Stefanə Vodə mi ne tótə familia
 Kantakszenilorə, teməndə-se ka nə kəmva aȳemtia, revində
 la nstere, sə se ĩtórke a-lə persekuta ȳe elə. Keltəində
 neste o mie de pəngi de banī, a rezmitə a perde ne Stefanə
 Vodə, ne Mixalə Kantakszenə ȳi ne ginerile aȳestia Radə
 Dədesks, prekəmə s'a zisə mai səsə. Dsnə aȳesta a per-
 sekətatə kə o strəmniȳie krədə ne mai mēlȳi boeri, bənsiȳi
 de partisanī al Kantakszenilorə, ne kari dsnə ȳe-i prindea,
 ĩ ĳinea ĩn ĩnkisorī, ĩ ĳlobea mi ĩ libera.

Pentrə ka sə trəeaskə ĩn nȳe kə Təȳi de ne malə-
 rile Dsnərei, le-a datə voe sə se ĩntinzə ĩn tóte ĩnreȳrimi-
 le ȳetȳilorə mi sə kəurinzə loksi pentrə pəwsnatələ mi
 ernatələ vȳilorə mi a tərnelorə lorə. De atəȳi s'a ĩn-
 rȳitə Təȳi a kēka ȳeara mi a fȳe, sȳ felərite pre-
 teste, atȳta rele ĩn ktə ləksitorī se afla ĩntr'o gróȳz neĳn-
 ȳetatə; mi nə nsmal Domniȳi ȳel mai de ne srmə dar niȳ
 ĩnsuĳi Pórta n'a fostə ĩn stare ka sə'i goneaskə saš sə-i
 mērgineaskə de la rəstȳile lorə.

ĩntre aȳeste deklarəndə-se resbois ĩntre Asstria mi
 Pórta Otomanə, aš venitə Nemȳi mi aš nəsə domnire ne
 ȳele ȳinȳi ĳdege ale Kraȳovē. Domnslə se afla ĩn mare
 sualəz mi frikə. ĩntr'sna din zilele ləi Asȳstə, viində o
 mtiȳe prinitə kə vinə Nemȳi ka sə'lə prinzə, a fəȳitə neste

nónte kəmš a nststš kš boerii sei Grečī la Gīsgīgš. Dənp ɥe a netrekstš akolo kšteva zile, mi a aflatš kš mtirea era neîntemeeatš, a xotərətš sɥ se întórkš la Bəksremtī. Boerīi Məntenī i-aš emiitš înainte la fəntəna ləi Radə Vodə. Domnəlš s'a arətatš fúrte nornitš asənra lorš: a tšeatš kanəlš Vornikəlš Pətramkš Brezoeanš, mi a inɥenstš earəmī sɥ arənɥe ne boerī în temnige. Atənɥe fiəlš ləi Dədeskə kš məmɥ-sa Maria Dədeaska, fiika Stolnikəlš Konstantinš Kantakszenš mi sorə kš Stefanš Vodə, înpresnə mi kə algi boerī aš fsigtš în Transilvania.

La 14 Noemvrie snš kənitanš Aəstriakš a nəme Piov-da, kš o omtire smórɥ de katane, avəndš kš sine ne Sərdarislš Barbə fiəlš ləi Kornea Brəilois mi algi boerī de neste Oltš, mi kondsəš de Sərtarislš Goleskə, a kəlkatš neste nónte Bəksremtīi mi, înksnjərəndš kərtea domneaskə, aš nrinsə ne Nikolaī Vodə mi l'aš dəsš înpresnə kš togī kasniɥīi sei la Sibīislš Transilvaniei. Dənp aɥeasta, trekəndš ne togī Tərgūi din Bəksremtī səb sabie, s'aš întorsš; dar neste o səntəmənə a venitš earəmī snš generalš mare Aəstriakš kš mai məlte omtirī, mi aš meəstš trei zile în Bəksremtī, nənə s'aš nregətītš boerīi kš tótə avereə lorš miəskətóre de aš trekstš în Transilvania. Iar Aəstriacūi, dənɥ ɥe aš fəkstš o məlgime de jəfsiri în Bəksremtī, ka într'snš lokš neanɥratš de nimenī, aš ləatš mi tənərile kšte le-aš gəsitš, mi s'aš întorsš kətre mənɥī, snde aš rədikatš întəritərī în formə de ɥetɥīi atətš la mənəstirea Mərginenīi kətš mi la Kəmus-ləngš.

În mijlokslš avestorš fatale evenimente, afləndš-se la Bəksremtī Patriarəslš Aleksandriei, mi vəzəndš starea tənɥsibilə a gerei, a skrisš Pamiī de la Gīsgīgš desnre ɥele întəmulate; dənɥ kare Pórta a trimisš Domnə ne loanš Məzrokordatš, karele era mare Dragomanš mi frate alš ləi Nikolae Vodə.

Nikolae Vodə astə datə a domnitš abia snš anš. De la elš se gəsəkš xrisóve din aniī 7226 mi 7227.

DOMNULU LVIII.

Ioană Vodă II Maurocordatū.

Ioană Vodă, viindă kă domnia, a adăssă kă sine mi snă
 D. Chr. 1717. } Памъ kă zece mi de Търчи кълъри mi o mslgime
 Dupe chrono- } de Арнасъи mi Тѣтарі. Dar ачентіа, дснъ treчere
 nice locale. } de o сѣнтъмѣнъ, прѣдъндă mi jefăindă, s'aă întorsă
 îndrăgă. Тѣтарі аă lăată mi o mslgime de robі, дснъ да-
 тина loră. Domnslă, азъндă de ачѣаста, аă емітă înaintea
 loră la Подслă de Пеатрă, mi дъндă бані mi darsrі ne la
 кѣпетѣнііе loră, і-аă мѣнтсітă. Дснъ ачѣаста întorkăndă-se
 la Бѣксрѣмті, a trimisă doăsnrezece boerі la Konstantinonole
 ka să dăkă sсpănnece gerei kătre іmpărygie. Între ачѣмі
 boerі eraă marele Vistieră Mateiă Fălkoiană, mi marele
 Bană Панă, fratele Dómcі lăi Konstantină Vodă. Ачѣміа
 іnfăymăndă-se la Пórtă, іmpăratslă e'aă băkărată fórtе, і-a
 іmbrăkată ne togі kă kaftane, mi і-a trimisă îndrăgă kă
 snă fănkjionariă tsrkă karele adăse kaftanslă mi firmanslă
 Domnslă, Ioană Vodă. Fiindă kă atsnăce era mare fómete іn
 geară, a adăssă măltă grăă de ne аіsrea mi a nstrіtă no-
 morăslă.

În timnslă ачѣаста ¹ s'a іnkeeată mi năчѣа între Аsstria
 mi Тсryia la Passarovigă, la kare a kontrіbsită mi Domnslă.
 Аsstriaui, fiindă іvingătorі чѣѣаă tóť geara Mănteneaskă;
 dar Ioană Vodă, de mi era nlenіotentă mi nstea să akor-

1 Năчѣа s'a іnkeeată la 21 Іulіe 1718. Ioană (saă Enaki) Vodă făse ts-
 nslă din delegaui Pórgel чѣ lă narte la făчѣѣа tratatslă de năчѣ. Dă-
 nă kondіgnіnle ачѣsl tratată, s'aă liberată prіsonierіl dінtr'o narte mi
 dін alta. Atsnă eliberăndă-se mi Nikolai Vodă чѣ era arestată іn Tran-
 silvania, frateseă a trimisă la marginea gerei mai mslgi boerі kari l'aă
 prіimіtă kă чѣѣmonіe. Nekol i Vodă dсnъ чѣ a netrekstă mai mălte
 zile la frateseă, a nlekată mi s'aă dssă la Adrianonole. Totă dсnъ kon-
 dіgnіnele năчѣ a rămasă ka чѣle vіnă іsdege de neste Olăă adіkă Ba-
 natslă Timișóreі mi Banatslă Краlovel, să treakă sсb domnirea Nemgi-
 loră. Prіn srmare făry de kăvăntă аstorіslă аtrіbăѣ lăi Ioană Vodă me-
 ritslă kă a skăpnată tóť geara dін merbirea Nemgeaskă.

(Tradăstoriăslă).

de cererea Austriei, isbşti a face pacea dândŃ nămai cele cinci judege.

AcestŃ DomnŃ a skosŃ earŃmī darea VŃkŃritsŃi (kŃte 20 parale de vitŃ) kare fŃsese sŃnrimatŃ kŃ jŃrŃmŃutŃsŃ lŃi StefanŃ VodŃ mī alŃ arxiereilorŃ. Pe lŃngŃ ayeasta a mai skosŃ o dare ce se koma PečetŃsŃta, adikŃ kŃrgŃi ne nŃmele fie-kŃrŃi individŃ, kare nŃ eraŃ mai nainte. ElŃ a mijlovitŃ la PŃrtŃ ka sŃ dea mī ItlakŃ-firmanŃ, adikŃ karte de gra-giare, DŃmnei lŃi KonstantinŃ VodŃ BrŃnkoveans, kare, li-berŃndŃ-se din esilŃlŃ de la KŃstaea, s'a întorsŃ în gearŃ mī a intratŃ în stŃpnŃnirea averilorŃ sale nemimkŃtŃre ¹.

DŃpŃ o domnie de doi ani mī patŃr lŃnŃ, IoanŃ VodŃ s'a bolŃvitŃ greŃ. AtŃncŃ, kŃemŃndŃ ne MitronolitsŃlŃ kŃ EpiskopŃ mī kŃ boerŃi, le-a ȃerŃtŃ mai întŃis ertare de ce-le ce le-ar fi gremitŃ, anŃi le-a snŃsŃ kŃ ȃine este îndŃm-mŃnitŃ kŃ frate-seŃ NikolaŃ VodŃ sŃ se tragŃ din geara MŃnteneaskŃ, fiindŃ kŃ elŃ are sŃ vie DomnŃ. DŃpŃ ayea-sta mŃrindŃ, ilŃ înmormŃntarŃ în Metronolia BŃksremŃilorŃ.

De la ayeŃŃ DomnŃ essistŃ xrisŃve din anŃi 7226 mī 7227.

1 Ayeasta dŃne mŃrte a lŃsatŃ fetelorŃ sale tŃtŃ averea mimkŃtŃre, iar ne-pŃtsŃlŃ seŃ ȃea nemimkŃtŃre. DŃpŃ ayea, nrin mŃntenire, averea a rŃmasŃ la familia BrŃnkovenilerŃ, alŃ kŃlora koboritorŃ astŃzi este ve-nerabilŃlŃ boerŃ BanŃlŃ Grigori BrŃnkoveans *.

* BanŃlŃ BrŃnkoveans a mŃritŃ ne la 1882. AyeŃta a fostŃ ȃelŃ de ne sŃmŃ koboritorŃ din familia astŃ veke mī ilŃstrŃ în istoria RomŃnilorŃ. ElŃ fŃsese însuratŃ kŃ fiika Logo-fŃtsŃlŃ ȃisntŃ BalmŃ din Moldova, familie earŃmī fŃrte veke. Ne avŃndŃ konŃi mī vo-îndŃ a nŃnŃeta nŃmele seŃ, adontarŃ ne DŃmna ZoŃ sogia fostŃlŃ DomnŃ Bibesks (ka-re era nenŃtŃ de sorŃ a DŃmnei BrŃnkoveans, fiika LogofŃtsŃlŃ Aleks MavrokordatŃ din Moldova) dŃndŃ nŃmele de BrŃnkoveans ȃelŃi întŃis nŃskŃtŃ fiŃs alŃ ei. AstfelŃ ȃelŃ întŃis fiŃs alŃ DomnŃlŃ Bibesks se nŃmŃ BrŃnkoveans, mī ne lŃngŃ însemnata a-vere ce nŃrsonalŃ a mŃntenitŃ, a rŃmasŃ gerantŃ nŃnŃnotentŃ asŃnra averelŃ destinatŃ nŃntrŃ amezŃmintele de bine favere nŃblikŃ. AyeŃte amezŃmintele konsistŃ în snŃtalsŃrŃ mī MŃnŃŃŃŃŃŃ. VenŃturile lorŃ se rŃdikŃ la 80 mil galbenŃ ne aniŃ.

(Nota TradŃktorŃlŃiŃ).

A doua domnie a lui Nicolae Vodă Maurocordatǎ.

Dǎpǎ națea de la Pasarovigǎ, liberǎndǎ-se Nikolai Vo-
 D. Chr. } dǎ de la Austriai, a trektǎ la Konstantinopole, mi
 1719. }
 Dupe chro- } dǎpǎ mórtea fratelǎi seǎ a kǎrǎtatǎ earǎmǎi domnia.
 nicele }
 locale. } Astǎ datǎ s'a arǎtatǎ blǎndǎ kǎtre boeri, miserikor-
 diosǎ kǎtre cei sǎracǎi mi drentǎ kǎtre poporǎ; dar a skosǎ
 earǎmǎi darea Vǎkǎritsǎi, a adaosǎ Pogonǎritsǎi, a fǎktǎ
 earǎmǎi kǎrǎi nechetǎsite, mi aǎ ussǎ dare ne Mǎnǎstiri mi
 ne preođi, — dǎri kare s'aǎ fostǎ desfiingatǎ sǎb Stefanǎ
 Vodǎ Kantakuzenǎ. Elǎ a fǎktǎ mi faǎmósa Mǎnǎstire Vǎ-
 kǎreintǎ anróne de Bǎkǎreintǎ. Dar avǎndǎ natimǎ asura
 Mitronolitsǎi Antimǎ I'a rǎdikatǎ din skasǎnǎl Mitronoliei
 mi zikǎndǎ kǎ-lǎ trimite în esilǎ neste Dǎnǎre, a datǎ or-
 dinǎ sekretǎ de I'aǎ înekatǎ trekǎndǎ Dǎnǎrea. Dǎpǎ 11
 ani mi 2 lǎni de domnie în națe mi liniunte, Nikolae Vodǎ
 a mǎritǎ ne tronǎlǎ seǎ în anǎlǎ 1730 mi fǎ înmormǎntatǎ
 în Mǎnǎstirea Vǎkǎreintǎi.

Pe timǎnǎlǎ ațesta, fǎkǎndǎ-se o revolǎgǎsne la Kon-
 stantinopole, în kǎnǎlǎ kǎreia era sǎnǎ Albanezǎ nǎmitǎ Pa-
 trona mi sǎnǎ altǎlǎ nǎmitǎ Mǎslǎxǎ, s'a destronatǎ Sǎltǎnǎlǎ
 Axmetǎ III mi s'a înǎlǎgatǎ la împǎrǎgie nenotǎlǎ seǎ Sǎl-
 tanǎ Mǎxmǎtǎ V.

DOMNULU LIX.

Constantinǎ Vodǎ III Maurocordatǎ.

Mǎrindǎ, Nikolae Vodǎ Mǎsrokordatǎ, Pórtǎ, dǎpǎ ce-
 D. Chr. } rerea kǎarǎ a boerilorǎ din gearǎ, a datǎ domnia fi-
 1730. }
 Dupe chro- } isǎlǎ Konstantinǎ. Dar abia domni natǎr lǎni, mi dǎ-
 nicele }
 locale. } pǎ intrigele lǎi Mixǎiǎ Rakovigǎ, se destitǎr.

DOMNULU LX.

Michailu Vodă III Racovitza.

Aceasta se numea mi Чеханѣ. Къ miltz dare de banî elş destitsase pe Konstantinş Vodz; dar abia dom-
ni şnş anş, mi rivalşlş seş îi lşz earşmî domnia. Din timnşlş acesta a înčenştă a se mşri darea kş-
tre Pórtz, mi domniî a se skimba mai desş.

D. Chr.
1731.
După chro-
nicele lo-
cale.

A doua domnie a lui Constantină Maurocordatū.

Aceasta, rekşpztşndş-mî tronşlş kş miltz dare de banî, mi viindş în gearş, a fşktş Mşnpştirea veke a şpn-
tşlş Sniridonş în Bşkşrewtî. Dar abia domni şnş anş, mi Pórtă îlş mştz la domnia Moldovei, trimi-
şndş în lokş-î pe Grigori Vodz Gika. Domnşlş de akolo.

D. Chr.
1732.
După chro-
nicele lo-
cale.

DOMNULU LXI.

Grigori Vodă II Ghica.

Aceasta kş dare de banî, a mijlocitş şz-lş strşmste la domnia gerei Mşntenewtî, fiindş kş aceasta era mai
mşnóşz. Elş a mşritş vşmile, kare pşnpş atşnşî e-
raş fórte mişî; din aceasta a resştatş mi pşefaye-
rea în venitşrile Mşnpştirilorş, kare dşnpş xrisóvele Domni-
lorş de mai nainte eraş skştite de vamş. Dar dşnpş o dom-
nie de doî anî, Pórtă earşmî l'a strşmstatş la Moldova.

D. Chr.
1733.
După chro-
nicele lo-
cale.

A treia domnie a lui Constantină Vodă Maurocordatū.

Dşnpş strşmstarea lşî Grigori Vodz Gika, Pórtă a tri-

Dupe Chr. 1735. } misă de a treia 6ră Domnă ne Konstantină Masro-
 Dupe chro- } kordată. Atănce, deskizăndă-se resbois între Asstria
 nicile lo- } mi Tărgia a intrată în geara Româneaskă snă ge-
 cale. } nerală kă snă nămră însemnată de omțire. Konstantină
 Vodă, kăm a vătătă kă Nemgi s'anronie de Tărgoveștea,
 a fagită neste Dăntre în Tărgia; iar boeriă aș stată ne lokă.
 Pe șrmă viindă Konstantină Vodă kă mare nămră de Tărgi,
 Asstriaui, vătăndă-se în nămră inferioră, s'aș retrasă kătre
 mănji. Tărgi s'aș lătată dăntre ei, mi ajungăndă-i i-aș bătătă
 la Piteuti mi la Pierminară, mi i-aș învinsă. Dăntre ațea-
 sta i-aș mai bătătă mi în alte lokră, pătă țe i-aș skosă
 mi din țele țină jădege de neste Oltă. Pe șrmă, fătăndă-
 se năce la anslă 1739, Banatălă Kraiovei s'a lătată în stă-
 pătireă Tărgiloră. Ațeastă geară în kărsă de 18 ană află-
 ndă-se sub stăpătireă Asstriei s'a gșvernătă dăntre legile ge-
 rei, kă Divanălă mi 6răndăselele sale de mai nainte. Kon-
 stantină Vodă mai adăogăndă 100 mi lei ne lăngă tribă-
 tălă gerei, mai dăndă apoi mi dăsră la Tărgi, a isbătătă a
 inkorpora eargăni Banatălă kă geara Româneaskă. răndăindă
 Bană ne Mateis Kantakszenă. Iar boeriă Măntenă, kăgi se
 află desnre mănji aș trekătă kă Asstriaui în Tranailvania,
 iar ței desnre kămuie aș venită la Konstantină Vodă. Dom-
 nălă mai țărziă a skosă Itlakă-firmană, saș karte de erta-
 re împărtăaskă, dăntre kare togă emigrăji, înmătiungăndă-se
 de kătre Lakoviă komandirălă Transilvaniei, s'aș întorsă în
 geară, nessăpăgi mi fătă îngrijire.

Dăntre ațea, konsătăndă-se Domnălă kă Mitropolitălă,
 kă Eniskonsălă mi kă boeriă, nrin komăntă îngelegere aș fă-
 ktă Reforma, saș pefăcere generală în t6te răndăselele ge-
 rei. A rădikătă de la Măntăstiri mi dările kare le da, mi
 milele kare le primeă dăntre xis6ve, înfiingăndă mi o eni-
 tronie asșura loră. Boeriloră¹, lăndă le venitări e kare le
 aveă ne din afară, le-a reglătă lefi dăntre treanta mi karak-
 tersălă loră. A reglătă mi gradările boeriloră, nămindă ne

1 Prin kăvătălă Boeri se îngelegăă fătăgionariă în aktivitate.

(Nota Tradăstoriăslă.)

avei ce ajnsese la dregătorii mari mi primise ranguri *Ve-liuî*, iar ne avei ce se trageaș nsmăi din boeri mi nș ajnsese la dregătorii *neamsrî*, ne kare i-a sktitș mi de dșrî. Pe boerii miçi, adekș ne çei de starea a treia i-a nșmitș *Mazili*, sktindș-i de *Vinșritș* mi *Dejmsritș*. A organisakș tôte chele-l-alte profesișni. mi a rșdikatș tôte dșrile chele vekî, prekșmș *Birslș*, *Sama mikș*, *Illokonslș steagslș*, *Heveuile*, *Pogonsritslș*, *Vșkșritslș*; iar în drentslș avestora tôte a xotș-rștș ka fie kare Romșnș ¹ sș dea kște 2 1/2 lei la *Ųfertș* (trilșnie) saș zeye lei ne anș; a mșritș însș zevșzelele prodșktelorș, afarș de *Oieritș*, *Vinșritș*, mi *Dejmsritș*, ne kare le-a lșsatș ka mai nainte.

Pșnș ne timnslș avesta, eraș sate întregi de Romșni boeremti mi de robî [Ųigani sklavi] mșnșstiremti, kari nș plșteaș darea de o potrinv kș Romșniî liberî. Domnslș i-a liberatș mi ne achemtia, ne sniî kș voea ne algiî fșrș voea stșpnșnilorș lorș; iar snre mșngșerea Mșnșstirilorș mi a boerilorș le-a datș nentș servigș Skștelniçi mi Poslșmniciî. [Vezi amezșmșntslș avesta pre largș la tomșlș III.]

Avestș Domnș a înșingatș mkolî nentș limba Elinș, Italianș mi Slavonș saș Rșmșneaskș ², a amezatș rșndșele nentș felislș jșdekșgilorș mi a adșșș đeara la snorire mi la îmbsnștșgire. Dar Domniî maziliğî de la Konstantinopol, rșvnindș bșnș-starea în kare ajnsese đeara. aș snoritș darea đerei kște îmnrșgșie, nentș ka sș kanete Domnia. Dșnș ačeasta, flindș kș Konstantinș n'a voitș sș dea atșta ssmș kștș algiî, Pôrta l'a destitsatș, dșnș çe a domnitș 6 ani mi 2 lșni.

1 Prin kșvșntslș *Romșnș* astorislș îngelege ne đșranslș sșteanș, kșçi, nș nșmăi ne timnslș astorislș, dar mi kîar astșzi, mșlgi din boeri se rșmșneazș a-mi zice Romșni, preferândș a fi fșrș nașionalitate de kștș a se kșfșnda kș promtiî de Romșni.

(Nota Tradșktorislș).

2 E kșriosș kșmș astorislș konfșndș limba slavonș kș čea romșnș.

(Tradșktorislș).

Rakovigă, mi dău o domniă de trei ani mi noă lăni se destitigă.

A duoa domniă a lui Grigorie Ghica.

Avea, kăutîndă iarăși kă banî uentru a doa ôră domniă, mi viindă la tronă, a șmată adăsnarea dă-
 riloră dău sistema lui Konstantină Masrokordată; a D. Chr.
1748.
Duple chro-
niclele
locale. mai adăogată mi la Oerită kîte șnă bană mi jsmăta-
 te de fie-kare oaiă, uentru kare nînă atănuî se nătea vînă
 narale. Avea a făkă mănăstirea sfîntăsi Panteleimonă
 afară din Băkreuți. în kare a fîndată mi șnă șpitală me-
 nită a se gînea kă fondășile Monastirei.

Întîmîndă-se a mări Grigore Vodă Ghica, boerî aș
 trimisă îndată șnă kșrieră la Konstantinopolă kă Arză, saș
 șnălikă, kătre Poartă kă să le dea domnă nre fișă săș Be-
 zadea Skarlată. Totă d'odată aș nlekată mi kîș-vă boerî
 kă să se nîngă la Pôrtă asșura greșăș dăriloră, asșura
 keltșeliloră mșkarelsăsi, asșura înnietărei Tșviloră, mi asș-
 nra altor sșbiekte vătămătoare gărîi, mi mai kă seamă a-
 șșura deseî skimbări a domnăsi.

Afîndă-se atănuî Kanșkexaia al domniei șnă boeră a
 nșme Bama Mixalonolă, sokrăsi lui Beizadea Mateiă Gika, ka-
 rele era mare dragomană ală Porgel, avea, kșmă aș pri-
 imită Arzăsi trimisă de boerî, a nrefăkăsi nșmele din nă-
 șntă mi a nșș nșmele ginerelei sșș, mi aș felă nrin mij-
 loșirea amăiloră sșî înfășingă ne lîngă Poartă mi nrin dare
 de banî, s'a făkăsi domnă ginerele sșș Matei Gika. Avea,
 nlekată să vie în gără, se întîlni în kale kă Boerî ce ve-
 niaș kă înșășinarea arătă mai sșș, mi sșșindă le kă ellă
 va îndrenta nevoile gărîi, i-a îndănekată de s'aș întorsă.

DOMNULU LXII.

Mateu Vodă I Ghica IV.

Avea, viindă în geară, a făkăsi mște neajășșșri Boe-

D. Chr. 1752. } riloră kare nlekaseră la Konstantinonole kă ulinperi.
 Dupe chro- } Aчештіа, ne mai nstîndă sferi assuririle lăi. aș
 nicle } trimisă assura lăi doleană la Поarta. Поarta a o-
 locale. } rîndsită ne snă Kausgi-basha, kă înștrăinare kă să черче-
 teze lăkrșrile la Băksremti. Domnslă a orîndsită pzitori
 nentă kă să nă meargă nimeni la dînsul să se tingăaskă.
 Dar în zioa de sfîntă Konstantină, ne kîndă Domnslă se a-
 fla la Mitronolie la biserikă, aflîndă-se mătă noporă adănată,
 s'aș sklată kă togii kă strigări mi kă sgomotă mi lăindă ne
 Mitronolită înainte înnreșă kă boeri, s'aș dășă la Kausgi-
 basha mi i-aș dată ssulika în kontra Domnslăi. Aчesta tri-
 miăîndă-o la Konstantinonole, Поarta destită ne Mateis Vo-
 dă dășă noă lăni de domniă.

DOMNULU LXIII.

Constantină Vodă IV Cehană.

Aчesta era fiulă lăi Mixais Vodă Rakovigă. Mai na-
 D. Chr. 1753. } inte făseșe Domnă la Moldova, mi astă dată dășă
 Dupe chro- } mijlovirea Snătarăsi Mixalake, kare era Bani-Kană
 nicle } Кexaia, a kăpată domnia părei Rămănești. Vi-
 locale. } indă în părg, elă a orîndsită Kančimală, să adăntoră de
 bani, ne ginerile să postelnikslă Geanetă. Dómnslă, fiindă
 datoră posigisnea sa aчestoră dăoi ómeni mi stăpnîndă-se
 de kătre ei, șma kă străngerea dărilor mi găvernslă pă-
 riă să se făkă dășă voia mi kondăcherea loră. Boeri, vă-
 zîndă kă lăkrșrile din ăe în ăe mērgă mai răă, s'aș kon-
 siltată între ei mi aș skrișă în sekretă la Kraiova. Epi-
 skonslă mi kă togii boeri de akolo aș nlekată la Konstan-
 tinonole. Domnslă, kămă a simgită de aчesta, s'a înștră-
 mēntată, mi kemăndă ne boeri, a stată la învoială kă dă-
 miă mi le-a promișă kă să nă la din părg mai mătă de
 trei mi de pēngi de bani ne ană, să goneaskă ne Postelni-
 kslă Geanetă din părg mi să se trimigă snă boeră romăndă
 kă Kaus-Kexaia la Konstaitinonole. Boeri mălgămindă-se,

aş trimiş îndată mi ajungând ne Eniskonslă Rămnikslă
 kă Krăloveni la Andrianopole, i-aş întorsă. Kă aşeste în-
 învoiele s'aş arătată de odată mslgsmiţ mi Suptarslă Ma-
 nolake, kare era Baunş Kanş-Kexaia; dară ne şrmă, min
 dare de banl, aş skosă firmanş innşrtesekş, kă kare a esi-
 lată la Ținră ne doi boeri Văkremitl, mi aş gonită din
 Konstantinouole ne boerslă romănş trimiş kă Kanş-Kexaia,
 nentă kă şă îngrozeaskă nre Ței din geară mi şă-mi imlinea-
 skă skonşrile. Domnslă, îngrijindă-se kă şă nă se mai dea
 nlşngerl asşnra lăi la Pórtă, a mijlovită de s'a strămstată
 iarmlă la domnia Moldovl, dşnă Țe a domnită şvi trei anl.
 În anslă 1754, adikă în ală dşoilea anş ală domniei lăi, a
 mşrită mi Sşltanslă Maxmştă V mi în lokş-i s'a nşşă frate-
 le seş Sşltanş Osmanş III.

A cincea domnie a lui Constantină Vodă Maurocordată.

Kă toate kă aşesta avea mare trecere la Pórtă, dom-
 nia însă n'a nştă'o kăuata de kăţă urin dare de banl. Viindă kă domnia, elă a şrmată a adşna dă-
 rile dşnă modăslă adontată de uredşesoril şăi, nen-
 tră întşmminarea keltşeliloră sale. Dar geara, vşzşndă-se
 innovşrată, s'a nlşnşă asşnra lăi la Pórtă, kare l'a mi des-
 stitsată dşnă dşoi anl mi mşse lşnl de domniă. În anslă
 ală dşoilea ală domniei aşestsia a mşrită mi Sşltanslă Os-
 manş III, mi s'aş fşkştă imşşrată Sşltanş Mşstafa III, fşşslă
 lăi Axmetă III mi vşră lăi Osmanş III.

DOMNULU LXIV.

Scarlată Vodă I Ghica V.

Aşesta era fiş ală lăi Grigore Vodă Gika mi frate kă Mateiş
 Vodă Gika. Dşnă Țe a fostă mai întşis Domnă ală
 Moldovei, s'a strămstată la Domnia gşrei Mşntenemtł,
 însă kă mşltă dare de banl. Aşesta, kă tóte kă străn-
 gerea dşriloră o fşkă dşnă orşşndşeala Domniloră Țe-lă ure-

vedase, totuși a arătat nlekare ka s̄ fakz mi bine gerei. A dat̄ s̄snlikz la Pórtz aszura absszilorz mi a întinderei Tszuilorz în gearz, mi, keltzindz neste patrz s̄ste miî lei, a isbs̄tit̄ s̄z se r̄ndseaskz s̄nz̄. Mszela Efendi, s̄nz̄ Kapzgi-bama, mi s̄nz̄ Teftigiş, kariî aş gonit̄ ne Tszui înnresnz̄ k̄z vitele lorz neste Dsztre, — î-aş m̄rginit̄ de a mai k̄lka geara, a n̄z n̄stea veni de k̄t̄z k̄z̄i-va kapaniî k̄nosk̄z̄i, m̄rin ut̄irea mi învoirea Domnuls̄i ka s̄z k̄mpere zaxerele k̄z b̄nz̄ tokmealz̄ pentrz̄ trebs̄inga înn̄r̄z̄giei, — or̄ndseal̄z̄ kare se n̄zeme mi p̄nz̄ ast̄zi.

Kz̄ tóte n̄rtz̄rile sale chele b̄nz̄ k̄tr̄z boeri, kz̄ tóte serviz̄rile che a f̄k̄st̄z gerei, kz̄ tóte k̄z n̄z s'a dat̄z niçi o pl̄ngere aszura l̄i, Pórtz însz̄ d̄nz̄ înnlinirea de trei ani de domnie l'a destitsat̄ f̄rz̄ niçi s̄nz̄ k̄v̄nt̄z̄.

A şésea domnie a lui Constantinū Maurocordatū.

Acest̄ Domn̄, de mi ka om̄ş era n̄rea b̄nz̄ mi bl̄nd̄ş, D. Chr. 1761.
Dupe chro-
nicele
locale. } dar fiind̄z k̄z mi ast̄z dat̄z d̄dz̄se m̄lgī ban̄i ka s̄z ia domnia, mi fiind̄z k̄z f̄k̄s̄se m̄lte datorii la Konstantinonole, a fost̄z nevoit̄z s̄z însz̄zineze geara k̄z m̄lte f̄ls̄ri de d̄r̄. Pe l̄ngz̄ ačeste, fiind̄z k̄z avea boeriî greçi doi Kapz-kexala din doz deosebite fatrii, mi fiind̄z datoris̄ k̄z ban̄i la am̄ndoî, eraş čerte neîncetate între ei, k̄z̄i čelş̄ mai v̄kiz̄ pretindea s̄z fie pl̄tit̄z mai nainte, mi čelş̄ mai noş̄ asemin̄e. Dszm̄niile dintre Kapz-kexaele f̄k̄sz̄ fatrii mi între boeriî din gearz, kari încenz̄z a se perseksta mi a se m̄nka s̄niî ne algiî. Folosind̄z-se de asemine intrigī Bama Mixalonis̄, agent̄lş̄ l̄i Konstantinş̄ Vodz̄ Čexanş̄, a f̄k̄st̄z de a venit̄z k̄z̄i-va din boeri la Konstantinonole ne f̄rim̄ş k̄z pl̄ngere aszura l̄i Maşrokordat̄. Pórtz, d̄nd̄z kredingz̄ boerilorz̄ ačestora, a voit̄z s̄z le fakz̄ drentate; dar, pentrz̄ ka s̄z n̄z simḡz Kapz-kexaelele l̄i Maşrokordat̄, s'a ar̄tat̄z f̄ḡim̄ş k̄z n̄z krede pl̄ngerile boerilorz̄, mi a trimis̄z s̄nz̄ Kapzgi-bama k̄z s̄nz̄ firmanş̄ de înt̄rire mi k̄z s̄nz̄ alt̄ş̄ firmanş̄ sekret̄ş̄ de des-

titzare. Domnii a emiță înaintea lui Kapigi-bama mi l'a primită kă mare ceremonie. Tărkii veni la Kerte domnească; yeti mai întăis firmanii de întărire; ne srmă skose făr veste ne avelă de destătare, mi dăpă yetire arestă ne Domnă mi konfiskă tôte averile sale; dăpă kare-lă lă kă elă la Konstantinople, dăpă ună ană mi ontă lăni de Domnie.

A doua domnie a lui Constantină Vodă Cehană.

Avesta, viindă kă domnia, a lăsată Kap-kexala ne Bama Mixalonlo; dar ună Snatarisă Stavraki (ce D. Chr. 1763. Din chronicele locale. se zicea mi Stavrakoglă) avândă infisigă la Pörtă mi la împărată, isbăti să se fakă Kap-kexala mi să esileze ne Mixalonlo. Avesta, mărindă la Pörtă ne boerii din țeară kă vină adese kă plăngeră minchinose asăpra domniloră, a trimisă ună Kapigi-bame kă firmană de a arestată în pșukăria de xodj ne o mslgime de boeri, ne kări ũ kinsea, pănă ce kăstă; să skane kă dare de bană. Avestea le fărcea înadinsă nentră kă să slăbească ne boeri, mi să-i îngrozească, nentră kă să nă mai vie kă plăngeră la Pörtă asăpra dăriloră mi a absăriloră Greviloră fanariogă. Dar abia domni Konstantină Vodă zeye lăni mi ontăne zeye zile, mi din kassă kă bea mslă melissă mi alte lăkrări snirtose, mări mi se înmormăntă la Mitronolia din Băkrēmăti.

DOMNULU LXV.

Stefană Vodă Racovită.

Avesta era frate lăi Kostantină Vodă Cehană. Kăpă-tăndă domnia prin prea pșternikisă Stavrakoglă, srmă să askalte tôte pșnerile lăi la kale kă ordine. Stavrakoglă întră altele flă pșse la kale kă, kă să D. Chr. 1764. Dupe chronicele locale. îngrozească ne boeri, să spănzăre ne doj, nentră kare ũ mi skose ună firmană mi i-lă dete ne askănsă. Viindă Dom-

nsiș în gear, kmș intra kș ceremonie în Bșksremti, a datș ordinș îndatș de aș nrinsș ne snș Stolniksiș Stefanaki mi ne George Bșzeskș mi 'i-aș spnzșratș ne snsiș în pórta din sșsș mi ne altsiș în cea din josș a kșrgei Domnemti. Aveasta s'a întmulatș în zioa de 26 Anrilie. Dșnpș aveasta a înčenstș a skóte o mșlgime de dșri grele ne gear. Presimșindș însș kș aș sș dea plșngere asșnra lsi la Pórtș, a skrisș de i-a mai venitș snș firmanș, kș kare a arestatș o mșlgime de boeri mari. Apei kșpi aș rșmasș liberī, infrikomșndș-se de ceea ce s'a întmulatș celorlalș, nș kștezarș a rosti niči kșvntș desnre nevoile derei. Dar ponorșlș, ne mai pștndș sșferi greșșșile, s'a revoltatș, mi înčenndș a trage klonotele cerea liberarea boerilor¹ mi imșșșinarea dșrilorș. Stefanș Vodș, dșnpș tisnerile la kale ale ómenilorș lsi Stavradi ce avea ne lșngș elș, trimise o-sta i inarmagi mi rșsini ponorșlș, șșizndș mi trei ómeni. Pamiī din četșșile tșrșemti, aflndș desnre așeste, aș skrisș la Kșntantinonole kș tóte nekșviinșgele așeste se fakș din kasssa lsi Stavradi. Aflndș-se totș odatș la Konstantinonole mi Xanslș de la Kșrmș, s'a impresionatș mi elș de relele derei mi a șșrșitș la imșșrșșie de s'a spnzșratș Stavradi inainte a kasei sale; iar Stefanș Vodș s'a destișșatș kș mare șrgie, konfiskndș-se tóte averile, dșnpș o domnie de snș anș mi mēse lșni.

A doua domnie a lui Scarlatș Vodș Ghica.

De mi domniile așșnseserș a se da ne banī, totșmi
 D. Chr. 1765. } kēndș cea mai mikș plșngere a derei așșngea la
 Din chono- } asșșlș imșșrșatșlș, se fșcea alegerea mai bșnș. Ast-
 nologiele } felș astș datș, kșnoskștș fiindș Skarlatș Vodș Gi-
 locale. } ka ka omș anlikatș la virtște, i s'a datș domnia kș mai
 pșșinș dare de banī. Așesta, vșzndș kș o pronrietate a

¹ Se vede kș ne atșșșe boeriī eraș nrea bșni partlogi, de se șksla ponorșlș în favórea lorș.
 (Traducțioriulu.)

unei Sultane Sofia, nămity Odaia Vizirălei, fiindă anrone de Brila, adăcea gherei mare pagăbă mi strikăyăne, s'a tokmită kă nămita Sultanz ka să-i dea kăte 25 mi lei ne ană. mi promietatea să rămăe a statălei. Ayeastă tokmeală se păzemte mi pănă astăzi ¹. Avestă Domnă a făkătă mi Mănăstirea sântălei Sniridonă în Băkremti; dar dăntă o domnie pacyikă mi linimittă de snă ană mi mēse lăni, mărindă ne tronă, s'a înmormintată în ayeastă biserikă.

DOMNULU LXVI.

Alessandru Vodă Ghica VI.

Dăntă mórtea lăi Skarlată Vodă, înainte de a se da niyă o mīre desne ayeasta la Konstantinopole, s'aă { D. Chr. 1766. Dupe chro- nicăle locale. adănată Mitropolitălē mi boerii, dăntă îndemnsălē Dómnei, mi aă făkătă cherere la Pórta ka să le dea domnă ne Aleksandră Vodă, fişlē mortălei. Dăntă stărsin- ga mi a Kăns-kexaeleloră de la Konstantinopole, Pórta i-a trimisă semnele domniei. Peste doi ană, însă Pórta, dekla- rindă resboiă Răsiei (în anălē 1768) mi bənsindă kă Ales- sandră Vodă, fiindă urea jăne, n'ar pstea kărmăi deara kă vredniăie, l'a destitătă fără niyă snă kăvintă mi a rəndăită ne vărslă săă Grigori Vodă Gika.

1 Tăryi, în bătăliile kă Poloniă, prinzandă adese ori robă din nărgile Po- loniei, aă statornicită o kolonie în lokălē arătată, kare s'a nămită Odaia Vizirălei, iar Tăryemte Vizir-Kislası. Vizirălē aela, avăndă de sogie o Sultanz nămită Sofia, dăntă mórte a lăsată pponrietatea ayeasta sogiei sale, kare o stănănea kă Bostangii tăryi. Lokălē ayeasta, săb protekgyi- nea nămitel Sultane, se făkăe adănostălē tătyoră făkătoriloră de rele, kari emiaă de akolo mi făceaă felărite înkăgeri mi pădăyăni în im- prejsimă. Pentru asemine kasse, Domnălē s'a învoită kă Sultana, nre- kămă s'a arătată mai sşă.

DOMNULU LXVII.

Grigore Vodă III Ghica VII.

Acesta era fiul mareșal dragoman al Porței Alessan-
 D. Chr. 1768. } drs Gika, mi nepotș lăi Grigore Vodă Gika. Afli-
 Dupe chro- } dă-se mi acesta mai înainte mare dragoman mi
 nicole } Domnș în Moldova, kă inflsinga țe avea ne lingș
 locale. }
 Pôrț a kăpătatș domnia gerei Măntenemți. Pe timpșlăș a-
 țela, aș lăatș Rămii țetatea Xotinșlăi mi tôte Moldova. La
 Fokșană viindș șnș Polkovnikș Nazarie Karezinș kă omțiri
 șmóre, adekș Kazachı, Volintiri mi Iegșri, a trimisș ne Vo-
 lintiri pânș în jșdegele Praxova mi Ialomija kă șz onrea-
 skș ne loksitori a se șșșșne Domnșlăi. Atșnțe boeri țe
 era în slșjbele domniei, retrăgîndș-se, Domnșlă a înțenșțș
 șz-ı măștre, zikîndș kă șintș îngelēmı kă Rămii, mi le-a
 ordonatș șsb ameringare de șrgie împărzteaskș kă șz mear-
 gș șz rșșșingș ne Volontiri. Boeri atșnțe se konsșltarș
 mi trimiserș ne șnșlăș din ei la Kolonelșlăș Nazarie șz se rô-
 ge pentrș ațeasta. Kolonelșlăș însș nș le dete niț o askșl-
 tare, flindș kă lșase utire kșmș kă Șrfa Valisi, karele se a-
 fla la Galați kă 12 mi omțire, pama de la Brșila kă 15 mi
 mi Grigori Vodă kă 5 mi, ulîșșșșș șz vie șz-lăș lovenskș
 de odatș din trei pșrșı. Ama darș, lșșndș 800 Volintiri
 kă șz tae drșmșlăș lăi Grigori Vodă, elș s'a șnitș kă Kaza-
 chı mi Iagșrii țe venise șsb Polkovnikșlăș Fabrițıș mi-a
 nlekatș șure Galați.

Volintiri, înaintîndșș șure Bșkșremți, la 7 okt, a a-
 nșlăi 1769 în zori de zior aș intratș în oramș fșrș niț o
 înnedekare. Ponorșlăș, krețndș kă omțirea rșșșșșș vine
 șz-ı dea drentșrile nerđte, libertatea doritș mi mătșșșșșș
 nevoilorș, se șni kă Volintiri mi, kă pșđınș lșntș, togı Tșr-
 çıi din Bșkșremți fșrș șçımi saș fșgșrıđı. Totș odatș aș
 prinsș mi ne Domnș, kă togı boeri Greçı de ne lingș elș
 (afarș de Doamna ne kare o lșșșș la Konstantinopol kă
 koniı) mi l'aș trimisș la Moldova, de șnde anoi fș trimisș
 la Petersburgș Dșpș ațeasta Mareșalșlăș Romișngovș rșn-

dsi guvernatoris ne Snatarslă Părvă Kantakszenş. Atsne aş trimiş din nartea ȡerei la Petersbergş mi denştagi ne Vistierslă Grigorie, ne Vistierslă Mixail Kantakszenş mi ne marele Logofătş Nikolae Brănkoveanş.

Nazarie mi kş Fabriş, bătândş ne Ţrfa Valisi la Galaş, l'aş învinsş mi l'aş învinsş neste Dănpere. Akolo aş urinsş mi ne Konstantinş Vodă Maşrokordatş, karele era de a natra óră Domnş în Moldova, mi l'aş trimiş la Iaş, şnde a mi mşritş. Dănp aşeasta Nazarie, întorkândş-se la Băksremţi kş Kazachi, şnde ajansese mi Maioreslă Andrakş kş 418 Iegări, aş ălekatş kătre Gărgiş. În kale a întălnitş şnş kornş de ómtire Ţăruş, kare nşmera neste 14 mi ómenş. Kş nşgina ómtire aş avea, nebizzindş-se a se bate kş Ţăruş, s'a înkisş în Mănpştirea Komana, mi a trimiş resursşş lă Andrakş mi Snatarslă Părvă Kantakszenş ka şă-l vie întră ajătorş. Asediatş de Ţăruş, s'a ȡinşş treş zile. La 11 Dekemvrie kătră searg, arătândş-se ómtirea aş venea întră ajătoris, Ţăruş aş tăbăritş asşpra ei mi, kş nşmărlşş lórş ăelş mare, aş sfărămat'ó, şvizindş mi ne Maioreslă Andrakş mi ne Snatarslă Părvă. Atsne a venitş la Băksremţi generalşş Zametinş, kş şnş kornş de ómtire regşlatş, desure kare aşzindş Ţăruş, aş nărsitş assedisş Komaneş mi aş fşgitş la Gărgiş. Kş kinslş aşesta aş skăpatş Polkovnikşş Nazarie, mi Rşmiş aş kşnrinsş ăele 12 şşdege ale Romănei marş. Ţăruş, kari ȡineaş inkă Banatslă Kraiovei, aş prokematş Domnş ne Postelnikşş Manolaki Rosseti, karele se afla Kaimakamş akolo. Aşesta, skşlindş-se kş ómtire tşrăeaskă ka şă vie la Băksremţi, s'a bătşş kş generalşş Zametinş, mi rămăindş învinsş, a trekşş neste Dănpere. Zametinş a statş în Băksremţi nănz ne la înăenşţlăş lă Maş 1770; mi nre kındş se năpara ka şă se loveaskă kş Ţăruş în bătăe generăş, nrimi órdinş şă se retragă kş tóte ómtirile lă în Bassarabia. Boerş din Băksremţi atsne, kompromişş nentă devotamentşş aş aş fostş arătatş kătre Rşmi, aş kăstatş şă fşgă de şrgia tşrăeaskă: şniş aş trekşş în Transilvania, alȡi s'aş dăşş dănp Măskali în Moldova. Aşeastă, ntire kăpătind'ó Manoli Vodă, s'a skşlatş

îndatǎ kǎ Rǎmeli Valisi, mi trekǎndǎ kǎ omtire în ȝeara Mǎnteneaskǎ, aǎ venitǎ în Bǎksremti.

DOMNULU LXVIII.

- *Manoli Vodǎ Rosseti, dupǎ muma.*

Avesta, kǎm a intratǎ în Bǎksremti, a skrisǎ îndatǎ
 D. Chr. 1770. } boerilor mi lǎksitorilorǎ kari eraǎ emigranȝi, îndem-
 } nǎndǎ-i sǎ se întórkǎ la kǎminele lorǎ. Dar în kǎ-
 rǎndǎ veni mtire kǎ, dǎnǎ viktoría renǎrtatǎ de Feld-ma-
 remalsǎ Romiangovǎ în Bassarabia la Gǎra-Kalsǎi, snǎ ge-
 neralǎ Maiorǎ nǎmitǎ Xlebǎ a lǎsatǎ Brǎila, mi kǎ Brigadi-
 rǎlǎ Gǎdovici vine asǎnra Bǎksremtilorǎ. Atǎnȝi Rǎmeli
 Valisi kǎ omtirea a trekǎtǎ neste Dǎnǎre, iar Manoli Vodǎ
 neste Oltǎ la Kraiova.

DÓMMIA RUȘȘILORU.

Guvernulǎ Divanulǎ.

Intrǎndǎ omtirile Rǎsemti de a doǎa órǎ în Bǎksremti,
 D. Chr. 1770. } Romiangovǎ a amezatǎ snǎ Divanǎ, saǎ adǎnare de
 } boeri pǎmînteni, nentǎ kǎrǎmsirea ȝerei ¹. Komā-
 dirǎlǎ Generalǎ Oligǎ s'a dǎsǎ kǎ o parte de omtire asǎnra

1 Mai întǎis s'a ȝetitǎ snǎ ȝkasǎ, saǎ ordinǎ imperialǎ, atǎtǎ kǎtre
 klerǎ kǎtǎ mi kǎtre poporǎ, kare konrindea kǎ, pǎnǎ nǎ se va face
 naye mi nǎ se va pǎne ȝeara la bǎnǎ orǎndǎealǎ, omtirile imperialǎ nǎ
 vorǎ linsi din ȝearǎ, mi în totǎ kǎrǎlǎ avesta se va pǎzi bǎna orǎn-
 dǎealǎ mi dǎntatea nentǎ togȝi. Totǎ odatǎ s'a rǎdikatǎ darea ne kanǎ,
 rǎmîndǎ a se strînge nǎmai dǎrile Komorei, kare eraǎ destinate dom-
 nielǎ, adekǎ Vǎmile, Oknele, Oferitsǎ, Vinǎritǎlǎ mi Dejmǎritǎlǎ norȝi-
 lorǎ mi alǎ Albinelorǎ. Iar Divanǎlǎ sǎ îngrijeaskǎ nentǎ îndestǎlarea
 omtilorǎ dǎndǎ ȝele trebsinȝioǎe din ȝearǎ, prekǎmǎ grǎǎ, orǎǎ, po-
 rǎmbǎ, fǎnǎ, karre nentǎ transportǎri, lemne nentǎ kasarmȝi mi Sni-
 talǎri, mi salaxori nentǎ redǎte mi nentǎ reparatǎra ȝetȝilorǎ Brǎila
 mi Giǎrgǎs.

Gîsrgîslî, mi l'a lăatș; dșnș kare mșrîndș, s'a înmormen-
tatș la Mitronolie. Peste nșgînș Generalîlș Krîgenie s'a
dșsș la Kraïova mi a gonitș ne Manoli Vodș, karele se afla
akolo. Dșnș aceasta, retregîndș-se generalîlș Krîgenie snre
Bșksremtî, Tșrçîî aș venitș earșmî kș Manoli Vodș mi aș
okșnatș cele çinçî jșdege de neste Oltș. Mai tșrçîș rîndș-
îndș-se generalîlș Potemkinș kș altș omîtire, a trekștș Ol-
tșlș mi a tșbșrîtș auróne de Tșrnș, șnde aș ajșnsș mi ge-
neralîlș Gșdș kș o altș omîtire. Pe lîngș așemutia a mai

La 18 Noemvrie 1771, s'a nșmitș Brigadirîlș Mederș, uremedînte
mi membrș al Divanșlî, kș însșrîinare de a se koresșnde kș Feld-
maremalșlș mi a nș se mai lșa deslegarî mi ordine de la Komandirîlș
omîtirilorș, çî de a drentșlș de la Feld-maremalșlș. Iar Divanșlș era kom-
nșsș ast felîș.

Doi Vornîçî marî, kari aveaș Denartamentș senaratș nentș anelșlș
proçesselorș jșdekate mi nentș ka șz nș se fakș nedrentate îñ tribș-
nalele din jșdege.

Suștarîlș, kș îngrijirea așșura menșlșrîlorș domnieî, așșura nșçel
fșkștorîlorș de rele, așșura întregînerelî nodșrîlorș mi a drșmșrîlorș.

Marele Vistierîș, kș îngrijire de a adșna venîșrile statslș, mi a da
seamș la îñkîerea anșlș de întrebșîngarea lorș. Keltșelele çele ordina-
re se fșçeaș dșnș ordine șșbșkrîse de togî boerîlî Divanșlî mi de Bri-
gadîrî; iar çele eștraordinare dșnș deslegarea Feld-maremalșlș.

Marele Logofștș, marele Klșçerîș, marele Pașarnîkș mi algî boerî,
aveaș însșrînșrî diverse nentș servîçrile gșrîlî mi provisionarea om-
tirîlorș. Marele Logofștș însș nșrta kançelaria Divanșlî. Iar pe lîngș
çelî doi Vornîçî se rîndșise mi algî boerî ka ajștori.

Pontrș orî çe neîngelegere mi nedșmirire, se adșnaș togî boerîlî Di-
vanșlî, de fağș kș Brigadirîlș mi kș Mitronolîtslș, kș totș klerșlș e-
klesîastîkș (dșnș datîna veke) nentș ka șz-mî dea nșrerea fie-kare.

Aga, avea îngrijirea oramșlî Bșksremtî ka mai nainte.

Îsnravnîçîlî de jșdege, fșçeaș analogia çelorș çe se çereăș din gea-
rș dșnș ordine, fșr' a se abate îñtrș nimîkș fșrș mîtirea boerîlorș Di-
vanșlî.

Feld-maremalșlș a datș mi rangșrî de Banî, Vornîçî, Logofșlî, Suș-
tarî, Vistierî, mi altele, însș fșrș kaftansrî. Rîndșirile îñ postșrî se fș-
çeaș nrîñ natente tînrîte, saș nrîñ ordine kștre Divanș mi kștre Bri-
gadîrî; mî fie-kare fonkçionarîș avea mi venitș dșnș postșlș mi gra-
dșlș șzș.

Îñ lșna Noemvrie a anșlî 1773, boerîlî aș trimîș Denștağî kștre
Feld-maremalșlș karele se afla la Fokmanî, kș çererea șrmștórelorș îñ-
drentșrî îñ rîndșeala Divanșlî, adekș:

venitș mi Prinținele Renninș, karele s'a rëndsitș komandirș în lokslș lșl Oliğș. Tșrçii de neste Dșnrș, aflândș kș Moskalii çe pșzeasș Gișrgișlș eraș nșmaï vre o sștș, aș trekștș în nșmșrș maï mșltș de 50 miș; iar Rșmii, dșnrș o mikș resistingș, aș pșrșsitș çetatea de bșna voe.

Kneazslș Reuninș, așzindș de açeasta, a lșsatș la Tșrnș nșmaï ue Potemkinș, mi elș kș çel-l-alği generalï mi kș omșirea çea maï mare s'aș întorsș în Bșkșremti. Tșrçii înaintase pșnș în marginea kanitaleï la Mșnșstirea Vșkș-

Mitronolitslș mi çel doï Eniskoniș sș fie nelinsigï la Divanș.

Pentșrș fie-çe kazș sș se fakș maï întșl kibzșealș între boeri, mi ei sș dea sentinga înskriș. Iar kindș va fi desbinare, kaslș sș se jș-deçe de Mitronolitslș, de Eniskoniș mi de Brigadirï, dșnrș kare Brigadirșlș sș-lș xotșraskș înureșnș kș șnșlș saș doï din boeri.

Ordinele Divanșlșlș sș se fakș nrin Logofștșlș çelș mare, iar ale Visteriei nrin Vistierș, dșnrș xotșrșrea Divanșlșlș.

Çele trebșitșre omșirilorș sș se dea nșmaï dșnrș ordinșlșlș înskriș al Feld-maremașlșlș, saș al çelorș doï mari komandanșlș, çe se aflș în ȧara Romșneaskș.

Iar desnrș sarsinele boerilorș, aș çerștș șrmștșrele rëndșele:

Vorniișlș înureșnș kș kolegii lorș sș observeșe pșçeselș la Denartamentslșlș lorș, sș alșș îngrijire de nlașeri, rëndșindș mi denșrtșndș ne Vștavï nrin ntirea Divanșlșlș.

Logofștșlș çelș mare sș skrie xotșrșrile Divanșlșlș, sș rekomande șnșlșele ne la Denartamente dșnrș kșmș se kșvine, mi alte lșkrșri kșrente de atribșgișnile lșl.

Șnștarșlș sș îngrijeaskș menșilșrile, nodșrile, drșmșrile mi altele çe se ȧinș de fșnkșișnea sa.

Vistierșlș sș fakș vișele, saș analogie ne jșdeçe nentș çele çe se çerș din ȧearș, dșnrș otșrșrea Divanșlșlș; sș adșne venișrile, sș ȧie șokotelele mi sș dea semï la înkeerea anșlșl.

Klșçerșlș çelș mare sș la înșemnare de la Visterie desnrșxaxereșoș kștș trebșeute, nrin mșna sa sș se dea sșb adeveringș, mi sș fie rșș-nșnzștorș nentș ștrșmbștatea çe s'ar face ȧșranilorș la mșșșrș, dșndș șeamș Visteriei.

Aș sș îngrijeaskș de nodșrile Bșkșremșilorș, de rëndșeala oramș-lșl, de paza fokslșl, mi altele.

Marele Kșmșșramș sș nrivigeze vșnzarea mi mșrșrile negșȧștorilorș, mi nrin elș sș se komșniçe ordinele Divanșlșlș la negșȧștorï.

Serdarșlș sș alșș sșb însnekșișnea sa karele mi salaxorii, dșnrș înșemșareș Visteriei, mi așesta sș le trimițș ne șnde se çerș kș adeveringș.

îi învinge. Tȃrçii atȃnce, pȃrȃseskȃ Gȃsrgȃslȃ mi trekȃ ne-
ste Dȃnȃre. Manoli, vȃzȃndȃ emeksrile Tȃrçilorȃ, trece la
Sibiȃ în Transilvania. Generalȃslȃ Potemkinȃ, totȃ în anȃlȃ
ayela, bate ne Tȃrçii din Kraȃova, îi gonemte mi pȃne stȃ-
pȃnire ne chele çinçȃ jȃdege de neste Oltȃ. Feld-mareșalȃslȃ
Romiangovȃ organizeazȃ la Kraȃova șȃ Divanȃ întokmaȃ
ka çelȃ din Bȃksremȃti, mi deosebitȃ nȃmaȃ nentȃ gȃsvena-
rea jȃdegelorȃ de neste Oltȃ. Astfelȃs tȃtȃ gȃara Romȃnea-
a rȃmasȃ sȃb stȃpȃnirea Rȃșnilorȃ, afarȃ de çetatea Tȃrnȃ-
lȃi, kare nȃ se pȃstea lȃa din kassa tȃnsrilorȃ de la Niko-
pole, kare bȃteaȃ mi dinkolo de Tȃrnȃ.

Între ayeste Mȃssȃnoglȃ se face Vizirȃ. Pȃria, vȃzȃndȃ
atȃtea învingeri din partea Rȃșnilorȃ, vȃzȃndȃ kȃ a perdstȃ
Kȃrȃmlȃ, Bassarabia, Moldova, gȃara Mȃnteneaskȃ, mi tȃte
çetȃșile desne Dȃnȃre, a sokotitȃ a se nleka la pȃche. Fȃ-
kȃndȃ-se armistȃș (înçetare de bȃtȃe), s'a provokatȃ șȃ
Kongresȃ. Din partea Rȃsieȃ se nȃmi komitele Orloșȃ, mi
generalȃslȃ Obregȃkofȃ; din partea Porçei Osman-Efendi mi
șȃ altȃslȃ. Între ayemȃtia venirȃ mi mediatorȃ Ambassado-
rȃslȃ Austrieȃ mi ayela alȃ Prȃsieȃ. Ayemȃtia togȃ, adȃnȃndȃ-
se la satȃslȃ Goleșȃtiȃ din jȃdeșȃslȃ Slamȃ-Rimnikȃ (în anȃlȃ
1772) mi nenstȃndȃ-se șȃni asșura pȃçei, s'aș împȃrȃmȃtiatȃ.
Armistȃșȃ s'a respektatȃ pȃnȃ la kapȃtȃslȃ lȃi Așgȃstȃ. Pȃr-
ta çerȃ de a doȃa ȃrȃ Kongresȃ mi armistȃș de 6 lȃnȃ. A-
tȃnce s'a çotȃrȃtȃ sȃ se adȃne la Bȃksremȃti. Din partea
Rȃsieȃ a venitȃ generalȃslȃ Obregȃkofȃ; din partea Porçei Re-
iz-Efendin-Abdȃrazakȃ. Întrevorbirile s'aș șȃmatȃ pȃnȃ la
9 martie; dar nenstȃndȃ veni la niçȃ șȃ resștatȃ, Reiz-E-
fendi a trekȃtȃ neste Dȃnȃre, iar Obregȃkofȃ la Iamȃ, mi re-
șboȃslȃ s'a înçenȃtȃ îndatȃ.

Romiangovȃ trece Dȃnȃrea ne la Silistra, bate mi în-
vinge ne Tȃrçii, mi assedieazȃ ne Vizirȃlȃ la Șȃmla. Kom-
itele Soltikofȃ asemine trece Dȃnȃrea ne la Gȃsrgȃs mi taȃe
komȃnikȃçȃșȃnile, în kȃtȃ nȃ se maȃ pȃstea dȃçe Tȃrçilorȃ în a-
jȃstorȃlȃ Șȃmlȃi niçȃ de la Nikopole, niçȃ de alte pȃrçȃ. A-
tȃnce Vizirȃlȃ, vȃzȃndȃ-se atȃtȃ de strȃmtorȃtȃ, s'a nlekatȃ
la pȃche, kare s'a înkecatȃ la 1774. Dȃpȃ kondiçȃșȃnile stȃ-

nslate Rssia a întorsă Porgei Otomane geara Msteneaskă, Moldova, Bassarabia mi tôte 4etăgile loră.

În ansă avela a msrită mi Săltană Mstafa III mi ne tronsă seă s'a înălgată fratele seă Săltană Abdălxamidă I.

DOMNULU LXIX.

Alessandru Vodă V Ipsilante.

Făkzndă-se năcea între Tărci mi Rsmi, s'aă adsnată boeri la Bskremti mi, konsăltăndă-se nentă dom-
 nie, sniă aă alesă Domnă ne snă boeriă Stefană Pri-
 skoveană, iar algiă aă găsă kă kale să 4eară ne
 Manoli Vodă Rosetă. Îmbele nărgi aă trimisă răgăminte la
 Pórtă kă să întăreaskă ne kandidagiă loră, dar năvă sna nă
 kăpăte ačea 4e 4eră. Atănce aflăndă-se mare Dragomană
 Alessdndră Insilante (fiă snă boeră đrigrădeană nămită A-
 ga Ioană) mi avăndă mare inflăingă ne lăngă Pórtă, a is-
 bătă de a kăpătată domnia. În Bskremti se adsnaseră
 togi boeriă, atăte ačei emigragiă în Transilvania kăte mi
 ačei 4e smblaseră ne lăngă Manole Vodă urin Tărcia, a-
 fară de snă singără Bană Măxă Kantakzenă, karele
 se dăse la Petersbărgă, snde îmărtăseaa Ekaterina fiă
 făkse generală Măioră. Domnă năimi ne togi boeriă kă
 dragoste mi kă kăviingă, fără deosebire de simăirile mi i-
 deile loră politice, mi le dete năstări mi drogătoriă dăne me-
 ritele mi kanăchitateă loră. Dăpă ačea stărsă să se kon-
 serve nrivelegăirile đerei, dăne nrinuiniile tratătsă de năce,
 onrindă ne Tărci de a măi intra în đeară, mi skăzăndă din
 tribă săma 4e se da nentă Odaă Viziră. Măi tărziă
 veni de la Petersbărgă Generală Măxă Kantakzenă, mi
 vănzăndă Domnă averile mămkătore mi nemămkătore 4e
 avea în đeară, se dăse în Rssia. În lăna Aăgăstă 1775, tre-
 kăndă urin đeară Knează Rănnă, karele era răndăsită am-
 basadoră la Konstantinouole, Domnă i-a făkăte măi onori
 mi 4eremoniă atăte la intrare kăte mi la emire.

D. Chr.
1774.
Dupe note
din 4eară.

Alessandru Vodă a domniț mēnte anī în pace mi în linimte. În ațestă restimnă komergslă a kreskătă, lăksitorii s'aș kănrinsă, mi tótă țeara a gătătă kă ferivire, sșb sñă gșvernă blăndă mi drentă, dălcăaga pțaei. Domnia ațeasta a fostă ka o epokă mi sñă sekolă de așră nentă țeara ațeasta, kare dăpă ațtea înurejșreri grele, fșse sșpșș la ațte grestăi.

Ațestă Domnă a făktă mște mi bșne întokmiri în țeară. Elă a pșș în rëndșeală tribșnalele, legile mi jșdekștorii; a amezată venitșrile rangșrilor; a făktă mkolă mi le-a dotată kă venitșri, între kare mi ne ațeea din Șntelă Sava; a întrodșș felisrite rëndșele de meserii; a înfiingată kștiea milelor; a regșlată lefele lșnare; a organizată kornșlă Slșjitorilor; a skimbată șfertșrile dșriloră dăpă altă sistemă, kare s'a ținătă mi de domniă țe l'aș șmată, mai mșlă săș mai pșgină pșpă așrăi; a făktă neszșmă la dare ne pșeopi mi ne Mănșștiri, dăndă sñă xrisovă¹ anșme nentă ațeasta. Ațesta a făktă Kșrtea noșă, săș palatșlă domnșkă minșnată din sșș de Mănșștirea lăi Mixală Vodă; a făktă mi kasă *Belikă* nentă fșnkșionari Tșrăi țe veneăș la Bșkșremti; a făktă kase domnșmă la Afșmaș; a făktă o orfanotrofie la Mănșștirea tătșroră Șfingiloră, nșindș'o sșb o emitronie îndatorită a da sēmă de venitșri mi keltșele; a renarată mi a înfșrșșșegată Mănșștirea de la Mărkșșa, înzestrândș-o kă sñă Xană mi pțvălăi țe aș făktă ne nodă lăi Radă Vodă; a făktă mște ățimșele (fșntșni) de apă în oramă, mi alte mai mște îmbșnșțșgiri. Dōmna Ekaterina, șgia sa, kare era fiikă lăi Konstantină Vodă Morșzi de la Moldova, a făktă sñă Xană anrōne de Mănșștirea Șntei Ekaterine, metokă ală mșntelăi Sinaă, ne kare l'a dedikată nșmitei Mănșștiri.

Pe la kapătălă ațetei ferivite domniă, doi fi ai sei, dorindă sș vază țerile Eșronei, aș fșgită în kontra voinșei tatălăi loră în Transilvania. Domnșlă, karele se îngrijă ka nș kșmva ațeasta sș dea bșnșele Porșei în kontra

1 Veză la Tomălă III ațestă xrisovă.

lăi, s'a întristată foarte. Ama dară ne de o parte a trimisă
 la Konstantinonole skrisori înkredingătore desure devota-
 mentslă seş, iar ne de alta a trimisă ne Mitronolitslă mi ne
 kăgi-va boeri dănz fii seî în Transilvania ka s-a întorke.
 Dar fiindă kă Beizadelele trekasē la Viena, a trimisă dănz
 ei ne doi boeri, între kari era şnelă Ioană (saş Enaki) Vă-
 kreskă, mi achemtia kă mare greş i-aş îndănelekată s-a i fa-
 kă a se întorke. Dar atănce Pôrte fără nivi şneş kăvântă
 flă destită dănz ke a domnită 7 ani mi 4 lăni. Destită-
 tislă Domnă a trekată kă tôte kasa sa la Konstantinonole,
 unde neste mēse lăni aş venită mi fiil seî de la Viena.

DOMNULU LXX.

Nicolae Vodă III Caragea.

Ačesta era fiislă şnei boerisă părigrădeană, nămită Kon-
 stantină Karagea, Dragomană imăgrădiei. Prin ^{Dupe Chr. 1782.}
 mijloacirile tatălăi s-a kăputase domnia. dar fiindă ^{Dupe note din pără.}
 kă dănz tatălă seş se făkase Dragomană Mixailă Să-
 gă, ačesta, nrin dare de banl destită ne Nikolai Vodă, dă-
 nă o domnie de şneş ană mi mēse lăni.

DOMNULU LXXI.

Michail Vodă IV Suŭ.

Ačesta înkă era părigrădeană, fiislă şnei boerisă nă-
 mită Konstantină Săgă. În domnia sa s'a arătată ^{D. Chr. 1783.}
 blândă, bână mi drentă kătre togi mi nentă tôte, mi ^{Dupe note locale.}
 geara s'a băkărată de ferigirea năvel mi a liniintei.
 Dar dănz doi ani mi ontă lăni, ne la kanetslă lăi isnie, se
 destită din kasa srmătore.

Kănităna-Pama de atănce ală armiei Otomane, nămită
 Gezaerli-Xasan-Pama, favorită intimă ală Săltanslăi Abdal-

în Divanș kș vede ximere mi kș a visatș lskrșrī estraordinare; asemene lskrșrī mai kș seamș le inventa kșndș voea sș-mī batș jokș de boerī saș de kșlșgrī, saș kșndș voea sș la mitș de la çineva. Astș felīș snre a-mī bate jokș de kăftansrī mi de boerī, a îmbrăkatș kș kaftanș ne snș kalș alș seș, çe se nșmea Talambama, mi i-a datș titlș de Klșçerīș. Dar elș nș-mī bștea jokș nșmai de boerī, dar kīar mi de Pamiī Tșrçī, kari se afla în Bșkșremtī ne timnșlș resboīș-lșī, prekșmș se va snșne mai departe; mi açeste le fșçea fșrș niçī o teamș, bizșindș-se în favorile lșī lșșșf-Pama mi a lșī Kșnitān-Pama Gezaerli. Açestș omș, prīvitș dșnș esteriorș, se arșta kș era originalș saș nebsnș; dar prīvitș dșnș interiorș, se vedea kș nș era omș fșrș minte mi snīritș, fiindș kș era fôrte nietosș kștre çele sakre mi fôrte drentș kștre ponorș; mai alesș, în rșsboīșlș çe a sșmatș mai tșrziș, s'a arștatș adevșratș protektorș mi mșntsitorīș al çerei, kșçi a omīitș ne Tșrçī de la nrșdșçīșnile, çfșsirile mi robirile çe voeaș a face în çearș.

La 3 așgșstș 1787 s'a deklarātș resbelș între Pôrta Otomanș mi Rșsia; mi în nrīmșvara anłsī 1788 Vizīrșlș lșșșf-Pama a plekatș kș mare nștere așșnra lokșrīlorș din sșșș. Atșnçe mi Nekșlāī Vodș gșsi okasișne ka sș se lege de boerī. Sșb uretestș kș eraș xainī, saș nekredīnçīomī kștre Pôrte, īī inkīdea mi amerīngșndș-ī kș môrtea īī storçea de narale. Pre fraçii Brșnkovenī Nikolae mi Manoīlș, ne fraçii Gīkslemtī Konstantīnș mi Skarlatș, ne Dimitrie Rakovīçș, ne Ioanș Morszi, mi ne Ioanș Vșkșreskș kș fīlșlș seș Aleksandrș i-a essilatș kș firmanș împtșrçteskș la insula Rodos: ne bștrīnșlș mare Banș Panș Filīneskș kș doī fī al sei Nikolaī mi Konstantīnș, i-a essilatș la Mșnșstīrīle sșnțlșlī Mșnte; iar familiile lorș ne sșnele le-a trimīș la Konstantīnonole, mi ne altele neste Dșnșre în Bșlgaria.

Dșnș mēse lșnī s'a rșdikātș mi Aștria, în aliançș kș Rșmīī, așșnra Pôrçei Otomane, plekșndș în esnedīgișne īnșșmī Īmptșratslș Iosīfș. Atșnçea mi Mavrogenī a adșș la Bșkșremtī neste 30 mīī de omīirī Tșrçemtī kș mai mșlçī Aīanī mi Pamiī. Pe lșngș Tșrçī a adșnatș mi volontīrī de

Albanezi, Sârbi și Bulgari, în kătș omtirea tótș se srka la 100 mił ómeni în tótș geara. Peste ačeste trșne elș era Seraskerș, saș generalissimș plenipotentș; mi kș tóte kș era kremtinș, însz Pamił, Aianił mi togł Tșrçił atșta se temeăș de dñsslș, în kătș tremșraș kñdș se înfșgimaș înaintea lș; iar elș adese îi maltrșta. îi pñca în ničóre mi-i mșstra.

Asstro-Ramił, ajngñdș la Moldova, Domnșlș Mavrogeni a trimisș ne fragił Kantakszinewti, ne fragił Kșmni-neni, ne Kșrlova mi ne algił, kș omtiri de Volontiri mi de Tșrçi, ka sș stea ka avan-gșardș la Bșzșș mi sș onreaskș trečerea dșumanilorș în gara Romșneaskș. Dar în ačestș intervalș, la 7 aprilie 1789, mșrindș Sșltanșlș Xamidș, s'a sșitș ne tronșlș tșrčeskș nenotșlș seș Sșltanș Selimș III, șnș jșne în vșrstș de 27 ani. Domnșlș Mavrogeni atșncea prin Vizirșlș Issștș Pama nș înčeta de a agiđa simgemin-tele resbeliçe în smiritșlș jșnelș Sșltanș, mi a-i reprezenta kș era șmorș mi de nevoe a goni ne Asstro-Ramił din Moldova. Čerkarea însz fșkș ne Tșrçi sș kșnóskș kș fșrș pșteri mai marł mi fșrș pșsinga marełș Vizirș, întrenrinderea nș se pștea realisa. Ramił se întinseserș pñz la riș¹, mi șnș kornș de 6000 sșb generalșlș Kamenskoi a nlekăț asșura Galagilorș, șnde se afla șnș kornș de Tșrçi, karte-raș gata sș pșmaskș înlșntșrșlș Moldovei, dñpș îndemnșlș mi konsilșrile lș Mavrogeni. În omtirea tșrčeaskș de la Galagi se afla mi Manoli Vodș, destinatș de Pórtș nentș domnia Moldovei, mi șnș Eniskonș trimisș de Mavrogeni ka sș se ameze Mitronolitș în lokșlș mortłș Mitronolitș de akolo.

Între ačeste generalșlș Kamenskoi, sosindș la Galagi, gșsi tabșra tșrčeaskș aușratș de mangari mi întșritșri. Se înčene mi se srmeaș lșuta kș inverușnare; în čele de ne șrmș Ramił învingș, mșčeleaș o mșlgime de Tșrçi, prindș șnș Pamił Albaneș, mi o mșlgime de prișonieri, anșkș pro-

1 Astorisł nș șnsne nșmele rișlș; dar de sigrș kș era Prștșlș.

(Nota Tradșkștorisł).

visionile, tsnrile mi tótz tabra, mi dndš oraušlš în nra-da soldagilorš, aš datš mai înti de mîre kremtinilorš ka sš easz, mi anoi aš datš fokš tšrgslš, ka sš nš mai notz ser-vi de asilš Tšrçilorš, kari arš mai veni de neste Dšnre. Dar înainte de a se efektza ayeastz kšçerire, Manoli Vodz, prevzndš lškršrile mi temndšse ka nš kšmva înnresnz kš Tšrçii sš se. nerikšleze mi elš, s'a fšrimafš kš nšçini din kasniçii seî mi a omitš din tabra tšrçeaskz; s'a dšš la Iauî mi s'a sšpšš Feld-maremalšlš Romiangovš, kare-le, fškndš-î o pensisne anšalz de mease miî ršble, l'a tri-miș la Xersonš ka sš se linimteaskz. Astš-feliș a lšatš ka-pițš esuediçisnea çea mare a Tšrçilorš, smatz dšnz kon-silisrile lšî Mašrogeni. Dšnz ayeastz învîngere, Tšrçii s'aș împrîmtiatš neste Dšnre, iar Kazaviî aș oksnatš Basara-bia. Pe de altz parte nrîncînele Aștriei Kobšrgš amerin-ça din partea sa çeara Romšneaskz.

Între ayește aș venitš kšte-va kornšri de omîiri aș-triaye mi aș anskatš nšçpile desnre Karnadi ale çerei Ro-mšnemti. Mavrogeni, kš omîirile çe le avea, avz norokulš a reușta kšte-va învîngeri așnra Aștriyilorš, atștš la Mšnșstirea Sinaea kțš mi la Mšnșstirea Kozia de neste Oltš, mi în alte lokšri. Ayele loviri, de mi nš fšseserz de kțš niute miçi xarçe, totșmi Mašrogeni kștre Tšrçii le re-presents ka bțšliî mari; mi mšnșstirile le nšmea çetșçii întšrite, întișlndš-le *Sinaia-Kalesi*, *Kozia-Kalesi*, mi altele. Pentrș asemîne sšççese, Sšltanšlš 'î-a trimiș Kilipš-Kaf-tanš, adekz sabie împrîteaskz, mi xaiñz kš felšrite las-de mi bine-kšvîntiri.

Iar marele Vizirš, nlekîndš din snre Bșlgariea mi Ser-biea, a intratš în nšmîntšrile sngsrewti nînz la Temișvar. Akolo bțîndš-se mi învîngîndš omîirile aștriaye, aș robitš neste 70,000 sșçfete de oameni, aș nrdatš toate latšrile, mi anoi s'aș trasš kștre Serbiea, mi de akolo kștre Pšsmla în Bșlgariea. Între ayeștea nš înyeta mi domnšlš Mašrogeni a'mi sšma vitejiile sale, onrîndš tot-d'a-sna intrarea Aștri-ayilorš în çeara Mšnteneaskz; mi ayeasta nš era sñš mikš serviç nentř Poarta Otomanz, mai alesš fiîndš kš dšnz

toate skrisorile ce trimitea la Konstantinonoli năi veneanici keltsele pentru răsboi, nici agistorari de omire; ci toate le întimmina cu mijloacele gerii. În acest interval a lăsat omire cu generalisimul Koberg intra în geară cu patruzeci de mii Austriaci. La o pateră ama de formidabilă cu rămăneală lui Mașrogeni nici un mijloc de apărare sau de omnere, fiind că mi Poarta nu răspundea nimic desure artikulă banilor. Tot odată întinlindu-se cu kază din Viziriat protektorul se lăsa Pama, s'a rîndit în locu Vizir pe Saxin Ali Pama. Atunci doi din konsiliari înțelegi a trimite cu viklenie skrisori secrete către Mașrogeni prin care îi scriea că cu nu mai stăsească a apără geara, fiind că Poarta nu are de gînd să-i trimite nici bani, nici agistor, nici rekșomting; pentru aceasta 'l punea la cale ca mai bine să mi kaste mîntșirea trekîndă peste Dăne. Kibzîndu-se atunci Mașrogeni, a lăsat în geară Kaimakamă pe unul Dimitrie Tărnăviță, omă prostă mi ignoranță, pe care însu el îl stima mi întrebîndu în toate fiind că i se asemăna în idei mi anskătri; iar dănu aceea a trekă peste Dăne la Rămăieș.

Dănu aceea Generalisimul Prințipe Kobergă, intrînd în geara Rămănească, a fostă priimită de către boerii de la Băză ce fuseseră trimiși de Mașrogeni ca avan-Gardă, mi a intrată cu ei în lăntre gerii. Anoniindu-se de Băkșemti, Tărcii kîgi eră în oramă a fșgită îndată, ear Mitronolitsă cu boerii, emindă întră întîmînarea lor, mi înkredîndu-i desure kredinga loră, a intrată mi aș oksuată kanitala în luna Oktomvrie a anului 1788. Dănu aceea Austriacii aș plecată asura Țîrgîieșă, dar neustîndu-lă lă, mi aș fșkată tabăra în anoniere, pe kîndă Vizirul mi avea tabăra de cea parte la Rămăieș. Trekîndu-mi însu aș-felă timpsă Austriacii pe lîngă Țîrgieș, mi kreșîndă cu omirea tărăască din țetate era pîgînă, nu punea nici o îngrijire asura mișkărilor loră. Tărcii, bșgîndă de seamă la negligența loră, întră una din zile aș deskisă porțile țetăgile, mi emindă doă mii de omeni aleși, s'aș rșezită cu fșrie asura taberei, rșîndîndă mörtea mi șaiăma. Totă

odată rpezinđu-se mi Tergii de la Rsmvickș kș mslgimea,
 mi profitându de neorândușeala în kare se aflaș Asstriaviu,
 aș învenștă a-i bate mi a-i fșgři nînș țe aș trekștă ana
 Argemslı. Akolo abia aș nștștă Asstriaviu a se aduna mi a
 se restrînge din amedeala în kare eraș pentru ka sș se pō-
 tș anșra, dar însș aș lșsată tōtș provisișnea mi artileria țea
 grea în mșna Tergilorș. Dșnpș așeasta kș tōte kș Tergii
 n'aș kștezată sș treakș Argemslș, Asstriaviu însș mi lșksi-
 torii Bșksremștilorș îngrijîndș-se de jefșirile mi rșbsnarea
 lorș, se gșteaș sș fșgș în genere. Din noroșire însș a so-
 sițș generalșlș Sovarovș kș natș mi de ostamș Rșmı mi
 aș întrematș kșragışlș Nemșgilorș. Atșnș Tergii, vșzșndș kș
 Kazaviu se întîndș nînș anrōne de Gışrgış, ka nșrtaș de
 vșntșri, s'aș trasș kș toșii la Gışrgış.

Nș tșrziș fșkșndș-se armistigș, Rșmı s'aș trasș la Mol-
 Moldova, Tergii aș trekștă peste Dșnpșre, iar Asstriaviu aș
 rșmasă în ęeara Mșnteneaskș, gșvernșndș-o kș Divanș de
 boeri nșmîntenı.

Domnșlș Masrogeni, așfșndș-se peste Dșnpșre, se pre-
 șmbła de la o ęetate la alta, ka șnș generalıssımiș ęrea nș-
 ternikș kș tōtș demnitate șa țe domneaskș, mi adșna omı-
 tire de Bșlgari mi Șșrbı, ka sș fakș o irșșșșșne în ęeara
 Mșnteneaskș. Atșnș a lșsată mıtire kș Vizirșlș a kșzștă, kș
 în lokș-i s'a fșkștă protektorslș seș Gezaerli-Xasan-Kapi-
 tan-Папа, mi kș în kșrșndș soșemte la Șșmł. Masro-
 geni s'a grșbită a merge întrș întımnınareasa, mi mergșndș
 la Șșmł kıar în zioa kındș a soșitș Vizirșlș, s'a înfșgi-
 mată la elș. Așesta arștîndș-i mirarea kș-lș vede akolo, mi
 întrebșndș-lș kșmș de a lșsată ęeara în ama împreșrare,
 Masrogeni a rșșșșș kș a fostă îndemnștă a treęe peste
 Dșnpșre de skrisorile țe priımise de la konsiliariș împșrșđiel.
 Vizirșlș, vșzșndș skrisorile mi konfrșntșndș-le kș astorii
 lorș, kari se aflaș în tabșra de la Șșmł, a pșșș îndatș
 mi le-a tșcată kanetele. Masrogeni dșnpș așeasta fș ordonată
 a treęe kș omıtire în ęearș, dar trekșndș Dșnpșrea pe la Ka-
 ľafată mi bștșndș-se kș Asstriaviu în jșdeęęlș Mexedıngș-
 lșı în mai mșlte lokșri, a fostă invınsă mi resnınsă earșmı

peste Dănzre. Vizirul, având ordinul împăratesc că numai de către se făcă pace cu amândouă țările înseși, nu putea isbăti, s'a otrăvită mi peste noaptea a mi mori. Părta nămi în locurile lui Gezaerli de Vizir pe Celebi-Xasan-Paşa-Rămniclii. Acesta, având se vece mi neîmpăcată asăna lui Masrojeni, a trimis dănz elă mi găsind-lă la satul Pelina, anume de Sistovă, 'i aș tăată kanulă fără nici o judecată. Astă-felă de kanulă mi răsulată a avută omulă karele făcuse Porței Otomane atâtea servicii mi-i arătase atâtea zelă mi kedingă.

Se zice că Masrojeni prinsese de uitire desne venirea sbiriloră seă mi că kăpă-va din kasniță seă ilă pneaă la kale se fără în vre o parte a Europei, unde se trăsese că onore mi konsiderăvise, — dar a refăsată pentru că nu se a-veasta se adăcă desneșă asăna tătăroră Kremtiniloră mi se bătăsese Tăvii în viitoră că togă Domniă voră fi nekredincioși mi inimici; mi că tôte că a prevăzută mi a prezisă sfârșitulă seă, dar a plecată verbișea că mielă la înșingiere. Este asemene lăkră nescăpăă la îndoeală că firmanulă pentru țerea kanulă seă era minciunosă fără uitirea împărată, „fiindă că fămosulă Valide-Ketșdasi [intendantulă mamei

După notă autografă a marelui Postelnicu Iacovachi Rizu, carele s'a ocupat de această istorie.

impăratăsei Isăfă-Krimă] karele atuncă era Tarapxana-Emină (ministă Tesăvriei imperiale) karele fiindă enemikă ală acestă Domnă, a mijlocită mórtea sa prin Sala Maxmădă ce făcuse kreskătorulă lui Săltană Selimă.“ IIIi că tôte că Vizirulă a trimisă la Konstantinopolă kanulă lui Masrojeni descriindă kălă că a cerută mórtea sa, dar Săltanulă s'a supărată fărte; pentru această nici averile lui nu s'ă vândută în folosulă xaznelă împărată, dănz obiceș, ci s'ă lăsată Dămnei mi kuniiloră seă.

Domnulă Masrojeni domnișă trei ani mi 8 lăni. Dănz mórtea sa, de mi gëara era înkă okupată de Nemgi, înseși Părta a rândsită Domnă pe Alessandră Masrokordată, karele se zicea mi Deli-bei, pe kare l'a mi trimisă la tabăra Vizirulă.

Între acestea, Pórta vâzândă atâtea viktorii mi kuceriri din partea Rșmiloră, vâzândă Isarea ȳetȳei Akermană a Bassarabiei mi a Moldovei, — vâzândă psterile sale sfȳrmate atȳtă ne ųskată kȳtă mi ne mare, — vâzândă kȳ Rșmiă se fȳkșserȳ stȳpnă ne Marea Neagră mi Nemȳii ne Adriatika, în kȳtă ameningaă kȳară Konstantinopole, — vâzândă în fine kȳ nă mai avea pștere a se opșne la dorȳ pșteri a-ma de mari, s'aă plekată a face pȳce mai întȳ kȳ Asstria. Deȳ kȳemândă-se din amȳndorȳ pȳrgile Mșrahami [ambasadori nleninotengii] mi întrșnindă-se peste Dșnȳre la Sistoȳă, dșnȳ mȳlȳte desbateri mi negșȳrȳ, abia într'șnă ană s'a înkeiată pȳcea. Dșnȳ kondigisnile stinslate, la 1 Oktomvrie a anșlei 1791, prinȳinele Koborgă s'aă rȳdikată kȳ tȳte omșirile sale mi a trekștă în Asstria, lȳzândă ȳeara Mșnteneaskȳ în stȳpnȳnirea Porȳei Otomane.

Domnșlă Mșzroȳeni a fostă fȳkștă în marginea Bșkșremșiloră o beserikă în nșmele Nșkștȳrei de Dșmnezeș mi a izvorslă dȳștoris de viagȳ, în preȳșrșlă kȳreia a fȳkștă kȳoskși minșnate mi a adșnată ane de izvȳre, kare essistȳ mi pȳnȳ astȳă, înșȳ neșngrijite mi mai în rșine ¹.

A doua domnie a lui Michailu Vodă Sulzu.

De mi se rȳndșise Domnă Alessandră Mavrokordată, pȳekșmă s'aă zisă mai în șrmă, dar Pórta, dșnȳ mi-
 jȳoșirile ómeniloră infșengȳ de ne lȳngȳ împȳrȳdie. D. Chr. 1791.
 mi dșnȳ stȳrsingele boeriloră Romșni kari ȳeraă ne fostăș Domnă Mixelș Șȳȳș, l'a rȳndșită ne aȳesta, karele a mi venită în ȳeară ne la Sentemvrie.

Peste pȳȳină s'a fȳkștă pȳce mi între Rșsia kȳ Pórta, dșnȳ kare rȳmșindă mi Moldova în stȳpnȳnirea Porȳei, s'a rȳndșită îndată mi akolo Domnă ne Alessandră Morszi, karele ne lȳngȳ infșingȳ sa personală avea mi ne aȳcea a fra-

¹ Aȳesta, de mi nă le nșmeute lokșlă astorșlăș, dar șȳntă negremită ane de la Filaretă, mi biserika ȳe este în anșoniere de ele ne kȳșta dea-lșlăi.

telsi seş Beizade George kare eră mare Dragomanş ne lăngă Pôrta. Avesta, derindş domnia gerei Măntenemti, a lăkratş mi a isbătutş a skimba ne Săgă la Moldova mi a-lă răndş ne elş în lokş. Astfelis Mixailş Vodă Săgă, dăpă o domnie de snş anş mi çinçî lăni, în lăna lănsari a anşlă 1793 a trekş kş domnia la Moldova.

DOMNULU LXXIII.

Alessandru Vodă VII Moruzi.

Avesta era fiş lăi Konstantinş Vodă Mărszi, mi făsese
 D. Chr. 1793. } mi maré Dragomanş ne lăngă Pôrta Otomană. În
 } domnia sa a găvernătş geara fôrte bine: kătre boeri se
 părta kş dragoste mi kş înkredere, onorăndş-i kş ranguri dăpă
 merite mi ajtăndş ne fie-kare dăpă karakterslş seş; iar kătre
 poporş se arăta kş blăndegămi kş drentate, ka nimeni altslş.
 Kş tôte kş în timurlş seş s'aş întămplatş doz marî flagele
 în geară, adikş foamete mi çismă, dar elş s'a străditş ka
 sş adskş tôte smăringele nstinchăse. A făkstş afară de Bă-
 kăremti snş snitalş înkăpătoris nentă çismamii din oramş,
 în kăţă a făkstş mi o biserikş destinatş a avea sərbarea
 Săntslăi Alessandrş. Dar în ajănlş zilei kăndş era sş o
 sfingeaskş, în ajănlş sərbătoarei nămitslăi Sfăntş, kătre sea-
 ră, a sositş destătsarea sa. Astfelis, dăpă o domnie de trei
 ani mi mēse lăni, făkăndş lokş altăia, s'a dăşş la Konstan-
 tinopole.

A doua domnie a lui Alessandru Ipsilante.

Destătsarea lăi Alessandrş Mărszi făse ka o konsek-
 D. Chr. 1796. } ingă a destătsărei fratelăi seş din Dragomănie, kare-
 } le fără de niçî snş kăvântş se mi essilă la inăsla
 Çină mi neste kărăndş se mi çăise în flăcea văstei, dăpă
 jokşlş intrigilorş de la Fanariş. Atăpă Alessandrş Vodă
 Ipsilante, dăndş mălgi banî ne la ômenii înflingî ne lăngă

Pórtă, a kúvátăť domnia derei Românești. Dar astă dată nă năť să ikonomisească lăkrările derei ka mai năinte. Nevoită ka să-mi nlătească datoriile ăe făkăse năntre ka să kanete domnia, a trebită să înmălăgească mi dă-rile în ăeară. Pe lăngă aăeste reskoala lă Pasvantoglu, Pama de la Vidină, era fatală nă nămai năntre Pórtă, dar mi năntre ăeara Românească, kăvă Tărvăi treăeă Dăntrea prin tóte părgile mi făăeă ăele mai kămlite ekăessri. Săltană Selimă, dăpă ăe în kărsă de treă ană se ăerkase făť niăi săă resătată să săpă ne rebelsă Pama, în ăele de ne srmă se determină a făăe asăura lă o espediăăne serióșă, răndăindă kăăă ne favorită seă ministră de răbois, Kănitănă-Pama-Kăvăskă-Xăseină. Aăesta însă, ăerăndă kă stăăindă ka să făť Domnă în ăeara Măntenească ne Dragomană seă Konstantină Xangerli, Pórtă, a destitătată făť vină ne Alessandă Vodă Insilante, karele dăpă o domnie de săă ană mi treă lăni, s'a întorsă la Konstantinopole.

DOMNULU LXXIV.

Constantină Vodă Xangerli.

Aăesta era fiăă săă medikă George Xangerli. Tatăă seă, fiindă favorită ală Săltanăi Valide, măma Împăratăăi, isăăti, prin mijloăirea aăemăia, a făăe ne fiăă seă mai întă Dragomană în lokăă lă Stefanaki, nenotăă lă Măroge-ni, mi anăi, prin mijloăirea lă Kănitănă-Pama Kăvăskă-Xăseină, Domnă în ăeara Românească. La domnia aăeasta însă a kontrăbită măă mi revolta lă Pasvantoglu, kăvă împăăăăia, voindă a-lă săăăne, a trimăă mai de măăte oră asăura lă omări kă Remeli-Valisi mi kă ală Pama, kari s'aă întorsă învină mi răăinăă, — mi în ăele de ne srmă, Pórtă, făăăndă din nevoe generosită, ilă ertăse săă kăvăntă kă ar fi stată mijloăitoră Alessandă Vodă Mărszi ¹. Dar

¹ Băăăă lă Pasvantoglu era originăă din Bosna, omă prostă mi ordină-ră. Aăesta, fiindă păăitoră orăăăăă Săăă (dăpă kare s'a mi năăăăă

vinali eraș: Kara Osman-Ń-Zade, Țeauanogls mi Sarigiogls, kș omțiri alese de la Anatolș; iar AianŃ de ne lingș Dșnșre eraș: Tersenikli, Plikogls, Satogls, mi algiu mai mslgi, kș omțiri din ȳrgile anșene. Astș felș, ȳrekșmș mai sșșș s'a zisș, Se-raskerșlș KșvŃșkș Xșsein-Pama, kșndș a voitș sș pleye kș esnedigișnea, a ȳerștș sș aŃbș Ńn domnșlș ġerei MșnteneuŃi sňș omș devotatș mi kș konfiingș, karele sș-Ń ȳrokșre Ńn-lesnirile kșvenite ne Dșnșre, mi karele nș nștea sș fie al-tșlș de kștș Dragomanșlș seș George Xangerli.

rorș raelilorș ĳmpșrșgieŃ. Dșnș așeste sșulice, SultansŃlș Selimș s'a fș-kștș kș-lș eartș, kș kondiģioni kș elș sș fie ȳelș Ńntșlș kșrșsitorŃ alș ȳetșgieŃ, dar Ńnș Ńn ȳetate sș vie mi sňș altș Pama kș sňș nș-mșrș de Ńmeni xotșritș, totș odatș elș sș trimițș mi venițsrile ordinare ale ĳmpșrșgieŃ. Astș-felș, fșkșndș-se naye kș Pasvantogls, ĳmpșratsŃlș l'a onoratș mi kș rangșlș de Imbroxorș, mi s'a linimtițș.

De aŃe a ĳnșențș neorșndșeala generalș mi onșnerea Tșrșieiș Eș-ronene. AianŃ mi PamiŃ diverselorș ȳrovingŃi, vșzșndș konșessișnile ȳe Ȳorta s'a ĳndșnlekatș a faye lșl Pasvantogls, aș ĳnșențș a-lș imita mi a se revolta Ńn kontra Nizam-Geditslș: fie-kare se ĳnkșmșta a se faye independentș Ńn ȳrovingia Ńn kare era ġșvernatorŃ; mi mai alesș nșmi-ģiŃ KșrjalŃ (o sșmingie Tșrșeaskș) ȳe lșkșșeăș đșșnre mșngŃi Tșrșiei, rșdikșndș-se Ńn mai mșlte miŃ, bandele lorș kștrieraș mi jefșeăș toatș Tșrșia mi latorile vecine, fșrș sș nŃtș ĳmșrșģia niȳi de kșmș sș-Ń strșneaskș.

Pasvantogls avea statsŃlș de mijlokș, faga smolitș, okŃ sșrŃ, barba galbenș-Ńnkisș; de natsra sa era Ńște mi kșrdș, ĳndșrștnikș la kșgetare, kșragiosș la sșfietș, sirșsitorŃ la fante, ĳnșetsosș la mimkșrŃ, ĳntili-gentș la viklenŃ, ĳnevșzștorŃ nentș fitorŃ, gata nentș btșlie mi sș-ȳiderŃ, ambigiosș, liberalș mi ġenșrosș la mșnș, ne ŃșbitorŃ de vani-tate, sșmșnșratș la nŃșeri, mi mșregș Ńn tŃte; mai ĳnainte de tŃte, a-vea munte mare mi sșiritș ĳnaltș, lșkrș rarș la naģisnea tșrșeaskș.

Dar naye ȳe fșkșșe kș SultansŃlș n'a ġinșțș mșltș timnș; kșȳi ne Pama ȳe fșșese trimișș la Vidinș, elș l'a ĳngșrditș ka ĳnt'o ĳnkisŃre, iar ġerei MșnteneuŃi a ĳnșențș sș-Ń fakș felŃșrite sșnșrșrŃ fșrș dekș-vșutș, ȳerșndș Ńn tŃte zilele de la ĳnsilante banŃ, zaxerele, ȳrodșkte vite, sntș, mi altele. Pe lșngș așeste se lșnta neŃȳetatș kș AianŃ de ȳrin ureģrș, mi mai alesș kș Tersenikli Aianșlș de la RșmȳŃșkș, ka-rele, đșnș ordinele sekrete a le ĳmpșrșgieŃ, Ńlș xșrgșșe neŃȳetatș mi-lș ĳnnedeka de a se ĳtinde. Kș tŃte așeste, SultansŃlș Selimș, vșzșndș kș elș din zi Ńn zi se fșȳea mai ȳerikșlosș, a xotșritș sș trimiģș asșnra lșl tŃte nșterile de ne sșkatș mi de ne mare, sșb komșndșlș lșl Kș-ȳŃșkș Xșseinș Kșnitșnș-Pama.

Acasta, viindă în geară ne la Isna Noemvrie a anului 1797, făcând ca mare bucurie mi veselie de către boeri mi onoră, ca anulă ce era cunoscută de toți a omă bună, îngăduitoră, veselă mi dotată cu multe virtuți rare mi frumuse. După ce s'a amezat în domnie, în adevăr s'a arătată cu multe blândețe mi dăruite, mi economisea cămăștea treburile omărilor împărătești ce se așezau de Vidină. Dar în cele de ne știm, sub cuvânt de a întemnița keltselele rebelă, făcând indemnă a scote o dare nouă în geară, numită Gomtina, după care se lăsa pentru fie-care vită mare câte doi lei mi pentru cea mică câte doi zlogi. Boerii pământeni se ouăseră la aceasta, arătând Domnului că asemenea dări erau rădicate din geară cu jărminte mi cu afărșenit; dar kasniul se, omăni tiklomă (Greți de Fanari!) destrămați mi făcă sajiș, nekșetând de kăș nămaț cămăș se se îmbogățeauă cu desbrăkarea ștrăviloră, înflăingără șfletă seș celă mlădiosă, mi-lă determină la această asigurire, care adăse mare greutate onoră mi anulă kanăță foarte tragikă Domnului, nekșmă se va șușne mai nainte. Astă felă șrmăndă lăkrăle în geara Măntenească, aș așnsă mi omărire împărătești la Vidină. Șente șprezece Пашă, cu omărire de șbt ei, aș înkșjrată țetateă desne șkată, iar desne După se s'a amezată o flotilă numără de malăne kanoniere, cu bərbăgi esserăitagi la lăntele navale, avândă între ei bombardiri mi ingineri Esronei, sub komăndă sub-admirală Ingem-bei. Înșenă deă a bate țetateă, mi în tôte zilele a face năvăliri ca se o ia cu șforă, înșă tôte erau făcă șkvesă. Pasvantogă prevăse lăkrăle de mai nainte mi se îngrijise a ameza în țetateă nu mai mătă de cină șprezece mi omăni, înșă togi bərbăgi alemi mi xotăritori; totă odată se înkinsise cu proviziă îndestătoare, pentru ca se nôtă șferi asediă celă mai îndelungată. Iar ne Паша. karele se afla în țetateă după nășka împărătească, pentru cuvântă de șmegie mi pentru nășș de trădare, l'a șcisă.

Între aceste lănta se șma în fie-care zi mi oră cu înverșnare. Cei de afară arșkaș ne înțetă bombe aurin-

zătore, iar cei din lăuntră le stingează îndată kă neî sdate. Pasvantogls a strămstată ne togî lokșitorii Vidinslăi în sateranele de sâb măriî cetădeî, iară ne slige amezase o msligime de lăzi, nline kă ană mi kă nelzele (în linsă de pătări saș năsele) mi năsese mai mslgi ômenî de năzează ne lăngă streminele kaseloră, în kătă, îndată ce vedează kă kade o bombă, alergă mi arănkăș asăpra ei o nele sdată kare o stingeă fără să nôtă nlesni. Kă kinslă ačesta în totă kărsălă resbelslăi n'a ară de kătă o geamie mi o kasă. Asediatoriî amezaseră bătəriî într'o insălă de ne Dăntre ce venea în fagă kă cetatea, prekămă mi la Kalafată ne pămăntslă dăreî Romăneștî. mi astă felă bombardarea se făcea mi de ne sskată mi de ne ană; dar asediariî se ginea kă eroismă, tănrile loră făceaș mari strikășni mi bătăș kă nemerire pănă din kolo de Dăntre. Dar dăntă o lăntă ne întresăntă de țină lăni întregi, în kare mi o parte mi alta arătăș minăni de eroismă, asediatoriî încheșă a se face kamă negligenă. Băgînd de seamă la ačesta Pasvantogls, întră șna din zile a emită fără de veste din cetate kă togî ômenîi cei mai aleni ai sei, mi kăzândă ne omțirea îmărtășkă ka nimate fiare sâlbatică, aș încheșă a face șnă măcelă infrikomată; kă o reneșne nesășă, aș șpartă tôte tabăra cea mare, aș anăkată tôte provisășnile, tănrile, kortășrile, stindardele, pănă mi kortăslă lăi Kănităn-Pama kă tôte abșăile mi lăkrășrile năgiôse kare se afla în elă. Kănităn-Pama făgărită, însășimăntată mi mai golă, a trektă la Raxova mi s'a nășă în anărare kă nășinele mi slabele rămășnige de omțire ce aș skăpată de fără lăi Pasvantogls. De akolo a skrisă îndată îmărtășlăi desăre cele întimnlate, mi i-a arătăș kă altă kină nă este de kătă să se trimită ertare rebelslăi. Săltănslă Selimă, askăltândă konsilăslă favoritlăi seă, a trimisă firmană lăi Pasvantogls, prin kare ne lăngă ertare îi da rangslă de Pama kă tășeri trei mi demnitate de Vali, saș domnă ală Vidinslăi.

Kătă a meztă Kănităn-Pama la Raxova, avea kă sine mi ne Ali-Pama Rșmeli, ne kare-lă trăta ka amikă sinăeră mi-lă întrebșingă în tôte kasășrile. Aflîndă-se într'o seară dă

pe cînt amîndoi singurî într'o kamert, mi trîgîndu-mî cu bîchele dînz datina tîrceaskî, de odatî Xssein-Pama sare cu nistolele asîpra lui Ali, mi slobozîndu-le, îl rîneşte de mîrte. Ali-Pama, fiind de natîra sa voînikî, skôte xangerliî din teakî mi se rîpede asîpra cuîgîmîsî seî: dar fiind cu slobozîtra nistolelorî lui Xssein stînsese lîmînzîrile, fiind cu ranele lui Ali eraî grele, fiind cu nu avea ne nimenî din aî seî ne anrîne ca sî-lî ajste, fiind cu din kontra ômenîi lui Xssein tîbîrîse asîpra lui, n'a nîstîtî sî-mî fakî rîsbîsnare. Kassa avestîi assassinatî era nekîsnokîtî: ne şmî însî se aflî cu Kîvîskî Xssein-Pama, pentî ca sî se deskîneze de neîsbîtîrea esuedîgîsînei, skîsîse împîratsîi cu Ali era îngelesî cu Pasvantoglî mi cu din kassa lui nu s'a nîstîtî lîa Vidînlî, — mi dînzî asemene nîrî kîpîtase firmanî ca sî-lî tae kanlî. Dînzî ayeasta Kînitîn-Pama trimîse kanlî lui Ali la Konstantînonole, mi anîi treks la Rîmîvîskî, şnde şma sî se pregîteaskî de îtoarcere la postîlî seî.

Dar Rîgealîlî, saî konsîlîlî împîrîteskî, kîta sî arînce asîpra lui Xssein-Pama tôte gremelele esuedîgîsînei, kare se fîksî cu atîta perdere mi rîmîne. Pentî ayeasta şnî din membrîi Devletlîi aî skîsî îî sekretî lui Xangerlî Vodî, cu Kînitîn-Pama şrmeazî sî kazî sîb şrgîa împîrîteaskî, cu elî, şme a-mî asîgîra posîgîsînea, trebîea sî raporteze îî kontra lîi. Domnlî, şîtîndî rekînouîtinga şe era datorîi protektorsîi seî, totî odatî mi dragosteace aveî împîratsîlî asîpra lui Xssein-Pama kare îl fîcea neşîpsîlî la nîcî şnî felîx de rîşîndere saî nîgonîre, — se alîneku mi skîse felîrî de kalomnîi asîpra lîi. Din întîmplare provîdîngîalî însî, skîsîrîle lui Xangerlî Vodî aî kîzîtî îî mîna ômenîlorî lui Xssein Pama mi îî lokî sî meargî la Devletî ş'aî onrîtî la Rîmîvîskî. Xssein-Pama, nîmîndî asîmîne dovezî nekîntenîte, a mi nîsî îî lîkrare planlî rîsbîsnîrei sale: fîrî sî fakî nîcî şnî vîetî, fîrî sî şîpe nîmîrî, skîre la Konstantînonole mi şere destîtsîrea lîi Xangerlî. Ayeasta, vîzîndî-se ne neaîntîtate kîzîtî fîrî sî-mî înkîşîeaskî kîtî de nîgînî kassa, s'a kîurînî de

mi o arșnkz la gztelș Domnșlș; frangia kade înșz la ni-
 čiôre... Domnșlș vrea șz se rđdîce... Arabșlș, strîgîndș
dacranma [adikz nș te onșne] ũ deskarkz șnș nistolș în
 nentș, mi Domnșlș kade jșmștate mortș. Atșnșe se arșnkz
 mi Pemkirgîșlș asșura sa mi înșene a-î gșșrî kș xangerslș
 nentșlș, kș tôte kș Domnșlș era mortș de la șa intșl lo-
 vitșz de nistolș.

Din întșmulare nișl șnșlș din ômenî înarmagî aî Dom-
 nșlș nș fșșeserș în momentșlș șaeta ne lșngz elș, afarș
 de Kafegî mi de doî Ișîoglanî, kariî, vîșzîndș șșena șașea
 tragikș, aș țșgitș kș grôzș. Afarș, în sala Kșrșeî, eraș o
 mșlșime de ômenî, adșnagî nentș deosebite trebl șa aveaș
 la kșrmșire; mi nișl ômenîl, nișl boerîl, nș ntîeaș nimikș
 de șae întșmulate Șeî doî țșrșl, servî aî Pemkirgîșlșl, te-
 mîndș-se ka nș kșmva șz vie noporșlș asșura lorș mi șz-î
 șșidș, aș slobozitș doș nistolș în sala Kșrșeî, mi atșnșe totș
 noporșlș a înșenștș a țșgi kare în kotro. Iar Arabșlș, des-
 brșkîndș ne Domnș, pșnz a nș i se rșșl trșnzlș, i-a tșeatș
 kapșlș ka șz-lș trimîșz dșnz datînz la Konstantinopole. Pe
 șrmș, trșndș kornșlș fșrș de respektș de nișîôre, l'a skosș
 din salele Kșrșeî pșnz la skarș, șnde l'a șnșnzșratș ka ne
 șnș șțșrșș de kșne, mi apoî l'a arșnkatș în mijlokșlș Kșr-
 șeî ne zșnadș golș mi fșrș de kapș, șure înșșșîmșntarea
 mi înșiorarea șșblikșlșl prîvîtorîș.

Vaî! kșmș este lșmea asta kșrdș mi înșelștoare!

Șe șșșîțș are omșlș kște-o dat' amșgitôre!

Ferîșire mi dșrere, tôte șnș amestekș șntș,

Șlî de tôte se înmalș mșrîtorîșlș ne pșmîntș!

Șnde este Domnșlș kare pșnz erî kș mșșegîe,

Șta ne tronșlș șșeî mîndrș, kș nștere de domnie?

Eatș-lș așșșlș zaye 'n șșnge, fșrș kapș, fșrș vestmșntș,

Așșrîlîțș fșrș 'ndșrare ka șnș kșîne ne pșmîntș!

Șnde-î kabanîș ôre? șnde-î kșka șa domneaskș?

Șnde e meterșaneaoa ka makar șz-lș tșngșeaskș?

O! demartș kșrdș lșme! o destinș înșelștorș!

Tôte 'n vșntș se dșkș ka nrășlș mi ka fșmșlș șșrștorîș;

III onóre, m'avușie, mi mărire, mi nstere,
 De odată se stingă tóte, kĭar ka visslă kare nere.
 Nsmaĭ fačerea de bine mi virtășile mai sântă,
 Kare lasă kăte-o șrmă ne ačestă mințisnosă pămăntă ¹.

Tótă zioa ačeea a rmasă kornslă lăngită în kărtea
 palatlsă Domneskă. Peste nunte, ómenii kasei l'aș kăată
 ne askensă mi l'aș înmormăntată în biserika čea noă a șn-
 talsă Sniridonă; mi astă felă, dăpă o domnie de snă ană mi
 patră lăni, Xangerli Vedă a dată kapătă viegei sale.

Boeriă Divanslă, atăta se înșpăimăntaseră de terórea
 ačestei tragedii, în kătă se înșpăimănteară fșgăndă kare în-
 kotră mi dăndă snslă neste altslă. Dar Pemkirgislă, viindă
 în sala Divanslă, a trimisă de ĭ-a vestită ne tođi ka să vie
 la kărte, ameringăndă-ĭ kă șrgia împăreteaskă. Boeriă de
 frikă aș venită. Pemkirgislă atănu le-a čitită firmanlă
 nentă țerea kaulsă lăi Xangerli Vodă; dăpă ačeastă a în-
 čenătă să desbrăce palatlsă, adekă averea domnslă. Tóte
 avușile kasničiloră, rșdeloră mi tătăroră čeloră če lokșiaș
 în nalată se konfiskăș în favoarea împăregiei. Dóm-
 na čea nenoróită a lăi Xangerli Vodă, ne lăngă sfămierile
 inimii sale nentă șviderea soșlsă seă, a trebsită să mai
 nriveaskă mi kămă o desbrakă de totă če aveă. Beizade-
 lele, șărindă ne ferestre, aș skăpată ne slipe laterale în ka-
 sa lăi Manoilă Brănkoveană. Boeriă Grečă se ușseră la în-
 kisóre mi la tortăre nentă ka să arăte averea Domnslă,
 mi mai alesă ka să deă seamă despre adăgnarea baniloră
 Gómtințritslă, de kare se kredea kă se voră găsi mai ml-
 te milióne. Astă dată ei ĩmă trăgeăș păkatăslă, adekă răs-
 nlătirea Dămnzezeaskă, nentă întrodăčerea snăi dări kare
 fșsese desfiingată kă jșrămintă mi afsriseniă. Pórtă kă ki-
 nslă ačestă kăta să se desdăneze de 40 miă nșngi de bană
 če keltăise în reabelslă kă Pasvantoglă; de ačeea, ne lăngă

1 Dăne ačeste versuri se nóte vedea kă mi astorșlă mi tradăktorslă aș
 fostă poeziă. Poesia, în originală, este mai lăngă. Tradăktorisă, nen-
 tăndă fačă de kătă o imităčione, a trebsită să o mai skărteze.

(Nota Tradăktorisă).

averea lui Xangerli, a confiscat și pe aceea a kasnicilor și ei mi a Kapş-keşilor și sale de la Konstantinopole. Nu era tortură mi înkisorî teribile kănoskste, kare sî nu se fi întrebşingatş pentru atîte sşflete nenorocite, pentru ka sî le ia mi aceea ce nu puteaş avea.

Pe lăngă aceste Xăsein-Паша adăse pe sînş George Lanati, karele era Kaımkamş alş lui Xangerli la Країова, mi bătşindş-lş kă a skrisş kă mîna sa pîrile Domnului asşpra sa, i-a tbeatş kanslş. Dăpă aceea a plekatş la Konstantinopole.

A doua domniă a lui Alessandru Vodă Muruzi.

Dăpă mórtea lui Xangerli, s'a făkatş Domnş pentru a
 D. Chr. 1799. } doa oarb Alessandrş Vodş Măruzi. Înainte de a i se
 } da tsîrile mi semnele Domniei, elş primi ordinş ka sî vie răpede la skasş, fiindş kă Pasvantogls sşptă neînţetatş gęara kă felsrite şererî tărş de kăvîntş. La intrarea sa în Băksremî, noporşlş l'a primitş kă bęksrie mi entşsiasmş, mi elş s'a îngrijitş a kărmş gęara kă blăndege mi drentate.

Pórta, vătşndş nessuşnerea mi întinderile lui Pasvantogls, mi mai alesş sşferingele gęrei Romănemî, a trimisş firmanş sekretş lui Tersenikli Aianslş de la Rşmşşkş mi lui Ibrahimş Nazirş, kă ordinş ka sî adşne omşirile de pe lăngă Dăpăre mi sî gęe pe Pasvantogls înkăşşratş din afarş, în kătş sî nu se pótş întinde mai mătş mi mai departe ka mai înainte.

Nemigîi, înmîrşndş o parte de omşire pe dinkolo de Dăpăre, aş adşş o altş parte pe dinkóche prin şşdegele de peste Oltş, pentru ka sî înkizş pe Pasvantogls din tóte pîrgile, mi sî nu pótş lsa de nikşire provisşni mi altele şşpe îndestşlarea omşirei sale. Planslş acesta însş, în lokş de a le isbşti, fş şşpe pagşba nevinovatei gęrei Romanemî. Pasvantogls, vătşndş mişkşrile aceste, a trimisş pe sşslş din Agalı şei, anşme Kara-Mşstafa, kă o mie de kşlşregî Vidinliş alemî mi voînş, de aş trekşţ Dăpărea. Aşemîia, gătşindş kşile deskise (fiindş kă omşirile împărtşemî se de-

dase la netrezeri) aș sbratș ka verbii mi s'aș îndrentatș kștre Kraiova, kș planș ka sș urinzș ne Kaimakamslș de akolo Nikolai Zagoreslș. Știrea ajșngșndș la Kraiova, s'aș skșlatș de îndatș Arnșșșii Kremtiniș qe sș aflaș akolo in- preșnș kș o parte din Tșrșii imșșrștemtiș, mi aș emitș in- naintea Pasvantliilorș la ana Jișslș, ka sș le onreaskș tre- cerea. Akolo inqenșndș-se lșnta kș mșltș animositatē mi eroismș, Kremtiniș se vșzșrș inproșkapiș nș nșmaș de dșm- manii qe aveaș inaintea lorș, dar mi de Tșrșii imșșrștemtiș qe eraș in șrma lorș. Atșncea a inqenștș a fșgi fie-kare in kotro nștea gșsi lokș de skșpnare, mi in qele de ne șrșmș Pasvantliiș imi deskisē drșmșlș neimnedekapiș kștre Kraio- va. Lokșitorii din oramș, kșșrinșii de grôza nenoroviiei qe-i anutenta, aș inqenștș a-mi kșșta mșntșsirea viegei prin fșgș: qei qe aveaș trșșșrș, lșarș qe nșșrș kș sine mi fș- giș; iar qei qe nș aveaș inkinsire de nlekare, mai alesș negșșștorii, imi frșngeaș mșnile de desșerare, vșșndș kș nș notș rșdika nimikș mi kș ne lșngș avșșie aveaș sș-mi nearșș mi vieșile. Pasvantliiș, viindș kș șșbiile gôle mi kșșșndș așșșra oramșlș kș fșrie șșlbatekș, deterș fokș kaselorș, nșșdarș qe nșșrș mi treksș șșș sabie totș qe le kșșș la mșnș. Lșmina sôrelș se intșnekase de fșmș, ae- rșlș rșșșfla nșmaș flakșrș mi skșntei, mi atmosfera resșna nșmaș qinete mi vaete. In skșrtș, șnektakolșlș era atștș de dșșrerosș mi inșșșimșntștorș, in kștș nș e mșnș kare șș-lș nôtș deskrie.

Știrea desșre nenoroviile din Kraiova s'a lșgitș in tôte pșșșile. Atșnce Ibrailș Nazars a nlekātș kș Kozariș Zaporogeni¹ mi o parte de oșștire imșșrșșeaskș qe avea șșb dșșșslș, ka sș meargș așșșra Vidindiilorș. Șosindș inșș la Kraiova, a gșșitș intrșrile inkise. Kasele qe skșpnasē de flakșrș, mi pșșșșii qe mai eraș in nișôre, șerveaș de in- trșrșrș mi metereze nentș Pasvantliiș; kariș, avșndș inpro-

1 Așșști Kozariș se nșmeskș de kștre Tșrși Gienat-Kazaklar, adekș Ka- zariș fșgarș, fiindș kș aș fșgitș mai mșlte mił de la Rșmi mi s'aș a- mezatș ne marginile imnerișlș tșrșeskș, ne lșngș nșșrae. Tșrșii le-aș datș nrivilegișrș, nentș kare in timnș de rșșbolș, daș ômeni de ôște.

visișni în lăsntră, se ȳineaș mi se lăntaș eroicemte. În fine, ȳei de afară anskândș mi ei kăte-va kase, s'aș întăritș mi s'aș nășș ne bătăe.

Pe de altă narte, kămăș aș ajănsș mătirea la Băskăremtî, Domnășă a alergatș la Slatina kă Arnășȳii kremtini ȳe a-vea în servigșlăș seș. Băskăremteniî atșnăi, înșnăimintăȳi vo-eaș sș făȳă, dar Domnășă kă ameningări asure i-a înudekată, înkredingăndș'i kă nă vorș ajănge dșumanii pănă aice. Sosindș la Slatina, îndată a întăritș strămtorile, mi a nășș ȳșarde ne marginea Oltășăi kă sș nă lase sș treakă nimeni. Totș odată a trimișș ne Arnășȳii la Kăraiova, kă ȳrdinș kă înnăresăndș-se kă Tăȳȳii înpărtăemti de akolo sș onereze în kontra Pășvantliiloră, promigăndș-le kă le va răsănlăti kămăș merită, lăkră ȳe a mi făktă kă mătă ȳene-rositate.

Nămiȳii Arnășȳii, kămăș aș ajănsș la Kăraiova, s'aș ș-nitș kă omătirea lăi Ibrăilăș Naziră, kă aȳea a lăi Mășliaga mi a Bășniakășăi, în kătș aș formată șnă kornăș formidabilă. Atșnăi bătălia a înȳenăță a se făȳe serioașă. Tăȳȳii, Arnășȳii mi Kozăȳii, în tôte zilele făȳeaș năȳăliră făriȳe. Kă tôte aȳeste năȳină strikăȳășne făȳeaș dșumaniloră, fiindș kă aȳemtia bătăeăș de la metereze kă sigărangă, iar ȳei-l-ălȳi înăi demertăș armele măi mătă în ȳăntă. Pe lăngă aȳeste, intrăndș dșumănie între kremtini mi mășșlmană, aȳemti de ne șrmă, kăndș se dăȳea la bătăe, ȳăideăș ne kamarazii loră ne din dărtăș mimatemte. Nămăi singășă Ibrăilăș Naziră, kă Kozăȳii mi Arnășȳii Domnășăi, se lăntă în kontra dșumaniloră kă zelă mi kă bătă kredingă, kă tôte kă era năș-măită de Tăȳȳi.

Dăpă măi mătă zile de lăntă, înkășȳșragii, ȳăȳăndș kă mi-aș înăȳăvităș provisășnile, aș înȳenăță a ȳăndi kămăș sș făȳă. Lăkrășă înșă era ȳreș de essekătată: înkășȳșrătorii eraș mătăș măi nășmeromi de kătăș dășnăi. Atșnăi aș înȳenăță a se înȳelege ne sșb mătă kă șniî din kăneteniile omătiriloră înpărtăemti, mi măi alesă kă Bășniakășă, kărele era ȳekăș amikăș ală lăi Pășvantăȳă. Așă-felăș nășindș-se la kăle, mi ȳrofităndș de întănărekășă șnei nouăi, aș emiăș nă-

tre gzarde din cetate; mi ajungând pînă la Țișovici, se gîtea să se așeze mi să se întîrească. Dar Ibrail Nazir, lîndu-se dintr-o dată la Kozavici, i-a fîgurit mi i-a fîcat să se așeze calea către Vidin. După Ibrail Nazir însuși, vîndu mi Țișovici, de mi nă prea că bînu înimă, jîfseacă mi ardeacă bițele sate către scîpaser de Pasvantlii. Așchia în fine trecură de cea parte la Vidin că o mîlțime de jafări, vite mi produscă. Întră adevăr că mîlțit a fost că-tastrofa aceea nentru Craiova mi nentru jîdegele de nestă Oltă în căsă de trei lăni. Pasvantlii aveacă de skoni să vie mi kîar la Băkremiti, dar năma mîșșrile cele energice ale Domnului aș fîcat de aș scîpnă orășlă de neirea neapărată ce-lă aștenta.

După atîte kalamituri mi nekazări ce sîferea țeara din kassa lă Pasvantogli, Domnului neră speranța de a împăka lășșrile mi a domni în liniute: căci dacă s'ară fi nlekată la țererile lă Pasvantogli, s'ară fi konsiderat că trădătoris către Pôrți; iar la din-kontra, s'ară fi aflată ne-înțetată în nerikolă atîtă elă cătă mi țeara. De aceea aș-ktă tôte kinsrile, mi kîarș nrin mare dare de bană, de s'a demisionat; mi aș-felă, după o domnie de doi ani minor lăni, a trecut la Konstantinopol.

A treia domnie a lui Michail Vodă Sutz.

După demisionarea lă Alessandră Vodă Mîșșzi, Pôrta a rîndsită nentru a treia ôră Domnă ne Michail ^{D. Chr.} Vodă Sutz, îndatorînd-lă că ne de o parte să șme-^{1801.} ze răsboiă în kontra lă Pasvantogli, iar ne de alta să e-konomisească țeara kîmă va nștea. Aș-felă Michail Vodă Sutz a venită în țeară ne la lăna lă Oktomvrie, urîmită că mare entășiasmă mi bășșrie, fiindă că în cele două dom-nii ale sale de mai nainte se nșrtase că mîlț blîndeț mi drentate, că adevărată nșrinte mi bșșș protektoră nentru toți.

Lăndu mi aș dată frănele șșvernă, Michail Vodă a înțenă a nșne tôte la kale, nșkăță împreșșrile ilă er-

taș. Omtirea împăratească, kare se afla în geară, împărțind-o în mai multe kornuri, aș amezat-o ne lăngă malsrile Dă-nreii de neste Olîș nentru ka s' pzeaskă mi s' vegieze asșura mișkărilor lăi Pasvantoglă, în kontra kărgia de ȳea parte de Vidinș se btea neînȳetatș Tersenikli Aianșlă Rășnăiskălăi mi ȳei-l-algi Aianî Deli-ormanlii. Kăț desne gvernălă din lăntre ală ĳerei, kă tôte kă Domnălă s'ane-voită s' ekonomiseaskă lăkrăile sune a nă se îngreșădeara, înșă fiindă kă elă keltăise măgi banî nentru ka s' kănetă domnia, fiindă kă avea însemnătore keltăeli kă omtirile, (nentru kare Pôrț nă-i trimitea niȳi o para de la Xasneaoa sa,) — a fostă nevoită de la snă timnă a năne mai multe dări ne ĳeară.

Pasvantoglă, în timnălă resbelălăi ȳe i se fȳcea, a trimisă răsșnășlă Domnălăi kă dakă voește s' fie în paȳe, s' se pzeaskă de a-lă bate mi elă, mi s' lase ne Tărgiî împărtășită s' fakă ȳe potă mi ȳe voeskă. Domnălă înșă, kalifikăndă răsșnășlă aȳea drentă slăbiȳăne, a îndemnătă mi a ajtată ne Tărgiî ȳe eraș sșb ordinile sale ka s' ia ofensiva. Atăȳe Memişaga mi Taxiraga, nrekșmă mi snă Axmet-geami, trekăndă kă omtire neste Dănre, aș lătată kă nsterea Fet-Islamălă mi Kraina; dănă aȳeașă înkănjărăndă mi bătăndă trei lăni de zile Negotinălă, l'ăș silită s' kanitsleze kă kondiȳianî mi aș mi intrătă în lăntre. Mixailă Vodă a raportătă la Pôrț desne sșkȳesele aȳeste, arătăndă-i înkă kă kă voea lăi D-zeș în kărgăndă se va lăa mi Vidinălă. Pôrta i-a trimisă nentru aȳeașă firmană împărtășkă kă lasde mi kă o mălgime de *berhudarola* (adekă *aferim* mi bravo), kare aș bȳkărată fôrte măltă ne Domnă. Nă tărgiă înșă aȳeașă bȳkărie s'a pefăkătă în lakrime mi întristare. Pasvantoglă, sșpărgăndă-se fôrte ne ĳeara Romăneaskă, a trimisă răsșnășlă îndată la făimonii xogi Kărgalii, kari se aflăș desne Trăvia mi Bălgaria, ka s' vie la Vidină, — notrivindă înșă ka s' nă utie nimeni desne aȳeașă pănă în momentălă ȳelă de ne srmă. Kărgalii n'ăș întărzieată de a veni, mi Pasvantoglă năindă vre o mie de kălăregi (din ei) sșb komăndălă snăia Manaf-İbraimă, făi-

mosă pentru răstate mi krăzime, i-a trimisă neste Dănre în geara Românească.

Săb kondăvarea zăsi Xlotă a năme Xristodolo, în zioa de 25 Anrilie a anăsi 1802, Pasvantlii aș trekstă prin mijloksă a doz kornări de ountire împărtească, kare stagiona în doz sate, Momgei mi Baklavită. Se krede kă Tărci i-ar fi vâzstă trekândă, dar kă s'ară fi pefăkstă kă niči vedează niči kănomteaș ne dășmană, fiindă kă eraș sâpărași assnra Domnăsi, din kășș kă le împășginase lefele mi tainășile (porgișnile de mănăkare); mi mai alesă kă xoni de fonkționari ai Domnăsi nă le dedese lefele de mēse lăni. Din nenorocire mi Ibrailă Naziră nă se grăia în geară, fiindă neste Dănre la Lomă, mi nemtiindă nimika desnre trevarea Kărlăliilor. Astă-felă, ne kândă era bălăș (iarmarokă) la satășă țe se nămeste Klianovă, unde era o mășșime de lăksitori mi negășștori din mai mălte pășșă, aș kăzstă Kărlălii de o dată în mijloksă tărgăsi kă săbiile gōle. Čine nōte să deskrie snektakolsă ačela înfrikomată mi îngrozitoră kare s'a întămplată? Prekșmă kândă întră lăni în oi, gătse, întindă mi sfășie kă tărbare, astă-felă mi Kărlălii tăeăș nășșă mi șrekă, kălkăș femeă mi konă în ničiorele kailoră, mi jefșeăș totă țe le kădea săb mănă. Șni din ómenă nevinovăși aș rămasă morăș ne lokă, alăși țășntiăș mi slătiăș, alăși lășăș în robie, alăși aș făgită kșmă aș năstăș. Kșmă s'a terminată șčena ačeasta tragikă, Kărlălii aș trekstă la Mănășșirea Străčala. Dar Ibrailă Naziră, așzindă de ačeste, a trekstă îndată Dănrea mi a trimisă resnșșă boeriloră de la Tărgă-Jișăsi kă să se grăbească a nleka îndată, kă nă kșm-va să vie dășmanăș mi să-i kalče. Lăksitorăș atășșe așă rădikată kă mare grabă, lăndă fiečine kă sine țe nășe; dar abăa trekșșșă ne la Mășășă Vilkanăș în Ardeală, mi Kărlălii aș kălkată oramăș mi i-aș dată fokă. A doa zi înșă Ibrailă Naziră sosi kă vre o mie de Kozășă mi Delășă alemă kălășă, kă kari s'aș bătășă neînčetată în kășșă de ținăș zile kă mare învermășnare. A mēșeșe zi a emășă mi o parte mi alta la kămășă, mi amestekăndă-se în bătălie generală, s'aș lăntată de ne la amezășă zi

pănz în nónte, fărz sz se xotzraskz sórta bztzliei. Înontândz, s'a trasz mi o parte mi alta în ltsrî; dar neste nónte Kzrjaliî aš fegitš kz liniunte fărz sz se simgz, în kztš a doa zi Ibraimš Naziršlš, yoidnz a-î fegzri, nz mtiea ne ce kale sz-î žrmzreaskz. Între azește Kzrjaliî, mergândz pănz la Stžnemti, mi gžsindž satslš nstiš, s'aš dssž kžgi-va din ei în pzdrile de ne anróne mi aš mžvelatž vr'o sstž činčî zezî de sžflete bžrbagi, femeî mi koniî, kari se askznseserz akolo. Peste nžginž sosindž dznz ei Ibraimš Nazirz, se gžtea ka sz-î loveaskz, dar ei neste nónte s'aš fžkstž nevžzžgi. Dznz azeea s'aš dssž la Okna mare, znde earžmî aš fžkstž o mžlgime de esžessri. Totž odatz snž altž kornž de Pasvantliî s'a aržtatž la Karakalš kz snž mefž vestitž Kzsangeali, kari aš fžkstž atrozitžgile čele mai mari: aš tžeatž, aš čisntitž mi aš robitž o mžlgime de ómenî nevinozagî. Dznz azeasta nrždžndž mi nžrjolindž kasele, aš lžsatž nžmai kžte-va, în kare s'aš amežatž mi s'aš întžritž, fiindž kz Tžrčî impžržtemti nz eraž ka sz-î îmuedeye.

Între azește Ibrailš Nazirz ajžnge la Ržmnikšlš Vžl-čei. De akolo se reneđe asžnra Kzrjaliilorž la Okna mare, kz kari se bate în kžrsž de činčî-snre-zeye zile, ne înčetatž. Atsnžce Manaf, vžzžndž kz tžrgslš Oknei, Mžnzstirea Govora mi Ržmnikšlš se nstieserz, mi vžzžndž kz nz se mai nóte ginea, a xotžrztž sz fžgz. Ibrailš Nazirz însz nz-î slžbemte. Pe tótz întinderea malslš Oltslš, tóte satele s'aš aržž mi s'aš nstiiitž, kžčî în tóte se žrma kžte o lžntž între fžgarî mi gonazî. În fine Manaf ajžnge la Karakalš mi se žnemte kz Kzsangeali, karele se afla întžritž akolo. Ibrailš Nazirz, karele akžma avea o omžtire ka de ontž miî de ómenî, (din kare treî miî Arnžžgi, činčî sžte Kožazî mi čei l'algi Tžrčî de ne lžngz Džnzre,) sosindž dznz ei la Karakalš, i-a înksnžratž mi s'a nssž a-î bate.

Dar omžtirea kare se zizea impžržteaskz, fžžea nz mai nžginž strikžžisne gžrei de kztž Pasvantliî. Azemtia, de mi eraž întrz adevžrž ómenî alemî mi voînivî, kz tóte azește omžtirea impžržteaskz era kz atžtž mai mžltž nžmerósz, în kztž arž fi nstžtž nrea lesne mi nrea kžržndž sz-î în-

vingt. Dar băţliile în realitate nu se făceau serios, din dor kasse: întâi că Targul eraş nemărginit pentru că nu le se dase lefele de mease lăni; al doilea, că Arăşul eraş îngelul că Pasvanlıi, mi kând se amestekă în lăntă imi demertaş armele în vânt, iar nouile se împresnaş mi mănkaş împresnaş ka amiaş adevăraţi. Pentru aceasta lăkrăş se prelungea făr năi unş folos.

Între aceste nănte Taingii (saş împărgitori de provisiuni ai omirei) aş skrisă Domnăi că Pasvanlıi se gteskă şz treakă Oltăş mi şz vie făr de veste şz şşprinşz Băşreni. Domnăş, primindă asemine mīre, atăta de tare s'a dekoncentrată mi s'a şneriată, în kăţă părea că-mi perdăse kănsăş. Atănce adăpăndă-se boerii la elă. aş învenştă a-lă îndemna ka şz ia vre o măsă de anşare pentru oramăş, pănă a nu sosi devastatori; dar la asemine inişiativă nu se ştea determina din kassa diverseloră konsilişri şe-i da boerii Greş, kari-lă însăşimăntăş mai măltă de kăţă ar fi fostă kăşvintăş¹. De aşea îndată şe a aşzită că omīrile s'aş revoltată mi că şereaş lefele ne şele mēse lăni şe nu le primiseră, aş făktă kănoskăş boeriloră mi tătăroră ka şz făgă kare în kotro va ştea mi şz-mi assigşreze familiile. Dăpă aşea a înşenştă tōţă lămea a se preşti de năkare kătre Ardeală.

Pe la 15 Maiş s'aş rădikăş boerii mi lăksitori din Băşreni kă familiile loră, în nămăşă şeste meante-şeuă mi şşflete. Toş imi inkideaş kasele mi emiaş din ele năşgăndă mi dăndă-le adio şelă de ne şrmă; imi inkărkăş karele kămă şteaş, mi şea şe nu şteaş lăa, lăsaş în păşşire. Domnăş m'a nornită tōţă kasa, rămăindă nămai elă şingăşă kă Beizadelele. Pănă în dor zile a rămaşă mai tōţă

1 Aşea nu notă şăea adevărsăş, ne kare măgi nu-lă kănoskă mi krităş ne Domnă făr de kăşvintă. Aşestă nenoroiştă Domnă n'a făgită făr de kăşvintă saş de băşă voea sa. Şea şe l'a îndemnată la aşea a fostă skrisorile şe-i veneaş din Konstantinopolă klar de la ōmenii Horgii, kare skriaş că de va vedea că vină Pasvanlıi şz făgă îndată în Transilvania. Pe lăngă aşeste ilă mai îndemna mi unş Generală-Maioră Răşesăş, Bărogi, karele se afa atănce la Băşreni, pentru şkonşri kare ne atănce nu eraş kănoskăte.

oranzlă năstîr de ômenî, mi aș mai stată nămaî Mitropolitul Dositei mi Eniskonslă Argemslă, iar din boeri mari Bănlă Nikolae Brănkoveanu, Bănlă Skarlată Gika mi înkă kăpî-va, gata mi eî a fâgi la anronierea perikolslă. Pe lăngă aचेतुता era mi Vistierislă Konstantină Filineskă, karele zăcea bolnavă la kărte. O dată kă ५eî-l algi lăksitori, se rădikaseră mi konslăi năteritoră streine kă familiile mi kă kancelariile loră. Era snă lăkră înfrikomată de văzstă aचेतु emigrăgie imnosantă de ponoră, kare lăgea kă nimate tărme de oî de teama lăniloră, kă să skane de sfămiearea dingiloră mi de mórtea neanărată ५e-l aचेतुता. Drămslă, în întindere de doz-zeci de ore, era năsrătată de aचेतु mslăgime de ômenî, kare semăna a omăire năsră în săzărmară. Ači se vedea karete mi bstăi, inkănjărate de Anăzăpî mi de servi, ५e năreaș kă mergă la năsrămlare; ači kăte trei răndări de kare inkărkate kă lăkrări, femeî mi konii: ači ômenî de tôte kondigisniē kălări, ači algi ne josă, nărtăndă ne smeri sărăina lăkrărilor loră. Ajăngăndă tôte mslăgimea la Kămnina, s'aș adsnată boeri emigrăngi kă să se konslăte de trebăia să meargă în nainte să să mai aचेतुte năză ५e voră afla ५e s'a netrekătă la Băkrămti. Nărerea ५ea de ne srmă s'a găsită admisibilă. Dar zăde să se găseaskă atăte kase gărănemti kare să dea osnitalitate la atăta ponoră? Pentru asemene nevoe se tăzără totă ponorslă ne năsrăile Kămnineî, mi kătă n'a inkăustă s'a întinsă snre Komarnikă, Poeana mi Breaza. Ôniî măneă în kără, algi săb kără, algi săb kortări imnrovisate din năzăzără de kasă. Ôniî dormeă, algi mănkă mi se veseleă, iar algi, mai întristăgi, imi îngigăă nekăzslă în săsnine, fără să pôte dormi. A doa zi însă eată kă vine o măire kămă kă Pasvantlii s'aș desnărgită în trei konări, kă zăslă din aचेतु a anăkată snre măngi, altăslă snre Băkrămti, iar altăslă kă vine snre Kămnina kă să onăreaskă treचेरा emigrăngiloră neste măngi în Ardeală.

Aचेतु măire, de mi neadevărătă, a arsăkată snălma ५ea mare în ômenî mi kă togîi s'aș skălătă kă să anăचे drămslă Bramovslă. Drămslă aचेतु înăz este zăslă sin-

gară, strămță, stăncosă, nereglată, prăpăstioasă, mi ne znelokari însușimântătoris mi perikolosă. Pe asemenea kale mergândă monorăle de odată se inkise drămslă: sfărâmandă-se kăteva karete mi trăsări greș inkărkate, se grămădiră trăsările ȳele din ȳmă ȳna dăru alta, mi astfel, nenăndă nimeni da năi ne alăteri, năi înainte, năi îndărăt, se făkă o însușimântare generală, ka kănd l-ar fi gonit dămmanii kă sabia mi kă tănsă. Risetile ȳnora mi boȳetele alto-ra, ȳinetele ômeniloră mi kataraktele prăaeloră, făȳeă ninte răsnetele fiorose; kăȳl, întră adeȳără lokăle era atăt de perikolosă, în kătă ȳnă nasă gremită ală ȳnsi animală ar fi urăndită o trăsăre, ȳnă nasă gremită ală ȳnsi omă l-ar fi kătată ȳiagă. În asemenea înurejărare era de neapărată trebsingă să se fi întămlată mi Demokrită ka să rădă nău să nlesneaskă, mi Eraklită ka să năngă nău să l eășă okil.

Dăru măltă neȳe mi bătă de kană, în fine karavana a trektă strămtôrea mi a ajsnă la Mănăstirea Sinaea, ȳnde a netrektă năntea. A dăza zi dimineăȳa veni eăru l o măre minăȳnășă kă Domnăle kă Mitronolăle mi kă boeră ȳe rămăseseră în Băkăremti se tăeă de kătre Tăȳl. ȳine năte deskrie ȳinetele mi nănsetele kokônoloră? Kă ninte de măngăere nă se năteă ȳăsi. Pălele măngăiloră, ȳnde se află Mănăstirea Sinaea, se făkăse întră adeȳără valea năȳgeriloră. Dar nă trektă măltă mi sosi ȳnă kărieră inădinaă da la Băkăremti, kă skrisori inkedingătôre desure ȳăntătea tăȳrora. Atăȳea întristărea s'a năfăkăle în veselie, mi karavana, făȳă întrăȳiere, mi-a kăată drămslă mi a ajsnă la Ștefanonole săă Bramovă. Dar mi a kolo, ȳnde să se ȳăseaskă atătea kăse ȳnde să inkănă ȳnă monoră atăt de nămerosă? Kălară mi ȳele neapărată trebsitôre nătră ȳăȳăire, ajsnăseseră la o skămnete nesășă. Fie kare atăȳe kăta să se strămtoreaskă nătră medere kămă nătea, mi nătră mănkare să făkă tătă ekonomia nătinăȳă. Dar nă tăȳă a venită ordină imăȳăteskă de la Viena, de la urea generășle imăȳărată Franȳiskă, kătre dregătorăle din Bramovă mi Sibăle ka să se dea tăte înlesnărăle nătinăȳăse nătră osăitalătea emăȳăȳiloră, mi să se kăse

tarifă ne obiectele de îndestulare ca să nu se vânză mai scump decât kăts fakă. Atunci emigrații s'au mai linimtită, până se vază ce se va mai face în țeara Românească.

Boerii ce rămăseseră la Băkremită kă Mitronolitsă mi Emiskonlă, treacă kă cea mai mare grăz din kassa infrikomatei pătieri. În adevăr era ună ce însuimântătoră. Cinenie de omă nu se vedea ne sligă; kiară pătieri pătreaă șalbateci mi fioroni pentru cei ce-i vedeaă. Din kândă în kândă se așiaă nămai ărletele ănoră kăni însuimântați. Bisericiile eraă inkise; klonotele eraă mste, mi nămai kăkăvaelă ginaă ne kănotnige. Pe slige, de se vedea kăte ună omă, trebăea să fie vre ună ăerătoră, saă vre ună smințită de minte. În pătieriă Kăgei saă în lăntă, eraă nămai kăgi-va Anăgi mi Tăci, kari vociferaă ăerăndă-mi lefele. Pe lăngă ăeștia mai viindă mi ună Bimbama Sava [kremtină] de la Negotină, reklama mi elă lefile omțirei sale. Dar unde eraă bană? ăine nlătea? kă *nehi*, adică *forte bine*, le se rășăndea la togă, mi ei rășăndeaă kă kăvinte amare. Iar boerii medeaă la kasele loră singărateci, kă ini-mile tremărtăre de frikă. Văzândă kă lăkrăă ăjănsese ameringătoră, kă-i amțenta ună perikolă neamțentată, adeseori se dăceaă kă Mitronolitsă la Kărtă mi ăerkaă să indăplece ne Domnă ka saă să dea lefile omțiriloră țăbărate, saă să făgă innășă kă dăniă; dar tôte ăerările loră eraă demerte, findă kă Greăi, konsiliariă sei, aveăă o mare astorităe așăpra spiritsăi sei. În fine se ăăăăă să se dăkă ka să se inkiză în Mitronolie mi în zidărele sale să se apere în kontra rebeliloră kare-i ameringăă mi ne dăniă. Dăkăndă-se akolo în zioa de 18 Măă, a venită Nikolae Brănkoveană, zikăndă kă a priimăă o skrisăre de la Karakală kare șășnea kă Pasvantlii, trekăndă Oltsă, aă anăkată drămsăă șăre Băkremită. Atănce boerii, însuimăntăndă-se, n'ăă dormăă tôte năntea, mi a doza zi mergăndă la Domnăă i-ăă zisă: „Măria ta, ce innelăăăne este ăeasta? nă-gă este milă de noi, de vreă se ne sakrifă ne togă? Dăkă Măria ta nă vreă să năci, afă kă noi nă mai medemă.” Domnăă, așăindă ăește, mai întă a tăkăă kăva tămă, apoi

deștăntându-se ka din somnș mi kș okiī nlinī de lakrēmī, a zisș: „Dakș D-vōstrș nlekađī, ne mine kșmș de mș lș-sađī? Eș sșntș gata a vș șrma“. Dșpș așeasta tođī s'aș învoitș ka sș nlece înnreșnș snre Moldova.

Lșrșndș-se asemine xotșrșre, s'a pșș la kale, ka boeriī sș easș la kasa Banslș Gika de la Kolintina, mi akolo sș aștente pșnș va sosi mi Domnșlș, mi anoī sș anșce înpșeșnș drșmșlș snre Fokșanī. Așfelīș boeriī se dșșerș la lokșlș nșmitș, șnde, ne kșndș aștetaș ne Domnș ne la ora de ținș, a venitș Snștarșlș Anastasaki kș mai mșlșđī kșlșrī zikșndș kș la Kșrte s'aș revoltatș ostamiī kari ășereaș lefele mi kș aș mi șșisș ne Domnș. Boeriī, fșr'a mai aștenta sș se înkredingeze dakș mtirea ora adevșratș, n'aș mai ștștștș sș ășineze, ăș s'aș skșlatș kș řenejșne mi aș nlekatș snre Gergiga. Fșgșndș șniī mai tare mi alđī mai înșetș, s'aș reșleđitș șniī de alđī mi din kassa întșnereșimeī mi-aș nerđștș drșmșlș, aș șmblatș rștșșindș-se tótș nóntea nrin pșđșrī, mi abia ne la rșvșrsatșlș zorilorș s'aș adșnatș kș tođī la Gergiga. Dșpș așeaa fiindș kș tođī simđiaș trebsingă de mșn-kare, se ouřirș de pșnșzirș mi adștarș pșnș doarș vorș pșimi mi vre o mtire de la Bșkșreșitī. Ne kșndș se gștiaș sș se pșe la masș, eatș kș șosekș doī Greșī Domneșitī kșlșrī în fșga mare, kari, întrebăđī fiindș de șnde vinș mi ășe mtīș, aș rșșnșnș kș în nóntea pșeședentș Arłșșđī mi kș Tșrșiī, ingelegșndș-se între ei, s'aș înpșeșnatș mi aș venitș la Kșrtea Domneaskș, șnde aș înșeșntș a ășere kș mare tsrbșrare mi kș ameringare lefele ășe așeaș a lșa; dar emindș Beizadea Grigori i-a fșkștș kș kșvșntș ka sș se liniunteaskș. Dșpș așeasta Domnșlș, kiēmșndș ne Bimbama Sava, ilș imbrșkș kș kontșșș, fi dșrși șnș kalș minsnatș, fi dete trei mi lē mi-i zise kș-lș lasș lokotenentș, s'aș Kai-makșmș, îndatorșndș-lș sș pșșeaskș oramșlș ne pșđinș timnș kștș are sș easș la șnș satș în anroniere; ne lșngș așeasta i-a zisș kș neste doz zile sș vie mi ostamiī la Tșr-morș nentș ka sș-mi pșimeaskș lefile. Dșpș așeasta Domnșlș, șșindș-se în karetș kș beizadelele sale Grigori mi Ioanș, mi șrmatș de tođī ómeniī Kșrșei sale kșlșrī, a emitș

la Kolintina. Akolo, negăsindă ne nici unulă din boeri, după cumă înăi dase căvântă, a ordonată Vizitătă seă să a-nuče drămsă kătre Văleni de Mănte ne unde este drămsă kătre Transilvania.

Mitronolită mi boeri, cumă aș aszită ačeste amărăn-gimă, s'aș înspăimântată grozavă, dândă kă sokoteală kă Domnă este srmărită de anrone, de bână őră ce mi-a skimbată plană de a nlekată sure Ardeală în lokă să vie sure Moldova, prekumă le dase căvântă; mi prekumă eraș gata ka să se nse să mănăne, aș lăsată masa ne lokă mi a înčenstă fie-kare a fagi, auskândă fie-kare kăte ună drămsă deosebită. Giksemti, ajungândă la Văleni, eraș să mai stea ka să mai vază ce nôte să se întămnle, mai alesă kă akolo se mai află neste doză-zeci de mi de Băkrementeni, negăitori mi ponoră, ka într'ună lokă mai sigră mi nespășă perikolă. Dar Domnă, cumă a vâzstă kă vină boeri, fără a perde timnă, întră în trăsăra sa kă beizadelele, lăzândă kă sine mi ne marele Bănă Dimitrie Gika (ne lăngă karele înpreună mi eă, astorită Dionisiă, mă aflamă mi mai nainte mi mai ne srmă nedespărgită în tôte evenimentele) a nlekată renele kătre xotarsă Transilvaniei mi a trektă de čeeă parte. Boeri, vâzândă faga Domnă, mi lăksitorii ne ačeeă a boeriloră, s'aș skulată mi ei ka văcele mi aș înčenstă a fagi kă previnitare. În kalea ačeeă este ună măn-te mare ce se kiamă Vărfă-Krață, kă fruntea nlemăvă mi skată, konerită kă nori, mi ne zne lokă kă ninsore. Voindă čineva să treakă de la Slonă în Ardeală, trebă să treakă d'a drentă neste vărfă seă, ka să se koboare de čeeă parte. Drămsă este fôrte reă, strămtă, petrosă mi periklos, avândă ne de lătră năpăstă adăvă. Pentru ka să meargă čineva de la Slonă nănkolo de Počana Feti, trebă să fakă kale de zăce ore. Pe lokă ačesta trăsăre nă notă srika fără să se tragă kă boi. Pentru ačesta, de mi veniseră mslgi gărani kă boi (ne nlată), însă nă eraș de ajnă, mi mslgi fără nevoigă a-mi ssi trăsăre kă kai lără nriavă, iar femeile mi koni lără a merge ne joșă. După ce mslgimea omeniloră se ssi ne podimă mântă, se răsăndi ne earbă verde ka să se

odixneaskă. Din înălțimea aceea se vedea mai totuși întinderea țerei Măntenimii a Moldovei și a Transilvaniei, pe câtă note okislă se se întinză. Nu anskart bine a se odixni, mi de odată veni o ploaie rece, amestecată cu ninsore. Ne fiindă nici ună arbore de adăpostă, sferiră toți ploaia cu mănile în sină, mi din kasa aceea mslui konii mi omeni bolnavi mșiră. În fine trekândă ploaia, karavana înțeuă a se koboră mi, ajungândă, petreks nuntea akolo cu toate inkomoditățile mi nevoile inkinsite. A doua zi msluimea treks mi ajunse la Bramovă. Numai Domnslă cu belzadelele rmaseră la vaint, aștutândă cu neastămptă sosirea familiilor loră kare veniașă cu Spătarslă Anastasi. Nici o idee însă nu aveașă despre cele ce se petreceașă în șrmă. Bimbama Sava, karele rmasese Kaïmakamă, dăpă ce a plekată Domnslă, vțzândă că a fostă înșelată mi că elă a fșgită ka se skane de ulata lefeloră, a doua zi se lăză dăpă dănsă cu kăpă-va din omenii ei. Dar în lokă se ajungă pe Domnă, în Vărtslă Kraïslă dete peste familia domneaskă, în kare era Spătarslă mi Postelnikslă cu fițele Domnslă. Atunc Bimbama Sava kastă se kapete ce va pstea, mi, găsindă o lădigă cu skale mi netre skămne ce pregăiașă ka chină zecă mi lei, o lăză mi auoi le dete drămslă. Astfelă familia Domneaskă, prădată mi maltratată, ajunse la vaintă Băzslă mi înpreszându-se cu Domnslă, treks la Bramovă. Akolo kreditori Domnslă, avândă a lăvire o doză mi de nșngă de bană, aș dată șnlikă la împărțatslă ka se-lă inulineaskă. Nu țărziă însă veni ordină împărtșeskă ka Domnslă se meargă la Sigensburgă, cu învoireă că, de va voi se treacă în Țergia, se fie liberă.

Epoc'a desperaților.

Fșzândă Găvernslă, prekșmă s'a zisă, a rmasă orașslă Băksremii nștișă mi fără nici ună felă de rândăeală. Atuncă aș înțenștă a domni omenii desperații mi fără kăpătișă, kari se nșmeskă în limba ponorslă kraï. Achemia,

intrând în Țurtea Domnească, ne kândă mi Bimbama Sava linsia, o jâfsiră de tôte, făr a lăsa ničî măkar nrafslă prin kase. Găsindă akolo semnele Domniei, adekă țâșrile mi stindardele, se prezemblaš kă ele ne tôte sligele oramslă. Iar kăpitanslă loră nămită Melamos, de viț Arnăstă mi de profesione Bokceagiă, se prezemblaš kă kăka domnească ne kană. Achemtia, sfărămândă șmile kărcișmeloră mi ale nivnigeloră, intraș mi se dedeaș la orgiile cele mai skărbóse, făr ničî șnă frăș mi făr ničî o măsșră. Achemti miserabili se nrenaraș a da mi fokă oramslă, nentăr ka ș însemneze memoria loră prin rsine. Din noročire Bemleaga Ibrahim Bosniakslă, karele se afla la Kotroveni kă kăpiva ostamă, simțindă lăkrslă ačesta, veni în oramă mi începe a suznera mi a pedensi ne tiklomi, în kăț se făkără mai togi nev. zăgi. În linsă de boeri elă a făkăș Șpătară ne șnă Găliano boeriș mikă însă desfănată mi kraș, iar Agă ne șnă ștrakă Polkovnicelă Ioniț, omă onestă mi inteli gentă. Dăpă ačea a adășă măcelari mi brătară, mi a mai adănată čeva din ómenii fșgiți če eraș ne anróne, restatornăindă bșna orăndseală în oramă.

Domnirea Turciloră.

Așzindă desure cele întămlate la Băskremti, Xasan Aga Pașa de la Nikopole mi Tersenikli Aianăslă Rămăiskslă, s'aș îngelesă mi aș nlekată îndată ka ș nănă în rănădeală lăkrșrile din ȳeară. Dečă sosindă în Băskremti, aș înčenășă a čvide ne xogi mi ne făkători de rele, mi aș făkăș kă în kărândă aș înčenășă a se adăna fșgariă ne la kasele loră mi a se okșna fie-kare în liniște de trebile sale. Nă țărziă însă veni utire kă Pórta ertase ne rebelăslă Gășrgi Osman Pașa mi kă ačesta vine Pașă la Silistra. Ačeastă utire a șmulășă de gróșș ne Aianii de ne lăngă Dănpăre, fiindă kă se temeaș de elă ka de fșlgerslă lă Dămpnezeș. De ačea, ștăndă tôte čerțele dintre dănușii, s'aș adănată îndată la Băskremti togi Aianii, nrekămă Ilikogls,

Batalaga, Satogls, Aslanogls, Xagi Omerogls, Meemet-Ali-Beī, Giasrē Imamš, Tīrnogls, Xasan Bairaktariš, mi algiī mai mēlgī. Ačemtia, sšb pmedinga lxi Tersenikli, se konsl-tarē mi xotēgēgē ka sē se pē kē tōte psterile lorē mi sē nē primīaskē ne sēš asemene inemikš in kapslē lorē, mi pen-trē ačeastā sē se lēnte pēnē la čea de ne xrmē mikēgē de sēnge. Dēpē ačeastā, inkinsindē sēš kornē de omtire ka de doē-zeyī miī de ōmeniī, aš nlekatē o seamē din ei ka sē-ī agiē kalea la trecerea Balkanilorē.

Rebeliunea lui Giurgi Osman Pașia.

Ačeastā era din Asia, de viē Gīsgīš, omē kanabilē mi kēteztorē, inē mi fēgē karakterē. Fiindē Pamē la Si-listra, elē se bētsse de mēlte ori kē Pasvantogls, dar pen-trē mēltele sale abssēri mi mai alesē pēntrē sēpēgērile čē fēkēse gēreī Romēnēmtī, Pōrta-lē destitēse mi-lē trimise la sēš pamalikē in Asia miktē. De akolo treks in Tērcia Eē-ronēanē, imi fēkē o armatē ka de treī zeyī de miī de Kēr-jaliī mi Arnēgī, mi, deklarēndē-se rebelē, merse sē batē Adrianouole. Nimika inē nē rezmi, kēčī peste 60 miī lē-ksitoriī inarmagi aš emitē kē armele inaintea lxi. Dēpē a-čeastā merse assura Filinopolei; ničī akolo inē nē fēkē ni-mika, fiindē kē oēmāniī mi dregētoriī i s'aš opssē kē vred-niē. De akolo inčēnē a kētriera Machedonia mi Travia mi a rēspēndi in trecerē sa, fokē xvidere mi pēdēčēzne neste tōte satele mi orāmele čele mai mičī. In fine, pēr-tēndē-se astē-feliš ka sēš kometē de nenorocire, ajsēse aurō-ne de Konstantinopole, in kale ka de mēse ore, in kētē in-sēmī lēksitoriī kanitaleī inčēnēgē a tremēra de frikē. Astē-feliš, ne kēndē in gēara Romēneaskē se petrečea evenemin-tele fiorōse de kare s'a vorbitē, totē inr'snē timnē mi in imnerislē Otomanē se petrečea mai asemine terorismē. Pe kēndē Bēksremteniī imi kētaš mēntsireā emigrēndē in Tran-silvania, Pērigrēdeniī se gēteaš sē emigreze mi sē se asi-gēreze de čea parte, la Skētari.

Sultanul Selim pornește asupra rebelșilor pe Kacik Xusein Kanetan Pașa generalissim. Acesta cu o armată ca de mîse zece mii omeni, Ieniceri, Galionçidi mi soldați regulați după noua sistemă Europeană, a emis afară din oraș la un loc unde se kema Dast-Pașa, mi a pîșă omătirea în rîndșeale de bătăe. Pîn' a nu încheie însă ostilitățile, elș cerkă s' adăkă lăkrările la pace, fiindș kă ne de o parte voea s' înkunjăre răsboisilș civilș, iar ne de alta se îngrijea de vre unș rezultat nenorocitș. Astș-felș isbăti a împăka ne rebelș. dîndș-I doz mii de pîșă de bani, făr kîndș-se kă-lș eartă, mi restabilindș-lș Pașă la Silistra, prekșmș cherea elș.

Aceasta era kăsa kă se însușimătaseră Alani dintr Balkani mi Dăne. Ei se îngrijiaș de răsbnarea acesti omș, kă kare se lăntaseră de atăta ori mi kătre kare se arătaseră dșșmanî neîmpăkăți. Deçi trimițîndș omătire în kontra lăi, prekșmș s'a zisș mai sșș, mi omrîndș-I trektătorile Balkanilorș, Gîrgi Osman Pașa renșnș de la Pașalikilș Silistrei mi se întôrse la unș altș Pașalikș, despre kare vomș vorbi mai departe.

Urmare istoriei Romănesci.

Tersenikli, kșmș a sositș în Băkremiti, îndată a trimisș vre o doz mii de omeni aleui la Karakalș, kă s' se zneaskă kă apei unde eraș sșb Ibrailș Nazirș mi s' bată pe Pașvantlii. Achemtia, soșîndș akolo, se încheie bătăea mai kă nștere. Pașvantlii eraș înkunjșrați la Karakalș de zece zile, mi kă tôte kă isprăviseră provizișnile de mînkare, însă se bătăș kă desperare. În cele de ne șrmă, vîzîndș kă nu se mai potș ginea, mi-aș lăsatș akolo rîșniș, mi într'o noapte s'aș rîșezitș mi aș trektăș pîntre asediatori kăstîndș-mi akăpnarea prin fșgă. După aceea, desprîgîndș-se, Manaf Ibraimș a apăkatș spre Kalafatș iar Kșșangeali spre Tărnă, kă planș kă s' lă ia mi s' se inkiză în cetate. Amîndoi însă nu mi aș skosș nlanșlș la kapătș, fiindș kă omătirea

împărzământii nă le da timnă mi ori unde se arătaș în imuroș-kaș kă sâkvesă. De ațeeă, vâzând-se strămtoară, s'aș re-pezită mi aș trekată neste Dăntre la Vidină. Dakă gona-mii i-ar fi lovită ne kândă trețeeă Dăntrea, negremiță kă n'ar fi skănată nivi șnelă mi ne togi i-ar fi kăfndată; dar este adevărăș proverbăș kă *korbă la korbă nă skôte oki*.

La Băksremții se afla neste ontă mi de omtire țăr-țeaskă, dar țeă mai bână orândșeală se stabilise. Terseni-ki mi kă Xasan Aga Папа, lăzndă mtiingă kă marele Bană Nikolae Brankoveană se afla la Fokmanî, i-a skrisă îndată de a venită la Băksremții. Peste năgină a venită mi Di-mitrie Xangerli, trimisă ka Kaïmakamă de kătre Domnăș Moldovei Alessandră Șăgă. Ațemia aș înțenșă îndată a se oksna de îndreutarea țereii mi de bșna orândșeală până va sosi rândșitslă Domnă de la Moldova.

DOMNULU LXXV.

Alessandru Vodă Sutză.

Ațeeă aflând-se Domnă la Moldova mi așzindă de fșga șnkîslă seă în Transilvania, a skrisă îndată la {^{D. Chr. 1802.} Devletă, țețândă ka șă i se deă domnia țereii Măn-tenemții. Pôrta, între ațee, dădșe ertare lă Pasvantoglă, dăpă mijlocirea lă Xasană Aga Папа; dăpă ațeeă, pri-mindă țererea lă Alessandră Vodă Șăgă, îi dete kărmșirea șmbelorăș țărî, pșeskrindă i prin Xatixșmaïsmăș împărzăteskă șă vie îndată în țeara Mănteneaskă, șă readsne noporăș emigrată, șă reameze bșna orândșeală, șă răfșeaskă mi șă nățeaskă lefele omtirilorăș țățemții mi apoi șă le deă dră-mășă ka șă se întôrăș neste Dăntre; iar dăpă ațeeă apoi șă aibă a-mi alege șna din țele doș Domnii mi șă skrie Devletlăș nentăș ka șă-lă întăreaskă akoloșnde-i va nățeeă.

Așă-fel's Alessandră Vodă Șăgă, fără a perde timnă, veni în Băksremții, mi înțenă a îndreuta lăkrșrile dăpă kățăș împărzările-lă ertaș. Mai întășă înșă s'a șărgăităș ka șă

îmbălznească ne împărtășie mi s'ă kanete snă firmană nen-
tră grăgiarea snăisăi seă. Atănce Mixaiă Vodă Săgs, rădi-
kănds-se kă tótă familia sa din Sigensberg, veni în ȝeara
Românească. De aicea se dăse la Konstantinopole, unde fi-
indă ordină ka s'ă nlătească datoriile ȝe avea, i se vândă
tótă avăgăile, atătă aȝele ȝe avea ne lăngă sine, kătă mi a-
ȝele nemimkătore ȝe avea în ȝeara Românească. Peste nă-
ȝină, strivită de atăta nekazări mi nenorociri, nătrănsă de
starea de miserie în kare aȝnsese, kăprinsă mi de bătă-
nege totă odată, trekă la lăkamășile ȝele eterne.

Între aȝeste Alessandră Vodă a skrisă Mitropolitsăi,
Eniskoniloră mi altoră boeri ȝe se aflaă la Bramovă ka s'ă
se întoră în ȝeară la ale loră. Aȝemăia însă se ouriă de
a veni nentră doă kăvinte: întăis, kăȝi kredeăă kămă kă,
îndată ȝe ară veni, Domnăă mi kă Tersenikli Пана, i-ar
sili ka s'ă nlătească datoriile lăi Mixaiă Vodă kătre omăiri-
le împărtăemă; ală doile, kăȝi aveăă idee kămă kă Dom-
năă avea skonă s'ă osindească ne kăȝi-va din boeri nen-
tră făga loră, kă skonă s'ă desăăne ne snăisă seă. Păre-
rile aȝeste însă eraă gremite, fiindă kă ne boeri, kăȝi s'ăă
întorsă în Transilvania, Domnăă i-a priimăă kă mare dra-
goste, mi, denarte de a le fave vre o săutăre, i-a măngă-
eată mi i-a onorată kă rangări mi dregători.

La Sibăisă Transilvaniei se aflaă Mitropolitsă Dositeă
kă Eniskonăi, Bănsă Dimitrie Gika kă fiă seă, Manole Bran-
koveans, Dimitrie Rakovăă, Radă Goleșă, Skarlată Kăm-
nineans, Isaak Ralletă, mi alăi măi măȝi boeri din Kraiova.
Aȝemăia, kibăsinds-se asăura lăkrăriloră ȝerei, aă trimisă
Arz-Magzar (sănikă) kătre Înalta Pörtă; mi arătănds-i dă-
rerile mi nenorocirile karele le săfere ȝeara în ontă ană ne-
întersăȝi, aă ȝerătă ka s'ă le deă Domnă ne ȝănele Înăi-
lante Konstantină Vodă, karele făseșe măi nainte Domnă în
Moldova mi se arătăse blăndă, băăă mi drentă kătre ȝeară.
Pe lăngă aȝeasta se răgară ka s'ă fie skătită ȝeara ne snă
ană de tribătă, în privirea miseriei la kare aȝnsese. Săni-
ka aȝeasta, înăȝimănds-se împăratăă, dăăă stăăăngele am-
bassadorăă Răăiei de atănce mi ale bătăăăăă Alessandră

Vodz Insilante, avz reseltatslş velş mai teriçitş. Peste pu-
ginş boerił din Ardealş puimiriş znş Xatixmaixmş impu-
rteskş, karele intrea nş nşmai azele ce le çerşserz boe-
rii, dar inkr mi altele mai mşlte, adekr : lşksitorii sz r-
mze neszpuçagi in kşrsş de znş anş mi liberi de oriçe ser-
vigiş impurteskş; Domnşlş sz fie ne mēnte ani; Domnşlş
sz nş fakz nimika fşrz utirea mi invoirea Mitropolitslş mi
a boerilorş; sz nş dea fşnkçisnile gerei la boerił Greçii; ve-
çinił Pamı, Naziri mi Alanił sz nş aıbz niçi znş amestekş
in gearz, mi altele, preksmş se va vedea la velş de ne ş-
mz tomş alş açestei istorii.

Dşnz azeasta indatz a venitş mazilia (destitsirea) lşi
Alessandre Vodz Şşş, kare, domnindş abia trei lşni, s'a
intorsş earşmi la Moldova. Dar mi akolo nş şmase int-
ritş preksmş şpera mi preksmş i se promisese; kşçi boerił
din Moldova, Ambassadorslş Rşseskş mi fostił Domni Mş-
rşzi mi Insilante, kari se aflaş la Konstantinonole, puçon-
indş-lş kş ştersingz, mi akşşşndş-lş kş arş fi din patria
Franşesilorş, isbtirş a'łş destits mi a trimite, o datz kş
Konstantinş Insilante, ne Alessandre Vodz Mşrşzi la dom-
nia Moldovei.

DOMNULU LXXVI.

Constantin Vodă Ipsilante.

Boerił din Transilvania, dşnz ce aş vşzştş intşirea
mi inkşviingarea çererilorş lorş, mi mai alesş şm-
dsirea doritş de toçi a lşi Konstantinş Vodz Insi-
lante, s'aş şmłstş de mare bkşrie mi veselie mi s'aş skş-
latş sz vie in gearz ka sz arşte fericiirea lorş kştre nozlş
Domnş. Deçi emindş-i înainte la Dşnzre, in zioa de 14 ok-
tomvrie, vineri, ilş puimiriş mi indatz nlekarg kştre Bşkş-
reuntı. Dar la satslş Radvanił, a marelş Banş Skarlatş Gika,
Domnşlş şe ouri nentz ka sz se odixneaskz puçinş mi sz
fakz kşnomtingz kş boerił gerei. Atşnçe dşkşndş-se kş to-
çi la biserikş nentz ka sz mşlçmeaskz lşi D-zeş, de o-

D. Chr.
1802.

datz a înčenstă a se kătremsra nămăntslă kă o tărie kare nă s'a mai nomenită ¹, înkăţ tótă lămea a emită din beserikă, dăndă sniă neste algiă, nlină de snaimă mi mai fără simpire. A doa zi Domnslă a plekată snre Băkrēmī. Aiçe, găsindă Kărtea Domneaskă străncinată de kătremsrslă infrikomată çe şrmase, s'a amezată la Mănăstirea Văkrēmī, pănă s'a reparată palatslă Domneskă. Dăpă çe s'a amezată în tronslă seă, Konstantină Vodă îndată se îngriji kă s'ă nă-teaskă lefele omīrilor tărcēmī, nentră kă s'ă le dea kongediă s'ă se dskă neste Dănpăre, snre a skăpa geara de nekăzsrile çe sşferă din partea loră. O dată kă omīrile, a

1 Açe zi se dănea mīnte, era mare sərbătore,
 Zioa Sănteī Paraskeve de mīnsne făktore.
 S'a kătremsrată nămăntslă într'ună kină infrikomată;
 Dar din mare norovire lăkrăslă zioa s'a 'ntămulată.
 Dăkă se întămula năutea ama mare grozvie,
 Čine ore era 'n stare măkară mīntea s'ă-mi o gie?
 Kăţ străgere de omenī, atănci, vai! se mai făcea?
 Ili kăgi omenī de neire viaga loră imi măntsea?
 Era astă-felă de sălbatekă vătăslă kare venise,
 Kă kīar fearele selbateci năte kă inkremenise.
 De kătremsre nămăntslă dese ori a fostă čertată,
 Dar' atăta de kămulite niăi odată s'a 'ntămulată.
 Globslă narkă era 'n aeră, săă ne ane marī de mare,
 Ka o frănză, ka o pană, în a vătăslă sşfare.
 Zidiri marī, vekī mi mărege, kare sekoli înfrăntăă,
 Sgădăsite pănă 'n base, răstăpnăndă-se kădeaă.
 Iar nămăntslă nretăindenī, de a sa nenorovire
 Săsnăpnăndă ka o flingă imbrăkată kă simpire,
 A kănată în multe lokuri mi din sină-l a vătăă,
 Lăkuri, risiri sşferăse, ka kăndă ară fi lăkrămată.
 Tărnslă ăelă înaltă ală Kolgel, kare 'n Băkrēmī domnemte
 Peste ăele-l-alte tărnari, mi de-o sşă anī trăemte,
 Astă dată nleakă kăulă, nă mai năte resista,
 Se restogolemte, geme pănă 'n temelia sa.
 Nă mai zikă desne biserici mi klonotnigi mi nalate,
 Vekī mi noi, marī mi frămăse, kare se restornă sşrmate...

Astărlă mai nrelăngemte verăslă, vrăndă s'ă demăstre kă kătremsrslă era o čertare providenčială nentră geară. Tradăktărlă însă, nesnăndă-se kă aveastă idee, trece înainte.

(Nota Tradăktărlă).

netrekstă kă marî onorî mi ȕeremoniî mi ne Xasan Aga Pama, karele, trekândă neste Dănră, s'a dăă la Beligradă. Dănră aȕeasta neferiȕita ȕeară Romăneaskă râmândă în liniște mi pace, mi săb ună Domnă ne drentă zisă părinte ală patriei, a înȕenstă să simȕă kă face din zi în zi kăte ună pasă sune îmbănzăȕire mi sune vindekarea kămliteloră rane de kare sȕferia. Iar Domnă, dănră ȕe s'a mai liniștită, făkândă kibzire nrin konsiliă, boeriloră ȕerei, a făkă tôte kinsrile de a plătită datorile, kă kare se înșăȕinase ȕeara din timniă Domniloră Șȕȕemti Mixai mi Alessandră, mi pentră kare se plăteaș dobănză grele ne la Tăȕăi din Konstantinople.

Pe lăngă aȕeste, ȕășindă kă kale a se năne bine kă neîmăkățălă dășmană ală omeniei, Pașvantogls, mi a-î stăpnă setea mi nofta ȕe avea kă să sănere ȕeara, a trimisă la Vidină ne marele Postelnikă Konstantină Karagea kă dăsră mi kă bană, ȕerândă-î amiaia. Pașvantogls s'a aȕătată fôrte măȕȕmită de maniera Domnă, mi i-a promisă amiaie sinȕeră. Iar Konstantină Karagea, întorkândă se de la Vidină kă resătată, misășnei sale, fă nămită Kaïmakamă la Krafova.

Astă felă de nrefăȕere făkândă-se în ȕeara Mănteneaskă, aș înȕenstă a se deda togă Romăniă la veselă mi la netreȕeră, mi în tôte păȕile nă se așia de kăță semne de fericiȕire, jokră mi bankete. Kăte năȕă boeremti avea să se șmeze, mi se înăiedekase din kăssa evenimenteloră ȕe s'aș deskisă, akăma aș înȕenstă a se face kă tôte manifiȕinga dănră datinile ȕerei, mi la Kărtea domneaskă se făȕeaș neîȕȕetată bală mi kășniă, la kare înșămi Domnă lăa parte kă inima ȕea mai deskisă. Dar liniștea Domnă nă ȕinș măltă: Pașvantogls înȕenș earămi a-lă săpnă kă felășrite ȕereră mi nretensiă. Nămlȕșmită kă presentsrile kare Domnă din kăndă în kăndă iă trimetea, năkăș karete, băȕă mi altele, dar de o dată trimite să-î mai ȕeară fără de niȕă ună drentă săș kășăntă o mie de năȕă de bană. Domnă atăȕȕe vede kă aȕeasta nă e semă de amiaie, mi kă în kășândă are să înȕeapă earămi ale sale;

ku tóte aveste, sokotind-se ksm̃ s̃z întimnine nevoea, a fskst̃ tóte kinrile de i-a trimis̃ o parte din s̃ma cherst̃. Ku trimiterea banilor̃ avestora a îns̃rvinat̃ ne Divan-Efendisi¹ mi i-a sñs̃ ka, mergând la Vidiñ, s̃z st̃dieze mimkrile l̃i Pasvantogl̃ mi s̃z deskós̃ plansrile sale. Pasvantogl̃, priimind̃ banĩ, a ar̃tat̃ mare m̃lg̃mire; tot̃ odat̃ a sñs̃ l̃i Divan Efendisi k̃ domñl̃ kat̃ s̃z îngrijeask̃ a-i trimite mi rest̃l̃ k̃t̃ de k̃r̃nd̃, fiind̃ k̃ mai t̃rzĩ are s̃z-i skrie ka s̃z-i mai trimig̃ mi altele.

Divañ-Efendisi, priimind̃ m̃rt̃risirile de m̃lg̃mire mi de am̃ie din partea l̃i Pasvantogl̃, se întórse, f̃r̃z a ñtea deskoneri nĩi sñ semñ desne plansrile kare ameringã para. Dar abia ajense la Kraiova, mi Pasvantogl̃ ñse în l̃krare skonsrile sale ask̃nse.

În añl̃ avela, fiind̃ earñ asur̃ mi fôrte grea, Dsñrea era îngiegat̃. La 18 Ianuarie, se ṽz̃ f̃r̃z de veste trekñb̃ Dsñrea ne la Ostroveni omtirea l̃i Pasvantogl̃, în ñm̃r̃ ka de m̃se mĩ de ómeñi, k̃ o m̃lg̃ime de t̃nsr̃i, s̃b kom̃nd̃l̃ Faïmoss̃l̃i Manaf Ibraam, Kosangeali, Xagimimimogl̃, Çililogl̃ mi algĩ doi Beï Albanesi. Achemtia zicheã k̃z ãz intrat̃ nent̃r ka s̃z treak̃ ne dinkóche de Dsñre s̃z ia Nikonole, ama nrek̃sm̃ ne dinkolo trecerea era mai grea; dar ne s̃rm̃ s'a dovedit̃ k̃z skonsl̃ lor̃ în realitate era alt̃l̃.

Ast̃ felis̃, ne k̃nd̃ biegĩ l̃ks̃itor̃i kredeã k̃z mi-ãz sñsit̃ (esniat̃) ñkatele ur̃in s̃feringele trekste, ne k̃nd̃ sperã k̃z se vor̃ b̃ks̃ra de liniutea lor̃ cea m̃lt̃ dorit̃, întork̃nd̃se fie-kare ne la vetrele sale mi añk̃nd̃se de trebile sale, ṽz̃nd̃ de odat̃ viind̃ at̃ta omtire as̃nura lor̃, s'ãz k̃surins̃ de sñim̃ general̃ mi ãz încheñt̃ a se îm̃r̃mtia kare în kotro ñtea. Dar eara era ama de grea, ninsórea ama de mare, ger̃l̃ ama de tare, în k̃t̃ biegĩ f̃gar̃i se k̃fs̃ndã în troene (nemeği) ka în anele de mare,

1 Avesta se vede k̃z era vre sñ boer̃s̃ notabil̃ din Divañ.

iar lăni, vâlnile mi s'mii emiaș la drămări ka orbi mi tăr-
bagi de sfâmieaș mserile mi koniil țe le kădeaș în kale.

Птиrea aчeasta, sosindș mi la Бєkзremтi, a rєспєnditș
nє mai пєгiпє gróзъ mi în orъmani. În adevєrș nє пєtea
sъ nє se spъimъnteze de o omtire de xогi, karє nє avea
niчi o lege mi niчi o rъndseakъ, mtiindș mai alesș kъ fiindș
îngegate пєraele mi neafъndъ-se omtire snre a le se onъne,
kalea lorș era neimnedekatъ mi пєtea sъ soseaskъ kъtș de
rєnede. Între aчeste Manafș mi ței-l-algi kani Pasvantlii
skrieaș Kaïmakamslєi de la Kraïova kъ ei trєkș ka amiчi
mi ka sъ le trimigъ kъtș mai kъrъndș захerele (provisiонi)
nєntъ omtire, sъ le пєгъteaskъ konaksъi (kase de osnita-
litate), прєkъmъ mi provisiонi de kafe, захарș, канотєri mi
blane de samъrș, kontъme mi malvari, mi telegari nєntъ
transporthș tєnsrilorș; mi nєntъ tóte aчeste skrieaș ka sъ
se faktъ fъrъ întъrziere mi sminteakъ, ameringъndъ-lș kъ пє-
deansъ fъrъ deskъlnare. Kaïmakamslє a raportatș Domnъ-
lєi kъ deamъrъntslș desnre tóte aчeste, Domnslș, departe
de a se amєgi, s'a arъtatș întrъ aчeasta kъ kъmpъnirea mi
kъragъslș snъi korъbierъ esperimentatș la fєrtъnele mi ta-
lazsrile mъrilorș. Elș a rъsnъnsъ îndatъ Kaïmakamslєi ka
sъ faktъ Pasvantliilorș tóte înlesnirile пєtinчose mi sъ în-
destleze tóte ңererile lorș. Totș odatъ a înчєnstș a lъa
mъssъi de anъrare nєntъ kanitalъ; ne o parte a пєsș strъji
ka sъ nє lase ne nimeni sъ easъ din oramș; iar ne de al-
tъ a trimisș în jъdegele desnre mъnte mi de neste Oltș de
a adъnatș nlъemii Grъniчєri mi Пандsrii, (strъnenogii omti-
rilorș Romъnemti ne karє Konstantinș Mavrokordatș le des-
fiingase) nєntъ ka sъ improviseze o omtire. În adevєrș, re-
krъtъndș snъ nsmъrș însemъntorъ de ómeni, i-a îmbrъkatș
kъ mintene, kъ notъri, kъ kъчișlige sniforme, ne sniî în kъ-
lori romiî ne algiî în kъlori verzi. Пє lъngъ aчєmtia, a or-
donatș tъtъrorș trentelorș de negъgitori de s'aș alesș dintre
ei ңєi mai tineri, mai kredinчiomî mi mai vredniчi, mi s'a
organisatș în omtire nsmiъ Orъmenii. Totș odatъ a trimisș
de a adъsș mi o seamъ de Kazachъ, kari se întъmulaserъ sъ
se gъseaskъ amróne de Moldova. A adъsș tъnarъ esneri-

mentauî, de aș pnegzitiș țânșri mi tôte cele-l-alte trebitôre. Într'ânș kșvântș a înfiingatș o omtire noș ka de patrș miî ômenî, kari, înuresnș kș algiî ontș miî țe fșseserș sșb arme de mai nainte, s'aș nșșș ne nișiorș de bștae la ȳelș întșis semnalș alș Domnșlșî. Dșpnș tôte pnegzitișile aȳeste, fșkște mai kșrândș de kștș în doș sșntșmșnî, a trimisș ȳinȳi sște de kșlșregiî alemî mi voîniȳi kș ordinș ka sș meazș ni-tigiî (tsniligiî) prin satele de ne lșngș Gîșrgîș, mi, kșndș vorș vedea ne Pasvantlii viindș sure Bșkșremtiî, sș-i șrmș-reaskș de denarte fșrș sș se arște, mi nșmaî kșndș vorș vedea kș ȳei din Bșkșremtiî înȳenș a-i lovi, atșnȳe sș în-ȳeapș mi ei a-i bate ne din dșrșntș.

Pre kșndș Domnșlș lșa dispșșȳișnile aȳeste, Pasvantliiî înaintaș însș fôrte înȳetș din kassa greșȳgei dșrmșlșî mi asprimeî ernei. În satele de ne lșngș Tșrnș s'aș ovrîtș ka sș se odixneaskș mai mșlte zile. Aȳeastș întșrziere nș se lovia niȳi de kșmș kș vorba lorș kș adikș voiaș sș trea-kș la Nikonole. Daka în adevșrș voeaș sș fakș aȳeastă, s'arș fi grșbitș sș ajșngș mai kșrândș pșnș a nș se desge-ȳa Dșnșrea mi pșnș a nș lșsa lșî Tersenikli timnș ka sș se pnegȳeaskș kș omtiri mi kș întșritșri. Dar în realitate, nlanșlș lorș era ka sș loveaskș Bșkșremtiî, sș prade ora-mșlș mi apoî sș-i dea fokș. La aȳeastă însș, i-a împedi-katș deosebite înnrejsșrși: întșî kș lșase utire kșmș kș Domnșlș adșnase omtire mșltș, kș întșrise oramșlș mi kș aȳea de grândș ka sș se onșe; alș doilea fiindș kș aflase kșmș kș în omtirea Domnșlșî se afla mșșe miî de Kazavî, (de mi nș eraș de kștș vr'o patrș sște de Moldovenî îmbrșkagi kș-zȳeȳemte) de kari ei se temeaș fôrte; alș treilea fiindș kș s'aș iskatș ȳerte mi neîngșlegeri între ei nentșrș nșnerea în lșkrare a nlanșrilorș lorș, mi alș natșrșlea, fiindș kș Pas-vantogls le trimise ordinș ka sș se întôrș la Vidinș; kșȳi Domnșlș, îndatș ȳe a fostș vșzștș kș Pansvantliiî intrase în ȳearș, s'a grșbitș de a raportatș la Devletș, nrekșmș mi la ambassadoriî Rșșiei mi Aștriei, kari aș skrișș lșî Pas-vantogls kș ameninȳșri ka sș se retragș din ȳeara Romș-neaskș. Pentș aȳeastă nemsritorișlș Domnș mi-a atrăș

În ală patrslea ană ală domn.ei ayeatsia, adikă în anslă 1806, s'a întmnlătă mi fəga paradoksals a lăi Kónstantină Vodă Insilante, kare a kassată sımire mi tsrbərare generală. În adevəră, vızəndə-se fəg de veste kă Domnslă se gte-mte de fəg kă ama ptevinutare, innresn kă tótă familia mi kă togī boeriū Grečī, ka kəndă ilă gonīa dsumanī kă sēbiile skóse, lsmea avea kəvəntă sē intre în îngrijirile cele mai marī. Kă kteva zile mai nainte faimosslă Alană ală Rssaykskslă Tersenikli se assassinase prin trədare kă mtirea Porgei. Domnslă, karele era amikslă seă intimă, aszindă de ayeasta, intrase în îngrijire mi pentrs kəpslă seă. De ayea kīemă innrejsrlă seă vre o patră sste Xarvagi, ne kari-i întrebşingă ka *garzi-de-kornă*; nse în tóte marginile oramslă vedete [străji] kredinşiose. Pe ləngă ayeate adăse mi şnă kornă de Kazay din Moldova, ne kare i-a pssă sşb komtn-dslă şnsi óre kare nsmită Kərti, originarī din Kraiova, mi i-a orəndsită sē mează în marginea oramslă. Nimine insă nş prensnea altă-čeva din ayeate, de kətă kă Domnslă ū noftise pentrs mai msltr sigşrangă.

În zioa de 16 Aşgəstă, în deseară, se vıză de o dată trəgəndə-se la skara Kərgiū kareta Domneaskă mi mai mslte radvane mi alte trəsşri, kare arştaş kşrată semne de fəg. Domnslă în momentslă ayela a dată de mtire boeriloră pşmintenī ka sē vie la elă. Boeriū, adşnəndə-se, aă gşsită ne Domnă în ničióre. Ayeata, kşmă i-a vızstă, aă inčepstă sē le suse fəg vorbe ləngi kă ne dşnsşlă nevoea-lă kīamă sē se retragă pentrs kətă-va timnă din Bəksəremti, mi pşnă se va întóche, ei sē gie kşrma gşvernşlăi gerei. Dşne ayeate pşgine vorbe, Domnslă a tşkstă mi s'a mi koborătă ne skşri, de s'a sită kă Dóma mi kă koniū în kareţ; mi dşnă elă togī kasničī seī se sşiră în cele-l-alte trəsşri. Atşnč, inksnjşrată de Kazay kă sşligile întinse, ptevedată de Xarvagi kă sēbiile góle, avəndă în şrmă ne Arnşşgi kă Tsəfekci-bama, Delibama, Gşsleraga, Bəlsk-bamī mi Tončī-bama kă treī tşnsri mičī, togī kşlşri, în nşmşră ka mēnte sste inni, Domnslă a plekată în fəga mare, mi ajsəgəndă la Afşmagi, s'a ourită pşnă a doza zi.

Peste nónte aș sosită acolo mi boerii Greii, gata de drămă, prekamă s'ă năstă înkinși. Iar boerii Greii cei mai miți kari râmăseseră la Kărtea Domnească, neînțelegândă kassa așestei fegii prinite, mi intrândă în felisrite bânșeli, aș venită într'o ameșitșă grozavă, nemtindă kare mi kămă să fegă mai kărândă, mi kămă să-mi doseaskă lăkrșile țe aveăș. Domnșă a doza zi dimineagă a nlekată kă togii ai sei, mi a așnșă seara la Mănăstirea Sinaia. De acolo, sk-lândă-se dimineagă, a trekătă xotarșă mi s'a koborătă la Bramovă. Kă sine a lșată nșmaș ne Kazavă; iar ne Xarvagi i-a întorșă la Bskșremti kiară de la xotară. Petrekândă kăteva zile la Bramovă ka să se odixneaskă, s'a rădikată anoi kă tótă familia sa mi a trekătă de-a drentășă la Petresburgă. Dómna însă kă konișă mi kă kasa a rămasă la Kiovă, unde este oramă mare, kă țeitate tare, kapitala Palatinatșăi Șkraniei, ne marginea rișăi Boristene saș Niprș, unde s'a amezată. Să revenimă însă la kassa fegeli Domnșăi.

Konstantină Vodă Insilante, înkă de kândă fșese mare Dragomană ală Porșei Otomane, intrase în relașionă intime kă Rșșia. Mai tărziș, fșkândă-se Domnă la Moldova mi înveșinândă-se kă Rșșii, nentă mai mște imurejșrșă mi kasse, s'a întărită în intimitatea loră, mi inklinirea lă kătre Rșșii așnșese a fi kiară nășrăvă. Kă tóte așeste fiindă kă era năe între Rșșia mi Tărcia, fiindă kă Domnșă era în mare konsidărvășne ne lăngă togii ómeniș inflșingă de la Pórtă mi kănoskătă kiară de Seltanșă Selimă, ka omă kă mște talente rară mi ka kredinășă servitoră ală împă-rășiei, Tărciș nă aveăș nișă șnă felă de bânșeală saș ingrijire desăre intimitatea lă kă Rșșii. Dar dăpă țe a lșată domnia gerei Măntenemti, întămulândă-se a se revolta Șărbii în kontra Porșei, s'a lăgăită vorba kă elă iar fi așgăată la așeasta, kă tóte kă nișă o nrobabilitate temeinikă, mi nișă o dovadă pozitivă nă era, mi nișă o imortanșă serióșă nă se atribșea așestoră așziră. Pe la înșenștășă anșăi ală nătrșlea ală domniei sale, se întămulă kă Nauleonă Bonaparte, împăratășă Franșei, voindă a rădika ne Pórtă în kon-

rile fâgime ale lui Sebastiani mi ale altorș inemișii ce avea, înșu fiindș kă ne de o parte era strânsș legatș kă kănetenia Sărbilorș Kara-George Černea nentru ajstórele de totș felisłș ce-ı da ne sãb mănș, iar ne de alta kă Tersenikli Afansłș Rășvıskslı nentru kasse mai sekrete, — nentru a-veasta, zikș, nș-mı perdea de felis kșragisłș. Pórtă, aflândș desnre tóte relagisnile ačeste ale lui Insilante, negremițș kă a avstș kșvntșș sș intre în felsri de bșnșele; de ačeea a mi nșș la kale de a assasinatș ne Tersenikli prin mănă șnșı kșsnikș alș seș, fșrș sș se mtie alta de krtșș kă șviderea s'a fșkștș din întșmulare, iar nișı de kșmșș prin mtirea saș kș-nomștinga impșrșșiei.

Dar mórtea lui Tersenikli a adșșș în șșfietșłș lui Insilante o infrikomare nesnșșș. Mintea lui nș avea nișı șnșș momentș de linimte: zi mi nónte nș gșndea de krtșș kșmșș sș-mı anere viașă mi kșmșș sș se gșteaskș de fșgș. Pentru ačeasta elș mi adșsese, prekșmșș s'a zisș, ne Kazavı ka sș-ı fie de pazșș pșrș va nștea sș fșgș. N'a linsitșș înșu de a skrie mi tatșlı seș la Konstantinopol, kă are de gșndșșș treakș kă tóte familia în Rșsia, konsșltândș-lș totș o datșș mi ne elș ka sș-mı ıa familia mi rșdele mi sș treakș în vre o parte de gearșș Eșroneanșș, șnde sș fie sigșrș de viașș. Dar tatșlı a rșmasș nemișkatș la indemnșrile fișlı.

Dșpș astș-felis de impșreșșrșı, ajșngșndșș lșkșrșile la kșlmea lorș, s'a xotșritș destitșșirea lui Konstantinș Vodș în lșșna Așgșatș a anșlı 1806, dșpș o domnie de treı anı mi șnșmprezeșe lșșı. Pe lșngșș firmanșlı destitșșireı înșu, se dase mi șnșș firmanșș sekretșș nentru ka sș i se tae kanșlıș, kă kare s'a înșșrșinatș șnșș fonkșionarșș impșrșșteskș, kă ordinșș ka sș vie degșisatș (șkimbatș în xalıne) nentru ka sș nșș simșș Insilante sș fșgș. Dar Ambassadorșlı Rșșesșı Italınski, simșșindș desnre firmanșlı ačeșta, a skrișș indatșș Domnșlı kă înșșmı mănă sa, mi a trimisș skrișșórea kă șnșșkșrieris Tștarș alș Kanș-Kexalılılorș lui Alessandrș Vodș Mșrșzi, karele atșnșe domnia în Moldova, fiindșș rșndșitșș akolo kă domnia o datșș kă Insilante în geara Mșnteneasșș.

Nșmitșlıș Tștarșș, ajșngșndșș în Bșkșremı kă skrișșórea

ambasadorulși în trei zile mi trei nouă, a dat'o în mîna Domnului înainte de așezulșî sîrului în ziua de 16 Augușt. După aceea îndatî sîrul fîga Domnului, prekmîș s'a zisî mai în sîr. Se zice kî, ne kîndî Domnului emia ne o barietî, ne altî barietî intra tîrkușî kî fîrmansî nentî tîreia kauș-lî; dar elî, vîzîndî kî i-a skîpatî prada din mîntî, a sîsîminatî din adînkulșî inimei mi s'a întorsî îndatî, fîrî a se mai arîta prin Bîkîremtî.

În lokulșî lî Insilante s'a rîndîsitî Domnî Alessandrî Vodî Sîgî, iar la Moldova, în lokulșî lî Mîrsîzi, s'a nîmitî Skarlatî Vodî Kalimaxî. Dar nîntî sî vie Kîmkîmîlî noslî Domnî, boerî din gearî, înpîreî kî Mitropolitî mi kî Eniskîniî, s'aș okîpatî kî kîrîmsîreia pîrei dîpî orîndîseala mi legile statîrînîvîite. Între așete, ambassadîrîlî Rîseskî la Konstantînopole se oușnea tîrte mîltî la nîmîreia Domnîlorî mi çerea kî stîrîsîngî kasî rîmîe Domnî de mai nîinte, kari dîpî Xatîksîmaîsîmlî de mai nîinte îî întîrise ne mînte anî. Dar fîindî kî prerogîvîia împîrîgîlorî Otomanî de *Şpî* (saș ama yoîs) a îprekîmpînîitî, Domnî noî rîndîsîgî aș mi plekatî din Konstantînopole, Kalîmaxî la Moldova mi Sîgî la geara Mînteneaskî.

Totî o datî Pîrta Otomanî, kîmî a așîitî de fîga lî Konstantînî Vodî Insilante în Rîsia, îndatî a arînkîtî în înkîsîreia krimînalîlorî ne tatîlî seî Alessandrî Vodî, înpîreî kî gînerelî seî Alessandrî Manî, karele era mare Logofîtî mi bamî-Kînskeçîlîa (agentî) alî Domnîelî. După așeasta, ne Aleksandrî Vodî dîpî çe l'aș tortîratî kî kîpîrîle çele mai kîmulîte mi mai tiranîçe mai mîlte zile, în fîne l'aș tîeatî kanulî, konfîskîndî-lî tîtî avereia mîmkîtîre mi nemîmkîtîre; iar ne gînerîle saș, Logofîtlî Manî, dîpî çe l'aș gînstî mai mîltî tîmî înkîsî, abîlî î-aș dîrîitî vîaga, desbrîkîndî-lî însî de avere mi lîsîndî-lî în kalîçie.

A doua domnie a lui Alexandru Vodă Sutu.

Aceasta, fiindcă de a doua oară că domnia în geara Romannească, a stată abia unsprezece zile mi îndată a { D. Chr. 1806.
fostă rechemată la Pórtă mi destituită. Aceasta în-
să s'a înscutit după imurejorări că totuși grave. Domnului
Insilante, cămă a ajunsă la Petersbergă mi s'a întălnit că
imperatorului Alexandru, atăta de multă a agitată răboiului
în contra Turciei, în cută, căru nu-i a declara răboiului, a
ordonată generalului Mixelsonă că să intre în Moldova că
omțirile Rusemți. Mixelsonă, grăindă vetzile Xotinului mi
Bendersului deșise, căru nu-i o îngrijire săă provisionare, în-
dată le a mi oknată. După aceea o parte din omțiri a tre-
cută asupra Țsmailului sub generalului Meendorfă, iar alta a
intrată în Moldova, sub generalului Dolgoruki. Atunc Scar-
lată Vodă Kalimakă, karele abia sosise în Iamă, a fugit in-
drăgăntă că multă nekază mi turburare.

Mimkarea acesta neamntentatǎ a Rsmilorǎ a adssǎ tǎr-
bǎrarea cea mai mare la Konstantinopol. Pǎrta Otomanǎ,
vǎzǎnd-se astǎ-felǎ sǎrnrǎnz mi fǎrǎ nǐvǎ o ȳregǎtire, s'a
ĩntorsǎ a mǎgǎli lǎkrǎrile, ȳriimĩndǎ pronunerea ambassado-
rǎlǎi Rǎseskǎ atĩngǎtǎre de domniile ȳrĩlorǎ. Astǎ-felǎ, re-
kiemǎndǎ ne Alessandrǎ Vodǎ Sǎgǎ, a edatǎ ȳnǎ firmanǎ
ĩnoitorǎ nentǎr domnia lǎi Konstantĩnǎ Vodǎ Insilante. A-
cesta, ȳntorkǎnd-se de la Petersburgǎ la Kiovǎ, akolo a
ȳriimĩtǎ firmanǎlǎ mi a mi rǎndsitǎ Kaĩmakamĩ nentǎr kǎr-
mǎirea ȳerei nǎnz la ȳntǎrcerea sa kĩar ne ȳnĩ din boerĩ
marĩ din ȳearǎ. Peste nǎgĩnǎ, venĩndǎ ĩn Moldova ĩnnresnǎ
kǎ generalǎlǎ Mikelson, boerĩ Moldovenĩ deterǎ ȳnlikǎ mi
ȳersǎrǎ kǎ sǎ fie totǎ elǎ Domnǎ mi ĩn Moldova. Genera-
lissimǎlǎ Mikelsonǎ, kǎ ȳnǎlǎ ȳe avea nterǎ nemǎrginite de
la ĩnnzrǎtsǎlǎ, mi krezǎndǎ kǎ Konstantĩnǎ Vodǎ va ntea
rǎdika ȳnǎ mare nǎmǎrǎ de outire din ĩmbele ȳerĩ (ȳre-
kǎmǎ se promitea) l'a nǎmitǎ Domnǎ mi neste Moldova dǎ-
nǎ ȳererea boerĩlorǎ.

Кэ то́те ачесте оми́тире Рэсе́мті нэ с'а́ш ре́трасэ́ дин Мо́л-
до́ва. А́мбасадору́лэ Рэсе́скэ́ інкэ́ ч́ереа сэ́ се пэ́е хо́та-

rulă ne Dăne. Pôrta, kă tôte strămtorile în kare se afla, nepătândă s' p'riimeaskă asemine cherere, a ordonată în-dată Aianiloră de ne lăngă Dăne s' între kă armele în năpă în deara Mănteneaskă mi s' opreaskă progesele Rămiloră. Dăp' a ceea, la 30 Noemvrie, în zioa s'ântălsă Apostolă Andreiă, se vâzără intrândă în Băkremti o mălgime de Tărci kă Aiani mi Bimbamalele loră, avândă în frunte ne Aidin-Pama de la Gîsrgiă mi ne Kiosekezaia de la Răm-chiskă, mi în nămră kă de zăce mi ômenî; mi kă tôte kă aveăş asupă dischinlină mi ordine kă s' nă se faktă celă mai mikă eşcesă în oramă, orămanî însă se kănrinseră de mare spaime, mai alesă kă nă nătea nimeni s' făgă. Boeri p'mîntenî atănce, kă sfătălă tărberată mi însnălmăntată, se îngrijiaş s' întămune tôte trebsingele omăriloră, atăţă aveloră ce veniseră kăţă mi aveloră ce se maiămtentaş. Totă o dată, p'rimindă ordine mi de la Insilante kă s' p'egăteaskă provisioă nentă çinçă-zeci mi omări Răsemti ce aveăş în kărândă s' vie, biegi boeri se vâzără în posigişnea cea mai kritikă mi mai perikălăstă. De aceea aş trimisă în-dată la Fokmanî ne doi boeri, Konstantină Varlaam mi Bărkăneskă, sub kăvântă kă s' p'egăteaskă provisioă nentă omăirea Tărcăeskă, dăndă-le ordine sekrete kă s' vază de vine în kărândă omăirea Răseaskă.

Pe lăngă a ceea Aidin-Pama mi çei-l-algi generală Tărci aş înçenăţă s' sănere ne boeri mi kă çereră de săme mară de bană. Păntă a ceea şă omări la Kărtea Domneaskă mi şă çinçă kă sub areăţă, păntă-lă silă de răşnăseră bană, parte kăpi eraş adănapă în Visterie, parte împărmăstăndă-se, nămai kă s' pôtă skăna de sănpărarea ce li se făcea. Dăpă a ceea, skogăndă-mă voe kă s' easă din Băkremti, kă kăvântă kă s' mi asăgureze familiile la Gîsrgiă saş ne la momă, kare kămă a năstă skăna din oramă a anăkată kă grabă sure çotărlă Transilvaniei. Între a ceea, aş înçenăţă mi omăirile Răsemti din Moldova s' între în gara Mănteneaskă. Tărci, așzindă de a ceea, s' aş însnălmăntată foarte, mai alesă fiindă kă aflăse kă Rămi eraş în nămră de treăçeci mi, de mi în realitate nă eraş mai măgi de mēse mi

Pe lăngă ačeste, fiindă kă Tărciî se pnegăteă kă să se onșe, oramșlă kăză într'o suălmă generală. Pentru ačeasta Mitropolită Dositeiș, kă boeriî mi negșgitorîi țe mai rămăseșe, aș țeștă voe de la Пана mi de la ței-l-algi kanî tăr-țeștî kă aș eășș ponorșlă supe sigșrangș ne afarș ne la Mănăstiri. Voea ačeasta dăndă-se fărș nișî o onșnere, a în-țeștăș ponorșlă a emi kă grămada, mi în kărândă a rămasăș oramșlă mai măltăș năștiș mi tărșlăș înkisă.

Era 13 Decemvrie. Tărciî se pnegăteăș să bombardeze Mănăstirea Rads-Vodă, în kare se giueăș înkimî Harvağıî lăi Insilante, în nămără kă natră sște, mi ne kari de mai mălte zile Tărciî kăștăș să-î fakă a emi pentru kă să-î nearăș nănă 'ntr'ășnăș. Harvağıî înșă, de mi se vedeăș înkonjșragi de sșnă nămărăș așă de mare de dășmanî, se giueăș kă stărsingș, ne șperangș kă nă vorăș întărieă Rășmiî a veni. Atănce se mi resșndemte mtirea kă Rășmiî aș în-țeștă a se ivi ne la Kolintina. Kreutiniî, kari se înkiseșeșș nrin biserișî, sșindă-se în klonotnige, aș zărităș întră adevără kăteva mișeri de infanterie regșlată, kare veniă în-țeță, mi kariî, dășnă rășfrăngerea razelorăș soarelsî țe bătea în kasșele mi balonetele lorăș, se arătaș de zăce ori mai nămeromî. Ačemiă atăncea aș în-țeștă a trașe klonotele, kare așzindă-le Tărciî, s'aș skșlată kă armele în mănă, xotărișî a treșe ponorșlă sșb sabie, a nrăda mi a da fokăș oramșlă. Dar emindă kăgi-va din ei atarăș din oramș mi văzândă kă în adevără Rășmiî vină, kă Kazagiî alergăș imșrămtiegi ne kămnie, mi kă totăș odată Harvağıî din Mănăstirea Rads-Vodă aș rădikatăș steașșrile ne zidări mi aș în-țeștă a emi kă săbiile în mănă afară, -- văzândă ačesto, s'aș înșăimăntatăș grozavă mi aș în-țeștă a striga *giar-baști adekă kălnî ne kalkă*. Kă kăndă mi ar fi nerdstăș mingile, aș în-țeștă atăncea a-mî kășta fie-kare de mănășșire nrin făgă: sșniî înkălekaș ne kă fărș mele mi frăe, algiî fărș de arme, algiî fărș de 'năkălgămintă, algiî ne jămătate dășbrăkăgi, alergăș kare înkoto kă să grăseăș lokă de emire fărș să se iștăneăș kă dășmanî. Harvağıî mi ponorșlă de joșă al kanitalei î șvidea kă ăomegele ne la toate strășmtorile

„lorș nostri, îngrijindș zi mi nónte nentș consolidarea lini-
 „mii vóstre, saș întrebșingendș drentșrile nóstre kșntate,
 „saș lșkrandș dșmș doringa nóstrș nentș fericiirea vóstrș.
 „Nimeni din voi ns ne kșnónte, kș privilegșrile kare ínke-
 „zșmseaș averile mi persónele vóstre, ne kștș erta natsra
 „kșrmsirei sșb kare așf fostș, a fostș resștatșlș neadormi-
 „tel prevegierı a predecesorilorș nostri, mi a nóstre. Dis-
 „pozițiunile țe de kștș-va timș a arștatș Ministerișlș Oto-
 „manș, fantele sale arbitrare, renșngarea de a resneкта sti-
 „nșlșșile, aș grșbitș venirea omtirilorș nóstre în Moldo-
 „va mi đara Mșnteneaskș. Prin șmare presenđa avestorș
 „omtiri vș vorș anșra de tóte relele, la kare đerile vóstre
 „eraș sș fie șșușse, mi vș vorș íntșri în libera întrebșin-
 „đare a religișnei voastre, mi în dobșndirea drentșrilorș
 „vóstre.

„Identicitatea kredinđei mi a datinelorș, șșvenirea a-
 „tștorș serveje revinđoe, mi dorșlș atștorș sekoli în fine,
 „vș vorș face a privi ne eroișii nostri ostamı ka membri
 „aı vostri.

„Amș usș tóte silinga nóstrș ka sș íntimnıamș ori
 „țe felıș de abșșeri, kare arș nștea veni din partea osta-
 „milorș. Generaliı nostri mi ței-l-așf Agenıi ínsșrșinagı kș
 „esșektșarea ordinelorș nóstre, ns vorș lınsi a íntreginea
 „bșna orșndșealș, a se konsșlta kș kșneteniile đerei, mi a
 „vș da în tóte zilele probe kș așeasť esnedișșne ns are
 „altș skouș de kștș anșrarea intereselorș vóstre generale.

„Skonslș nostrș este ka sș řmșe în lșkrarea řn-
 „kșisnilorș lorș tóte astoritșgile statornișite, presșusindș kș
 „ele din partea lorș vorș ínlesni mimkarea omtirilorș, pre-
 „kșmș mi lșkrșrile la kare s'aș orșndșitș, mi kare niveskș
 „nșmaı konsolidarea provingiilorș mi denlına dobșndire a
 „drentșrilorș lorș.

„Ori mi kare arș fi resștatele, noi vș promitemș a vș
 „face sș vș bșksragı în tóte ímurejșrșrile de íalta Nóstrș
 „proteksișne, mi kș întrebșingendș mijlócele nóstre pronrı,
 „veđi kontrıbsi mi voi la basa mșntșitóre țe proektșmș,
 „kare este ka sș se depșrteze de la xotarșle vóstre ori-țe

„inemiți, kari arș voi sʼz tərbrre liniștea vóstrz, mi vʼz vegi
arșta între tote demni de misisnea ʒe vʼz pregʼtimș.

„Dșnʼ ordinș a nșme alș Mʼrrei Sale impʼratșlș tș-
tșrorș kșsiilorș. Iassi, 16 Dekemvri 1806.

„Komʼdantele-generalissimș alș omtirilorș din Moldo-
va mi Ȓeara Mșnteneaskʼ, *Mikelson*.“

*A doua domnie a lui ConștăniȒ Vodă Ipsilante sub ocupa-
Ȓiunea Rușilor.*

AȒesta, restatornicindș-se la domnia Ȓerei MșntenemȒi
 D. Chr. } mi avȒndș totș odatʼ mi domnia Moldovei, urekșmș
 1806. } s'a zisș mai în șrmʼ, a lșsatș la Moldova Kaĩma-
 kamĩ pentʼ kʼrșmsirea Ȓerei, iar în BșkșremȒi a venitș elș
 înșșmi pe la lșna Dekemvrie, mi a lșatș pe mȒșȒ Ȓșver-
 nșlș. Mai întȒș s'a anșkatș sʼz adșne ostami din ĩmbele prin-
 Ȓinate, pentʼ ka sʼz-mi ĩndenlineaskʼ promissisnea datʼ ĩm-
 pʼratșlș Aleksandrș, pe kare ĩmbrșkȒndș'i mi ĩnarmȒndș'i
 kș multe keltșele, ĩ-a organizatș în felisł Kozacılorș; n'a
 nștatș ĩnșz sʼz adșne niȒi a ȒinȒea parte din nșmȒrșlș
 promissș.

Īntre aȒeste, atȒta frikʼ mi ȒrȒș s'a rȒvȒrsatș în ĩ-
 nimile TșȒȒilorș de pe lȒngʼ DșnȒre, în ktș dakʼ gene-
 ralissimșlș Mikelsonș arș fi plekatș asșnra lorș ĩndatʼ Ȓe a
 ĩntratș în Ȓeara Mșnteneaskʼ, arș fi nștatș sʼz ĩa kș mare
 ĩnlesnire ȒetȒȒile din malsł stȒngș alș DșnȒrei, fiindș kș
 de odatʼ rȒmȒseserȒ mai nștiȒ. Fiindș ĩnșz kș RșmiȒ s'aș
 ĩntȒȒieatș, TșȒȒi aș kȒnștatș timȒș mi kșragiș, mi s'aș
 ĩntȒritș atȒtș de bine în ktș aș kassatș multș strikȒ-
 Ȓisne atȒtș latsȒilorș de nȒin nȒejșrș, ktș mi omtirilorș
 rșșemȒi.

Īn ĩmȒejșrșȒile aȒeste, deklarȒndș-se TșȒȒia aliȒtʼ kș
 Franga mi Rșșia kș Anglia, în lșna FevȒrșrie a anșlș 1807
 șe ĩvȒȒ fȒȒ de veste șnșnȒezȒe vase mari de rșșboiș En-
 glezȒmi ĩnȒȒndș în Bosforș, kș tȒtȒ onșnerea nșternikș
 a ȒetȒȒilorș din Dardanele. AȒeste vase amenȒȒȒndș sʼz

bombardeze Konstantinonole, dakz Saltanslă nu se va pleca a face pace kă Rsmi, arăncarz totz oramslă într'o grôz infrikomat. Atănce împăratăslă, voinď a se pune în a părăre, a kemať konkurslă lăksitoriloră de totz neamslă mi de tôte klasele din oramă. La ačestz kiemare s'a skălatz în adevără totz noporslă Konstantinonolei în nițlôre: Otomanii ostamii mi civili aș anskatș armele; kreutini, sșb kărmșirea Patriarhiloră loră mi Evreii sșb ačeea a lăi Xaxambama, lăaș narte zi mi nôte la făcerea mangșriloră, la amezarea tănsriloră mi la totz felislă de lăkrări nentz întărităra împrejșrimiloră Konstantinonolei, sure întămninarea ačestei katastrofe. Dănz ačeste Saltanslă, dăndz înkredindzri înskrișe Engleziloră kă pacea ăerăť kă Rsmi a înkicat'o odatz kă pacea făktz la Tilsit între Franșei mi Rsmi, dănz ănsureăăe zile aș emiť vasele din Bosforă. fără a face kăť de năginz strikăăișne oramslă; mi astăfelis a skăpatș Konstantinonole de nerikolă.

Pôrta, rădikăndz la demnitatea vizirială ne leniăeră Agasi nămitz Xilmi-Ibraimă Pama, kăndz a voită a-lă trimite în ăspediăișne ășșnra Rsmiloră, a nămitz mi Domnă Moldovei ne Alessandră Xangerli, fostslă mare Dragomană. Ačesta, priimindz învestităra Kaftanslăi dănz datinz, a venită odatz kă ărdia (tabăra) Vizirslăi nănz la Silistra. Iar Domnslă răndșită nentz ăeara Mănteneaskă, Alessandră Vodă Șășș, se trimisese mai de nainte la Mămla. Atănce a mai făktz Pôrta Pamă ne Măstafa Bairaktară Afanslă Rsmiăklăslă, moutenitorălă tămosslăi Tersenikli, kărvă i-a trimisă mi tășări, nămindz-lă totă odatz mi Dăna-Seraskeră, adekă generalissimă Dănzăreană.

Dar Mixelson, generalissimălă omțiriloră Rășemț din Moldo-Romania, plekăndz din Băksremț în lăna Anrilie ășșnra Gășrgăslăi, înainte de a ajănge, mi priimindz ne drămă înmătingare kă omțirea Rășeaskă kare se koborăse la Ismailă sșb generalslă Meendoră se afla în noșigășne neriklôșă, a lăsată drămălă Gășrgăslăi mi a anskatș snre Ismailă. Atănce în Băksremț s'a rășăndită o grôză nedekrintibilă, fiindă kă Tărvii se adănaș neînăetăť la marginele ăereț,

mi kă inkărsisnile loră de tôte zilele kassă sumpărî kămplite biegiloră Romăni de nrin satele învechinate. Generalulă Miloradoviči, karele râmăse loctenentă ală lăi Mikelsonă în Băksremti, aszindă kă ună kornă ka de chină-sură-zecă miă Tăru se adăna la Obilemti, în auroniere de ontă ore de Băksremti, s'a xotărîț să meargă asșura loră, kă tôte kă omtirea sa nă se sșia neste patră miă de ómeni. Konstantină Vodă Insilante atănce, vărândă kă oramulă râmăne fără niči o sigșrangă, s'a dășă mi a întrebăț ne generalulă Miloradoviči dakă în linsa sa elă nă râmăne în perikolă. Generalulă i-a respsnsă kă nevoea de a sedăce asșura Tăruiloră este neapărată, iar kăță desure perikolă kă nôte să fie probabilă fiindă kă nă se mtie resșitătălă răsboisălă; adăogândă kă avela țe ară șma dăuă omtirea sa, nôte să aibă sigșrangă, iar kare nă, să se îngrijeaskă de apărarea sa kămă va mtă.

Generalulă Miloradoviči, plekândă asșura Obilemtiloră în lăna Maış a anălă 1807, Domnălă a fșgită kă togă ai sei la Fokmană mi de akolo la Bărladă; iar boerulă aș închență a fșgi kătre Bramovă, mi în kărândă oramulă Băksremtiloră a râmășă nștă. Dar Generalulă Miloradoviči, lovindă omtirea țărceaskă la Obilemti o sfărămă mi o răsini Dăuă ayeasta însă nă kșteză a merge măi denarte, či află kă kale a se retrage, fiindă kă lsase mtire kă Bălraktarsălă Măstafa Pama trekăse Dăuărea ne la Slobozia Giărgisălă kă o mălgime de omtire mi kă venia kă grăbire asșura Băksremtiloră. Dar ekonomia providențială făkă kă risălă Argeușălă s'a smflată măi mșltă de kăță totă-deasna mi a oprită trecherea Tăruiloră. Miloradoviči însă, întorkândă-se la Băksremti, a închență noporălă fșgită a se adăna eargămi în oramă.

În anălă ayeasta, mi măi totă în intervalulă ayeasta, s'a întămulătă la Konstantinonole o revolșșisne mare. Dăuă neamtentata isbăknire a răsboisălă ayeșșia, mi dăuă intrarea fără de veste a vaseloră Englezemti în Bosforă, în tôte zilele aș închență a se face neorândșele diferite. Șșltansălă Selimă, voindă să întrodăkă noșă taktikă militară (nșmită

Niglam-Gedită) în omtirea sa, întrebându-l kândă męgsele, kândă amenințări, kândă bani, pentru ca să înduplece pe konagonalii sei la ayeasta. Tóte ȕerkările sale însă erau făr rezultată, mi trebuia kă săă să amâne pe altă dată proektălă, săă să-lă abandoneze kă totălă, fiindă kă în timpurile ayele kritice, era neapărată nevoie de konkurăslă sințeră ală poporăslă pentru konsolidarea împărției. Dar jădekândă mai sântosă. ȕrăsi kă tokmai era timpulă kă să realizeze proektălă. De ayea a ordonată kă să se pregătească ună mare numără de uniforme reglate mi a însemnată o zi în kare să se îmbrave mi elă însămă împreună kă toți funkționarii ȕei mai înalți, mi astă-felă să searatenoporslă spre întărirea voingei sale împărțemti.

În kărândă s'a răspândită în tóte părțile ȕtirea despre ayeasta, mi glótele aă înȕenstă să mărăre mi să răssie nemălgămiri. Dândă felărite întrepreri lăkrăriloră, aă înȕenstă să se vorbească în genere kă răboislă proklamată era kă totălă nlăsmăsită, mi kă pe săb askănă este plană kă să se desfiingeză Ieniverimea, mi să se înfiingeză ayeastă noă omtire. Dăp ayea aă înȕenstă a konsuira în tóte părțile în kontra împărției, mi a se năne la kale kă să se onse kă tóte năterile kândă se va face vre o mărăkare seriósă pentru ayeasta.

În ȕetăgile de pe lăngă Bosforă, dăp proklamarea răboislă, se amezaseră vre o mie doă sate de ȕărdimti, alemi de urin tóte mărăle omtirei vekl. Mai toți ayeștia erau Albanezi mi Lazl, mi între alți kanl al loră era mi fostălă eforă (ministă) ală trebiloră din lăntă Maxmă Efendi, bărbată kă minte, ksteztoră, nolitikă, kănosktoră de limba franțeză, kă unălă ȕe făsese mi ambasadoră ală Porței Otomane lăngă kărtea Britanikă. Ayeștia, fiindă kă era partisană ală reformei franțeze în omtire, mi pentru ayeasta akăsată de florășă, kăsta să se rekomande, stăindă kă energie la întrodăcerea reorganizărei ayeștelă.

În zioa de 13 Maiă, trimigăndă-se număróse mănigi-șni militare dăpă sistema noă, s'a dată ordină mi nămităslă Maxmă Efendi năkăsmă mi la ȕei-l-ală komandăngide

diterana, kă plană ka să gie kalea traneloră organizate dă-nă noza disvinlină (kare se nămeaă Leventă-Çiftilikă) neutre ka nă kumva să ia măsuri aggressive; iar çelă-l-altă kornă sâb komanda sunei Lază, a anăkată ne lăngă malsă mări la vale sure sâbribii (maxalale) mi sate.

Mimkarea ațeasta, avândă tôte anaringele sunei revolte deklarate, a răsândită o grôză nedeskrisă în tôte kasele mi în sffletele tătôră lăksitoriloră. În adevără, vâzândă-se ațeste bande nedisvinlinate, lăndândă frăză sânsnerei mi ală askăltărei, tôte lămea se amțenta să le vază făkândă ekçesele çele mai înfrikomate, mi fie kare kăgeta kăm să făkă să-mi assigneze çe are mai prețiosă mi să-mi kăste mântsirea urin fegă. Dar dreanta çea generôsă a lăi Dăm-nezeă a făkătă ka tôte tărâșarea ațeasta să se redăkă la nimika mi să nă se întămule niçi o neorândăeală.

Pre kândă rebelii sâmba nrekămă s'a sâpsă, în frântea fie-kărei bande mergea komandantă sâ, preçedată de sâă kraiinikă (eraldă) karele se adresa kătre ponoră, kîemândă ne çei în stare de a lăa armele la anășarea drentșriloră loră, iar ne bătănă, ne negăștôră mi meseriamă la șmarea trebi-loră loră în năçe mi liniște, — înkredingândă ne togi kă mimkarea loră nă are altă skouă de kăță mântsirea mi si-gșrança tătôrora mi konservarea nprivileșriloră loră ștrămo-memti. De mi în adevără kăgetășile mi nlanșile loră se-krete era kă totăă altele, însă oră ne sâde aă sâmbată mi s'aă nărtată n'aă făkătă niçi sâă răă nimășă, n'aă însășă-măntată niçi aă înșrată ne nimeni. Iar kătre meșăă nă-gei aă venită kă togi la kasarma de la Topkana, sâde aă netrekătă în năçe rămășiga năgei.

Făkândă-se zioră, aă venită în vorbă kă țșnară de a-kolo mi îngelegândă-se între ei, aă skosă kazanele ¹ ordină-lăi loră, mi le-a nășă la mijlokă sure semă de alianșă. Dă-

1 Kazanele sântă kăldășile în kare se făçea çiorba Ieniveriloră. Toçi a-çei çe se înskriçăă în ordinăă ațestei omțiri, treșea să gște din Kazane mi ațea se sokotea ka jășmăntă. Înșmă domni Rômăniloră, kândă lăa investitșara, gștaă mai întă din çiorba Ieniveriloră, mi se sokoteaă înskriimi între Ieniveri. (Tradăktoriăă).

pe această, nlekândă kă stindardele ne eligile de la Galata mi prin înprejrimă, aș mai adnată ka zeye mi de kama-razi. Atsune Kaïmakamă, saș lokotenentă Viziră, voi să între la împărată să-i sune kă răsă se îngromă mi kă, nentă ka să se notole, altă kină nă este de kă să se desfiingeze omtirea din noș organizată. Dar Soltană nă nă mai kă n'a voită să askulte, dar niyă voie ka să se înfăgimeze nă i-a dată. Atsune flakăra s'a anrinsă mai tare. Rebeli, adăndă la Galata mi mai multe vase de răboi, kă kare se paseseră în îngelegere, se dispōasă să treacă de cea parte de Bosforă. Dar așindă kă akolo sântă mai multe trupe de omtirea noș năse spre anțrarea Bizanță, mi bânșindă kă sântă năse năteră sure a-i ouă în trechere, aș trimisă răsunsă năzitorilor de cea parte kă voeskă să treacă. Achetia le-a răsunsă kă notă veni ori ne znde mi ori kândă făr a avea kă de mikă suneare.

Mimărele, manifestărele mi îngelegerile așeste, liniștea mi orândzeala kare se pziă, tōte așeste înkredingaș ne togă kă revolta se fzeă kă îngelegerea nrealabilă a nōră ōmenă însemnă, îngelengă mi bșnă nolitivă.

Soltană, nrivindă de la Bizanț kă teleskonă mimkărea nōnorsă prin mirșile omtirei, așindă totă odată mi strigătele înfiorătoare kare nressnsneă o revoltă manifestă, s'aș ksursă de îngrijire. Atsune elă n'a nstă să kșete mi să fakă de kă așea de ține-va nōte să fakă în așemine înprejare. Pe de o parte a trimisă kătre ei parlamentari să-i întrebe de kăsa reskolei loră, arătândă-le ka nă o kșnōmte, mi promigândă kă le va imulini tōte nroușnerile, nămai să se astămpăre mi să se liniștească. Pe de altă parte a trimisă prin orăș în tōte nărgile eralzi vestitori, kari suneă kă Mărireă Sa prin jșrămăntă nromite kă desfiingează nōsă omtire mi kă ridikă darea imșșă nentă organizarea ei. Dar Ieniveri, kari mai nrimiseră făr niyă ză rezultată așemine nromiteri, nă mākredesă astă dată. Parlamentari s'aș întorsă făr niyă ză sșkuesă, mi eralzi strigă făr a fi așkslta. Pe lăngă așeste împărată, ordonândă lă Bos-tangă-bașă ka să înarmeze ne gșarzi palată imperială mi

nişiei. Aveste kazane la ei se konsideraş ka sakre, mi skó-
terea lorş la şniş lokş era manifestare de nemşlgşmire mi
pretenşniş, prekmş mi řdikarea lorş şemş de şmşřř-
řişne mi linişte.

Dşņ ačeasta řřřřřř-se konsiliş între rebeli, s'a xo-
řřřřř ka ponorşlş nlebeş ř řřřř ne lokş şņřřřř řř o-
figeriş sure naza sakrelorş Kazane; iar kaniş İeniçerimeiş,
lşřřř řř sine ne ómeniş řnarmağiş, řř şindardele řntinse
înaite, s'aş dşřř la lşřřingă Meik-Islamşlş (kanşlş religi-
şnei řřřřřřř) mi aş řņenşřř řř ř arşte nemşlgşmirile lorş
mi kassele nentř kare aş řdikatş şindardele rebeliei. E-
şensindş řř de a mşřřntşlş şřřeringele lorş, arbitraritşğile
mi řmşlşřişnile essergate din nartea Şaltanşlş mi a gşver-
nşlş seş, abşřřřile mi řřřřřile ře s'aş řřřřř řn datinele
mi običeişřile lorş naşionale, l'aş řntřbatş řn řelė din řřřř
daka legea řņvoeinte Şaltanşlş a tolera asemine abşřřř, mi
daka dşņř tóte aveste maş este elş vredniş ka řř řmşřř-
ğeaskş. Meik-Islamşlş, saş dşņř lege, saş dşņř şimğiriile
inimeiş sale, saş dşņř řmşřřřřřřire estraordinare řn kare se
afla, mi-a datş nřřřere de kondamnare. Rebeliş nemşlgşmin-
dş-se řř řentingă rostitş, aş řerşř de le-aş dat' o řř voe řř-
řř voe řn skrişř.

Şetingă Meik-Islamşlş de o kamdatş se askşnse, mi
desure Şaltanşlş nimikş nş se maş vorbi. Dşņř ačeasta re-
beliş řarş ne Meik-Islamşlş mi ne Kazakeriş (ğđekřtoriş)
mi merserş la Aga-Kanşsi (eforia İeniçerilorş) şnde se řř-
řea adşnare generalş a tribşnalşlş legislatorilorş mi a ka-
nilorş İeniçerilorş. Akolo konsilişlş se řeskise şřř nřme-
dingă Meik-Islamşlş, řřř asistingă Kazakerilorş, a lşİ Se-
imenş-başa karele ġinea lokşlş lşİ İeniçerş-Agaş, mi a
urinşinalilorş řņnitaniş militariş. Ofigeriş inferioriş mi kaniş
rebelilorş staş řnaite, řņřğimşřdş Konsilişlş řererile mi
nemşlgşmirile ponorşlş, Nimeniş řnşř din konsilişlş imne-
rialş nş řera řağř, řřřř togğ řğğiserş, mi nşmaş řřğğ-va se
aflaş la Paşa Kanşsi řņņřřřř řř Kaimakamşlş.

Dşņř maş malte arşřřř de abşřřř mi arbitraritşğiş, ka-
re se nřņņşneaş řnaitea konsilişlş mi nentř kare se řņke-

eaș sentinge (nămite fetfale), în fine s'aș esnășș mi kestis-
nea noșei disvinlini în omțire, kare s'a jădekată de kontra-
rie religisnei otomane. Pentru așeasta akșăndă-se ne mai
mălgă konsiliari ai Săltansăi, i-aș osindită la nedeașsa mor-
găi mi la konfiskarea averiloră. Nămele așestoră ómenī,
kăzșăi viktime pentru kăssa çivilisașisnei, istoria le-a păs-
trată; ei sântă:

Memi Efendi, Xalıa Kexaia-bei, ministrăă afășeriloră
interiore.

Reiz-Efendi, ministrăă țeloră din afăr.

Bekir-Efendi, Zarușana-Emini, ministrăă de finange.

Issăf-Aga, Valide Kedădasi, ministrăă împăratăsei
măme.

Omer-Aga, Săltan-Kexaiași, ministrăă sororei ței mai
marī a Săltansăi mi frate lăi Issăf-Aga.

Ibraim Efendi, Sambika Mexaia-bei, fostă ministrăă ală
afășeriloră din lășntră.

Xagi-Ibraim-Efendi, Tersana-defterdar, ministrăă kăr-
găi imperiale mi komandantă ală nșoei omțiri.

Fadslax-Efendi, Kanan-Naini, eforă ală magazineloră.

Sir-Kiatini, sekretarsăă intimă ală Săltansăi.

Axmet-Bei Babeingi, kamardinersăă împăratășăi.

Bostangibama, komandantăă găarșiloră imperiali.

Din așeștia, ne ței trei dintăi i-aș omorăă la 16 Maış
kătră seară la Pama Kansı, iar ne ței-l-algă, găsindă-l fș-
gari mi askănuī în mai mălte lokșri, i-aș çuișă kă kinsăi
krăde mi neomenóșe, pănă la trei óre de nónte. Dșnă a-
șeasta aș vestită Săltansăi Selim nrin Meik-Islamăă, kă
este destităă, mi rădikăndă-lă l'aș arestată într'ănă palată
anșme pentru așeasta. Pe șrmă skogăndă ne vărăă seă
Săltană Măștata, fișăă lăi Abdsl-Xamid, l'aș nroklamăă îm-
părată, ne la çinçi ore mi jsmăate la 17 Maış. Astfelă a
lăată kanăă revolșșisnea fără kăă de nșgină strikășisne
pentru kremtini. Dintre konsiliari Săltansăi kăzșă a skă-
nată nșmaș șnăă, Çelebi-Efendi Kiosé-kexaia, karele avăndă
noușlaritate între leniveri se fără eforă ală magazineloră im-

neriale, saș Kanan-Emini; iar Seltanslă la 18 Maș l'a fr-
kstă Tersana-Emini, saș ministră kurgel imneriale

Totă într'ună timnă, la 19 Maș fegindă mi Insilante
din Băksremți la Bărladă, nrekămă amă zisă, nă țarziă se
întorse la Fokmanî. Akolo netrekândă vr'o doz lăni mi mai
bine, skriea neînvetată boeriloră țe emigrase la Bramovă,
îndemnându-i să se întorcă făr de frikă în patria loră. Ei
însă nă s'aș îndsulekată, mi aș stată ne lokă. Domnslă a-
tunc țe trimisă lokotenentă ală seă la Băksremți ne Kon-
stantină Varlaamă. Dar totă odată i se lă domnia Moldo-
vel din mănă; dăpă țe guvernase vre o mēnte lăni, boerî
dădăseră ulăngere asănra lă nentă mai mslte kasă, mi de
aceea elă apăkă înainte a se demisiona de bătă voe.

Generalslă Mikelsonă, năindă în bătă rāndseală omi-
rea țe assedia Ismailslă, s'a întorsă la Fokmanî ne la înve-
năslă lă Așgăstă. Akolo esnlikândă-se mi Domnslă Insi-
lante kă dănsslă, dăpă neîngelegerea țe făsese între ei
kândă s'a întorsă de la asediarea Gărgislă, aș venită a-
mādoî la Băksremți. Nă țarziă însă, Mikelsonă, kăzândă
greă bolnavă, mări, mi rămase în lokslă seă generalslă Mi-
loradoviă, năntă să vie feld-maremală Prozorovski țe se
nămise generalissimă în ațeastă esnedivăne. Dar fiindă kă
Miloradoviă era inemikă neîmăkată ală lă Insilante mi se
jărase să nă mōră militară de nă-mi va răsăna, kăm mi-a
dată sșfletă Mixelsonă, Insilante, a fegită kă togi ală seî la
Bărladă. Pe lăngă Miloradoviă însă, Insilante avea inemici
mi ne togi țeî-l-algi generali ală omțirei Răsemți; kasă era
mai întă kă, Greă fiindă, i s'a dată stăpnăirea snoră pșră
kăverite kă armele loră, mi ală doile fiindă kă Insilante a-
dese oră se onsnea la țererile mi nretengisnile țele essor-
bitante ale Rămiloră, kari voeă, nă nămai țele trebsințose
pentă omțire, dar stăreă să se amestere mi în venitările
gerei, kontrariă simgiminteloră astokratslă Alessandră.

Pe la kapăslă lă Sentemvri venise ordină imnerială
kă să se retragă omțirile Răsemți din Moldova mi geara
Mănteneaskă, mi să rămă gerele astonome, săb kărmăirea
boeriloră năminteni. Ațestă ordină se dase, fiindă kă înve-

tase răsboiul dintre Rssia mi Franța, mi fiindă kă dăpă kondiționile pŕcei șma sŕ se retragŕ mi omtirile Franceze de la Tilsitŕ. Nŕ tŕziŕ însŕ veni kontra ordinŕ ka sŕ rŕmŕe omtirile ne lokŕ. Atŕnŕe Domnŕlŕ Insilante a trimisŕ la Bŕksremŕ de lokotenentŕ alŕ seŕ ne Postelnikŕlŕ Antonie.

Între aŕeste se mai șmŕ o întŕmulare tragikŕ, în timpslŕ împŕrŕŕiei lŕi Sŕltanŕ Mŕstafa. Паша de la Rŕmŕŕŕskŕ Baŕraktarŕlŕ Mŕstafa Паша, karele era mi generalissimŕlŕ de ne Dŕnŕre, agŕgatŕ de snŕi din kasniŕiŕ lŕi Sŕltanŕ Selimŕ kari fŕgisŕŕ la elŕ, s'aŕ îngelesŕ kŕ Vizirŕlŕ de la Шŕmla Çelebi Mŕstafa Паша ka sŕ obŕre ne Sŕltanŕlŕ Mŕstafa mi sŕ șŕce ne tronŕ earŕmi ne Sŕltanŕlŕ Selimŕ. Dŕpă asemine îngelegere, în lŕna Augŕstŕ a anŕlŕi 1807 a plekatŕ Vizirŕlŕ kŕ tŕtŕ armata asŕnra Konstantinoplei, fŕŕ niŕi o deslegare formalŕ împŕrŕteaskŕ. Dŕpă elŕ a plekatŕ mi Baŕraktarŕlŕ Mŕstafa Паша kŕ togŕi Aŕianiŕ de ne lŕngŕ Dŕnŕre mi kŕ o omtire ka zŕce miŕ de ŕmeniŕ. Ajsŕngŕndŕ amŕndoŕ aurŕne de Konstantinople la Dastŕ-Паша, totŕ oramŕlŕ s'a kŕurinsŕ de grŕŕŕ. Sŕltanŕlŕ, nevŕzŕndŕ kinŕ de onŕnere la o lovitsŕ atŕtŕ de reneade, a fŕkŕtŕ nevoea diskregisne, mi a trimisŕ îndatŕ Dalegiŕ (nofŕitorŕ) ka sŕ inviteze ne Vizirŕlŕ sŕ între kŕ armata sa în oramŕ. Vizirŕlŕ, profitŕndŕ de deferinga ŕe i se arŕta, intrŕ în oramŕ, dar Mŕstafa Паша rŕmase afarŕ la Dastŕ Паша kŕteŕa zile. Akolo în tŕte zilele veniaŕ konsiliariŕi împŕrŕŕiei de-lŕ vizitaŕ mi-lŕ felicitatŕ. Întrŕ șna din zile înkŕ veni mi însŕmi Sŕltanŕlŕ ka sŕ-lŕ vazŕ de kŕriositate. Într'o altŕ zi Baŕraktarŕlŕ Mŕstafa orŕndŕi ne Aŕianiŕ ka sŕ stea kŕ omtirea sŕ pŕndeaskŕ ne la porŕile oramŕlŕi sŕ nŕ easŕ nimenŕ; dŕpă aŕeeaa alease mŕse sŕte de kŕlŕregŕi înarmaŕi, mi tntrŕndŕ ne nŕrta nŕmitŕ Top-Kanŕsi, kŕ șimirea mi șnaŕma tŕtŕrora aŕ mersŕ reneade pŕnŕ la Паша-Kanŕsi, fŕŕ sŕ kŕteze nimenŕ a-lŕ sta în kale saŕ a-lŕ fache ŕea mai mikŕ lŕare aminte. Kŕ aŕeasta s'a îngelesŕ kŕ elŕ avŕsese de mai nainte îngelegere kŕ Vizirŕlŕ mi kŕ partisanŕi lŕi Sŕltanŕ Selimŕ. Intrŕndŕ la Паша-Kanŕsi, s'a sŕitŕ îndatŕ kŕ togŕi aŕ sei la Arz-odasi

(kamera unde funcționează Divanul împăresc sub premedina Vizirului). Akolo vâzându-l Vizirul, s'a speriât de odată, dar mai ne șmă l'a primită kă nolitegă. Măstafa-Pașa, lăzându-mi lokă îndată, închipu a se adresa către Vizirul kă tonă asură mi nekăviințioșă. Vizirul ilă nofti kă să faktă semnă la ai sei să easă, kă să râmăe singuri să se înțeleagă. Măstafa-Pașa, fără a-i răsunde, se adresă la unulă kare sta lângă Vizirul mi-lă întrebă unde se află sigilulă (pecetea) împărescă. Acesta răsunsu kă se află la Măria Sa, arătându-i ne Vizirul. Măstafa Pașa atuncu se întorse către Vizirul mi ținându-i sigilulă kă ună tonă sâlbatecă, ilă lă; dănu ayeasta rădikă ne Vizirul mi-lă trimise la înkisore.

În intervâulă ayeasta aș intrat mi Aiani kă tôte omțirea. Măstafa Pașa, usindu-se în fruntea ei, s'a dășă întinsă la palatulă împărescă. Akolo aflându norgile înkise ordonă să le dăgăme, zikându kă voemta să vază ne Sultânelă Selimă. Dănu năgină onșnere, norgile se deskiseră, dar în pragulă loră vâzără ne Sultânelă Selimă șvîș mi kă șnșme înkă la gură, sșgrămată din ordinsulă lăi Sultânelă Măstafa. Măstafa Pașa, vâzându ne mortă a kăzstă asșura lăi mi a închipită a nlănge amar mi fără mângăere. Dănu ayea ținându să vază ne Sultânelă Maxmădă, kămă l'a vâzstă, s'a arănkătlă la nițorele lăi mi auoi, lăzându-lă, l'a amezată ne tronă; iar ne fratele seă, Sultânelă Măstafa, destrăzându-lă, l'a pșă în înkisore. Dănu ayeasta, mergându la Pașa-Kanssi, mi-a înșumită demnitatea de Viziră, dăndă ordine mi lăzându mășuri kă pștere absolătă, în kătlă Sultânelă era nșmai o șmbră. Cea întăi fantă a sa a fostă de a nedensă kă môrtea ne șvigamăi Sultânelăi Selimă; a mai sșgrămată o mșlgime de Arabi mi mșeri din palată kă pștamă la șviderea împăratsăi, mi n'a lăsată ne nimeni fără răsbnare; a amezată bșna orăndșeală în Konstantinopolă, în kătlă togă faktoriulă de rele s'aș kșprinsă de frikă mi de grôză. Pe konsiliariul Divanulăi îl trăta kă desuregă mi kă asșrime kamiesme nefolositoare mi strikățose împăresci; iar către noșă omțire disșinlinată s'a arătată, înpreșă kă

Sultanslă, antrătoris, întărind'o mai multă de câtă înainte, pre kândă kătră ordinăslă Ieniheriloră, se arăta aspră mi neurtinitoris.

Pentru tôte ačeste însă mi-a atrasă, atătă elă kătă mi Sultanslă, şra generală, mi aă înčenstă mărmsre de revoltă. Totă o dată noxlă Sultanslă, îmneşnă kă Vizirslă Bairaktară Măstafa Paşa, aă înčenstă şă negrezeze despre pache kă Rămii. În Konstantinopole însă a înčenstă răsă din zi în zi şă kreaskă. Ieniherii plănseă şă se revolteze, dar se temeă de omțirea Dăşreană ce era pe lângă Vizirslă. Ačesta, nebrăgndă de seamă mărmsrele ce se asziaă, a înčenstă a trimite pe afară omțirea sa cea kredinčiosă, omprindă prea pușină pe lângă sine. Ianiherii, vărzndă ačesta, s'aă pșă la kale şă rădiu stindardslă revoltei în luna lăi Noemvri. Pentru ačesta, fiindă kă aveă şă înčeapă nôtea, mi-aă pșă între sine semne de întrebări mi răs-pensări, kă kare şă se îngeleagă prin întsnerekă; adikă Ieniherislă întreba kă șnă kăvntă de ordină pe ori kare întălnia, mi dakă avela resnădea kă avelamă kăvntă se îngelegea kă era kamaradă, iar de nă se șideia. Organizănd-se ast-felă, într'o nôte aă înkșjrată palatslă Paşa-kanssi mi i-aă dată fokă în tôte pșgile. Vizirslă, aflănd-se în mințislă avela la xaremislă seă, kșmă a aszită despre ačesta, a emiță desbrăkată afară kă nistoalele în mănă, șmată nșma de niște fete sklave mi de șnă brăță; dar vărzndă kă nișă șnă din kasnișă seī nă era pe lângă elă, aszindă șgomotăslă Ieniheriloră, kari șrlăș, mi flakșrile kare kșurindeă palatslă, s'a întorsă răpede mi s'a koborăță îmneșnă kă fetele mi brățslă în bolta șnă țernă, șnde era deșosită de prășă.

Konsșmănd-se palatslă de flakșri, elă a rămasă neșșpșrată; nimeni însă nă mțiea nimikă despre elă; cei mai mșlgi kredeă kșmă kă a șkșnată, mi se îngrijeă tare kă șă nă se întoră kă omțiri.

Tôte nôtea oramșă se ilșmina de fokă, mi flakșrile, șrkănd-se pșnă la nori, konsșmaș fără nișă o onrire ștră-lășitele mi mșregele palatsri ale lokșlă avelșia. Ieniherii,

alergaș prin toate sligele oramșelii, zvizând mi mavelând ne cei ce întâlneau din omeni lăi Mustafa Pama, prekmă mi ne ostamii reformagii. Iar a doa zi, adunându-se msligimea Ieniverilor la At-Meidanș kș stindardele desfășurate, aș skosș earșii Kazanele, dnp datina lorș în timnș de revolșgisme. Atșue Admiralșlș Ramis-Pama, karele era mi elș partisanș alș Nizam-geditslș, înpresnș kș sșbadmiralșlș Ingebei, aș trasș din arsenalș kște-va korșbiil în mijloklș golfslș de la Kornlș-de-așrș, mi aș învenștș sș înmromte kș tșnrile ne Ieniveriil adșnagi în At-Meidanș, sokotindș kș înkș trșemte Mustafa Pama. Pe de altș parte, șnlș Kadir-Pama din omtirea Nizam-geditslș, a intratș în Bizanșș, șnde eraș înkș vre-o zecș miil din armatș, mi s'aș nșșș în anșrare. Ieniveriil, kș tôte kș aș fșkștș mai mșlte nșvșliri, înș n'aș nștștș lșa întșritșrile. Iar înmșratșlș, în mijloklș așestorș înmșrejsșrș, nerzândș ori ce șperanșș mi nlanșrș, sta înkșșș în lșșntșrșlș zidșrilorș Bizanșslș, aștentândș resșltatșlș întșmnlșrei mi alș norokslș.

Pe kândș așeastș katastrofș înfrikomatș se netreșea, a emitș Mustafa Pama afarș de șnde era askșnșș; dar, dnpș cele ce a vșzștș, kșzândș în desnerare, s'a întorșș mi a slobozitș șnș nistolș în denozitșlș nrafslș. Atșue sșrindș totș tșrnlș în așrș, Ramis-Pama, karele vedea de departe așeasta, a sokotitș kș așeasta era șnș semnș alș lși Mustafa Pama, prin kare șere ajștorș de la flotș; de așeaa a învenștș bombardamentșlș kș indoitș nștere mi a face strikșșni înfrikomate în mșrșrile Ieniverilorș. Omtirea regșlatș, kreșndș asemine, lșș indoitș kșraglș mi șe reneșiaș kș atșta fșrie așșura Ieniverilorș, în kștș așemtia venisșrș în desnerare.

A treia-zi Ieniveriil, sșpșndș rșșnile de la Pama-Kanșsi, mi gșșindș ne Mustafa Pama șșiș sșb o mare bșkatș de marmșrș, i-aș skosș kornlș mi, legșndș-lș de nișșore, l'aș tșrștș ne tôte sligele oramșelii mi anoi l'aș sșpșnzșratș. Dșuș așeasta înbșrbștșndș-se, aș reinvenștș revolșgisme kș mai mare înverșșnare. Iar kamaraziil lși Mustafa Pama, kșmș aș așzitș de môrtea șa, mi-aș nerdatș mi kșraglșlș

mi speranțele, mi aș închipui că fie-kare s-a fâgă ca s-a-mi skane viața. Kadir-Pașa a trecut în Asia; Ramis Kă-nitan Pașa, Ingebei, un Kolonel din oștirea noastră, Kiose-kexaia, Armeanilor Manșkă¹, dragomaniilor lui Mestafa Pașa, — toți aveau, făcând din Konstantinopol, unii ne-șkată, unii ne Marea Negră, aș ajunge la Rămnic; de a-kolo, trecând Dăneștea, aș veni asilă la Rămnic, kari l-aș priimită cu mare îngrădire. Dar Dragomaniilor Manșkă, cu kasa sa mi cu cei-l-ai Armeni, aș rămas în țeara Românească, mi mai țerzi împăratul Aleksandru l'a onorată cu kavaleriă mi l'a înălțat la gradul de general. Cei-l-ai, cu Ramis Pașa, s-a trimis în Bassarabia, mi de akolo Remis-Pașa singură trece la Petersburg, dăru deslegare imperială.

O dată cu fâgăriă nămigi, aș închipui a se răsi mi toți cei-l-ai partizană ai sistemului lui Mestafa Pașa. Ienicerii, văzându-se scăpați de inimiile lor, aș plecată aș-sura Bizanțului. Akolo găsindă năgile înkise mi ne cei din lăntre gata spre apărare, aș strigată că aș s-a propoșe țereri Sultanelor. Așta, bănuindă că skonșilor lor era ka s-a-lă detroneze, a ordonată s-a șidă ne fratele seș Mestafa (karele fâseșe destitută mi se afla arestată) mi apoi s-a deskiză năgile. Așta fâcându-se, Ienicerii intră, dar îndată văzără kornul Sultanelor Mestafa șisă; atunce mti-indă că din familia împăratească nu mai era nimeni, ne kare s-a-lă năne în lăkilă lui Sultănu Maxmădă, aș a-rănkă îndată armele mi s-aș înkinată lui, renșugrăndă la ori-șe țereri saș pretengisiă ară fi avșă; mi emindă de la palată în liniute, revolșugrășea s'a stămărată. Sultănu dă-pă așta a închipui s-a ne tôte în rândșeală cu sirșugră mi dreutate; mi totă odată s-a între în negrășeri de pace cu Rămnic.

Iar în țeara Măntenească, ne la lăna Dekemvrie a a-

1 Așta era kăță ne șe s-a se fâcă mi Domnă în țeara Românească, fi-indă că era fôrte lăbită de Mestafa Pașa; mi era nu nămai Dragomănu dar mi Kexaia-Bel, mi konsillăș intăș, mi Tesărară; era intășășă kă-văntășă celă intășășă personășășă dăru Vizirășă.

veksiāmī anš 1807 a venitš mi Feld-marešalsiš Prozorovski, dar dšpž ȳe a netrekstš kȳte-va zile în Bskšremti s'a întorsš la Iamī, fiindš kȳ ne la înȳenstlš anslī 1808 s'a fȳkštš înȳetare de arme, mi la Rsmȳiškš s'aš deskisš konferinga nentȳ nȳȳe între Mȳraxamīi Porgei Otomane mi ambassadorslš Rssiei Laskarof. Dšpȳ aȳeste Insilante, vȳȳȳndȳ-se mi domnš a ĳerei Mȳntenemti¹ a trekstš la Kiovš mi s'a amezatš akolo. Iar ĳerile Moldova mi ĳeara Romȳneaskȳ aš rȳmasš amȳndȳ sȳb administrarea Divanelorš lorš pronȳi, komponȳe din boeriȳ nȳmȳnteni. Peste aȳeste Divansȳi înȳȳ era Pȳresidentš ĳeneralš Kȳsnikof, nȳmitš de ĳmpȳratslš Rȳsseskš. Aȳesta a institsatš în amȳndȳ Divansȳile kȳte sȳš komitetš, komponȳš din Mitronolitslš, sȳnšlš din Eniskoni, mi natȳ saš ȳinȳi boeriȳ mȳri nȳmȳgi dšpȳ alegerea sa. Aȳestš komitetš avea komuetingȳa a da xotȳriȳrile ȳele de ne sȳmȳ, ne kare era datorȳ mi Pȳresidentšlš a le konfirma; iar aȳesta nȳ avea niȳi o ustere în nimika fȳȳ konsimȳȳmentslš komitetslš. Elš a mai rȳndsitš mi ne lȳngȳ Vistierie sȳš Pȳresidentš ofiȳerȳ rȳsseskš, karele preveȳia înȳresȳ kȳ Vistierislš întrȳrile mi emirile venitȳrilorš ĳerei, prekȳmš mi keltȳelele ȳe se fȳȳȳš kȳ omȳȳrile mi kȳ alte trebȳinge nȳbliȳe. În kalitate de Pȳresidentš la Moldova a statš înȳmī Kȳsnikof; iar în ĳeara Romȳneaskȳ a trimisš Viȳȳ-Pȳresidentš alš Divanslš ne ĳeneralšlš Engelxart. ĳerile se administraš kȳ aȳeleamȳ regȳle mi legȳ ka mai nainte: adȳnarea dȳrilorš, ĳsdektȳgile, rȳndsirile în postȳri, se sȳmaš ka mi în timȳslš Domȳnilorš. Boeriȳ komitetslš, din kari sȳnšlš era mi Vistierislš ȳelš mare, se nȳmeaš de kȳtre Pȳresidentš de a dȳrentšlš; iar ȳei-l-alȳi fonȳȳionȳri, se alegeaš mai întȳis de Mitronolitš, de boeriȳ Komitetslš mi de Viȳȳ-Pȳresidentš, mi anȳi se sȳȳȳneaš kȳ Note (anaforale saš raportȳri) Pȳresidentšlš sȳre întrȳrire. Marele Vistierȳ nȳȳea ne Isȳrȳvȳniȳi kȳ înȳelegerea Viȳȳ-Pȳresidentšlš, iar ȳei-l-alȳi boeriȳ asemine ne sȳbalternȳilorš.

1 În timȳslš domȳiei sale sȳb Rsmī, Insilante fȳȳȳ boeriȳ kȳ ĳiltȳkȳri, saš dekȳete, iar nȳ kȳ kaȳȳȳȳri dšȳȳ datina Tȳrȳilorš. Dar îndatȳ dšȳȳ nȳȳȳ, s'aš skimbatš tȳȳȳ.

[illegible]

Între aceste, urmându-se negocierile pentru pace la Rsmatîskî mi neterminându-se acolo, s'aş trimiş la Iaşi în Moldova Mxaxamiî din partea Porţei Otomane, mi anşme Kexafabei Galib-Efendi, Bekirbei Pelononesiakslş, Ordş-Kadisi (judele armatei) mi Beizade Dimitrie Mxrszi, ka lokotenentş alş Dragomăniei, kş speranş ka ş se esnlize mi personalş kş Feld-maremalşlş despre kondiţionile pşvei. Dar dşur doz lşni de întrevorbiri s'aş întsrnatş fşrş niş şnş resştatş de înelegere. Atşnce îneindş-se mi terminşlş armisticişlş, Maremalşlş Prozorovski a venitş la Bşkşremti ka ş înceanş ostilităşile. În lşna Martie 1809, a nlekatş generalşlş Miloradoviş asşura Gşrgişlş; dar fiindş kş (pentru şşrşenia cea mare a Maremalşlş) nş avea kş sine, niş bombe, niş alte instrşmente trebsitşre pentru asşaltş, s'a întorşlş neste kşrşndş fşrş niş şnş resştatş, ba înkş kş mari strikşşişni în oştirile mi kş perderea şnşl viteaş generalş de Xşsarî, nşmitş Sabiski.

După aceasta a mers însumi Feld-maremaiorul la Braila, mi a asediat-o cu 25 mii de omtire; dar dându-i asalt general sub Generalul Kaminski, Katssof mialgii, n'as putut-o lua, fiind că garnisona tragea de acolo, sub comăndă lăi Axmet Ibrahim Nazir, i-a răspuns că nederde

de cinci mii de oameni. Dăru ayeasta, părăsindă asediulă ayeasta nefericită, s'a îndreptat la Galați, unde, făcândă nodă neste Dăru, a treptă de cea parte în lăna Islie; dar neste kăte-va zile, în zioa de 11 Augstă a mărătă aurone de Mașină, la ună lokă ce se kiamă Protokă, în vărstă amrăne de noz-zeci ani, mi din kassa ayeasta mai sardă mi smintită la minte. Korușlă seș s'a adășă la Galați mi de akolo s'a trimisă în Rășia. Iar în lokălă seș rânduindă-se generalissimă Generalălă Pangration, karele era de vigră din Georgia, ayeasta, îndată ce a venită, a treptă Dărua mi priimindă armata de la Protokă, îndată a lăată Mașinălă, mi apoi Xirsova, kare s'a nredată de bână voe. Dăru ayeasta, nlekândă asăna Silistrei, kare era amrărată de Pexlivan-Pama, de o dată a renștată o viktorie, dar mai ne șmă, învingândă-se, s'a întorsă la Xirsova kă nerdere de doz mii oameni, nată tənșră mi ună stindardă.

În intervalălă ayeasta, a kanitlată Ismailălă din kassa linșă de provisișni, dăru ce fșese ună ană mi jsmărate înkisă. Brăila asemine, fiindă asediată de generalălă Essen, ajnsese la atăta linșă de provisișni, în kătă omeni mănkaș kă mi alte dobităce imăre. Axmetă Ibrailă Naziră, kămă a vărătă kă s'aș storsă tôte mijlăcele de nștire, a învenșă a trăta de kanitlare. Generalălă Essenă, priimindă ȳetatea kă kondigisă, a emită kă tôte omșirea înarmată mi kă togă lăksitoră Tăru, femeă mi konă, kariă, lăzndă kă sine tôte ȳele mimkătoare ale loră, aș treptă neste Dăru mi s'aș răsundită în Tăruia. Generalissimălă Pangration, dăru ce a amezată înkă ună nodă ne Dăru în fagră kă Xirsova, a lăsată akolo omșirile sșb komanda ȳelă mai mare frate din Kamenski nșmită Sergie. Dăru ayeasta, trekândă în gęara Romăneaskă, a lăată Slobozia de lăngă Gırgiă, kare era fortifikată mi gıntă de Bosnakă Aga, Alănlă Rășăkălă. Akolo a grășă la 30 mii kile (kăte 300 oka kila) de grăș mi orșă, ne kare l'a arăș înadinsă, sșb kăvntă kă nș nștea sș-lă rădive în skărtă timă mi fiindă kă se nștea sș vie earămi Tăru sș-lă ia. Dăru ayeasta a venită la Băkrēmă kă sș netreakă eară; dar în lăna Martie a vii-

tórei primăverii (1810) i-a venită destituisirea din komanda smpremă, kare se zicea kă ară fi fostă din kassă kă a arsă acea msligime de prodăkte de la Slobozia, prekândă migea-ra mi omtirea avea nevoe mare de pâne. În lokslă seă s'a rëndsită generalissimă fratele celă mai mikă din Kaminski Nikolae ¹. Dșnă ordinele avestsîa, fratele seă Sergie a nlekată kă omtirile de la Xirsova asșnra Babadagslă, nre kare lșndă-lă, s'a dșsă îndată asșnra Rasgradslă mi a Kosligei. Akolo aflândă-se omtirea tărçaskă sșb falmosslă Pexliyan-Pama, s'a srmată bțtălie mare, în kare, dșnă msl-tă vșrsare de sșnge, viktoria s'a alesă în partea lăi Kaminski. Rșmi, sfșrșmândă kă totală ne inemiă, aș lsată o msligime de snoli, stindarde mi nrisonieri; între achemtia era înșmă Pexliyan Pama, nrinsă la Kosliya dșnă o apșrare eroikă, șnă Arană Pama, mi Domnslă Skarlată Vodă Kalimaxă ² karele se rșnise în bțtălie mi se nrinsese de generalslă Lantof la Rasgrad. Pe achemtia, înnpresnă kă algi, i-aș trimisă în Rșsia.

Generalissimă Nikolae Kamenski, koborândă-se dșnă ačeastă la Silistra, a mi înçenștă a o bate kă tôte nsterile sale. Afanslă Iikoglă, karele se afla într'nsa, de mi s'a apșrată kă msltă eroismă mi s'a çinstă mai mslte zile, dar în çele de ne srmă, vșzndă-se fôrte strșmtorată, s'a nre-dată kă kondiçisni; mi, emindă din çetate kă omtirea mi kă togî lokșitorii, a trekștă neste Balkanl. Atșnçe Kamenski, amezndă înkă șnă nodă în drentslă Silistrei, a trekștă kă tôte omtirile neste Dșnșre. Dșnă ačeastă, înnpresnândă-se mi kă armata kare era sșb fratele seă mi karele se în-torsese de la Babadag mi Rasgrad, a nlekată kă natrș-zoçl mił ômenl mi, trekândă neste Balkanl, a ajsnș la Șșmmla.

1 Între ačeste destituisindă-se Mitronolitslă Dositșl, înnpșrată Aleksandr a trimisă de la Petersbergă ne Ignatie Mitronolitslă de la Arta, karele a fostă în kanșlă biseriei nrnă la înkierea nrșei.

2 Ačeastă, viindă dșnă Alessandră Vodă Xangerli la Dragomșnia Porçei, mi fșkândă-se înnpșrată Șșltană Măștafa, ne Xangerli i'a destitșată, iar ne ačeastă nrșminds-lă Domnă ală Moldovei, i'aș înbrșkată kă kaftană dșnă obiveiș mi i'aș trimisă în tabșra omtirei.

Țetatea ayeasta era anșrată de o omtire destăilă de nșmă-rôș, sșb komanda Vizirăilă Kioră Issșf-Pama. Rșmiil o assediare, înș nș din tôte nșrgile din kassa posigizniloră sale anormale. Assedisă a ȡinstă mai doz lăni, în kare timnă aș fostă mște bșțilă kș nerderi din imbe nșrgile. Între alȡi generală însemaȡi, Rșmiil aș nerdătă mi ne snă generală-maioră, nșmită Panadonșlo, barbată kș talente rară mi de origină Grekă din Insulele Mărei Egee, karele a fostă tșngăită atăt de Rșmi kătă mi de toȡi konsingeniilă sei.

Generalissimă Kamenski, vșzândă kș nș pôte kșșeri ȡetatea dșnă o anșrare atăt de eroikă din partea lăi Kior Issșf-Pama, mai alesă kș-i linsia mște din ȡele trebsitôre nentș snă assaltă, s'a întorsă sș assedieze Rșmășkăilă. Dar Aianșă de akolo, faimossă Bosnakă Aga, avândă o nșmerôșă omtire aleasă, atăt de bine întărise ȡetatea în kătă o făkșse nelsabilă. Kamenski, ambigionândă-se a o lăa nșmai de kătă, se determină a o lovi kș assaltă. Ama dar, făkșndă-se tôte pșrenarativele mi dândă-se semnală de assaltă, s'aș renezită omtirile din tôte nșrgile asșura zidsriloră ȡetășei; dar dșnă gremala ingineriloră, kari făkșse skșrile prea skșrte, dșnă diversele intriȡi ȡe șrmaș între generală, kari nș nșteasă sșferi manierele asșre mi barbare ale generalissimăilă, dșnă eroika mi neasemănata viteȡie kș kare se anșraș Tșrăil, tôte onintirile mi sakrifșșrile Rșmiloră aș fostă nefrăktôse. De la ȡea întăi nșvșlire s'a ȡeisă snă însemață generală de artilerie, a nșme Siveră; dșnă ayeasta aș kșzătă, ne lăngă zidări mi în mangșri, o mșșȡime de soldaȡi, ofișeri mi generală; kșșlă Tșrăil de ne zidări nș se serviaș nșmai kș tșnșrile, kș sșbiile mi kș nșmtele, dar mi kș kôse, kș sekșri, mi alte instrșmente omorătôre. Kș tôte aȡeste generarăilă Baxmetă totă a rșsbătătă kș vre o ontă sște de soldaȡi în lăntș în ȡetate; dar, aȡșngândă nșnă la snă lokă aurône de geamie mi vșzândă kș nș vine dșnă dănsăilă nimenă karele sș-lă sekșndeze, ne lăngă aȡeste vșzândă-se imșromkată de Tșrăil din tôte nșrgile, abla a nștătă sș se întôră, rșnită în doză lokări kș lovitsă de nșmăkă.

În acestă assaltă aș căzută neste ontă miș de soldați aleși, mai puțin generali mi koloneli, mi o puținime de ofițeri mai inferiori. Generalissimul, văzând că dăruia atăta pierdere în armată n'a putut lăsa cetatea că assaltă, a lăsată numai o parte de oștire ca să o ție înconjurată: dar că cea mai mare parte s'a dăruia din sasă de Rșmășkă, la locul că se se numea Batini, unde era tabăra cea mare țărănească. Akolo era neste patru-zece de miș de oștire că Insalali Axmetș-Pama, că fiul Albaneș ai lui Ali-Pama Teneleli mi că alții srb Seraskerș Kșsangș Ali Pama. Rșmiș, de mi mai puțină numărui, năvălescă asupra oștirii achemtia mi capătă o învingere strălucită. Abia a treia parte de oștire, srb fiii lui Ali-Pama, a putut scăpa că fugă; o a treia parte a rămasă pe loc lăutându-se puțin la celă de pe srmă soldatș srb Seraskerș Kșsangș Ali Pama; iar restulș, srb Insalali Axmetș Pama, că mai puțin ofițeri, s'a trimisă srb eskortă în Rșssia. Dar tute proviziunile, țărșile mi strindardele aș căzută în mâinile Rșmilorș.

Dăruia acesă strălucită viktorie, Rșmiș s'aș năruia de aș asediată tute țărșile de pe lângă Dăruia, mi a năme Rșmășkăș Gșrgișkă, Nikonole, mi Tșrnș. Singurș Vidinșkă rămasă neasediată, fiindă că Mola Pama, karele lăsa loculș lui Pasvantogls (ce mărșă de mărșă firească) se țăruia că politeșă către Rșmiș, mi fiindă că achemtia, kșnoskândă țărșă țărșel, kștăș să snikșleze timnșlă. Țărșurș însă că tute kinsrile ca să ție cetatea Ada-Kalesi, kare să află pe o insulă între kataraktele Dăruiei mi este neanromiată; dar că tute promiterile ce făcșrș lui Reșen-Aga, karele o komănda, nentru ca să o dea, elș nișă într'unș kinsă nu voi a se îndăneleka.

În intervalulș acesă. a sosită mi fișlă făimosulș Șșvarovș că ținșș-surș-zece miș ostami aleși. Acesă, dăruia ordinalș generalissimulș, treșă neste Dăruia; lăș Illevna mi se întorșe earșmi în țărșă Romănească nentru ca să netreacă earșă. Atăruia viindă mi generalissimulș Kamenșki în Bșkșremtiș, a netrekată tute earșă îndăruia că gene-

ralii mi kă boerii păminteni în jokării mi veseliî neîntrărsnte. Dar în primăvara anului 1811, generalissimul se pregătea a trece kă tôte omtirile (în numără peste 70 mi) peste Dnăpre, kă să loveaskă Adrianopolu mi kiară Konstantinopolu, pentru kă kă aceasta să sileaskă pe Pôrta a face pace, fiindă kă Răssia era amenințată de războiulă Franțesiloră. Înainte de plecare însă, pe la capătulă lui Fevrsari, a dată ună banquetă mare tătărulă generaliloră mi kaniloră omtirei. Pe ste trei zile xătărându-se a pleca, pentru planulă prezisă, de o dată se bolnăvi mi se omri. Bôla lui era nekănoskătu pentru medicii, mi din zi în zi se întărea. S'a bănsită kă inkredingare kă l'ar fi adănată kă otravă, mi kă aceasta i-ar fi venită de la fiulă lui Șăvarovă, karele era ună omă nlină de răstate mi sâlbatekă kă ună ursă neîmblănzită. Pentru aceasta îi mi veni răzultăre providențială, kăci nă țărziă se înecă în apa Rimnikuluiă, kiară în lokulă unde nemăritorilă tatălă seă înălăgase trofeele gloriei sale. Dar nefericitulă Kamenski, bărbatulă acela adorabilă mi meritosă, faimosulă generassimă mi lasă împăratulă mi a patriei sale, simgindă kă i se anouie môrtea, a plekată să meargă în Răssia; dar mărindă pe drămă, în mijloculă gloriei sale, mi în vărsta cea măi frămôsă de patru zeci ani, îi dăseră kornulă sure înmormântare la Odessa.

În lokulă lui Kamenski se răndă generalissimă generalulă Kăstăsofă, karele sosi în găara Româneaskă în luna lui Martie. Generalulă Kăsnikofă, dându-mi demissănea din Păremedinga gherei, fă înlokăită de Senatorulă Milăneviă. Această a nămită Viăe-Păresidentă măi întăi pe generalulă Ciăirofă, apoi pe generalulă Steteră, apoi pe generalulă Komnino, mi măi țărziă pe generalulă Renninski.

Napoleonă, împăratulă Franțesiloră, inkredingându-se kă omtirile Răsemti se întăneseră ună în centrulă Țărgiei la Șămăla, a învență mi elă (kiară înainte de a înțene războiulă) a-mi minka omtirile kătre nărgile Poloniei sure Tilsită. Răssia, văzânduă minkătrile aceste, a învență mi ea a-mi trage omtirile din Moldova mi găara Româneaskă kă-

tre Bassarabia spre Nistră, lăzândă prea păşine pentru na-
za ȕetăgiloră de neste Dănră.

Generalissimă Kăţsofă, trekândă Dănrăa, mi-a ame-
zată tabăra lăngă Rămăiskă. Omtirea ţărească astă da-
tă-lă amţenta. Ibrailă Naziră Axmetă-Pama, nămită Vi-
ziră în lokălă destăţată Kioră Issăfă Pama, ȕeapanoglă
Pamă kă trei tăşri, fiu lă Ali Pama Tenelenli, Măxtar Pa-
ma, Ali Pama mi ală Pami mai miă komăndaă o omtire
aleasă ka de pată-zăi mi, Anatoliă, Albanezi, Dănrăni
mi Ienizeri. Omtirea lă Kăţsofă, kă tôte kă nă nămră
mai mătă de mēse mi ōmeni, a stată înă afară de Răm-
ăiskă mai mătă zile mi s'a bătătă. Dar de la să timă,
văzândă kă inemikălă are năteri mai săneriōre, soldăi en-
tăsiastă mi komandanăi esperimentăi, s'aă trasă în lăntărlă
ȕetăgei Rămăiskălă¹. Kăţsofă, văzândă kă niă akolo n'ar
fi nătătă să se gie, a voită să străe ȕetatea; dar neavândă
timă, a părsăitō năstie, mi a trektă kă tôte armata într'o
nōnte neste Dănră în geara Măntenească. Aice mi-a ame-
zată tabăra anōne de Gărgă, fortifikăndă-se kă mangări
spre anărare. Totă odată a dată ordină ȕeloră-l-alte kor-
nări, ȕe eraă imurăntiate ne la ȕetăgile de neste Dănră,
ka să le abandoneze mi să vie kărândă în ajălorălă seă.
Rămiă ȕe okăpăă Nikopolă, Silistra mi Sistovălă, sfărmăndă
ȕetăgile mi arăză orămele, aă rădikătă de akolo năgină lă-
kăitoriă kreăntiniă kă dănmăi mi aă trektă în geara Măntenea-
skă. Dar kă tôte kornările venite în ajătorălă lă Kăţsofă,
armata sa nă treăea neste nămrălă de ontă mi ōmeni, ne
kăndă ăea ţărească de neste Dănră în tôte zilele se a-
dăgea. Vizirălă, găindă Rămăiskălă demertă, a intrătă în
elă mi de akolo imă regăla nănsrile kă înlesnire.

O parte din omtirea ţărească, hotărndă-se a lăa o-
fensiva, a trektă într'o insă ȕe este între Rămăiskă mi
Gărgă în Dănră, mi kare era anōniată de tabăra răsăa-
skă. Întrăndă-se akolo, nă înăeta a lovi ne Rămi în tôte

1 Păză aiă ajătorălă n'a sănsă înă întămălărea lăşrei Rămăiskălă de
kătre Rămi. (Tradăktărlă).

zilele. Achemtia de mi se pîneaş nşmaî în defensivş. kş tóte aveste, rşsnşnzşndş la fokşrile Tşrşilorş, le fşchea simpşitó-re strikşşişnî. Kştszofş, vşzşndş-se în nosigişne perikşló-sş, a skrişş la Moldova ka sş se întórkş omtîrea de akolo mi sş-i vie în ajstorîş. Totş o datş a ordonatş ka sş se ridice snitalşrile din Bşkşremşî, mi sş plece snre Moldova. Lşksştorîî kanitaleî, vşzşndş rşdikarea snitalşrilorş mi a tş-tşrorş aniezşmintelorş militare, lşkrş şe presşşşnea retrage-re totalş a Rşmilorş, aş venitş la snaişma şea mai mare; mi atşţş boerîî kşţş mi mşlgîmea, aş înşenşţş a se nregşti de fşgş. Dar între aveste a sositş generalşlş Markofş din Moldova kş snş koruş de omtîre în ajstorşlş generalissimş-lşî. Aveste întşritşrî înşş nş fşserş în stare ka sş golea-skş ne Tşrşî din insşla şitatş; mi achemtia, anşragî de tş-nşrile mi de bateriile din malşlşlş Rşmşşşkslşî, treşeaş ne-înşetatş în insşlş, în kşţş nşmşrşlş lorş se sşea la treî-şoşî miî.

Vizirşlş, kş tóţş omtîrea şe adşsese ne insşlş, nş kş-teza sş easş din ea mi sş pşşşaskş ne pşmşntşlş Romş-neşkş. Kassa era pentş kş se temea sş nş deş peste vre o kşrsş de a Rşmilorş, mai alesş kş vedea în kşteva lo-kşrî mai din sşşş konstrşindş-se bşrşî, lşkrş şe lş pşnea la bşnşşalş ka sş nş i se tae kalea din şrmş. De aşeea, lşşşndş ne Şeananoglş în insşlş, a trekşţş îndşrşţş la Rşm-şîşkş ka sş adşkş mi rşmşşmîga omtîreî de akolo, kş ama, kş psterî sigşre, sş între, în şeara Romşneaskş. Plansşlş seş înşş se paralish: tóte şerkşrile, şe fşkşse ka sş îndş-plece ne fiî lş Tenenleli la aşeaşta, fşserş fşrş de foloşş; achemtia se refşsaş kş îndşrşnişie, zikşndş kş aveaş ordinş de la tatşlş lorş ka sş nş treakş Dşnşrea nişî o datş, mi kş de arş treşe şnş riş ama de mare se temş kş nş se vorş mai întóşe.

Kştszofş, vşzşndş nekştezarea Tşrşilorş de a înainta, simpşindş totş o datş mi neîngelegerile dintre Vizirşlş kş fiî lş Tenelenli, afş kş kale ka sş nrofite de okasishne. A-ma darş fşrş a herde timuş, komşnikş generalşlş Markotş ulansşlş seş, mi, în întşnerekşlş şnei nonşî, aşeaş treşe kş

divisiunea sa pe vase de ceea parte de Dņnre, ceea mai din sssş de Rsmıřskş. Planslş ačestei esnediřisnı era ka sş kalce ne neamtentate tabŗa inemikş mi sş anşce bateriile kare eraş ne malş de anŗaş insula. Lşkrşlş se essekşţ de minşne: trečerea lşi Markofş se şrmş în liniunte, mi tŗcere, fŗŗ ka Tŗŗıi sş simŗ mŗkar ceea desure o asemine stratagemŗ.

Abia se fŗksse zioŗ, mi, pŗn'a nş rŗŗri sŗrele, Tŗŗıi se pomenirŗ kş mirsrile Rşmilorş în anroniere, viindş kş pamı renezi, mi ne Kazacı sbrŗndş ka inaripaŗ asşura taberiilorş. Snaıma mi grŗza fş generalŗ: tŗţ tabŗa a kŗzşţ într'o amegitsŗ ne deskrisŗ: nş se aszea de kŗţş sberete mi strigŗte de *Glasŗ bize basti*, adekŗ *kşinı ne-aş kşlkatş*, — mi fle-kare kŗsta sş fŗŗ kare în kotro ka sş-mı afle mŗntsirea vieŗei. Rşmiı atşnŗe, lşŗndş-i înainte kş kavaleria mi kş baıoneta, ıi mŗchelaş fŗŗ kŗŗare saş ıi prindeaş fŗŗ onşnere, Fŗŗ mşltş întŗziere tŗţ tabŗa tŗceaskŗ kŗzş în nşterea Rşmilorş. Aŗemtia prinserŗ tŗte provisişnile, tşnsrile, stindardele, mşnigisşnile, armele mi kortşrile, între kare era mi inşşmi kortşlş celş bogatş alş Vizirşlş (ne kare l'amş vŗzşţ mi eş), karele fş trimişş îndatŗ împŗratşlş Alessandrş. Vizirşlş, karele nşmai singŗ skŗnase de aŗeastŗ sşnrindere, ıŗgea şure ıısmila ka vaı de kanşlş lşi; ıar fiı lşi Ali Tşnşlenli, aş anşkatş kŗtre patria lorş, fŗŗ sş se mai şıte îndŗŗţş. Kŗţş ne ŗe eraş sş se prinŗ mi Mşraxamıi, Galibş-Efendi mi ŗei-l-alŗi kş Beızade Dşmitrie Mşrszi. Atşnŗe anşkŗndş-se mi bateriile, s'aş tŗeatş totş felisłş de komşnikŗşisne dintre Rşmıřskş kş insula, mi Rşmiı, kş tşnsrile tŗŗemtı, s'aş usşş a bate ne Tŗŗı din inşşlŗ.

Tŗŗıi, în insula ŗe okşnaş, eraş ama de bine întŗrigı kş mangŗı mi kş kasemate (kasarmıi ne sşb nşmŗntş) în kŗţş totş nşteaş sşferi bombardarea kare-i lovea din amŗndoz malşrile Dņnŗel. Dar aŗeastŗ stare de anŗare prelŗngindş-se mai mşlte zile, mi neavŗndş, prekşmş s'a zisş, niŗ şnş felis de komşnikare, nenşţndş kŗŗta de nikşiri provisişni de mŗnkare, desure kare nş fşseserŗ bine kŗŗş-

igii, ajunsere la amia mare nevoe în krtş imi mænkaş kaii. Din kassa nştrimentelşî mi a şmezelei, kare în earna ayea-
sta era înfrikomatş, s'a înksibatş în tabera lorş o mortali-
tate înfrikomatş, kare înmşşgina nşmşrelş mai renede de
krtş rşşboişlş.

Vizirşlş, karele lşsase tôte în diskreşşşnea Rşşmilorş,
dşnpş şe a ajnsşş la IIIşmşla, vşzşndş kş ns mai nôte pre-
lşngi rşşboişlş, a trimişş parlamentari de aş şerşţş înşeta-
re de arme mi pronşneri de pşşş. Pe la kanşţşlş lşnei
Noemvrie s'a fşkşţş armistigşlş, mi s'aş deskişş konferinge
în Bşkşremşî şpre a negoşia desşre pşşş. Dar înainte de
ayeasta Ţeananogş, karele komşnda Ţşrşşî din insşlş, dş-
npş şe a şşferitş natşş-zşşî de zile linsă mi nevoile şele mai
marî, în fine a plekatş şerbicea mi s'a predatş. Nenorov-
şşî Ţşrşşî, dşnpş şe aş denşşş armele, fşşerş adşnşî ka priso-
nierî în nşmşrşş anrône de şinşî-şpre-zşşş miş la Bşkşremşî.
Era şnş lşkrş dşrerosş de vşzşţş ştarea în kare ajnsese
ayeastş omenire şşferitóre: ômeniş semşnaş ka kşndş ar fi
emitş din morminte; nalizî mi vesteşşşî în krtş ns se deo-
şebiaş de kadavre; abia se şineaş în nişóre de şlşbişşşne
mi abia nşteaş arşta kş le e fôme. Aşemşia fşrşş trimişş
îndatş şşb eskortş în Rşşia, mi şei mai mşşşî aş mşritş ne
drşmş; iar Ţeananogş fş onritş în Bşkşremşî, trştatş kş
kşviingş mi liberş de a netreşş în bşnpş voe dşnpş rangşlş
mi karakterslş şeş.

Vizirşlş Axmet-Paşă, akşşatş kş înadinsş a bşşatş
omşirea în insşlş, nentş ka şş o trşdea în mşna inemiv-
lorş, fş destitşatş. În lôkşlş şeş se nşmi Vizirş Xşrşmid-
Paşă, kş nleninstingş ka şş termineze mi pşşş kş Rş-
miş. Tôtş earna mi primşvara anşlş 1812 Mşşaxamşî se
negşşş kş generalissimşlş rşşşş Kşşşşof mi ns se nşteaş
învoi, mai kş şeamş nentşş artikolşlş şotarşlş. Rşşmiş şe-
reaş şerile Romşnemşî mi Dşnşrea drentş şotarş; Ţşrşşî
se onşneaş. În fine ne la lşna Anrilie se învoirş ka şş
desşartş Moldova în doz, mi şş se nşş şotarş ne Prşţş;
aşfelş Basarabia kş şele şinşî şşdege din ea mi kş şetş-
şile şşrşemşî de ne Nistrş mi Dşnşre rşşmaserş Rşşşî, iar

Moldova mi deara Măntencăscă rămaseră ca mai înainte sub domnia Porgei.

După acordul acestor învoeli înse, Vizirul, karele se afla la Iaşi, întârziea de a subscrie actul de pace, mi, fră a dekara onoare, amăna lucrul din zi în zi cu felisrite preteste. Kassa era cu Bonaparte împăratul Franşilor, norind o espediţie teribilă asupra Rănilor, scrisese mi Porgei îndemnând-o ca să albe răbdare mi să ne lase armele, promigându-i că, de ne se va sune stăringelor Răiei, el va mijloci ne nămai nemirbirea teritoriului se, dar încă va isbăti a-i întorče în cărând mi Kămsul.

După aceste înmăjurări, trimigându-se mi Vizirului scrisorile lui Napoleon, după obicei, el întârziea de a da hotărîrea definitivă pentru kondiţionile păci. Iar Răia, vărând espediţia franceză viind asupra-i, se vedea atăt de strămtorită, în cătă dăcă Părta ară fi stărită, ară fi făcut-o să renunse mi kiară la isarea Bassarabiei, nămai să înceie pacea. De aceea, vărând întârzierea aceasta, Răia a arăkată totă kăna asupra generalisimului Kăsof, — mi destitându-l, a trimis în lok-i ne Admirăul generalul Çiçakof, cu ordină ca să termine pacea kămă va nătea mi să se întoră cătă mai cărând cu omirile în Răia.

Kăsof s'a amărită tare de insulta ce i se făcea; n'a lăsată înse ca nă altă să kăleagă frăktul gloriei sale; ci, kămă a asită cu kabinetul l'a destitătă, în dată a trimisă la Iaşi ne generalul Baroçi cătră Vizirul, scriind-i decisivă mi lămărită că săă să subscrie kondiţionile păci, săă să răsuneză că ne voenute, pentru ca să refăce bătălia; arătându-i totă o dată că dăcă va trece încă o dată Dăpărea, atăne va face nă învoele cu totă în alte kondiţioni de cătă aceste.

Vizirul, nekănoskând încă bine temerile Răiei mi perikălii ce o ameninăă după espediţia franceză, nevândă totă odată măre desne skimbarea generalisimului, vărând ne lăngă aceste că a nădăti atăte omiri mi atăte vătă, a sokotită că dăcă Kăsof ar mai trece odată

După ce, după ce s-a adăugat totuși imperiului în pericol; de aceea, urmându-l promiterile mi însoțirile lui Napoleon, a rămas în scris și Katssof și până în chinurile-zecile zile va avea fără simțea lui actul de pace subscris și ratificat după toate formele; totuși odată a dat și mi prezentat însemnate generalului Baragi, când s'a întors.

Noi însă nămiș generalul, Ciceakof, viind în lași, a plecat în dat și mare grabă și vie la Bășarabia. Dar în ajunul sosirii sale aosit și mi actul de pace, pe la capătul lui și Maiș, carele s'a dat în urmirea fostului general Katssof. La 2 Iunie s'a făcut schimbarea acturilor și mi pacea a luat întruirea definitivă. Între condițiile stipulate era un articol adunat, carele cunoștea că stăpânirea Rănilor în țările Românești și se nădărușă până la luna Octombrie, în care timp și se retrag oștirile din țară, și se rădău simțate mi cancelele, și se libereze prizonierii din înbe țările, mi și se rădău sokotelele dintre autoritățile Rășiei mi nădărușă. Un articol stipula că Domniul în Moldova mi țara Muntenască și țara ne kăte mēte an, mi întruia Xatixmașmășă care se făcu în zilele lui Sultân Selim pentru privilegiiile amânduror țărilor.

După venirea Admiralului Ciceakof în țara Românească, Katssof s'a întors în Rusia. Noi generalul, ne mai având a se ocupa cu trebile militare (fiind că pacea se încheie) a înțep și a se ocupa cu cele civile. El a desființat măsura introdusă de senatorii Milamevișă ca la fie-care județ și fie pe lângă cei doi ispravnicii români mi kăte un Răș. A desființat și ne Presidentsii Visteriei; iar în locul Vișe-Presidentsii de Divan, a rădău efor (saș ministr) ne marele Bană Kostaki Gika, carele era mi General-Maior Rășesc. Astfel, reglând toate administrățiunea, mi încredințându-o în mâinile boierilor români, în fine ne la luna Septembrie a nădărușă mi el țara. În urma lui rădăușă nămiș generalul Jaltixinș; acesta a rădăușă cele de ne urma oștiri rășiei mi a e-miș din țară în ziua de 2 Octombrie a anului 1812. În-

dată dăruie emirea Rșuilorș, a venitș marele Banș, Georgie Argironols ka Kaimakamș alș noslsı Domnș rșndsıtsș, mi a lsatș kșrma ȝereı.

Înpresș kș Rșuıı s'aș dssș dıȝ ȝearș mi doz fami-
liı din boerıı marı, mi ansme: marele Vornikș Konstantinș
Varlaam mi marele Vornikș Stefanș Bșrkșneskș; iar Mi-
tronolıtsı Ignatie mi marele Banș mi Generalș-Maıorș Kos-
take Gika aș trektsș la Viena.

Esnedıȝısnea asta de mșse anı a Rșuilorș în kontra
Tșrșiel, a fostș maı mșltș de nagsbș de kșts de folosș nen-
trș dșnsa, sokotındș-se perderea omtirilorș mi keltșelele ȝe-
le marı ȝe a avtsș. Nıvı odiniörș ka astș datș Rșsia n'a
skosș atște omtırı afarș din ȝeara șa. În kșrsșlsș aȝestorș
mșse anı s'aș koborștsș neste șna sșts ȝıȝıȝ-zeyı mıı de ó-
menı, din kare ȝelș nșȝııș tref-zeyı mıı s'aș perdsștsș în a-
sedierile mi asaltsrile ȝetșȝilorș mi în bștștiile tșȝıme ȝe
aș avtsș; iar neste ȝıȝıȝ-zeyı mıı aș mșrıtș în snıtalsrı de
rșnı, de tifșș mi de diverse bóle kare le s'aș kassatș din
nenotrıvirea klimatıslı. Prısonierı însș nrea nșȝııı aș kș-
ztsș în mșnıle Tșrșilorș. Prın analogie, mi keltșelele tș-
kște kș atște omtırı mi în atșta tımș aș fostș nrea marı,
kșndș kșutıȝılsș lorș a statș neınsemnatș. ¹

Mare strșnȝınare însș mi marı greștșȝı aș sșferıtș lo-
kșitorıı ȝerilorș aȝestora, din kassa abșssrilorș tșkște de
Rșmı. Bșnșlsș mi filantronșlsș împșratș Aleksandrș, kș tóte
kș vșrsa vısterıile sale tșrș kșȝȝare, trımıȝındș neınȝe-
tatș la milióne nentș keltșelele omtirilorș, kș tóte kș or-
dona kș asnrıme ka șȝ nș se asșnreaskș lșksitorıı, mi, kș
nentș transportarı, nentș ureȝtșirea mi îngrıȝirea ame-
zșmıntelorș mi nentș nrovisionarea artıkolılorș de índestș-
lare, șȝ se nștșeaskș fie-kșrșıa kș banı împșrștemıı îndatș;
kș tóte aȝeste însș Generalıı Rșmı, ȝe administraș ȝea-
ra, mi maı alesș fșnkȝionarıı ȝıvılı (urekșmș Prıesidentsılsș
Kșsnıkof, Senatorsılsș Milașevıı, Vıȝe-Prıesıdengıı mi alȝıı

1 Lșarea Bassarabıel aștorsılsș nș o sokotemte.

de la mare pânz la mikš) fiindš dedađi la rânire mi la nesa-
 ȝiș, kassaș ȝele maġ marġ absseri: banil imnъртеwti, in lokš
 sz se keltseaskъ nltindъ-se prodokteri mi transporteri, tre-
 ȝeaș in nșngile lorș nprivate: iar ne bieđi lъksitori, kari-i
 priimiserъ ka krewtini totș de o kredingъ mi kari se grъ-
 biaș a-i servi intrъ tôte ka ne niunte fragi, iġ desbrъkaș sșb
 felisrite kinsri fърz niġi o konwtiingъ, iġ insъrvinaș kș dъri
 grele, iġ siliaș la lșkrsri neste nstere, fърz intirea mi voea
 imnъртеaskъ, mi kъndș se ȝereaș provisiņni de indestslare
 le lșaș inđoite mi inťreite, mi anoġ, inťrebsingъndъ-se ȝele de
 nevoe, prisosșlș iġș vindeaș earъmi la lъksitori ne banġ mi
 se inavъđiaș. Fъnkъisnile nșbliȝe pânz in atъta se degra-
 darъ, in kъtș ajsneserъ ka o marfъ: le vindeaș ka la me-
 zatș, mi le daș nș aȝelora ȝe aveăș karakterș mi vredniȝie
 ka sz le nôrte, ȝi aȝelora kari oferiaș maġ mșltъ mitъ. E-
 nistađiġi kfartirșrilorș fъȝeaș grozъvii: ne de o parte lșaș
 kontribъđișne lșnarъ de la pronrietariġ de kase, iar ne de
 alta grъmъdeaș soldađiġi in nșmъrș maġ mare de kъtș nș-
 teaș inktъnea in kasele sșravilorș ȝe nș nșteaș nlti; ne
 lъngъ aȝeasta indatorĝeaș ne gasde a nștri ne soldađiġi din
 kfartirъ, nentrs ka ei sz-mi insъșueaskъ provisiņnile desti-
 nate... mi altele de asemine kare nș se maġ ġinș minte¹.
 Pe lъngъ aȝeste ȝei maġ mșġiġi dintr'inmiġ trъtaș ne lъksi-
 toriġ krewtiniġ, boeri saș nrowtiġ, avъđi saș sșravġ, ka ne kre-
 dinȝiomiġ mi nelegișiiġi, nșmindъ-i kș norekla *Maldavan*, ka-
 re in limba lorș e sinonimș kș barbarș mi mojikș; mi da-
 kș sșș Rșsș inťlneȝa ne sșș Romъnș, iġș skъiua kș des-
 pređș mi bajokorъ, nșmindъ-lș *Tșreġki-dșzș*, adikъ *șpiriťș*
tșrșesktș, lșkrș ȝe niġi Tșrșii niġi Evreii nș inťrebsingъeazъ
 kștre ȝei de altъ lege kș ei. Dar tôte aȝeste se fъȝeaș fi-
 indș kș nș era kinș sz ajsngъ nimikъ la așzslș ureȝa bș-
 nșlși mi drentslși imnърatș, kъȝi komandiriġi mi Hșresidenđiġi
 ureveđiaș kș asirime ka niġi sz meargъ ȝineȝa la Pieter-

¹ Asemine lșkrsri le-amș vșzștș mi eș kș okasișnea okșnъȝișnilorș rș-
 șemti la 1848 pânz la 1850 mi de la 1853 pânz la 1854.

săbargă, nini! să dea vre o suliță către împăratul; ne lăngă ačeste, kiar de făcea čineva zna ka ačesta, ei aveasă mi ne lăngă kărtea imperială, kiar dintre konsiliarı, kom-pliı la faulele loră de răpire mi de abasari.

În fine, făkându-se pacea, aș skăpată bițelele perı de nevoi mi gresită, intrându săb regimul de mai nainte; iar blăgi lăksitori aș rămasă desbrăkađi mi strămbățdiğı.

DOMNULU LXXXVI.

Ioană Vodă Caragea.

Ačesta era fiulă lăi George Karagea mareli Drago-mană ală Porței Otomane mi nenotă lăi Nikolai^{D. Chr. 1812.} Vodă Karagea. Dăpă sviderea lăi Beizadé Aleks^{1812.} Săgă, făkându-se mi ačesta Dragomană în anulă 1708, făsse destitsată dăpă sūă ană de fonkționare mi săkvedată de Beizadé Ioană Karagea. Ačesta mărindă neste vre-o trei-zečı zile, s'a făkășă în lokulă seă Beizade Dimitrie Mărszi, karele, în timnulă răsboiulă, dăkându-se kă Kexaia-bei Galibă Efendi mi kă Vezirulă la IIImla, fă înloksită de Snătarulă Bibika. Dăpă če s'a înkeeată pacea, de a doza óră s'a răndsită Ioană Karagea la Dragomănia Porței. Nă țărziă înă Pórta, xotărându-se a nămi ne Domniı Prinčinateloră, a răndsită la Moldova ne Skarlată Kalimaxă, karele făsese prinsă robă în Răsia, iar în ȳeara Mănteneasă ne Ioană Karagea, karele de trei-zečı zile era Dragomană. Ačesta s'a înfăđinată Sultansulă, dăpă običelă, la 24 Aăgăstă, mi ne la înčenșulă lăi Oktomvrie a nlekată din Konstantinoule ka să vie în ȳeară. Atăpă s'aă deskăpăđinată mi čel doı fragı Mărszeuti: Beizade Dimitrie, sūlă din Măraxađi răndsıđi nentă făčerea păčelă, akăsată nentă kă ară fi stărsită de s'a dată Bassarabia Răsieı, fă tčeată de către Vizirulă la IIImla; iar frate-seă, Beizade Panatotaki, fă tčeată în Konstantinoule, îndată če adăseseră kansulă fratelă seă, Kassa prinčinală nentă perderea ačestoră doı fragı, a fostă

mai kș seamă fiindș kș s'aș îngelesș a fi florsămî. Perderea așestorș doz persône strălschite a fostș mare nagsbș nentș nēmulsș nostrș ¹, fiindș kș, kș karakterslș mi kalitșgiile lorș chele rarî, aș fșkstș mare onóre năgisnei nōstre; de așeea aș mi fostș plēmni de tōtș lșmea.

Ioanș Vodă Karagea, plekândș din Konstantinonole, s'a onritș kșteva zile la Vizirslș, che era la Șismla, nentș nimte trebî partikslare ale sale. Pe la kapștslș lși Noemvrie a intratș în geara Romșneaskș mi în zioa Șentșslș Sniridouș, la 12 Dekemvrie, a venitș în kanitalș mi s'a amezatș ne tronș kș tōtș cheremonia kșvenitș în bșksria mi veselia generalș. În anslș așela a fostș earna ama de grea, în kștș de mai mslgi sekoli nōte nș se întēmnlase: era cheva peste natșrș, în kștș semșna a șrgie dșmnezeeskș, inadinsș trimitș nentș ka șș se înfșgișeze șșena chea mai tragikș mi mai fșrș de essemnlș în nșstisrile chele întinse mi nemșssrate ale Rșsiei. În earna așeasta rebeli kștre Dșmnezeș mi îm-pșragi, inemiciș komșni ai omenirei, perichșnea moralitșgei pșblie, miesmele neamșrilorș kreștine, s'aș mai bine zikândș (dșnș Teologslș mi Evangelistslș Ioanș) bișisrile pșstiirei, lșminagi întrș întșnerikslș perșșre, Franșesi, mi aș lșsatș akolo kș togii őșele mi s'aș pșșpșstaitș, ka în desertslș Sinaışslș Evreiș rebeli în kontra lși Dșmnezeș chełi pșea înaltș ².

Așeastș fșrtșnș ernatekș, domnindș mi în geara Romșneaskș, a kassatș o mșlgime de nenoroviři, perșșndș mi de vite mari mi miři mi o mșlgime de őmeni, ne kari řa anșkatș timnșlș ne kșmniș mi ne dșsmșri. Nōslș Domnș a înșenștș șș se okșuo de trebile gerei, sirșșindș se fșrș obosire șș adșkș trebile în orșndșeala lorș de mai nainte. Mitronolia gerei, fiindș vșdșvș, Domnșlș, prin înșegere mi kș boeriș, a nșmitș Mitronolitș ne Nektarie Eni-șkșnșlș Rinnikslș, nșmindș în lokslș așestșia ne egșmenșlș

1 Aște astorșlș vorbēte ka Grekș.

(Traducșorișulș).

2 Dșnș așeste enitete mi asemșnșri se kșnōmte kștș de florsăș era bșetșlș astoriș.

(Traducșorișulș).

Mănăstirei Govora *Kir* Galaktionă. Dar ne la capătul lănef Dekembri s'a suitămintat Domnă de aurinderea făr de veste a Kergel Domnăuți, kare într'o nunte s'a mistăit de flakră. Iar ne la lăna Martie a anulă 1813 s'a întămplat mi trezerea lăi Ramis-Pama prin ȳeara Romăneaskă, dănz kare s'a mi săisă.

Ramis-Pama, dănz, revoliȳisnea Ieniceriloră ne timusă lăi Sultă Maxmădă în kontra lăi Bairaktară Măstafa Pama mi a Nizam-Gedităsi, trekasă în Răsia la Petersbergă. A-kolo împărată Aleksandră ū dase tôte ingrijirile mi tôte onorile kăvenite, în respektă meriteloră lăi personale. Sultănlă Maxmădă însă nă înăeta de a-lă skrie mi a-lă îndemna să se întărkă eargăni la Konstantinoule, promiȳăndă-lă favoră mi distinkȳisă onorabile. În ȳele de ne srmă Ramis-Pama se îndăulekă, mi nlekă, lăndă mi skrisăre astografă din partea împăratăsi Aleksandră kătre Sultănlă, urin kare-lă rekomanda ka kredinȳosă mi kăuabilă de a fi folositoră intereseloră împărtăȳiei. Dar tokmă aȳeastă rekomăndăȳisne era kontrariă politȳiei tăreăuă mi fatală nentă rekomădată: Sultănlă, kănoskăndă karakteră mi valoarea lăi Ramis-Pama mi măl alesă antinătia ȳe aveă în kontra lăi Ieniceră, ne kare elă ū răsboise în timusă revoltei loră, îndată ȳe aă asăită de emirea lăi din Răsia, a trimisă săă fonkȳionară Deli-bama kă kăȳlă-ȳa Tărcă în ȳeara Romăneaskă, kă ordină ka să lă adăkă kăuăă. Ramis-Pama, sosindă în Iamă, fă trătată kă tôte onorile kăvenite de Domnă Mol-dovei Skarlată Vodă Kalimăxă; mi apoi dănz netreȳere de kăȳeva zile. a nlekăă sūre Băkăreăuă. Deli-bama kă Tărcă se lă sta de năndă la Mănăstirea Kotroceniă, săb felăȳrite pretēkste, făr a ūti nimenă skonăă seă: kămă a asăită însă de anȳuierē lăi Ramis-Pama, lă emiăă înăinte ka sūre întămănarea din ȳartea Domnăsi. Atăȳe folosindă-se de săă momentă kăndă ōmenă lăi Ramis-Pama se află în tărmă, s'aă renezăă asăura lăi mi l'aă săisă kăară în kareă kă kăȳeva lovăȳă de nistăle; dănz kare lăndă-lă kăuăă, a nlekăă.

Între aȳeste, trekăndă-se asărimă ȳea kămulă a er-

nei, desure kare s'a vorbită, tótă natăra s'a skimbată prin înșurarea dălei primăverii. Kămniile mi dealsrile înverziasă; arborii înfloreasă; kodrii răsnaș de mărmasă cea dăle a aneloră; priveritorile kăntăș kă desfătare în kărngă; rândănelele vesele își kăstăș lokări kă s'ă se kăibăreaskă; ne messrile cele 'nverzite sbsrdaș mîelsmei' celi tineri; în risri mi în bșlgi nemti se jșkaș. De ațee se bșkeraș mi ômenii kă mltă veselie, bine kăvntăndă ne astorisăș loră de darsrile natărei; kăci, întră adevără, ori inkotro își întorcea omăș priverile, dăpă ceeă cē vedeă simșia kă i se 'nveseleskă simșirile: kulôrea ceeă verde a mămăntășă, mirosăș floriloră, sbsrdarea viteloră, kăntarea măsăriloră, legăntășra etersăș, strășcirea sôrelsă, limpezirea atmosferei, dăleaga vântăriloră, mărmasă kadengată a aneloră, înțetarea răsădeloră, mi ne lăngă ațeste sigșranșă... tôte ațeste îndășcăș mi înveseliăș simșirile mi sșfletele ômeniloră, mi fie kare 'mi kăstă de ale sale kă fericire. Totă odată, skștîndă-se mi ăeară în kărsă de doi ani de tribăș, prekșmă se stînsăse în kondișionile măci, noporăș gșta mi elă dăleaga măci mi a ôdixnei, dăpă atăte kalamnitiă, nevoi mi nekăză. N'a fostă skrisă însă în karteă șrsitei kă ațeastă stare de fericire s'ă ăie lăngă timnă în ăerile ațeste, mi aș trebsită s'ă vie kășă kare s'ă adăkă eășă greșăș mi nenorociri. Pôrtă Otomană, xotășndă-se s'ă ridice din noă mi s'ă repăreze rășinele ăetășiloră de ne malsrile Dășrei, mi-a înșămită dăștăș a se servi kă brășe Romănilor; mi mai tôte greștea transpôrșiloră de materiale mi mășka lăkrășiloră a trebsită s'ă kășă mai kă șeamă ne ăeară Mășteneaskă. Dăpă ațestă răă a venită altăș mi mai mare, bôla ăismei, kare a rășită o mășgime de vieșe. Kă tôte măsășrile feritôre, kare le lășe Domnășă nentă Bășkremti, bôla a rășăștăș mi aice. Atășcē aș înășăștă a se rășășndi togi în tôte mărășă mi a fugi kă de sabie mi de fokă: în kășăndă a rășăștăș orășășăș desertă. stăndă ne lokăș nășă Domnășă kă boerif de ne lăngă elă mi konsălatășrile'; n'a rășășăș însă niăi

1 În timnășă ațesta Domnășă, șrgișăndă se așșura a doi boeri mari, a skôșă

Karteia Domneaskă neatinsă, ți aș mărișă kăpîl-va, kă tôte îngrijirile țe eraș. Ațeastă bôlă era ama de kăsmnilită, în kătă măreăș kăte o sătă de ômenî ne zi, nămaî dintre lăksitorîi sărmanî aî maxalaleloră țe rămăseseră în oramă, țăr'a sokoti ne aței țe măria în snitălăsrile ațezate afară din oramă. Ațeastă srgiă dămnezeceaskă a urelșngit mai un ană în oramă. Dșnă ațeastă, înțetândă de la sine, aș înțenștă ômenîi a se adăna ne a kășă. Dar țeă mai mare nenorôire fă kă ea se întinsese nrin tôte satele mi oramele din ȝeară, mi ne akolo a ȝinștă trei anî anrône; în kătă se krede kă ar fi mărișă auroksimativă neste meante-țezi mi lăksitorî în tôte întinderea ȝerei Romăneștîi.

În fine dșnă țe a trektă mi ațeastă nedeia să Dămnezeceaskă, ponorălă a rămasă în liniute mi Domnălă s'a okăpată în năce kă kărămăirea mi îmbănzățȝirea ȝerei. Iară kătre ală ȝinșilea ană ală domniei lăi (1817) ne la kăpățlă lăneî lăi Martie, a esilată mi ne marele Bană Konstantină Filineșkă¹, înureșă kă tôte familia sa, kă fiî, nrorî mi ne-

firmană înăzrăteekă mi i-a esilată: ne marele Vornikă Konstantină Băhăcană, la Kastoria, mi ne marele Logofătă (mai țărziă Bană mi Domnă) în kasa sa afară din Băkreștîi. Ne țărziă înșă i-a liberată ne amăndoi mi i-a trătată kă onôre.

- 1 Familia ațeastă a Filineștiloră esistă de vre o nată sate de anî, săb felăsrite nămirî. Țelă mai vekă kare se kșnômte, a fostă suliă Bșga, karele avăse ună fiș nămită Drăȝiui. Nenôȝi ațeastăia, fragiă Banălă Șdriutea mi Vornikălă Drăȝiui, țe se nămeăș Drăȝiueștîi, în anulă 1544 în zilele lăi Radă Vodă VIII fișlă lăi Radă Vodă de la Afsmaȝi, aș zidită la satălă Mărgineni Mănzățirea, kare dșnă nămele loră aș nămit'ô Drăȝiueștîi. Iar nenôȝi ațestora aș nămit'ô Mărgineni, dșnă nămele satălăi, kare l'aș adontată mi ei. Iar în anulă 1646, în zilele lăi Matei Vodă Basarabă, învekindă se nămită Mănzățire, aș făkt'ô din noă Snatarălă Îană Filineșkă, karele era nenotă ală doilea ală Vornikălă Filină (de la kare s'a lăată mi nămele Filineștiloră) fiș Banălă Șdriutea, înureșă kă sokrălă seă Postelnikălă Konstantină Kantăkszenă (ȝinerele lăi Ilherbană Vodă I Basarabă), mi înureșă kă marele Stólnikă Dămitrakă, marele Vistieră Esstratie (fiș Mărgineniloră), mi eniskonăȝ Partenie, egșmenălă ațeiei Mănzățiri. Săăș nămitălă mare Snatară Îană Filineșkă avă nenotă ne marele Kșzeră Grigori Filineșkă; ațeastă avă fiș ne marele Bană Îană Filineșkă, tată ală marelă Bană Konstantină Filineșkă, karele a stată omă venerabilă în tôte nrățerea kășnă-

noşii, (kari kş servi kş totş, kş daskăli mi alăi ômeni de kasă nşmăraş la şna şută natră-zeyi şăflele), la o momie a sa nşmătră Bşkovăş, denarte de Bşkşremti ka 12 ore. Akolo l'a şinşţă arestată în kasa sa meante lşni întregi; dşur a-şeasta, întămulăndă-se a se bolăşvi bştrănsăş, Domnăş l'a ertată, de s'a întoraş kş tătă fanălla la Bşkşremti, unde dş-dşur doşă-zeyi mi şinşţă zile a mi mşrită ¹.

FINELE TOMULUI ALŢ DOILEA.

tăsi. Aşesta era naltă mi bine făktă, fôrte frşmosă, veselă, afabilă, komşnikativă, kş infăşimare mşreagă, religiosă, osnitalieră, generos mi pietosă kş nimeni altăş. Elă a trăită kş ştrăşvalre mi kş mşrire; a fostă ferbinte anşrătoră ală nătriei mi ştălnă nekăntită ală geref: a fostă în mante răndşri mare Vistieră kş nştere mare, mi în şele de ne şrmă mare Bană. Trăindă mai-zeyi mi mşşe ană, a trektă la lăkamele eterne în 20 Noemvri 1817, nănsăş mi tăngşită de tătă lşmea. Elă a lăsată trei şii, marele Vornikă Grigorie, marele Logofătă George, Aga Nikolae, mi doş şiişre; iar togă aşemtia aş şii mi şiişre.

1 Portretăş Domnăş Karagea mi ală Dómnei sale se afă în Kanela Şni-tăleş Filantronă lăngă Bşkşremti.

(Traducătorăş).

ISTORIA GENERALA
A
DACIEI,

SAŢ A TRANSILVANIEI, ŢEREI MUNTENESCŢ ŞI A MOLDOVEI.

DE

DIONISIU POPESCU,

traducere de

GEORGE SION.

TOMUL Ţ III.

BUCURESCI.

Imprimeria NaŢională a lui Iosef Romanov et Companie.

1859.

ISTORIA GENERALA

A

TIEPEÎ MUNTENESCÎ ȘI A MOLDOVEÎ.

PARTEA A PATRA.

ЕРОС'А IV.

CAPITULŪ I.

Domnitorii Moldovei.

În zilele înnăbrăgiei lui Ioan VII Kantakuzenș la Konstantinopol, ale lui Orkan I înnăbrătsii Otomanilor în Asia, ale marelui Kazimir III regelui Poloniei, ale marelui Ladovikș regelui Țongariei, ale lui Laiotș fiul lui Karolș Domnului Transilvaniei, mi ale lui Aleksandrș Vodă I Domnului țerei Măntenemții; — ne timnșlăș aiestora, s'a zmatș mi deskrikarea Dako-Pomanilor din Maramărmășlăș Transilvaniei în Moldova, din kassa inkersisiei (năvălirei) Țătarilor în Țongaria mi Transilvania mi din kassa violingelorș ce se fizeaș ortodoksilorș din partea Krăciagilorș ordinșlăș panalș. Nici znelș din istoriș nș deskrie nrelargș istoria țelorș întăl Domni ai Moldovei, ți nșmai ne skărtș mi fărș eksakitate, adskăndș mi mște nenrobabilități fa-

✱

belóse. Bomfiniș, astorislă istoriei Ţngşremi, în Karta X kanş II ală onerei sale zice kă în zilele lăi Lădovikş rege-lăi Ţngariei, şnş Bogdanş Vodă, părsindş Domnia sa din Maramăş, din kassa sşpărgrei veciniloră, s'a rădikată de akolo kă Dako-Romanii seî mi a trekşă de s'a ameşatş în geara Moldovei. Aşestamş skriitorş adaoge, kă mai ne şrmă nşmitşlă Lădovikş a sşpăşş la tribşă ne Bogdanş Vodă; çi minte vederatş şnre a fi nlăkşă Ţngşrilorş. Kă tóte kă, în şrma ştrămşărei Dako-Romanilorş din Mara-măş, Domniă avăşă adeseorî răsbóe între sine mi-mi kălkăş gerile kă reşinroçitate, niçi odată însă Moldova n'a statş tribşară Ţngşrilorş; mi açela çe a deskălekatş mai întă în Moldova n'a fostş Bogdanş Vodă, çi fişlă seş Dragomş. Ama o dovedemte istorikşlă Moldovei Vornikşlă Ţreke, kă tóte kă mi elă şnşne mşlte neadevărata desşre în-çenşălă aşesta. Elă zice kă, viindş Dragomş Vodă kă trei şste de bărbăş în Moldova mi, văşndş şnş Zimbă (boş şălbatekş) l'a çvişş lăngă şnş păşă; kă akolo kănele seş de vănatş, çe se nşmea Molda, de mşltă osteneală mi sete bşndş mşltă ană, ar fi kăşnatş; iar Dragomş Vodă, pentă dragostea çe a avăşă kătre kăne, a nşmitş păşălă Molda, mi de la păşă s'a nşmitş tótă geara Moldavia ¹⁾. Kăşă de-

- 1). Eş kreşă kă, tóte kăte se şnşă desşre origina Moldovei, a Valachiei mi a Ardealăi, şnt neşprobabile. Mai de şigşă este kă aşeste geră s'aş nşmitş ama dintre înçenşă de kătre kiarş lăkşitorş lorş. Kăşăntşlă Moldova saş Moldavia s'a formatş de la Slavoneskşlă kă-văntş *Mala*, çe înşsemnează lokş rădikată, mi de la *Davl*, kare (dşşş Strabone) înşsemnează şonorşlă çe lăksia aice; ama dară, de la *Ma-la* mi *Davl* geara s'aş nşmitş *Mala-davia*, mi şrin koreşşşşne *Moldava* mi *Moldavia*. Aşemine kăşăntşlă *Valaxia* s'a formatş de la kă-vintşlă Slavoneskş *Valea* kare înşsemnează lokş şurşvălitş mi *ana* kare latineze se zice *akăa*, aqua; ama dară de la *Valea-anei* saş *Valea akva*, s'a făkşă *Valania* saş *Valakăa* mi şrin koreşşşşne *Valakia* mi *Valasia*, saş *Valaxia* mi *Vlaxia*. Totş aşemine mi Transilvania s'a nşmit Ardeală, de la kăşăntşlă *Arie* kare Slavonemte înşsemnează lokş şetăş (făş de trierată) mi *deală*, çe înşsemnează mşnte; şrin şrmare, şindş kă geara în mijlokş este deskăş kă o arie mi înkşşşşrată de dealşrile, saş mşşşli Karnagilorş, s'a nşmitş Ardeală.

spre nsmirea oramslrî Iamii, Ţreke zice k̃, loksindş akolo
znş omş ce se nsmem Iaskş, innresñ k̃ algi slavoni, de
la avesta mi-a lsatş loksliş nsmirea. Kantemirş ins̃ zice
k̃ Iassii are nsmirea de la vekile kolonii Romane. Avesta
mai zice despre S̃cheava, k̃ akolo mai int̃iş lokseas̃ Sak-
soni mi Ţngeri; mi, fiindş k̃ Ţngeri se nsmear̃ Kojokari
(d̃pñ kojokslş, xaina de pele de oae ce nort̃ loksitoriî mi
pñ astzi) kare în ng̃remte se zice S̃viş, apoi de la
ks̃ṽntslş S̃viş a lsatş nsmirea de S̃cheava mi risliş mi j̃-
degslş. Dar noi, l̃s̃ndş la o parte inotesele aveste, ka
lskr̃ri neprobabile, venimş s̃ facemş ñmaî biografia Dom-
nilorş, k̃ tôte k̃ mi avesta din origiñ este fôrte obsk̃-
r̃, sk̃rt̃ mi f̃r̃ m̃rt̃sriî sig̃re. K̃leg̃ndş prekt̃ş amş
p̃st̃ş, assergiunile chele mai probabile din astori, deskriemş
xronologiemte fantele chele mai esenŃiale, f̃r̃ fabslismş
mi f̃r̃ înfloritari. Închemş k̃ chelş int̃iş Domnş, Dra-
gomş Vod̃. Istorikslş Polonieî, Strikofski, zice k̃ avesta
a domnit̃ ne timnslş imp̃r̃giel̃ l̃i Mixailş Paleolog̃ im-
p̃ratelş Konstantinoplei; se înmal̃ ins̃, k̃yî ne timnslş
avesta domnea tat̃lş l̃i Dragomş, Bogdanş Vod̃ în Mara-
m̃r̃ş, iar ñ în Moldova.

DOMNULU I.

Dragoşii Vodă.

Avesta, prekm̃ s'a zisş mai s̃sş, a fostş fiislş l̃i Bog-
danş, Domnslş Maram̃remsl̃ din Transilvania. R̃-
dik̃ndşse din p̃m̃ntslş seş natalş, innresñ k̃ { D. Chr.
1352.
algi nobili mi nepoî din familia sa, a venitş k̃ o mik̃
kolonie de Dako romani în Moldova. Aleg̃ndsm̃ de resi-
denŃ S̃cheava, i s'aş s̃p̃sş f̃r̃ niçî o op̃nere togî loks-
itoriî de ñnñrejs̃, fiindş k̃ eraş totş Dako-romani, saş
Slavinî che vorbeaş totş o limb̃ mi aveaş totş o religisne.
Ţeara ñ era, prekm̃ş zikş znî, de totş demear̃; loks-
itoriî eraş, ins̃ urea ng̃ini din kassa neînchetatelorş ink̃r-

sizni ale popórelorş Sutiice. Avei ce se okupaş kş agrikşl-tara saş kş pşstoria tręeaş rşspşndişi prin mşngi ui lokşri rinóse, gşvernşndşse de mai mşlşi kanı mai mişl, kari eraş desnervagi mi kş totşlş slabı din kassa neıncetatelorş rşsbóe. Nişl şnşlş din istorişl nş şnşne mai mşltş desure Dragomş Vodş, de kştş kş, domnindş doi anı, a mşritş. Avesta a fşkşştş mi o biserikş de lemnş la Volovşşş, şnde fş mi ınmormşntatş; dar mai tşrziş Stefanş Vodş V a str-mştatş biserika aveasta la Pştna, fşkşndş akolo o altş biserikş totş din lemnşlş avela; iar la Volovşşş o altş bise-rikş de neatrş.

DOMNULU II.

Sasu Vodă.

Avesta a fostş fiş lşl Dragomş Vodş. Nimikş mai
 D. Chr. } mşltş nş se vorbemte desure aveasta, de kştş kş,
 1354. }
 Chronolog. } domnindş natş anı ne tronşlş pşrintelşl seş. a
 locală. } mşritş ¹⁾.

DOMNULU III.

Iliashi Vodă.

Vornikşlş Şreke ziş kş, aveasta a fostş fiş lşl Sasş
 D. Chr. } Vodş. Dar Kantemirş mi Mironş Logofşşşlş, şnş
 1358. } altş istorikş alş Moldovel, şretindş kş arş fi fostş
 vşrş lşl Sasş Vodş; elş, momtenindş tronşlş, a ıntinş ne
 ıntetşlş marginele ştşpnşnrei sale şure Basarabia mi şure

- 1). Dşnz şn dinomatş alş re elşl Şngşreakş Lşdovikş, şitatş de H.in-
 kal la ieg. 326, se vede kş Sasş Vodş a avşşt 4 fiş mi anşne
 Balk, Drag, Dragomirş mi Stefanş. Se mai vede kş ne Sasş Vodş
 l'aş omoritş Bogdan Vodş kş feşloriş seş, karele (dşnz Fotino) a
 venitş dşnz domnia lşl Iliamş (saş Lagko) Vodş.

(Traducştorulş):

prigile din jos ale Moldovei; iar dăru ontă anî de domnie, a mărită totă într'ună timnă kă Nikolae Vodă din gheara Mănteneaskă.

DOMNULU IV.

Bogdană I.

Nișă ună skriitoră nă sune ală kă fii este Domnăle așta, de kă kă a fostă totă din familia nămigi-
 loră, kă s'a sșită ne tronă odată kă Radă Vodă II { D. Chr. 1366.
 Bassarabă în gheara Mănteneaskă, mi kă domnindă mēse
 anî mi kăteva lăni, a mărită.

DOMNULU V.

Petru Vodă I.

Așta a fostă fișle ună Măuătă Vodă, karele a fostă
 domniță în Maramăruș înainte de Bogdană Vodă. { D. Chr. 1372.
 Petru Vodă a domniță 16 anî, mi a mărită. Vorni- Chronolog. Tîerel.
 kăle Șreke se miră kămă de nă sune nămă skrii-
 tori deșne Domnăle așta, karele a domniță atăle de
 măltă. Elă nressune kă loksitorii nă se întineseră în kăm-
 ni de teama înkărgerei Tătariloră, mi, din kășă kă nă e-
 raș în komsnikășne kă năporele vevine, nă eraș kăno-
 skste nișă faantele Domniloră. Dar Strikofski, ună istorikă
 Polonă, totă sune kă aștă Domnă a avăle răsbăe kă
 Poloniă mi kă Tătară din Bassarabia.

DOMNULU VI.

Romană Vodă I.

Pe la anăle ală nătrlea ală domniei lă Mircea Vodă

D. Chr. 1388. Chronolog. Tîerei. } în gheara Mînteneaskă, a domnită în Moldova Romanș Vodă I, karele a fostă frate kă Petru Vodă. Ačesta a strîmstată 'mi skasnelă domniei de la Săceava la Romanș, întinzîndse mîltă kă kotarele gerei. Do-siteiș, Mitronolitsă Moldovei, vorbindă despre Domnelă ačesta, sîrne, dăpă mărțaria lăi Șreke, kă dăpă dănselă s'a nșmită 'mi oramelă 'mi jșdegelă întregă. Amîndoi însă se înmală, kăci nșmirea ačesta s'a dată kă o mie de ani mai nșinte de la kolonia Romanș, kare o trimisese akolo împăratelă Romei Karakala. (Vezi tomelă I Partea II Kană VII.) Domnelă ačesta a avtă fiș ne Stefană, Petru, Aleksandru, Bogdană 'mi alji doi, prekmă se vede dintr'șnă xrisovă ală seș ce se gîsește în Monastirea Proboata, în kare se arată 'mi kotarele Moldovei, de la marginea Poloniei 'mi a Ţngariei pînză la Marea Neagră, ne kare le deskrie 'mi fișelă seș Aleksandru kă deamîrșitelă. Dăpă trei ani de domnie, Romanș Vodă a mșrită.

DOMNULU VII.

Stefană Vodă I.

Ačesta a fostă fișelă celă mai mare ală lăi Romanș Vodă. Istoriciii streini nimikă nă sîrșnă despre elă, } dăpă o greșeală kare se va lămuri mai denarte la domnia lăi Petru Vodă. Îi dăă însă meșe ani de domnie, kîndă întră adevără n'a domnită nîci șnă ană întregă, de-stitsată fiindă de kătre fratele seș Petru 'mi de kătre boeri¹⁾.

- 1). Astorielă s'a lșată dăpă kronikari Moldoveni Mironă Kostină 'mi Șreke. Dăpă tótă probabilitatea însă, istoria este greșită. Înkălă, karele a avtă în vedere 'mi ne kronikari Moldoveni 'mi ne strîni, nă determinează anii 'mi mîrșelă Domniloră astfel. — Pînză la anulă 1359 nă însămă a nșme kîndă a venită Dragomă 'mi kăte kăji auă aș domni Domni; ci înmîră ne Domni în kînelă smștorielă: 1. Dragomă; 2. Sasă, fișelă seș; 3. Bogdană, șuigstorielă lăi Sasă; 4. Stefană I fișelă lăi Bogdană; 5. Petru I, fișelă lăi Stefană I; 6. Lăpko, (ne kare Fotino 'lă nșmemte Iliamă) Fișelă lăi Petru I; 7. Petru Mș-

DOMNULU VIII.

Petru Vodă II.

Acesta, kş toate kş era mai jşne de kşţş fratele seş, a fostş însş preferatş de kştre boeri mi de попорѣ, { D. Chr. 1392.
 nentrş blşndega mi talentele sale che rare. De a-
 chea, kş nşterea acestora mi kş ajştoriş de la Ţnguri, a
 destitşatş ne fratele seş Stefanş mi i-a lşatş skaşnşlş dom-
 niei. Stefanş Vodş, simşindşse strşmbşţşgitş dşnz drentş-
 rile sale de primogenitşrz mi temşndşse ka nş kşmva sş
 fie şcisş de kştre fratele seş, -a fşgitş kş kşşş-va boeri
 din gearş mi a şerşţş urotekşisnea lşi Ladislşş VI regeli
 Poloniei, kş rşşşminte ka sş-lş ajşte a-mi rekşnşta tronşlş
 domniei. Acesta, kreşndş momentslş favorabilş ka sş-mi
 intşnzş xotatşle regatşlş, s'a arştatş indşomatş de sşrta
 Domnşlş alşngatş, mi i-a mi datş de ajştoriş şnş nşmşrş
 inşemnatş de omiři ka sş meargş asşura frateli seş. Pe-
 trş Vodş, kş tşte kş nş avea nşteri analoge, insş s'a opşşş
 kş bşrbşşie in mai mşlte loviri. In chele de ne şrmş, in-
 şelegşndşse in sekretş kş boeriş fşgarş de ne lşngş Stefanş
 Vodş, a alergatş la o stratagemş ingenişşş, kare fş fatalş
 nentrş armia Polonş. A nşş de a tşeatş o mşlgime de
 arşeri kş ferşstrşlş, lşşndş-i insş in miřişre mi gata a
 se rşşşrna la chea dintş anroniere. Dşnz ayeastş opşrş-
 şisne, fşkşţş intr'o nşdşre deaşş mi noroişş, atrase omiři-

matş. Pe lşngş ayeşte, kş nşnşmşrate akte mi doveşş asentive in
 mşnz, dovedemte kş Stefanş Vodş I a mşritş la anşlş 1359. — Prin
 şrmare Stefanş Vodş, ayeş arştatş de Fotino ka I este fiş lşi Ste-
 fanş I, prin şrmare e Stefanş II mi frate kş Petre Vodş II, desure
 kare şrmeaşş istoria. — Nş inşelegş insş konfessisnea datelorş: kşş,
 dşnz Winkai, fragiş Stefanş II mi Petre II inşenş a jşka rolş de la
 anşlş 1359, iar nş de la 1391, nrekşmş skrie Fotino. Eş kreşş kş
 asşergisnea lşi Winkai este mai adevratş, şind kş şiteaşş şn estraktş
 din Disşomş, kronikariş Polonş, kş detalişri interesante desure lşuta
 dintre ayeşmi doi fragi kare se notriveskş kş istoria lşi Petre II des-
 krişş de Fotino.

(Nota Traducştorului)

rea Poloniei acolo, mi de odată închipuie arborii a cădea asupra sa. Astfel Polonii înserkându-se ca într-o cârmă, a cărmii mi Petru Vodă ca omirea sa asupra lor mi a făcăt o vîrsare de sânge înfricoșată. Ștefan Vodă abia scăpă ca o rămină de omeni; iar Petru Vodă anskă tôte provisiunile omirei, doș-sure-zere stindarde, o mîlgime de arme mi prisionieri, mai mîlgi Xatmanii mi doi Voievozi din Podolia, pe kari mai tîrziu Ladislă trimise mi-i reskămpă, ca kondigianii de pace avantațioșe pentru Moldova.

Kromerș mi Bonfinie zică ca nămită Ștefan Vodă ar fi fșgît în Polonia pe timpă lăi Kasimirș cel mare mi ca Petru Vodă omile așestă le-ar fi bătăt. Așeste înș le sîns din greșeală, căci Kazimirș dăș 37 ani de domnie a mșrită la 1370 mi, neavîndă monitenitoriș de partea bîrbătească, a lăsată pe fișlă Elisabetei sșrorei sale Lădovikș ce era rege ală Ŭngariei; dăș așesta a domniș Edvigă, anoi lagelone, dășele Litsaniei, karele a lătată tronă, dăș ce s'a înșoită ca Edviga fiika lăi Kasimirș cel mare mi dăș ce a promiș ca elă ca sșpășii se va imbrășina kristianismă; mi așesta s'a urenșmită Ladislă VI în anulă 1386. Așa dară la așesta a fșgît Ștefan Vodă mi ca omirile așestă s'a bătăt Petru Vodă.

Bonfinie mai vorbeme (mi dăș așesta se ia mi istorikă Moldovei Șreke Vornikă) desure sîș Ștefan Vodă I, karele ar fi fostă dăș Romanș Vodă mi karele ar fi avătă fiș pe Ștefanș celă nămemte ală II-lea mi pe Petru Vodă III. Este înș vederată greșeală: căci Ștefanș Vodă este totă fișlă lăi Romanș Vodă mi frate ca Petru Vodă, iar nă tată. Așa dară, nămai ca să akonere datele, adăoge sîș Ștefanș Vodă mai mșltă, pșindă-lă totă pe așela mi I, ca tată în zilele lăi Kazimirș, mi anoi ală II-lea ca fiș în zilele lăi Vladislă, preșmă este totă Ștefanș I. Așemine gremeli se gșesă mște atăt în skriitorii Poloni mi Ŭngari, kătă mi între ai Romșniloră, kari se vede ca aș skrișă mai mșltă dăș tradigieș; mi nămai kîndă cerce-tează cineva kronologia ca skșmăștate mi kompară lăkră-

rile k̃ alte kroniçî, deosebente adeṽrsl̃¹⁾. Bomfinie mai adaoge k̃ d̃ñz̃ ačeste a venit̃ as̃nura l̃i Pet̃r̃ Vod̃z̃ fra-tele sẽ Ștefañ k̃ om̃tîrî Polone, dar s'a întors̃ învins̃; mi mai s̃ñne k̃, d̃ñz̃ mórtea l̃i Pet̃r̃, Ladisl̃aș a amezat̃ Domñ în Moldova ne Pet̃r̃ Vod̃z̃, f̃k̃k̃nd̃s-l̃ mi vassal̃ al̃ sẽ pent̃r̃ asemine îndatorire, dar ačesta mai t̃rzĩ s'a leñdat̃ de vasselagĩș. Asemine s̃ñne k̃ Mir̃cea Domñl̃ș gerei M̃ntenem̃tî, fiind̃s vassal̃ la Ţng̃rî, mi-a sk̃t̃erat̃ j̃sg̃sl̃ș, ñre k̃nd̃s Mir̃cea învinsese ne Sult̃anl̃ș Baiazet̃ș Ildirim̃ș, (karele ñp̃ndise ne Ţng̃rî la Nikopol̃e) mi-l̃ al̃ngase ññz̃ la Andrianopol̃e. K̃m̃ș dar̃ ñstea s̃z̃ fie vassal̃, ñz̃ la înving̃torî, çî la învinm̃i de k̃tre çel învinm̃i de el̃? Din ačeste t̃ote j̃d̃eçe fie-karo adeṽrsl̃ș.

Pet̃r̃ Vod̃z̃, domnind̃ m̃ente anî, a m̃orit̃ș.

DOMNULU IX.

Iuga Vod̃ă.

D̃ñz̃ mórtea l̃i Pet̃re Vod̃z̃, boerîi Moldovenî aș ales̃ Domñ ne șñș Iz̃ga Vod̃z̃, karele ñz̃ se utie al̃ k̃ș fiiș a fost̃ș. Ačesta a çer̃t̃ș de la Patriar̃xl̃ș Oxri-^{D. Chr. 1899. Chronolog. local̃.} del, de a înaintat̃ș ne Eniskop̃l̃ș Moldovei Teo-klit̃ș la demnitatea de Mitronolit̃ș. Ačesta a str̃m̃stat̃ș mi m̃lte orame de ale Moldovei în nosigisnî mai b̃ne²⁾ înt̃rind̃sle mi k̃ zid̃rî, sure a servi de ap̃r̃are în kontra ink̃rsisnilor̃ș T̃țtarilor̃ș. El̃ș a f̃k̃kt̃ș din noș mi çetatea Kiliei k̃tr̃z̃ g̃rile D̃ñz̃reî, ne kare mai ne șrm̃z̃ a venit̃ș

- 1). Ama este. Dar astorizl̃ș ñz̃ ne s̃ñne k̃ çe astoritz̃gî kombate ne Bomfinie? Ñz̃ s̃ñne m̃șkar̃ș k̃ a konlat̃ș ne Miroñș Kostiñș. Dak̃ ar fi çetit̃ș ne Dis̃gom̃ș, negrem̃it̃ș k̃ alt̃ș fel̃ș ar̃ș fi raționat̃ș.

(Traduc̃torul̃).

- 2). Vornik̃sl̃ș Șreke adaog̃z̃ k̃ ačesta a înçeñt̃ș a înñçr̃gi mom̃i (kare se vede k̃ ññz̃ at̃șñçî eraș ale stat̃sl̃ș) ne la çel çe f̃çeç̃ș vitejîi în reșboae. Ast-fel̃ș s'a înçeñt̃ș originea proñiet̃șgîi în Moldova.

(Traduc̃torul̃)

Mircea Vodă mi o lăut'ó kă bătăe. Atunce Aleksandru, fi-
islă lăi Romană Vodă, profităndă de învingerea ce repărtase
Mircea asupra lăi lăga, s'a îngelesă kă boeril mi l'aș desti-
tută, dăpă doi ani dă domnie. Țeara a privity kă mare
mălgămire mi băsărie sțirea pe tronă a lăi Aleksandru Vo-
dă, fiindă kă elă era singărlă ce se tragea de-a drentslă
din familia strălăvity a Domniloră Romană, kari s'aș ame-
zată în Davia kă koloniile trimise de împăratslă Traiană ¹⁾.

DOMNULU X.

Alexandru Vodă I.

D. Chr. 1401. } Avesta kă drentă kăvântă s'a urensmită *velă Mare*²⁾
Dupe chro- }
nice locale } fiindă kă a introdăslă mălte mi băne răndsele a-
și Polone. } tută în partea bisericească kătlă mi în cea civily.
Elă a sșpăslă pe Mitropolitlă Moldovei Patriarchiei de la
Konstandinopole; iar Mitropolia a amezat'ó la Suceava, în-
zestrindă-o kă mălte momil, sklavy mi diferite odóre sakre;
a făktă mi din eniskomă; pe velă de Romană, a kăriea e-
narxie a xotărît'ó în țeara de josă desure mănte; mi pe
velă de la Rădăușă, xotărindă-i de enarxie țeara de sșslă
desure Polonia. În ală doile ană ală domniei lăi elă a trimisă
la Tranezenta dinkolo de Marea Neagră în Asia, mi a adăslă
kă marl keltsele mōștele Sântslăi Ioană velă Noă, pe ka-
re le-a pșslă în țetatea Sucevei. Elă a mai făktă mi doz
Mănăstiril marl, Bistriga mi Moldoviga. Iar în partea vivi-
lă a sistematisată orîndzeala kărmăirei mi a klasifikată ie-
rarxia boerimeil, în kinslă ȣrmătoriă:

- 1). De aice înainte istoria se face mai previză mi mai sigără. Nămele
mi datele mergă mai konformă kă kronika seriōză a lăi Minkai.

(Traducătorulă).

- 2). Astorslă mi aice grememte: nă velă Mare, și velă Bănă și a nămită
Aleksandru Vodă. —

(Traducătorulă.)

„A. — Logofătş mare ¹⁾, jşdekştoriş mi alegştoriş de ovine, mi Ispravnikş ne o frunte de omenî de gearş ce sântş kartenî, mi jşdekştoriş tştsrorş ce sântş kş strşmbşţşşî în gearş, de a lşa seamş tştsrorş Ispravnicilorş ce sântş la Kşrtea Domneaskş.

„B. — Vornikş mare de geara de giosş, jşdekştorş tştsrorş kare aş strşmbşţşşî în gearş, mi globnikş de morşş de omş mi de mşşşbinele de josş, mi vornikş Bşrlaşşş.

„C. — Vornikş mare de geara de şşşş, jşdekştoriş tştsrorş din gearş kş strşmbşţşşî, mi globnikş de morşş de omş, mi de mşşşbinele ce se fakş la pşşşşile lşş, mi Vornik Doroxoişşş.

„D. — Pşrkşlabş de Xotinş la marginea despre geara Lemeaskş mi Kşşşşceaskş, jşdekştoriş tştsrorş la azelş şşnştş.

„E. — Xatmanş mi Pşrkşlabş de Şşşeaşa mi Ispravnikş neste tóte omşile gereî.

„F. — Postelnikş mare meztşoriş înaintea Domnşşş mi Pşrkşlabş de Iamî (kş tóte kş Iamîş nş era oramş ama de mare) mi tşlmaşîş alş limbelorş strşşine.

„G. — Şştştarş mare mi Staroste de Şernşşşşş, dşnş obîşeiş înbrşkatş la zile marî kş xafnş skşmnş domneaskş, mi dvoritorş înşşnşş kş arme domnemţî la şnatele Domnşşşş.

„H. — Paxarnikş, mi alşş boerî atşţş al Kşşşş Domnemţî kîţ mi ne la jşdege, a kşrora demnitate abîa în şmbrş se maî vede şştşşş.

În timşşşşş azela regele Şngarieî a řşdikatş ne Grisonîî Pşşşşş în kontra lşş lagelone regelşş Poloniei. Avesta { Stricofski
atşnşce a trimişş solî la Aleksandrş Domnşşş Moldo- Cart. XVI.
veî şş-I yearş ajştorş. Aleksandrş i-a datş natşş miî Chromer
de ostamî alemî, kari, şşnşşşse kş Poloniî, aş řşkştş marî Cart. XX.
strikkşşşş Grisonilorş pşnşş i-aş şilitş de aş řşkştş pache.

1). Aveste sântş koniate dşnş Mironş Kostinş, maî ad-literam.

(Traducştorulş.)

După aceeașta regele Poloniei a trimis în dăruire ne ostamiî Moldoveni kă msle msldumiri mi darsri nentrs Domnslă loră Aleksandr. Amicia kare s'a kontraktată între achemti doi sverani, s'a strinsă apoi mi mai tare; kăci Aleksandr Vodă, mergând în persónă ka s'z visiteze ne Ladislă, a însrată ne fiislă seă Iliamă Vodă kă sora regelsi nămită Sofia ¹⁾.

Întra ačeste, întorkându-se de la Viena Andronikă Pa-
George
Francis.
}
leologslă, fiislă lăi Mansilă împăratslă Konstantino-
 polii, mi ginere al împăratslăi Austriei, a trektă prin
 Moldova. Aleksandr, făcându-i mari onori mi ceremonii,
 l'a netrektă nănz la Galați. După aceeașta, Andronikă a-
 ajunsând a se ssi ne tronslă împăregiei, a trimis lăi A-
 leksandr Vodă diademă (korónă) împăreteaskă împresnă kă
 alte darsri, iar Mitropolitslăi Moldovei sakă mi mită nre-
 ksmă mi ikóna făctóre de minăni a maiței Domnslăi, ka-
 re se află mi astăzi îmbrăkată kă argintă la Mănăstirea
 Neamțslăi.

Mai tărziă însă, în arma îngelegeriloră srmate între
 Aleksandr Vodă mi Sfridigelă kneazslă Ucrainei, karele de
 mi frate dar era mi inemikă neîmbrăkată kă Ladislă, Dom-
 nslă Moldovei a rsută năzea kă regele Poloniei. Șnă în-
 semnată nămără de omțiri Moldovene, întrând în Polonia, aș
 jefsită Kameniga mi mai tótă Podolia; dară ne kândă se
 întorčeaș mi voeaș s'z treakă rislă Nistră, omțile lăi Ladi-
 slă aș lovită gșarda din armă a omțirei mi, sntărgândso,
 aș lsată spolielle (jafările) țe rămiseră în Polonia. N'a tre-
 ktă însă msltă după aceeașta, mi a mșrită Aleksandr Vo-
 dă, după țe a domnită trei zeci mi doi ani, lăzândă doi fi,
 ne Iliamă mi Stefană, dintre kari a nămită momtenitoris,
 nănz a nă mșri, ne ȳelă întziă năskată.

1). Șinkai zice kă sogia țe a lsată Iliamă Vodă era Maria soră kă So-
 fia, țe a fostă a nătra sogie a regelsi Poloniei Iagelone.

(Traducătorulă.)

DOMNUL XI ȘI XII.

Iliașu Vodă II și Ștefanu Vodă II.

După moartea lui Aleksandru Vodă, luând stăpânirea tronului Piamș Vodă, fratele său Ștefanș s'a dus la Dragu Vodă Domnului țerei Măntenenții mi i-a cerșit ajutoare ca să gonească pe Piamș. Dragu Vodă, înduplecându-se la aceasta, i-a dat și nămeș însemnat de omiri de a intra cu ele în Moldova. Piamș Vodă îi emi înainte cu toate nisterile sale la locul care se numea Lolotnia ¹⁾, mi acolo făcându-se bătălie mare mi sîngerosu între cei doi frați, s'a alesă victoria în partea lui Ștefanș. Atunci Piamș a alergat la Vladislav regele Poloniei, cu rugămintea ca să-l ajute a-mi recupera tronul, amă preșum mi după înfrîntarea nasterii mi după alegerea tatălui său, se socotea a avea drentări; promițându-i pentru aceasta recuperațiune mi vassalitate pe toate viața.

Ștefanș Vodă, cu toate că avea ajutoare mi alianța lui Dragu Vodă, nu s'a lăsat însă numai în reazmuri acesta: ci trimise mi el și soli la Vladislav, de-i arătară cu onoruri Moldovei, după prerea generală, pe dinșul și voemte de Domn, iar pe Piamș Vodă țeara nu-l sferă, mi-l ștemte. Vladislav, de mi era încredințat că Piamș Vodă, a grăbit cu cale, konsultîndu sokotînga mi a țătoror boerilor Poloni, ca să răzbe tot Ștefanș Vodă pe tronul Moldovei, de bună oară cu este isbit de țeară. A propus însă lui Ștefanș Vodă ca să dea fratelui țele de keltăială pe an și și gînst (distrikți) în Moldova, unde să țrească liniștită cu familia sa Piamș Vodă, nemărgămită cu aceasta, a adănată omire de Poloni mi intrînd în Moldova, s'a bătut de a două ori cu frățese la locul țe se keamă Dărmănești: dar mi astă dată răzînd învins, s'a întors carămi în Polonia. Vladislav, neîncredințîndu

1). Mîlca țire Lolomniș, iar Letonisegele Moldovei Loloni mi Lomniș.
(Traducătorului.)

fanta avasta, preferândă amicitia lui Ștefan Vodă pentru vrednicia lui eroismului său, mi sîndă că Iliuș eamîi are de gînd să aducă omîi ca să meargă asupra fratelui său, a ordonat de laș înkisă în cetatea Siregelsă, aproape de rîsă Barta, împresă că Dôma mi că fiu seî, rîndîndă-i mi pază bîră de soldați. Pentru aceasta Ștefan Vodă a mîlîgmîtă nrea mîltă lui Vladislăș, mi i-a promis a-lă asculța mi a-i fi totă-deasna aliată nedespărțită. Nu tîrîș a venită timnă ca să dovedească că alianța lui Ștefan Vodă a fostă folosităre Poloniei; căuî sklîndă-se Tătari mi intrînd în Polonia, Ștefan Vodă a căzută fără de veste asupra loră mi, făcîndă-le mară strîkăușă, i-a alungată ne togîi. Pe lîngă aceasta a lăsată mi cetatea Brailă din stăpînirea lui Șfidrigelă mi a dată lui Vladislăș. Iar la anul 1434 a mîrită regele Iagellone, dîră 49 de ani de domnie, lăzîndă în tronă ne fișă seă Vladislăș III. Atînce aș mersă măi mîlî boeri Poloni la regele mi laș rîgată ca să libereze ne Iliuș Vodă de la înkisărea cetății. Regele însă nu asculță rîgîmingele aceste, fiîndă că sosiseră mi soli lui Ștefan Vodă că darăi către noi rege, mi înoră amicitia mi alianța ce avăsese că tatălă să. Iliuș Vodă dîră aceasta, gîsîndă timnă îndemînatekă (din nenaza cetății, nrekămă se krede) fâgi din cetate, mi intrînd în Moldova, atrase căuî-va boeri în partea sa mi, că pîgîră omîre adnată, s'a bîtată de a treia ôră că fratele seă la lokălă ce se klămă Podraga; rîmîndă însă învină mi akăma, a trekătă îndărătă în Polonia mi măi adnînd kîteva cete de ostamî, a venită înkă odată mi de a natra ôră îlă învinse ¹⁾ Ștefan Vodă. Jnele Vladislăș atînce, că rîdă ce era că Iliuș Vodă, veni la mijlokă ca să făkă pace între fragî, mi în cele de ne srmă isbăti de împărți Moldova în doz: Ștefan Vodă omîi gîara de josă că cetatea Albă (Akermană),

1). Dîră Șreke, bîtălia aceasta s'a srmătă la Pîrăromî în 4 augustă 1435, mi se măi vede că mi de a cîncea ôră aș venită Iliuș Vodă, căuî nămîtă istorikă citează că s'aș bîtată la 8 Martie întră joi a anălei 1437.

(Traducătorului)

Kilia mi altele; iar lăi Iliamș Vodă îi dete gheara de sasă kă Xotinsl, Suceava mi altele. Dăpă ayeasta Iliamș Vodă merse îndată la Liovă kă boerii sîi, mi mîlgemindă lăi Vladislă a făkstă jărmîntă înskrisă kă'i va fi amikă, aliată mi totă deasna sîpsă; totă odată a promisă sî-i dea ne fiokare ană şna sîtă kăi, natră sîte boi, natră sîte baibaraye, saş xăine romii, mi vînci 'i) kămine de Morsnă nentă bskătria regeaskă (ayeastă însă nămaî şnă ană s'aş dată); ne lăngă ayeastă a întorsă lăi Vladislă mi pînstă [distriktă] Печенинslă²⁾ în drentă strîkăvîsniloră ce făksse Aleksandru Vodă, tatălă seă, kîndă urădase Podolia. Dăpă ayeastă aş netrekătă fragii în bşnă naye, făkăndă tokmeală kă jărmîntă între dînmii. Iar în anul 1438³⁾ urădăndă Tătarii Podolia, în întoarcrea loră aş venită pînză la Botoman mi aş dată fokă tîrgslă. În ală doilea ană s'aş întinsă earşmi pînză în Moldova de josă, mi aş arsă oramele Bărladăslă mi Vaslăslă. Dar şnîndă'mi anăndoi fragii şterile, i-aş alşngat din gcară.

Pe timnăş avela, dăpă ştersingele lăi Săltană Mărată II aş mersă solii din partea Elisabetei, reginei Ţn-
 gariel, kătre Vladislă, kă pronşnere kă să o ia ^{Cromer}
^{Cart. XXI.}
 ne dîlsa de soşie mi să pîimeaskă mi korôna Ţngariel. Vladislă se opşnea la ayeastă, fiindă kă ea era mi bştrînză mi grea kă bşrbată velă din tîis Albertă; dar fiindă kă magnăii Polonă aş gşsită kă kale să se făkă kăstoria ayasta, Vladislă a trebsită să se xotraskă a o faye; mi nentă ayeastă s'a pşşă kondişişne kă, dăka Elisabeta va namte fiis, Vladislă să îngrijeaskă des-

1). Ţreke şune de 200 kamine. Dar ce să fie ôare kaminele?

(Traducătorulă).

2). Ayeastă se nşmea mi Pokşşia, mi făcese şb şşnşnirea Moldovei kă amanetă nentă şnă şmşrmăstă de bană ce făksse Aleksandru Vodă regelă Poloniei. —

(Traducătorulă).

3). Aine astorsă gremamte data, kăvî dăpă Ţreke se vede kă vea întă lovire kă Tătarii a şmată la 28 Noemvrie 1439 iar a dăa, în ală doilea ană la 12 Dekemvrie, 1440. Ayeastă trebsă să fie şitive, de vreme ce le şnemăz ama de şigăş. —

(Traducătorulă).

pre elă mi s-a-lă fack rege ală Boemie, iar Ōngaria s-a-i râmfe de momtenire. Astfelă Vladislă s'a-lă înkoronată rege al Ōngarie; dar nă tîrziă, nlekînd în esnedigisne asuna lăi Amarată, în bătălia de la Varna tă s'isă. Atănci Ōngarii m-lă-lă alesă de rege ne Ladislă fislă lăi Voirex Albertă, kă kare fese grea Elisabeta, nrekăm s'a zisă mai səsă. Dar fiindă kă avesta atănci era în vîrstă nămai de ȳinci ani, a rămasă săb enitronia malkă-sei, kare kărmăsea regatălă Ōngarie. Iar în Polonia alegîndă ne Kazimiră Kneazălă Lităaniei, ală doilea frate al s'isăslăi Vladislă, l'a-lă înkoronată rege.

Amăndoi Domni Ō Moldovei a-lă domnită împresnă man-te ani; dar în ȳele de ne srmă Stefană, voindă a rămînea singră Domnitoriă, a trasă ne Iliamă într'o kărsă mi l-a skosă oki, dăpă kare a mi mărită 1). Dăpă avesta Stefană Vodă a domnită singră înkă ȳinci ani, mi a mărită s'isă de nepotălă seă Romană, fiă ală doile ală lăi Iliamă Vodă.

DOMNULU XIII.

Romană Vodă

Dăpă mórtea lăi Stefană Vodă, a rămasă snă fiă ală seă nămită Petră, mi doi fi ai lăi Iliamă Vodă, Aleksandră mi Romană. Avestă de ne srmă (kărele era mi mai mikă de kăţă frate-seă) neustăndă misti simpirile de răsbănare ȳe năstrea nentă mórtea tatălă seă, s'a snită kă o seamă de boeri kari nă mai pă-teaă săferi kărsimile mi neomeniile lăi, mi a tăeată kanălă lăi Stefană Vodă. Nă domni înă mai măltă de snă ană, mi vărălă seă Petră, fiislă lăi Stefană Vodă, l'a gonită din tronă. Romană dăpă aĳea a tăekătă în Polonia kă mă-mă-sa Dómna Sofia, soră a regelăi Vladislavă, mi akolo

D. Chr.
1445.
Chronolog.
vechia a
ȳierel

1). Ōni istoriă sursă kă elă ară fi s'isă mi kiară ne mămă-sa.

(Traductiuni.)

msri înveninată (otrăvită) prin mijlocirea vârsării seî Petru Vodă.

DOMNULU XIV.

Petru Vodă III. celă Bună.

Petru Vodă, prinzându-l pe celă Bănă, alungându-l pe vârsă seî Romană Vodă kă ajstorsă boeriloră mi ală lă Ţiade guvernatoră Transilvaniei mi înveninându-lă prekmă s'a zisă, s'a ssită pe tronă Moldovei, mi a denă omagiă kă jărmăntă lă Kasimiră regă Poloniei ¹⁾. Avesta ară fi dată lă Petru Vodă mi nartea de lokă kare se kiamă *Kemnelă Ţngureni*, nă se năie înă nentă ă felă de kăssă. În timnă avestă aă mai kăkată Ţătară ăeară de aă făktă mară strikăssă; dar Petru Vodă l-a alungată kă nsterea. Dăssă ăină ană de domnie înă a mărită.

D. Chr.
1446.
Vechia
Chronolog.
a Ţărei.

DOMNULU XV.

Stefană Vodă III.

Dăssă mărtea lă Petru Vodă, a kăntată tronă, prin nsterea Poloniloră, Stefană Vodă III, nenotă de soră ală Domniloră Ţiamă mi Stefană. Nă domni înă mai multă de snă ană, mi snă fiă fiesă ală lă Aleksandră Vodă I, anăme Bogdană, a venită mi l'a gonită din Domnie ²⁾.

D. Chr.
1451.
Chronolog.
Polonă.

1). Avestă jărmăntă (dăssă Kromer) se vede kă l'a denă la Ţetină, unde aă venită nartă solă din nartea regă Poloniei la anulă 1448. Avestă jărmăntă a avestă de skonă desfiingărea alăngă ă Petru Vodă kăssă kă Ţngură. Kă tôte avestă Engel aive kă Petru Vodă a dată Ţnguriloră ăetăea Killă din Basarabia. (*Traducătorulă*).

2). Desure ssistingă avestă Domă este îndoeală. Disgomă, ăitătă de Illinkă, năna la anulă 1450 miră Domniloră Bogdană mi Aleksandră. Kă tôte avestă Letonisegele Moldovei nomeneskă de avestă Ste-

DOMNULU XVI ȘI XVII.

Bogdanu Vodă al II și Alessandru Vodă II.

D. Chr. 1452. } Avesta abia anskase Domnia, mi a venitș assura
 } lșl Aleksandrș Vodș, fișlș lșl Iliamkș Vodș, ajstatș
 de Poloni. Bogdan Vodș însș l'a bștștș mi l'a învinsș kș
 totșlș, șvigșndș mi patrș Xatmanl Poloni. Nș tșrziș dș-
 nș aveasta a venitș earșmi Aleksandrș Vodș kș altș ajș-
 toriș de Poloni, mi astș datș a învinsș ne Bogdanș,
 Dupe Chro- } i-a lșatș mai mșlte șetșșl mi kiarș kanitala. Dar
 nise locale } readșnșndșmi nștarile, Bogdanș a bștștș earșmi ne
 și Polone. } Aleksandrș Vodș mi l'a gonitș din tronș. Kș asemine lșu-
 te, Bogdan Vodș a domnitș doi anl, din kare kștș va timuș
 a domnitș mi Aleksandrș Vodș, karele în șele de ne șrmș
 a fșgitș în Polonia. Dșnș așeste skșlșndșșe Pietrș Vodș
 IV, nșmitș mi Aaronș, s'a bștștș kș Bogdan Vodș mi, în-
 vingșndș'lș, l'a șvișș ¹⁾.

DOMNULU XVIII.

Petru Vodă IV numitș și Aaron.

Așestș Pietrș Vodș a avștș lșnte neînșetate kș Alek-
 sandrș Vodș, karele nș înșeta de a se řenezi din
 D. Chr. 1454. } Polonia kș omșiri assura Moldovei, dar karele řș-
 Dupe chro- } minea totș deasna învinsș. În șele de ne șrmș,
 nise locale } dșnș doi anl de domnie, a venitș din țeara Mșnte-
 și Polone. } neaskș Stefan Vodș nșmitș řelș Bșnș kș omșiri ře l-a datș

fanș Vșdș, așșndș kș dșnș o lșnz arș fi domnitș nșș Iisșrșș-Vodș,
 karele anoi a fostș gonitș de Bogdanș II.

(Traducștorulș.)

- 1). Bștșlia a șmatș la satșlș Rșșșenil, din joș de tșrgșlș Șșșșșel. A-
 șestș Bogdanș Vodș a fost tatșlș lșl Ștefanș Vodș řelș Mare. —

(Traducștorulș.)

Radslă Vodă celă Frumosă, mi învingându-l pe Petru Vodă l'a gonit din tronă, de a fugit în Transilvania ¹⁾.

DOMNUL XIX.

Stefană Vodă IV celă Mare.

Aceasta a fostă fiul lui Bogdană Vodă II, nepotăslă lui Aleksandru Vodă II, strănepotăslă lui Piamă Vodă II, mi restrenepotăslă lui Aleksandru Vodă I celă Bătrînă. Kăntănd domnia năringească prin ajutorăslă omtiriloră Măntenemă, nărkăm s'a zisă, a arătată, de la celă întăiă ană, kă era să fie omă răboinică. Priimindăse kă mălgămirea generală mi kă lăskăria tătororă boeriloră mi a mōnōrăslă, se zăse de kătră Teoktistă Mitronolislă Moldovei; dăpă această îndată învenă a sneri omtirea mi a răndsi kănitani vredniă, kă kari, kă zăă adevărată eroă, a întănsă mărşinele gurei măi măltă de kătră togă nădevesoră seă, a învinsă pe Poloni, pe Tătară, pe Ţngără, pe Mănteni mi kălară pe săltanăslă Meemetă II, Snaăma Esronei întregă.

În anăslă 1461, al căncelea al domniei sale, apăgată de măi mălte kăsse, a trektă kă tōtă năsterea omtiriloră sale în Transilvania mi, nărdăndă-o. s'a întorsă îndărată. Dăpă această, la anăslă 1465, adănăndămi tōte năsterele, s'a dăăă asăpă cētăgiloră Kilă mi Cătatea albă (Akerman) kare în timnăslă Domniloră de măi năinte kăzăseră în mănile Otomaniloră, mi bătăndăle le-a lăată mi a kărtăgită găara de năgtăni ²⁾. Dăpă această a învenăslă a zidi mi Mănăstirea

1). În anăslă 1453 lăzândă Tăruă Konstantinonole, aă învenăslă a amenăingă mi gurile Romăne. Pătru Vodă la 1456 a trimisă soli la Moametă II mi a făktă năve, sănsindă-se a da tribută de 2000 galbeni pe ană. Ama skrie Kromeră. (Traducătorulă.)

2). La anăslă 1462 s'a înverkată întăia ōră să la cētăgile aceste, dar kăntăndă o timnăkăstăra la zăă năstioră, n'a măi înăintăslă răboisăslă.

inte la Rîmnikul Sîrat. Akolo srmîndse bîtblie kă mare învermănare în kărsă de mai multe zile, Ștefană Vodă în fine a învinsă mi prinzândă ne Țenelsniș, i-a tăată kapelă. Atănce a prinsă mi mai mslgi boeri Măntenî dănz țe snă însemnată nămră aș kăzătă în bîtblie. Dănz aveasta viindă mi okăpândă Oramslă Băksremtî, a amezată în tronă ne snslă Vladă, karele se nămea Kălgărlă, mi astfelă s'a întorsă în Moldova.

Dar Radă, fîslă lă Țenelsmă Vodă, karele făgise nes-te Dănzre, lăzândă ajstorî de omțirî țărēmțî mi trăgândă în partea sa mi o seamă din omțirile nămintene, a isbîtită a kăpăta tronslă păringesklă în anslă 1475. Iar Domnslă răndșită de Ștefană Vodă, dănz o fôrte skărtă domnie, skă-uzândă kă mare nevoe din mănile lă Radă Vodă, a făgită, în Moldova. Nimte Țărlă, trimimî de Radă Vodă, l'a făgărită pănă la Bărladă, de unde, nekstezândă a merge mai denarte, s'aș întorsă prădândă tôte lokșrile ne unde kălkă. Ștefană Vodă atănce, sure răbșnare, se skolă kă omțirile sale mi, intrăndă în geara Mănteneaskă, prădă tôte marginile mi dă fokă klară Brăile. Atănce a tăată la Vaslăș mi trei boeri de aî sel, bănsigî de trădătorî, mi anșme ne Isaiea Vornikslă, ne Negrea Păxarnikslă mi ne Alekse Stolnikslă. Dănz avește înșă gătîndse mi Radă Vodă kă pșternikă nămră de omțire, a intrată în Moldova; ajșngândă la lokslă kare se kiamă Sovil, unde se gășea Ștefană Vodă, s'a făkătă o bîtblie fôarte învermănată din amăndoz părgile, kare a gînstă neîntre-răntă mēnte zile. În țeale de ne srmă, kă kșragislă mi eroismslă seă, Ștefană a învinsă ne Radă Vodă mi l'a alșngată din geară, făkândă marî strikășniș în mirșrile omțirēl Măntenemî; atănce a prinsă mi mșite kortșrî mi pris-onierî, ne kari fără deosibire i-a trekătă sșb sabie, afără de Ștană Logofătăslă mi Mirșea Komisslă, ne kari i-a adșșă kă sine vii.

Nă țărziă dănz aveasta întorkăndse de a doa ôră a-
 Dapa chro- } măndoi Domni, Ștefană Vodă mi-a amezată tabă-
 nicele mun- }
 tenesci }
 ra ne ana Milkovslă, iar Radă Vodă ne lokslă țe
 se kiamă Kărsăslă Aneî. Akolo înșeupăndse bîtblia, a șr-

suzenditē in totē lokālē fokē mi sabie snre rēsbnsnare rege-
lāi Matiamī; dēnē ayeasta s'a intorsē indērbūtē kē linimte.
Dar nē dēnē mēltē trēzere de timnē ayeamtī doi Domnitorī,
vēzēndē kē Otomanī, inemīiū kremtinētēgiū, din zi in zi
fēyeaš progrese mari mi se intindeaš asēnra gerilorē lorē, kē
skonē ka sē le ingiņē, aš fēkētē intre ei legētēzē de nače
mi aliangē kē jēzēmēntē, dēnē kare Matiamī a vedatē lēi
Stefanē Vodē doz vētēgi in marginele Transilvaniēi, nēmite
Balta mi Čičeslē. Aszindē de ayeaste Kazimirē, regele Po-
loniēi, mi bēnsindē ka nē kēm va alianga ayeastora sē fie
in kontra sa, a trimisē mi elē soli in anslē 1466 mi aš ino-
itē nače mi alianga kē Stefan Vodē. Totē atēnče Kazi-
mirē a fēkētē nače mi kē Megligereī Xanslē Krimeēi.

Dēnē ayeaste koborēndēse o mēlgime dē Tētarī din snre
ana Volgēi mi kēlkēndē marginile Moldovei, a mersē Ste-
fanē Vodē kē omtirea sa in kontra lorē, mi, kēlkēndē-i in-
tr'o nēdsre nēmitē Linniga aūrōne de ana Nistrslēi, i-a lo-
vitē kē atēta fērie in kētē i-a sfērēmatē kē totslē, svigēndē
o mēlgime din ei mi nrinzēndē kīar ne fīslē Xanslēi Maī-
nakē, karele i komēnda. Pēntrē ayeasta tatēlē seē a tri-
misē soli la Stefanē Vodē kē dararī mi kē rēgē-
minte ka sē-lē libereze; dar soli, adresēndēse kē Dlungah
Cromer și
Mehovie is-
toriei Po-
loni.
sēnhegie mi kē ameningērī, Stefanē Vodē a skosē
ne fīslē Xanslēi inaintea lorē mi i-a tēatē kanslē;
anoī ne soli i-a trasē ne deapē, afarē de snslē singērē, ne
kare l'a liberatē tēindē-i naslē mi srekile. Dēnē ayeaste
isbēnzī ferizitē, ne kare nē le atribēsa nīvī ingelenčisneī
nīvī vitejieī sale, vī nēmaī ajstorislēi urovidengialē, a sfin-
gitē mi Mēnzēstirea Pēstna kē vōremōhie mara, fēkēndēse
sēnta letērgie de kētrē mese zēvī Arximandriģi mi Egē-
menī imurezēnē kē Teoktistē Mitronolitslē mi kē Tarasie E-
miskonslē.

Stefan Vodē, dēnē ayeaste, nreusindē kē Vladē Vodē
Čenelsmē, Domnslē gereī Mēntenemūtī, s'a snitē kē Tērvīi
in kontra sa, a nlekatē kē omtirile sāle mi, intrēndē in gea-
ra Mēnteneaskē, a inčēnstē a o nēda (anslē 1474.) Čene-
lsnē Vodē atēnče adēnē mi elē omtirile sale mi-l ese ina-

inte la Rîmnikul Sîrat. Akolo urmînduse bătălie cu mare învermănare în cursul de mai multe zile, Ștefan Vodă în fine a învins și prinzîndu-l pe Împăratul, i-a tăiat capul. Atunci a prins și mai mulți boieri Mînteni după ce sînt însemnați numele aș căzută în bătălie. După aceea viind și ocupîndu-l Orașul Băscărmă, a amezat în tron și pe unul Vlad, care se numea Călugăreș, și astfel s'a întors în Moldova.

Dar Radu, fiul lui Împăratul Vodă, care se făcise nestăruie, lăudă ajutoare de omîră țărîmă și trăgînd în partea sa și o seamă din omîrile mîntene, a izbucnit a căuta tronul prîngesc în anul 1475. Iar Domnii rînduindu-l de Ștefan Vodă, după o forță scurtă domnie, scurta cu mare nevoie din mîna lui Radu Vodă, a fugit, în Moldova. Nimic Tăru, trimis de Radu Vodă, l'a fugărit pe la Bîrlad, de unde, neștezînd a merge mai departe, s'a întors prîndu-l tîrîile pe unde călca. Ștefan Vodă atunci, sure răbănare, se sculă cu omîrile sale și, intrînd în gura Mîntenească, prădă tîrîile și de focă kiară Brîilei. Atunci a tăiat la Vaslui și trei boieri de ai se, bîșni de tîrîtori, și anume pe Isaia Vornicul, pe Negrea Pazarnicul și pe Alekse Stolnicul. După aceste însușindu-l Radu Vodă cu năsternic și numele de omîră, a intrat în Moldova; ajungînd la locul care se kiamă Sovil, unde se găsea Ștefan Vodă, s'a tăiat o bătălie foarte învermănată din amîndoi părțile, care a durat neîntre-runtă multe zile. În cele de ne urmă, cu kragul și eroismul se, Ștefan a învins pe Radu Vodă și l'a alungat din țară, făcîndu-l marș strîngîndu-l în mîrile omîră Mînteni; atunci a prins și mai multe corturi și priso-nieri, pe cari fîr deosebire i-a tăiat sîb sabie, afară de Ștefan Logofătul și Mircea Komitul, pe cari i-a adăsat cu sine vii.

Ne țîrînd după aceea întorcînduse de a doua oară a-
Dupa chro-
 niclele mun-
 tenesci } mîndu-l Domnii, Ștefan Vodă mi-a amezat tabă-
 ra pe apa Milkovsă, iar Radu Vodă pe locul care
 se kiamă Kărsul Anei. Akolo învermănduse bătălia, a ur-

mată trei zile cu mătă versare de sânge; a patra zi s'a fâcătă bătăea generală, în care amândouă părțile aș dezvoltă mare vitejie. În fine Radu Vodă se învinse mi-părșind'se mi tabăra, fugi la Băkremiti. Ștefană Vodă îl lă pe armă cu cea mai mare grabire, mi, ajungând'se-lă, înkăngisră oramslă. Radu Vodă abia nătră s'a skane neste nănte singră, mi trekă neste Dănră la Tăru, lăzând'se în mîna inemikslă seă geara, tronslă mi familia. Ștefană Vodă, adoazi, intrând'se în Băkremiti, se fâkă stăpân'se neste tôte: lă tôte provisișnile taberei, 28 de stîndarde, o mslgime de jafăr, tôte averea mîmkătore a lă Radu Vodă, o mslgime de nrisonieri notabil; nrinse mi kiară ne Dămna Vo-kîna, sogia-lă Radu Vodă, mi ne fîkăsa Maria, ne kare le trimise la Moldova; iar ne Maria mai tîrziș o lă de sogie, nrėksmă se va sursne mai înainte ¹⁾.

Radu Vodă, karele a fostă fâgită neste Dănră, lăzând'se de la Săltanslă Meemetă ajstorîș de 12000 Tăru, a intrată în geara Mănteneaskă. Ștefană Vodă, neavând'se de-tălă nrere ka s'a se onse, a părăsită tronslă gerel Măntenemti mi s'a trasă în Moldova, ka s'a nręzțeaskă omțiri mai mătē. În arma lă, Radu Vodă a oksnată Băkremiti mi a învenstă a organisa omțirile din geară, nentră ka s'a meargă cu nreri mai serioase asura inemikslă seă. În

-
- 1). Bătlălle așeste dintre Radu mi Ștefană, neste kare astorîslă aș tre-kătă fôrte renele în lștoria gerel Măntenemti, sîntă nrștrșisite mai în konglășsire de kătre Kronikari Moldoveni mi străni. Totsmi sîntă mătē laksne, desure kare nră simyă datoris a vorbi zeva.

Mai întărs enisodslă bătlăle kă Jănelșmi, nră kare astorîslă îl nrșne mi în lștoria gerel Măntenemti [Tomslă II,] zăderea lă mi nrșnera lă Vladă Kălgărelă în lăks-I, nră este arștată nră de kroni-tile Moldovei nră de Mînkai. Se vede kă astorîslă s'a lăată dănră vre sîntă dokșmentă gremită: așesta mai ales se lăzșreinte kiar din as-sergîșnea lă Fotino kă Radu din boteză se nrșnea Vladă. Adă lă-kșnă însemnată este kă Ștefană Vodă, kindă a gonită ne Radu mi l'a nrînsă familia, a nrșă Domnă ne sîntă Lăjotă Bassarabă. Fotino nră zăve nrămika desure așesta; iar Mînkai mi algi lștorivă arăză kă ne așesta, dănră o lăks, Radu a venită kă Tăru mi l'a gonită nrăză la Bărladă.

(Traducșloriulă.)

timnălă avesta Ștefană Vodă cere ajutoră de la Kazimiră, regele Poloniei. Avesta, ne de o parte dă ordină guvernatorălăi Podoliei ka să-mă sunească omtirile kă ale lăi Ștefană Vodă, iar ne de alta, îngelegândă interesele kă Domniăi Vomănă trebusă să fie avangarda sa înaintea Tărciloră, a sokotită ka să fackă kină să-i înnache. Pentru avesta elă a trimisă solă la Radă Vodă, dar nimikă n'a isprăvită.

Radă Vodă, kă tôte kă-mă înkinsise o omtire destăle de numărășă, totă nă ksteza însă ka să se măsore kă victăia lăi Ștefană Vodă; de ațee a ceretă de la Săltanăle Meemetă ka să i măi dea mi altă ajutoră. Săltanăle, voindă ka să rănse ne Ștefană Vodă, karele se fackăse srimăntătoră, a măi trimisă lăi Radă omtiri, ordonândă mi Xansăle de la Krmă ka să pșmaskă asăpra Moldovei. Astfelă omtirea aliată de Tărci, Tătară mi Mănteni se sșia la numără de 120 mi, ne kândă ațee a lăi Ștefană Vodă, kă ajutoră de 2000 kălăregi ce kăntase de la Kazimiră regele Poloniei mi kă 5000 de la Mateamă regele Ţngariei, kă kavalerie kă infanterie kă totă nă se sarka măi mătă de kătă la 45 mi de ostamă. Ștefană Vodă însă, kă tôte kă-mă vedea psterile ama de păginiă analăge, nă nerdă kragăle de felă. Măi întăle a rădikătă togi lokăitoriă mi a kosită tôte kămnile, nentă ka dămmănlă să nă găsească în kalea sa niă snă mijlokă de nătrimentă. Dăpă avesta, prin felăsrute strătageme, s'a îngrijită ka să atragă ne inemiă în lokări strănte, pănă din səsă de Bărladă, în kodriă Rakovei. Kămă a vătătă ne inemiă în lokările avestea, Ștefană Vodă a pșșă de a sșnată din trămbige din tôte nărgile mi a dată semnalăle de bătăe. Moldovenă kă Polonă mi kă Ţngăriă aș învenătă atănce kă ginete mi kă vșete a lovă ne dămmăni din tôte nărgile. Tărcă, Tătară mi Mănteniă, aszindă vșetele avestea, sșnetele trămbigeloră mi ginetele omeneamă, kănlemăgi fiindă mi de o negură kămălă în kătă nă se vedăș snă ne algiă, aș kăzătă înt'o sșalmă grozavă, sokotindă kă sântă imăresșragă de o omtire îndoită măi numărășă: avesta adăse o kăfșșie mi o neorăndăeală, în kătă tôte mărșile s'ăș amestekătă, mi aș învenătă a făgi kare înkătro,

svietindesse snii ne algi. Stefan Vodz atsnce se rene-
de ks mai mltk kragis mi fave in inemiri o mvelrie in-
frikomatz. Radz Vodz ks Mnteni, de mi s'a ginetz kst-
va timn ks mai mltz bzbgie mi a fktk mai mltz
striksisne Moldovenilor, totmi n'a nstetz sz se onse n-
n in fine mi a kstetz sz fagt mi elk ks vei-l-agi. Ast-
fel, in vele de ne smz, Stefan Vodz a rmas inving-
tor mi trismfatori, mi in zioa aveea a lsatz neste o szt
de stindarde, tote provizionile taberei, o mlgime de arme,
mai mlgii prisionieri ne kari mai ne smz i-a tras in gea-
n, afarz de Isa Pama, ne kare l'a liberatz, mi kgi-va mai
insemnagi, ne kari i-a trimisz nresent aliagilor sei Kaz-
mir mi Matiam, inmesn ks mai mltz stindarde mi ja-
fari nregiose, ka fktk al eroismel sei mi ka dovadz a
viktoriei sale. Iar ne kmusl rboiseli a rmas neste
50 mil de omeni svimi ¹⁾, din kari vei mai mlgii s'az sviz
intre sine, mi intre aventia mi natz Pam. Stefan Vodz,
de mi a rmas invingtor, ks tote aveste a nrdetz mlgii
omeni din ai sei; dar dnz aveasta a stat ne lokz natz
zile, in kare timn atetz elk kst mi totz omirea a nostit
nema ks nline mi an, mi a datz lazdz lsi Dmnezei nen-
tr viktoria ce a renstat. Iar Tsvii imuzmtieagi urin
nzdri, abia s'az adnat din diferite lokri in jedegsl Tz-
tovei, unde az mlgymit srsitei lor ks az skznatz de pei-
rea totalz, de kare fsseserz ameningagi. Stefan Vodz insz
n i-a lsatz sz-mi mai fktz nlansri, ci a trimisz omiri de
i-a alngatz nzn az trektz Sirets ne la satsl Ionmmentii,
unde mi nzn astzi se nmenite Vadsl Tsvilor. Dnz
aveasta, intorkndse viktorios la Suceava, a zidit biserika
szntsl Prokonomie la satsl Bdzsgii. Dar mai inainte de
aveasta a fktz mi in Vaslsis o biserik, kare easisz mi

- 1). Strikofski akrie in kronisile sale ks ne la anul 1575 kstoriind elk
insmi ne la lokel unde a fost nuzita bztile, a vzetz ks oki sei
trei krai de natz mi movii de ose mi tikve de omeni, mi srne
ks dnz tradigioni a azit srinde-se ks nt 50 de mil dar neste
100 mil az kstetz akole din imbe mrgile. Aveasta o adeverente mi
Krometz.

peste astăzi cu sîrbarea sîntului Ioan Mergătorului înainte, în onoarea învingerilor ce a cîmpătat. Totuși la Vaslui a-
tîrziu a fîcăt mi kase domnului în kare de multe ori a
loksit¹⁾.

Dar Sultaniș Meemetș, nenstîndu sferi atîte dăne
mi strikăușni ce a fîcăt Ștefan Vodă în omțirea sa, ne-
stîndu sferi de a vedea țețigile Kilia mi Akermansiș în
mînilor Moldovenilor, s'a deșis sî pleva elî în persônă a-
șșura Moldovei. Deș, adăpîndu o omțire nenșmărată, s'a
auroniăt de Dăne. Atîț Ţingrii kăt mi Polonii, nis-
mîndu gloria lî Ștefan Vodă, astă dată n'aș voit sî dea
niș sî ajstorîș, ți, vîzîndu mișkarea lî Sultaniș Meemetș
mî-aș adănat omțirile mi le-aș nșș ne marginea ȝerilor
lor sîre observare. Ștefan Vodă atînce se repede nșmai
ku omțirile Moldovene mi se nșne la Dăne a aură tre-
cere Țăvilorș. Dar ne kîndu se afla elî în aurare, de
odată se nomenemte ku mîșgimea Țătarilorș kî-lș ameringă
a-lș lovi ne dîndrîntă. Atînce se întorče ku tôte nșterea
sa așșura lorș, mi, învingîndu-l ku șmîringă, i-a gonit sî-
nș i-a trekut peste Nistră. În așestă interval Sultaniș
Meemetș a ȝsîit timnă sî treak Dăneș mi sî se șnea-
skă ku armata lî Rad Vodă.

Întorkîndu se atînce Ștefan Vodă mi vîzîndu mîșgi-

1). Așe astorîș are o mare lășnă. Kronikari Moldovei așșș ku, dă-
nș învingerea așeasta, Rad Vodă s'a mai întorș așșura lî Ștefan.
Așeasta atînce a trimis ne kîmnatîș seș Katmansîș Mîndrea ku
sî-lș resîngă. Dar Mîndrea kîzîndu în bătălie, viktoria a rîmas
lî Rad Vodă. Dăne așeasta s'a deșș înșșmi Ștefan mi, bîzîndu-se
din sșș de Rîșniș, a învîșș mi a dat voie omțilorș sale de aș
mîșdatîș treî zle ȝeara Mînteneaskă. Atînce s'aș nșș mi xotarîș
ne Milkovș, kîș ȝeara Mînteneaskă nșnș atînce dîșșeta țărmîș
nșnș în ana Trotsîșlî.

Pe lîngă așeasta astorîș mai treze sșb țăvere o altă bătălie
ce avș Ștefan Vodă ku nimte Kazai, kare venise sșb doi Katmansîș
ai lorș ku sî mîșde ȝeara, Ștefan i-a bîțit; a mîșș ne Katmansîș
Lobodă, iar Katmansîș Nelivaikă s'a înekatîș în Nistră, înmureșș ku
mai mîșgi Kazai, în fegă gonîș de Moldoveni.

(Traducțîorîșlî.)

mea de Tseri, Tatarii mi Mănteni ce veniseră asupra lui, că
 o mslgime nensmărată de tənri, s'a konsultată cu boeri sei,
 mi s'a grăsită cu kale să se retragă la lokri strimnte mi
 grele de trekstă, întăiș pentru ka să pótă antra Moldova de
 sssă în ori ce eventsalitate, mi al doilea ka să nă se pótă
 întinde mslgimea inemiviloră mi să inkonjore năginslă loră
 nsmtră din tôte pērgile. Ast-felă, retrăgându-se kătră msnă,
 Stefană Vodă s'a aginstă la Valea Albă, într'ună lokă kare de
 atnăce mi pēnă astăzi se nsmemte Răboeni. Sosind mi
 Săltanslă Meemetă că armata sa, la 26 Iulie ¹⁾, s'a dată o
 bătălie infrikomată mi sangerósă, în kare msltă timpă în-
 vingerea nă se knomtea în kare parte va rămănea. Tserii,
 avândă îndrăntăslă loră msltă omțire, înocă nă învțetată ne a-
 ței ce se osteneă să se zvidea în bătălie, mi că kinslă
 ațesta kiar bătălia din oră în oră se înocă; iar biegi Moldovaeni,
 fiindă țără aliagi mi neasemănagi la nsmtră că mslgimea
 inemiviloră, se lăntă singeri pēnă la țea de ne srmă rē-
 ssflare, mi kădea mai msltă de oboeală de kătră de lovi-
 țari. Atnăce mi Stefană Vodă, renezându-se ka o fiară mi
 vărându-se kiar în mijlokală răboisăslă, peră kalslă de srb
 dănsăslă mi kăză la nsmintă; nă sferi însă nimikă mi skă-
 pă ka urin minăne dsmnezecaskă din rēnile dsmmaniloră.
 În fine kătră seară Stefană Vodă, vărândă că nă are per-
 spektivă ka să kanete viktoria, s'a retrasă în lokri mai ne-
 anroniate, lăzândă trismfăslă komplektă ne seama Săltanslă
 Meemetă. Totă kēmnslă bătăliei rămase konerită de kor-
 nrile zvise ale Moldoveniloră, între kari o mslgime de bo-
 eri Moldoveni din ței mai de frunte s'ă sakrifikată în ze-
 lăslă natritismăslă loră, mi aș dată kanță viecei loră, fē-
 kândă însă mi mară dăne în mirăile inemiviloră.

Tserii mi Tatarii, întinzându-se kătră distriktăslă Săc-
 vel, aș ară oramăslă că asemenea nme mi s'ă întarnată ar-
 zândă mi jefsindă totă ce le kădea în kale. Stefană Vodă

1). Astoriăslă zăta a vîta anii. De ațea însemnămă că bătălia de la
 Rakova se srmă la 17 Ianuară 1475, iar ațea de la Valea Albă la
 26 Iulie 1476. (Traducătorulă.)

atunci aș trimiș soli către Sultaniș mi a fâkștș pace, dândș Târșilorș cele doș cetății, Kilia mi Cetatea Albă (saș Akermansiș), prukșmș mi mai o treia parte din Moldova de josș, kare vine sune sșdșlș Basarabiei mi se keamș pânș astăzi Bugeakș, sitșatș asșnra Mărei Negre ¹⁾. Dșnș așeașta Sultaniș Meemetș a nlekatș; iar Stefanș Vodă, viindș la lokșlș bștșliei, a pșș de a fâkștș o grôuș mare, în kare a arșnkatș kornșrile kreștinilorș șșimș mi a fâkștș deasșnra o Movilă mare, iar în anșoniere o beserikă, kare a nșmit'o Rșșboeniș ²⁾. Dșnș așeașta, mergândș la Tekșșlș, a statș trei zile okșpândșse de trebile gerei într'șnș kortș ne o movilă mare, fâkștș înadinsș. Akolo i-a venitș utire kș vine Radș Vodă kș omștore în Moldova. Atșnș Stefanș Vodă a înșenștș îndatș șș—mi adșne omștorea, kare era fôrte pșșină, mi șș o nșe în rîndșealș de bștae. Totș odatș

- 1). Așeașta astorișlș komite o erôre. Nici șnș istorikș nș vorbemtș deșnre pășea așeașta, nici deșnre darea cetățilorș. Sultaniș Meemetș a pșrșșlș Moldova, kșș de mi înșingștorș la Valea Albă, înș dșnș așeașta a fostș nșnșetățlș xșrgșitș de Stefanș Vodă. Iar Kronikașlș Șreke anșne kș la anșlș 1478 a înșenștș Stefanș Vodă a zidi cetatea Kiliei: vșea șș zikș kș nș o dase Târșilorș.

(Traducștorșulș.)

- 2). Așeașta biserikă essistă mi pânș astăzi. De asșnra șmei are o neatră kș înskrinșlșnea șmșștôre [în limba Șrbeakș.] „Stefanș kș „mila lșl Dșmșnezș Domnș gerei Moldovei, în anșlș de la zidișea lșșmei 6954 saș dșnș Xristosș 1476, în alș doș-zșșlelea anș alș Domnșiei nôștre, nșternikșlș înșșratș alș Târșilorș Meemetș kș tôte „nșterile Asiei mi kș Radș Basarabș Domnșlș gerei Mântenemști „kș tôte nșterile sale, venit'aș né nșmșntșlș Moldovei, pșnș alșl la „Valea Albă. Iar noi Stefanș IV, înșșresnș kș fișlș nôștrș A„leksandrș Vodă, lșntândș-ne nștrș gearș, gînt'amș mare bștșlie la „26 ale lșl Ișilie, în kare s'aș înșvîșș kreștinșlș de kștro dșșmanșlș „șșgșnșl. Drentș așeașta rșdikat'amș biserika așeașta în nșmele Ar„xangelșlșl Mixailș, sune a se rșga lșl Dșmșnezș nștrș elș mi Dôm„na Maria mi nștrș fișlș mei Aleksandrș mi Bogdanș mi sune nomenș„rea kreștinilorș șe aș kșșștș așe. În anșlș de la Krist 1496, la „20 Sent.“

În anșlș așeașta se vede kș s'a fâkștș sșnșșirea bisericișlș așeașta.

a sosită mi Xatmanslă Mendrea, fratele mamei sale ¹⁾, carele făcuse trimisă dăru o seamă de Turci ce făcusesse din arier-garda Săltanslă ²⁾. Băcărândsse Stefană Vodă de sosirea acestor ajutoare, a renezită îndată pe Xatmanslă Mendrea ca pegină omire ca avan-gardă asupra Măntenilor. Avenția însă fiindă multă mai numeroasă, a sfârșit mika omire a Moldovenilor mi a scisă kiar pe Xatmanslă Mendrea. Dar Stefană Vodă, trăcândă îndată Siretislă mi întinunândse ca omirea lă Radă Vodă, s'a învenită lănta ca mare învermărare: multă timnă viktoria nu se alegea în care parte va rămănea, mi se scideaș Moldoveni ca Mănteni în cea mai mare fărîe; dar în fine Moldoveni aș învinsă mi aș împutăciată armata Măntenească ³⁾.

Atunci Stefană Vodă a dată voe omirei sale ca să urade ktăș va putea în gura Măntenească în karsă de trei zile. Dar stăndă elă akolo până să se adăne la lokă omirea, aș venită la elă mai mslgi boeri Mănteni, mi algi s'aș adăș de kătre ostani ca prisionieri; totă odată viindă mi mai mslgi boeri Moldoveni, s'aș pșă la kale între ei ca să mijlocască a se împăca Domni mi să înveteze lăntele dintre dănni, care adăceăș strikăcișni amăndororă geriloră. Astfelă îngelegândă-se, s'aș făkstă pace între Domni mi s'a amezată xotarslă între amăndoră gerile pe ana Milkovslă, în jădegslă Slam-Rimnikslă, urin oramslă Fokmană, lăndă Stefană Vodă cetatea Krăcișna din sșă de Milkovă ca totă jă-

1). Mendrea a fostă kmnată lă Stefană Vodă. Ama mărțariseskă Kronikari Moldoveni.

(Traducătorulă.)

2). O kronikă Moldovenească sune ca întorcândă-se Săltanslă Meemetă din Moldova s'a renezită Stefană Vodă asupra lă ml, la trecerea Dănrăi sfărâmândă-l totă arier-garda, i-a lăată tôte răzile; dar nimeni altă nu nomenimă deșne aveasta. [Astorislă].

3). Nu mtiă dăru ce izvôre Fotino pune enisodslă așteia bătălii aice; kăci, dăru kmăș arăta în notele mreedente, bătălia aveasta a lă Stefană ca Radă s'a ămată în ăma bătălii de la Rakova, iar nu în ăma cêi de la Valea Albă. Aveasta o mărțarisesmă mi Șreke mi Mironă Logofătislă mi Kronikari Poloni, care îi ptemăș avea sșă oki.

(Traducătorulă.)

dejași Pstnei, nentru care până atuncie fusesse țeartă neîn-
cetată între mai mulți Domni. Totși odată Ștefan Vodă
afundă-se vâdșu de cărândă, a țeștă ka s'a la de soție
pe Maria fata lui Radu Vodă, pe care o avea robă înprez-
nă kă mămăsa Dômnă Voikiga, prekmă s'a zisă mai în
șime.

Astfelis împăcundă-se Domni, s'a întărnăt fie care la
Chronolog.
Tierei.
}
ale sale. Dar atuncie Ștefan Vodă priimemte veste de
la distriktslă Sorokă kă o seamă de Kazaci s'ăb doi
Xatmani, Lobodă mi Nelivaikă, intrundă în țeară, s'aș pșă
pe pradă. Deși, făr a perde timnă, s'a renezită într'akolo
kă kăte omțire s'a întămulată s'a aibă pe lăngă sine mi,
kăzundă asșura loră, prekmă eraș împărmțiegi dăpă mără,
i-a sfărmată kă totă nărinzundă mi pe Xatmanslă Lobodă
robă; iar kăgi aș skăpată de zăidare, alergundă s'a treakă
peste Nistră kă Xatmanslă Nilevaikă mi kă snă polkovnikă,
s'aș înekată în riș. Dăpă ațee, întorkundă-se Ștefan Vo-
dă, s'a omrită la Iamă mi-a înțenită s'a zideaskă biserika
Sântslă Nikolae, înainte Kărgiei Domnemi¹⁾. Atuncie (a-
năslă 1477) s'a kănutată mi kă Dômnă Maria, fika lui Radu
Vodă țelă Mare, trimigundă pe mămăsa Dômnă Voikiga kă
mare țeremonie mi onôre la soșlă ei, domnăslă țereț Măn-
tenemi.

Pe timnăslă ațela Săltanslă Meemetă, trimigundă arma-
Istoria
Cantemiră
}
ta pe Mare a gonită pe Genovezi din neninsă: Kri-
mei mi a lătat Kafa mi alte țetșgi țe s'ăpăneakă
ei. Dar dăpă ațeasta, părgătindă-se s'a meargă kă o nenă-
mărată omțire ka s'a kățereaskă Egintăslă mi s'a s'ăpăne insăla
Rodosă, a kăzătă la bôlă grea mi a mărătă la anăslă 1481 în
ală 53-lea ană ală împărmțiegi sale, lăzundă mômtenitoris
pe fislă seă Bałazetă II.

Aszindă Ștefan Vodă de țetșerea din viăgă a Săltă-
George
Frances.
Stricofaki.
}
năslă Meemetă, s'a skălată la anăslă 1482 mi a lătată
șindărtă țetșgile Kilia mi Țetateă Albă, s'ăzundă o

1). Biserika ațeasta eșistă mi până astăzi lăngă țeeke Kărtă Domneaskă,
care astăzi este Palatșlă Administrativă. (Traducătorulă)

mășinare de Târzi. Dar viindă mai ne zrimă Seltanul Rameș asura lui, iarămi a lăsat ȳetăgile; n'a năstă înșă s' meargă mai nainte, temându-se de kăsele lui Ștefan Vodu, karele nă emia la kămnă mi voea s' lă trage la lokari strănte, — ȳi s'a întorsă îndărătă, lăudă kă sine la Konstantinople bărbagii mi femeele ȳe robise în ȳetăgi (anul 1484) Pe timnă avela Ștefan Vodu a înȳenșă a zidi mi ȳetatea de la Romană, ȳe se kiamă Smerodava ¹⁾. Iar în anul 1486, ne kăndă se lănta în aliană kă Kasimir în kontra Tătarilor, a intrată Xroloș kă oaste Ţngreaskă în Moldova, mi a înȳenșă a năda tôte lokarile ȳe kăka. Ștefan Vodu, emindă-i înainte, sfărămă ne Ţngari mi, minzândă kiar ne Xroloș viș, îi țără kanulă.

În anul 1492 a mărșă mi Kasimir, regele Poloniei, dăru ȳe a domnișă 45 de ani mi a trăită 64. Asemine în anul 1490 a mărșă Mateeamă regele Ţngariei mi Ioană, fiulă împăratălei Moskvei, karele era nepotă lui Ștefan Vodu. Dăru aȳeasta la anul 1496 a mărșă mi Aleksandru fiulă lui Ștefan Vodu, întămulare ȳe a kassată mare intriată în sșfletă. tatălă seș, fiindă kă avea mari kalităgi.

Kasimir, regele Poloniei, dăru moartea sa a lăsată nătră fil. Din aȳentia Ioană Albrextă a rămasă la ^{Cromer și Strickland.} tronulă seș năringeskă; Vladislavă s'a alesă rege ală Ţngariei; Knează Aleksandru s'a făktă Knează ală Litani; iar ală nătrălea frate Zigmonă (să Sigismondă) nărine ală Transilvaniei. Albrextă mi Knează Aleksandru, îngelegândăse kă s' obăra ne Ștefan Vodu mi s' nă ne fratele loră Zigmon la domnia Moldovei, aș intrată în Moldova în anul 1498, kă mēnte-zevă mi ostamă zikândă kă mergă în kontra Otomanilor, mi trimigândă resnășă lui Ștefan Vodu s' mi sneaskă ȳentirea sa kă a loră; dar îndată ȳe aș ajansă la Sȳeava, aș înkăngărată ȳetatea mi, aș înȳenșă a o bate, snerândă kă voră nătea-o lăa îndată. Garnisona din lăntre înșă se onsnea kă mătă inimă, mi

1). Aȳeasts ȳetate nă mai ȳășășă astăzi. Nămai temelile ei se kănoășă de abia.

(Traducătorulă.)

răspundea la focurile inamicilor și cu vitejie. Ștefan Vodă așemenea, omindă din cetate, mi-a adunat năsturele din toate părțile, mi-a cerut mi la Radu Vodă de i-a trimis ajutoare de ostani Mănteni; nu s'a năst înș la război cu Polonii în câmp deschis, ci a înș în toate drumurile și străzile, în care inamicii nu mai puteau căuta proviziunile ce le era de neapărat trebuință. Omitirea Polonilor, urmând se espușă a mări de fum, înș a mări la revoltă în contra lui Albrecht. Iar Vladislav regele Ungariei, încredințându-se de nerăbdare fratelui său mi a omitei sale, a trimis soli către Ștefan Vodă mi aș stat de s'aș înș cu Albrecht. După aceasta, Albrecht urmând a pleca cu omitea sa, n'a așkat drumul ne kare intrase în Moldova, ci ne altă. Ștefan Vodă atunși i-a trimis răspuns că tokmeala a fost ca și caș ne unde aș intrat, că drumul ce l'aș așkat este mai lung, greș mi năș de păsă mi mări, mi că lășitorii ce sânt în părțile acele, fiind se năș mi ingreseau de către Poloni, îi vor lă de inimi mi vor face vre o ostilitate în contra lor, în care năș elș singur nă-i va putea omi. Albrecht nă-mi skimbă năș, nu așkată kvintele Domnului, mi arma așeamă kale. Ștefan Vodă mi de a doa ori îi trimise răspuns că și se întorcu, dar nimic nu isbi.

Astfel Albrecht, urmând kalea ce a așkat, a ajuns în a nătră zi într'o păsă mare nășită Kodrăș Kominsă, karele are vărșă năte cu rări mi că năștă din toate părțile mi este konerit că păsă dese mi arșă sriemi; iar drumul era strănt, nepraktikabil mi noroș. Akolo mai întă aș intrat karele înștăntă, apoi regele Albrecht cu gărda sa, mi ne urmă omitea omăș dăș kare venea togă generalii nobili Poloni, karele cu mărișă mi proviziuni, mi toate omirile Polone mi Rășă în neorăndășă, făr cea mai mikă îngrijire, ka kând se află în părțile lor. Cu kinsă așta înăntănd-se karele cele greș înșkate năș în inima aște păsă înșrikomate, caș că de odată o mărișă de sântă Moldoveni, s'aș reneză din toate părțile, înarmăți cei mai mări cu sekă, cu kose

mi kə ʧomege, mi kə rəknete înfrikomate, kəzəndə asənpa mîrşilorə ʧe kəlstoreaş fîrə de niʧi o grijə, aş înʧenstə a sʧide fîrə de milə mi a rəpi ləkrşile de prin karə, strigəndə mi rəkkində: *Sʧideuī, sʧideuī nre vrejmanuī nouitruī!* Iarə strigətele aʧestora, înmălgîndə-se prin resşnetslă pədzilorə mi a mənşilorə, fəʧeaş atəta vsetə în kətə se kətre-mşraş kearə fearale selbatiʧe. Ţniū din Moldoveni tʧeaş arboriū, kariū kədeaş kə mare sɡomotə în tótə întînderea drəmşlă, mi kassaş mare nîdekə mi sənşrare tətşorə omîrilorə, kəʧi atəta se înkərkase nîntre arbori mi karəle mi vitele mi ómeniū, în kətə niʧi ʧei din lăinte nə nteaş sə aʧte ne ʧei din şrmə, niʧi ʧei din şrmə sə se sneaskə kə ʧei din nainte. Atşnʧea de odatə se arəţ mi Stefanş Vodə kə o mşlgime de omîtire, kavalerie mi infanterie, renezîndə-se asənpa Polonilorə ka sənş leş mi kassəndə-le strikəʧişni înfrikomate. Între aʧeste, neste kətə-va timnə, nşîndə-se mi Poloniū în óre-kare rəndşeaţ, se ləntaş kə mşltə kərajə mi vitejie; dar afləndə-se fîrə ordine, fîrə Xatmanī, fîrə ofiġerī komandanġi, neaszîndə-se sənş ne altəlă din kassa rəknetelorə Moldovenilorə, din kassa vsetşlă kəderiū arborilorə, din kassa vsetşlă armelorə mi a resşnetslă pədzrei, kare mşltinlika ori ʧe sɡomotə, desnerəndə-se de la sənş timnə, aş înʧenstə a arşnka armele, mi pərsəîndə karele kə provisishni mi mənigishni, aş înʧenstə a fşġi kare în kotro nteaş, kəzəndə mai mşlġi səb ʧekşile Moldovenilorə. Regele Albrexţ kə kəġi va din magnăġi sei abia aş nətş emi din pədzre la ləminə într'snə satə nşmitə Kozmina. De akolo elə a trimiş ġşarda sa mi kəġi ostamī viteji mai eraş ne ləngə dənşslă în aġiştoriş ʧelorə ʧe remşese în şrmə; ear elə a statə ne lok în astentare. Dar Stefanş Vodə, kəzəndə mi asənpa aʧestora kə fərie, i-a rəsimitə fəkəndə mare mi esemularə strikəʧişne între ei, kəʧi ori ne kəġi ū prindeaş Moldoveniū ū sʧideaī fîrə milə. În fine Poloniū mi Rşmiū, kəġi aş nətş skəpa de prin toate pərgile, aş aġişnş la Kozmina, şnde de doş zile amţenta Regele Albrexţ, înş abia ne ġişmətate era omîtirea. Astfelş emîndə din pədzri, aş înʧenstə a-mi şma kəlstoria. dar a-

Mehovie
Cartea IV.
Cromer. } stă date, fiindcă kă kăptase o lekipisne atăt de în-
frikomats, mergeaș kă mare bȃgare de seamă mi
kă nază, având-mi kolónele restrinse mi gata de răbbiș.
Ear Moldovenii n'aș înțetăț de a'î srmări lăntând-se kă ei
mi înjărndăi kă reknete mi kă strigări înfrikomate. În a
dosa noante Polonii amăzând-mi tabăra ne snă kămăș,
m'aș făkstă întărită de frikă. Dar Moldovenii, kare nă-
lăbăia din srmă, aș dată fokă la nimate klăi de fănă ce eraș
din sșș de lagără, mi vântăș dăkândă fămăș asura Po-
niloră kătă ne ce era sș le aurinză tabăra mi sș-î înete.
De akoso a dosa zi aș nlekată iărăm kă rândseală de re-
sbofă; iar Stefană Vodă, înmăzând-mi omtirea ne marginea
Prătslăi, se aginea nentă ka sș dea inemiviloră lovătărea
de ne srmă. Albrextă însă, sosindă la Černășy, se omri
trei zile înkisă în întărită, nentă ka sș se restăreze o-
mtirea de osteneală. Atănce de odată se răsăndemte vor-
ba în tabără kă viindă trei mi de Poloni kălsregi în aj-
toris, Stefană Vodă i-ar fi întănită mi i-ar fi sdrăbită. O
smălmă grozavă intră în inimile tătăroră, mi togi înčenă a
cere ka sș se nse ne fșgă. Albrextă tătă năntea se pre-
smbă kă lamne min kortările ostăviloră, înbărbătândă mi
înkrédindăndă kă mtirea era minăsnășă. Aceasta întră a-
devără a doa zi se verifikă, kăy de dimineagă se văză vi-
indăle în ajtoris o kăvalerie nămerășă trimisă de Kneazășă
Aleksandră. Kă tătă ačeste, Stefană Vodă, n'a înțetăț de
a xărgă ne inemivă la trečerea Prătslăi, kă tătă kă n'a nă-
tătă sș-î onreaskă; dăpă ačesta i-a măi bătătă mi la Mli-
ningă mi nă i-a lăsată în năce năntă ce aș trektă Nistărlă
la Sneatină, în kătă Albrextă s'a întorsă la Krakovia kă o
rămine mi o perdere nedeskrintibă.

Ţnił din istoriă Poloni snăș kă kassa ačestăi nen-
rovice esnedigăni a fostă snă óre-kare Filină Kalimăxă. A-
česta, fiindă originărlă Italiană din Florença, de mofesisne
mofessoră, venise în Polonia de măi mătă timnă mi ajnsese
la atăta favoare ne lăngă kărtea lăi Albrextă, în kătă se fă-
kăse konsiliarlă seș întimă; mi fiindă kă elă îndemnase ne
rege sș făkă răbăfărlă ačesta, fș gonită din Polonia. Ač-

sta, dăruind-se în Italia, peste cărând-se îmbolnăvi mi mări; iar soția sa cu conștiință, nenăscând-se mai trăsesc în Polonia, s'a mstat în Moldova ¹⁾.

Stefan Vodă, ca s'a-mi răsăritească asupra Polonilor nentru strikăciunile ce făcuse Moldovei, a plecat în ^{Chronolog. Polonk.} mi el în anul istoric 1498, mi a intrat în Polonia mi în Rusia Blondă cu toate omirile sale, având cu sine aliaji Tătari mi Târzi. Prădând, dând foc mi robind, a cârrierat nu numai țerile acestea, dar mi Litsania în lung mi în larg, agisgând pân la răsă Vistula. Mare spaimă mi grău făcuse pe toată Polonia, căci la această revedere năvălire nu se găsi nimine gata să se opună, să se opună a înmiedea și inemik atăt de puternic. De aceea poporul făcea ca țermele să se scumpăre prin ceteră, mănă mi păsări; cu toate acestea Ștefan Vodă la întorcerea lui a adăsat peste o sate mi sate de Rămă mi Poloni, pe cari i-a amezat în Moldova; iar Tătarii mi Târzi, prinzind asemenea mări rob, i-a dus în Bulgaria mi Macedonia, unde i-a statornit.

Regele Albrecht, văzând atâtea strikăciune mi nenorocire ce a suferit de-a lungul lui, n'a stat în linimite; ci, adunând mi omirile, a intrat iarăși în Moldova, mi a învins a prăda mi a arde pân la orașul Botomanii. Dar Ștefan Vodă, cum a isat stire despre aceasta, mi-a adănat ostirile câte le-a avut sub mână, mi emind înaintea lui la Botomanii, l'a lovit cu atâtea furi, în cât îndată l'a învins.

- 1). Astoria nu are fi făcută și mare serviciu dacă ne-ar fi arătat isvorul acestei aserțiuni.

În Moldova, între altele, a existat o veche familie *Kalimac* din ale căreia ramuri mai sunt încă cuiva moșteniți (rămăni) în Bucovina. Din această familie, mergând pân la Constantinople, ne găsim fanariotii jocaș mare rol mi-a jucat în vremea, zicându-mi *Kalimac*. Din acești *Kalimac* anul s'a tras Șarlat Șarlat, ce a fost ca Domn Grek în Moldova. Tatăl meș lui surnea cu de doz ori meș venea moștenii gerani din Bucovina de vedea ne Domnii *Kalimac*; mi acesta, fără a se rușina, îi trasa ca ne rade mi-l reținea boierilor țerei.

(Traducătorului)

mi l'a pssă ne fâg. Ns tîrziș dșnz ayeasta, fâkîndșse alianș între Vladislavș, regele Ţngariei, Albrextș regele Poloniei, Aleksardrș Kneazslș Litsaniei, mi Zigmondș Prințuele Transilvaniei, kș skonș ka sș se dșkș în kontra Tîrzi-lorș s'a pssș la mijlokș Vladislavș, mi a înpîkatș ne Stefanș Vodș kș fratele seș Albrextș. Ns treks mîltș însz mi la anslș 1500, a mîritș Regele Albrextș mi s'a alesș în lokș-'i la tronslș Poloniei fratele seș Aleksardrș, Kneazslș Litsaniei.

În anslș 1502 Stefan Vodș, intrîndș iarșmi în Polonia, usse stîpnîre ne Pokșșiea, (lokș între Nistrș mi între mîșni) sșb kșvîntș kș din învekime ayeastș parte era a Moldovei; dar kșm a nlekatș Stefanș Vodș de akolo, Poloni aș pssș iarșmi stîpnîre ne ea.

Dșnz ayeastș ekspedicișne, Stefan Vodș, întorkîndșse Dupe
chronice
locale
și altale. } în kanîtală sa, învîș de dșrerile podagrei, anșsatș de aniș vrîștiș mi obositș de lșutele neîncetatorlș resbôie, a presimșitș kș sosește terminslș vieșii sale. De ayea, vîzîndș progresele ște mari ale Otomanilorș mi slșbîcișnea Polonilorș, a Nemșilorș mi a Ţngșrilorș, mi temîndșse ka ns kșmva pîșz în fine sș kazș deara la nevoie mi sș-mi nearzș libertatea ka Greșiea, a kematș ne fiislș seș Bogdanș, ne kare îlș lșsa moutenitorîș, mi ne Boeri, mi le-a rekomandatș ka sș anșșe înainte sș sș-șse deara la Pôrta Otomanș de bîșz voie, șerîndș prîvilegișri ka deara Mîșteneaskș. Dșnz ayeasta mi-a datș tribștislș komîșnș în al 47-lea anș al domniei sale, fiîndș în vrîștș de 71 ani; iar înmormîntarea lși s'a fâktș la mîșștirea Pîșnei.

Se înșeamîș kș ayeșș Domnș mai întîi a avșș de sogie ne sora lși Simeonș împîratslș Rșșiei (șniș istoriș Poloni zikș kș arș fi fostș fiika ayeșșșia) de la Kievș, anșșe Esșvdokiea: mi al doilea ne Mariea, fiika lși Radș Vodș șelș mare. Domnșlș gerei Mîșteneșmîi ¹⁾

1). Șniș istoriș șșșșș kș Stefanș Vodș a fostș de șiniș ori înșșratș.

(Traducștorulș.)

DOMNULU XX.

Bogdanu Vodă III.

Dănu mórtea lui Stefanu Vodă celă mare, a rămăse momtenitoriă tronulă seă, kă primirea generală a boeriloră, fîslă seă Bogdană III, karele era înzestrată mi kă kalităgile pîrintelă seă. Aveata, dănu testamentulă mi ordinulă tatălă seă, a trimisă kăpî va boeri, ne Tăstă Logofătălă mi algiu, la Săltănelă Balazetă II kă dărră, mi aă înkinată pîeara de bătă voie, promigîndă a dăkte zăe năngi de bană ne ană, ne kari i-aă adăssă kă ei. Săltănelă de mare băkărie mi mălgămire nătră aveastă sșpă-nere de bătă voe a pîri, a dată în dată Xatixəmaismă, săă xrisovă împărtăteskă, prin kare a întărită dănu țererea Moldoveniloră privilegîrile țe să pîzeskă mi nănă astă-ză. Ear Domnălă i-a trimisă semnele de domnie, pîeksmă se trime-teaă mi Domnălă Mănteneskă, adikă: xăină împărtăteskă, țe se nămea Kabanigă, Săngeakă, săă Stindardă, Săbie, Tonăză mi dăză țăisră; ear năină, săă gradă, i-a dată de țrei țăisră kă mi viziriloră sșre distikngisne de gradălă Domniloră Măntenemti, fiindă kă pîara Romăneaskă se sșpăse prin pîstere eară nă de bătă voe kă Moldova 1). Săltănelă, ne lăngă aveata, tribătălă anălă avelăia l'a dărsită Logofătălă Tăstă, karele întărkăndă-se în Moldova, a făktă o biserikă kă bană ațemtiă la sătălă Băilemti în jădegălă Sățevi, kare eksistă mi pînă astă-ză.

- 1). Astărsălă de bătă seamă nă avea mtingă esaktă desne aveastă enokă a istoriei; de aveea năi data trimiteri Logofătălă Tăstă la Konstantinonole nă o înseamă. Deskoneririle kare săă făktă dănu stădii serioase arătă kă nă sșb Săltănelă Balazită, ci sșb Săltănelă Selimă, ărmăstorălă aveatăea la anălă 1513 s'a înkeată traktată formală kă Tăruia în 13 artikoli, între kare celă dăne ărmă zăe: „Pîara nă este îndatorată kătre Ploartz de kăță kă sșă dăřă [nemkəmă] anălă de nată miă galbeni. Aveată traktată sșb-ăkrissălă lăă va adăoga între țele-l-alte la kolekngisnea Astărsălă.

(Traducătorulă).

Acestă Bogdană Vodă era srită mi avea nsmăi un o-
 Chronolog. } kîs. Elă verîndă întră însorigire ne Elisabeta sora
 Polonă }
 și locală. } repelă Poloniei Aleksandr, ea n'a priimită din ka-
 ssa slăgeniă lăi, mi regele i-aș răsunsă kă mămă ei nă o
 lasă a se denărta de ea. Nă tîrziă mărîndă mămă ei a tri-
 misă Bogdană earămi să țeară ne Elisabeta; dar mi atăru
 la refăsată atită Aleksandr kîtă mi sorăsa. Konsiderăndă
 refăsată ka insultă, Bogdană îndată înă adăns omțirile, in-
 tră în Pokărgia, mi găsîndă țetăgile țără omțiri, îndată aș
 nășă stănînire ne ea. Polonii, nenstîndă sferi asemenea
 nerdere îndată aș nlekăț kă nată mîi de Rămî năimigă, mi
 dăns țe aș lăată nrovingia îndărtă mi aș gonită negina
 omțire Moldoveană țe răsăseșe surs năz, aș intrată în
 Moldova mi aș mărdată țeara nînz la Botomană. Moldoveni
 renezîndăse asămra loră, îndată i-aș risimă mi aș mîrăș
 dăoi Generali robă, kari adămi fiindă înaintea lăi Bogdană
 Vodă așta fi osîndi la moarte. Așemă Generali fiindă
 kă era nîmte nersoane foarte însemnate mi din familiă str-
 lăvite, moartea loră kasă o întristare generală în toată na-
 țisnea Polonă. De așea surs răsăsnare, în kărîndă intra-
 rz Poloni în Moldova mi așngîndă nînz la Xotin aș lăată
 țetatea așasta kă mară nlerderă din nartea Moldoveniloră mi
 Mahovie } a șuisă kiară ne Pîrkălabă de akolo, în kîtă Xat-
 Varovaki, } mărănlă Kornavă abia aș skănată din mîna loră. A-
 istoriei }
 Polonă. } tsășea mîrîzîndă măr mălgă boeri în robie mi adă-
 kîndă la Kameniga, le-aș țeată kanetile la togi în fărca
 resăsnări loră nentă nsmigă dăoi generali Poloni. Dăns a-
 șea Bogdană Vodă aș trimisă la regele Aleksandr solă ka
 să fakă năze, țerîndă de a treia oară ne Elisaveta de so-
 gie. Dar solă s'aș întorsă țără de nîvă ună resăltată, fiindă
 kă Aleksandr înbolăzîndăse de naralisie a mărîță, mi în
 loksă s'a nsmăț fratele seă Zigmnoș, mîrîșinele Ardealsăi ').

- 1). Dăns așestă faktă, astorîșă țreze kă vederea a năne în mîrșă isto-
 riă ună răsăolă țe măr avă Bogdană Vodă kă Radă, Domnăș gərəi
 Măntenemă. Așestă răsăolă este năarstată de kronikari Poloni, dar
 nă este îndoeală kă a șmată; kășă Kronikariă Moldovei, Șreke, a-
 rată kiară data lăi la anăș 1507, Okt. 28. Bășl'a așasta s'a ță

Bogdan¹ Vodă trimise mi ketră Zigmond² să sear³ ne sorăsa; dar întîmînînd⁴ mi de astă dată refu⁵, în anul 1510 îmi adăru⁶ omîrile toate, mi intră caru⁷ în Polonia ka s'îmi resbu⁸: trekindă Nistră⁹, a jăfăit¹⁰ toată Kamenigă, mi a trektă¹¹ srb fckă¹² tôte Podolia; ajungînd¹³ năru¹⁴ la Liôv¹⁵, cetatea ayeasta nă¹⁶ să nstă¹⁷ o lă, dar toate vele-l-alte de mîrî nrejsă¹⁸ le să răsă¹⁹ din faga nămîntă²⁰. De akolo să lăsată²¹ mi srb klonotă²² mare, ne kare adskînd²³-lă la Moldova kă²⁴ întăru²⁵erea sa, l'a năssă²⁶ la Mi-²⁷ tronolia Săvevi. Totă de odă²⁸ robîndă²⁹ mai mslgi³⁰ boeri mi năonoră³¹ de rîndă³², i-a amezată³³ în mai mslte nărgi³⁴ ale Moldovei. Zigmondă³⁵ dăru³⁶ ayeasta a înven³⁷tă a se gătă³⁸ ka să treaktă³⁹ în Moldova kă⁴⁰ omîrî⁴¹ Polone mi Ră-⁴² semti, dar fratele srb Vladislavă⁴³, regele Œngariei, a trimisă⁴⁴ la elă⁴⁵ soli ka să-lă⁴⁶ îndemne a se îmurska kă⁴⁷ Bogdană⁴⁸ Vodă, adskîndă⁴⁹-i aminte strikăvîsile⁵⁰ vă a sferită⁵¹ fratele srb Albrectă⁵² de la Stefan Vodă⁵³ mi kă⁵⁴ interesă⁵⁵ vore ka să se îmnavă⁵⁶, kă⁵⁷ dă⁵⁸ de asemenea răsă⁵⁹ ar slăbi srb s'ar năstii⁶⁰ Moldova, kare este sentinela Polonei în ketră Otomaniloră⁶¹, atănu⁶² gëara sa ar rămînea⁶³ deski⁶⁴ desure tôte nărgile la năvîlirile Tărgiloră⁶⁵ mi ale Tătariloră⁶⁶, mi mîrî sîmare mi Œngaria. Zikmondă⁶⁷ însă⁶⁸ nă⁶⁹ askeltă⁷⁰ konsiltirile fratelă⁷¹ srb, vî, fiindă⁷² kă⁷³ se afla bolnavă⁷⁴, dete ordine lă⁷⁵ Nikolae Kamînegki Voevodă⁷⁶ Krakoviei, karele era Katmană⁷⁷ generală⁷⁸ ală⁷⁹ Polonei, ka să se nrenare⁸⁰ nentră⁸¹ cîndigisne în ketră⁸² Moldovei.

Amă⁸³ dă⁸⁴ nlekăndă⁸⁵ Kamînegki mi trektăndă⁸⁶ Nistră⁸⁷, a înven⁸⁸tă⁸⁹ să⁹⁰ ară⁹¹ mi să⁹² nrade⁹³ gëara, dă⁹⁴ntă⁹⁵ndă⁹⁶ distriktele Chernăgi⁹⁷, Doroxoislă⁹⁸, Botomanii⁹⁹ mî¹⁰⁰ Xotinsă¹⁰¹, ajungîndă¹⁰² mi kîar¹⁰³ năru¹⁰⁴ la Săveava. Bogdană¹⁰⁵, aflăndă¹⁰⁶ se nrenarată¹⁰⁷, (fiindă¹⁰⁸ kă¹⁰⁹ dă¹¹⁰ întăru¹¹¹erea sa dîn Polonia dedese dă¹¹²mslă¹¹³ ostăniloră¹¹⁴ nentră¹¹⁵ ernatekă¹¹⁶), a emi¹¹⁷tă¹¹⁸ din kanită¹¹⁹

kă¹²⁰ la movla Kăeata, kă¹²¹gă¹²² Rimnikă¹²³, mi viktoria a fctă¹²⁴ a lă¹²⁵ Bogdană¹²⁶. Œnă¹²⁷ Kă¹²⁸lgă¹²⁹ Maksimiasă¹³⁰ atănu¹³¹ a stată¹³² mîslă¹³³rtă¹³⁴ de s'ă¹³⁵ îmurskă¹³⁶ Domnii Romă¹³⁷nă.

mi a învenită a adona omîire. Iar Polonii, după ce aş batut mai multe zile, cetatea Sucevei fără a o putea lua, lăsînd mîinînză k Bogdan Vodă nă e acolo mi temînduse de vre o kărsă, aş abandonat assediul mi aş învenită a se retrage k mînzile mi k robii ce mînsese. Dar ne kăndă trecea Nistrul mi trekasă jumătate din omîirea Polonii, s'a renenită o ceată de Moldoveni asupra omîirii ce rîmăsese dînkăvi de rîş: s'a făktă o bătălie krentă mi tîrbată din ambe părşile, mi fiindă k Moldoveni eră foarte năgîni s'aş învinsă de kătre Poloni mi s'aş plekată ne fugă. Atunŕi între algi mîzonieri s'aş mînsă mi kîgi-va boeri, dintră kari cei mai însemnăgi aş fostă Postelnikslă Kîrjă, fratele s'ă Medelniversslă Stefană, K s'ערב Patrivi Doroteiă, kari adskînd-se înaintea lăi Kamenegki, aşeste a ordonată de lă-aş tîiată kapetele zikîndă k ast-felă fîcea mi tatălă lăi Bogdană Vodă k mîzonieri Poloni: dar tîerea kapeteloră se făktă k sekşea ear nă kă sabiea.

Întorkînd-se Kamenegki învingătoră din Moldova, kă multe mîzi mi mîzonieri, aş gîsită ne rege la Liovă foarte bolnavă. Atunŕi aş venită earşii soli de la Vladislavă regele Œngării, mîzlovitori kă s'ă se făktă s'ăve între Zămonă mi Bogdană Vodă. Soliea aşte dată resmî, năvea se făktă kă kondigîsne kă Bogdană Vodă s'ă întorkă togi mîzonierii, s'ă năsteaskă keltăelile reshăisli, mi strikăşisnile: aş făktă în Podolia mi Răşiea, ear regele Poloniei aşemînea s'ă întorkă mîzonieri mi s'ă năsteaskă strikăşisnile: aş făktă în Moldova.

În anulă 1510 Betgerei Xanşlă Krimeii a năvălită de a dată kă o mălgîme de Tătari mi intrîndă în Moldova mîntrei lokeri, a mîdată geară de la Orşei mi mîntă la Dorohăi, mi a dată fokă mi orămsli Iamî. Bogdană Vodă, aşdăndă-mi omîirile, a batută ne Tătari în mai multe lokeri mi i-a învinsă în kăţă aş fugită din geară fără a putea lăa năvi robii năvi mînzile ce făktăse, mi dăkîndă ne Xanşlă loră foarte răş rînită de s'ăgeată, în kăţă neste usgîndă aş mîrită.

La anulă 1511 a mîrită mi Doamna Mariă, mîma lăi Bogdană Vodă mi fiika lăi Radă Vodă celă Mare, Domnslă gî-

ri Măntenământ, ne kare aș înmormîntat'o la Mănzestirea Păst-
niî lîngă soglîș ei Ștefanș Vodă.

În așestamș anș eargămî aș năvîlitș Tătari din Krimea
mi aș intratș în Moldova; darș ne kîndș se gîtea Bogdanș
ka sș meargș asșura lorș, Tătari asșindș kîmș kș algi Tă-
tari Nogaî aș năvîlitș în Krimea mi o pradș, aș năvîlitș
eksnedigîșnea lorș mi s'aș întorsș).

La 1516 aș mșritș mi Vladislavș regele Ţngariei, rē-
mîndș momtenitorîș fișlș seș Ludovikș, su vîrstș de zecș ani.
Îar în anșlș 1517, dșrș o Domnie de doi-sure-zecș ani mi
nosș lșnî, a mșritș Bogdanș Vodă în oramșlș Xsmî, de unde
fș transportatș mi înmormîntatș la Mănzestirea Păstnei lîngă
mormîntșlș tatșlșl sșș.

DOMNULU XXI.

Ștefanu Vodă V, prenumitș celū Tēnērū.

Așesta a fostș fișlș lșî Bogdanș Vodă, kșrștîndș tro-
nșlș prin momtenire mi alegerea Boerilor. În alș
doilea anș alș domniei lșî elș s'a dșș kș teate nș-
terile sale asșura Tătarilorș, kare intraserș în ȝea-
rș mi jefșea sșbș Albșgerei Xanslș lorș mi i-a risinitș kș
mare pagșbș.

Așestș Ștefanș Vodă fiîndș Domnș kșrdș mi vîrstș-
torș de sînge a tșeatș ne Xatmanslș Arbșre înmreșnș kș
doi fiî nevinovagî, Teodorș mi Nikita, sșb kșvîntș kș l'arș
fi aflatș în viklenie. Boerî înșrșlmîntîndș-se de așestas'aș
ridikatș kș toȝi asșurș-î în revoltș fșȝimș. Bogdanș Vodă
însș ridikîndș noporșlș asșura lorș i-a înmreșntiatș mi a

1]. Astorîșlș aștea nș înșeamșz sșș fantș. Kroniclele Moldovei sșrșș kș
în alș zecșlea anș alș Domniei lșî Bogdanș la 1514 fevruarie 27, a
venitș sșș aventurariș ansme Trifailș kș oaste Ţngșreaskș, zikîndș-se
a fi fiș de Domnș mi voîndș a dșștîșa ne Bogdanș. Moldovenî l'aș
îmreșratș la nođș în joș de Vaslșș mi mînzîndș-lș viș l'aș dșșș
înaltea lșî Bogdanș mi i-aș tșeatș kanvîș.

fugită fie-kare înkstr'o nstee. Dintre Boeri rebeli nsmăi nos-telniksl̃s IIIarne a fsgit̃s în Polonia, iar cei mai mslgîi kzsind̃s în mîna lsi Stefañs Vodz, li se tzearz kanitile în tîrgul̃s Românsisl̃; între viktime se înseamñs Kosteas Pîrkz-labsl̃s, Ivamka logofstsl̃s mi Sima Vistiersl̃s.

La ansl̃s 1526 Stefañs Vodz a intrat̃s în geara Rom-neaskz k̃s oaste în ajstorisl̃s lsi Teodosie Vodz fizl̃s lsi Neags Basarab̃s mi a ankisl̃s seș Pîreda în kontra essr-naturalsl̃s Radz Vodz; dar ajungznd̃s nînz la Tîrnoṽs mi as-zind̃s de moartea lsi Pîreda mi de fsga lsi Teodosie Vodz, mi-tet̃s de o datz de venirea lsi Mexmet̃s Beiz de la Nikoziql̃s k̃s omtiri, s'a întors̃s în Moldova nredznd̃s loksrile ne sn-de aș kzkatk̃s.

Intorkindz-se natrs mił de Tsr̃sl̃ din Polonia, mi ko-borindz-se nrin Moldova, le-a emit̃s Stefañs Vodz înainte mi lovindz'l̃ ne Valea Pîrstsl̃s, atîta de tare i-a sferimat̃s în kzt̃s megiał aș nstet̃s skzua de moarte. El̃s a fizk̃t̃s mi traktat̃s de nare k̃s Zikmoñs regele Poloniel̃, stînkznd̃s în-tre el̃ k̃s Polonił s̃s noat̃s faze negoz̃s în Moldova k̃s toa-tz libertatea, mi Moldovenil̃, așeminea în Polonia.

În ansl̃s 1526 a intrat̃s mi Sultanzl̃s Suleimañs al̃s III în Ţugaria, mi kzsind̃s regele Lsdovik̃s în r̃sahol̃s, Tsr̃sl̃ aș stînkznd̃s Buda mi alte cet̃zîl̃. Ţugarił s̃s nsmiț̃s de odatz în loksl̃s lsi Lsdovik̃s ne Ioañs Zanolica, kapale, batandz-se k̃s Tsr̃sl̃, a kzkatk̃t̃s Buda îndzr̃t̃s. Dar mai ne armz, îngelegzndz-se Ţugarił k̃s Mariaa soqiea regelsl̃ svis̃s, aș alec̃s rege ne Ferdinand̃s I. Duzs așeasta înss Ioañs Zanolica, k̃s ajstorul̃s lsi Sultanzl̃s Suleimañs, iars-mi kzkatz tronsl̃s Ţugariel̃, mi Ferdinand̃s, se destit̃tz.

La ansl̃s 1530 Stefañs Vodz, afzndz-se în cet̃atea Xo-tinsl̃s, de odatz m̃sri, înveninat̃s de însam̃s Doamna sa, kare ne mai nstee așf̃eri at̃ta vsr̃sare de sngz omenesk̃s 1).

În intervalsl̃s așeasta a marit̃s mi Zikmoñs regele

1). Ne mîit̃s d̃uzs ve date Autorizl̃s înseamñs moartea lsi Stefañs la 1530, kznd̃s kronizile Moldovei ousz̃s la 1527.

Poloniei, rãmzindã la tronul sãu mãmtenitorã Augustã Zikmonã.

DOMNULU XXII.

Petru Vodã, prenumitã Rareșu.

Dunã mórtea lui Ștefanã Vodã, adunãndu-se boeri, aã alesã Domnã pe un Petru numitã Rareșu, koborãtorã din sãmînga lui Ștefanã Vodã uelã mare. Pe atuncea aflãndu-se în Polonia mi Ioanã Zamolia, karele de kãrindã se distitãse dune tronulã Ungari, urekãm s'a zisã, a trimisã skrisori lui Petru Vodã, rãgindãlã ka sã meargã în kontra regeliã Ungariã Ferdinandã, mi promigãndãlã kã, de se va restabili elã ne tronã, fi va da cetatea Bistrigiei mi alte lokuri din Transilvania, înverinate kã Moldova. Dunã aueste îndemnãrã, Petru Vodã a intratã de doazã ori în Transilvania fãrã immedikare mi a jefãit'o, prinãndã mi mai mãlgi din boeri robã. De mi Ferdinandã dunã aveasta a trimisã akolo omtiri de amãrare, dar Petru Vodã a intratã mi de a treia oarã mi sfãrãmindã omtirea numitã, a isatã cetatea Bistrigiei, în kare a mi nesã Isuravnikã, mi anol s'a întorsã adãkãndã kã sine mãlte mãlã.

D. Chr.
1550.
Dupe
akronicele
cale gi
Polona.

Ssmegãndu-se Petru Vodã în viktoriile kare le-a kãuatãtã în kontra Ungurilorã, a sokotitã kã norokulã fi va fi totã d'asna în ajstorã. De aveea a trimisã soli kãtre Augustã Zikmonã regele Poloniei, uerindã sã'i întoarkã numitãlã Pokãgiei, ne kare ilã vãndãserã strãmomilorã sei regii de mai nainte al Poloniei. Soli, întorkãndu-sã fãrã de niãl unã rãsunãsã, Petru Vodã, amrãsã de mãmie, fãrã a nerde vreme, a strãsã oaste mi intrãndã în Polonia, a mãdatã mi a arã Kolomea, Sneatinã, Tismeniga, mi alte orame mi sate mãm la Xaliviã; dunã kare, lãsãndã oaste de narã în Pokãgiea, s'a întorsã îndãrãtã trismãstorã. Kam a isatã mtiire deamre aveasta Augustã Zikmondã, îndatã a trimisã ne Katmansãlã Tarnovski assura Pokãgiei. Totã de o datã mi Petru Vodã, asãndã de venirea Polonilorã, a trimisã ina-

nețutăt omțiri, a intratăt în Podolia mi aș răsuzndităt în locăt lokăt fokăt mi sabie. Regele Poloniei trimite îndatăt nămeroase omțiri asuzna lăt; dar astă dată Polonii se învingăt, nierzăt o mslgime de oamenī, mi Petrus Vodă se întoarce kă o mslgime de robī mi nrăt.

Atuncea regele Poloniei a skrisăt la Konstantinopole Sultanslăt, nlungându-se de daznele țe ū fazea Petrus Vodă. Sultanslăt Seleimanăt intră kă o mslgime de omțiri în Moldova, lăkră țe vărzndăt Petrus Vodă mi nebizzinzdese a se onănă, a trektăt în Transilvania mi s'a retrasăt în cetatea Ciiveslăt¹⁾. Sultanslăt kă omțirea sa a înaintatăt nrăt la S-

- 1). Cetatea Ciiveslăt din Transilvania, era dată de regele Matecamăt lăt Stefanăt Vodă țe lăt Mare, dază țe se înmăkase amândoi; mi, la ori țe întămălare grea, în cetatea azeasta se retrageăt Domnii din Moldova kă familiile mi averile lorăt. Iar desure trezerea azeasta a lăt Petrus Raremăt, astfelăt skrie Kronikarslăt Șreke: „Vărzndăt Petrus Vodă kă l'ăt înmăresratăt vrăjmanii de toate nrăgile, mi ai cel l'ăt nrăzăt togī, lăsatăt skaznslăt, mi s'ăt datăt sură mngi, sude kă noșkzndăt kă nivi akolo nă se va nătea mltai, aș sokotităt să treakă la țeară Ŋngreaskă. IIII ama afzndă-mi kalea deakiaz urin țargăt urin Piatră, aș trektăt nre lăngă Mănzătirea Bistriții, mi lăzndăt se kă să noată țevamī odixni în mănăte de asuzna Mănzătirii, vărzătăt kă sntăt rois din toate nrăgile înkonjzrată Mănzătirea kă s'ăt noată nrinde. Deși kănoșkzndăt elăt azeate, aș înkzlekatăt nre kalăt, mi singerăt aș fagtăt să rălădseaskă, în 18 zile Sentemvrie, intrandăt în mănăte într'adănkăt. Fără drsmăt, fără novagăt, aș datăt la strințori kă azele, de nă era nivi de kalăt nivi de nădestră; țe l'ăt kăzătăt a lăsa kalăt. IIII ama în mēse zile învălsinzdă-se urin mănăte, fărzndăt mi trădităt aș nemerităt la sntăt nrăzăt în joșăt, aș datăt de nimate neakari, karī daka l'ăt lăsatăt seama kă dragoste lăt aș nrimităt. Eară Petrus Vodă înfrikomzndă-se de el s'ăt suslămăntatăt; eară el kă jărmăntăt s'ăt jăratăt înaiote l' ksmăt kă ū vorăt ū kă drențate, mi nimikăt să se teamă. Eară elăt le-ăt datăt lorăt mēnte-zevi de galbeni bani de aurăt; mi vărzndăt el galbenii kă bskrie l'ăt lăsatăt mi l'ăt dășăt la otakăt lorăt, de l'ăt osnzatăt kă nrăine mi kă nemte frintăt, oșuzgăt neakzreškăt de țe mănka mi el. IIII daka aș înseratăt l'ăt îmbrăkatăt kă xaine nroaste de ale lorăt, mi l'ăt datăt komznakăt în kanăt, mi l'ăt akosăt la Ardealăt. IIII fiindăt oaste Ŋngreaskă de streajă la margine, l'ăt întrebătăt nre dănmii țe oamenī sântăt; el aș zisăt: Sentemăt neakari. IIII ama aș trektăt nrin streaja Ŋngreaskă, mi niminea nă l'ăt kănoșkzntăt. Deși neakarii l'ăt dășăt la

Iar onorabilii înmormântându-se în toate mormintele de frate Târnălor, Arzierași mi boierii s'au adunat la un sat de lângă Suceava, numit Bădărași mi, sfătuindu-se, au găsit că cale să trimite soli la Saltanul, ce se afla la Suceava, să-l arate că țeara nu e vinovată cu nimica mi că se roagă să le dea altă Domnă. Saltanul miimindu-l că mare îndrăgine, a rândosit Domnă ne fidele lui Aleksandru

„Kasa unui Boier Ţigăreacă, care au fost având unieunghi mare cu Petru Vodă; mi nre Domnă nu-l au află akas, numai nre jumătate la; mi nre taină surseră ei de Petru Vodă, că dragoste „l-au miimă la kasa ei, mi l-au fidele omăgă. Eău au voinică „tre-sine ce fusese anodă la Petru Vodă, miilejindu-se intr'avele sată, „fidele akasat mi eiă dintr'avele răsăgă, fi surseră la de nekară „avele ce venise din munte, mi miimă eiă cu Petru Vodă au intrat „in mungă, mi nimica de dănele nu se utie, mi kăgetandă intră ini- „ma sa, kumă ară nreă ingelege ceva de Domnă s'ă, au mersă la „nekară s'ă i nrebe; mi daks l-au vzele indat au kănekată nre „Domnă s'ă Petru Vodă; mi au kăsat de l-au sursată nreărele. „Atunce vzeandă Petru Vodă nre kredincașă s'ă sa, mite s'ă bu- „kărată mi s'ă mungăsată, mi multe kăvinte de taină l-au vorbită, „mi imblănzindu-se inima au adormită nreăntelă. Niri s'ăbavă mite „fidele, nreă a odixi Petru Vodă, ear aveă jumătate au gătă „leagă numai că avele anodă, mi au mersă nre lokă fars de „drumă, nreă au sosită la kasa unui Boier Ţigăreacă, care mi avele „era nreăntă la Petru Vodă, mi avele daks l-au vzele, că dragoste „la miimă mi l-au omătată, mi indat, l-au gătă leagă cu mēe „kal, că lokă de s'ăbavă nu era. Că dia s'ă nreăse de veste o- „stea ce era la Stroeă Ţigăreacă, kumă Petru Vodă au trekată nre- „tre dănuș, mi nu l-au kănekată, mi s'ă nornită dănuș dănele a'ă „verka ka s'ă nreă ajunge. Fi Dăneleș avele ce i okărsitoră „tărsoră zelă ce i se roagă cu kredincașă, au akănerită ne Petru „Vodă, mi l-au dată kale deakă; mi mergandă cu nevoingă au sosită „li Ţigă, mi s'ăbavă in răsărită soarele, Sentemvrie in 28, au „intrat Petru Vodă in setă Ţigă mi au fidele nreăle. Eău au „ce lă gona din s'ă vzeandă că au kăndită Petru Vodă dinain- „tea loră, s'ă intăre inanoi. Akolo nreăgere mi tăngire era de „Dăne sa Elena mi de fiă ei de Ţigă mi Stăfăniș, mi de fiă „sa Ekeșă, mi de algi kășă, nreă mite akărsă ce le venise „sursă-le, miimă-se de kă nreă au kăsată la stă nreăneș. „Dei Petru Vodă au intrată in Biserica de s'ă fidele, miimăndă „la Dăneleș că l-au s'ăbavă din mite vzeandă ei.”

Vodă Stefană, după care s'a întorsă. Iar Petru Vodă, azeasta, evindă din Transilvania mi mergândă la Konstantinopol, s'a îndreptăgă kătre Săltană mi aă kăpătată ertare.

DOMNULU XXIII.

Stefană Vodă VI.

Azeasta proklamăndă-se Domnă ală Moldovei totă prin Săltană Săleimană, 'l-a akompaniată la întoarcere { D. Chr. 1589. Chronolog. Tîerei. pănă ce aă trekătă Dănegea. Kă nămirea sa mă- rindă-se tribătă ansală pănă la zece mi galbeni, după kotăreă Săltană, a însăgăinată deăra kă mălte birăi.

Pe lăngă azeatea era mi fôrte vărătoră de sănge; a săisă mălii oamei mi a tăeată kăpă-va kiară kă măna lăi. În zilele azeastă a fostă mare fômete în deăra, din kăssa lăkăsteloră kare mănkă tôte semăntărele pănă în faga pămăntăi¹⁾. Dar după doi ani de domnie, kăpă-va din boeri mi anăme Găneutii mi Arbăreutii, Logofătă Troto- mană, Mixă Xatmană, mi algi, ne mai nătăndă săferi tîra- niile lăi, aă komulotă mi l'ă săisă kiară în kamera sa de nôte, în cetatea Săcevi.

DOMNULU XXIV.

Alecsandru Vodă III, Cornea.

Dăpă săiderea lăi Stefană Vodă, boeri adăpăndă-se aă rădikătă Domnă ne să Kornea Portară karele era { D. Chr. 1540. Dupe chro- nice locale. omă din neamă prostă mi servă pe lăngă Mixă Să- tară. Azeasta ajăngăndă a se face portară ală ce- tăgi Săceava, kăndă s'a făktă Domnă s'a nămită Aleksan- dră Vodă. Răspăndindă-se mătirea kă Săltană Săleimană

1). Din kăssa azeastă Domnă rămase kă nămele de Lăkăstă Vodă.

(Traducătoria).

Venea s'z trimișz eazmî Domnș ne Petru Vodz Rareș, Aleksandru Vodz a scris lș Ferdinandș regele Ţngariei rșzrândz-se s'z dea ajstorș în kontra inemikslș seș. Sșltanșlș azzindș de korespondingele azestea ale Domnșlș kș regele Ţngariei, a grăbitș întzrireaz lș Petru Vodz mi l'a trimisș kș s'z Ibroxorș mi kș omțire ka s'z lș ameze ne tronslș Moldovei, Mixș Sșrtars mi uez-l-alfi boeri, îngelegzndș de azestaz mi îngrijzndz-se de rșzbunareaz lș Petru Vodz, aș zvisș ne Aleksandru Vodz dzșz kște-va lșnî de domnie, dzșz kare s'aș dzșș întrz întzmninareaz Domnșlș uez veneaz ¹⁾.

A doa domniă a lui Petru Vodă Rareș.

Petru Vodz, trekzndș Dșnzrea ne la Brșila ka s'z vie
 D. Chr. 1540. } în Moldova, akolo i-aș emitș înainte mi boeri sșre
 Chronolog. } întzmninare. Elș, mtiindș viklenieaz mi smiritșlș lorș;
 Tzarel. } de trzdzare, mtiindș kș azemțieaz zviseserș mai în-
 tșlș ne Stefanș Vodz, mi apoî ne Aleksandru Vodz Korneaz,
 a pșșș de le-a tzeatș kanetele ²⁾). Dșnz uez aș venitș la
 skaznșlș seș în Sșzeazvaz, a priimitș ordiș de la Pzrtz ka
 s'z între în Ţngarieaz, kș kare Tșrșlș aveaz rșsboiș. Petru
 Vodz, impresnz kș Radz Vodz Paisie din gearaz Romșneaz-
 skz, aș trekștș în Ardealș mi a fșkștș mari strikșzșnî; dar
 fșkzndz-se naze între Tșrșlș mi Ţngari, s'a întorsș indz-
 rștș în gearz.

Dșnz azestea Petru Vodz a ziditș monastireaz Po-
 brata, Moldovigaz noșz, monastireaz Dobrovșzș mi monasti-
 reaz Rîmka; a lșkratș mi la monastireaz Kirrieazvaz mi a mai
 fșkștș mșlte biseriș de niatrș la Bae, la Xirșlș mi în alte
 pzrșl. Elș întrz tôte a imitatș ne tatșlș seș, atștș în blșnz-

- 1). Vornikșlș Șreke zive kș Aleksandru Vodz aș emitș kș oaste înainte lș Petru Vodz, mi kș azestaz priinzndz-lș i-aș tzeatș kanșlș întrz Mșrkari în lșnaz lș Fevrzarie anșlș 1541.
- 2). Nșmal Mixș Xatmans, Logșfștșlș Trotomanș, Krasșemș mi Kozmaz fșrz tzeapî de Petru Vodz.

(Traductoriulș.)

dege, kətš mi in drentatea jədekəgilorə, kətš mi in askəltareə strəmbətəgilorə. Dar dšne mēnte anī din a doša Domnie, a mšritš mi s'a imorməntatš la Mənəstirea Pobrata, ləšəndš doī fi, lliamš mi Stefanš.

DOMNULU XXV.

Iliaşu Vodă III.

În sarma morgei ləi Petre Vode, boeri aš rədikatš la tronslš gerei ne fiislš seš lliamš, kə konfirmarea mi a Porgei Otomane. Avesta a fostš bətšiosš ka mi tatšlš seš, kəvī, ləntəndəse kə Poloniū, a şvīš ne Xatmānslš Varting. Pe ləngə aveasta, intrəndš în Transilvania dšnə ordinslš Porgei avəndš mi omīri tərçemī, a fəktš marī strikəvīsnī mi nrədvīsnī. Dar, dšnə treī anī de domnie, anlekəndš-se la legea ləi Moametš, a lərdatš kredinga kremitineaskə mi s'a dšš la Konstandinopole de s'a tərçitš. Ajəngəndš insə la infisigə ne ləngə Səltānslš, mi-a fəktš rivali, kari l'aš nrətš kə nə nrəzente rəndselele kredingel Otomane; dšnə kare Səltānslš Səleimanš a ordonatš de l'aš şvīš ').

DOMNULU XXVI.

Stefană Vodă VII.

Tərçindš-se lliamš Vode, Pōrta, dšnə çererea boerilorə, a rəndsitš Domuš ne fratele seš çelš mai jə-ne Stefanš. Avesta dintrə inçenitš s'a arətatš forte drentə, bləndš mi generosš, in kətš a mtersš din memoria sənəmilorə seī reaoa rənətvīçne a tərçitəslə seš

- 1). O rektifikare. — Kronizele gerei, niçi nentə lliamš Vode niçi nentə fratele seš Stefanš, nə vorbeakš de *Konfirmarea Porçei*. Iliaş ne timnslš avesta alegerea Domnislə se fəçea de katre boeri.

(Traducătorulū.)

frate mi a învîțîș memoria cea bînz a fratelui seî Raremîș. Avesta a alsngatîș din dearg ne togi ereticii, în kîțîș mîlgi din ei, pentru ka sî pîțîș rîmînea, s'aș botezatîș. Dar mai tîrziîș s'a dedatîș la mare desfîrnare, strikîndîș în tîte zilele feziore, mi violîndîș femeî mîritate. Boerii, ne mai pîțîndîș sferi fantele lîi cele mîrmave, s'aș komplotatîș mi l'aș sîisîș sîb kortîș seî, dînz trei ani de domnie.

DOMNUL I și XXVII.

Alecsandru Vodă IV, Lăpușneanu.

Boerii, kari aș sîisîș ne Stefan Vodî, îndatîș aș prokîe-
 matîș Domnîș ne sîș ôre kare ce se nîmea Joldea.
 D. Chr. 1557. } Dar algi boeri, emigranî mai dedemsîțîș în Polonia,
 Chronolog. } viîndîș de akolo kî omîre, aș prokîematîș Domnîș
 a Tîerei. } ne Stolnikîș Petrea, pre kare l'aș prensmîțîș Aleksandrîș
 Lîpîșneanîș; iar, ne Joldea prinzîndîș-lî viîș, l'aș tîeatîș na-
 sîș mi l'aș înkîșîș într'o Mînîstîre. Aleksandrîș Vodî dî-
 nîș aveasta s'a însîratîș kî Rîksandra, filka lîi Petrîș Vodî
 Raremîș ¹⁾ kî kare a fîkatîș doi fîi, Petrîș mi Bogdanîș.

Kîtrîș alîș vîncelea anîș alîș domnîet sale sîș Desnotîș
 Vodî, intrîndîș kî omîrî Polone, a venîțîș asîupra lîi. A-
 leksandrîș Vodî, fiîndîș nenregîțîș pentru rîsboîș, fîrîș pî-
 terî analoge, pîrîsîțîș de boerî, a fîgitîș mi a trekîțîș la Kon-
 stantinopole. În domnia sa însî elîș a zidîțîș Mînîstîrea Sla-
 tîna mi Pîngîrîgiî,

DOMNULU XXVIII.

Despotu Vodă Iacobî.

Aveștîș Desnotîș Vodî Iacobîș mai nainte se nîmea Va-

1). Aveasta fîșese logodîțîș kî Joldea Vodî, karele fî mîrîșîș tokmai kîndîș
 se gîtea de nîntîș.

silie. Ţniţ zikş kş era din insola Samos, algiţ din
 insola Kreta; dar mai probabilş este kş era din Ser-
 bia, şnde, fiindş gramatikş ne lşngş şnş strşnenotş
 alş Desnogilorş Serbiei şe se trşgeaş din familia
 şmperşteaskş a Romanilorş, a şsratş dşnpş mórtea aşestşia
 dokşmintele familiei, Dşnpş aşeasta, dşkşndş-se la Arxidş-
 cele Asstriei Ferdinandş, karele era mi rege alş Ţngariei,
 ş'a infşgimatăş, nş ka gramatikş, şi ka Kneazş koborştoriş
 din familia Desnogilorş. Kş asemine şmşelşvşşne elş kş-
 nşţş ajstoriş de omşiri mi de la Ţngşri mi de la Poloni,
 mi intrş în Moldova, şnde bşţşndş ne Aleksandrş Vodş, şlş
 sili şş fşgş la Konstantinopole. Dşnpş kinsrile kş kare a
 kşnştatş domnia, ast-feliş a mi gşvernato; a şnkşrkatş gea-
 ra kş birşri mari; a desnoeatş şşnteles biserişi mi, lşşndş
 vasele sakre mi ornamentele ikónelorş, a fşkşţş banş, kş
 kari nlştea lefele ostamilorş şe aşşnase ne lşngş sine; mi
 din monetele şe bşţşse, a trimişş mi Sşltansşlş ménte miş
 galbeni. Boeriş, ne mai nşşşndş şşferi de la şnş timnş ne-
 legişirile mi rşşţşşile lşi, aş organisatş ne şşb mşşş omşir-
 re mi aş trasş în partea lorş mi ne Xatmansşlş Tomma, ka-
 rele se afla desşre Nistrş kş omşire. Konşşşşşşşşnea se fş-
 kş atşţş de sekretş, în kşţş Desnotş Vodş nş şimşi nimi-
 kş nentrş ka şş se gşteaskş şş o şntimşine. Dar kşndş
 komşilotsiş se dete ne fagş, Desnotş, ne de o parte şerş a-
 jstorişş regeliş Poloniş, iar ne de alta se şnkise kş omşir-
 rea sa nşşimţş în Ţetatea Sşşveşl. Xatmansşlş Tomma bş-
 ţş mai şntş ne generalsişş Polonş Vinnoveski şe venea în
 ajstorişş lşi Desnotş; dşnpş aşesta, prokşemşşndşse Domnş,
 nşşmi aşşşra Sşşveşl. Akolo atşta se ştrimştori Desnotş,
 în kşţş emi mi kşşş la nişşşşrele inemikşşlş seş. Dar Tom-
 ma şlş şşişo, fşşş a i da nişş o aşşşltare, dşnpş o domnie de
 doi ani.

DOMNULU XXIX.

Stefană Vodă VIII, Tomșia.

Aveștă Ștefană Vodă nu avă lungă domnie. Părta, D. Chr.
1564.
Chronolog.
Tieret. } înmăștiungându-se desure cele întămlate, a rânduie
îndată Domnă ne Aleksandru Vodă Lăpușneană,
karele se afla la Konstantinonole, trimigându-lă în
peară kă omțire țărceaskă. Ștefană Vodă Tomșia, neavându
destăle nștere kă să se omșe, a fșgită în Polonia, dșnă o
skșrtă domnie de doșă lăni ¹⁾.

A doa domniă a lui Alessandru Vodă Lăpușneanu.

Aleksandru Vodă, viindă de a doăa ôră în Moldova D. Chr.
1564.
Chronolog.
Tieret. } kă domniea mi nșrtându natimă ne boeră nentrs ne-
kredinga țe-î arătasem în țeă dintăi domnie, a vșr-
sată mătă sșnge. Dșnă țe s'a amezată ne tronă a
kiemată la o zi însemnată tôte boerimea la karte, mi akolo
îndată se înkiseră șmile, mi sbiriă Domnșlă omorșră 47 de
boeră mai însemnașă, afară de alșăi mai mișă ²⁾. Din kassa
aveasta s'a înmăștiată tôte peara, mi aș rșmasă țețșgile
desherte ³⁾, afară nșmai de Xotină. În aveastă țețate află-
dă-se Domnșlă mi bolnșvindă-se de môrte, a țeștă sș-lă
kșlșgșreaskă, lșkră țe s'a mi fșkștă; dar dșnă țe s'a în-
drentată țeă, a înșenștă sș ameninge ne ței țe l'aș kșlș-

- 1). Tomșia Vodă a trekștă în Polonia înmreșnă kă trei boeră însemnașă: Mogokă Vornikșlă, Veverigă Postelnikșlă mi Șnansioakă Șnștarșlă. Dar regele Poloniel, dșnă țeșerea lăi Lăpușneană, mi kă sș nu se strize kă aveasta, a nșșă de l-aș șvışă. *(Traducțiorulă.)*
- 2). Așșnra aveștei fante, D. K. Negrșgi a skrișă șnă emisodă admirabilă, modelă de proșă în limba romșneaskă. Vezi *Psaketele tinereșelor!* *(Traducțiorulă.)*
- 3). Astorșlă aize e kofșșnăș. — Aleksandru Lăpușneană, dșnă țeșerea Tșșșiloră a strikată tôte țețșgile, nșșindă în ele lemne mi dșndă-le fokă. De atșșșe aș anșșă nșșterea armeloră Moldovei! *(Traducțiorulă.)*

griț. Dómna Rêksandra, temânduse sã nu încheapã ea-
rãmã a vîrsa sîngele ómenilor, l'a otrãvit, în anslã alã
vințlea alã domniei a doã.

DOMNULU XXX.

Bogdanu Vodã IV.

Mșrindș Alessandru Vodă, dăpă cererea boerilorș mi
a поборилъ, a rãmăș momtenitoris alș Domniei fi-
isilș seș Bogdanș Vodă. Dar fiindș nevêrstnikș, se
kîrmșea geara de mămă-sa Dómna Rêksandra, ka-
re era mșere vrednikș. Aveasta însz mșrindș peste snș anș
mi kșteva lșni, Pórtã a rândsitș Domnș ne Ionș Vodă.
Nevêrstnikisł Bogdanș Vodă atșnce a trekștș în Polonia,
șnde avea doz șșrori mșritate kș Knezi Poloni.

D. Chr.
1569.
Chronolog.
Tîrcoi.

DOMNULU XXXI.

Ionu Vodã I.

Avestș Ioanș Vodă nu se urtie bine alș kșl fiłș aș fostș
mi din ține se trage. Kronikarsłș Moldovei Vornikslș
Șreke zice kș arș fi de vișș Armeanș. Șnslș din isto-
riiș Poloni șșne kș arș fi fostș fiłș naturalș alș snșl
Ștefanș Vodă. Istorikslș Șșagni la kronologia Poloniei Karta
XXI șșne kș elș e de vișș Polonș, din Mazoviea Polonș mi
kș arș fi fostș kiarș în servișisłș Voivodisłș Krakoviei. Kșnos-
kștorș demai mșlte limbi, s'a dșșș ne lșngș ambadorsłș Po-
loniei ka Dragomanș la Konstantinópoli. Akolo netrekândș mai
mșltș timnș, a intratș kș învetsłș în dragostea oamenilorș infs-
inșl, mi a ajensș șș se fakș mare Dragomanș alș Porșii Oto-
mane; dar fiindș intrigantș mi amestekândș-se în trebile Mol-
dovei, l'a esailatș la insula Rodosș. Mai tșrziș Șșltansłș Selimș
alș II, așșindș de nekșviinșoasele șrmșri ale lși Bogdanș

D. Chr.
1570.
Chronolog.
Tîrcoi.

Vodă, kă m'aș. măritatș sșrorile în Poloniea, kă are sș se însoare mi elș kă o. Polonă, kă are nșmai Polonă konsiliari ne lăngă dănsșlș, întrebșingăndș-i în fșnkșisnile gerei mi desnreșșindș ne Boeri nșmentenī, s'a ingrijirș ka nș kșmva sș se șneaskă kă regele Polonieī mi sș se deslineaskă de partea Otomană. De așee a l'a mi destitșatș mi adăkăndș din insșla Rodosș ne nșmitșlș Ioanș, l'a răndșitș Domnș mi kă omtiri Tărcemti l'a trimisș sș se ameze în tronș 7). Așesta a statș mai mare tiranș de kățș toșī tiraniī kășī aș fostș înaintea lșl. Pe Mitronolitslș Grigorie, fiindș kă era bogatș mi voea sș i șea avșșia. l'a inkriminatș kă nșkatslș sodomiei mi l'a arsș de viș. Așemenea mi Mitronolitslș Teofanș n'arș fi skșnatș de elș, daka n'arș fi fșgitș neste mșșșī în Ardealș. Înșisorile eraș nline de Kșlșșșrī; mșșșī Boeri onemti i-a șvisș kă felsrite kasne 8) mi întrșșnș kșvăntș a statș mai kșmnlitș de kățș toșī tiraniī. Șei mai nelegișșī mi șșlbateșl.

Dșșș trei ani de domnie, Pórtș Otomanș l'a destitșatș mi a răndșitș ne Petrș Vodă nșmitș Șkionslș. Ioanș Vodă atșșșea adășșndș omtire măștă a bștștș ne Aleksandrs Vodă Domnșlș gerei Măntenemti, karele dșșș ordinșlș Pórgiī venea kă omtiri ka sș ameze ne fratele seș Petrș ne tronșlș Moldovei. Bștșlia șea mai mare s'a fșkștș în jșdeșșlș Slam-Rimnikș. Și învingăndș Ioanș Vodă, Petrș fșșe la Brșila mi de akolo la Konstandinopolī, iar Aleksandrs Vodă la orășșlș de Floșī din Ialomigș. Dșșș așeeastă anșkăndș mi tronșlș gșrei Romșnemti, a amășatș Domnș ne șnș boerș Moldoveanș nșmitș Vintilș, răndșindș mai mșșșī boeri Moldoveni ne lăngă dănsșlș; apoi a lovitș kă fșrie șetatea Brșilei, șșigăndș ne toșī Tărci de akolo, bșrbașī mi femeī, fșrș sș lase nișī șșfietș de konilș; dșșș așeasta a lșatș din mșna Tărciilorș mi șetșșile Kiliea mi șe-

1). Bogdanș Vodă, lșăndș ajștorș de Polonă a voitș sș mi șie Domniea; Dar șmolnșșvindș-se de oki s'a dșșș la Moskva șnde a mi măștș. Elș domnise șnș anș mi trei lșni. (Traducștorulș.)

3). A ingronatș de vii ne Veverigș, ne nona Kosma mi ne Molodeșș Kșlșșșrș. (Traducștorulș.)

tatea Albă. În urma sa însă Aleksandru Vodă, readunându-și oștirile și viindă asupra lui Vintilă Vodă, l-aș învinsă și l-aș zvâș, iar ne boerii Moldovenii l-aș gonitș.

Sultanul Selim al II-lea, văzând rebeliunea lui Ioan Vodă, a trimis ne unș Pătr Șeraskerș, șă Generalisimș, și țe Xanș Krimeei, țe oștire foarte numeroasă asupra lui. Dăduse răsboiș pstermikș, Ioan Vodă și astă dată învinge și zvîde o mîlgime de Tărrî¹⁾. Dar în cele dăne urmă, nenorocitș, trădatș fiindș de țe tre Boerii, a țe-zetș viș în mîșmile Șeraskerșlî Tărryeskș, și avesta a ordonatș de l-aș legatș nișioarele de kozile a doșă țe mîlî, ne kare dislegăndșle l-aș sfîșieatș și aș mîritș²⁾.

Avesta țe lș întîiș a strîmștatș skasnelș domniei la Iamî. Domnia lui a mîlșngitș nșmai mînte anî. Iar dăur țe l-aș zvîș, Tărrîl aș fîktș mare nrădș și robie, în țe tș mare parte de gearș a țe masș pștie.

DOMNULU XXXII.

Petru Vodă VI Șchiopulă.

Dăur zvîderea lui Ioan Vodă, Poarta a trimis Domnș ne Petru Vodă Skionș, karele era fiș lui Mircea Vodă și nepotș de sorș lui Mixnea Vodă din geara Romăneaskș. Viindș țe Domniea, elș a țeșitș gea-

D. Chr.
1570.
Chronolog.
Tărrî.

- 1). Eșenie Bulgarelș la biografia lui Șaltanș Selimș zîș țe Ioanș Vodă lăzndș-se țe Tărrîl a amternitș la nîmșntș într'o zi nște 100 mîl. Darș nôte nșskiitșrșlș din gremalș a adșogatș o nșlș lăngă nșmșrșlș nșșe.
- 2). Bășlicia avesta țe Tărrîl a fostș fôrte seriôșă. Ioanș Vodă avea trel-șeșî mîl oștire regalatș și vrē o mēșe mîl de Kazanî kare l-aș venitș în ajtorș. Aș fostș lovîrî malf multș în kare Ioanș Vodă aș arștatș mînșl de vitejie. Dar în fine, nșmșrșlș Tărrîlșrș însușl mîntăndș ne Boerii țe komanda oștirea, avestica s'aș dăș de s'aș înkinatș lui Petru Vodă. Ioanș Vodă de și abandonatș și trădatș, totșmî țe nșgîrș oaste se fortîfîkș lăngă unș astș Romkanîl. Tărrîl malf mșite zile l-aș imnșșuratș și elș de șete s'a nșredatș.

(Nota Traducătorul)

ra reinată mi într'o stare miserabilă; ke toate acestea multă
 timp n'a rămasă în pace. Peste ună ană s'a sculată ună
 Kazakă anume Ivană Potkeavă mi viindă asupra lui ke omi-
 re kăzărească, l'aș gonită mi s'a făcută stăruință ne Domnie.
 Petre Vodă, făgănd, s'a întorsă ke enkisă s'ă Mixnea Vo-
 dă mi ke omiari Tărceni mi aș gonită ne Kazaci. Dar ka-
 zakă Potkeavă împreună ke fratele seă Aleksandru, a mai
 venită de două trei ori mi aș anskată Skasniă Moldovei,
 în kîț Petre Vodă în vină ană aș avetă lăntă neîncrețată
 ke dînni. În cele două sime Părta Otomani, destituită
 de lă, l'a ășilată la Xalenă, mi a rîndită Domnă ne ună
 Sakson anume Iankă karele era de rită lăsterană.

DOMNULU XXXIII.

Iancu Vodă Sasulă.

Aveata viindă ke domnica în Moldova mi fiindă de na-
 țara sa omă lakomă mi rînită, ne mslăi aș omo-
 rită pentru ka s'ă le ea avereă; ne lăngă deosebite
 dări grele ce a nășă asupra gerii, a imrsă mi le-
 gea de a lăa din zăre boi ună. Asemenea rele ne mai
 năstăndă-se sferi, boerii Lănsunenă aș nrokiemată Domnă
 ne ună Ioan Vodă nămită Lăngălă, eară ne Iankă Vodă l'aș
 gonită ¹⁾. Dar în intervală aveata Ioană Vodă Lăngălă s'a
 înecată din fătumlare trăindă Hrtălă, mi Sasă Vodă ea-

D. Chr.
1581.
Chronolog.
Târcă.

- 1). Aveata a fostă nămai o revoltă. Ioană Lăngă în adevăre se nrokiama Domnă, dar Sasă Vodă sgrămă revoltăneă; Lănsunenă se re-
 sinira mi kăută loră se îneca făgăndă năste Hrtă. Ear deșu ka-
 rakteră lă Sasă Vodă, Vornikă Șreke faze armăstărea deșiere:

„Mată lăkrari surskăta fazea Iankă Vodă la domnica sa; în
 „kăț de rită lă tōta geara mi boeri lă se opăria, ka legea kre-
 „măneakă ne o lăba; la avere lakomă mi nădăntă; geara ke dă-
 „rile o îngrășă, mi alte lăkrari surskăta mi nășăfăte, fazea; ka era
 „kervăre năste ăamă, ka ne nămai afăre ei năi tîn kărtăa ne ne se
 „făre, ka are jămănele boeilăre s'ă, de la masa Dōmnei sale, le

rămîi aș rămase Domnă; dar kare boerii, înmreanș kș Mitronolitslă, aș fșgîtș în Polonia. Înmtiingândș-se Pôrta desure miseriea mi greștșgile gșreî, mreksmș mi desure fșga Mitronolitslă mi a Boeriloră, a destitsatș ne Sasș Vodș dănz trei ani mi mēnte lăni de domnie mi a rāndsîtș cārșmi ne Petrș Vodș Skionslă, ear Sasș Vodș fșgāndș în Polonia, regele Stefanș Batori l'a nrinsș mi l-a tșeatș kanzlă.

A doa domniă a lui Petru Vodă Șchlopulă.

Avesta dănz ce a venitș de a doșa oarș la Domniea Moldovei, fș nrîimitș kș mare bșksrie de kștre togî boerii. Kazaci insș n'aș linsitș de a fāce nrșvlirî în gearș, ne kare Domnslă le întymnș kș vitejie mi sșkvesș. În alș treilea anș alș domniei lăi a înseratș ne snș nenotș alș seș Vladș, fîls fratelăi seș Milomș, kș fîlka fostlăi Domnș alș gșri Romșnemtă Mirșea Vodș. Fșkzndșse nșnta aveasta la Tekșulă, aș venitș ako lo mi Mixnea Vodș kș togî boerii gșrel Romșnemtă mi s'aș fșkștș veselî mi netreșeri deosebite. Dănz aveasta Pôrta Otomanș a ridikatș mrețengisnea de a snori darea anșakș a gșrii. Petrș Vodș neîngzdsindș a se ezșune la o asemenea kșlkare de drentș alș gșrii, a mreferatș a-mî nrșzi domniea mi a treșe în Polonia, lșzndș geara mi boerii în mare întristare mi îngrijire. Domnș ka avesta n'a statș altslă în geara Moldovîi, nîvî mai drentș, nîvî blēndș, nîvî mai generosș; kēndș jșdeka proșesele, elș avea lēngș sine totș

D. Chr.
1584.
Chronolog.
Moldovei și
a țării
Românești.

„skotea mi le rămîna. Avestea tôte nenștāndș sșferi boerii, mai vșr-
„toșș Movilemtăi, Vlădika Georgie, Ieremia Vornikslă, karele mai țșr-
„sîș aș fostș mi Domnș, mi frate-sșș Simeonș Ilakarnikslă, mi Bal-
„ka Katmanlă, s'aș sștșitș în tainș, kș sș nrîbeșeaskș; kare întșis
„m'aș fșkștș nrîlejș kș voia lăi kș sș meargș sș sșîngēaskș Mēnz-
„știrea Șșșeviga, de snde mai anul aș trektș în geara Lemeaskș, al-
„gîi la Tșrș, algiî la Mēntenî, algiî într'alte gșri. Pēntre aveea mer-
„gāndș jalbș la înmșșșgile de risieua gșrel, l'aș maslîitș; rui aș datș
„domniea lăi lăi Petrș Vodș Ilkionslă. (Traductōrină)

d'asna o pânză kă bani, din kare năstea datoriile străzilorș
 țe era tramă în jșdekatz; de ațee se mi nșmea pșrintele
 tatslorș.

Ațestș Petș Vodz a fșkștș Mșnșstirea Galata în a-
 nromiere de Iamă. Elș astș datș aș domnitș mēnte anī mi
 jșmștate, earș în totșlș doi șnre-zee anī.

DOMNULU XXXIV.

Aronă Vodă I.

Plekândș Petș Vodz din țearș, Poarta Otomanș a
 trimisș Domnș ne Aronș Vodz, karele s'a îndatoritș
 kș mșlgi bani la Konstandinonole nentș kă sș ka-
 nete Domniea. Dșnș țe a-venitș în Moldova, afa-
 gș în țarș fșțee marī gșniri kș dșrile țe imșșnea;
 earș în lșsntrș în oramș netrețee totș d'asna kș jokșrī mi
 kș felșrite dșșfrinșrī silnivindș ne sșgșile țee mai oneste
 ale boerilorș. Elș a rēndșitș o dare kă fiemte-kare omș
 sș dea kște șnș boș. Dșrile le adsna prin Zançil, saș slșj-
 bamī Tșrçil. Ațeste rele ne mai nștēndș-le sșferi boerī Lș-
 nșșnenī, Orșeenī mi Sorovenī, s'aș șkslatș kș revoltș asșnra
 lșl Aronș Vodz sșb kondșțerea șnșl Ionașkș nșmitș mi
 Bogdanș, ne kare-lș proklamase Domnș. Aronș Vodz inșș
 învinșe ne rebelī mi șțise o mșlgime de Boerī ne nșmai
 din țel kșlnemī, dar mi ne algiș sșb kșvntș de ingelegere
 kș el. Poarta, inkredingēndș-se dșșure ațestee, l'a destitșatș
 dșne șnș anș de Domnie.

Dar kreditorī seī de la Konstandinonoli, fiindș oameni
 inșșingī, kșmș aș asșitș de destitșirea lșl, aș alergatș la
 Marele Vizirș mi s'aș rșgatș kă sș nș'lș skoagș nentș kă
 sș ne niarș banī țelș imșșmștase. Vizirșlș, nentș xa-
 țirșlș ațestora, isbtī sș'l inoekș Domniea prin porșnkș
 imșșrșteaskș, ne kare l-o trimise pēnș a ne soșl elș la
 Konstantinonole. Aronș Vodz, kșmș a nriimțș inoiera Do-
 mniel, intorkēndș-se de urre dșșmș, a trimisș înainte ne O-

remiea Movile, îngrijindu-se de rezultatele războiului, totuși de o dată nevăzându-l pe îndrăgăstiatul său, acesta se adăcă totuși năsterea Otomanilor în contră-l, închipuindu-se a trata de pace cu Xanșul mi isbăti a o realiza. Atunci Domnii acesta de te în stăruinerea Xanșului mănă sate din Moldova, care mi năzu astăzi se kiam satele Xănemii, adică ale Xanșului; totuși d'odată uromise ca să-l dea mi nemkemerii ansale. După asemenea tokmele, Xanșul isbăti se adăcă Xatixsmăismul de la Saltanșul nentru întărirea lui Ieremiea Vodă la Domnie, dându-l-o înău mi de menținere familiei sale.

Principalele Transilvaniei Batori Zikmonș a trimis cărămii Chronolog. Ungaric. ne Ștefanș Vornikșul pe Xatmansul Rășvanș mi pe o-
măriti ca să nă stăruinere pe Moldova în nămele lui Aromș Vodă. Lăundu-l mănă Ieremiea Vodă desure aceasta, se skulș îndată pe omțirea kău avș, ca să întăruine pe inemiri, skriindș mi starostelș de la Kamenija ca să-l trimiță ajstorilș de Poloni. După aceasta întăruindș pe Ștefanș mi pe Rășvanș Xatmansul, s'a făcăt o bătălie foarte învîmănată, din care Ieremiea Vodă a emiț trismfstorș. Ștefanș mi Rășvanș, nierzându-l omțirea, mi kău skăruarea prin fegș; dar pșranii sșteni l-aș nrinș mi l-aș adăș la Ieremiea Vodă, carele pe Ștefanș l'a trasș în deapș, earș pe Rășvanș Xatmansul l'a deskăpșădușat¹⁾. Batori Zikmonș, aflăndș desure mînderea omțiri sale, năste kărăndș intră pe năstere mare în Moldova mi se năse a bate veta-tea Săgevi din toate pșrgile. Ieremiea Vodă, noștise pe Xanșul Kimeel ca să-l dea ajstorilș; aceasta sosise ku multă oaste Tătreaskă, mi se făcea războiulș, însă nă ku serioși-

1). Bătălia aceasta a fost în anul 1596 Decembrie în 5 pe valea râului Moldovei desure Siretș. Omțirea Șngreaskă era în nămăr de două-sure-șase mii. Xatmansul Rășvanș, care era de origină Ugarș, făcea destinaț să se făcă Domnș, mi nă era akomnată de Ștefanș Vornikșul fiindș pe acesta kăușe în dăgrălia lui Batori. Rășvanș Vodă se lăuș pe mare eroismș; dar Ieremiea Vodă, după ce l-a învîș, l-a trasș kăuș mi anul l-a năș în deapș pe o movile ce este în drumulș Rășiei de lungă Fălticeni, care mi năzu astăzi se kăuș movila lui Rășvanș.

tate, ci numai k̃ x̃r̃g̃s̃ir̃i m̃iç̃i, kare im̃edikaş̃ oneragiş̃-nile decisiṽe a le Ńng̃s̃r̃ilor̃ş̃ în kontra. çet̃ş̃gei. Batori Zikmonş̃ îns̃z̃ voi a x̃oş̃r̃i b̃t̃aeş̃; deç̃i l̃sz̃nd̃ş̃ o parte de omtire în asediul̃ çet̃ş̃giî, lovi k̃ toate p̃sterile sale omtirea T̃t̃ş̃reask̃, o învinse mi o risini. D̃sz̃z̃ açeasta întor-
k̃nd̃z̃-se iar̃m̃i la çetate o b̃t̃z̃ treî s̃nt̃ş̃m̃ni f̃r̃z̃ înçetare; dar ṽz̃nd̃ş̃ k̃ ñ-o p̃ôte l̃zoa, se întor̃se înd̃r̃t̃ş̃ în geara sa. Mai t̃r̃ziş̃ Ieremia Vodz̃ se ş̃ni k̃ Batori Andrei Prinçinele Transilvaniei k̃ s̃z̃ goneask̃ pe Mixai Vodz̃ din geara R̃om̃neask̃. Dar Mixai Vodz̃, tre-
k̃nd̃ş̃ mai înt̃iş̃ în Transilvania, s̃f̃r̃m̃z̃ toat̃z̃ p̃sterea l̃ş̃i Batori Andreiş̃ mi ñse s̃t̃ş̃m̃ñire pe d̃r̃z̃; d̃sz̃z̃ açeasta b̃t̃nd̃ş̃ mi pe Ieremia Vodz̃, ñse s̃t̃ş̃m̃ñire mi pe Moldova. Dar Ieremia Vodz̃ karele f̃g̃ise în Polonia, întor̃k̃nd̃z̃-se k̃ Xatmanş̃ Zamoiski mi k̃ m̃l̃te omtiri Polone, a lovit̃ş̃ omtirile de garnizoñ ale l̃ş̃i Mixai Vodz̃ mi, d̃sz̃z̃ m̃l̃t̃z̃ ṽrsare de s̃nge din am̃ndoz̃ p̃r̃g̃ile, le-a risinit̃ş̃ mi a auskat̃ş̃ ear̃m̃i sk̃aş̃ñl̃ş̃ Domniel. Dar d̃sz̃z̃ doi ani din a doş̃a Domnie, Ieremia Vodz̃ a m̃ar̃it̃ş̃. Açeasta a f̃z̃k̃t̃ş̃ M̃nz̃st̃irea S̃ç̃eviga.

DOMNULU XXXVI.

Simeon Voda I Movila.

D̃sz̃z̃ m̃or̃tea l̃ş̃i Ieremia Vodz̃, tronş̃l̃ş̃ domniel a tre-
k̃t̃ş̃ la frate-seş̃ Simeonş̃ Vodz̃ Movila. Açeasta, k̃m̃ş̃ a aszit̃ş̃ de m̃or̃tea l̃ş̃i Mixaiş̃ Viteaz̃, Domnş̃l̃ş̃ g̃erei M̃nt̃enem̃ti, a adş̃nat̃ş̃ omtire de Moldo-
veni mi Poloni mi, intr̃nd̃ş̃ în geara M̃nt̃enear̃k̃, a ñr̃dat̃ş̃ t̃ôte monastirile mi ne tog̃i boeriî ne k̃z̃gi a ñt̃t̃ş̃ ñse m̃z̃na; intr̃eñş̃ k̃ṽent̃ş̃ a jefsit̃ş̃ mai t̃ôt̃z̃ geara. Dar fragiî treî B̃z̃om̃ti, ṽz̃nd̃ş̃ infamia açeasta, s̃'aş̃ sk̃lat̃ş̃ k̃ omti de la Kralova mi, viind̃ş̃ asş̃nra l̃ş̃i Simeonş̃ Vodz̃, l̃'aş̃ învins̃ş̃ mi l̃'aş̃ gonit̃ş̃ k̃ r̃ş̃mine în Moldova, a-
ñk̃nd̃ş̃ mi t̃ôte m̃r̃ş̃ile ç̃e t̃r̃ş̃eş̃ el̃ş̃. Mai t̃r̃ziş̃, aliat̃ş̃

D. Cr.
1800.
Chronolog.
Moldovei
et de la
Roumènie.

kă Xanslă Krimeei, Domnslă acesta a mai intrat în țeara Măntenească; dar, învins mi astă-dată de Șerban Vodă, s'a întors. În țele de ne armă, dăpă ontă ani de dămnie, otrăvită de cămnată-sa, Dămna lă Ieremia Vodă, kare voea să fakă Domnă ne fislă ei Konstantină, a mărîtă.

DOMNULU XXXVII.

Constantină Vodă I Movilă.

Acesta era fislă lă Ieremia Vodă. Elă a kăstăț tronslă dăpă mărtea șnkislă seș, prekămă s'a zisă }
 mai săsă. Elă mai avea mi ală doi frați, Aleksan- } D. Chr.
1808.
Chronolog.
Tiersel.
 dră mi Bogdană. Dar șnkislă seș Simeonă Vodă, lăzândă țină fi, Mixailă, Gavrilă, Pătramkă, Moise mi Ioană, a venită mare nămsire mi neșgelegere între ei nentă tronsă. La neșgelegere viindă mi boerilă, s'ăș imărgită mi ei în doșă: șnă eraș nentă kasa lă Ieremia Vodă; ală nentă aveea a lă Simeon Vodă. Așemă din armă aș fostă proklamă de Domnă ne Mixailă fislă lă Simeonă Vodă. Dar Kostandină Vodă, lăzândă ajstoră de la Poloniă, a învinsă ne Mixailă Vodă mi a rămasă ștăzândă ne tronsă nărinteskă, kă mălgămirea părilă întregă, kare șpera kă elă va fi fislă demnă ală tatălă seș mi kă îlă vă arma în fautele lă țele frămoase. Țeara înșă se înmelă, kăvă elă s'a dedată în kăzândă la desfăzările tineregeloră, neșgrijindă trebile geră. Nentă aceasta, de mi dăpă nărinteskă Xatix-măismă avea drentă de măntenire așșura tronsă, Părta Otomană dăpă șnă ană mi kăte-va lăni, îlă destită mi nămi în lokă ne Ștefană Vodă VIII năzșmită Tomma.

DOMNULU XXXIII.

Ștefană Vodă Tomșa.

Acesta era drentă Moldoveană din tatălă Oțemă (de

ne valea Războiului) din distriktele Pstnei. El s-a
afla de mai multă vreme la Konstantinopol ne lă-
gă Kanakaxaelile Domniei; acolo însuși s-a ne-
lăgă oamenii înfrinși ai împărașiei, căzuți Domniea mi
veni în Moldova. Konstantin Vodă cu fratele său Alek-
sandru, văzându-se rivalii loră cu intră în geară cu ustere
de Tărui mi de Tatară, avură rekursă la Polonia, de unde
se întorsese cu omtire ca să-i rekanete tronulă. Deși f-
kându-se răboiă, Tomma Vodă învinse. Unul din kom-
mandanșii țărăniști urinse viș ne Konstantin Vodă. mi
voinde a-lă dăre cu sine la Xansă, s'aș inekată amândoi
trekându aia Niuralsi. Aleksandru Vodă împreună cu Ge-
neralul Polonilor Potofski, căzându iarăși în mănile lui
Stefan Vodă, fără trimini la Konstantinopol. Acolo Al-
leksandru Vodă se țărui, iară Potofski se liberă prin răscom-
nărare. Totă de odată căzându în mână lui Tomma Vodă
mi togi boerii lui Ieremie, fără nedensi cu mörte. Văr-
sarea de stange, învenită cu Domniea lui Stefan, Vodă se
nernetsă nău în kanță: la ama gradă ajnsese tirania, în
kăță fie kare din boeri în totă minșă trebșea să-mi pre-
vază mörtea. Cu toate averse boerii aș organizat un kom-
plotă, în kare aș trasă mi un mare număr de Slejitori;
dară Stefan Vodă cu omtiră ce îi rămsese kredinșă
ii învinse, mi nedensi cu moartea ne togi cel ce căzră în
mîna lui ¹⁾. Mai tărui înș Doamna lui Ieremie Vodă
impreună cu fișă se Bogdană, veni cu ajstoră de omtiri
Polone mi goni din geară ne tirană. Ast-feliș dăuș cinci
ani de Domnie, Stefan Vodă fșgi la Konstantinopol.

1). Boerii konsuratori erau Beldimană Logofșă, Bărboi Vornășă, Bo-
șă Vistișă mi Șerza Xatmansă. Pentru întzeami dată se vede
familia lui Șerza jskându rolă în istorie. Răboiulă a fostă anroa-
ne de Iamă la satsă Kskstenfi. Dăuș învingerea rebeliloră, Bărboi
celă bătându se trasă în geară mi fișă seș supzarată; iară Beldi-
mană, Boșă mi Șerza fșgiri în geară Româneaskă.

(Traducătorul).

DOMNULU XXXIX.

Bogdanu Vodă V.

Doamna lui Ieremia Vodă, împreună cu fișul seș Bogdanș, aș guvernată Moldova unș anș, ajstași de o-
 untiri Polone. Dar Poarta Otomană a trimisș ne
 Skenderș Pama cu untiri ka sș ameze la Domniea
 Moldovii ne Radș Vodă I, fostșlș Domnș alș ȝr-
 riș Rămâneștș. Așesta, pșrșezândș sș vie în Moldova, mi-a
 fșkștș datoriea ka Kremtinș de a skrișș Doamnei lui Iere-
 miea Vodă ka sș fșȝș. Ea însș de o datș nș s'a îndșule-
 katș; dar dșnș ȝe a vșzștș kș Tșrșiș se auronie, a așkatș
 drșmsiș sș fșȝș șure Poloniea. Omștiea Tșrșeaskș ȝe a-
 kompaniea ne Radș Vodă șrmșri ne fșȝari mi Ń așnșe.
 Doamna lui Ieremia Vodă cu fișlș seș kșzș în mșșine
 Tșrșilorș; dșnș ȝe sșteri totș felșlș de insște mi batjokșre
 rșșinoase, fș dșșș la Konstantinonole, șnde unș Tșrkș o
 lșș de kadinș iar fișlș seș fș tșrșitș kș sila.

DOMNULU XL.

Radu Vodă I Michnea

Așesta, statornșvindș-se la Domniea Moldovei de kș-
 tre Skenderș Pama, urekșm s'a mai zisș, dșnș trei
 ani mi kște-va lșni kșșștș o boalș de oki. Dș-
 rerile lui fiindș grozave, 'l-aș fșkștș de aș abando-
 natș tronșlș mi a se dșȝe la Konstantinonole șure kșștare,
 fșȝș sș'lș nșrgoneaskș s'aș sș'lș destitșse ȝine-va.

Goia. Peste kərəndə Səltansl̄ Osman̄ I, a rədikat̄ o esnedigisne k̄ mārī n̄terī de օmtire ասսրա Poloniei: k̄m̄ a sosit̄ în Moldova, a venit̄ mi Rad̄ Vod̄ din geara Rom̄neask̄ k̄ օmtire de M̄ntenī, kare s'a օm̄resnat̄ k̄ ayea T̄r̄ceask̄. Aj̄nḡnd̄ la Xotin̄, s'a օnt̄lnit̄ k̄ օmtirea Polon̄, s'a օn̄enst̄ l̄nta mi p̄n̄ în 40 de zile viktoriea օra nealeas̄ din am̄ndos̄ p̄rgile; k̄ toate ayes-tea Polonia a s̄ferit̄ m̄lt̄ strik̄v̄isne din partea T̄ta-rilor̄, kari օ ardea mi p̄r̄da tot̄ օe l̄e k̄dea în kale. D̄p̄ p̄ ayeasta f̄k̄nd̄sse n̄ave օntre ambele n̄terī, Aleksandr̄ Vod̄ a k̄zst̄ s̄b օrgiea Səltansl̄, fiind k̄ n̄ օngrijise des̄re p̄rovisīnile օmtirilor̄ mi des̄re nod̄rile d̄r̄ms-rilor̄; — de ayea se mi destit̄z̄ d̄p̄ օn̄ an̄ de domnie.

A doua domnie a lui Stefanu Vodă Tomşa.

Səltansl̄ Osman̄ at̄n̄ve a r̄ndsit̄ de a doza օr̄z
 D. Chr. 1622. } Domn̄ ne Stefan̄ Vod̄ Tomşa. Ayea, ast̄ da-
 Chronolog. } t̄, s̄ ar̄t̄ f̄rte skimbat̄ de օea օe f̄sse m̄i na-
 Moldovei } nainte: k̄rm̄sea geara k̄ bl̄nd̄ge mi k̄ d̄re-
 si a țerei } tate, mi k̄tre boerī se n̄rta k̄ respekt̄ mi deli-
 Rom̄nești. } kateḡ. Pe l̄nḡ alte m̄lte fante fr̄m̄se, el̄ a f̄k̄t̄ mi
 Biserika K̄rgi, M̄n̄stir̄ea Solka mi altele. Ear̄ Rad̄ Vo-
 d̄ Domn̄l̄ gerei M̄nteneūtī, dorind̄ s̄ kapete tron̄l̄
 Moldovei, n'a l̄nsit̄ a n̄se în l̄krare t̄te mijl̄vele; օnt̄
 ayeasta isb̄tind̄ p̄r̄n K̄n̄-k̄xat̄lile sale de la Konstanti-
 nonole, P̄rta a destit̄sat̄ ne Tomşa Vod̄ d̄p̄ օn̄ an̄
 de domnie, a transm̄tat̄ ne Rad̄ Vod̄ în lok̄-I la Mol-
 dova, mi a r̄ndsit̄ la Domnia gerei M̄nteneūtī ne f̄is̄l̄
 s̄b Aleksandr̄ Vod̄ k̄ a doza Domnie.

În tim̄sl̄ ayea s'a revoltat̄ la Konstantinopol̄ Ic-
 niverī, mi օ destit̄sat̄ ne Səltansl̄ Osman̄ s̄b k̄v̄nt̄

kă n'a dirigiats bine războiul în kontra Poloniei, mi ză-
zând-lă aș ridikaț la tronă ne Sultaniul Mustafa I 1).

A doua domnie a lui Radu Vodă Michnea.

Acestă Radu Vodă era bărbatș plinș de îngelenține
mi de eksperiengă. Pe boeri îi onora mi îi trata
kă dragoste; iar la jădekăgi era atăț de drentș în
kățș jădekătoriil ilș aveaș ka lege skrisă. Kă tôte
aquesta, ka omș, avea mi defektele sale; îi plăcea
D. Chr.
1623.
Chronolog.
Moldovei
și a țării
Muntenești.
prea mătș mărăgiea; de aceea kărtea sa era plinș de ómeni,
mi servitoriil cei mai de rândș la masa sa serveaș îmbrăcați
kă xaine skămne mi kă kaftansri. Avestea tôte ȕerândș
mălte keltșeli, mare greștate kădea ne geară, în kățș din
zi în zi loksitoriil se risineaș.

Voindș a însăra ne fișlș seș Aleksandru Vodă Dom-
niulș gerei Mănteneimil kă fiika snei însemnatș boerilș Kon-
stantinopolitanș, anșme Skarlatș Telemș Bama (Belikăiș)
a fıkătș nșuta la Tekșviș în Moldova. Akolo Domniil amăn-
doroșș gerilorș, tatș mi fiș, kă togi boerilș lorș s'aș dedatș
la veselilș, la jokșri mi la petrețeri, stândș la masă Moldo-
veniil în dreanta mi Mănteniil în stăngă. Apoi aș venitș mi
soli din Transilvania, Ȕngaria mi Polonia kă darsri, ka-
ri lăndș parte la veselia nșngiil, aș netrekătș doșș sântș-
tămăni kă mare mălgămire mi strășăire, dșnș kare s'aș
întorsș în țerile lorș. Ne țărziș dșnș aceasta aș arsș din-
întămnlare mi palatșlș domneskș din Iamă, dșnș kare Dom-
niulș s'aș mstatș la Xărulș, șnde a mi mșritș dșnș trei ani
de domnie.

1). În zilele acestil Domnș s'a deslinitș kă totăș Moldo- despre Polo-
nia, kare eksersa sș felș de sșnremăgie asșura treblilorș politice ale
geri plăș atășne.

DOMNULU XLIII.

Mironu Vodă Barnovski Movilă.

D. Chr.
1698.
Chronolog.
Moldovei și
a Poloniei.

Mărinde Rads Vodă, boerii s'aș adsnatș mi aș alesș Domnș ne Xatmanslș Barnovski Movilș. Ačesta vărzndș kă geara ajnsese la nevoe mi lăksitorii se risimirș, a rəndsitș ka nsmal o datș ne anș sș se dea o singrș dare; dăpș kare în kərndș a învepstș ponorlș a se adsna mi împonorarea a kreute. Fiindș din natra lș omș bənș mi bləndș, kərmea gara kă msl-tș drentate mi filantronie. Dar nș tərziș Pórta Otomanș a čerștș snș adaosș la tribetlș ansalș de 40 de nșngl de banl. Mironș Vodă nevoindș a înkərka sșfletlș seș kă pškatslș împovərgrii ponorlș mi a kəlkrii drentșrilorș gerii, a pfeferatș sș abdice de bənș voe de kətș sș se sșnze la čererea Porgii; de ačeea dșpș natrș anl de domnie a trektș în Polonia.

Ačesta a ziditș mi Mənșstirea din Iaml kare pórta nș mele seș; ne ləngș alte biseriș mște a terminatș mi Mənșstirea Dragomirna, kare fșese învenștș de Mitronolitșlș Krimka.

DOMNULU LXIV.

Moisi Vodă.

D. Chr.
1690.
Chronolog.
Tierei.

De la nlekarea lș Barnovski, Pórta Otomanș a rən-dsitș Domnș ne Moisi fișlș lș Simeonș Vodă. Dar inemiiș seł de la Konstantinonole, pərəndș-lș la împəratslș kă voemte sș se înkine Poloniei ka Barnovski Vodă, Sultanslș a trimisș în Moldova ne Kantemirș Pama, karele destitșndș-lș dșpș snș anș de domnie, 'l-a trimisș la Konstantinonole ¹⁾.

- 1). Kronikarslș Mironș Krostinș dșpș Barnovski Vodă nșne ne Aleksandrs fișlș Rads Vodă din geara Romneaskș karele arș fi domnitș mai nșgln de snș anș.

(Traducțiorulă).

A doșa domnie a lui Aleksandru Vodă Iliaș.

Porța rânduind de a doșa 6ră ne Aleksandru Vodă Iliaș, mare întristare mi țrăbrare s'a făcut în totă țeara. Boerii, mtiind relele sale nlekuri de la cea din țis Domnie, aș învenstă zni a emigra, eară o seamă s'aș dăș la Konstantinonole s'z dea nlungere la împăratul mi s'z arate kă n'liș priimeskă ¹⁾. Vizirul însz îl onri de a da nlungere mi le înkezușirile din partea Domnului kă n'z va sșpăra ne nimeni mi kă va kărmi țeara kă blăndege mi drentate. Dșnz ordinsul Vizirului, Domnului făkă jșrșmșntă Boerilor pēntră tôte înkezușirile Vizirului, promigând înkă mște tante frămōse. Dar dșnz țe a venit la tronș, sșfletul seș țeș reș, departe de a șta țele trekste, nștră țsșbnare mi șvidere, adșkândș-mi a-minte de țărtarea de mai nainte a boerilor kătre dșnșul.

În intervalul ăvștă, Abaza Pama, komșdantșlș marginilor Dșnzrei. vșzândș abșșșrile lș Leonș Vodă Domnului țerei Mșntenemti, l'aș nșrștă la Porț mi l'aș destișsatș. Aleksandru Vodă kă mșltă dăge de banș isbtă a lșkra kă Domniea țerei Mșntenemti s'z se dea fișșlș seș Radș. Boerii țeri Romșnemti, înțelemi mi ajștaș de Abaza Pama, proklamase Domnș ne Mateiș Vodă Bassarabș țe fșșșș mșltă timpș emigratș în Transilvania ne lșngș prințșnele Georgie Rakoi.

Ăvștă, dșnz țe a venit în țarș, s'a dispșrgiș boerii în dozș tabere; o seamă din el, kă toate omștirile, s'aș grșnatș împrețșrșlș lș Mateiș Vodă; iar o seamă karș nș ilș voeaș aș fșgitș neste Seretș în Moldova. Ăvemti din șrmș, kșm a sosiș Radș Vodă de la Konstantinonole, s'aș șnitș kă elș mi aș intrat în țeara Romșneaskă kă omșiri de

1). Însemnșmș aiăv nșmele boerilor țe s'aș dăș la Konstantinonole. Ăvștia eraș: Lșnș Vasilș Vornikș, țe aș foetș mai ne șrmș mi Domnș, Țexanș Vornikșlș, Savinș Katmanslș, Kostinș Postelnikșlș, Șreke Șuțarışlș, Bșșșmș Vistierulș, Fșrtșnz Komitșlș, Bamotș Logfștșlș mi algi mai mtiș nșnz la nșmșrș de ontș-mi.

(Traducștorulș, dșnz M. Kostin).

Moldoveni, mi de Tătarî. În înmurejmăile Băkurentilor s'a făcută mare răboi în între acemi doi Domni, kă mare văr sare de sânge din amândosă pîrgile. În cele dănu sîmă rîmsîndă învingătorî Mateiș Vodă, a gonit ne Radă Vodă mi ne togî boerî Romăni ce eraș ne lîngă elă. Achemiea înș nîi dăne aveasta nă s'aș astîmpărată, cî s'aș dăș la Konstantinonole înmresnă kă mai mîlgî boerî Moldoveni kă skrisorî de rekomandagisne din partea lăi Aleksandră Vodă mi kă plîngere de-a dreutlă la împăratlă, arătîndă o mîlgime de kalomniî în kontra lăi Mateiș Vodă. Dănu dănu mi înș s'a dăș mi Mateiș Vodă în persônă la Konstantinonole, unde dănu ce s'a îndrentăgît, boerî rebeli aș kăzăt la nișoarele lăi kă rîgăvîșni de ertare; dănu kare Mateiș Vodă s'a întorsă în geară înmresnă kă dănuî.

În intervalslă acesta, ne kîndă Aleksandră Vodă nă năpă s'îmî nă în lăkrare proektslă seș năkăgetăt kă s'ă sîvîș gîș nămără de boerî, mi ansme ne Vornikslă Lănu, Hatmanlă Sava, Vistierlă Băxămî mi Sîztarislă Șreke, achemiea năsimgîndă, aș rădikătă komplotă asșura lăi mi reaktăndă mîlgimea năporslă 'l-aș alăngătă din tronă ').

Ast-felî. Aleksandră Vodă, dănu dăni anî mi kăte va lăni a trektă la Konstantinonole. Atăncea Săltanlă Mărată IV a skrisă lăi Mironă Vodă Barnovski, karele se află în Polonia, kă s'ă vie kătă mai kăzîndă la Konstantinonole, în kăredîngîndă'lă kă 'lă va face Iarămî Domnă în Moldova. Ast-felî înmălată Mironă Vodă, merse la Konstantinonole unde îndată î tăeară kănlă. Ear la Domniea Moldovei s'a trimisă nentă a dăsa oară Moise Vodă Movilă.

- 1). Pe timnslă domniei avestă, înrekmă se vede, aș înșenătă Grevlă a se întrodre în Prinvinăte.

Kronokarislă Moldovei Mironă Kostină, karele deskrie kă de amăzătislă domnia avestă a lăi Aleksandră Vodă, sîmă kă avestă a fostă o adevrătă revolugisne, mi strigărea cea mare a gēră a fostă mai kă seamă în kontra Greviloră. Moldoveni generomă, de mi, în fărî loră, aș kăz în esvăs, înș kănlă revolugisneî lănu ne Domnă sșbîrotekăia loră mîlă nătrekăz nănu la Gălgă.

(Traducătorulă.)

A doua domnie a lui Moise Vodă Movilă.

Acesta, ksm a sosită în Moldova, a primită ordină ka să umească omțirile sale ku Abaza Pama mi ku Mateiș Vodă Domnăiș gerei Românești, ka să meargă în kontra Poloniei. Pe kândă achemți aliagi bȳ-
 teaș cetatea Kameniga, boeriș Moldoveni aș răsprinditș vorba kȳ vine asupra lorș o msligime de omțiri de Kazavi, în ajtoreiș Polonilorș. Abaza Pama, însurimăntendese, lăse asedisăiș mi ulekȳ de akolo îmreșnȳ kȳ Domniș îndrȳtȳ; dar ne șrmȳ, kȳnoskȳndȳ minȳșna mi înmelȳșisnea boerilorș Moldoveni, mi bȳșindȳ kȳ ațeasta era fanta Domnăiș, skrise în kontra lȳi la Poartȳ, kare îlș mi destitsi. În lo-
 kȳlș seș se rȳndȳi Vasilie Vodȳ, earș elș s'a dȳșȳ la Konstantinonole.

DOMNULU XLV.

Vasilie Vodă I.

Ațeasta era de originȳ Albanȳșȳ, mi ajsnsese în Moldova la dregȳtorȳi însemnate mi la rangulș de Vor-
 nikȳ mare. Pe kȳndȳ se destitsa Moise Vodȳ, elș
 se aȳla la Konstantinonole pentȳ diferite prȳvinȳ
 ale gȳriș mi nȳrin dare de banȳ gȳșȳ timuș a kȳșta dom-
 niea. Pe timușlȳ aȳela toate interesele Porȳei Otomȳne
 se fȳȳeăș nȳrin dozȳ persone, nȳrin Silixtarș Agasi [Proto-
 sultarșlȳ Sultanslȳi] mi nȳrin Kȳzlarș Agasi [Eșnekelș nȳzi-
 torș alș Xaremslȳi], kare avea mare înȳșingȳ asupra Sulta-
 nslȳi. Vasilie Vodȳ din Moldova avea ajtoreiș mi protek-
 torș, mi totș de o datȳ era omș de kȳșȳ alș Vizirșlȳi; iar
 Mateiș Vodȳ din gara Romȳnească avea de protektorș ne
 Silixtarș Agasi. Ama der Vasilie Vodȳ, dȳșȳ ȳe a sositȳ în
 Moldova a lȳkratȳ nȳrin Kȳzlarș Agasi mi Vizirșlȳ ka sȳ se
 rȳndȳiaskȳ ne fișlș seș Ioanș Vodȳ la Domniea gerei Romȳ-
 nemti. Pe lȳngȳ protekȳșisnea ȳe avea în Konstantinonole,
 elș mai avea de ajtoreiș mi ne dȳșȳi ginerȳ ai seș, Xmilnig

ki fiislă lăi Timșuș Xatmanș de Kazavî mi Radzivilș nrinvine de Polonia. Ama darz poftindș ne achemtiea în ajstoră seș, elș ridikș totș de o datz mi nșmeroase omtiri din gearz, mi intrz în geara Romșneaskz. Noroklș însz nș îlș ajtz, kșvî Mateiș Vodz de doșz mi de trei ori îlș învinse, fșkșndș'lș sz se întoarkz fșrz ničl zñș sșkșvesș mi kș marî nșlderî.

Pe timșlș azela Vasile Vodz, nedensindș kș môrtea ne kșvî va Tștarî, kari fșrz de ntirea mi învoirea Xanșlș lorș fșkșserz niunte neorșndșele la satslș Brștsleni, s'aș skșlatș mai mșlgi din Tștarî mi intrșndș în gearz aș jefșitș mare parte de lokș. Dșnz avestea fșkșndș naye kș Tștarî, s'a znitș kș tșnrșlș Sinanș Pama de la Isakșea nentz kș sz între earșmi în geara Romșneaskz. Dar Mateiș Vodz, simșindș de aveasta, s'a znitș kș Rakogi nrinvinele Transilvaniei, mi aș trimișș amșndoi omtire în Moldova de aș gonitș ne Vasile Vodz mi aș amezatș în tronș ne zñș boerlș Logofștz George Stefanș. Vasilie Vodz, dșnz sșnrinderea avecea, fșpșndș ginerele seș Timșuș Xatmanșlș de Kazavî, se întôrșe kș omtiri de Kazavî, alsngz ne George Stefanș Vodz mi nșse earșmi stșpnșnire ne tronș. Dșnz aveasta, nevoindș a sta în naye, a intratș earșmi în geara Romșneaskz kș ginerele seș Timșuș mi kș o mșlgime de Kazavî: bștșndșse de a natra oarz kș Mateiș Vodz la satslș Finta ne lșngz Ialomitș, dșnz mșltz vșrsare de sșnge, iarșmi s'a întorș rșminatș îmureșnz kș Timșuș.

George Stefan Vodz, kșrele dșnz îmureșnrile de mai sșșș se așia fșgarș în Transilvania, așzindș de xșmilirea lăi Vasilie Vodz, a venitș în geara Romșneaskz kș rșgșminte la Mateiș Vodz ka sș'l dea omtiri sz între iarșmi în Moldova. Kșpștșndș zñ ajstorlș de omtire Romșneaskz nșmeroasș, mi lșzndș mi de la Rakogi nrinvinele Transilvaniei omtire de Șngșrî, a intrat în Moldova mi, bștșndșse kș Vasilie Vodz, iarșmi l'aș învinș. Vasilie Vodz atșnșea s'a retrăș în Basarabia znde se gșșea Xanșlș Krimeel kș mșlgime de Tștarî; earz George Stefanș Vodz, dșnz zē a lșatș oramșlș Iamî, s'a dșșș kș toatz omtirea sa de aș ase-

diată cetatea Sucevei, unde se afla Doamna lui Vasilie Vodă cu fișii săi Ștefanuș și cu toate averea sa. Sura apărarea Țetșii era mi ginerile săi Timuș și cu ontă mi de Kazav; acesta emindă în toate zilele mi lăutându-se cu Ștefan Ștefan George Vodă, și făcea mare mi multă stricăciune. Asedisli a pînă trei luni. Într'una din zile, pe cînd se afla Xatmanliș Timuș sub cortul săi, s'a întîmplată ca o bombă de tîm de la Ţingri să lovească într'o ladă ce se afla sub cort; lada sursăndu-se, o băcată din ea a lovită pe Timuș peste un micor din care i s'a trasă mi mîrtea. Atunci Kazav alegeîndă altă Xatmană, aș făcătă pace cu Ștefan Ștefan George Vodă, mi pîndîndă cetatea Sucevi aș nlekată. Domnliș atunci a rămasă stăpînă pe cetate, avîndă între prizonieri pe Doamna mi pe Ștefanuș fișliș lui Vasilie Vodă, prekmă mi pe fratele săi George Xatmanliș; iar Vasile Vodă, neavîndă cunoștință despre cele întîmplate, a alergat cu multe răzămînă la Xanliș Krimeei ca să dea ajutor de omîre, să meargă la Suceava, să libereze de acolo pe doamna sa, pe fișliș săi mi averea care o avea. Xanliș Krimeei, îndănekată de răzămînile sale, i-a dată doz-zey mi de Țetari. Vasilie Vodă, venindă cu omîrea pînă la Pristă mi așzindă de tristețe nenorociri ale familiei sale, de moartea ginerelui săi, de pîdarea țetșei, de robirea doamnei a fișliș, mi fratei săi mi de jetsirea averii sale, s'a întorsă nlină de întristare la Xanliș. Xanliș minzîndu-lă l'a nșă îndată în lanșri mi l'a trimisă la Konstantinonole; acolo din ordinliș Seltanliș Meemetă IV, fă inkisă în cele mînte țernări, de unde mai țerzi libeîndu-se, a mșrită în miserie. — Vasile Vodă, a domnită nou-sure-zey ani. Elă a zidită în Iamă mi doz minșnate mîlăștiri, a Goliei mi a sfîngiloră Trei Ierarș. Pe lîngă aceste a adșă mi relikvele Sfintei Paraskive, care se affă mi pînă astăzi la Trei-Ierarș.

Iar George Ștefan Vodă întorkîndu-se de la Suceava, învingător mi triumfător la Iamă, a trimisă șulikă din partea boerilor la Pîrtă în favoarea sa, adăogîndă mi elă să-

nenere mi askultare din partea sa. Dns̃z̃ ayeasta Seltansl̃s̃
int̃rind̃s̃-i Domniea, i-a trimis̃ d̃ns̃z̃ obiceĩs̃ mi semnele
Domniei.

DOMNULU XLVI.

George Stefañ Vod̃a IX.

Ayest̃s̃ Stefañs̃ Vod̃z̃, aj̃ng̃r̃nd̃s̃ la Domnie prin mijl̃o-
cele l̃s̃i Mateĩs̃ Vod̃z̃ mi Rakogi, m̃-a tras̃ dragostea
gerei prin ñrtarea mi k̃rmisirea sa. Iar d̃ns̃z̃ or-
diñsl̃s̃ Por̃gĩi a intrat̃ mi el̃s̃ în geara Rom̃neask̃z̃
im̃pres̃nt̃ k̃s̃ Rakogi priñvinele Transilvaniei în kon-
tra Seimenilor̃ mi a Dorobangilor̃ kari se revoltaser̃ as̃-
ñra l̃s̃i Konstantiñs̃ Vod̃z̃ Bassarab̃s̃. D̃ns̃z̃ ayeasta int̃or-
k̃nd̃s̃-se în Moldova, Xansl̃s̃ Krimeii, d̃ns̃z̃ nat̃ima ye avea
în kontra l̃s̃i, f̃ind̃s̃ k̃s̃ al̃ngase ñe Tatar̃i din geara, i-a
ñr̃st̃s̃ la P̃ort̃z̃. Ayeasta at̃ñce i-a trimis̃ ordiñs̃ k̃a s̃t̃
vie la Konstantinopol̃e, s̃z̃ se ink̃ine în pers̃oñz̃ Seltansl̃s̃i
mi s̃z̃ ur̃l̃neask̃z̃ semnele Domniei de akolo. George Ste-
fañs̃ Vod̃z̃ iñt̃s̃, tem̃nd̃s̃-se de vre-o k̃rs̃z̃, m̃-a trimis̃
d̃emis̃is̃nea d̃ns̃z̃ nat̃s̃ ani mi k̃te-va l̃sñi de domnie, mi
añõi a trekt̃s̃ în Ţgar̃iea.

Ayesta a f̃ekt̃s̃ M̃ñst̃irea Kaminsl̃s̃i în distrikt̃sl̃s̃
Bak̃sl̃s̃i.

DOMNULU LXVII.

George Vod̃a Gica I.

Ayesta era de origiñz̃ Albanez̃s̃. P̃r̃ing̃ii sei f̃l̃s̃ ad̃z̃-
ser̃ de konil̃s̃ la Konstantinopol̃e mi d̃ns̃z̃ ye l̃s̃ de-
ter̃z̃ la sk̃ol̃z̃ ka s̃z̃ învege p̃g̃iñz̃ karte, f̃l̃s̃ ñse-
r̃z̃ la o p̃r̃ṽz̃lie unde se vindea var̃z̃. Dar ne
k̃nd̃s̃ f̃l̃s̃ ad̃z̃yeas̃ din Albania, el̃s̃ era akomp̃aniat̃s̃ de sñs̃
alt̃s̃ b̃reast̃ de religiea Moametanz̃, karele se ñamea Mee-
met̃s̃ mi k̃s̃ karele intrase în leg̃ts̃rile de am̃izie. Ayest̃s̃

D. Chr.
1854.
Chronolog.
Moldovei
si a țării
Munteneștilor.

D. Chr.
1858.
Chronologii
diverse și
locale.

de ne srim, ajstată de către konnagonaliu sâi, a ajunsă la palatul Sultansâi, mi învetă învetă kă mărirea vârstei lăi a ajunsă la marî demnităuî împăratemî. Într'una din zile kănoșkândă ne kamaradăi sâ de kăltorie George, karele adăcea în tôte zilele vară la palatul sâ, ilă lă ne lăngă sine, mi'lă rekomandă ne lăngă agentsâ Moldovei de atăne-vea Vasilie, karele era mi elă Albanesă. Dăpă ațee Vasilie, ajăngândă a se face Domnă la Moldova, a lăată mi ne George (în limba Albanesă Gika) kă sine mi dăpă ordinăi protektorăi sâ Meemetă Kănrăli, kă komratiotă ală sâ, lă rădikă la țele măi înalte dregătoria, lă însăiată, mi a-poi lă trimisă la Konstantinopole kă să fie Kăns-lexaea din partea ăeri. Dăpă destătsirea lăi Vasilie Vodă a rămasă Kăns-kexaea totă George Gika mi sâb domniea lăi George Stefană Vodă. Domnăi ațea, kă nemergerea sa la Konstantinopolă kă să se înkine Sultansâi prekă i se ordonase, pro-vokă mănăia Vizirăi Meemetă Kănrăli, mi ațea dete domniea lăi George Gika. Deminisionată Domnă, voină să treakă în Transilvania mi temândă-se a nă fi maltrată de ostăuă ăerei, a răndăită lokotenentă ală Domniei ne Aga Grigorie fîsă lăi Gika Vodă; mi astfelă sâb protek-ăisnea ațestăea, a skăpată de maltratăi mi a trektă în si-ărană kă tôte kasa sa neste mănăi.

George Gika Vodă, viindă în Moldova, a înăenă să ăverneze ăeara kă înăeleăisne. Nă rămasă înă măltă timnă în liniute; kăvî George Rakogi prinăinele Transilvaniei, deklarândă-se rebelă în kontra Porăi mi snindă-se kă Mixnea Vodă din ăeara Romăneaskă, hotărăseră să ameze Domnă în Moldova ne Konstantină Vodă Bassarabă, karele se afla atăne emigrată în Transilvania. Așa dar Rakogi pândă la disăisăisnea lăi Konstantină Vodă măse mi ostăuă Ţn-ărenă, iar Mixnea Vodă alte măse mi de Romăni komandăi de kămnată sâ Sătarăi Dimitrie Sărbă mi de Vornikăi George Băleană, a nlekată să între renele în Moldova. Gika Vodă, neavândă outire analogă kă kare să se pôte onsne la nățerea ăe venea asăura lăi, a lăată kă sine ne togă Boerăi, kă femeă mi kă konă, mi a trektă ne-

ste Prstă la Țșgora; iar la Iamî a lăsată nămai usșina o-
mțire ce avea sșb mănă nentră anțrarea oramșelă. Konstan-
tină Vodă, viindă assura kanitalei, a kăzstă kă fșrie neste
măna de ómeni kare o anțraș, mi învingăndă-i a intrată tri-
smfștoră la skasșnălă Domniel. Iar din omțirea Moldove-
neaskă o parte a rămasă mi s'a sșnsă kșcheritorslă, iar o
parte a trekstă la Țșgora neste Prstă. George Gika Vodă,
lăndă lămsșire desșre țele întămlate, a nlekată îndată
kă toșl boeril mi kăkónele mi s'a koborătă la Tigina, saș
Benders. Akolo se afla Galga Sșltană de la Krimeia. A-
țesta, priimindă ordină de la îmăratslă, a venită kă doș-
zeșl miș de Țțtaril la Iamî, mi s'a întălnită kă omțirea lă
Konstantină Vodă din josă de oramș ne valea Vaslșslă.
Înțenăndă-se o bătălie înverășnată, mătă timnă pțrea kă
viktorie a va fi a Romăniloră; dar în fine ațentia ne mai
nștăndă sșferi fșriea Țțtariloră, kare eraș mi îndoită mai
nșmeroml, aș înțenșă a se înnpăștia în neorăndșeală.
Țțtaril, grămădindă-i kștre gșra Baxlșslă neste kare nă
era kină de a trețe din kassa noroșslă, aș vșisă neste doș-
miș de infanterie Romănă mi altă atșta nămăș de kaval-
erie Romăno-Ţgară. Aș lăoată ne lăngă ațeste neste treț
miș de prisionierl. Restslă omțirel învinșe, anskăndă kalea
prin kodri kștre țeara Romăneaskă, fș șmășrită mi sdrobotă
fșră de kșșgare; iar de la șnă timnă desșpășindă-se în doș,
Konstantină Vodă kă fôrte pșșini oamenl a skăpată în țeara
Kazailoră mi Sșțtarșlă Dimitrie Șțrbș în țeara Romănea-
skă; înșă Vornikslă George Bșleană, kăzândă prisionieră, fș
transportată la Krimeea.

George Gika Vodă dșpă țe s'a amezată iarămi la
skasșnălă seș, a priimită ordină îmășrăteskă kă șș între kă
Sșltană Galga mi kă Țțtaril în țeara Romăneaskă. Mixnea
Vodă atșnă, vșzândă neșștingă de a se oușne la atștea pș-
terl țe venea în kontra lă, a fșgită în Transilvania. Dșpă
ațeasta Sșltană Galga kă Țțtaril s'a întorsă în țeara sa;
iar George Gika Vodă, dșpă țe domnișe în Moldova dșoș
anl, se orăndșe de kștre Pôrță la domnișă țereș Romăneml
nentră kă șș regșleze mi șș organizeze țeară.

DOMNULU XLVIII.

Stefană Vodă X.

Dănu strămstarea lui George Gika Vodă în gheara Românească, Părta a nămită Domnă în Moldova ne-
 Ștefănuțu fișelă lui Vasile Vodă. Avesta ne se a-
 mțase înkă bine la domnie mi s'a pomenită kă
 Konstantină Vodă Bassarabă intră în geară kă Ka-
 zai. Avestă rivală înșu mi astă dată învingându-se a fș-
 gită.

Părta Otomană, voindă a nedensi revolta lui George Rakogi, prinținele Transilvaniei, mi trimigându ne Seidi Ali Pama asupra lui, a ordonată mi lui Ștefană Vodă ka s'z trimiță omtire nentru aveastă esnedigisne. Ștefană Vodă a trimisă ună kornă de ômenî armagi s'z komanda Serdară-lui Leamko. Dănu aveasta srmându-se rșbois în Transilvania, Tărcii aș învinsă, Rakogi s'a svissă mi în lokslă seș s'a nămită prin alegere Ambeli Mixailă. Ne tărziă Ștefană Vodă priimindă eargmî ordină împutrteskă ka s'z akompanieze ne Xanslă Krimei mi ne algi Pamî ye imî dis-
 nstăș nimte yetșgi de ne lăngă Ninră, a plekată s'z'mî im-
 nlineaskă datoriea, dar ne drșmă s'a îmbolnăvită mi sosindă la Benderă a mșrită ¹⁾.

DOMNULU XLIX.

Eusrate Vodă Dabija.

Boeri din Moldova, vșzându skasnlă domniei vșdșvș
 dșnu môrtea lui Ștefănuțu Vodă, s'aș adșnată mi
 kă nșrerea generală aș alesă Domnă ne Vornikslă
 Esstrate Dabija, karele erea de origină drentă boeră

D. Chr.
1662.
Chronolog.
Moldovi.

1). Istoria Bulgarenească face karakteristika lui Ștefană Vodă.

„Fiindă Domnă mi tșnșă se dșmerda mi fșcea lșkrari koni-
 lșremti mi nebșnemti; ne kșta trebile domniei și kșville, mi ne uș-

Moldoveanș, mi karele în fine, dăruț Arș Magzarslș gerei, kăutș konfirmarea Porșil. Avesta din natșra sa era omș kș sșfletș fôrte bșnș mi drentș, dar era dominatș de natima begiei. De doșș ori ne zi fșcea divanș pentș jșdeka-rea proșeselorș, dar divanșlș de dăruț prănzș nș nșțca boerilorș. În zilele lșl s'a fșkștș monetșrie la țetatea Șș-țevi, mi se țșea monșde de aramș. Avestș Domnș a amș-țatș întșea datș pogonșritșlș, adikș darea ne nșmentșlș villorș, afarș de zechșala fșkștșlșl. Avesta a fșkștș mi monastșrea țe se nșmente Birnova.

Priimindș ordinș sș mērgș kș Grigore Gika domnșlș gerei Romșnemșl dăruț omșțirile Tșrțemșl în Șngaria, Dabija Vodș a lșatș narte la esnedigisnea aveastș; kare la țetatea Levigș se țerminș kș mare pierdere din nartea Tșrțilorș. Vezirșlș, dăruț aveastș katastrofș, ordonase Domnilorș ka sș stea la Belegradș. Grigore Gika înș s'a întorsș în țearș fșrș de voe, dăruț kare temșndșse de vre-o șrgie a fșgitș în Austriea; iar Esstrate Dabija sșnsindș-se la ordinșlș țe priimise, a kăutștatș lașda Sșltanșlșl, kaftanș imșțrșteskș mi înșire de Domuie.

Dar dăruț natș anł de domnie Dabija Vodș imbolnș-șindș-se greș a mșritș.

DOMNULU L.

Duca Vodă I.

Avesta era de originș Albanēșș. Din frageda konilș-rie, kreskândș în kasă lșl Vasilie Vodș, ne timnșlș

D. Chr. 1666. }
 Chronolog. } Domniei aveastșia se înaintase la o mikș boerie.
 Tșreț. } Dăruț aveastș înșșrindș-se kș o fatș a Doamnei

mał kș nartea femeșekș țl mi kș nartea bșrbștesakș, kș kokonșl Moldovenilorș ței framonl. Kândș emia la nreftăblare mi la vșnatș, nșneș ne boeri ne kai tșrțemșl mi anol porșncea de lșa frăzele, în kștș le fșcea nimejdie de môrte. Era lșngș kasele domnēmșl sșș xelemtșș mare mi deasșura sșș foimôrș: De akolo ne mșlgș boeri fi arșnka în anș mi anol ridea, mi șkopindș-l fi imbrșka în xășne domnēmșl.

[Dows *Elizabet*].

Defni soșiei lui Vasile Vodă, ajunsese mi mare Vistierș. Dăru morțea Domnului, boerii lui aleseră ne elă mi Poarta ilă întări.

Acesta se arăta a fi omă bună mi virtuosă, dar fiindă kă domniea lui n'a pînă de kă jămătate ană, nă aș a-văti timnă a se deosebi în ce-va.

DOMNULU LI.

Iliașu Voda IV.

Acesta era fiulă lui Aleksandr Vodă al cincelea. A-fîndse la Konstantinople mi ajungîndă în mare { D. Chr. 1867. Chronolog. Moldovel. miserie, a dată sînikă Sultaniului Meemetă mi aces-ta fi dete ka de milă Domniea pîrintească, rîndă-indă-lă în lokulă lui Dăka Vodă. Elă era omă foarte drentă, blîndă, mi întră atîta de generosă, în kă dăcă vine-va se osîndea la înkisoare nentru datorii elă nîstea îndată din punga sa; ne lîngă aceste fîcea în toate zilele kăte o mi-lă b'ăș o fantă frămoeasă. Elă întîmna înă mare difikăltate în înnălinirea întengîșniloră sale, fiindă kă nă kănomtea limba națională de felă. În zilele lui înă a domniță mare seoretă mi foamete în toată geara.

Dăru dăoi ani mi mease lăni de domnie Poarta l'a skimbăti mi a rîndăiti în lokă i Iarămî ne Dăka Vodă.

A doa domniă a lui Duca Vodă.

Îndată dăru ce aș venită Dăka Vodă kă a doăa Do-mnie la Moldova, a făkăti mînzăstirea Четьяgia. { D. Chr. 1869. Chronolog. Moldovel. Dară totă de o dată fiindă kă înkărkase geara kă mălte mi grele dări s'a rădikăti Stolnikulă Dărakă kă togii Orxeeni, Lășumenii, Sorovenii mi algi komulo-timti mi l'aș gonită din tronă făkăndă-lă să făgă. Dar dăru aceasta îngelegăndă-se kă Poarta, s'a întorsă Iarămî în geară

ku omtire de Targi mi Tatarî, a bătut ne rebeli mi ne kon-
spiratori, mi aș zisă o mîlgime de oameni vinovați mi ne-
vinovați. Dar întîmplîndu-se ka Săltanul Meemet IV s-
treacă prin Moldova la Kamenig, boerî, apăsagî mai ku
seamă de kître Grigore Vodă Gika, aș pîrtîș ne Dăka Vodă
pentru mîlte rîstăgî, de kare Săltanul gîsîndu-l vinovaț
era ne amroape s-lă osîndeaskă ku moartea; dar ku mîltă
dare de banî a skînat de perikolul viegî mi s'a desti-
tat în ală treilea ană ală domniei sale.

DOMNUL, LII.

Stefană Vodă XI, Petrecheicu.

Săltanul Meemet la întoarcerea sa din ekspediciunea
D. Chr.
1672.
Chronolog.
Tierei.
}
Kamenig, aflîndu-se la Xotină, a zisă boerilor ka
să mi aleagă Domnă dintre ei. Atîncea ku alegerea
tătorora se nămi Domnă ună boeră nămită Stefană
Petrecheikă de origină pămînteană. Aștea așea defektulă
ku era prea bînă mi fîră aktivitate, din kare kășș nimeni
nă se toșea de elă.

Poarta Otomană, aflîndu-se cîrșî în rășboiă ku Polo-
niea, a mîkată Karaîmană Pașă Seraskerulă, lîndă ku si-
ne, dăpă ordină imperială, mi ne Petrecheikă Vodă ku Gri-
gore Gika Domnă gîri Romînești. În bătăliea șe s'a fî-
kășă la Xotină, Domnii s'aș îngălesă în sekretă ku Sobieg-
ki regele Poloniei ka s-șe skășre de jăgăș Otomană mi
s-șe șneaskă ku elă. Din așeasta a rēșșitată ku viktoria
a emiț în partea Poloniloră. Atîncea Stefană Vodă, ka-
rele abiea domnise ună ană, a tēkăș în Polonia, unde a
mărită; iar Grigore Gika Vodă, kîndu-se de șeș șe fîk-
se, s'a mărșășit Vîzirulă mi îndrēșșîndu-se s'a întorăș la
skășulă seș.

DOMNULU LIII.

Dumitrașcu Vodă Cantacuzino.

Ksmș s'a aszitș la Konstantinonole desnre desertarea
 lsi Petreșeikș Vodș în Polonia, agentșlș seș, ka-
 rele era Grekș Konstandinonolitanș, alergș îndatș D. Chr.
1874.
Chronolog.
Tierei
 la oamenii inflișingii ai Porgi mi kș dare de banī kș-
 pștș Domniea Moldovei. Așesta era șnș omș nestatornikș,
 frikosș, lakomș mi rșnitoreș, mi în timnșlș seș ȝeara așnșe-
 se în ȝea de ne șrmș șlșbicișne mi miserie. Pe lșngș a-
 ȝeste, fiindș kș Tșrșii nș se imșșkasemș inkș kș Poloniș,
 elș, de frikș ka șș nș fie șșrșrșnșș, adșse o mșlȝime de Tș-
 tari, kariș netrekșndș eara în ȝearș, aș kasșatș o mșlȝi-
 me de rele mi nenorșșiri, aș tortșratș mi aș robitș o mșl-
 ȝime de oamenī.

Așeștș Domnș aș fostș ȝelș înțlș karele a șkosș Kșr-
 ȝile neȝetlșite mi alte dșrī ȝrele în ȝearș. În intervalșlș a-
 ȝesta, Șșltanșlș Meemetș, trekșndș în ȝeara Kazavilorș, a bș-
 tatș ȝetșȝile lorș mi le-a rasș de ne faga nșmșntșlși ka șș
 șnargș kșișlșlș lorș. Dșnș așeasta Sismanș Ibraxamș Pama
 imșresnș kș Selimș Gereiș Xanșlș Krimeei aș nlekātș kș
 omșiri așșura Poloniē. Dar dșnș ȝe s'a fșkștș nave, Sis-
 manș Ibraxamș Pama, întorkșndșse prin Moldova mi urīi-
 mindș mșlte plșngerī din partea ȝerii, a ridikatș kș mare
 șȝie ne Dșmitramkș Vodș kș sine mi l'a dșșș la Konstan-
 dinonole în alș doilea anș alș Domniei sale.

DOMNULU LIV.

Antonie Vodă Roseti I.

Așesta mai nainte se nșmea Kirigș Drșȝanș. Elș a
 înoitș biserika Șfșntșlși Nikolae din Iamī. Findș kș D. Chr.
1876.
Chronolog.
Moldovei.
 era omș foarte mietosș, bșnș mi ȝenerosș, a între-
 nrīnș mi alte fante bșne, nentș kare imșreȝșrșrile

timnalsi n'aș ertatș ka sș kanete mslgsmirea mi rșnlt-tirea din partea boerilorș mi a nonorșisi. Vizirșlș Kara Mșstafa Pama, dșnș ęe sșrnase ęetatea Taxri în ęeara Kazavilorș, întorkșndșse prin Moldova, mi priimindș nimte mri agșgate de kștre fostșlș Domnș Dșka Vodș, aș desti-tsatș fșrș de nięi snș kșvșntș ne Antonie Vodș, karele domnise abiea pștrs ani.

A trea domniă a lui Duca Vodș.

Dșka Vodș, viindș de la Domniea ęerei Romșnemti de
 D. Chr. 1879. } a treea oarș Domnș în Moldova, veni investitș kș
 Chronolog. } o astoritate nemșrginitș din partea Poręi, ne lșngș
 Moldovel. } kare era în mare favoare. Nestrșmatatș de fireaș-
 ka sa izbire de argintș mi de dorskș de a se înavșgi, a a-
 rșnkatș asșnra ęeri o mșlgime de dșri grele. Atșnșea sni
 din boeri, konșrșndșse kș Lșnșșneni Orșeleni mi Soro-
 ęeni, s'aș konșertatș ka sș skane ęeara de asemine tiklșlșș.
 Dșka Vodș insș, simșindș de așeasta a priņș ne kanii kom-
 nlotșlș, mi ansme ne Tșstș Vistierslș, Bogdan Jignivșrșlș mi
 Lșnș Slșgerslș, mi le-a tșeatș kanetile, iar ne ęei mai mșgi
 din boeri i-a arșnkatș în inkisorii, profitșndș de okasiņe
 ka sș'i globeaskș mi sș le iea bani. Vistierslș Ţrșake, s-
 nșlș din viktimele așeasta, dșnș ęe detē o mșlgime de bani
 kș sșerangș ka sș'mi skane viaga, imi aflș moartea în in-
 kisoare. O mșlgime de boeri de starea întșlș gemeaș în
 langșri prin inkisorii; femeele lorș eraș legate la stșlmi mi
 batjokorite în kinslș ęelș mai neomenosș. Toate inkisorile
 gemeaș de bșrbagi mi de femei, mi daka vre snșlș skșna
 din ele, imi lșsa sogșea mi konii mi fșgea de rșsbnarea
 așestș tiranș. O mșlgime de kase de boeri s'aș stinsș, kșvi
 țiraniea așestș Domnș anșsa ne toatș ęeara ka o srgie
 Dșmneșelaskș nentș pșkatele nonorșlș. Dar provedenșa
 kare adese ori îndreantș relele mi sșferingele, nșnș în ęe-
 le dșne srmș, a rșnltștitș mi tiranalsi așestșla: Omtirile

Polone, întorcându-se trismfătoare de la Viena ¹⁾, Petrevicek Vodă karele komanda o parte de omtire, intrând în țeară l'a prins la satul Domnești. Ast-felîș dăne cîmî anî de Domnie, Dska Vodă, dăș fiind în Polonia, plătî relele sale kă moartea.

A doa domniă a lui Dumitrașcu Vodă Cantacuzenă.

Aceșta, viind kă a doa domnie în țeară, a închenet lăruș a adăce marî greștîlî mi sșpărî asșura {
 derei. Kșdî va vșzînd atșta nevoș, aș trektș prin { D. Chr.
 1684.
 Chronolog.
 Moldovel.
 gheara Româneaskă la Vizirș Sșleimanș Pasha, ka-
 rele atșncea se afla la Oblșvîga, mi kă ajstorslș lșl Șher-
 banș Vodă Domnșlș derei Româneștî, aș datș plângere a-
 sșnra lșl Dșmritramkș Vodă. Atșncea Vizirșlș le-a datș
 voș ka sș aleagș șnș Domnș dintre dșnmi lăș ne Dșmi-
 tramkș Kantakozino, dșnș șnș anș de domnie, l'a destitșatș.

În timurșlș așestș Domnș. s'a întșmulatș în tôtș țeara Moldovei o foamete înfrikomats, în kștș pșgînș linșea a se mșnka omș ne omș.

DOMNULU LV.

Constantinș Vodă II Cantemirș celă Bêtrânș.

Dșnș konșesîșnea țe le s'a datș, boerî aș alesș Domnș ne bștrșnșlș Konstantinș Kantemirș. Aceșta se {
 trșgea din pșringî promî lșksitorî din satulș Fșlșiș. { D. Chr.
 1685.
 Chronolog.
 Moldovel și
 a țerei
 Româneștî.
 Mai întșlș elș a fostș în țeara Româneaskă șnde
 a ajșnș țeasș de Șnșțșrie, anoi Kșnitans mare,
 mi mai anoi s'a înăintatș la rauglș de Klșverș mare. În-
 torkândș-se în Moldova, elș ajșnșe lă țele întșlș dregștorî

1). Dska Vodă a fșktș narte, kă omtile din țeară, în esnedîșșnea me-
 morabilă a Tșrșilorș din anșlș 1683 asșura Viena, îmșreșș mi kă
 Șherbanș Vodă Kantakuzenș din țeara Mșnteneaskă. În linșa lșl,
 Petricekș Vodă okșnase Moldova kă Polonî, fiindș kă așemția sșș-
 rșmasșș țe Tșrșî sșb Viena. Dska Vodă întorkândș-se din esnedî-

ale gerei. Ks tôte kz nș mțiea karte niș de kșmș, dar era omș kz inteliginș, kz dșeantș jșdekatz, kz bșnș sș-fietș, intrenrinștorș mi generosș. Kșndș s'a fșkștș elș Domnș, venitșrile gerei eraș fôrte miș, fiindș kz lșksitorii emigraserș de nevoi de fômete mi de neînșetatele nșvșliri streine. Partea din sșșș a Moldovei era okșnatș de Poloni. Pe lșngș așeasta țeara era infestatș de o mșlgime de bșn-de de xogii. Kantemirș Vodș nentș anșrarea kșpitalei tre-bșea sș ție omțire nșmitș de slșjitorii. Regele Poloniei Sobiegi, aflșndș-se în rșșbșlș kz Tștarii s'a koboritș urin Moldova în kontra lorș, kșșșndș o mșlgime de strikșșșni mi nevoi; iar kșndș s'a întorsș, a lșatș kz sine mi relik-vele Sf. Ioanș țelș noș din Mitronoliea Iamșlș, dșkșndș robș mi ne Dositelș Mitronolitșș ¹⁾. Așestș Domnș a desșr-gitș mi darea nșeogilorș din așeaa a lșksitorilorș mirenș. Elș a țșeatș kapetele la doi boeri mari, fragil, Mironș Logofștșlș mi Velitș Xatmanslș, din kășșș kz i se arștaș kontrarii mi desșregșitori, bșnșindș totș o datș kz arș fi în inșele-gere kz Konstantinș Vodș Brșnkoveanslș din țeara Romș-neaskș ka sș'lș obôre din domnie. Dșnș așeasta kșgi-va boeri, trekșndș în țeara Romșneaskș, mi lșșndș skrisori de la Konstantinș Vodș Brșnkoveanslș, s'aș dșșș la Konstan-tinopole ka sș pșraskș ne Kantemirș Vodș nentș șviderea nevinovățilorș dșoi boeri. Dar șgentșlș Moldovei de akolo, Șștarșlș Laskarake, simșindș intengșșnile lorș, a fșkștș

șșșne, a kșștș în mșna lși Petrișelș, karele, dșnș țe l'a urinșș, l'a trimișș în Polonia într'o sanie kz nac trăș de șnș kalș negrș mi șnșlș albș.

(Nota Traducșorului)

- 1). Dșnș țe a jșșșitș kșpitale, Sobiegi anșkș șure țeara de sșșș mi merșe sș la țetatea Neamșșlș, în kare șnera sș așe avșgi mari. Țetatea era nșșitș de 10 mșșmi, kari, dșnș țe șnșjșnșș șșșșlș în timș de trei zile, isurșvindș urafelș de nșmkș, kșșșlarș kz kondigtșne ka garnisona sș fie liberș a emi kz morgii șel. Mare fș mi-rarea lși Sobiegi kșndș vșșș emindș nșmai mșee ômeni, nșrtșndș în șnșnare algi natș morgii: atșșș de nekășș, elș a votșș șș-l o-môre, dar Maremalșlș șel Iablanovski nș l'a kșștș.

(Traducșorului).

să se dea domniea lui Konstantin Dăca Vodă. După avertis-
 ments a venit la Moldova și Kanagi-bama împăratescă
 mi, rădăcând pe Dimitrie Kantemir alessă gerei, 'l-a
 dusă la Konstantinople, unde de mai nainte se afla mi fra-
 tele seș cel mai mare Antioxă. Iar Konstantin Vodă Dă-
 ka s'a grăbită să vie rănede la Moldova kă skonă ka s
 prină pe Xatmansă Bogdană ginerele lui Kantemiră, mi ne
 Vistiarsă George fișă Kanarsă; însă n'ă năstă iabstă,
 kăci avertia kămi aș prinsă de veste aș făgită în Polonia.
 Dăka Vodă atăncă a konfiskată averea lui Kantemiră Vodă,
 a boerilor emigrați mi a tătlor nartisanilor gerei: ave-
 ste averi le vindea ne slije, iar ne femeile lor le batjoko-
 rea în totă felă, inkizând-le în temnițe, lăkră fără ek-
 semnă năz atăncă în Moldova. Cătră avertie fante, kare
 nălă năneaș mai nre joră de karaktersă tătăi seș, boerii
 mi năporă ajsneseră a fi fără năslămișă '). Dăka Vo-
 dă ne lăngă avertie, katexisată de konsilirsle Brănkovea-
 năi, a skosă în geară darea Văkritzăi mi a'te dări mai
 grele snele de kătră alte.

Pe timursă avela Poloniă a okupată cetatea Neamășă.
 Între Poloni se află mi boerii emigrați, mi anse Vistiarsă
 George, Xatmansă Bogdană, Serdarsă Moisi, Slăgersă Ma-
 nole mi alții. După nănerea la kale a avertora, Serdarsă
 Moisi a lăsată și kornă de omire Polonă mi viindă la Iamă
 șită kă Potgeazi (și felă de ostamă Moldovenă) mi kă-
 kăndă orașă fără de veste, aș șușă ne și Kanagi-
 bama împăratescă, mi ne și Bangi-banua ală Xanăși Kri-
 meeș mi alți Tăci kare se aflaseră în Iamă. Kă avertă
 stratagemă aș voită să făkră ka Pôrta Otomană să akte ne

1). Istoria Brăncoveaske adăgă:

„Dăma lui Konstantin Dăka, Maria, simegiată-se kă are ne
 tătăseă Dămnă Manteneșă, a învență a nevinstă giănsnece boer-
 loră; mi într'o și de Iamă viindă o giănsnece kă imlikă, dăză kămi
 la este o ișetăș mzeriloră boeremă a nărtă în kană, Dăma i-a lăsată
 imlikăș din kană mi l'a bșgată în fokră slișăndă: Kă năma Dămnă-
 neloră se kade a nărtă imlikă, iar ne giănsneceloră.”

(Traducătorulă.)

Domnă ka nekanabilă de a-mi năzi tronulă mi s'ă destitue. Totă odată mi boerii Moldovei aș încredințat ne Salină Gerei Xanslă Krimeei kă Poloniă kă mțirea Domnăsei aș fostă făktă mțvelslă de kare s'a vorbită. Salină Gerei, skriindă Sslanslă desure aveasta mi mijloindă în favorea lăi Kantemiră, kă kare era în strănse legături, Pôrta a trimisă snă fankționară Tărceskă mi a rădikată ne Dăka Vodă, karele domnise trei ani.

DOMNULU LVII.

Antiochă Vodă Cantemiră.

Aveasta era fișlă velă mai mare ală lăi Konstantină Vodă Kantemiră. Kărtândă Domniea, nreksmă s'a arstată mai sssă, îndată ce a intrată în Moldova boerii lăi Dăka Vodă aș trektă îndată în geara Româneaskă. Fiindă neinsrată, elă a veretă ne sna din fetele lăi Șerbană Vodă Kantakssenă, kare se află kă mma mi kă fratele loră George în Transilvania. Konstantină Vodă Brănkoveanslă, kare era vără, a întrebăngată tôte kinsrile de a înmedikată kăstoriea aveasta. Antioxă Vodă atănvea a alesă o fată tare frămósă a snă boeră Dsmitrămkă Čeazră, mi s'a kănsnată kă ea. Dșnă aveasta, fiindă kă Konstantină Vodă Brănkoveanslă, urin bogăgiile sale, aveea nstere de a skimba ne Domniă Moldovei, Antioxă Vodă a trimisă la elă ne Xatmanslă Bogdană de aș făktă na-
ce între ei, kă jărmăntă de a nă se amesteka snălă în domniea altsia. Kă tôte aveste Konstantină Vodă Brănkoveanslă, kălkăndă-mi jărmăntăslă, a keltsită mslgi bană mi a isbtită sș destitue ne Antioxă Vodă dșnă vină ani de domnie în favorea ginerelei seă Konstantină Dăka Vodă.

A doa domnie a lui Constantină Duca Vodă.

Acesta, cu toate că mi-a reînviat domnia prin mijlo-
 D. Chr. }
 1701. }
 Chronolog. }
 Moldovel. }
 cirea socrilor săi, s'a arătat întru nerecunosctor
 către dănilor; căci a fost mi el și unul dintre in-
 micii lui Brâncoveanilor, cari au întărit ne Vi-
 zirilor Ramizilor Măstafa Pașa pentru ca să-l ia la Kon-
 stantinopol mi să-l destituie. Pe lângă aceste, Constantin
 Dăca Vodă prin pîrțile sale cele neînvingătoare atît re-
 voltase pe boeri în contra sa, în cît o mare parte din ei
 au trecut în gura Românească, mi acolo în înțelegere cu
 Constantin Vodă Brâncoveanilor, au iscat ca să dea dom-
 nia lui Mihail Vodă Rakovici. Constantin Vodă astăzi dat
 domnie trei ani.

DOMNUL LVIII.

Mihail Vodă Racoviță.

Acesta era de origine Română, avea dregătoria de
 D. Chr. }
 1704. }
 Chronolog. }
 Moldovel. }
 Sutaris mi se tragea de la valea Rakovici din ju-
 deșilor Vasileșilor. Născut la domnie s'a făcut
 dăne alegerea boerilor mi s'a întărit de către Sul-
 tanilor Ahmet III. Din naștră sa, el era om cu inimă
 desăvîșită, căma nre toți nre năme, mi omile casei sale erau
 tot deasna desăvîșite fără grije sau băneală. Acesta a m-
 rit biserica Kargii mi a făcut din noi biserica de la vama.
 Domnia lui întru au fost scurtă căci nu înclină încă un
 an, mi Pîrta l'a destituit.

A doa domnie a lui Antiochă Cantemir.

Antiochă Vodă, fiind de a doa oară cu domnia, se
 D. Chr. }
 1705. }
 Chronolog. }
 Moldovel. }
 născut către boeri mi către onori cu multă drago-
 ste mi sinceritate; către clerici era generos, în ju-
 deșii foarte dregă, mi semăna în tot și în toate

seș. Cândă jideka ne zăse boerș kă zăse omș de rândă, mai alesă nentru veinătate, mai totă-deasna se arăta favorabilă nentru omșă de rândă. În ayeastă domnie, elă a făkstă mănăstirea Mira ne Milkovă. Elă zelă intzile a skosă Vădrăritsă, adikă darea ne vină kăte doș banī vadră asemenea mi Fămăritsă, adikă darea ne kărmămile mi kărmămarī dīn geartă. După doi anī de domnie, mīimindă ordină împăreteskă, elă s'a dăse la Benderă, nentru lăkrarea ȳetăgel, săb ordinile Saraskierslē lăssă Pama. Iar după înmlinirea de trei anī, Pōrtă l'a destitătă.

A doua Domnie a lui Michai Racoviță.

Mixai Vodă Rakovigă, viindă de a doă oară kă domnia, a strikătă vecea orândială a Văkrăritsē, mi a năse o dare generală nrește mare mi nrește mikă. D. Chr.
1870.
Chronolog.
Moldavel. De mi ridikase Văkrăritsă kă jărmăntă mi afărisenie, kă toate ayeasta înse mai tărziă iărăm elă l'a introdăse. Elă a mai adăogătă inkă trei-zeci parale la Pogonărită, karele năne atănce era kăte zăse leș de pogonăle de vie; asemenea mi kăte doș banī inkă la Vădrărită, în kăte s'a făkstă natru banī de vadră. În tīmpulă ayeasta Petru Alik-sievici împăratlē Răsiei a învinsă la Benderă ne Karolă XII regele Svegiei mi ne Xatmanslē de Kazaci Mazena, karele trădase ne împăratlē Petru mi se zăise kă Svegi. După koborărea ayeștoră la Benderă, zăse generală nămită Ioană Savidovski împresă kă kăgi-va Svegi s'aș fostă amăzată la Ȳernăgi kă se ărneze; dar zăse brigadiră Răseskă lovindă făr de veste, ne zăse l'aș zăisă iără ne algi l'aș lăată prisionierī. După ayeasta, răsăndindăse vorbă kă prin înmăingărea lă Mixai Rakovigă Rămi l'aș fostă făkstă măȳelă ayeastă, Pōrtă l'a destitătă kă mare ărgie mi, adăkăndlē la Koastantinopole, l'a inkisă în ȳele mēnte tărnerī. Din norovirea sa înse, întămăndăse atăncea Viziră No-mană Pama Kizirli, l'aș liberată de la inkisăore.

DOMNULU LIX.

Nicolae Vodă Macrocordatū.

Avea era feiorulă lăi Aleksandru Mavrokordată karele făsesse mare dragomană ală împărăţiei Otomanne. Măma lăi Sultana era nepoată lăi Aleksandru Vodă. Iliamă ce se trăgea din vekia mi memorabila familie a lăi Aleksandru Vodă celă bătrână. Dăru moartea tatălăi seă, făcându-se elă dragomană ală Porţei, aveasta; dăru amestecările karele eraă în gerile aveatea, 'laă rându-its ne dănsălă, ka omă kă kredingă kătre dăsigisnea mi interesile sale. Elă era snă omă foarte instruită în filosofie mi Istorie mi kănoskătoră de toate kăte se kăvine a mti snă domnitoră. Pe lângă aveatea avea multă devotiune kătru mănăstiri; era generosă kătru străni, mărinte îngrijitoră pentru orfană mi vădăve, mi foarte drentă în judekăgi, în kăteşei mai măgi dăru ce se înfăgimaă la dănsălă emiaă împăcăgi. Deaă era în genere foarte mălgămită; nimenă nă se năngea de nimikă, afară de kăgi-va boeri năreăsnăskători. Dai avăndă inemikă ne Dăvletă Girel Xănsălă Krimeel, karele atăncea se afla la Konstantinople, se văse de o dată destituită, dăru snă ană de domnie.

DOMNULU LX.

Dumitrăcu Vodă II Cantemiră.

Dăru mizlovirile Xănsălă Krimeel, s'a nămită Domnă Dumitrăcuă fială lăi Konstantină Vodă Cantemiră karele a venită în Moldova kă mare grabă ka kărieră, dăru instrăkăgisiile mi ordinate kare avea. Kămă s'a amezăţă în Domnie, întămălăndăse a se rsne năcea între Turcia mi Răsiea, elă a intrăţ îndată în îngelegere sekretă kă Petru celă mare împăratălă Răsiei. Konstantină Vodă Brănkoveanu Domnălă gerei Romănemti se

pușese în asemenea relații, dar elă ikonomisea-țskrslă, arătându-se fâgimă kă kredingă kătre Tărci, iară în sekretă îngelegându-se kă Rsmi. Dsmitrakă Vodă însă, ksmă a intrat Rsmi în Moldova, îndată atr ekată kă toate provisiunile mi oastea sa în nartea loră. Vizirală Baltagi Mexmetă, karele komanda omțirile Tărcemți, intrândă mi elă în geară s'a lovită kă Rsmi la Stănilenți. Lenta a ginstă trei zile mi viktoră era însă nexotărită. Împeratrală Petre, vărândă omțirile sale mstă mai năgintă numeroase de kătă a le inemikslă, pentră kă s'ă skane din perikolă s'a grăbită a înkeea pacea; însă kă mare năgăbă, kăci a vedată cetatea Azofslă mi sfărămarea snei alte cetăți desne xotarele Krimeei. Dmă înkeerea năci, s'a întorsă omțirile Rsemti în geara loră, iară Kantemiră Vodă, atăt de tare kompromisă, ne mai nstândă sta în geară, s'a retrasă imuresnă kă ei dene mante lăni de Domnie, dăkândă kă sine toată familia sa mi mai mulgi oamenī de kasă¹⁾. Dmă azeasta Tătarilă rănândindăse în geară a jefită satele mi oramele de totă ce aș găsită. Skaznală Domniei rămândă nstă, a venită snă Kertă Pama de s'a amezată kă kaimakamă fără s'ă albă năci o imusternăvire, karele în timă de zece zile, a dată mai multe rangsri mi kaftansri mi a rnită kătă a nstă.

-
- 1). Kantemiră făkuse kă Petre velă Mare tratată formală în armătorele kondigisni: „Geara Moldovei kă Nistrăslă s'ă fie xotarelă, mi Băgeakslă mi kă tôte cetățile totă a Moldoviei s'ă fie; nsmă de o dată „nirin cetăți s'ă ameze Măkalilă omenī, nănz s'a întemeia geara; iar „anoi s'ă linseakă oșteă Moskvăeakă. — Biră s'ă nă, dea geara năci snă „bană. — Ire Domn s'ă nă mazileakă împeratrală nănz la mărte; „mi nre srmă din fili lăi s'ă fie nre karele mi-ară alege geara. — Mea „măslă lăi s'ă nă iasă din domnie; nsmă kândă s'ară xaini, s'ă kândă „mi-ară lezda legea, atănce avela s'ă linseakă mi s'ă năcă din fragil „lăi. — Ire boeri s'ă nă mazileakă Domnăslă din boerie nănz la mărte, s'ă kă mare vină s'ă skotă. — Vamă Oknei mi a altoră țargeri „s'ă fie venitală Domailoră, iară altă dare s'ă năcă. — Mazililă mi Mă „năstirile s'ă mi stănzăeakă ovinile, momiile, mi veșinilă s'ăi; mi s'ă mi „la mi desesină de stăni, mi de maskri, mi de goimănz de oi de nre „momiile sale. — Zece mil de ste s'ă fie totă gata în geară, mi im-

După aceasta a venit din ordinul Vizirului Kalma-kamș Vornikului Lșur, dar fiind că nu n-ai acesta nu s'a putut bine a trimis Vizirul de l'a ridicat în lanțuri cu mare srgie împreună cu Antonie Jora mi cu Postelnikului Mak-sutș mi l-a trimis în închisoare la Varna. Iar la domniea Moldovi a trimis îndată pe Ioanș fratele lui Mavrokordatș karele atuncia era mare Dragomanș alș împăratului, cu în-scrinare de a kărmi țeara n-ur Saltanul va rânduș unș altș Domnș. Atuncia noilorș împăratul a învenș a se aduna pe la vetrele sale, mi speranța a mângâiat toate ini-mile cu unș viitorș mi o soartă mai bunș.

A doa domnie a lui Nicolae Vodă Mavrocordatș.

După rebelia lui Dșmitramkș Vodș, Saltanul Axmetș a klematș pe Nikolae Mavrokordatș ca omș de kre-
 dingș mi l-aș încredințatș domniea pentru a doa 6rș. D. Chr.
1711.
Chronolog.
Moldovei.
 Acesta nlekândș din Konstantinonole ka sș vie în țearș, s'a întălnitș cu Vizirul Baltagi Pama mi cu Devletș Girei Xanșlș Krimeei anrune de Andrianonole mi, rșgândș se lorș, a liberatș pe boerul înkiml la Varna mi mai mslgi 6meni robigli ce eraș în tabșra Tșrșeaskș. În țearș era mare tșrbșrare pentru rșnirile ce Tșrșul fșceaș neînșetată lș-kșitorilorș; Domnșlș a avștș mare anevoinșș ka sș împayē

„nșrșgia sș le dea left din Visteria împăratșeaskș Stolșș. — Din „Moskalș sș nu se amăștșre la boerile Moldovei, nșl sș se înșore în „țearș, nșl momil sș nu kșpnere. Domnșlș nre boerl sș nu fie „volnikș a-l nerde ori ce gremalș arș face, țarș sfatșș tștălorș, mi „țarș de iskșlitura Mitronolșlșl. — Kștre avestea l-aș datș mi tșș de „domnie sș se skrle mai de vınște mi mai sșșș dșurș kșmș se skrșș „Domnșl de akșmș; țarș ama era: „Seninatsulș Domnș alș gerei „Moldovei, Samodergeșș (adikș singșrș șșrșnștorș) mi kolegaborș, „(adikș nrletenș) gerei Moskșșemșl; țar nu robș șșrșșș, kare avestș „nșme este nșginș 6re kșmș mai de josș de kșșș a unșl Krakș kare „se kiamș latinemște, Serenissimșș, țar Slavonemște Hșrșșfealmime; țar „lememște Zmnșosfngșnșl. —”

(Traducștorulș, după Ioanș Neculșea).

A treia Domnie a lui Michai Vodă Racoviță.

Aceasta a venit de a treia oară ca domniea tokmai
 D. Chr. } kândă Tătarii aș rentă nașea ca Austria. Atunci
 1716. } kăgi va din boerii nămănteni, Stolnikul Vasile
 Chronolog. }
 Moldoval. } Ceasră mi algiu, indemnagi de kșgete rele, aș
 trektă în Ţungaria mi akolo adărnând o sămă de ka-
 tane, saș ostami, imnreșnă kă ză kămitană nămită Fe-
 renșă, aș intrată în geară mi aș anskată ȳetșpile Neam-
 șu mi Kaminsă. Dăș așea rănăndindăse în geară aș
 venită mi kiară asșura lăi Mixai Vodă kă șnerangă ka
 să'lă mină. Dar Domnă, kiēmăndă în ajtore omăre
 de Tătar, i-a lovită mi i-a invinsă; iară ne kămitană
 Ferensă minăndă'lă, i-a tăată kană'lă¹⁾. Dăș așea
 Mixai Vodă a rănăndită Tătarii în toată geară, nentă ka
 să goneaskă ne Transilvani mi ne katane din ȳetșpi; kă
 așea imnreșrare Tătarii aș nădată nenqorita geară din-
 koare mi dinkolo de Siretă, lăndă în robie mi mai măte
 mi de oamenă. Dăș așea însă a trektă mi Mixai Vo-
 dă în Ţungaria kă Săltană Seraskiersă mi kă ostire Tă-
 reaskă mi aș făktă insăgime de strikășionă mi năză. Dăș
 toate așete nenororiri, Domnă, neavăndă de zăde mai a-
 dăna bană, a skosă o mălgime de dări kare nă mai făseșe,
 nreksmă sekărită, morărită, kășemărită mi kiară vă-
 kărită kare se ridikase kă jșmăinte mi afărișeni; ne lă-
 gă așete a lăată mi o mălgime de bană kă dobăndă de la
 negăștore mi de la boeri. Atșne kăgi-va boeri din geară
 Romăneaskă, fșgindă în Moldova, Nekslăe Vodă Mavro-
 kordată ũ cerea mi Mixai Vodă nă voea să'lă dea. Nekolăe
 Vodă, nărăndă'lă nentă așea la Poartă, ne lăngă kare a-
 vea mare infășingă mi kredingă, isbăti de a'lă destită kă

2). Aceasta a fost o adevarată revoluție. Mixai Vodă, karele făseșe
 de mai multe ori în nerikă, a intrată revolă așea kiară în
 marginea Iamălei; atșki înă eksistă Krășea nășă ne lăktă zăde
 s'ăș tămată bătă, mi movila nămită a lăi Ferensă.

(Traducătorul.)

firmant împărtășeskă. Ast-felă Mixai Vodă Rakoviță, dăru-
șn-sure-zeye ani de Domnie, în anulă 1727, se înloksi prin
Grigore Vodă II Gika III.

În timpulă așesta toată țeara Moldovei a fostă infes-
tată de o țărmă înfricomată, kare a secerată o mslgime de
șșflete.

DOMNULU LXI.

Grigore Vodă II Gika III.

Așesta era fiislă lăi Beizadea Mateiă Gika mi nepotă
ală lăi Grigore Vodă Gika I mi strănepotă ală lăi George Vodă Gika I. Măma lăi ăra fiikă lăi Alek-^{D. Chr. 1727.}
sandru Mavrokordată. Așestă Domnă, aflându-se în kărsă
de șn-sure-zeye ani Dragomană ne lăngă Pôrta Otomană,
dăru ăe a kăpătată Domniea Moldovei pentru servisișrile
sale, a făkătă ne fratele seă Aleksandru Dragomană în lo-
kăslă seă.

Grigore Gika Vodă, dăru ăe a venită la tronă, prin
îngelențășnea sa mi prin bănele orândșeli ăe a întrodășă în
găvernarea țerei, linimti mi mslgămi atătă ne ponoră kătă
mi ne boeri. Năma Tătari Nogai ăraș nemălgăsmiță de elă
fiindă kă se nășta așuru kătre dănuș; mi pentru așesta
în totă timpulă Domniei sale avă șșpășări din nartea loră.

Pe atăne revoltăndă-se șnă Saltană Galga Ardelă
Gireiă kanăslă Nogailoră în kontra lăi Miglină Girei Xanăslă
Krimeei, s'a întinaș lăutele dintre dănuș păpă ne pămă-
tăslă Moldovei. Nogai învină, se rășpăndiră în ăete mi lo-
kășitoriă de frika loră făgea kare înkoto saă kădea șșb lo-
virile mi pășzile loră. Atăne mi kăpă-va boeri, mrekșmă
Xatmansă Dămitramă mi Stolnikăslă George, se șșiseri
kă Tătariă mi kășșă o mslgime de țărbășări, ne șșerangă
ka Pôrta Otomană șș destită ne Grigore Gika. Dar Dom-
năslă, prinăndă ne Stolnikăslă George, 'i-a tăeată kanăslă ka
șșnă trădăștoriă mi rebelă. Dăru așesta Domnăslă, mriimindă
ordină împărtășeskă ka șș năve kă omțire în kontra No-

gailoră, a ajunsă până la Kodră, unde sosise mi Xanslă Krimeei kă omțirile sale; dar Nogai, sșpșindă-se fără a se bate, s'a întorsă fie-kare la ale sale în linimte.

Acestă Domnă a skăpată mi o parte din Moldova, kare de mai mslji anī fșese împresrată mi stăpnită de Benderlii mi de Tătarī, amșzândă kă mltă anevoină xotarslă prekămă era mai nainte. La ală ținșilea ană ală domniei lăi, Eniveriī de la Konstantinonole revoltândă-se mi destitsindă ne Săltanslă Axmetă, aș înșlgată ne Săltanslă Maxnăstă V. Atșnce a emită la mijlokă snă mșțelară anșme Bșgigană, karele, în ășterea stărsingei lăi Patrona kanslă revolșșisnei, s'a făkstă Domnă Moldovei, mi s'a imbrăkată kiar kă kaftanslă înaintea Vizirslăi. Domniea așestăia înșz a ținăstă nșmaī ținșī zile, până kândă s'aș linimtită rebeliī, dșnz kare jșnele Săltană a tșeată kanslă atăstă așestăia kăstă mi protektorslăi seș. Iar Grigore Vodă Gika, rēmșindă linimtită în domniea sa, a făkstă mltă lăkreri bșne mi imșșnșțșgiri în geară: a făkstă din noă biserika Sșngiloră Arșangeli, a făkstă tărșslă desure poarta Kșrșii domnenitī, a adășă mi ane înaintea așestăi tărșă. Dșnz mēnte anī de domnie înșz, împărsșgiea 'l-a mștată la tronslă gerei Mșntenemti, trimigândă în loksī ne Konstantină Vodă Mașrokordată.

DOMNULU LXII.

Constantinū Vodă Maurocordatū.

Așesta era fiislă lăi Nikolae Vodă Mavrokordată, mi

D. Chr. 1733. } fșese snă ană mi trei lșni Domnă în geara Romșneaskă. Astă dată Poarta, skimbândslă ne elă la Moldova, s'a întșlnită la Fokmanī kă vșrsă seș Grigore Vodă Gika mi a netrekăstă împresnz kă mltă veselie doză zile. O asemenea întșmlare de strșmștare de domniī nș se mai întșmlase până atșnci. Konstantină Vodă, viindă în

pentru trebuințele ousțirei. După aceea, urmându-se războiul cu Rămii, Targii au fost bătălii nu numai în Crimeea dar și pe lăstările Moldovei la Hotin. Grigore Vodă Gika, cămăr a văzută cu Rămii voră să ocupe țeara, a rândăit îndată Kaimakamii și a făcătă prenarativele de plecare spre Galați. Rămii, intrând în Iamii la 3 Septembrie 1740 sub Generalul Misenchen, au fost miimigi de către Mitropolitul și totă boerimea cu mare entuziasm. După aceea Rămii au ocupat totă Moldova, iar trebile țerei se cărmăea de către Kaimakamii lăsați de Grigore Gika, cari făcea escherei și abșeri fără năi o temere ¹⁾. Dar pe lângă Rămii se afla și ună fără ală lă Dămitramă Vodă Kantemir, Konstantin; acesta, având natimă pe Grigore Gika înă pănă a nă fără la Măskali, a făcătă pe Generalul de a risiniă Kărgile domnăi de la Fărmoșă; după aceea a

1). Rămii au înășă Kaimakamiloră și boeriloră Moldoveni de a săbăskrisă aktulă următoră:

- 1° Să fie Moldovenii kredincioși cu totă inima împărăției Rășiei.
- 2° Să nă ală Moldovenii resăndengie cu nenrietenii împărăției Rășiei.
- 3° Boerii urbegi cu Grigore Vodă să se întoră togă nănă într'ună ană; iar karele nă s'ară întoră nănă la ană și nă ală ertare.
- 4° Doă-zevi de mi de oște să erneze țeară și o xănească, și să madă nri țărguri nre unde s'ară sokoti.
- 5° Trei mi de salaxori să nă lănească năte togă ană, să lăkreze nre la țetăgi la țe ară trebi.
- 6° Pentru omeni de oște țe voră fi bolnavi, să keltsească cu dănnii la ană, să le dea ogetă mi sătrois.
- 7° Ofțeriloră țe voră fi cu aele doă-zevi de mi de oște, țărmi să le dea țe le ară trebi.
- 8° Moskală, Grekă să ală omeni străini, să nă înăană năi la o di-regatorie în țeară; și nămai cu negăstorie.
- 9° Kăgi boeri mi kăgi slăjitori țe n'oră fi la vre-o dregătorie să înălece să meargă cu togă la oște, mi leafă și le dea împărăția. Iar biră și nevoea țerei țe le-ară fi partea s'ăi dea.
- 10° Noă zevi de pănă de bană, să dea năkonă lă Mină.
- 11° O setă de pănă de bană să dea masă lă Mină în togă ană, kari bană făcea doă-sure-zeci mi de galbeni de asă Ŭngăremă, galbenă s'mbla năre lei pe ațea vreme.
- 12° Năme să nă țăgădească băkate să xăne, să bană țăremă, să grețemă cu kă kășă voră de seama.

se inventă sisteme financiare, care de care mai menţemur-
gite pentru ca să stărkă avântul lăksitorilorş ştenî. Gre-
şăşle ce apăsăş ne deartă fărcaşş ne ómenî de emigraşş nes-
te xotarşş, saşş şmblaşş fşgarî urin mşşşşî mi urin kodri mi
mşşşî neriaşş de frigşş mi de fóme.

Acestă Domnă a închinat sântelși Mormântș Monastirile Taslăslș, Kaminslș, Soveja mi Pobrota.

Ns anskz însz a îmulini anslş, ni în 6 Iulie 1743 Îlör-ta-lş destitşz ni-lş adşse la Konstantinonole, iar în lokş-i trimise ne fratele seş Ioanş.

DOMNULU LXIV.

Ionu Vodă Maurocordatū.

Kronikarii. în domniea acestuia se mîrginescă a însemna mai kș seamă dările cele grele ce se împe-
neăș pe geară; în kătș lăksitorii, de mște vîkș-
ritșri ce se skoteăș, imi svidăăș vitele pentrș ka sș
skane de tirăniile îmulnitoriloră. „Iar boeriloră le
părea bine (ziče Enake Kogălniceans), kăvî mănka fiemte
kare mi avea rđdikătșri de la acestă Domnă; mi cei mai
măgi boeri de la acestă Domnă s'aș rđdikătș, aleăș cei ce
medeăș la geară, mi de atșnce aș făkătș banî togî boerii.”
Demoralisarea pînă într'atșta nerdsse sșfetele mi inimele
boeriloră Moldoveni. în kătș, denarte de a se face modele
de virtște mi apărștori ai îmulagiloră, rivalisăș kș Grevii
în mănktșorii mi desbrăktșorii. Întș adevărăș din timni a-
cșmtiea kaniî s'aș stălnii gerei aș învșntă a eservita kr-
zimea asșura komnatrigiloră loră sștenî; a-i vinde ka ne
robî, a-i împărgi ka ne giganî, desupăgindă păringii de
koniî, a-i treče în zăpise mi în foî de zestre, a-i lsa în ka-
sele boeremti la slăjba loră mi a-i msta de la sșăș lokă la
altăș, dispnșndă de ei ka de robî.

Aproninduse termenul de trei ani, Ioan Vodă trimi-
se la Konstantinopol o ~~denst~~ scrisoare de patru boeri ca să

D. Chr.
1743.
D. I. Canta
și Enache
Cogolnicén

dsckz împărzădiei arătare din partea gherei k z elš e bññ mi isbitš, mi totz o datz sz verçeteze mi keltzelele agençilorš, fiindš k z çereas banı neinçetatš mi nș se mai șțțraș. A-çemti boeri eraș: Xatmanš Kostake Razș, Visternikš Radș Rakoviçz mi Vornikš Manolaki Kostake. Pñz sz ajngz la Konstantinonole mi pñz sz se înșpimeze la lo-ksrile kșvenite, terminš de trei ani s'a înulinitš. Atșnç lokotenentš Vizirš ki kēmēndz-i ū întrebz de șntš mșl-ğmigi de Domnș. Boeriș rșpnșnerz afirmativš. — Dakz-i ama sz lșagi Mșkarelsš (firmanš înçitorș de domnie). — Prea bine rșpnșnerz boeriș. — Dar banı aveçi? — Banı nș avemș, dar sz ni se pșe çn terminș mi mergēndš în gea-rz vomș trimite.“

Boeriș deterz zanisș mi, lșndš Mșkarelsš, veniř în gearz. Domnš ū mștrz kçvi fșkșz ațeasta fșrz mțirea sa. Iar kēndš veni terminš plșgei, veni mi șnș Bșmba-miř eșekștorș. Domnš niçi într'șnș kinș nș voi sz plș-teaskz banı de la sine; ç pșse ne boeri la înkisore, pñz çe rșpnșnerz toçi banı.

Fanta ațeasta mi altele ajtarz ne Agenciș tostșli Domnș Grigori Gika ka sz fakz intrigi la Konstantinonole în kontra lși Ioanș Vodz, mi isbtirz a'łš destitșa dșnz trei ani de domnie.

A treea domnie a lui Grigore Vodă Gica.

Grigori Vodz Gika. dșnz çe se destitșz la anșlș 1742, D. Chr. 1747. } fș relegatș la insula Tenedosș fșrz permisișne de a
D. I. Canta } emi d'akolo. Îndatz çe a kēpștatș gragiarea, fișlș
si Enache } seș Skarlatș fș îmbrșkatș k z kaftanș în lokșlș seș;
Cogniçicēn. } earș elš dșnz çe a venitș la Konstantinonole s'a înșpimatș la Pörtz mi a adresatș Vizirșlș șnș diskșrș de mșlğmire în limba țrçeaskz, într'șnș limbagiș atțtș de frșmosș în kțtș s'aș minșnatș toçi aței çe l'aș askșlatș. Dșnz ațeasta fșkēndșmi nregștirile, a nlekatș kțtre Moldova mi la 10 Is-lie a sositș în Iamı, șnde s'a întronatș dșne geremoniea o-biçnșitș.

Keltşelile eailşlşl seş, plata firmanslşl de grapiare mi dobândirea Domniei, înscrînase pe Grigore Gika kş o mulţime de datorii. Îndemertş çerkş elş ka sş stoarkş bani din gearş kş imşneri de felsrite dşri, kşçl geara era foarte stoarsş de predecesorii sei mi astş datş nş mai avea çe lşa. De açeea lşkrş nşin toate mizloaçele la Konstantinople, mi în sfermitş isbsti a kşnşta Domnia gerei Romşnemti, kare era mai bogatş de kşţş a Moldovei. Astş feliş, dşnş męnte lşnş de domnie, se skimbş iarşmş kş Konstantinş Vodş Mavrokordatş, karele era Domnş în geara Romşneaskş. Astş datş imşrkşndşse Domniş, s'aş întşlnitş la Fokşanş mi, dşnş çe aş netrekşţş imşresnş trei zile, a plekatş fiemte kare kştre tronşlş seş.

A treea domnie a lui Constantinş Vodş Macrocordatş.

Dşnş męse domniş sşkçesive, adikş natş în geara Romşneaskş mi doşş în Moldova, Konstantinş Ma-
 vrokordatş veni kş a treia Domnie. D. Chr. 1748. Istorikşlş Fo-
 tino în istoria açeasta n'a pomenitş nimika desure marea reformş kare açestş domnş fşkşse în anşlş 1746 în geara Romşneaskş. Açeastş reformş era emanciparea *Rşmsnilorş*, saş a lşksitorilorş nşlgari kariş nşin abşşşlş promietarilorş ajşnsese ka mi çei din Moldova în stare de robie. În 5 Avgşştş 1746 Kostantinş Mavrokokordatş konvokş o adşnare generalş de boeri în geara Romşneaskş mi înkeiş şnş aktş kş jşrşmşntş nentrş açeastş fantş mare, kare indirektş da sşfletş mi tşrie naşionalitşgiş Romşne. Adşnarea geri Romşnemti atşnçe deklarş kş „Ea nş kşnoamte mai greş mi mai mare nşkatş de kşţş a avea nre fraşii nostri çei întrş Xristošş sşb jşgşlş robiei noastre, de vreme çe Sfşnta E-vangeliea ne zice: „*Isbeşte nre anroaşele tşş ka înşsuş nre tine.*“ Ka şrmştori darş açestei porşnçl, nş trebse sş ro-bimş nre fraşii nouştriş; kşçl robiea n'aş fostş de niçl şnş fološş, çe înkş şnş obiçeiş de mare nagşbş sşfletelorş noa-

stre, rămase fiindcă de la strămomî ka suî blestemî as-
nra kanetelorî noastre.“ Acheastamî adnare xotârî: „Mai
meltî nentru zmgarea sşfletelorî noastre, mi a pîringi-
lorî, a momilorî mi a strămomilorî, ka ori la vine din
neamsî boereskî, saş la monastiri, vorî fi Rămniî kî mo-
miile lorî, momiile sî rămbe la stîpnirea noastră, sî
stîpnimî kîmî mi pînz akîmî; dar kîtî nentru kanetele
Rămnilorî fîrî de momie, kare dintre noi va vrea din
bînz voinga lîî ka sîî erte nentru a sa nomenire, bine va
face; eartî de nî va vrea sî fîkî acheastî fîcere dî bine
sşfletîsî seş, sî aîbî a fîce ahei Rămniî kîmî vorî
pîtea, mi sî dea banî de fîemte cî kanî kîte talerî ze-
cî mi sî se reskîmpere, mi kî voîe de va fi stîpnîsî
seş, mi fîrî de voîe.“

Trei anî în şrmî, în mease aprilie a anîsî 1749, vi-
indî aelamî domî în Moldova, konvokî iarîmî o adnare
generalî, kompsî de kîersî eniskonalî mi egşmenikî, de
tôtî boerimea, veligî, a doa mi a treîa stare mi de altî ob-
utîe, kare xotârî emanîpîerea *vevinilorî* fîrî rîskîmpîrare.

Dar cî eraş ahei vîvî?

Pentru ka sî fîmî îngelîmî, trebse sî arîtmî kî lî-
kîtorîî agrikolî atînce se împîrgîaş în trei klase: 1° *Rîss-
uîî*, *Knesîî* saş *Mounenîî*, kârî îmî pîstrîrî pronîietatea mi
libertatea; 2° *Lîsrawîî*, *oamenîî slqboşî*, *oamenîî domîeuitî*, ka-
rî se bîkîraş nîmaî de libertate fîrî a avea pronîietate: a-
chestia se kompsîneaş din rîzîmîî cî-mî vîndîsserî momîia
fîrî persóna lorî, — din kolonistîî adşmî de bînz voîe, —
din kolonistîî adşmî de bînz voîe, — din ostamîî kârî se
liberaş din servîgs; eî lîksîaş ne momîile boeremîî fîrî sî
fie lînigî kî pîmîntsîî, nîmîndîse *lîsrawîî* adekî alîtsîî kî
vevinîî saş *arîsovolîîî*. Pentru lîksînga mi lokîrîle lorî
de xranî, eî se învocîaş kî pronîietarîî prin bînz tokmealî;
îar mai tîrziş se statornîvî ka sî lîkreze 12 zile ne anî mi
sî dea dijîmî; 3° *Vevinîî* saş *uerbîî*, a kîrora kondîgisîne
era de a fi lînîgî kî pîmîntsîî: eî nî pîsteaş nîvî o datî a
se dîce de ne momîie, mi partea bîrbîsteaskî era deapîrsî-
rea în servîvîsîî boerîlorî; îar prin abîssî ajînsîese a fi tîrî-

tagi ka robi; a fi lșagi în kasele bceremți sure slajbș, a fi mștagi de la snș lokș la altsiș dșnș nlakslș proprietarșlș, a fi vșndșș mi dșpnșrșș koniil de nșringi, amanetaș mi trekșș în foi de zestre întokmai ka ȝiganii.

Aveastș de ne srmș klașș fș emanșinatș de Konstantinș Vodș Mastrokordatș. Pôte kș Domnșlș a fșkșt'o în intengisne de a snori nșmșrșlș kontribșitorilorș, nôte kș a fșkșt'o din simȝmșntșlș de șmanitate, dșstșlș e kș s'a rșdikatș snș mare blestemș de asșnra ȝereș. Pôte kș mșlȝi din boeri, kondșmi de sniritșlș nșgressșlș mi alș nștriotismșlș, aș kontribșitș la aveasta; dar mi mșlȝi aș rșmasș nemșlȝmșș. Eatș kșmș strșmomșlș înfokatzlș apșrștorș alș kestșnșlorș soziale de astș-zș, Enake Kogșlnșveanș, karele, ka mi strșnenotșlș seș Mixailș, a skrișș parte din istoria ȝeriș, deskrie fanta avșasta a lș Konstantinș Mavrokordatș:

„Aș mai skornitș kș nș trebșe boeriș șș alșș vșșinș în satele lorș, dșndș nștre ne la tôte ȝinșterile ne șnde „vorș fi vșșinș șș vie la lamș ka șș se dșbatș de vșșinștate, nșrșșșndș mi boerilorș ȝelorș ȝe aș vșșinș mi sineștrș nentș vșșinș șș vie, kșș este ka șș se kaste avșastș nșrșșș kș divanșrș. Pși strșșșșndșse vșșinștatea de nșrșștindene la divanș kș o mare obrșșnșșș, kșș îi fșkșșe „Konstantinș Vodș de nș bșșga ne nimenș în seamș, vșșndș „mi boerimea de ne afarș ȝeș ȝe avea vșșinș; kariș dșnșș ȝe s'aș strșșș kș toȝi s'aș orșndșitș ka șș se fakș mare „soborș în Monastirea Trisfetitele: Pși ama mergșndș domnșlș kș toȝi boeriș akolo, aș înȝenștș a faye mare ȝerșșetare, de kșndș șșntș vșșinș mi de la ȝine 'i-aș kșmșșratș, mi înkștș 'i-aș kșmșșratș. Atșș aș rșșșșș toȝi boeriș, zikșndș: Noi nș i-amș kșmșșratș, ȝi i-amș ȝșșitș vșșinș de la momș mi strșmomș nșștri, mi' i strșșșnimș mi „noi; Iar a' i vinde nș nșștemș ka șș' i vindemș, ȝe' i nșșnemș kște la o slajbș a kasei de ne daș ajștorș. Atșș aș nșrșșșitș Vodș kș mare xotșrșșe șș nș mai fie vșșinș de așșiș în nainte, nșșmai nentș kș medș urin satele boeremș mi se xșșneskș ne momșile lorș, șș lșkreze kște 24 de zi-

DOMNULU LXV.

Constantin Vodă Războiă Cehană.

Acetă Domnă, dăru ce mi-a lăsat firmanlă de răz-dăire, a mai meztă la Konstantinopolă înkă vre o { D. Chr. 1740. D. I. Canta și Enache Cogălnicea
trei lăni, trimițândă în lok'î Kaïmakamă ne snă
Suztarislă Iordake nentă kărmsirea trebiloră ȝeri;
iar la mēnte Dekemvrie a intrată în lami. Dăru orzndă-
irea Ministriloră mi a ispravniciloră, a făkată îndată kon-
siliă kă tōtă boerimea, mi a păsă la kale amezarea dăriloră,
ne kare le-a adăogată mi le-a înmălgită nentă ka să-mi
skōtă keltzelele mi datorile ce făkuse la Konstantinopolă.

Fiindă kă Greșii anskase tōte trebile ȝerei, boerii pă-
māteni, vāzndă-se dău la o parte mi fără mijlōve de a
se folosi de jafări mi kiberniseală, komlotară în kontra loră.
Deu konsuierndă în sekretă, lăară xotărsrea de a părăsi
ȝeara; mi ka vre-o patră-zeci de familii de boeri mari mi
bătrāni s'ăă rădikată fără de veste mi aș nlekată neste
Prstă, xotărgă a se dăce la Tătară.

Domnă, însușimātată de ațeasta, bānsindă resslate
săuărtōre nentă posișisnea sa mi tēmāndă-se ka nă kēmă-
va asemenea manifestăisne să nă lă strīce în okiî Porȝei,
a reneziță îndată dăoi Greșii din ministri sei dăru ei, kari kă
dibăcia loră îi îndenlekară să se întōrkă.

În ȝeara Romăneaskă fiindă asemenea mari nemălgă-
miri în kontra Greșiloră, agengii ambeloră Domnii simȝindă
kă Porta nōte voia să lea măsări ekstraordinare, s'ăă înȝe-
lesă între ei mi aș făkată tōte kinsrile de aș mijlōviță skim-
barea Domniloră dintr'ănă lokă într'alts, nentă kă kă ațea-
sta să se stămpnere sra pūblikă.

Astfelă denă o domnie neînsemnată de trei ani mi ze-
ce lăni, Konstantină Vodă a trekată în ȝeara Romăneaskă
mi în Moldova a venită Domnă de akolo Mateiș Gika.

DOMNULU LXVI.

Mateiu Gica Vodă.

Mateis Gika era ală doilea fiu ală lui Grigorie Vodă, D. Chr. 1753. } karele mai fusesse Domnă în Moldova. Elă a intrat
D. I. Canta } în Iamă la Iulie 1753. Domnia lui s'a însemnată cu
și Enache } adăogirea nămrăsi Greviloră; dar aștia, înșur-
Călimăcu } mănțăi de smiritsă năblikă kare se revoltase în kontra
loră, nă mai eraș atătă de snerbi mi niă se urea ameste-
kaș în trebile gerei.

Mateis Gika era tănără mi neeksperimentată la tre-
bile gerei: la jădekăgi nă se urea îngelegea, mi *ve zicea*
boeriă ama gusea mi Maria Sa kă kale. Elă era de nășra sa
veselă, ișbea netregerile mi mșerile. De așea adese ori
făcea mese mari, la kare kiema din ordină domneskă ne bo-
erii tineri, mi kiară ne Evreii kare aveau femei frămose, mi
dăuă ă se desfătaș kă felșrite netregeri, pănă mi făcea joki.

Din birșrile kare skosese în geară Mateis Vodă ad-
nase mșlăi bani, dară i-ăș mănkată togă Greii kari eraș ne
lăngă dănsă, pentră kare, dăuă ă a emișă din domnie a
trebită șă se jădici ne la tribșnalele țărēmă din Kon-
stantinonole.

La anulă 1755 viundă mțire kă a mșrită Șaltansă mi
s'a făkstă înșurată Șaltansă Osmană, îndată a dată ordină
de s'a ilșminată oramșă Iamă mi tôte țărșrile de afară, fă-
kăndă-se veselie năblikă în tôte țărșrile, lăkră ă nă se mai
făkșse pănă atșnă.

Konstantină Vodă Masrokordată, karele se afla la
Konstantinonole de mai mșlă timnă mazilită, mșofișă de skim-
barea Senatsăsi Țărșeskă mi prin intrigile sale isbăti a kă-
pșta iărșmă tronsă gerei Romăneumă. Dăuă așeașă, Kon-
stantină Vodă Rakovișă, șăb mrotekșisnea partikșlară a Vi-
zirșăsi Măștafa Pama, se strămșă iărșmă la domnia Moldovei;
iar Mateis Vodă Gika, dăuă o domnie de dăoi ani mi mēse
lăni se destișă.

A doua domnie a lui Constantin Vodă Racoviță.

Acesta veni în Moldova pe la Martie. Domnia lui nu se înseamnă de câtă vreme rădicarea dărilor vâkărităsi, (ce se introdusesse înkă de Dăca Vodă celălă bătrân) pentru care a adăsi karte de blestemă sub-skrisi de celă patră Patriarhă, la a kăreia cetire aș fostă fașă totă klerăsi mi boerimea mi kăte mēnte dărană adăsi din fie care distriktă. Dar kândă ne de o parte rădica o dare ka așeașta, ne de alta se introdășea Koniga mi altele; kăci kă tōtă băna voingă ce ar fi avășă și Domnă ka să sursereze gea-ra, greșăgile timnăsi cereaș keltăsi neînășrate.

Abia așkase a înmălină așăsi mi, întămăndă-se a kădea din vizirie protektorsă seș Măstafa Pama, destășirea lui se kotăsi mi în lăks-i se rândăsi Beizadea Skarlată Gika.

DOMNULU LXVII.

Scarlată Grigorie Gica Vodă.

Domnia așeșăia nu s'a însemnată de câtă vreme jăsi mi miseriă. Iată kășă deskră Enake Kogăsi nășeans epoka așeasta:

„Rășferti mi așkăsi nu se sokotea kăte lăa tōi în „tōte pășgile, sferti mi dădi mai ne tōte lășile, mi mai de „măte ori îndoițe, avăndă ne lăngă dăștăsi ômenă Greșă, „la kari așe de lăks nu kășta prea bine, kă n'avea nișă o „kiverniseașă. Mi ama kă mare strășnișie netreșea așea „domnie; iată zikăsi, jăsi, mi nămbăsi de așășă.”

Scarlată Vodă Gika, îndemnată de Greșă ce ilă înkon-jășă, a voișă să străș legășă ce se fășse pentru așlă-reă vâkărităsi. Mitronolăsi mi kă enăkonă se ôșșereș kă toată nășerea loră. Dășă așeasta Domnă avă rekăsi la Konstantinopol, de unde mi isăsi a skoate și firmană pentru reintrodășerea așemăsi dări sășășe. Nu așkă însă a se năne în lăkrare mi veni măte kă Pôrta Otomană,

destituând ne Domnislă din gheara Românească a răndăsit ne elă în lokă'.

DOMNULU LXIII.

Ioană Teodoră Vodă Calimachă.

Eată snă domnă Română în epoka Fanariogiloră. Io-
 D. Chr. 1758. } ană Teodoră Kalimachă era fiislă snă Teodoră Kăl-
 D. I. Cantă } mănișlă pronrietară mikă din distriktislă Orheislă.
 și Enache } Tatăslă seă 'la trimisă de mikă la Liovă în Polonia,
 Cogălnicean }
 de unde s'a întorsă kă kănomtingi perfekte în limba Lati-
 nă mi Polonă. Tănărslă Kalimachă fă imbrăgimată îndată
 de Nikolae Vodă Mavrokordată, mi trimisă kă Sekretară ne
 lăngă fratele seă Ioană Mavrokordată, țe era mare dragomană
 ală Porței la Konstantinopole. Akolo, dăpă țe Ioană Ma-
 vrokordată s'a făkătă Domnă în gheara Românească, Kăl-
 mănișlă (karele imi greviză nămele în Kalimachă), rămase lo-
 kotenentă ală seă vre-o sn-sură-zecă ană. Dăpă ațeeă Ka-
 limachă veni în Moldova ne timnișlă lă Grigore Vodă Gika
 mi, întrebăingată fiindă în mai mălte dregătorii, ajnsse re-
 nede la rangslă de Medelnicheră; apoi fă trimisă iargămi kă
 Sekretară ne lăngă Aleksandră fratele Domnișlă Gika țe era
 dragomană ală Porții. Mărindă Aleksandră Gika, Kalimachă
 kă snăslă țe se întrodăsese nintre oameni inflăingă al Por-
 ții, traso lăarea aminte a Vizirslă mi se făkă lokotenentă
 de dragomană, mi dăpă ațeeă se întări kiară defenitivă, mi
 servi astă-felă vre-o doșă-zeci mi dăoi de ană. Dăpă ser-
 vizisirile lă kreskândă mi konsideragisnea, imătratslă ilă
 dărsi kă domnia Moldovei.

Între oamenii țe adăse de la Konstantinopole kă sine
 Kalimachă Vodă, avea mi ne snă Grekă anăme Stăvrake,
 omă foarte kanabilă, insă vikleană mi lakomă kă snă Fa-
 nariotă. Kalimachă nă se nătea desmărgi de țelă, fiindă kă
 ne de o parte ilă era rekomandată de Viziră, iargă ne de alta
 fiindă kă ilă era neapărată trebsitoră în trebile gvernăslă,

ka omă inteligentă activă mi esurimentată. Dar, dăru kēmă anșnă kronikari, Stavarake, nsindă *banî ne boerî ui ne Mănsstiri, ui ne Jmōnese kai de Menzilă, Hodent ui Pogonă-rilă ui altele*, elă imi atrase sra pūblikă mi boerii ței mari înțepensă a mēmșra în kontra lăi. Stavarake, nentru ka să se asigseze, skrise la Konstantinopole mi skoase sūfă firmană ka să ekzileze ne boerii țe'lă ameringa. Astă-felă Logofătă Ioană Bogdană, Logofătă Manolake Kostake, Vornikă Kostantină Balmă, Vornikă Dămitramă Paladi, Vornikă Lăns Balmă, Sntarislă Filină Katargis, Vornikă Ionigă Starzea, Stolnikă Vasile Negelă, Stolnikă Konstantină Rîmkans, Nikolae Băxșă, mi Ionigă Kșza, făr de o dată ridikagă de Arnășii mi Țeasmi împăratemă mi transportă în Asia la Samson-Kalisi mi la Ionikalisi. Atșnă boerii țe aș rēmăș în geară s'ăș revoltată mi mai tare mi, profitândă de okazisnea snei zile de țergă (iarmarokă) kândă era o mslgime de noporă adnată în Iamă, aș agăgată o revolșisne nșternikă. Stavarake, kă Arnășii de gardă Domneaskă s'a barikadată în kșrtea palatălă. Noporă țarbată, năvli kă srlete, mi sūarse norgile palatălă țeândă kanălă lăi Stavarake. Ačesta înșă, vșzândă kă kă kșgi-va oamenă sșimi nș se înșpăimēnta noporă, kșștă de fșgă; mi, skimbată în xaine Tșrēmă, se streksă nșntre mslgime, mi prin Galagă treksă la Konstantinopole. Noporă, dșnă țe kălkă palatălă, negșindă ne Stavarake, se mslgșmi a-mi rșșbna kă kște va înșalte asșnra țeloră-l-algi Greă, mi dșnă ačesta înțepș a țere de la Domnă ne Boerii ekzilagi. Domnă, promigândă kă va adșce ne Boerii, revolșisnea s'a astșmșrată.

Ekzilagi în adevără nș țarziă aș reintrată în geară, mi Domnă, arșnkândă toată vina asșnra lăi Stavarake, s'a înșpkată kă el.

Kalimaxă Vodă, gșșindă finangele gerii în nrōștă stare mi, nenștândă întșmnina țerșrile Tșrșiloră, kă toată dragostea țe avea nentru geară, kă tōtă bșnștatea inimi mi nietatēa sșfietălă sșă, veni la xotșrșre ka să reintrodșkă Văkșrită. Mitronolită Iakobă înșă nșferă ană da dimisissnea de kștă sș

se învocașcă la o mîșșur legată kă blestemă. Atînce Domnîlă adșse ne fratele seă Gavrilă, ȝe era Arxierăă la Saloniķă, mi 'lă făkă Mitronolită Moldovei. Dar mi aȝesta niȝă într'ănă kină nă se sîni la reintrodșcherea văkăritsîi. Domnîlă atînce, făkăndă adșnare de boeri mi arătîndăle gresătăgile mi nevoile gerei, ei aă kibzșită kă să se skoapă o dare ekstraordinară nșmaî ne sîă ană săb nșme de ajștoringă: kăte 11 lei, ȝinȝă mi jșmăstate, mi 3 lei de komă (ogeakă) pēntre fie kare kasă.

Dșpă aȝeste Kalimăă Vodă, kărmăi deara kă blăndege mi kă dragoste, atrăgăndă-mi ișbirea generală. Dar dșpă înclinirea de trei ani, de o dată priimi mțire de la Agengăi seî din Konstantinonole kă destitșirea lăi s'a determinată dșpă stărsingele Domniloră mazili de akolo. Elă nă se tsrbărgă, kăȝă în vărsta în kare ajșnsese, Domniea fi pșrea sargină. Peste kărăndă înșă priimi din noă mțire kă Poarta, konsiderăndă servicișrile mi karaktersă seă, aă nșmită ne fișlă seă Grigore Domnă ală Moldovei. Dșpă kare aștentăndă venirea sa, 'l-a amețată elă singșră în skasănlă Domnesăă, lșkră ȝe nă se mai întămplase de kăndă deara s'a nșșă săb protekșiznea Tșrviloră.

Astăfelă bătănlă Domnă a mai netrekșă kăte va zile kă fișlă seă în Iamă, mi apoi dăndă ȝea de ne srmă bine kăvăntare mi ȝele de ne srmă konsilișră, a pșȝesă mi s'a dșșă la Konstantinonole.

DOMNULU LXIX.

Grigorie Iónă Calimachă Vodă.

Aȝestă Domnă, dșpă ȝe s'a amețată în domnie, a în-

<p>D. Chr. 1761. D. I. Canta și Enace Căgălinăen</p>	<p>} tșrită în fșnkșizșnile loră ne togi dregătoră ȝe rșmșese de la tatălă seă. Elă fiindăne eksșperimen-</p>
	<p>tată în trebile gerei, imi lășă tótă înkrederea în ei, mi din aȝesta nă pșgine nemălgșmiră se ridikară în geară;</p>

nentru administrarea gerei. El a fãcut lângã Mitropolie nimate case mari mi frumóse destinate nentru invãþtãra jurnimei; nentru aceasta amezã mi trei profesori kã leafe bãnã, nentru limba Elinã, Greceaskã mi Romãneaskã. El a felã întãis fãcã chimmele în oramã: sna în pórta Goliei, mi alta în pórta Sf. Sniridonã. Pe lângã aceste totã elã fã felã întãis karele avã ideea de a introdúce fabrici în þearã: fãcã în auroniere de Iamã, la Kipremãti unde se îmureazã Baxlislã kã Jijiea, o fabricã de postavã kã meuteri adãmã din strãinãtate.

Grigore Vodã Gika, vãzândã kã între alte obiceiuri degenerãtore domnia mi mania lãksãlã între boeri; observândã kã nentru ka sãmã îndestãleze o asemenea noftã nebũneaskã, boerii saã kãmã perdeãã averea saã kã se dedãã la abãsuri în serviciirile ce li se încredinþãã; vãzândã aceasta, sokoti ka sã fãcã elã însãmã eksemnã de modestie. Deã într'o zi a emitã fãrã de veste la Divanã îmbrãkatã kã Libade mi gãsbã de postavã fãcutã în þearã, lãkrã de kare fórte se rãmãnarã boerii ce eraã strãlãcitori de xãine skãmpe; dũpã kare togã smãrã eksemnã Domnãlã kãrã de a doãa zi.

În zilele acestãi Domnã s'a ziditã în Mitropolia cea vekã din Iamã Biserika Sf. George kare eksistã mi pãnã astãzi.

La anãlã 1766 Aãgustã 12 elã liberã zãã Xrisovã, prin kare întãri nrivilegiirile boerilorã, nsindã stavilã ómenilorã promutã de a intra în rãndãlã boerimiã. Dar dũpã doi ani mi nõzã lãni de domnie, fiindã kã n'aã voitã sã keltãiakã kã Mskarelsã, Pórta 'l-a destitãtã, rãndãindã în lokãlã seã iargãmã pe Grigore Vodã Kalimãxã.

A doua domnie a lui Grigore Vodã Calimachã.

Kãptãndã Domnia de a doãa oarã, Grigore Vodã

Kalimaxă îmi lăsa adio de la familia tatălui său din
 Konstantinople, mi împăruia că familia sa mi că
 o mîlă de Greci din Fanar veni la Moldova. D. Chr.
1767.
Canta și
Cogălnicea
 Aice boerii, kari se năruiseră că abszerile mi că korsn-
 ginea, ilă priimă că mîltă afektsiune, utiindă că Dom-
 nălă este moale mi ne esperimentată mi că o s'imi fakt
 trebile dăruă plakă.

Kalimaxă însă de astă dată voi să se arate mai aspră
 către boeri. De aicea unii din ei nemălgămiți că nă li
 s'as dată noștri, în nămră de ontă-sure-zee, aș emigrată
 la Tătară mi de akolo aș tăkută arzeri (sănuie) către im-
 păruie mi aș trimisă ne snălă din ei la Konstantinople.
 Nimikă însă n'as isprăvită, căci Vizirulă, fiindă amikă intimă
 ală lă Grigore Vodă se mărini a skrie Xansulă ka să
 trimigă ne boeri la sîma loră, iar Dămnălă îi rekomăndă
 ka să ikonomiseaskă lăkrăile să nă mai vie asemenea plăn-
 geri la Împăratulă. Dăru aicea emigrății se întoarseră,
 mi Domnălă îi urămi că onore mi îi năse în fankgisi, pre-
 kămă le plăcea.

Între aicea, gēara era fōrte greă anăsată că keltse-
 lile mi că angăriile; căci Polonia, ajungăndă a kădea în
 mănele Rămiloră, Tăruia se temea să nă sferă aiceamă
 soartă. De aicea la Xotină, la Benderă mi la Krimeea se
 trimetea omă Tăruemă neînăetată, dăndă mare sîpărare
 Domnălă mi lăksitoriloră.

Înceindăse anălă domnielă, Agengă lă Grigore Vodă
 isbatiră a kăpăta Măkarelsă (firmansă de înăire) în lăna
 lă Islie 1768. Dăru aicea boeri Greci, vărăndă ne de o
 parte greșăgile gerei iar de alta că Domnălă se servea mai
 măltă că boeri nămănteni, aș înăenstă a emigra mi a se
 dăru la Konstantinople, năntre ka s'imi întinză kăsele în
 kontra Domnălă.

Relășăniile dintre Răsia mi Tăruia strikăndăse că to-
 tălă, Kăterina II ridikă o armată năsternikă mi o trimise săb
 komăndălă prinăinelsă Galigin asănra Moldovei. În lăna lă
 Anrilie anălă 1769, Rămi bătră la Xotină să kornă de
 dăru-zevă mi Tăru, kari eraș săb komăndălă lă Karaimănă

Папа. Дєпэ ачєаста їн Ісліє Галігїнэ бѣтэ ані алтэ корнэ де Тєрѣї ла Вѣскѣзгѣ, деснє хотарслэ нрдикэ алэ Moldovei, ми о флотилэ Тєрчєаскэ фэ нїмїчїтэ анроанє де Vozia.

Vizirslэ, rэdikэndэ-se кэ тоте нsterile Тєрчєї, аэ трєкстэ прїн гєара Ромѣнеаскэ їн Moldova ми а тѣбрїтэ нє valea Prstslэї ла Movila Rэbїєї. Akolo Domnslэ ї-a emitэ їnainte кэ кэпї-va боєрї ка сѣ'lэ felicitє. Vizirslэ їnstэ, а-гѣгатэ де їntrigile Грєчилорэ дїн Fanarэ ми, nemelгѣmitэ де molэtatea lэї Grigore Vodэ їн прєгэtїrea proviziєnilorэ, їndatэ їлэ нсє їн feare ми їлэ trimise ла Konstantinopole, ѕn-de їmpresnэ кэ агєntslэ сєэ Nikolae Drakэ (saэ Sэgэ) фэ-рэ ѕпэnzєragї ка трэдэtorї kaszeї Тєрчємтї.

Aчєстэ Domnэ а аmezatэ darea Gomtїnєї (oєritslэ) кэ-тє zєчє banї de oac, kare се їnчєnsє їnkэ de ла Ioanэ Masrokordatэ ми kare kontribui а їmnsгїna foarte tare ачє-тє animale їн гєарэ.

A patra domnie a lui Constantinэ Maurocordatэ.

Їн grelele їmпрєjэrїї їн kare се аflu Poarta Otomanэ,
D. Chr.
1769.
Canta эї
Cogэlnїєn
}
sokoti а trїmite нє чєлэ маї kredїnчїosэ omэ алэ
 seэ ла Domniea Moldoveї. Kostantinэ Mavrokordatэ,
 їnvestїтэ de а патра оарэ кэ Domniea ла 29 Іѕнїє
 1769, nлєкэ їndatэ ла Moldova. Чєа їntїш гїїє а са фэ де
 а прокєра нровїzїsnї de нstrїтєрэ, de kare Тєрѣї aveаэ ма-
 re nevoє. Terorismslэ domniea їн тотэ гєара: їnssmї Dom-
 nslэ mergea дїн satэ їн satэ кэ slэjїtorї нї кэ zаnчїї, ми
 аnska кэ mare тэріє нє боєрї ми нє ѕtєnїї ка сѣ arate gro-
 nїle їн kare гїєнєаэ askєnsє grїslэ ми orzslэ de frika їnv-
 zїєnilorэ.

Dar кэ тоте нсторїє нѕмєroаѕє ale Тєрчилорэ, Mэska-
 lїї orї ѕnde s'aэ їntslнїтэ кэ єї ї-aэ бѣтстэ ми ї-aэ zdrobitэ
 кэ totslэ. Їн fine Vizirslэ кэ рэмэmїgele oмtїrєї sale а
 sokotїтэ-ка сѣ се retrагэ. Aчєастэ mїmkare се ми efektэ,
 ми нє ла кантэslэї lэї Sentemvrie маї тотэ Moldova се ko-
 нrinse de oмtїle Rэsemtї. Konstantinэ Vodэ, karele се а-
 flu їн arierэ garda Тєрчєаскэ, їntэrziндэse ла Galагї кэ

trezerea omtiriloră neste Dănre, fș lovită de kornelă voluntiriloră Rșsemti, mi, urinsă imuresnă kș mai mălgi Tșrăi, fș transportată la Iamî. Aice, kș tôte kș fșse destălă de bine tratată, dar pțitimindă de o rană țe kșpțtase la Galați, la 4 Dekemvrie a mșrită.

Astă-felă imi termină zilele Domnelă Konstantină Maxkordată, dșpă țe domnise în țeara Româneaskă 16 ani în mēse rândsri, iar în Moldova vani în patră rândsri.

Interegnulă Rusescă.

Dșpă țe aș kșprinsă Galați, Rșmiă s'aș întinsă rene-
de mi asșnra țerei Româneimti, lșzndă Brăila mi { D. Chr.
Bșksremti, prinzndă totă odată mi ne Grigore Gika } 1770.
III Domnelă de akolo. Partea Moldovei din Basa- Enace
rabiea însă nînz în primăvara anelăi 1770 se oksna de Tșrăi Cogălnicea
mi de Tștarî; mi în timuslă așta Tștarî fșkșse o mălgime
de pșdăcișni mi robise neste 16 mi de șflete, din kari
șni se trimiseseră sure vșnzare la Konstantinonole, algi
se înekară, iar algi se tșrăiră nentă kă ș skane kș viea-
gă. Dar faimoasa bătălie de la Kaxelă ¹⁾ hotărî de soarta
Tșrăilor: neste 120 mi de Tșrăi se perdsră înekndă-se
în lakșrile Meridionale ale Basarabiei mi în trețere neste
Dănre; tôte karele loră kș provizișni mi kș mșnișni, tș-
nșrile mi kai, preksmă mi o mălgime de robî, kșzșră în
mășnile Rșmiloră mi pșgini kșlșregi nșmai aș skșpată fș-
gindă în țețăgile de ne Dănre Ismailă, Kilia, mi Bendersă.

În Moldova okșrșmșirea țerei aș lșat' o generală Gor-
čeakovă. Așta, orșndsindă Jșdekștorî mi Administratori
dintre boeri pșmșnteni, le însemnă mi lefe din venișrile
vșmei mi a okneî.

Atăta skrie xronografă Enake Kogălniceană desne
țele din nșșntă a le țerei. Nici o notă, nici o însemnare

1). Ne lokelă Bătăliei șntă mi astă-zî doză monșmente rșdikate de Rșmi.
(Veș kșlștoria în Basarabia de G. Șion.)

desure rëndselile din noș introduse de Rsmi mi desure greștile ce aș amnatș ne deare.

Rșboislș s'a nrelngitș cinș anș anroane. La 17 Izie 1774 abia s'a înkeeatș nareea faimoasș de la Kisșkș Kalnargi. Traktatslș de nare în art. 16 nrivitorș ne Prinșinate kourinde srmștoarele: „Rșssia dș Porgiș îndrșrtș Prinșinatele Moldoviei mi Romșniei kș averse kondigisni. 1) Amnestie komntektș nentș togł, restitsirea averilorș mi demnitșgilorș celorș komnromimi în resbelș. 2) libertatea religisnei kremtine în Prinșinate. 3) restitsirea averilorș bise-rișemti mi nriate kare se oksnasert de Tșrși mi se adasert la regisnea (raia) Brșilei, Xotinslș, Tiginei, etc; 4) Traktare omeneaskș a klerslș; 5) liberș emigrșisne kș toate averile în kșrș de șnș anș de zile; 6) dșrș vekł sș șș șș deare de la Prinșinate. 7) ęi din kontrș sș se ierte tribștlș nre doł anł din kșșza dasnelorș întșmulate nri resbelș; 8) dșnș termenslș averse, Płrta sș fie moderatș în nșnerea tribștlș, kare se va da totș la doł anł, mi sș observe nrivelegisrile nrișinateleorș garantisate de Maxomedș IV; 9) Prinșinatele sș aibș agengil lorș la Płrtș, kari sș fie respektadł dșnș drentslș gingilorș; 10) Ministrelș Rșseskș de la Płrtș sș aibș drentș de a înterșede nentș Prinșinate; earș Płrta sș fie datoare a lșa în konsideragisne arșșrile lorș.“

A doua domșie a lui Gligore Vodș Gika III.

În șrma traktatslș de la Kisșisk-Kalnargi, de mi Romșni aveatș drentș sș revie la vekile lorș tratate kș Tșrșia. Poarta Otomanș însș, vșșzndș slșbivșnea lorș, nrofitșndș de neșngelegerile dintre dșnșii ęe le fșșea slșbivșsnea mi mai mare, nșmi iarșmi d'a drentslș ne Domni. Pentș ęeara Romșneaskș, nșmi ne Dragomanslș Aleksandrș Insilante, iar nentș Moldova ne Grigore Gika, karele dșnș ęe se întorsese de la Petrezburgș șnde fșșese ekzilatș, nștreșea în lșmi kș nriatș. Investitsra Do-

D. Chr.
1774.
După di-
verse note.

mnăsi sosi la 28 Septembrie, 1774, cândă Rămii înkă nu demertaseră kă totăle pământăle Moldovei. Domnăle guvernă geara foarte îngelengete, să okună de îmbusutăgirea skoleloră mi a bisericiloră, mi introdăse mai multe rândele bune nentră administrarea drentăgii.

Profitândă de vele din srmă evenimente, de amegitara mi de slăbiciunea Tărviloră, Asstria, în îngelegere kă Rusia, okună partea nordikă a Moldovei, săb protekstă de a anăra Galigia desure năvălrile Tătariloră. Dănt emirea Rămiloră, atătă Pôrta kătă mi Domnăle voitră a resninge omirile Asstriece, dar fă indemertă. Asstria deskise negociagisni dinlomatice la Konstantinopole, cherândă de la Pôrta kă s'î dea Bskovina, nentră kă s'îmi fakă trekstărea între Galigia mi Transilvania. Pôrta Otomană. de mi noate ară fi voitră a se onăne, de mi noate rekănomtea kă nu era în drentă a veda pământă streină, dar, obosită de răboae, koncedă în fine pământăle Bokovinei; mi în 2 Ianie 1777 se skimbară aktele konvengionale nentră amezarea xotareloră între Asstria mi Tărgia.

O asemenea mîrbire de pământă prodăse în geară o impresiune dăroasă. Jădegele, xotărite de a rămînea săb posesisiunea Asstriei, preksămă mi jădegele învechinate, se onăseră la amezarea liniei xotarăle mi la ezekstarea aktăle konvengisnei. Grigore Gika Vodă, nenstăndă nič elă mistă în sffetăle să de Romănă o asemenea nelegisire, sursăse Porrei protestătrile gerei, fiindă kă nu era în stare Moldova kă mai n'ainte de a protesta kă arinele în mănă. Pôrta, sursărată de manifestătrile de nemălgămire din geară, îmi deskărkă toată mănă ne Domnă, mtiindă kă kă aveasta va notoli de sigră ori de revolte să intengisni de lăkrare din partea Moldoveniloră. De aveea trimise la Iamă sntă Kani-gi-Bama kă ordină kă să adăkă ne Grigore Gika viș s'ă mortă. Tărkăle, sosindă la Iamă, trase la Beilikă, niaga în kare era palatăle destinată nentră osnitalitatea fănkionariiloră Tărgi; dănt aveasta trimise răsănsă lă Grigore Gika kă e bolnavă mi kă dorente s'ăle vază.

Tradigisnea sursăne kă Grigore Gika ară fi măsă s'ă - a

adsk̃z kalisl̃ de kl̃zrie ka s̃z mearg̃z la T̃erk̃ș. Kalisl̃ adss̃ la skarz̃ mai înt̃r̃ș a îngenskiat̃ș mi anoi s'a k̃lkat̃ș la p̃zm̃nt̃ș, nevoinđ s̃z niimeask̃z a fi înk̃lekat̃ș. Familia mi toat̃ kasa Domnsl̃i, preṽz̃nd̃ș în ayeasta z̃ñș nenorovit̃ș asg̃r̃ș, se sk̃l̃z în niçoare mi k̃s lakr̃zm̃i r̃sg̃z ne Domñș ka s̃z ñș se dsk̃z la T̃erk̃ș. Domnsl̃i îns̃z, ne s̃s̃nekt̃nd̃ș vre z̃ñș perikol̃ș ama de mare, zise s̃z'î adsk̃z tr̃ss̃ra ka s̃z east̃. Intr̃nd̃ș la T̃erk̃ș, în nainte de a ap̃ska a se amesa, el̃ș r̃ek̃ni la d̃ñsl̃i k̃s k̃ṽz̃nt̃sl̃ de x̃a-iñș mi k̃s o fig̃r̃z sinistr̃z. Domnsl̃i at̃ñce f̃k̃z z̃ñș pas̃ș înd̃zr̃t̃ș ka s̃z ias̃z. Enĩver̃iî îns̃z p̃ss̃er̃z m̃z̃na ne el̃ș. Grigore Gika, fiind̃ș om̃ș kornslent̃ș mi tare, se l̃nt̃z k̃zte va momente, dar în fine k̃z̃z s̃s̃b lovirile iataganelor̃ș. D̃ñz ayeasta kornsl̃i Domnsl̃i f̃s ar̃snkat̃ș ne fereastr̃z în z̃lig̃z, iar kansl̃i se trimise îndat̃ la Konstantinopol̃e, sr̃ne a înkredinga ne tirañș desne lamitatea komĩz.

Ast-felis neri Grigore Vod̃z Gika d̃ñz d̃șoi añi mi m̃ese l̃ñi de domnie, pl̃z̃ns̃ de t̃ot̃ș geara ka viktim̃z a patriotism̃sl̃i sẽș în niște timñi at̃z̃t̃ș de nenorovit̃ș în k̃z̃t̃ș nimeni ñș p̃stea s̃z r̃d̃ĩce m̃z̃kar̃ș o stat̃z în memoria sa, m̃z̃kar̃ș z̃ñș k̃ṽz̃nt̃ș p̃entr̃z r̃ss̃bnarea mor̃șii sale.

Istoria a două-șeci și cinci de ani.

D̃ñz z̃viderea l̃șî Grigorie Vod̃z Gika ne la kap̃t̃sl̃i
 D. Chr. 1777. Iansl̃i 1777 P̃orta ñmi Domñș ne Dragomansl̃i sẽș
 1777.
 1812. I Konstantiñș M̃rszi. Neînsemnata l̃șî domnie se pre-
 l̃ngi patr̃z añi mi ont̃ș l̃ñi, d̃ñz kare destit̃z̃nd̃-se la
 1782 se ñmi Aleksandr̃z Mãșrekordat̃ș, (ñsmĩt̃ș mi Deli-
 beî) fiisl̃i fostsl̃i Domñș Konstantiñș Vod̃z Mãșrokordat̃ș.
 În timñsl̃i domniei ayeast̃a se p̃ss̃er̃z la Iam̃i mi la B̃k̃z-
 remĩt̃i ageñșî konslari din nartea As̃striei mi a T̃er̃iei.

La 1784 P̃orta Otomañz, îmñs̃z de inf̃singa mi as-
 toritatea R̃ssiei, dete z̃ñș nõș xatimerĩf̃ k̃sm̃inz̃tor̃ș ka mi
 vel̃ș dat̃ș în sr̃ma traktatsl̃i de la K̃ṽisk̃ș-Kalnargi, k̃z ñș

va skóte ne Domnă fără dovezi kă sânt rebeli. Kă tóte ačeste nă lăss înkă să treacă anslă mi deștărsă ne Aleksandră Vodă Mașrokordată fără ničî snă kăvântă valabilă dăpă dăoi ani mi trei lăni de domnie.

La anslă 1785 Pórta Otomană trimite Domnă în Moldova ne Aleksandră Mașrokordată Firariș, vără kă omoni-măslă seă Aleksandră Vodă Mașrokordată. Dăpă dăoi ani înă trimite Domnă ne Aleksandră Insilante. Atăncea înche-riândă iărămî diskordiile între Răsia mi Tărcia, Aleksandră Insilante kăză în bânseală kă ară fi înțeleșă kă Rămî. Pórta atăncea a trimisă snă Tărkă ka s'î i-a kănsălă. In-silante înă, simpindă, făgi în Răsia.

La 1788 răsărândă-se iărămî pacea între Răsia mi Tărcia, pămăntslă Moldaviei se făks iărămî teatrăslă răsbo-islă. Astă dată Asstria, aliată kă Răsia, iea parte în kon-tra Tărciloră. Doă-zeci mi Asstriași săb Prinčinele Kob-bergă, la 9 fevriarie intră în Moldova mi okăpă Botomanii, unde se sni kă Generalăslă Saltikovă karele komanda 12 mi de Rămî. Armata aliată atakă țetatea Xotinslă mi ne la kăpăslă lăni lă Așgăstă, dăpă snă asediă de pată lăni, o la, trekândă săb sabie tótă gărnișona.

În primăvara anslă 1789 operăciunile resbelnice se încheă iărămî, prinčinele Kobbergă pleacă kătre Romănia; iar Rămî atakă țetatea Tigina de ne Dăpăre. La 1 Maiă Rămî okăpă Galații; mi dăpă ačesta Kobbergă, snită kă Sovarovă, bate ne Tărci la 31 Iulie la Fokșani, la 22 Sentemvrie la Martinemti mi la 6 Oktomvrie la Porčiani. În lăna lă Oktomvrie Rămî iăș țetatea Albă. În Noemvrie aliății se făks stăpăni peste tótă țeara Romănească.

Peste iără se făks încherkări de împăcare; dar ačeste nekăpătândă ničî snă resslată, kă încheatslă primăverii anslă 1790 încheiă iărămî a săna armele. Astă-felă, ne kândă Franga se afla sădăsită de revolăziunea cea înfriko-mată, țerile Romănemti se afla săb terorismăslă a doă o-mitiri pătărice ce le okăpăș nentă snă resbelă de kare nă eraș ele kassa.

Tótă vara anslă 1790 răsboislă se srmăză: țele mai

însemnate evenimente se netreacă în gheara Mântenească, urcăm să vorbim la istoria acestei țări din Tomsă II. În fine în iarna anilor 1790 mi 1791 negocierile de pace țărani învenă, mi, dăru mla greșit, la 4 August 1791 se începe tratatul de la Sistovă între Austria și Turcia; iar cu Rusia se începe deosebită tratat la Iamă în 29 Dekemvrie. Kondigisnile acestor țări tratate a fostă ca să rămăse lăcrările în aceeași stare ca mai înainte de război, mi să nu se gîie nici într-o seamă atîtă sînge omenescă vîrsată mi de o parte mi de alta! Iar cîtă nătră țările Române, Pôrta, prin art. IV ală tratatului, se obligă din nou a garanta vekile loră drepturi mi a nu lăsa tribut în cursă de doi ani.

Pôrta Otomană rîndi dăru această Domniă pe Aleksandru Mărci; nu-lă lăsa însă a înmulți bine anilor mi, nătră ca să mai nătră stăru bană cu investitura, strămută pe Mixail Săgu din gheara Mântenească aice. Acesta asemenea abia înmulți trei ani, mi în 1705 se înloxi de către Aleksandru Ioană Kalimaxă, karele la anulă 1797 făcu lokă lă Konstantină Iusilante. La anulă 1800 în lokă lă Iusilante se rîndi Aleksandru Săgu. Acesta, dăru țărănițele sîmate în gheara Mântenească din kassa rebelului Pasvantoglu karele sîdăsi imnerisă Otomană, fă klemată pe cîtă-va timnă la guvernă țerei Românești; de akolo însă, în kărândă nătră ordină să se întoră la domnia Moldovei. Dăru această elă domni nătră la 1803, kărndă, (pe la lăna lă Oktomvrie) Pôrta de o dată-lă destitută ca akusată că ar fi de nătră lă Franțesiloră.

Dăru destitūirea lă Aleksandru Săgu, Pôrta nătră de a doă oră pe Aleksandru Vodă Mărcă, mi totă o dată în gheara Mântenească nătră pe Konstantină Iusilante, fislă lă Aleksandru. Cu okaziea această, la 23 Oktomvrie se promulgă ună xatimă nătră kare se xotă nătră Domniloră pe mēnte ană; țetate mi ginstă Xotinsă se lăsa pe seama Moldovei; gheara tătă se demertă de țărăle Turceni mi se ertă tributulă pe ună ană.

Dăru aceste abia nătră blegă Romăni să mai reasle de nevoi mi de asănriri, mi lăcrăle din Eșrona Okșiden-

talz închipușă țară mi a amenința liniște loră. La 1804 în 2 Dekemvrie fărândă se Napoleonă Bonaparte împărată ală Franțailoră, deklară răboiă Austriei. Rămii, voindă a veni în ajutoră Nemiiloră, trecură urîn Moldova în kontra-lă Napoleonă. Franțaii nășrea învingători, bătăi mi ne Nemi mi ne Rămii; dar în fine la 24 Dekemvrie 1805 fără nă che prin traktatălă de la Presburgă. — Între ačestea ambasadorală Franței de la Konstantinopolă ațyă neînțetătă ne Selimă III în kontra Rășiei mi isbăti ală determina ka să skogă ne Domniū din Prinșinate, ka sni che ȕinea kă Rămii. Atșnă Pôrta (Așgustă 1806) revokă ne Aleksandră Morșă mi trimise în lokălă să ne Skarlată Kalimaxă; totă odată în geara mânteneaskă trimise ne Aleksandră Săș, iar Konstantină Vodă Insilante, simgindă kă Pôrta xotară se ș'i tae kanălă, nășă Bășremtiū la 16 Avgustă mi treks prin Transilvania în Rășiea.

Ačestă lăkrare din nartea Porței, fiindă kontrarie kă Xatimerifălă karele întrea domniile ne 7 ani, mi kă politika Rășiei, prodăse îndată răștă întrăčestă doă năteri. Săș mi Kalimaxă abia domnișeră kăte zăre zile mi, ne la kanătălă lă Oktomvrie, mrimiră ordine să vie la Konstantinopolă. Dar în demertă Pôrta voi să îndrente gremala să dăndă firmană de restabilirea Domniloră de mai nainte, kăy Rășia, ka șna che întră ačestă avea nșmaī sū pretekstă, merse înainte kă nșansrile sale. Astă dată ea nă čereă mai nșgînă de kăy Dășnărea dăntă xotară desnărgitoră între oa mi Imperiălă Otomană.

Astă-felă răboiălă se înčepă. Generalălă Mixelsonă okăpă Moldova mi imuresă četăgile desne Dășnă. Rămii adăseră între ei ne fostălă Domnă ală ȕerei Romănemti Konstantină Insilante mi ilă deklarară Domnă peste amăndă Prinșinatele. Mixelsonă totă odată la 16 Dekemvrie 1806 năblikă snă manifestă în nșmele împăratălii prin kare deklară. „Kă armata Rășeaskă întră în Prinșinate snre a-
„nășrarea religioșei mi a dăntăriloră loră, mi se va nășta
„kă tótă dișvinlina.“ Răboiălă șmă kă mare înverșnare, mi progresile Rășiloră se fărăăș din che în che mai simgi-

tóre. Dar Rămii, aflându-se totuși o dată în război cu mi kă Franțesii, în bătălia de la Tilgittă făcându-se pace, prin care se determină că Rusia să dea Prinținatele Remănemii îndrăgii mi să'mi retragă omtirile. Cu tóte acestea kondigisnea aceasta nu se putea efectua fără sănă deosebită tractată cu Țărui. Războiulă înkă se zrmă, mi abia se înkece pacea de la 1812 prin care se stipulează kondigisnile zrmătoare: „Prstăilă să fie margine despușgitoare între provingiile Porții Otomane mi între posesiunile Răsemti; Domniul Prinținateloră Române să se întzească pe câte 7 ani, mi să se observe Xatimerisulă lăi Săltană Seilimă III, prin care se garanta drentsările Prinținateloră.” Acestă tractată fă o surpriză nentru Țărui. Pórta, cu toate că'lă săbskrise, dar oszndi că înmelztori ne fragii Dimitrie mi Panaioti Marșă care făsaseră între delegații sei înștrăinagi cu negociările, mi ordonă de îi țeară la Țsmila. Cu toate acestea nevinovata Moldovă neră mai mătă de jsmătate din teritoriulă sei, din care abia la 1856 dănu războiulă orientală imi re-kăpăte o parte desure Sădă.

La 24 Augústă Pórta nămi Domnă, în Moldova ne Șkarlată Kalimăș mi în geara Românească ne Dragomănilă Ioană Karagea.

Пънă аиче vine асторіулă ку Історіа са.

FINE.

PARTEA V.

DESCRIERE GEOGRAFICA ȘI POLITICA

A

ȚIEREI ROMĂNEȘTI.

CAPITULU I.

Despre întinderea Teritoriului.

Țeara Românească împresoară cu Banatul și Craiovi se întinde în lungime între gradele 39 mi 45, iar în lățime între gradele 43 mi 45, din meridianul Parisului.

Această țeară are figură lungirească, în lungime cu o întindere de 94 ore, iar în lățime cu 40 ore mi în zile locale, preț de desne trecătoare a Țărilor, cu cincizeci ore.

Munții cari se întind de la Răsărit spre Apus, desparte țeara aceasta de Transilvania mi de Banatul Temisian și al Ungariei.

Râșorile numite Milkov, carele porced din arștagii munți mi de în Siret țeara mai înjos de Fokman, desparte țeara aceasta de Moldova.

Din țeara pînă la Gura Prutului Bodicea, preț de prin Banatul Craiovi, o desparte de Bulgaria desne partea Sudică.

În fine Țongariea, de la Țetațea, Ормова (saș Adakalesi) ce este pe o insulă a Dănruii) până pe marginele Mehadii, o desparte despre apăs. unde notarsii prăsește Dănrrea mi apăsă spre Mănu, până ce de iarămi în notarsii Transilvaniei.

CAPITULU II.

Despre Munți.

Mănu, kari se întind de la Rășrită spre Apăsă mi desparte țeara Românească de Banatsii Țongariei mi de Transilvania, sântă Karnagii. Achemtia se asemnează kă mănuii cei mai mari mi mai năgi din Esrona: Șnele din vârfșrile lor sântă mai nalte de kăț norii mi adese ori konerite kă zăpadă. Acestamș lângă de mănui, săb diverse nămiri, desparte Polonia de Țongariea, Transilvania de Moldova mi trece prin Țongariea, Boemia, Silezia mi parte din Germania. Achemti mănui sântă zidăș cei mai tare de apăsă ce natura a dată țerei Românești în kontra a ori-ce năvăriri din partea aceea. Aș nrea năgine trekători, mi azelea foarte grele. Vârfșrile cele mai nalte desure țeara Românească sântă trei: Sășă, Băcșă și mi Vârfșă Kraisi.

Țeara Românească are 485 de mănui, din kare vre o doză este despre nordă, mi kare legați între ei delimităză țeara Românească de Transilvania.

Ea are 114 dealuri, saș podgorii kă vii; 190 de dealuri despre noalele mănșilor, dar ne frăktifere, 570 de păsări mari kă stejari; 25 de dămbăvi mai înăemate, afară de o mălgime kare sântă făr de năme; 223 movili artificiale, kare se vede kă din vekime s'ăș înălgată saș spre komemorizarea resboaelor saș spre înărmăntarea zăimilor.

CAPITULU III.

Despre Climatŭ.

Klimatslŭ este sŭntosŭ mi dŭlce. Se deosibeasŭ ĩnsŭ la natŭrŭ loksrile mŭntoase din cele kŭmpene: Cele mŭntoase sŭntŭ mai revŭ, iarŭ cele kŭmpene mai kŭldeasoase. Vara se ĩntŭmplŭ armŭge ĩnfrikomate kŭ tsnete, fŭlgere, grĭndine, vŭrtejŭrŭ mi trŭsnete. Earna este geroasŭ, ĩn kŭtŭ atŭtŭ pŭrŭile mi elemteile kŭtŭ mi kiarŭ Dŭnrŭea ĩngiagŭ de notŭ trece ka ne ŭskatŭ karele cele mai grele. Primŭvara mi Toamna sŭntŭ timniŭ cei mai frŭmoni al anŭlŭ.

Mai jŭmŭtate geara Romŭneaskŭ este lokŭ de kŭmpie mi foarte prodŭktivŭ, adŭnĭndŭse de o mŭlgime de pŭrae mi rŭslege, mi ĩnfŭmŭrŭndŭ mi de livezŭ veselitoare. Geara Romŭneaskŭ are 3740 de momŭ, din kare 935 sŭntŭ frŭrŭ de sate; 26 de kŭmpŭ marŭ ĩnsemnate, 82 de poenŭ frŭsktifere printre pŭdŭrŭ; ontŭ lŭnŭi kare aŭ nŭmirile lorŭ dŭnrŭ rŭsrŭ, pŭrkŭmŭ, Bŭzŭŭ, Ialomiga, Dĭmboviga, Argemŭ, Vedeŭ, Oltslŭ, Olteŭs mi Jiŭŭ, kare sŭntŭ lŭngŭrege mi ĩngŭste ne lŭngŭ marginele anilorŭ.

CAPITULU IV.

Despre Riurŭ.

Pŭgine gerŭ posedŭ ka geara Romŭneaskŭ atŭtea Pŭrae, Elemtee mi Sorgente, kare gemŭ de fŭlsrimŭ de nemŭ. ĩn Dŭnrŭ este atŭta mŭlgime de nemte, ĩn kŭtŭ s'arŭ pŭrea kŭi-va fabslŭ, dakŭ n'arŭ vedea kŭ okiŭ. Pe la Mai mi ĩunie, kŭndŭ ninsoarea se tonemte de la mŭngŭ, sŭ ĩntŭmplŭ adesea marŭ rŭvŭrsŭrŭ de ane. Riŭrile gerŭ Romŭnemŭ, kare pŭŭedŭ din mŭngŭi sei, saŭ se varŭsŭ din alte loksrŭ prin ea ĩn Dŭnrŭ, sŭntŭ 13: Ŗiretslŭ, Rŭmnikslŭ, Bŭzŭslŭ, Praxova, Ialomiga, Dĭmboviga, Mostimtea, Argemŭ, Vedeŭ, Olts, Lotŭs, Jiŭslŭ mi Topoliŭa. Cele mai ĩnsemnate din

acestea sânt 4: Siretslă, Ialomiga, Argemslă mi Oltslă, care fiindă destslă de adnăi sântă mi nlstitoare. Răsrī mai mīi sântă pēste 140; desnre aceste e de prisosă de a vorbi, iar desnre cele mai mari sântemă datori a sntne k-te ce-va.

Siretslă. Acesta din vekime se nămea Seretră. În elă se vară răsile din Moldova, Trotsmslă, Bistriga, Barladslă, (nămită din vekime Baraloxă) mi altile. Elă pēgēde din Moldoviga (din mēngi Bēkovineī) mi în Jēdegslă Rēmnikslă se face xotară între gēara Romēneaskă mi Moldova; iar cēva mai josă de Brila se vară în Dēnre.

Rēmnikslă. Acesta din vekime se nămea Ramidava; pēgēde din Moldova mi trece pe la plaislă Ţngerslă în gēara Romēneaskă vrsēndse în Siretsă.

Bszslă. Pēgēde din Transilvania mi trēkēnd nrin jēdegsl Bszslă se vară în Siretsă anroane de Mēksinenī.

Praxova. Pēgēde din mēntele Predeală mi se vară în Ialomigă, din ssaă de podslă lăi Kirană. —

Ialomiga. Pēgēde din mēngi Xodoislă Dist. Dēmbovigi mi trēkēnd nrin Dist. Ilfovslă, intră în jēdegslă Ialomigă, mi de akolo se vară în Dēnre în drentslă Ţetșgeī Xirsova.

Dēmboviga. Pēgēde din mēngi Groanele Vasalată mi nrin satslă Bsdemti se vară în Argemă.

Mostiuntea. Pēgēde din jēdegsl Ilfovslă de la Satslă Grei mi se vară în Dēnre anroane de satslă Koriacelă.

Argemslă. Pēgēde din mēngi Arifslă mi trēkēnd nrin jēdegile Argemslă, Vlaŋka mi Ilfov se vară pe la Oltelnigă în Dēnre în drentslă Ţertskaei.

Vedea. Pēgēde din jēdegslă Argemslă, mi trēkēnd nrin jēdegslă Teleormană mi Vlaŋka se vară în Dēnre mai din ssaă de Ţisrgislă.

Oltslă. Acesta din vekime se nămea Alsta. Elă pēgēde din Transilvania mi; sērgēndă Karnagiū pe la Kēneni, intră în gēara Romēneaskă mi kerge nrintre jēdegele Vlă-

cea, Argeș, Romanai și Olteț se înșurubau în Dâmbovit, aproape de orașul Târnăvelele în fața lui Nikopol.

Lotru. Pășade din județul Argeș, mi treceam prin județul Vâlcea se varș în Olteț lângă satul Brezoia.

Jiulești. Pășade din Banatul Timișoarei, mi treceam printre Măgii Simbile mi Târnăveni intru în județele Gorj și Dolj; acolo se desparte în două râuri, din care una ne la Orșelul Nedaia, mi alta ne la Orșelul Obanului, se varș în Dâmbovit, în dreapta cetății Rădău.

Topoliza. Pășade din munte Domokliș, mi ne lângă Orașul Cernău se varș în Dâmbovit.

Afară de nămilele râri, mai este Borcea, o ramură a Dâmbovit, care desprindea în două în dreapta Silistrei raze o margine din județul Ialomiș mi vine până aproape de Orașul Călărași, în plasa Likierii, de unde își îndreaptă drumul la vale; apoi curgând mai ne lângă toate marginea despre Dâmbovit a nămilei județ, mi desprinde pământul în mai multe insule, se varș iarăși în Dâmbovit la satul Skrofeni, în fața lui cetatea Xirsova. Borcea însă este un adevărat râș mare cât mi Dâmbovit, în care năstesc corbii. Iar Dâmbovit, în care se varș dă dreapta sa indirectă toate râurile nămile mai sus, este unul din cele mai mari fluvii a le Europei, mi până la gura Olteț are mai jumătate lege de lungime. În acest fluviu sânt o mulțime de insule, unele lăcșite, altele cultivate, mi adornate cu cele mai înalțe pământuri. Nici unul din râurile Europei nu este mai vesel mi mai folositoră țărilor țărâne. Acesta are toate calitățile de îndemnatăre ce notă cu proșure nămile râri pentru o țară. Mai toate întinderea în lungime a țării Românești esre ne lângă râul acesta: intrând despre Ungaria, el înțene a da toate partea stângă a sa ne la Dist. Mehedințului, mi trece ne lângă județele Dolj, Romanai, Olteț, Teleorman, Vlașca, Ilfov, Ialomiș, mi Brila, de unde primind în sine se răș Siretului ese din țara Românească; de acolo trecând printre Bulgaria mi Moldova, intru în Marea Neagră prin trei țări, care țărâne se kiamă Sălina, Bo-

gază, Indrile-Bogază mi Kani-Bogază. Prin aceste guri intră mi ese korăbiî de ori ce mărime, kare nlăteskă uînă la Xîrsova, fiindă kă Dănrăea pănă aice are adăncime de la 18 pănă la 16 ničioare, iar de la Xîrsova în sasă nlăteskă vase mai mici fiindă kă mi adăncimea mai skade.

Țeara Românească are înkă 15 Rislege kare esă din pământă mi se nerdă iarămi în pământă. 202 Isvoare; 93 de bălgi kare se naskă din Dănrăe; 150 de elemtee kă mslgime de nemti; mi 67 Fântăni ne lăngă drămări mai însemnate.

Ana tătărură Rășiloră mi Rășlegeloră este în genere bənă de băstă; iar a Dănrăi este ȧeva kamă sâlăie înă sântoasă. Toate rîșrile aș mslgime de nemti foarte găs-tomi, preksmă Morăni mari, Păstrăvi, Nisetră, Viză, Ȑegă, Somnă, Șalăi, Krauî, Skămbrii mi altele mai mslte kare nă se deosibeskă la găsă din nemti de mare. Pe lăngă ȧe-stea sântă mi molsmăce, preksmă skoȧe mi răci.

Ana din elemtee are în genere găsă metalikă mi sâlăiă. Pe lăngă mslgimea nemtiloră, sântă desure părgile de mănăte mi o mslgime de Păstrăvi mi Loștrige mari pănă la 7 oka, mi foarte găs-toase la mănăkare; asemenea în lokșrile de kămnie sântă Mixalgi kare se aseamănă ȧe-va kă Xelăi de mare mi aș mare reștagisne.

CAPITULU V.

Despre Pământă.

Prodăktibilitatea natărală a pământăsi kă fôrte păgină mănăkă mi silăngă răsulătemăte ne agrikultorăskă Romănă kă felărite frăkte mi grăne.

Pământile mi livezile se fakă de minăne, în kătă se năstreskă mi se îngrămă kă păgină osteneală, o mslgime de vite, boi, kăi, oi mi porci. Kămnile sântă atăta de bogate în kătă mi lăksitorăi învechinăgi trimiă în ȧeara Românească

mi de mi de vite atzîş nentz ernatekş kztş mi nentz vbratekş.

Adese ori gşsepte vine-va krşngşri întregi de arbori roditori, preksmş meri, perî, çireui, nşçi, mi mai alesş prşni. Mai în tôte pşrgile gerei Romşnemti viea se kşlti-vş, iar la nôlele mşngilorş, vinşlş se face mai renştatş, mi mai tôte lşngimea gerei Romşnemti, pşrgile desure mşnte sşntş adornate kş kşltşra viilorş.

Mşngi gerî Romşnemti mi o parte din lokşrile de kşmpie sşntş nline de pşdsri mari mi frşmóse kş arbşri minşnari de konstrşkşione, afarş de kşmpia desure Dşnz-re, pşnz în patrş çinçi ore departe de la rşş, şnde greş se gşsepte çelş mai mikş lemnş saş niatrş.

În pşdsri mi în mşngi sşntş o mşlgime de animale nentz vşnzţóre, preksmş Kanre şşlbative, Çerbî, Çşte, Miştregi, Enşri, Şrşi, Lşni. Rîni, Vşlni, Çeakali, Veverige, Nevştsiçi, Kakomî, Vierzri, mi altele de açeste; iar desure marginea Dşnzrii se gşseskş mi kşni de apş saş Vidre.

Generea pşşşrilorş întrece în mşlgime pe açeea a animalilorş: milióne de Prenelige, Kşrstel. Tşrtşrcle, Bekari, Porşmbi, Fasanî, Pelekanî mi altele nenşmşrate: iar nrive-gietorile sşntş mai desfşţşóre, mi mai şsterniçe la voce de kztş în ori kare altş gearş.

În bşlgile Dşnzrei sşntş iarşmi o mşlgime de pasşri de apş, preksmş raçe, gşmte, lebede mi altele. Asemenea se gşseskş mi pasşri rşnariçe; preksmş Vşlsri, Şli, Eregi; iar în pşrgile de mşute sşntş mi Pioimi, de kare eraş datorî vştamî de plaişri ka şş prinş o kştime xotşrşţş, mi şş adskş Domnşlş, ama preksmş între kondigişnile tribşţ-lşi sta ka şş se trimigş înnşratşlşi la Konstantinopole în totş-şnzlş kşgi-va Pioimi.

Albinele sşntş fórte nşmeróse atzîş în pşrgile de kşmpie kztş mi în çele de mşnte, mi nrodskş miere fórte mşltş mi bşnz.

CAPITULU VI.

Despre Metale,

Mănghii gerei Românești, după semnele vederate kare se kânoskă, aș totă felăislă de metale, prekăsmă așră, argintă, aramă, fieră, argintă viă, păcôșă, sare, katrană mi alte. Mine de metale nă eksistă, kăci lăksitorii de frika stăpănitorilor nă deskonăeră asemenea avăgii, nentă ka nă din kăssa avestora să năară mi păginele rămămige de libertate țe lea-ă măi remasă; iar stăpănitorii, din năvire nălită, nentă ka să nă arate văviniloră kă în plăările avestea se află metale năgiiăse, nă se anăkă să le eksnălăteze. De a-țeeă nămăi treă mine de sare se eksnălătează; ăna nămită Okna mare, anăone de oramăslă Rimnikă Jădegăslă Vălăei: alta la satslă Slănikă în Jădegăslă Săkseni; mi a treeă Okna de la Telega în Jădegăslă Prăxovei. În mănghi Jădegăloră Fokman, Băză mi Dămboviăă sântă mi alte lokări de ănde s'ară skôte sare, dar fiindă kă țeale treă okne năodăkă năste 20 miliăne oka sare nă ană, nă s'a simăită treăăingă a le eksnălăta.

Păcôșă se găăemte în Distriktele Mămăelă, Argemă, Dămboviăă mi Săkseni, dar nă se eksnălătează.

Katranăslă se găăemte în mălte lokări de mănte mi măi kă seamă nă lăngă Okne anăone de sare; elă ese din vinele nămăntsăslă mi ăe skôte năin năăări făkăte anăme, stăndă d'ăăăăra anăi ka ăntă de lemnă.

Așrăslă țe se eksnălătează este nărin năăăările rizăiloră Olăă, Tonologă, Argemă mi Dămboviăă. Păăăni Dămăemă kare în genere se okăăă kă messe de a-lă kăăă, mi kare se mi nămesăkă Așrări, sântă îndatorăăi a adăă nă fie mte kare ană kăăe treă nătră dămăări, de fie kare omă la Dămăie (karele oste venătsă Dămăei) iar restăslă, dăăăăăăă măi măltă, ilă văndă la oră mi ăine ka năonietătea loră.

Argăntăslă se găăemte în măi mălte lokări dar măi kă seamă în dăoi mănăi din jădegăslă Băzăslă; stă înăă năek-

exploatată. În mănăstirile Bezzelei se găsește mi așchă, kuchi metalurgice care s'au înfățișat să propună Guvernului ca să le dea voie mi ajutoare altele exploata, kă kondigăne ka să dea Statului kăte 50 lei de ocaia de argintă mi kăte dăoi lei mi jămătate nentru dramăle de așchă.

Argintăle viș se găsește în județul Gorjului dar nă se exploatează.

Arama se exploata odinioară lăngă orașul Cernegiu din Distr. Mehedinții, unde mi năntă astăzi lokăle se nămemte Băea de Aramă; dar de multă timpă așeasta băe nă mai ekzistă.

Fierăle '1-aș fostă deskonerită Nemții în județul Gorjului; dar astăzi mi așeasta nă se mai exploatează.

CAPITULU VII.

Despre Producte.

Prodăktele principale ale țerei Romănești sântă diverse feluri de semănături, prekmă: grăle, porumbăle, orzăle, mălaiăle săș meșle, ovăzle, mi altele kare aș sămăntă; însă mi kăpăna le kăltivă nămai nentru trebăingele private ale lokăitoriloră.

Șna din țele mai mari avăgii ale țerei sântă vitele, prekmă: kăi, boi, oi, kăpre, porci, kare tôte sântă fôrte băne mi adăktóre de venită mi kiar nrin năile, ăirvinăle, seșle, mi lăna loră. Mai kă seamă kămkavălele de la Kămina mi Pentelez sântă vestite mi se făce mare eksnortăgie în Țăruia.

Lemnărie (kerestea) de totă felăle mi fôrte băntă se eksnortăază o mălgime,

Sărea este șnăle din țele mai însemnate prodăkte karele se eksnortăază în Țăruia.

Vinăle eate fôrte găstosă mi nășnășă la strikășne.

Răkăle de nărne se făce în mare kătime mi fôrte băntă.

Mierea se eksnortăază ăărmi în mare kantitate.

Măntăsea ierburii de kîpî va anî a învenţî a se kăltiva mi va merge în urogresş prin plantarea Dăziloră.

Piei de enşre, de vsuî, de lău, mi altele se esnor-tează fôrte mălte în Polonia mi Germania.

Plăkra, saş katranslă pămîntslă, este ierburî sîş pro-dsktş fôrte însemnătorş.

În aveastă geară prodsktivă sîntă mi alte prodskte minsate, kare însă nă se kăltivă kă destlă interesă din partea loksitoriloră; kăci natăra nare kă a ambigionatş ka să înaveaşkă geara aveasta kă tôte ăele neăesarî nentă nstrimentslă mi îndemănarea viegî omenemî.

CAPITULU VIII.

Despre caracterul locuitorilor.

Romăniî în genere sîntă nalgî la statsră, bine făkşî, frămomî la figră, kă măltă inteliginş, mi kă konstăţuşne sîntoasă. Boalele între ei sîntă rarî: ăele enidemice kare infestează immerislă Otomanş atătă de kşmulitş, nă vinş între ei de kătă foarte rarş, mi prin omîtirile străine.

Este întristătorş lăkră ka o geară atătă de bînză mi frămoasă, sîş pămîntă atătă de prodsktivă mi kă sîş klimăţ atătă de sîntosă, să fie atătă de năgînă loksită. Sîntă sigră kă elă ară nătea să nătreăskă kă îmbelăşgare o năslăuşne de ăinş mi mēse ori măi maro de kătă ăea de astăzî: mi ăe e măi tristă este kă din zi în zi geara măi măltă se devăstează.

Kasăele devăstăriî sîntă mălte: înainte de toate ră-sboalele ăele dese ale Porşî Otomane kă Rusia mi kă As-tria, grăştăgile nemăsserate kare anasă asăupra loksitoriloră din partea omîtiriloră străine, kare nă năzeskă nişă disăinlină nişă ordine, ăi kalkă în nişoare mi religie mi smanitate, nă lăngă ăestea boalele enidemice kare se întrodskă, kontri-bse foarte măltă la stingerea mi la desertarea loksitoriloră, mi prin srmare la devăstarea gercă ăemătiea. Nămaî vor-

beskă desmre ale gvernăslă, ți zikă nămaî, kă în starea în kare se găsente astăzi țeara Românească trebsente ună gvernă stabilă mi de mai măliă ani, nentă ka să ajungă să poată adăce țeara în vekia ei strălăcire, să rădăce din rășine atâtea orame țe ekzistăă din vekime, mi să restastreze atâtea sate împănslate, din kare astăzi la fie-kare nasă nă vede țineva de kăăă nimate triste rămămige.

CAPITULU IX.

Despre Datine.

Datinele Romniloră sântă în genere primitive mi simple; țeale mai mălte le aă îmurmăstată de la dominatoriî loră Otomanî. Ei sântă oamenî foarte băni linimtiği, săpșmî, mi rășboitori virtșomi; kă toate avestea astăzi rarî dintre dănmii întrebșingează armele; dar la sîntșorie, mai alesă lokșitoriî de mănte, sântă foarte dedaği mi foarte dibăi.

Romnii kă toate kă sântă liberi nă aă însă mi sentimentele libertăği. Avesta nă vine de la natăre, ți de la servitștea kă kare aă fostă apăsăği mi de la dominarea de kare aă fostă smiliği. Rară s'asde în țeara Românească de xogiî, săideri mi alte rele; dakă kiar se întămnlă kăte țe-va fante rele, elle se komită de Bălgari, de Sărbî mi de Țigani.

Romnii gerani se imbrakă kă kămămi de ină, kă mantale albe de lînt, mi iarna, din kasza gerăslă, întrebșingează kăvile mi kojoave de niel de oale. Femeele, kare în genere sântă frșmoase, albe kă pără galbenă mi kă okiî frșmoni, poartă mi iarna mi vara o kămăș, ună nemti-mană nămită de elle fotă kă kare se învleskă de la brăă în giosă, mi o skărtelkă fără mănici nămită Tevelekie, snele din elle pörtă mi rokie; iar ne kană o pănăștăre săpșire mi albă. Fetele smblă kă kanăă golă, kă koadele împletite ne kană mi legate kă o năgliă.

Măncarea loră este kəmnpătată; preferă mai multă legumele de kătă kărnsrile, mai alesă fasole, varză akră, lapte mi frăkte păstrămări mi nemte.

Păinea loră obișnuită este mămăliga, kare se face de făină de porumbă [пшеница] mi de meiă pșindă-o într'ună vasă kă apă mi kă ușdină sare, amestekândă-o (ne kândă ferbe) kă snă făkăleuă pănă să îngroame: atuncă răstoarnă vasulă deasupra unei skândăre, mi mămăliga rămăne ka o mikstără, de se mănănkă ka păinea, kă ori țe felă de sdtără.

Kasele loră sântă frăkte ne pământă din gardă din nșele, linate ne din lăntre mi ne din afară kă lătă frămăntată, mi koperite kă trestie de bălă; unele sântă koperite mi kă skândărele șbgiri nșmite mindrile, kare se amează sna peste alta kă memtemăgire; țeale mai multe însă sântă frăkte în pământă mi se nșmesă borde. Iar kasele bogănilor sântă zicite kă kărămizi mi vară, confortabile, mărețe mi înalte, — kă kărgi întinse mi reglate, — kă nivnige adănu mi mari, în kare se păstrează vinărele mi alte obiekte de menagie.

Romăni în genere se arătă lenemi, fiindă kă nș îngrijesă să mănăească mai multă de kătă le trebsește ka să-mi ulăească darea mi să-mi prokăre ale vișăirei. Așeasta însă nș e snă defektă nătrălă la ei: ei nș kăstă a se îmbogăți, vărândă kă totă țe dobândesă li se rănemte sub diverse pretekste. Ei din nătră sântă begivi mi simșali. Femeile mi fetele loră nș le țină askănse, ka în țeale-l-alte părgi ale Tărciei; așeastă datină aș kontraktat' o mai kă seamă dăpă venirea Nemșiloră mi a Rșmiloră, kari aș okunătă ăerile așește în timnălă rosbóeloră loră kă Tăru.

În tótă întinderea ăerei Romănemti, kăltători, din kăssa linsei de otelări, staă de se odixnesă ne la kărgăime așă ne la kasele ăeraniloră, kare sântă fôrte osuătători.

Karakteristika datineloră, desăre kare amă vorbită, se redă țe mai kă seamă așăpă ăeraniloră săteni, iar nș așăpă tătrăoră Romăniloră. ăei mai mari dintre ei, kărtisanii mi bogății, imitează kă deosebire ne

Otomanii at  t   la   mbr  k  minte k  t   mi la   mnodobirea kaselor  , la mese, la m  lgimea b  katelor  , la   eremonii, la r  ndsele, la m  lgimea servilor  , la l  ks  , mi la altele m  lte. K   t  te ăceste, d  n   ok  np  z  nile Nemgilor   mi a R  milor  ,       n  en  t   a-   imita ne d  n  m  . Astfel   vede   ineva o amestek  t  r   de datine E  ronene mi T  r  em  i, mi la mesele lor   mi la kostom  l   femeilor   mi la konfortabil  l   kaselor   lor  .

Afară de boer  i mari   e am   k  nosk  t   în   gara Rom  neask  , onest  i la karakter  , virt  som  i, religiom  i, osp  t  tor  i, mi în adev  r   nobil  i at  t   d  n   vekimea mi str  l   vireea familiei lor   k  t   mi d  n   serviciile str  momilor   lor   k  tre patrie, — nobleg     elor-l-  l  i este falsă mi dateaz   normal de la   mbr  karea kaftanelor  , introd  -se dă Domn   d  n   datina T  r  ilor  ; mi kare le-   k  n  tat   n   d  n   servicii personale sa   d  n   vekimea familiei,   i d  n   favori sa   mijlo  urile boerilor     elor   mari, sa   prin dare de bani k  tre   meni   de ne l  ng   Domn  i.

Boer  i Rom  ni     t  te simptomele despotism  l  i, mi se p  rt   absolut  i mi asuri ne la momiile lor   k  tre l  ksitor  i mi k  tre s  n  m  i lor  .   ceasta   ns   n   o zik   desure tog  ; mi kassa e k   j  nimea kremte   nk  ng   rat   de   igan  i lor   rob  i mi de servitori f  rte r  i, k   kare se denrind   a por  n  i în lok   de a ask  lta.

Pe l  ng   ăceste mi tiner  i din famili  i nobile, kari     snirit   mai desvoltat  , d  n     e   j  ng   la v  rsta de   in   snre-z  ce an  , sa     eva mai m  lt  ,   m  i p  r  sesk     nv    t  rile, mi n   se ok  n   n   i se g  ndesk   la alta de k  t   la kaftan  rile de la K  rte; mi daka   ineva m  str   ne vre-  n  l   de   e n  -m     rmeaz   st  diile, r      de k   n'are să se fak  , dask  li fiind   k   este nobil  , — ka k  nd     nv    t  ra n      te fi folosit  re la nobil  i   e   j  ng   boer  i mi j  dek  tor  i   i popo  r  l  i, mi ka k  nd   dask  li     e posed   m  tiingele s  nt   m  prisabil  . Ar fi însă m  lt   mai l  sdabil   mi mai folositor   ka mi   na s   fak   mi   eea-l-alt   s   n   o lase.

CAPITULU X.

Despre Arte.

Istoria spiritalăi omeneskă a stată părărea a ceea mi. Vârsta primitivă a znei ponoră este totă deasna plină de prejdege mi de barbarie. Filosofia vine încetă, dăru inavăire mi prosperitate; dar îndată ce se introduce într'znel ponoră, îlă mântze de langrile kare-lă țină: ignoranța, minășna, nă mai notă sbsista mi domni akolo lăminele s'ăă rănăndită. De ȝeara Româneaskă e înkă denarte sekolăă filosofiei: niči messeriile, niči artele liberale n'ăă făktăă năgresă între nămănteni, ka mi în tôte năvingiile de săb ȝăvernăă Otomană.

În adevără se ȝăseskă bărbăă erădigi în stădiile Eline, în litere, în filosofie, în matematiki, năkăsmă mi în kănomtinge limbistăe mi medikală, dar ațemă sântă în ȝenere străini, iar nă nămănteni. Este tristă de a vedea čineva kă în ȝeara asta minănată, mai liberă de kăăă ȝe-lă alte năvinčiă țărăemă mi ȝăvernăă de Domni orotdokaă instrăkăăneă este atătă de abandonată mi nă mai essistă emălagăneă ațea strămomăskă Romană năntreă kăltivărea Măseloră. Sântă, în adevără, kăăă-va din boeri, kare ȝină în kasseje loră profesoră năntreă kremterea filoră mi a fičeloră loră; dar învăăăăă se mărgineskă mai mătă în kănomtinga limbeloră Elină mi Frančesă, mi nă se întindă asăpra klaseloră inferiăre.

Rară ȝăsemă čineva năntre boeri, kare să čiteaskă opere polităe săă morale; dakă sântă kăăă-va ȝe kănoskă limba frančesă, ei înă mărgineskă lektăra în Romănge mi alte lăkrări sănerčiale. Aței ȝe kănoskă limba Romăneaskă nă čitekă niči skriă alta de kăăă kăăăle biseričemăle religiei răsăritene, în ale kăăăle dogme se înkină.

CAPITULU XI.

Despre Messerii.

Leksitorii din geara Românească fórté pşginiş se oks-
mă de messeriile folositoare. Nşmai Nemgiu, Armenii mi E-
vreii possedă privilegiişă acestora oksnagisni. Iar Rom-
niş, kş tóte kş aş mşltă snirită natsrală mi dibăvie pentră
ş imita, însă nş aş anlekare ka şă se oksne de lekşeri şe
şeră ştrădsingă, grije mi reflekgisne. Aşeastă însă nş pro-
vine din defektsositatea natsrală a karaktersişă loră, şi nó-
te din neînşetata subşgare mi servitate, prekşmă se vede
mi în Grevia, şnde atştea snirite viş se ştingă fără nişă o
kşltară şăb gişgşă servitşgei.

CAPITULU XII.

Despre Comerşiu.

Kşndă şineva arşnkă şrivirea aşşura Dşşşriş, aşestă
riş însemnată atşă pentră lşngimea mi lşrgimea şa kşă mi
pentră îndemşnarea komergişă şelă mai îndelşngată dintre
Asia mi Ekşona; kşndă vede risrile Oltă, Ialomiga mi Si-
retişă şe kşrgă şrin geara Românească mi şşntă şlştitóri,
se înkredingeară kş aşeastă geară a kşşştată de la natsră
tóte înlesnşrele komergişă, ne kare alte şeri le kapăş kş
mşlte osteneli mi kş mşlte keltşeli. Tóte şşrgile şerei Ro-
mşnemşti, şrin mijloksă aşestoră risri, ară şştea şă kşştige
komergişă şelă mai folositoră; kşşă avşndă kştre şşşrită
Konstantinopolă, kapitála şnef marí mi bogate monarşii,
iară kştre anşş atştea orame marí mi ştrăşşite, şe aş în-
şperfekşisne totă felă de arte mi meserii, şriimitóre de ori
şe felă de skimbă, înşelege la şe gradă de înavşşire ară
şştea şă ajşngă geara Românească.

Din învekime eră kşte va orame komergiale, prekşmă
de ekşemniş Oramă de Floş, şe era kştre şşra Ialomigi

kare odinioară era în mare înflorire, iar în zilele noastre în rîină komplektă, kăci în anul 1842 ne kăndă eramă ispravnikă jădegăslăi lălomiga, abia i-amă găsăită șmele.

În genere vorbindă, komergăslăi în gęara Romăneaskă totă d'asna a stată adormită; kăci Romăniă năi o dată n'ăș arătată spiritală avela de dibăcie de stărsingă mi de mănă kare este baza komergăslăi.

Kăzele însă mi desăre avela sântă altile, iar nă pre-kăsmă snă pressăpnă din lene saă din o stăngăcie fireaskă. Astăzi Gărgăslă mi Brăila sântă denozitele mărșăilor; ne aice se face esportăgănea prodăkteloră prin Dănră mi Mareă Neagră la Konstantinople, prekăsmă mi importăgănea mărșăiloră străine în gęară.

Prodăktele principale kare se skotă din gęară sântă avela desăre kare amă vorbită la kănsă precedentă, adică: boi, kăi, oi, păstrămășăi, sășăi, vină, măere, șntă, lănă, păi de vite mi vănatășăi, lemne, sare mi altile. Kăi gęă Romăne-măi aă mare kăstare în lokășile Tărcemăi nentă agerimea mi frămsășeăa loră. Boi asemănea, atășă nentă mărimea mi năsterea loră prekăsmă mi nentă dășeăăa kărnăi loră, se kăstă în părgile anășene, mi se esnoartă pănă prin Sălezia mi alte provingăi ale Asătriei. Otomăniă preferă kă deosăbire oile din gęara avela nentă dășeăăa kărnăi loră, de avela mi eksnortăășă în totă anulă o mălgăime în gęara Tărcăeaskă. Asemănea se trimită o mălgăime de păstrămășăi la Konstantinople mi în alte părgăi ale imnerăslăi Otomănă. Șntăslă, kămkăvalăslă, măerea, lăna mi năiele ăe se văndă în părgile Tărcemăi sântă snă mare komergă ală gęă. Kă toate kă agrikăltăra, dăkă vomă kăstă bine, este mi astăzi prekăsmă aă fostă totă d'asna foarte năingărijă în gęara Romăneaskă, însă se face destăle esportăgăne, de gășă orășă mi ovășă atășă nentă Konstantinople kășă mi nentă ală tășă.

Nensămrăta mălgăime de nemăi din Dănră ară fi pă-tășă să se faktă ăelă măi însemnată komergă ală gęă; dar neskărităslă; kă mi alte mesări de dibăcie mi mănă este abandonată mi năingărijă. Kă toate avela se face oare-kă-

mi totu o datu stădialu stărsitoru alu sniritelorulu veloru mai kăltivate, este abandonatulu într'o gearu ne kare natăra o ajătu kă fertilitatea mi kă toate mizloachele sale. Dar ayeastu adănkă litargie, kare adoarme snu noporu, nu este o boalu fără de kazu: Ea este konseksingă snu desnotismulu îndelungatulu, karele kă învets seaku toate isvoarele viepui, stăpioneazu mi înnediku toate organile sşfletulu, mi ajănge în vele dăne srmu de a adăre o stăgionare mortifera în totu kornulu socalu.

Astă-feliu este starea aktsalu a gurei Romănemti. Săb desnotismulu în kare se afă, noporululu nu poate năi să se înăvşăgeaskă, năi să prosnereze. Skimbărule vele dese ale Domniloru, neîngelegerile dintre înnărgiulu, răboaele dintre străni srmate ne nămăntulu ayeasta, aş adăsu geara în aseminea stare. Aseminea mizeriulu aş înnşfatulu friku mi lănu de simgiminte în sşfletele snu noporu, karele din afaru n'are năi snu suriănu, mi în lănutru năi o nătere; ayeaste mizeriulu aş făktulu din geara ayeasta o vită smilitu mi frikoasă.

Astă-feliu este srsita mi skimbarea lăkrăriloru omene-mti! Străneopoiu făimomilorulu Davi mi Romani, înnreşnu kă libertatea mi kă karaktersulu lorulu răsbăitorulu, aş nărdătu mi amorulu kătre indăstrie mi arte. Săvenirile snorulu ama strălăvigi strămomulu nu făktu aea mai mikă energie în sşfletile smilite din kazu servitşdei, mi, denarte de a mai adăre simgiminte de mărire mi de glorie, întănektu ori-ăe nobile înnstinkte.

PARTEA VI.

IMPARTIREA POLITICA A ȚEREI ROMANEȘTI.

CAPITULU I.

Țeara Românească se desparte în două urin rîslă Oltsă: Partea desure rîzrită formează România proprie, iarș partea desure auresă Banatslă Kraiovei, saș România mika.

Pomânia mare se împarte în 12 distrikte, afarș de raialele cetăgiloră Brila, Țisrgia, mi Tîrnă; iarș România mika în cîrș jdede. Cele 12 jdede ale României mari sînt: Slan-Râmnik, Buză, Sîkzenî, Praxova, Ialomiga, Ilfovslă, Dâmboviga, Vlașka, Teleormană, Mîrșelslă, Argeșslă mi Olts. — Iar jdedegile Banatslă Kraiovi, sînt Romanagi, Vâlcea, Dolj, Gorj mi Mehedingi.

Din aueste jdede 10 sînt Nordice mi 7 Sădice. Cele Nordice sînt: Argeșslă, Mîrșelslă, Dâmboviga, Praxova, Sîkzenî, Buză, Râmnik, Mehedingi, Gorjslă, mi Vâlcea; iar cele sădice sînt: Oltsă, Teleormanăslă, Vlașka, Ilfovslă, Ialomiga, Doljslă, mi Romanagi.

Afarș de distriktele nșmite, sînt mi alte pîrgi ne pîmîntslă României, kă mai mîlte sate, kare se nșmeskă raealele cetăgiloră okșnate de Tîrș.

Raialele acesce se stăpînesc de către Naziriî cetăţilor prin kadîi mi Voevozi, după sistemele guvernului Otoman.

Raiaoa Brilei se desparte prin un semăn de judegi Rămniciului mi se întinde pînă în Dăne; iar desure Moldova se desparte prin rîul Siretului.

Raiaoa Gîrgăului se întinde pe judegi Vama mi se întinde pînă în Dăne.

Asemene Raiaoa Târnăului se desparte de judegi Olteului pînă în Dăne, în care se vară una din gurile Olteului, desure Târnă.

Iar o parte din Raiaoa Brilei, ce se numeşte odă Vizirului, sau Vizir Kislasi, pe care deosebite, se numeşte de Domnului gura Româneului prin un ispravnic (vezi biografia lui Skarlat Vodă Gika).

Cele 17 judege ale gurei Româneului, pentru înlesnirea Administratorilor, se sîb împart în ocoale, din care cele desure cîmnie se numesc Pîmî, iar cele desure munte Plăci. La pîmî se orîndesc de către Ispravnicul Zăne (Subkîrmător), cari clasifică dările pe sate mi le adăpă după orîndselele Ispravnicilor, îngrijesc pentru buna rîndseală mi pentru înmăpăşirea stănilor, mi observă mişele lor neîndelegeri ca sî nu se asuprească unii pe alţii. Iar la Plăci se rîndesc de către Vornic (Ministri din lăntre) Vataui, cari pîzeskă intrările trezoriile Kapîilor; vegiază mi rîndescă zăne; îngrijesc ca sî nu treacă nimeni prin notele mîngilor în Ardeal sau în Ţigaria; leaş seama sî nu se calce notarele de către vecini; clasifică mi adăpă dările prin sate, dănd seama Ispravnicilor; judecă, hotărăskă, nedeuseskă mi arestează.

Însemnăm aice înmăpăşale acesor 17 judege pe pîmîle mi satele lor pe lăksitorii lor, mi pe toate cele ce se află în ele, după katagrafia făcută în anul 1815 sub Domnia Măriei sale Domnului Ioan Karagea.

CAPITULU II.

DISTRICTELE MUNTENE.**1. SLAM-RIMNICU.**

Acestă Distriktă, după geografia lui Ptolemeș, se numea din vechime Ramidava după orașul său, care se numea astăzi-feliș de la un rău ce merge prin el și carele astăzi se numemte Slam-Rîmnicul, pentru apele sale sărate și vinș din mîngii de sare. Ast-feliș s'a născut mi orașul Rîmnicul mi totă județul.

Se întinde la nord și mîngii Băzrăsi despre Transilvania; la răsărit despre munte și județele Moldovei Pîstna, Tekșăi și mi Kovărlăi; la sud către cîmpie și rașoa Brăilei, mi la apăsă într'o mică parte și județul Ia-lomiga, iar în cea mai mare parte și județul Băzrăsi.

Afară de rîșă omonimă Slam-Rîmnicul, județul acesta are încă 10 Pîrae: Bală, ce merge de la muntele Balean mi și în Rîmnic; Baba, ce merge de la Băbeni mi și în Rîmnic; Kakova ce merge de la izvorul Tonlițeni mi și earămi în Rîmnic; Regka mică, ce merge din sîș de Băbeni mi și în Rîmnic; Kregăsi, ce merge din mîngii Kăksăi mi și în Rîmnic; Oriavăsi, carele merge totă de acolo, mi și earămi în Rîmnic; Mîntene-lăsi, ce merge de la Dimitreni din Dealăsi-romă mi se varsă în Rîmnic; Valbali, ce merge din malsă Kamrei mi și în Milkov; Rikorsă mare, merge din mîngii Kogira, mi se varsă în Milkov; Rîmna saș Milkovăsi, ce merge din mîngii Mîntimoră, apoi urăsege mangăsi la Gioliga mi și în Rîmnic, iară o ramură formează xotarsă între Moldova mi geara Mîntenească.

Acestă județ se sîbîmparte în 10 plămii mi și 114 sate, mi anume:

1° Plasa Bălgei și 10 sate: Pîgintei, Kikinegi,

Totarslă, Slejitorii Albotemti, Bərbătemti, Stanka, Zăvó-ele, Ţlmslă, Vadslă Veigii, mi altă Vadslă Veigii.

2° Plassa Gradiuntea kă 14 sate: Drogslă, Amaraslă, Vaganii, Sărgiul Ovegeni, Maraloislă, Vivani, Domniga, Kăinenii, Kotslă Farlăslăi, Piskă lăi Nigre, Frigărósa, Ple-moislă, Rakoviga saş Kameniga, mi Gradiuntea.

3° Plassa Maksineniloră kă 10 sate: Gărgăgii, Kor-băslă, Maksinenii, Slcbozia Blexane, Belvăsgăslă, Tătarăslă, algi Maksinenti, Rimnivenii, Bolboka, mi altă Bolbókă.

4° Plassa Mijlokslăi kă 14 sate: Kodremti, algi Kodremti, Voetinslă, Ţioremte, algi Ţioremte, Bogza, Sixlele, Bălemte, Gădemte Ţngări, Ţngărenii ot Retezan, Mixalge-nii, Ţngărenii de la Kăłata, mi Mărtinemte.

5° Plassa Belegăgii, kă 15 sate: Ţăgăgii, Sovii, Malările, Xiglemte, Obilemte, Beslegenii, algi Ţăgăgii, Pa-raskevenii, Limotemte, Gologrană, algi Limotemte, Măndre-mte, Borăleaslă, mi Băznele.

6° Plassa Milkovăslăi kă 14 sate: Pentegemte, algi Pentegemte, Vălelele, Adănağı de la Olteni, Paraskevenii, Vărtiskoislă, Faraónele, Gătejslă, Bălkăneasa, Pribeagăslă, Brăntenii, Pătsăma, Osebiğı, Andreiămslă.

7° Plassa Măngiloră kă 20 sate: Rasla, Podu-lăkslăi, Dălsă-lăngă, Bădemte, Dălxăgăslă, Găra Kaligii, Poenila, Frasină de giosă, Kărligile, Lăksă lăi Bombănt, Ponenii, Golemte, Vasele Kăse, Odobeaska, Frasină de sasă, Dră-gălovenii, Tătaranii, Kotăgii, Ţrekmte, Blidarii.

8° Plassa Rămnei kă 14 sate: Kindemte, algi, Kin-demte, Brodemte, Tămnoemte, Gărbovenii, Slimăkslă, O-bregiga, Adănağı, Koroteni, Tigogăslă, Olereni, Zidenii din vale, Tăbăkarii.

9° Plassa Rimnikăslăi de sasă kă 14 sate: Dedălemte, Băbenii, Drăgoemte, Rădăremte, Tonlărenii, Zăgăremte de giosă, Zăgăremte de sasă, Kărstienii, Grămănslă, Făndă-ri-le, Zenlămii, Făntana Tărkăslăi, Pătrede, Măkanii.

10° Plassa Rimnikăslăi de josă, kă 21 sate: Tărgăslă Rimnikăslăi, Obodemte, Pătsăbelslă, Fotănslă, Gălbănslă, Xărtona, Kăfărigii, Nikălemte, Băgdătslă, Odaă Babănslăi,

Sokarigii, Surzheanș, Bălțora, Kostienii de sus, Kostienii de jos, Ilonii, Boldiș, Râbla, Mărzini Grekși, Pământ, Makrina.

11° Ilalislš Rinnikslsl ks 8 sate: Bada, Bšgemtlš, Dsnzlemtlš, Bšvemtšlš, Klozdenlš, Dimitremtlš, Zitigla, Ille-mentšlš.

Nămitală Iliaș se născuise deună. Vătafă, karele nri-
vegiază xogiile. Nă are nigr o notă, kăy nă se xotăra-
nte kă Transilvania. În avestă jădegă sântă dōr orame:
Fokmanit, ekasnelă Ispravniciloră, nrin kare trece o gără
din Milkovă ce face xotărelă între Moldova mi geara Măn-
teneaskă; avestă oramă se împarte în mēnte sberbil (ma-
xalale) mi are o Mănăstire a Sântelă Ioană mi mēse bise-
rii de neatră. Ală doilea oramă este Rîmniklă kă o Măn-
stire nămită Rîmniklă mi vîny biserii de neatră.

Avestā jēdegē are o Polkovnirie mi snē Bēvīskē (snē ordinē kē jsmētate tēis; vezī la reforma lēi Konstantinē Vodz Masrokosdatē).

Are noz kznitznii, mi anume: Vztiskoi, Belvtskata,
 Maksinenii, Mrtineviti, Gradimtea, Ontsrssa, Rimnikelz,
 Krzcha Komisoei, mi Alboteviti.

Are patră Monastiri: Băbenii, Dădălești, Maksinenii
și Bordenișii.

Are znsnrezeye Metoame: Poceana Mърselsi, Skitra, Koliaka, Borchemti, Bogdzneumti, Dьlxьzьgii, Vьrzьremti, Gьrbowit, Treistenii, mi Шербань; iar biserici 68, afarь de cele din orame.

Acestă judecă are o singură trekktoare kă Vamă la Fokmanî către Moldova; iar desure Dănăre are trei, însă nu d'a drentăliș și prin ralaia Brăilei: Ţna din sasă de cetate prin o gâră a Dănărei trece dinkolo la Măcină; a doă la satsă Bertemti din Ialomigă, departe oută ore de Brăila la gara Belgăi, ne unde se trece iarămi la Măcină; și a treia la satsă Iloniș din Ialomigă doă ore departe de Bertemti trece la satele Tărmănti de dinkolo.

Drumule komane de la Băkreuți la Fokmani este de

zece postii: Pindrilita, Moviliga, Ūrzičenī, Mārgineans, Kēlmēdzis, Bēzēš, Kēlnēš, Rimniks, Kēks mi Fokmanī.

Avestš jēdegš are 7681 familii mi anšme:

- 5074. Birničī, sēnsni la dēri mi Angērii.
 - 24. Postelniceī, skētiņi kē skrisori Domnemti.
 - 60. Neamsri. } Priveligeaņi kē skrisori.
 - 179. Kompanitni. } Domnemti mi sēnsni.
 - 70. Mazli. } la Angērii.
 - 7. Rēntani, kē deosebitz dare la Visterie.
 - 560. Skstelnici, kē deosebitz dare la boeri mi Mēnēstiri.
 - 785. Poslsjničī, rēndsigi la boeri mi Mēnēstiri.
 - 253. Slējitori, rēndsigi la Isnēvničī.
 - 159. Preoņi, kē dare la Mitronolitš mi Eniskoni.
 - 11. Diakonī, asemenea.
 - 291. Ūngsreni. } Kē deosebitz dare la Visterie.
 - 81. Bēlgari. }
 - 127. Biče de sērsgi, fēz dare in servičis.
-
- 7681.

2. BUZEŪ.

Dēņz geografia lēi Ptolemeš, avestš jēdegš se nēmea Nanska. Aseminea nēmire nērtā mi rislē mi oramslē, kare astēzi se nēmeslē Bēzēslē. Desnre Nordš ēe xotēremte kē Transilvania; desnre rēzritē kē o mikē narte din jēdegslē Pēstna alē Moldovei mi in tōtē intinderea d'alsngz kē jēdegz Rimnikš; desnre sēdš kē jēdegz Ialomiga mi desnre anšēš kē jēdegz Sēkseni.

Afārē de rislē omonimš Bēzēš, are inēz ontē nērae mi anšme: Čirčea ēe nērēde din Slēnikš mi dē in Bēzēš; Sērgels din Mēntele Iovēngz mare mi dē in Bēzēš; Kēlmēdzis ēe nērēde de la nēdērea Kēnere mi dē in Dēnēre; Kēlnēš, din mēuņi Kērmētsra-Omēmorslē mi dē in Bēzēš; Mimanslē din Mēntele Podēre mi Modea mi dē in

Bezze; Zebalea, din Țeală Transilvaniei mi dă în Kálna; Slănikul, din Muntele Măuna mi dă în Bezze; Bika sratz, din Muntele Lăksegz din Transilvania mi dă în Bezze mi Ialomigz.

Acetă jădegă se sâb-împarte în trei plăm, mi doze plășri mi anșme:

1. Plasa Kămnăslă kă 24 sate ¹⁾.
2. — Pentea-Bezzeșlă kă 23 sate.
3. — Sărgelă kă 17 sate.
4. Plășlă Slănikăslă kă 25 sate.
5. — Părskovăslă kă 28 sate.

Acete de ne șmă doze plășri se pzeșkă de kătre dol Vătamă. Ele aș doze noteș: noteș plășlă Slănikăslă înșene de la satele Mănășimă mi Lomșari; iară a Părskovăslă de la satăș Brășimă, mi prin muntele Penteleș trekș amăndoz în Transilvania.

Oramăș de rezidenș ală Ispravniciloră se nșemnte Bezze. Aici este șnă skășă de Eniskonia mi doze Mănăștiri, Banăș mi Eniskonia; mēse Biseriș, kă mēse enoriș, șna Greșeakă, șna a Tărgăslă mi alte natz. În acetă oramăș în totă anăș la 24 Iunie se face șnă tărgă mare kare se nșemnte Drăgaika. În acetă jădegă șntă natz kămităni: a Skășăslă, a Pălanăș, a Rășegăslă mi a Tărgăslă. Kămităniș se răndșeekă de kătre Șmătarăș ȵeș mare. Mai este mi șnă Kărk-șărdariș (Koloneș) karele privegiăș pențz făktări de rele.

Mai are o Mănăștire kare se nșemnte Nșuets mi ontă Metoame: Vintăș Vodă, Berka, Șngăreș, Părskovă, Ișvorenăș, Țeleș, Barbă mi Găvana.

Afară de bisericăle din oramăș, în acetă jădegă șntă mēnte-zeș mi trei.

Trekătorile neste Dășzre șntă totă avele kare le-amă șnăș mi la jădegăș Slăm-Rămnăkă.

1). Nșmele sateloră amă sokotăș de mrisăș a le fămira dășz tekăș.

Arestă judegă are 5334 familii mi ansime:

- 2706. Birniul.
- 26. Hostelnicele.
- 40. Neamuri.
- 2. Kompaniint.
- 139. Mazili.
- 128. Buntani.
- 1198. Skstelnicele.
- 650. Poslumnicele.
- 125. Slajitori.
- 154. Preogile.
- 41. Diakeni.
- 30. Ţugurenii.
- 24. Bulgarii.
- 71. Sersgii de nomt.

5334.

3. SĂCUENI.

Arestă judegă se delimitează desure nordă cu Transilvania, desure răsărită cu judegăle Buzăsei, desure sudă cu ală Ialomigii mi desure ausă cu ală Ilakovii.

Nici ană rîă însemnată nu trece prin judegăle aresta. Totuşi sîntă vre-o 17 nîrîame kare pentru neînsemnatatea loră nu le mai numimă.

Arestă judegă se subîmparte în vinăi alău mi doă nălări, cu 186 de sate mi ansime:

- 1. Plasa Kîmpușii cu 21 sate.
- 2. — Toxaniloră cu 21 sate.
- 3. — Krikovsă cu 18 sate.
- 4. — Potgorii cu 12 sate.
- 5. — Skăeniloră cu 23 sate.
- 6. Plasa Teleajănsă cu 26 sate.
- 7. — Desure Buză. cu 49 sate.

Mașinile acestea sînt administrate de către Vîstamî.
Mașinile Teleajensiei are ontă noteți de trekstoare în
Transilvania, mi auzme:

Pe la satul Bătrîni nrin muntele Brezeanu;
pe la satul Țireni nrin muntele Ilișka;
pe la satul Mănești nrin muntele Bătrîni;
pe la satul Izvoarele nrin muntele Mare;
pe la avelan sat nrin Teleajeni;
pe la satul Ștefănești nrin muntele Șrsoaia;
pe la satul Berta nrin muntele Ilberban Vodă;
pe la avelan sat nrin muntele Valea. Skrimoara
mi Lăz Romă.

Iar muntele deșu Băză are munte noteți trekstoare
iarămi în Transilvania la vama Băză mi auzme:

Pe la satul Starkioz nrin muntele Kălgari,
pe la satul Kiozi nrin muntele Bika,
pe la satul Păltineni nrin muntele Pitik,
pe la satul Nevoama nrin muntele Băză,
pe la satul Bika-Rămi nrin muntele Arsile,
pe la satul Nevoamă nrin muntele Kalaska,
pe la satul Bika-Rămi nrin muntele Tega.

Județul acesta are două orăme unde este rezidența
iașănișilor: Bekovă și două biserici mi enori;

Văleni de munte și trei enori, o mănăstire, mi două
biserici. Mai este un orăme asmită Șăuică, unde este oșna
de sare, Șăuică și cămăramilor, și trei enori mi și trei
biserici.

Sănt patru căștani: a Șăuică, a Starkioz, a Mă-
găneș și a Găgenilor. Pe lângă acesta mai este mi o
Holkomnie.

Sănt două Mănăstiri, Bradă și Kornă; asemenea 11
metoime: Văleni, Iordăkian, Anestolake, Vorbila, Barba,
Zanfira, Bădeni, Alșăuică, Țăfani, Mixăilești și Skeatsă.

Sănt 187 Biserici afară de cele de nrin orăme.

Trekstoarea nrin munte este pe la Văleni de munte nrin
Karnă, unde este mi vama, drumul se întinde de la Vă-
leni, nrin satul Țireni peste vîrfurile Kăuică, și unde de-

pe nouă ore de călătorie ajunge la vama Bezzești în Transilvania.

Județul acesta are 10,892 familii mi ansme:

- 5992. Birniș.
- 61. Postelnicș.
- 97. Neamș.
- 1. Kompanimș.
- 17. Rantamș.
- 1987. Skstelniciș.
- 935. Poștelniciș.
- 176. Slujitoriș.
- 388. Preoți.
- 162. Diaconiș.
- 834. Țigăreniș.
- 339. Maziliș.
- 75. Sărgiș.

10,892.

4. PRAHOVA.

Județul acesta se delimitează desure nordș cu Transilvania, desure răsăritș cu județul Șekșeniș, desure sâdș cu județul Ialomiga, mi desure auzș cu județul Dimboviciș.

Afarș de rîșlș principalș karele se numemte Praxova, mai sintș vre-o 17 nîrșeame cu totșlș nefinsemnate kare nșr-vezîndș din Mungî se vazeș în Praxova mi în Teleajenș.

Avezș judeğș se srb împarte în cîncî plșmî mi srb plaiș cu 112 sate mi ansme.

- 1. Plasa Kămmrșlș cu 18 sate.
- 2. — Rifovșlș cu 20 sate.
- 3. — Tîrmorșlș cu 17 sate.
- 4. — Plasa Filinemtilorș cu 27 sate.
- 5. — Telegîș cu 16 sate.
- 6. Plaișlș Praxoveiș cu 19 sate.

Plaiul ăvasta, prezintă iarămi de un Vstaș, are no-
tești de trektoare spre Transilvania mi ansme:

Pe la satul Breaza prin Muntele Targseata.

pe la Mănăstirea Sinaea prin muntele Fărnikă.

pe la satul Komarnik prin muntele Gârbova, pe unde
de la Vama Timeniș din Transilvania mi la Szele, auro-
ne de Bramovș;

Pe la satul Șkari prin muntele Steiasa.

pe la satul Tesla prin muntele Prisons.

pe la satul Trestrici prin muntele Orjog.

pe la Posada prin muntele Parakle.

pe la Kămria de poduri prin muntele Mămiga.

pe la Tesla prin Doftana.

Sentă doză kmitzni: a Skaznisi mi a Mănăstirilorș,
o polkomnizie mi o vztămie de Arabagi.

Maî are Monastirea Mărgineni, mi noșă Metoame; Si-
naea, Lesnezile, Pocana, Breș, Mislea, Tîrmorș, Praxoviga,
Brezoaea mi Korlstemti; iarș Biserici ontș-zevi mi mēnte.

Ăvestă jșdegă are trei orame: Ploemti skaznisi is-
pravnișilorș, o biserikă Domneaskă, mi alte cinți; Filinemti
doz biserici; mi Kămmina, kș mănăstirea Lănonilorș, mi do-
z biserici. Maî este mi oramulș Telega, unde este oknă
de sare mi skaznisi kămramisi.

Ăvestă jșdegă are 7132 de familii mi ansme.

3139. Birnici.

35. Postelnici.

36. Neamșri.

16. Mașli.

244. Rantam.

1606. Skstelnici.

1113. Poslajnici.

121. Slăjitori.

194. Preoți.

21. Diakon.

330. Ţngaroni.

264. Bălgari.

13. Sărgi.

7132.

5. DÂMBOVÎȚA.

Județul acesta se întindea dintr-o parte la Transilvania, de la râul Prut până la județul Iași, de la râul Prut până la județul Ilfov, și de la râul Prut până la județul Maramureș și Vama.

Afară de cele oștiri Dâmbovița, în acest județ sunt încă unele orașe de vil: Sabar, care este în Argem; Kolinț, Ialomița, Glavoeni, Brateș, care este în Dâmbovița; și Ilfov, care este din satul Doicești și este în Dunăre.

Acest județ se subdividea în optzeci și doi de plăși și 108 sate.

1. Plasa Ialomița cu 24 sate.
2. — Kornățel cu 15 sate.
3. — Bolintin cu 23 sate.
4. — Mijlocul cu 13 sate.
5. — Văcărești cu 23 sate.
6. — Kiricov cu 11 sate.
7. — Dâmbovița cu 19 sate.
8. — Dealul de sare cu 13 sate.
9. Plasa Dâmbovița cu 11 sate.
10. — Ialomița cu 11 sate.

Din acest județ părăsesc zeci de sate spre Transilvania, și anume.

De la satul Breaza prin muntele Pădure.

— Mănăstirea Sinaia prin muntele Făraș.

De la Pădure prin muntele Săbău;

Pe la Kărlig;

pe la Muntele Răzândă;

pe la satul Pietromița prin plajă Dobocă;

pe la Bădeni prin Muntele Măgare;

pe la Pădure Albă prin Muntele Braș;

pe la Pădeni prin Plajă Săbău;

Totă pe acolo prin Muntele Marginea Domnească.

Oramălă de residință ală Ispravnicilor ăste Tărgovi-mtea, odinioară foarte mare mi kă vetate sare. Țeasta din vekime (dănz Lazie) se nămea Tiriskă mi Terșikă, săș Ta-roșă. Aivă era a treia residință a Domniloră karil, de la ană 1833 înkoave iarna se dăcea de netreacă la Băks-remi; mi nămai de la 1716 ăș învetată de a resida vara la Tărgovimte.

Palătrile Domnăni, kăre sântă înkă în ruine, se re-staurase mi se înfrământase în domnia lăi Grigore Vodă Gika II; dar ne tănăsi domniel lăi Konstantină Mastrokor-dată în timnelă răboialăi kă Austria, Tării le-ăș ară kă totăi.

Țești oramă are trei Mănăstiri: Mitronolia, Stolea mi Polniga. Eksistă înkă mi sntă tănă inăi în kărtea pală-tăi Domneskă. Afară de ăceasta mai sântă 92 biseriă din kăre trei năstă mi vinăi făr de năme.

Jădegiă are mase Kănităni; a Skănsăi, a Kăzaviloră, a Văleniloră, a Kornăgelsăi, a Flărentiloră, a Brezoael mi a Țoro-Gărlă; ne lăngă ăceste mi o nălkovniă.

Țar mănăstiri sântă mătr: Mănăstirea Dealăi, Nă-țetă, Băks, mi Golgota. Afară de ăcestea înkă măsă Me-toame: Vălkana, Dăkălemtă, Văforita, Țetăgăea, Rătăis mi Găisenă. Bisericăle din jădegă, afară din vele din oramă sântă la nămătră de sntă sntă trei sntă.

Jădegiă ăceasta nă are năi o tăkătoare kătre Tran-sirvania, afară de ăceca a Kăăneniloră ne la Kărtea de Ar-gemă.

Împănorarea nămătră 11,937 familiă mi ănsme:

- 7129. Birniă.
- 23. Postelnici.
- 13. Neamărl.
- 22. Măzi.
- 179. Răntăni.
- 2036. Skătelniă.
- 1330. Postăjăni.
- 266. Slăjitori.

305. Hreogji.
 69. Diakonî.
 432. Ţugăreni,
 69. Sărgii.

11,987.

6. MUŞCELŪ.

Judegslă aresta se mărgineşte desure nordă kă Tran-
 silvania, desure răsărită kă judegslă Domboviga, desure sâdă
 kă judegele Vlamka mi Teleormană, iar desure apăsă kă ju-
 degslă Argemslă.

Nişi snă rîă însemnată nă trece nrin judegslă aresta
 afară de vrea 9 părăsime fôrte miş,

Se sâb-împarte în mese nlsun mi doăz nlaşari kă 121
 sate mi ansme.

1. Illaîs Dămboviga kă 15 sate.
2. — Năkmora kă 12 sate.
3. Illasa Argemslă de sşă kă 10 sate.
4. — Rislă Dômnî kă 23 sate.
5. — Brătiană Bsga kă 24 sate.
6. — Argemslă de josă kă 16 sate.
7. — Deală kă 7 sate.
8. — Kărvinovslă kă 14 sate.

Din arestă judegă sntă 10 potevi trekătoare în Tran-
 silvania mi ansme:

Pe la satslă Țetșgeni nrin Muntele Sleasa.

pe la satslă Bădeni nrin Valea Bădeni.

pe la satslă Dragoslăe nrin Muntele Gimnă.

pe la satslă Răkă nrin nlaşlă Tărkăslă, nrin gara
 vîl Tamăslă mi nrin Zibădia.

Pe la satslă Nemeceat nrin nlaşlă Xogslă.

pe la satslă Năkmora nrin nlaşlă Petrovă.

nrin Măngi Năkmora mi Kălsnemti.

pe la Ilăimoră la satslă Pînda mi Sămbăta nrin Măn-
 tele Sănz.

Pe la satul Verivoeni, prin munteii Karnanteans, Frz-gels, Voivoda, mi Peltinetș.

Afară de aceste mai este mi o șelă kă trektore mare mi kă vaur, kare se koboară de la satele Bskară mi Moegii mi în karș de mase ore ajungă la Bransă Făgărașulă prin Transilvania.

Judegălă acesta are oramșă Kămne-Lungă de residin-
denșă ală Ispravniiloră. Aice a fostă Skasnelă celă întzis
Domnă Radă Vodă Negru, karele a făctă palatș dom-
neshă, kare astăzi sântă în rsine, mi Mănăstirea nșmită
Kămne-Lungă. Oramșă este împărțită în 13 mahalale kă a-
celamș nșmă de Biserici, mi încă una Latină.

Judegălă are trei Kmităni: a Skasnelă, a Văntoriloră,
mi a Băskovșă; ne lungă aceste mi o Polovănie.

În acestă judegă este mi Mănăstirea Văntă mi 11
metoame: Aninoasa, Rângazovă, Rădomiș, Valea-mare,
Kălgăreii, Piskălemti, Doberemti, Valca Poni, Golemti,
Çokansă, mi Çoka.

Afară de bisericile din oramșă, judegălă nșmă încă o
astă trei-zece de biserică.

Eară în totală judegălă acesta se nșmă 6291 de fa-
miliă mi anșme:

- 3313. Birniș.
- 14. Postelnice.
- 25. Neamș.
- 410. Masli.
- 300. Rșutani.
- 1092. Skatelnici.
- 661. Poslăjnici.
- 156. Slăjitori.
- 286. Preoș.
- 167. Diaconi.
- 132. Ţăgăreni.
- 35. Sărgii.

6291.

7. ARGHEȘU.

Județul acesta se delimitează desure nordu la Transilvania, făcându-se mi nestu Oltu nruu în județul Gorj, desure răsăritu la județul Mureș, desure sudu la județele Oltu, Teleorman, mi Vâlcea, iar desure vestu la județul Vâlcea.

Afara de răsăritu omonimă Argheșu karu din vechine să nemea Ararost, mi afara de răsăritu Lotru, karu ntru din județul acesta, elu mai are outu răsăritu mai miu: Dăboviciu ve dă în Neazlov; Neazlovu mi Băkovu, ve dă în Argheș; Vadiu ve dă în Vedeu; Kotmana, karu din vechine se nemea Tiarantă, dă în Dăne; Vălcănu, Tăloșu mi răsăritu ve dă în Olt.

Județul acesta se sbe înparte în outu năru mi dău năru, la 172 sate mi anme:

1. Măsa Sănegi de josu la 16 sate.
2. — Oltănu de josu la 17 sate.
3. — Kremenariloru la 12 sate.
4. — Oltănu de sudu la 17 sate.
5. — Tăloșu la 21 sate.
6. — Argheșu la 11 sate.
7. — Tăntiloru la 23 sate.
8. — Vălcănu la 15 sate.
9. Mănu Arănu la 20 sate.
10. — Lovintu la 20 sate.

Mănu Arănu are năru năru, dăstoare săre Transilvania:

Pe la satsă Selatră nru măntu Măntăru; ne la satsă Arănu nru nănu Ois.

Pe la satsă Korbeni nru măntu Korbeni;
 ne la satsă Brăteni nru măntu Brăteni;
 ne la satsă Bălcănu nru nănu Sănu;
 ne la satsă Tănti nru măntu Mănti;
 ne la satsă Bămoara nru măntu Zănoa.
 ne la satsă Glăveniu nru măntu Kovil,
 ne la satsă Kăneni nru măntu Zănoa.

Îar plăisli Lovimii trece podslă Oltăi mi desparte
judegslă Vălcel pînă unde se sîmte kă judegslă Gorjiă.

Elă are cînă notevî kătre Transilvania mi anăme:

Pe la satslă Robemii nrin mănteles Mărgamă;

pe la satslă Brezoaea nrin mănteles Klăbăcets;

pe la satslă Troeni nrin mănteles Robs;

pe la satslă Mălăi nrin Deals Negrs;

pe la satslă Voineasa nrin mănteles Poklăbeans:

Judegslă ačestă are doză orame: Pitemii, skasnsli
Ispravniciloră kă ontă Biseriă mi Enorii; mi kărtea de
Argemă, unde era a doză rezidingă a lăi Radă Vodă Ne-
gră, kă kărte mi palatăr Domnemii, a le kărora sime mi
pînă astă-zî se kănoskă. Ačestă de ne sime oramă are cînă
Biseriă, din kare sîna se sime Biserika Domneaskă, un-
de este mi mermăntslă lăi Radă Vodă Negră. Hă lăngă a-
čestea este mi faimoasa Mănăstire a Argemă, zidită de
Neagră Vodă Basarabă, edificislă velsă mai frumoslă mi mai
monemăntslă velsă ekzistă pînă astăzî în gheara Romăneaskă.
Amăndoșă ačeste orame din învekime aș fostă rezidinge
Domnemii.

Ačestă judegă are natră kămităni: a Skasnsli, a Vă-
năstoriloră, a Baskovăli mi a Lovimii; ne lăngă ačestea
mi o Polkovnicie.

În judegslă ačestă sîntă mi trei mănăstiri: Kotmana,
Tăstana mi Văleni; asemenea cînă-sure-zече metóme: Kor-
nets, Fedelemonă, Berislăvemii, Băliga, Brădetăslă, Brăts-
memii, Robala, Tărgă, Kotemii, Teismăslă, Flămănda mi
Morsnglavă. Mai sîntă mi 174 de biseriă afară de velsă
din oramă.

Ačestă judegă are 10,744 de famili:

- 7382. Birniă.
- 18. Postelnice.
- 46. Neamări.
- 50. Mazil.
- 403. Răntamă.
- 842. Skătelnică.

731.	Послѣжнічї.
231.	Слѣжиторї.
374.	Преогї.
289.	Диаконї.
279.	Ѕнгсренї.
9.	Ссрсгїї.

10,744.

Districtele Cămpene despre Apus și Sud.

1. IALOMIȚA.

Acestă județ se hotărâște despre nord și județele Săcșeni și Prahova, despre răsărit și județele Buzău și Slăvești, despre Miază-zi și Dâmbovea și raiaoa Brăilei, și despre apus și județele Ilfov și Ialomița.

Prin această județ trece râul Ialomița, carele din vechime se numea Năpăraș și s'a numit mai târziu Ialomița după numele omului al orașului districțului, care se vede că era odinioară acolo unde astăzi este orașul de Florești. Afară de râul acesta mai este și un alt râș numit Retetș de jos care năruie de la satul Bordonani și du în Prahova.

Județul acesta se sub împarte în 7 ulăși și 127 de sate.

1. Plasa Likirimților 16 sate.
2. — Stelnici și 18 sate.
3. — Orașul și 26 sate.
4. — Sloboziei și 20 sate.
5. — Gârbovilor și 16 sate.
6. — Jilșui și 11 sate.
7. — Dridș și 20 sate.

Județul acesta are multe căminții: a Skășului, a Likirimților, a Stelnici, a Orașului Sloboziei, a Grindei Făgărașului; a Fânului Dăneșului, și o Polkomnăie.

Afară de Mănăstirea Slobozia și Enake, în județul acesta nu este nici o mănăstire și nici un metok; iar biserică sunt 79 afară de cele din oraș.

Oramslă principală ală așestă jădegă este oramslă de Floa, ne auroane de gura Ialomigi, unde odinioară era mare mincare comercială; dar ispravnicul mădă la Tirgșomorslă Ţrziyenil unde este o singură biserică¹⁾.

Afară de skelile Bertemti mi Ploni desure kare amă vorbită la jădegslă Rimnikslă, în jădegslă acesta sântă nată skeli însemnătoare:

Ţea întâis ne la oramslă de Floa, nată ore denarte da la Bertemti, unde este gura Ialomigi mi vine în faţă kă cetatea Xırsovi.

A doă la Stelnika kare este nată ore denarte de oramă mi se koboară prin Borcea mi intră în Dănză prin gura Ialomigi.

A treia ne la Timbșremti, denarte kă nată ore Stelnika se koboară prin Borcea la gura Vali mi de akolo trece Dănză la cetatea Silistrii.

Ţea de ne șmă, ne la orămelăslă Kăzrami din ılasa Likirentiloră, trece ındată prin Borcea în Dănză la Silistra. Jădegslă acesta are 6256 familii mi anșme:

- 2835. Birniči.
- 38. Postelnici.
- 35. Neamșri.
- 1. Kompanisti.
- 75. Mazili.
- 59. Răntamı.
- 701. Skstelnici.
- 546. Postelnici.
- 269. Slăjitori.
- 168. Preopi.
- 21. Diakoni.
- 366. Ţngăreni.
- 899. Bălgari.
- 243. Sărgi.
- 6256.

1). Astăzi niă armele oramslă de Floa nă se kănoskă; iar rezidina ispravniciloră, este la Kăzrami. (Traducătorulă).

2. ILFOVULŪ.

Judegulă aștea se mărginește desure nordă la judegulă Dîmbovița, desure răsărită la judegele Прахова mi Ialomîța, desure sude la Dâmboarea, mi desure sudă la Vlașca.

Afară de răsăla Dîmbovița, karele trece prin judegulă aștea, mai sude înăla ontă răsăla mai mișă mi sudă, Belgheș, kare de în Dâmboarea; Verbuloasa de de în Kolințina; prș-Valimtea, de de în balta Keldărșmi; Perimș, Paserea mi Dăgreșă, de de totă în balta Keldărșmi mi Fîroșșla kare de în Sabarș.

Judegulă aștea se sbe împarte în 12 plșă la 208 sate.

1. Plasa Чокънемиiloră la 15 sate;
2. — Obileșă la 22 sate.
3. — Mășimtea la 17 sate.
4. — Gergia de josă la 17 sate.
5. — Znașă la 18 sate.
6. — Gergia de sudă la 25 sate.
7. — Sabarș de sudă la 25 sate.
8. — Sabarș de josă la 16 sate.
9. — Dâmbovița de sudă la 13 sate.
10. — Dâmbovița de josă la 16 sate.
11. — Negoșă la 14 sate.
12. — Oltelșă la 10 sate.

În aștea judegă este ună orașă kare se numește Gergia la trei biseria mi Enoră. Dar orașă principală, karele astă-ză este kanitala gori Romăneșă mi Șeșșă Doșniiloră, este Bășă. Înaintea lă Mirșă Vodă, Doșnișă mi aveă rezidingele prin alte orășe prășă a mai vorbișă. În anșă 1383 nășășă Mirșă Vodă a sidișă aice Kășă veke kare ekzistă mi nășă astă în Bășă, mi șkășășă seă așă întemălată orașășă prășășă se vede nășă astă.

Aici înă Doșnișă petreșășă nășă eana, iar prășășă se șeășă la Tărgoviște; dar de la anșă 1716 așă înșășă de a mai merge akolo.

Băkșremiți dăru limba ponorălei însemnează oramăle băkșriei, mi se zice că Mircea Vodă l-a fondat de băkșria viktoriei ce a reușit să ne lokalească așea, în kontra lui Sultan Balașet Ederimș.

Așea oramă este mare mi ponelatș; amăzatș ne o kămnie forțe întinsă prin mijloacele kăria trece risle Dămboviga. Elș kănrinde noș mănăstiri mari domnești mi anșme:

Mitronolia, serbarea Sf. Împărați Konstantinș mi Elena, amăzatș ne o movile kă o posigișne minșnatș; Rads Vodă kă serbarea Sf. Treimi; Sf. Smiridonș celș noș; Domna Bălaș kă serbarea Împărați; Kolbea kă serbarea celor trei Ierarmi; Sărindarș kă serbarea Adormirei Mașii Domnălei; Arximandritș kă Serbarea Sf. Apostoli; Mixaiș Vodă kă serbarea Sf. Nikolae; mi Antimș kă serbarea tătărș Sfingilorș.

Pe lângă așea mai sântș înkă ontș mănăstiri mari kari aș în kărtea lorș mi kănrî: Sf. George celș mare, Sf. Ioanș; Stravonolissș; Greșii; Zlătarî; Sf. Smiridonș celș vekș, Xanș Kolgi; mi Ilberbanș Vodă.

Mai sântș zecă mănăstiri de klasa a doă; Sfânta Ekaterina, Stelea, Răzvans, Odrikanî, Sf. Lefterie; Eniskomia Rimnikălei; Sf. Sava; Kregșleskș; Skits Kălgșrilorș, mi Snirea.

Ear biseriți sântș mēnte-zevî mi doș. În nlăsa de josș sântș: Sf. Atanasș; Sf. George celș vekș, Sf. Ionikș; Sf. Nikolae; Profetș Ilie; Sf. Nikolae din pigănie; Bărbăteskș; Alekse; Flămândă; Slobozia; Bromteni; Kărmidari de josș; Apostolake; Dobroteasa; Tabăii; Poneskș; Olteni; Bradș; Fiomorș; Sf. Troigș; Ceasni Rads; Lăkariș; Sf. Stefanș; Xagiș; Dealș-noș; Dealș-vekș; Pona Nanș; Iankș; Oborș vekș: Sf. Pantelimonș; Olari; Pona Soare; Măntăleasa; Negăstorî mi Sf. Paraskiva.

Iar nlăsa de sșș: Biserika lăi Pitariș Momș; Silivestș; Prekănegi vekș; Pona Hetre; Ceasni Davidș; Boteans; Batimtea; Ogătarî; Pona Răș; Kălmeta; Șevilele; Skasnele; Pășkăria; Ilari; Bălbăeans; Dămna; Biserika

Eni; Biserika dintr'o zi; Moldovenii; Brezoeans; Пона Коз-
ма; Stejars; Biserika Albă; Sf. Vasilie; Пона Радă; Фэн-
тна Boslăi; Skits Vistierslăi; Подă de пământă; Gorganii;
Постъвариі; Кърămidarii de sssă; Amza; mi Sf. Dimitrie,
Episkopie a Bъzъkslăi.

Înъsntre Bъkșreuntiloră, sșntă mi 17 Paraklise; a lăi
Bană Gika; a lăi Skarlată Gika; a skôli Grechemti; a lăi Ra-
kovigă; a lăi Manolake Brănkoveans; a lăi Grigore Brăn-
koveans; a Drăgăneskslăi; natră alo Kolgi, a lăi Stravono-
lissă: a lăi Sf. George; a Mitronoliei; a Dômnii Bъlamii; a
Zlstariloră mi a Sърindarslăi.

Maî sșntă ne la marginile Oramslăi vre-o 25 de bise-
rii de lemnă.

Ear biseriă de alte ritsri sșntă natră: a Panistamiloră;
a Lsteraniloră; a Armeniloră, mi a Evreiloră.

Xanșri marî fără biseriă sșntă mēnte: Manskă; Kon-
stantină Vodă; Panazogle; Goleskă; Gabroveni; Zamfiră mi
Filineskă.

Xanșri maî miă neste doă-zeci mi ontă.

Băi natră.

Făntăni saă vișmole doă-zeci mi doă.

O skoală domneaskă kș mēse profesorii nentă învăp-
țrile filosofice mi literare, afară de skoalele private kare
sșntă în oramă mi prin kasele boeriloră.

O altă skoală, kș dăoi profesorii de limba romăneaskă,
kare s'aă resnektată de kătre togi Domnii, țe aă fostă dăpă
timnă.

Snitalșri sșntă natră, sșnlă la Kolgea, făkstă de Sșr-
tarislă Mixală Kantăkszenă nentă rănigi, mi alte felșri de
bôle, kș amternștări, mănkare mi servitori kș sșnlă doktoră,
sșnlă xirșrgă mi o snigerie.

Ală Sf. Pantelimonă, fondată de Grigore Vodă Gika II.
nentă bolnavi mi rănigi, kș sșnlă doktoră, sșnlă xirșrgă mi o
snigerie.

Șnlă altă snitală la Skitslă Sf. Visarionă, nentă țe-
mauă, ne kare l'a rezidită mi l'a mărîtă Aleksandră Vodă
Mărsză.

- 13. Mazil.
- 17. Rantam.
- 1807. Skstelnici.
- 2133. Poslejnici.
- 465. Slajtori.
- 509. Preogi.
- 32. Diakon.
- 1110. Ŗngsreni.
- 2232. Bslgari.
- 268. Ssragil.

11,773.

3. VLAȘCA.

Jsdegsls acesta se otzremte desure nords ks jsdegele Msmchels mi Dmbovița, desure rșzrits ks Dmbovița mi Pfovș, desure ssds ks raiaoa Gșrgalsi mi Dșnzrea mi desure anssș ks jsdegsls Teleormanș.

Nșmai doz pșrae miș treks nrin jsdegsls acesta: Kilniutea ce se varș în Argemș, mi Glavavloksls aseminea.

Elș se ssb imparte în noz nlșmi ks 120 sate:

- 1. Plasa Kobie ks 15 sate.
- 2. — Gșlșmentilorș ks 17 sate.
- 3. — Isvorslsi ks 12 sate.
- 4. — Grevilorș ks 11 sate.
- 5. — Ogrșzenilorș ks 11 sate.
- 6. — Kilniutei ks 20 sate.
- 7. — Frșsinelslsi ks 9 sate.
- 8. — Xodovoii ks 10 sate.
- 9. — Bșlgii ks 15 sate.

Singularș oramș din așestș jsdegș este satsls Gșemtiș skasnsls lauravnizilorș, ks o singurș biserikș.

Are 9 Kșneteniș; a Gșemtilorș, a Barșalsi, a Podalsi Dômnei, a Fșlșstovei, a Kșlgșrenilorș, a Dșgei, a Xodivoiei, mi a Kakalegilorș; ne langș așeste o singurș Polkovnizie.

1401. Slăjitori (dorobanți, gendarmi.)

280. Preoți mirenî.

54. Sărgii.

5535.

Ks kŭi-va anî mai înainte eraș afară din Băkremitî mi fabriçî de mansfaktsră, nreksmș de postavă, xrtie, mólari, gemesitșri, kare eraș în mare progresș; dar de la snș timnș s'a desfiingatș linsite de ajstoris mi protekŭisne. Na mai o fabrikă de testemelsrî mai este la Mărkșya; afară de ačeasta fakș mi nămănteniî nămiņ Postovarî prin kasele lorș snș felis de postavă (pănsră) gróșș pentru geranî.

Ačestș jșdegș are zece kŭitșniî: a skasnsłsî, a Gag-słsî, a Čiokŭnemtilorș, a Podș Pitarsłsî, a Obilemtilorș, a Kopčenilorș, a Pasereî, a Oltenigeî mi a Šrzičenveî. Asemine doș Polkovniçii, sna a jșdegslsî mi alta a Vlsiei.

Mai are mi 11 Mănștiri: Văkremitî, Kotroçeniî, Zna-govslș, Kăldărșmaniî, Panteleimonsłsî, Płsmbsita, Negoemtiî, Płtșremtiî, Balamsks, Kodreniî mi Tingans. Iar Metóme 15: Kłsls, Maçins, Płrlita, Titireçis, Gręgis, Malamska, Mărkșya, Černika, Rșutsra, Tșrbaniî, Čigănemtiî, Dobrote-știî, Vorniceasa, Błteniî, mi Samșrkșmemtiî, skitș de kłs-riçe. Iar biseriçî, afară de cele din kanitală, sântș 120.

Mai are mi trei trekștori saș skeli kștre Dșnșre: sna ne la Čiokŭnemti, departe kș patru ore de la Kłłrami, tre-kăndș printr'snș krakș alș Dșnșrei șire Silistra ne la Kł-lrami vekî; a doșa ne la Kornșgelș mi Zbančioķș, ne șnde kăndș sântș anele miçî, se treče neste Dșnșre de-adreutslș: mi a treia ne la Olteniga, kș 14 ore departe de Čiokŭnemti din josș de gșra Argemslsî, trekăndș dinkolo la Tertskaia.

Drșmsłș komșnș de la Băkremitî la Olteniga este de 12 ore; iar auela alș kșrierilorș e de trei poste: de la Bă-kremitî la Tingans, la Negoemti mi la Olteniga.

Afară de lăksitoriî kanitalei, jșdegslș ačeasta pănsră 11,773, familii mi anșme:

3150. Birniçî.

24. Postelniceî.

13. Neamari.

- 13. Mazili.
- 17. Rântani.
- 1807. Skstelnici.
- 2133. Poslujnici.
- 465. Slăjitori.
- 509. Preoți.
- 32. Diaconi.
- 1110. Țingreni.
- 2232. Bălgari.
- 268. Sărăgii.

11,773.

3. VLAȘCA.

Județul acesta se întinde desure nord și județele Mărmure și Dâmbovița, desure răsărit și Dâmbovița și Plov, desure sud și raiaoa Giurgului și Dâmbovița și desure apăs și județul Teleorman.

Nămăi doz părăie mică treacă prin județul acesta: Kilniutea ce se vară în Argeș, și Glavățioacă așemenea.

Elă se sâb împarte în nouă plăm și 120 sate:

1. Plasa Kobia și 15 sate.
2. — Glăvățioacă și 17 sate.
3. — Isvorăci și 12 sate.
4. — Greșilor și 11 sate.
5. — Ogrăzenilor și 11 sate.
6. — Kilniutei și 20 sate.
7. — Frâsinelăci și 9 sate.
8. — Xodovoii și 10 sate.
9. — Bălgii și 15 sate.

Singură oră din acestă județ este satul Gămătiș skasniță Iauravniților, și o singură biserică.

Are 9 Kăneteni; a Gămătilor, a Băcișăci, a Podăci, Dămnei, a Fălăstăci, a Kălgărenilor, a Dăci, a Xodivoei, și a Kăkalegilor; ne lăngă aceste o singură Polkovniție.

Are trei Mănăstiri: Glavaçîokslă. Kăsiçîôra mi Komană: iar Metôme 5: Babele, Poenars, Kobia, Libăremtiî mi Negră Vodă, iar biseriçi în totă jădegslă sântă 214.

Are trei skeli la Dănăre: una pe la cetatea Gîsrgslă, 12 ore departe de Tărtksaia, trece printr'o gâră a Dănărei nsmiț Rama-dana, din josă de cetate, la satslă Slobozia lă Çelembaga, de akolo prin Dănăre la cetatea Rămăiskslă; a doa pe la Slobozia lă Çelembaga, o oră departe de Gîsrgă, trece Dănărea de-a drentăslă la Rămăiskă; mi a treia pe la satslă Petromanî, meșe ore departe de Gîsrgă, trekândă dinkolo la nimte sate țărçemti.

Dremslă de la Băksremti la Gîsrgă este de 12 ore; iar poste sântă çinçi.

Acestă jădegă are 7036 familii, mi anșme:

4206. Birniçi:	641. Poslsmniçi.
13. Postelniçei.	471. Slăjitori.
17. Neamsrî.	430. Preoçi.
29. Mazili.	8. Diakonî.
3. Răntamî.	372. Bălgari.
558. Skătelniçi.	268. Sărgăi.
	<hr/> 7036.

4. TELEORMANŪ.

Acestă jădegă se oțramte desne nordă kă jădegile Argemă mi Mămçelă, desne răsărită kă jădegslă Vlamka, desne sudă kă Dănărea, mi desne anșă kă jădegslă Oltslă.

Afară de rislă Vedeă, çe se numea din vekime Vă-nța, mai are doză risrî mai miçi: Teleormanăslă çe dă în Vedeă, mi Őrlăslă çe dă în Kotmana.

Elă se săb înnarte în 10 plămî kă 137 sate:

1. Plasa Vezel kă 12 sate.
2. — Kotmanî kă 21 sate.

3. — Teleormană de sursă cu 16 sate.
4. — Teleormană de mijloc cu 12 sate.
5. — Mijlocul de jos cu 7 sate.
6. — Mijlocul de sursă cu 12 sate.
7. — Sirgul cu 15 sate.
8. — Teleormană de jos cu 11 sate.
9. — Marginea de jos cu 15 sate.
10. — Marginea de sursă cu 16 sate.

În județul acesta este un singur oraș, Râmnic de Vede, scuturând Împărăților cu 2 biserici.

Are 7 cămărașii: a scuturării, a Kotmaniei, a Xsmalei, a Balaviei, a Țolăneștilor, a Rakei, a Petrei, mi a Zemnicei. Pe lângă aceste, o Polkovnicie mi o Văzanie de Arabagiu.

Nici o mănăstire, afară de 2 metohe: Dragănești mi Dădănești; iar biserici 190 în tot județul.

Are o singură skele pe la Zemnicea, cinci ore departe de Giurgiu, coborânduse printr-un cracă al Dănelei ce se varsă în bătă mi trecurând de cea parte la Sistovă.

Acest județ are 12,146 familii mi anume:

9007. Birnici.	535. Poslajnici.
8. Postelniciei.	357. Slujitori.
22. Neamuri.	385. Preoți.
43. Mazili.	264. Diaconi.
183. Răzani.	927. Băgari.
245. Skutelnici.	170. Sărăgii.
<hr/>	
12146.	

5. OLTUL.

Acest județ se întinde desure nord cu județul Argheș, desure răsărit cu al Teleormanului, desure sud cu Dănelea, mi desure apăsă cu județul Romanului mi Vâlcea, de către care se desparte prin râul Oltului.

Afară de omonimul rîu Oltă (din vechime numit Ală-ta) karele sînt toate întinderea în lungime a acestor jădegi, are mi patră pîrae mai mică; Kîlmăşul, ce dă în Dînră; Xărlăş, ce dă în Oltă; Jîlă, ce dă în Oltimoră; mi Oltimoră ce dă în Oltă.

Elă se sîb împarte în 8 plămî kă 141 sate:

1. Plasa Oltăsi de sîsă kă 18 sate.
2. — Bezei kă 28 sate.
3. — Pîlîngii kă 20 sate.
4. — Mîjloksăsi kă 20 sate.
5. — Pîerbănemtiloră kă 15 sate.
6. — Kîlmăşăsi kă 9 sate.
7. — Margenei kă 14 sate.
8. — Oltăsi de josă kă 17 sate.

Skasulă Ispravniciloră este în orasulă Slatina, karele are patră biserici.

Acestă jădegă are o Polkovnicie mi mese kînităni; a Skasulă, a Pogansulă, a Pîerbănemtiloră, a Inotemtiloră, a Ţugureşulă mi a Ţdei; Mînestiri dob: Klokocăskulă mi Gilmeile, iar metóme mēnte: Strekaia, Deliniă, Pîlavienii, Gerigii, Gobroteniă, Sanotă, mi Komani; iar biserici, afară de cele din orasă 151.

Prin acestă jădegă este o singură trektóare peste Dînră pe la cetatea Tîrnăsi, 7 ore denarte de Zemnicea, dîndă de cea parte la cetatea Nikonole.

Drumulă de la Bskóremti la Slatina este de 36 ore, iar ală krieriloră de 9 nomte.

Acestă jădegă are 6220 familii mi anşme:

4379. Birnici.	237. Poslunnici.
7. Postelnice.	252. Slujitori.
10. Neamşii.	310. Preoţi.
43. Mazili.	255. Diakoni.
97. Rîstani.	252. Ţugăreni.
203. Sketelnici.	85. Sursăgi.
	<hr/> 6220. <hr/>

JUDEȚELE DE PESTE OLTŪ.

1. VĂLCEA.

Acestă județ se întinde desure nordă cu Mănăstir-județul Argemș, desure răsărită cu județul Argemș, desure sudeă cu județele Olta și Romanușii și desure audeă cu Gorj și Dolj.

Afară de risla Olta, prin această județ se întindă o 13 risle neînsemnate.

Acestă județ se sub împarte în 9 plăși și 2 plăși cu 175 sate, și a nume.

1. Plasa Olta și de sudeă cu 16 sate.
2. — Olta și de josă cu 20 sate.
3. — Cerna de sudeă cu 20 sate.
4. — Cerna de josă cu 12 sate.
5. — Olteșii de sudeă cu 17 sate.
6. — Olteșii de josă cu 18 sate.
7. Plăși Xorșii cu 28 sate.
8. — Kozia cu 21 sate.
9. Plasa Otomeșii de sudeă cu 10 sate.
10. — Otomeșii de josă cu 11 sate.
11. — Rimnic și cu 13 sate.

Plășile se întind de către doi Vama, dar nu au nici o potecă spre Transilvania, căci sînt în mijlocul mănăstir-județului Argemș.

Doi orașe sînt în această județ: Rimnic și Anroane de malurile Olta, șase și Ispravnicilor, și cea între Episcopie și gura Românei, cu mește biserică și doi skituri, Titireșii și Teimșii. Anroane de această oraș, desure marginea Olta, la locul ce se cheamă Răzani, se face în totă anulă zi de tîrg (țarmarok) mare, și la învenștii și Sentemvie. Căla-laltă oraș este Oknele mari, cu cinci biserici și șase skituri, întinse în cinci mahalale.

Acestă județ are 4 kmituri: a Șaseșii Șajicilor

Rimnikelsi, a Potirei, a Katanilorŝ lsi Marks, mi a Oltegs-lsi. Elŝ mai are 6 monastiri: Kozia, Arnöta, Monastirea din-tr'şnŝ lemnŝ de Kŷlsgŷrige, Bistriga, Xorezŝ, mi Govora. Afarŝ de aŷeste mi 12 metoame: Stŷnemtiŷ, Dobroŷea, Ţe-tŷgeniŷ, Sŷrŷŷinemtiŷ, Arxangelŝ, Slŷtioara, Bonŷemtiŷ, Vŷ-lenii, Neteda, Mŷnŷilemtiŷ, Bŷbenii mi Romanŷlŝ; iar bise-riŷi, afarŝ de ŷele din orame, 446.

Drŷmslŝ komŷnŝ de la Rimnikŝ în Transilvania este ne la Kŷineniŷ, kale mai de 10 ore.

Aŷeŝŝ jŷdegŝ are 12,014 familii de lŷksitoriŷ:

7826.	Birniŷi.	1010.	Skŷtelniŷi.
14.	Postelniŷei.	668.	Poslŷmniiŷi.
75.	Neamŷri.	374.	Slŷjitoriŷi.
110.	Kompanimtiŷi.	1378.	Preogiŷi.
248.	Maziliŷi.	163.	Diakonŷi.
89.	Rŷntamŷi.	222.	Bŷlgariŷi.
		12,014.	

2. GORJIIŷ.

Jŷdegŷlŝ aŷesta se otŷremte desnre nordŝ kŷ Transil-vania, desnre rŷŷŷritŝ kŷ mŷngii Jŷdegŷlŷi Argemŷlŝ mi aŷ Vŷlŷei, desnre sŷdŝ kŷ jŷdegele Doljiŷ mi Mexedingiiŷ, mi desnre anŷŝŝ iarŷmi kŷ Mexedingiiŷ.

Risŷlŝ ŷelŝ mai însemnatŝ ŷe treŷe mŷin jŷdegŷlŝ aŷes-ta, este Jiŷlŝlŝ, karele din vekime se nŷmea Sigetslŝ mi nŷr-ŷede din oramŷlŝ Sigetŝ din ŷngaria. Afarŝ de aŷesta mai are vre o 20 risŷege mai miŷi neînsemnate.

Jŷdegŷlŝ aŷesta se sŷb înparte în 6 plŷmi mi 2 pla-ŷari, kŷ 230 sate, mi anŷŷne:

1. Plaiŷlŝ Novavilorŝ kŷ 16 sate.
2. — Vŷlkanalŝ kŷ 34 sate.
3. Plasa Tismeniŷ de sŷŝŝ kŷ 21 sate.
4. — Tismeniŷ de joŝŝ kŷ 14 sate.

5. — Jiislă de săsă kă 24 sate.
6. — Jiislă de josă kă 19 sate.
7. — Țilortălsă de săsă kă 24 sate.
8. — Țilortălsă de josă kă 25 sate.
9. — Xamrezi de săsă kă 22 sate.
10. — Xamrezi de josă kă 25 sate.

Potevele jădegălsă ačestăia, din kassa mănșiloră, sântă forte greă de trekătă.

Skașnălsă Isuravnișiloră este în oramălsă Țărgălsă-Jiislălsă, karele are 4 biserișă; afară de ačesta mai este mi orămălsălsă Kărbănămălsă, kă o biserikă.

În ačestă jădegălsă sântă 5 kăpetănișă: a Slăjitoriloră Skașnălsă, a Potirei, a Kataniloră Tismanașă, a Xăldășiloră Pre-dășă, mi a Xamoreșiloră.

Mai sântă 3 mănăștiri: Tismana, Krasna mi Strimba. Asemine 3 metăme, Țioklovina mi Polovrașă mi șnă Skită. Iar biserișă în totă jădegălsă sântă 193.

Trekătărea saă skelea ăe dăăe în Transilvania este ne la Vălskană: iar drămălsă komănă de la Țărgălsă-Jiislălsă, pătă la xotărsălsă Transilvaniei este mai de 12 ore.

Lăksitorii ačestălsă jădegălsă se nămără la 10,522 familii mi anăme:

6701. Birnișă.
20. Postelnică.
43. Neamări.
191. Komnănimă.
338. Mazili.
114. Răntămi.
257. Skătelnică.
1077. Poslămănică.
256. Slăjitori.
399. Preoți.
208. Diakonă.
768. Bălgari.

10,522.

3. ROMANAȚI.

Judegslă aresta se oțărzinte desure nordă kă judegslă Vălzei, desure răsrită kă judegslă Oltslăi, desure sâdă kă Dănreă, mi desure anssă kă judegslă Doljăi.

Afară de rislă Oltslăi, karele kerge în tótă întinderea dé-lângslă judegslăi arestslă, mai sântă doă rislege, Belka mi Oltegslă, kare se varsă în Oltă.

Judegslă aresta se sâb împarte în 9 nlzmi kă 124 sate.

1. Plasa Bălgei de sssă kă 8 sate.
2. — Bălgei de josă kă 13 sate.
3. — Oltslăi de josă kă 20 sate.
4. — Oltslăi de sssă kă 16 sate.
5. — Oltegslăi de sssă kă 19 sate.
6. — Oltegslăi de josă kă 17 sate.
7. — Teslăislăi kă 19 sate.
8. — Kămnslăi kă 17 sate.
9. — Mijlokslăi kă 15 sate.

Skasnlă Ișpravniciloră este în oramslă Karakală, kare odată se nșnea Băridava mi s'a nșmită ama dănă vetatea ăe a făkstă ăeva mai din sssă îmșratslă Antonină Karakala în anslă 216 dănă Kristă. (Vezi tomslă I ală arestei istorii.) Avestă oramă are treî biserici.

Avestă judegă are 6 kăneteni; a Kălțramiloră Skasnlăi, a Potirci, a Islazslăi, a Sarăslăi, a Belslăi, mi a Țeleislăi.

Elă are doă Mănștiri: Brănkoveni mi Xotșranii, iar metôme natră: Greveni, Brătislă, Katslăislă, mi Balmi; iar biserici afară de ăele din oramă, sântă 166.

Trekștori desure Dănre sântă doă: șna ne la satslă Islază din sssă de ăetatea Tărnslăi kă 2 ore, în fagă kă satslă Barnogslă; mi ăeea-l-altă ne la satslă Țeleiă, din sssă de Islază kă 6 ore, nșintr'șnă krakă ală Dănreă emită diă bălgi, în fagă kă orșmelslă Plevna.

Drămslă de la Karakală la Țeleiă este de 7 ore, iar la Islază de 10 ore.

Judegslă ačesta are 7396 familii mi anume:

4545	Birnič.	596	Poslannici.
23	Postelnice.	232	Slăjitori.
21	Neamșri.	338	Preoți.
93	Kompaniști.	348	Diakoni.
25	Mazili.	717	Balgari.
156	Rzntam.	26	Sergii.
276	Skatelnici.	7396.	

4. DOLJŮ.

Ačestă judegă se oțramte desne nordă kă judegele Gorjislă mi Vălcea, desne răsărită kă Romanagii, desne sâdă kă Dâmărea, mi desne anșă kă Mexedingii.

Elă nă are alte rîșri de kătă Jiislă, karele pîrchede din judegslă Gorjis, mi urin judegslă ačesta se kobôră mi dă în Dâmăre.

Elă se sâb-înnarte în 10 plămă kă 146 sate:

1. Паса Къмнелі kă 15 sate.
2. — Bălgei de sșă kă 8 sate.
3. — Bălgei de josă kă 11 sate.
4. — Dămbrevei de josă kă 14 sate.
5. — " " sșă kă 14 sate.
6. — Jiislă de josă kă 17 sate.
7. — " " sșă kă 13 sate.
8. — Xanrezislă de josă kă 24 sate.
9. — " " sșă kă 19 sate.
10. — Țilortslă kă 11 sate.

Oramslă nrinșinală din ačestă judegă este Kraiova (saă Kraiș-Iova), ală treilea skasnă ală Băniei. Elă s'a fundată de Kraișlă Iova (înnărată Ioană) ală Balgaro-romșniloră în anșă 1285, karele a fâktă mi biserika astăzi nămită Băneasa, kă sârbarea marelă Martiră Dimitrie. Ačesta se nrôktemase Domnă Mačedoniei mi Tessaliei mi înnărată ală Romșniloră mi ală Balgariloră (Vezi Partea III tomnă I

alș avestei Istorii); mi atunce se vede kă s'a strămstatș mi skașnslș Băniei de la Strexala în avestș oramș. Elș este onoratș mi kă skașnslș Eniskonslș, karele kște odatș made la Rîmnikș unde este pronria sa residenș, mi kște-odatz la Kraiova, unde este mi skașnslș Banskı.

Astăzi însz în lokș de Banș este lokotenentslș (Kaimakamslș) țe se rîndsemtē de Domnș; iar Banskı residș în Băkremti.

Aice sșntș mi deosebite dregștorii: Polkovnikslș Kalaramilorș, Logofștslș alș treilea, Armamslș alș doilea, mi Portarislș, dregștori țe se nșmeskș de kștre Domnș prin rekomandarea Kaimakamslș. Mai sșntș mi trei Logofșș de Divanș, șnș jșde sșnremș mi șnș Staroste de negșșștori.

Avestș oramș are în lșntrelș seș natrș kșnitșnii: a Katanelorș, a Armășeilorș, a Mazlilorș mi a Slșjitorilorș.

Aice este mi șnș Divanș, șnde se kastș provesele mi jșdekșșșile ȳelorș ȳinȳi jșdeșe de kștre Kaimakamslș mi boerii mari divaniști de akolo; iar aȳele mai însemnate se sșnșnș deslegșrei mi ȳotșriri Domnslș prin intermedișlș Banskı, karele mēde de-a nșrsrea la Băkremti.

În avestș oramș este mi residenșa Isnraȳniilorș, kari se oksș kș trebile administrative mi kș strșngerea dșșilorș.

În lșntrelș oramslș sșntș 8 monastiri: a Obedeanslș, a Gșneskslș, St. Sergie, St. Dimitrie, St. Nikolae, a Vlșdoianslș, a Dșdșlș, mi Profetslș Ilie; afarș de aveste mi ȳinȳi biseriȳi de neatrș: a lși Petrș Boȳș, a Stırbôȳei a sșntslș Ioan, a Șngșrelslș mi a Jieanslș; iar biseriȳi de lemnș sșntș 33.

Mștele mi mari kase boeremti, tșrgslș întinsș mi mare, isnașșrile de negșșșștori meseriamı strșini mi nșmșnteni, împonorarea kare treȳe de 25 mił loksitori, mi nosigisnea minșnatș a avestș oramș, renresintș o adeȳratș a doa kanitalș a Romșniei.

Aice este o skôlș nșblikș Elineaskș mi șnș șșitalș minșnatș ziditș la anslș 1811 sșb-kșimșkșmia feriuștslș întrș nomenire Vornikș Manolake Laxovari, sșb-gșvernslș provisorış alș Rșmilorș.

Afară de boeri mi neguşitori, în acestă oramă mai sânt mi 1129 familii de lăksitori:

167 Kompanimti.
400 Rəntamti.
465 Poslsmniči.
97 Preoği mirenı.

1129.

Afară de kənitəniile oramslăi, mai sântă çinçi ale jədegslăi: a Skasnlăi, a Potirei, a Gidigslăi, a Çıobanlăi mi a Prodilei.

În acestă jədegş sântă doz monastiri: Bskovçygşlă mi Jiteanşlă; aseminea mi 6 metóme: Segarga, Sadova, Çıstora, Tərnovçygş, Róba mi Greyemti; iar biseriçi, afară de cele din oramă, 161.

Kətre Dənzre are çinçi trekstori: şna ne la satslă Çıolnanş, din şşş de Çeleis kə 8 ore, şnde də Jıışlă în Dənzre, drentă satslă Basklikioi alş orəmelslăi tərçeskş Raxova; a doa ne la satslă Nedeia, din şşş de Çıolnanş kə treı ore, drentă în fağş kə Raxova; a treia ne la satslă Bistriga, kə o orş din şşş de Nedeia, trekəndş Dənzrea nintre bəlgı la Çimbrş Palega; a patra ne la satslă Gidiga, din şşş de Bistriga kə çinçi ore, dəndş nrin şnş rısmorş în Dənzre, drentă satslă Lomş; mi a çinçea ne la satslă Zdegls, çinçi ore din şşş de Gidiga, dəndş nintre bəlgı în Dənzre la Palanka Aksarş.

Afară de ləksitorii oramslăi, jədegşlă acesta mai nşmərş 10,315 familii:

6151 Birniçi.	1087 Poslsmniçi.
11 Postelniçi.	374 Şləjitori.
62 Neamşrı.	322 Preoği.
297 Kompanimti.	173 Diakonı.
122 Mazılı.	921 Bəlgari.
841 Rəntamti.	124 Şrəçgi.
830 Şkətelniçi.	10,315.

5. MEHEDINȚI.

Acesta este celăl din armă judegă ală pereî Românemîi mi mai mare de kîtă tôte. Întinderea lăi în lăngime, din mănșii Karnagi desure nordă mi sură sădă pîră la satălă Țisnelnița, are o kale de 35 ore mi mai bine. Elă se o-țramte desure nordă kă Banatălă Temimóreî din Ţngaria, desure răsărită kă judegele Gorjă mi Doljă, desure sădă lă-rămî kă Doljă, mi desure anșă kă Dănrăea, unde de ceea parte este Belgaria mi mai din sșăș Serbia.

Afară de rislă celă mare Dănrăea, karele sădă doz treimî din lăngimea avestăi judegă, mai vîrkslă înkă 12 rîrî mai mîrî.

Judegălă acesta se săb-înnarte în 11 nlămî mi 1 plătă kă 293 sate, mi anșme:

1. Plasa Jilgălăi de sșăș kă 38 sate.
2. — — — — — josă kă 22 sate.
3. — Dămbărvîi de sșăș kă 28 sate.
4. — — — — — josă kă 24 sate.
5. — Kămpulăi de josă kă 23 sate
6. — — — — — sșăș kă 21 sate.
7. — Blăxnița de sșăș kă 16 sate.
8. — — — — — josă kă 17 sate.
9. — Okolălăi de sșăș kă 30 sate.
10. — — — — — josă kă 23 sate.
11. — Băea kă 27 sate.
12. — Plăislă Klowaniî kă 24 sate.

Avestă nlălă se prăzeme de snă vîtafă mi ăra 33 de notevî trekătore în Ţngaria. Dar trekători mai însemnate sântă doz: una ne la Vama Țernegiloră țe dă la Mexadia; mi alta ne la Vama Băxnei (snă sată în avestă judegă) dăndă prin Plăislă Lăngă la satălă Țsfară din Banatălă Mexadiel.

Avestă judegă are doz orame: Țernegîi în fagă kă Kladova, skașnlă Ispraviviloră, mi kă o Monastire mi doz biseriță; mi Kalafatălă în fagă kă Vidinsălă, kă vîră bi-seriță.

Amróna de Chernegî este Târnslă Severină, unde era o-diniore mi oramslă Severinonole (ne snă wesh che se kiamă Kămuslă Severinslă) zidită de Severă împăratslă Romei, în timnslă esnedigisnei sale asăna Gogiloră. De la avelă împărată a lsată nămire mi geara din Oltă pănă în Dănpere Komitatslă Severină; avelă komitată se găverna de kătre Komigî (saă Banî în limba năslară), kariî din vekime îmi aveăş skasnlă în Strexăea ¹, de unde apoi l'aş strămstată la Severinonole mi mai tărziă la Kralova.

În drentslă Târnslă Severină se vădă în Dănpere mi rămămigile falmosslă nodă ală lăi Traiană. Mai în sşă de aive sântă mi kataraktele Istrăslă, kare tărçemte se kiamă Gerdanări mi Demirkani; mi çeva mai din sşă este çetatea tărçeaskă Ormova desure rîslă Çerna, che este xotară des-părgitoră între Banatslă Temimórei mi Banatslă Kralovei.

Ormova veke este ne malslă Dănperei sşb stăpnăirea Aşstriakă; iar Ormova noă este în anponiere ne o insăslă nelsabilă, kare se kiamă Ada-Kalesi mi e sşb stăpnăirea Tărgiloră

Jădegslă avelă are 7 kăpeteriî: a Skasnlăslă, a Kalafatslăslă, a Potirei, a Çervăsliloră, a Prostolslăslă, a Băei mi a Vodigei.

Elă are mi nată Monastiri: Motă, Çingăreni, Tonol-niga mi Strexăea; metóme nă are; iar biseriçi 179.

Desure Dănpere are çinçi trektori: şna ne la Kalafată la Vidină, a doa ne la satslă Salçea, nată ore din sşă de Kalafată nrintre bălgî, ese la orămelslă Florentiniî; a treea ne la Çorborenî, nrin Balta verde, din sşă de Salçea kă nată ore, treçe dinkolo la satslă Praova; a nată ne la Chernegî mi Târnslă Severinslăslă, çinçi ore din sşă de Balta verde, treçe la Fetislam, saă Kladova; a çinçea ne la Rănava çinçi ore din sşă de Chernegî, la çetatea Ada-Kalesi.

1). Strexăea astăzi nă mai e oramă; dar ne rănele sale Mixăş Vodă Viteazslă a zidită o Monastire inkănjrată kă zidă, înainte de a se face Domnă.

În judegvlă acesta sântă 14,376 familii:

11,427.	Birniči.
14.	Postelnice.
50.	Neamări.
205.	Skotelniči.
1125.	Poslannici.
233.	Slsjitor.
373.	Preoți.
30.	Diakoni.
372.	Bălgaři.
146.	Sergii.

14,376.

CAPITULU III.

Despre clerul și țierei Românești.

Nămitele 17 judege din țeara Românească se împartă mi bisericuente în nătră Enarxi: a Mitropolitslă mi a Eniskoniloră de Rîmnikă, Bzeș mi Argemă.

Първ la domnia lă Radă Vodă celă mare, în țeara Românească era nămai șnă Arxiereș. Nămitslă Domnă, ne la înčenstslă sekolslă XV, adskindă ne Nifonă Patriarxslă Konstantinonolei ce era eksilată la Andrianonole, l'a nășă în lokslă Mitropolitslă, ală kărsia postă era vakantă. Dătr kombinarea ačestlă Patriarxă. Domnslă a kreată Eniskontarile de Rîmnikă mi Bzrlă. (Vezi biografia lă Radă Vodă celă mare la tomslă II ală ačestel onere.) Dătr ačeea în zilele noastre, sub întăa domnie a lă Aleksandră Vodă Mărszi, s'a înfingată mi ală treilea Eniskonă de Argemă. Astfelă Enarxia Mitropolitslă kănrinde mēnte judege; adikă: Slam-Rîmnikslă, Прахова, Ialomiga, Иловъ, Дъмбовица, Влашка mi Teleormană; ačeea a Rîmnikslă, judegele de neste Oltă; a Bzrlălă trei judege, Bzrlă, Сăксени mi Мăшчелă; iar a Argemslă, Oltslă mi Argemslă.

Pe Arxierel mi ne Esgamenī ū rēndsemtē Domnslē. Semnele demnitēgei lorē sēntē deosebite: Mitronolitlē are Paterigē saē toeagē ūstoreskē; Eniskonil aē Xazranē (kērijē kē kanē de argintē) iar egsmenil kērijē mai simple mi mai mivē de kētlē ale Eniskonilorē. Avestē semne se daē în mēnile lorē kiar de kētre Domnslē kēndē ū instaleazē.

Iar rēndseala, kē kare se dāce Mitronolitlē la skasnlē seē dēpē ce i-ea Pateriga de la Domnē, se face în kinslē smēteris:

Mergē înainte: Kēnitanslē de Dorobanū, kē Polkovnikslē oramslē kēlērē, kē zancūil mi ōmenil lorē ne josē.

Dēpē achemtia Aga, kē Zancūil mi ōmenil seī.

Vel Kēnitanslē de Lefegil, kē Bam-Bēlskbaŋa, mi kē togil Seimenil Sēntēriei.

Portarslē celē mare, kē tōtē sēita Portēriei mi kē mēse Postelnicei.

Patrē Logofegil de taīnē, din kari doi Logofegil treī imbrēkanē kē kaftansēri.

Patrē zancūil de Divanē.

Postelnikslē alē treilea, kē Pitarslē alē doilea.

Doi treti-Logofegil din ŋeara de sēsē mi de josē.

Logofētslē alē doilea din ŋera de josē, kē Postelnikslē alē doilea.

Pitarslē celē mare, kē Logofētslē alē doilea din ŋeara de sēsē.

Protononil kē togil nreogil ne josē în doē mirēri.

Arxidiakonslē kē Pateriga.

Doi boerē marē, Logofētslē de ŋeara de sēsē mi celē de ŋeara de josē, kē Mitronolitlē în karetē.

Pe se festamē kē temberile.

4 Chioxodari.

Logofegil de Divanē.

Karela Domnēi kē ūse kal.

4 Chioxodari.

Logofegil de Divanē.

Pe se festamē kē temberile.

Îar rândseala, kă kare se trimite Eniskonslă de la Kărte la skasnlă seă, se face în kinslă srmătoră:

Kănitanslă de Dorobanți, kă Polkovnikslă orășnslă mi kă togă ômenii seă.

Logofătslă ală treilea din geara de josă, kă Logofătslă ală treilea de taină.

Logofătslă ală treilea din geara de sșă, kă Pitarslă ală doilea.

Arxidiakonslă kă Xasranslă.

Doi Logofegă ală doilea din geara de sșă mi de josă în kareț kă Eniskonslă.

Trei Țioxodari.

Logofegă de Divană.

Kareta Domnească
kă mșe kal.

Trei Țioxodari.

Logofegă de Divană.

Mitronolitslă mi Eniskonii aș nremedinga în adsnările generale. Așemția, în enarxia sa jădekă klerăslă, priimeskă dările de la preoți mi ieăș nlată nentă xirotonii. Ei kăptă folôșă mi de la laiă, ne botezări, ne kăsnii, mi alte-le; mai aș momii kă sate, ȃigani, robii, skătelniă, Poslăsmniă, kăte 12 mari Monastiri, mi kăte o kăvăsmă în Bskăremti, libere de ori ăe dare. Mitronolitslă, Eniskonii mi Monastirile kă donagișnele loră, sântă libere de Vinărită, Dijmărită mi Oerită.

Mitronolitslă este sșășă tronăslă patriarkală din Konstantinonole, kăvă-a i se sșășășă sșă dezlegare mi xotărire kăsele snirităle ăele mai însemnate. Nămirea Mitronolitslă o rekomandă Domnăslă nrin îngeleșere mi snire kă Eniskonii mi kă boerii ăei mari; totă Domnăslă îi dă în măntă mi Pateriga, mi-lă trimite la Mitronolie kă ăeremonie. nreksăș s'a zisă mai sșășă, înmătiingăndă nămai ne Patriarkăslă desăre răndsirea sa. Mitronolitslă înăș trimite Patriarkăslă ăe va dășări sșă semnă de sșășășă, dășă kare în dată i se trimite kănfirămare ăășă obiăăș.

În kasă de vakangă, Eniskonslă Rîmnikslă are dren-
tălă a fi înaintată la demnitatea skașnslă Mitronoliel.

Eniskonil se fakă nrin mîrea Domnslă mi nrin ale-
gerea Mitronolitslă mi a boeriloră. Mitronolitslă îi xirotone-
nte mi Domnslă le dă în mănă Xasranslă [saș kărja].

Din Monastiri sîntă șșșșș Mitronolitslă mi Enisko-
niloră, iar altele tronslă Antioxie, Aleksandrie, Ierussali-
mslă, mîntslă Sinaea mi Atoșă, mi altoră loksrî sfinte din
imuerislă Otomană. Egsmeniă avestora se rîndșesă de kă-
tre Patriarnil resnektiv, mi se rekomandă Domnslă mi
Mitronolitslă snre reksnómtere mi instalare. Iar Egsmeniă
Monastiriloră nămintemti se rekomandă la întșrirea Dom-
nslă de kătră Mitronolitslă mi Eniskonil nrin Logofștslă
velă mare.

Sokotelele de venitșrî mi keltșele ale Monastiriloră
sîntă șșșșș loksriloră sfinte din imuerislă Otomană, se
verșetează de kătre enitrouslă rîndșită de kătre skașnele
resnektive mi de kătră Logofștslă velă mare; iar sokotelele
Monastiriloră nămintenemti de kătre Mitronolitslă, Eniskonil
mi marele Logofștă.

În tôte jșdegele sîntă Protononil nămigil de Mitrono-
litslă mi Eniskonil resnektiv ai euarșililoră.

Preogil tștșloră biserișiloră din geară se xirotonesă
de kătre arșiereil fie-kăril enarșil: Ei în totală sîntă
10,278, mi a năme:

3430.	Preogil.	} Ssb Mitronolitslă.
478.	Diakonil.	
2907.	Preogil.	} Ssb Enisk. Rîmnikslă.
932.	Diakonil.	
828.	Preogil.	} Ssb Enisk. Bezșslă.
370.	Diakonil.	
684.	Preogil.	} Ssb Enisk. Argemslă.
544.	Diakonil.	

10,278.

CAPITULU IV.

Despre Țigani din țear'a Românească.

În totă țeara Românească se află o mulțime de Țigani, sklavi domnemi, boeremi mi monastiremi.

Eată nsmărlă lor:

700.	Așari să Rșdări.	} Domnemi.
100.	Bșemi așari.	
1000.	Șsari nșmînteni.	
800.	Lingsari.	
700.	Lșemi țerari.	} Monastiremi.
20,000.	Vatrami boeremi mi	
23,300.	Szłame săș familii ¹ .	

CAPITULU V.

Despre frontierele țerei Românești.

Dșpă konrinderea Xșdșnamelelor, (săș kotrniția țerei fșkștă dșpă nășea de la 1741) limitele țerei Românești se încep de la Rșmava, șnde se desparte de Serbia țarșească prin Dșnșre mi de Germania ² prin Banatslăș Temișoarei. Semnele nșse, începând de la jșdegslăș Mexedingi, sșnt șrnștoarele:

- 1). Arș fi fostș loksłș aș ka aștorsłș sș fi vorbitș țe-va mai urelargș desure istoria, limba mi datinile așestorș loksitorș țe s'ăș linitș de nșmăntslăș nostrș.

Sure mtiinga nostetițgei înșemnșmș, kș mșlșșmitș progressiș civilisagișnei între Romșni, aștzi sklaviș nș mai este ne nșmăntslăș nostrș. Țigani Domnemi mi Monastiremi s'ăș emanșinatș inkș în anslă 1846; iar ței boeremi la 1854, adekș în șrna Revolușgișnei de la 1848, kare prokemase prinșipnlăș emanșiușrei lorș.

(Traducștoriulș.)

- 2). Aștorsłș prin așestș kșvșntș voemte sș zikș Austria, lșzndș-se dșpș gergslăș noușlaris, karele prin kșvșntslăș Nemș, îngelege mi ne Aștriakș mi ne Germanș.

[Traducștoriulș.]

Mehedinții.

*Nemele mounilor
mi alș pronrieta-
rilor lorș.*

De la gara rîslî Vodiga ce se varsă
în Dnștre, în sșs pînz la o movilș.

Пашна Monastirei
Tismana, mi Lo-
viga totș a așei
Monastirei.

Și ne din sșsș de apa Цара-velçslî,
șnde rîmîne apa Vodigei în gęara Romș-
neaskș, kștre kșlmea mîntelsî Darankș
saș Daraninșlș, șrmeazș din vîrșlș mînte-
lș Dorank Meterezslî, între doș nître pș-
se ne xotarslș veklș, atșnçî kîndș s'a fșkștș
pachea, șnde s'aș înzlçatș mi doș movile.

De akolo treçe prin despîrgirea mîn-
telsî Irtane saș Gîertanti, mi șrmeazș: kș-
tre vîrșlș mîntelsî Dșmșkșlta saș Dșmș-
klets;

Къмина Комое-
nilorș.

Kștrș vîrșlș mîntelsî Kerkiga;
Kștrș vîrșlș mîntelsî. Îiatra kșine-
lș, kare de lokșitori se nșmemte Peliniga
mare;

Gorvodiga lș
George mi Trș-
ilș kș aș seî.

Kștre vîrșlș mîntelsî Peliniga mare
la pîrșlș Çesna, șnde se varsă în Çerna;

Prasna lș Ioanș
mi Kșrçlșnș kș aș
seî.

De la apa Çerna ne din sșsș pînz la
apa Kraïoviga, șnde se varsă în Çerna;

Isvarna lș Geor-
gîș mi Lonia Kș-
nitanslș kș aș seî.

Treçe xotarslș neste apa Çernei mi
rîmîne așestș pîrșlș în gęarș; șrmeazș ne
sșb poalele mîntelsî Kobant, saș Kanino, mi
se întinde:

Merimemtiî lș
Konstantinș Stoî-
neskș.

Pe la vîrșlș mîntelsî Dșmbravslș;

A Îredemtilorș.

Pe la vîrșlș mîntelsî Tștov;
Pe la vîrșlș mîntelsî Tștșla (Satslș
Klomain).

a Frșgemtilorș.

Pe la vîrșlș mîntelsî Nesekș saș Sekș
(satslș Vieniî).

Aice se termină județul Mehedinți mi înțene județul Gorjiș; mi în Austria se termină xotariș Banatului Temimbareș mi se înțene alș Ardealului saș Transilvaniei. În Xădșnamea se kănrinde, kă de aice nă s'aș nășș alte lemne de xotară, ăi aș rămasă dăpă xotarile vekî ale Momiilorș; kăvî atătă din partea derei Romănemti, kătă mi din partea Transilvaniei, s'aș mălgămită amăndoră părgile ka să meargă pănă în apa Rîșă Vadșă, karele se vărșă kătre podșă rîșă Oltă. Pe lîngă aceste lămsremte mi semnile kare s'aș arătătă ne xotară de kătre pronrietariș de akolo, de unde se înțene județul Gorjiș, mi kăm se delimitează kă Transilvania nînz în rîșă Oltășă.

Gorju.

Monastirea Tismana.

Tismana.

MomnenișTăreni.
mi Frăgemtiș.

alș Bengemtilorș.
mi Brăiloș lăi
Geanoglă.

alș Frăgemtilorș.
al Skit. Șănemti.
al Kălineumtilorș.

Vărfășă măntelă Șărășă, unde face xotară de vale în apa Jîșă Romăneskă, karele ese din dăoi măngi ăi derei Romănemti, șnășă nămită Pierbile mi altășă Tăreniș, kare ană kăpă kătre Ramiș Retiș, ne sșb mēse măngi nămigi:

Tăzeneasa!

Oslă;

Nădelea;

Rostovansăș;

Piatra Tanasiș mi

Arkansăș:

De ăci ese xotarășă kătre rîș, mi face dăpărgirea desupă Transilvania. Anoi xotarășă merge ne sșb zecă măngi nămigi:

Segrișă;

Mămăclă;

Kornile!

Negrile!

alș Vateskiilorș.
alș Xsnegenilorș.
alș Brșiloiilorș.
alș Momnenilorș.
alș Plșiamilorș.
alș Vșlkanilorș.

Mștslș;
Fștaislș;
Balkanșlș;
Drșgoislș;
Mșpile;
Kindekslș.

Aceastș anș se întinde anul nșnș în
ana Jislșl, desure kare am vorbitș mai șsș
mi șrneazș xotarș mșnteles nșmitș Grșlș
Gardslșl, neste alș kșrsia kramtetș trece
nșnș șnde se șnemte ana Jislș, Romșneskș
kș Jislș Ţngșreskș, karele vine din Ardealș
din mșnteles nșmitș vșrfslș lșl Petrș, mi kș
nșmirea de Jiș se varș în gșara Romșneaskș.

Xotarșlș trece dinkolo de Jiș ne din
josș, nșnș șnde se șnemte mi đș în ana
nșmitș Polotimtea de șsș, kare vine din trei
mșngi nșmigi:

al Arbșbemtilorș.
al Berlēmțelorș.
al Stșnșemtilorș.

Palatimtea;
Prilonile;
Ţemșnariș:

De aice șrneazș xotarșlș ne șskatș
ne la lokslș nșmitș Kșrmștsra, ne șsb cinși-
șpre-zșce mșngi nșmigi.

al Stșnșemtilorș.
al Mșmștemtilorș.
alș Radelorș.
alș Polinilorș.

Stoaniga.
Deals Isvorșlșl.
Badiș.
Gșra Plaislșl.

alș Tibanilorș.

Slșvislș.
Kimtea Romș.

alș Xslșbenilorș.
alș Brșkoenilorș
mi Kiniamtilorș.

Ţibanslș.
Groana seaks.

al Rodșmenemti-
lorș.

(Totș din karmștsra kostimslșl)
Bșrta.
Provanis.

alș Razilorș mi
Kinstemtilorș. —

Поеана Мсеріі.

alș Vlădenilorș.

Saxanikle.

Sxomoislș.

Xotarslș de aice șrmeazș ne vîrșlș a
mante mșngiî nșmigî:

alș Beremtilorș.

Larga din Bștrîna;

Larga din Pîrșlș feti;

Larga din Grșiș;

alș Beremtilorș.

Balslș; de aice învenș semnile de xotar.

Saravîgislș Grivelorș;

Din Mijlokș.

Xîrgemtiî.

Argeșiu.

Totș a Bereanti-
lorș. .

Aice se terminș jșdegslș Gorjîș mi în-
venș mșngiî Lotrșlșî din jșdegslș Arșemș-
lșî; ear xotarslș șrmeazș ne ontș-sure-ze-
ve mșngiî nșmigî:

Gotega;

Streșa;

Xșineskș;

Vîrșlș Gronilorș.

Balintslș.

Strikatslș.

Vîrșlș Nedi.

Dobronslș;

Zidslș;

Xotanslș.

Bșșegislș.

Voînegș.

ai Momnenil. din
Voînea mi Malaș

Toate vîrșrile mșntelsi Negrș.

Voinesiga.

a Skitsl. Kornet.

Mîndra.

a Olșneskslșl.

Șîerbinslș.

Șîrșklabslș.

a Momnenilorș
Kșînenl.

Koasta Kînenilorș.

Din ayeastă koastă a Kîneniloră ese ana rîslă Vadslă, desmre kare se vorbesche mi în Xădstmane, preksm s'a zisă mai səs mi ayeastă apă şmeazz ka xotară nînz la nodslă Oltslă.

Ayeste sânt semnele ce s'aş dată lăi Skarlată Vodă Gika dăpă ȧerȧetarea ce s'aş făktă în anulă 1766.

De la nodslă kare s'a nămită mai səsă, xotarslă treche neste ana Oltslă, totă în jădegslă Argemslă.

totă a Kîneniloră.

Xotarslă treche nrin valea Frate, mi şmeazz ne vîrşurile mănşiloră nămigî:

Prionă.

a Grăblemtiloră.

Prıklme.

Mănteke kolşslă:

ală satslă Pano.

Vîrşlă Boi.

a Or. Pitemtă.

Skărimoara.

a satslă Arifă.

Xotarslă de aŧi şmeazz ne plaislă Arşemslă, ne la Obîrmie, ne la Tonologă, ne la vîrşlă Măntslă Ȧokană, ne la Kălme mi ne la vîrşurile Paziloră earşmî în Kălme nînz la Boltă.

a Arifslă.

De aŧe treche ne la Vîrşlă Obîrmî Kaura Reche, nînz la Obîrmia anei Băda, kare şnită kă Kaura Reche formeazz rîslă Arşemslă.

idem.

Şmeazz ne la vîrşlă măntslă Simşă Făȧȧamslă mi pre vîrşlă Măntslă Moldoveană, nînz la Obîrmia anei Valsană, ănde se termină jădegslă Argemslă mi înȧene jădegslă Mămşslă.

Muşcelă.

De aŧe treche xotarslă nrin mănteke Valea Lăngă mi şmeazz nrin mănşî:

Skărimoara.

Plăimorălă.

Galbenile.

Ală Monastiriei
Argemuș.

idemă.

a Mst. Kămpeș-
lungă.

a Mst. Aninoasa.

a Mst. Kămpeș-
lungăsi.

idemă.

ai lăi Balotz,
a satsiși Răkălă.

idemă.

A satsiși Drago-
slăveni.

Valea Rea.

Băda din kare ese răsă Doamnei,

Tindora,

Mămătaș,

Boravăsiș,

Piskăsiș Leotii,

Valea,

Țirna,

Malamorăsiș,

Piskăsiș Nenotăsiș,

Brătila,

Mădămorăsiș,

Piskăsiș Nenotăsiș,

Brătila,

Măntele Gromile, karele este în fața
kă Făgăraș mi din kare kerge ana Bra-
tea; măntele Valea Dealăsiș, din kare se în-
cheie plăsiș Dîmboviței, de znde ese ana
Kîmpă-Lungăsiș între dăoi mănji;

Perivoemtiș, din kare se varsă ana
Dîmboviței din mănjiș Lăile.

Prin dăoi mănjiș ai komisișăi Olăres-
kă; Xogetș Kanrei.

Tomamăsiș zelă mare,

Pandemăsiș mikă,

Piatra lăi Kraiș,

Făndrile,

Țerile, de znde nărcede ana Dîm-
boviței;

Măntele Kongiș, znde e drămsăiș Ba-
năsiș;

Măntele Făndata;

Măntele Sekarele; mi
măntele Ștătsliă.

Dimbovița.

Aice se termină jzdegslă Mămălezi, mi înțene jzdegslă Dâmboviței, de la lokslă ce se kiamă Marginea Domnească mi zmează:

ne la muntele lăi Lațotz;
ne la Slemne;
ne la muntele Măneaslă;
ne la Petrele Albe;
ne la mănăstir Slemnăi mi Kălmăi.
mi ne la muntele Dădăslă.

Aice se koboar la Obârșia Brătois-lăi mi se sse în vârfslă Kotekislăi prin mijlokslă Stringei, din Slimnă pănă în margine, mi zmează ne la Obârșia Ialomitei.

De la Slimnă pănă în marginea Kodorislăi: ne la Balele, mi ne dindosslă Băcegislăi.

Prahova.

Aice se înke jzdegslă Dâmboviței, mi înțene jzdegslă Prahovei; rămâne muntele Băcegislă în dearg mi xotarăslă zmează ne dău Băcegislă Slemnăi la muntele Păisăslă.

Îi earămi ne Slemnea pănă la Kărmăneș ne la Predeală, de unde ese apa Prahovei mi se vară în dearg, mi apa Temișislăi ce kerge spre Transilvania.

Îi earămi Slemna, ne la muntele Săsaislă.

ne la muntele Peatra;
mi earămi Slemna.
ne la muntele Valea Neagră.
ne la Saslă Păislăi pănă la Gebrăstii.

Săcuenii.

Aice se termină jzdegslă Prahovei mi înțene jzdegslă Săcuenii, ne la năislă Tealejenă, unde zmează xotarăslă:

ne la muntele Grotimăslă în Slemna;

Alăslă Rădă Bărkăneskă.
ală Măst. Mărginenii.

ne la Bobăi mare, unde se tae apa Teleajăslăi;

alș Vstafelșî
Mikleă.

alș Stolnikșî
Skarlatș.

alș Megiamilorș.
alș lșî Panș Fi-
lineskș.

ne la Bobsîș mikș;

ne la Slemnea în muntele Babemșîș;
mi earșmî Slemnea munteșî Aratovîș;
mi în Slemnea munteșî Teigoîș;
mi în Slemnea munteșî Kșl-Romș;
mi în Slemnea Vșeî Stegilorș.

Din mșngîi achemtia se adșnș ana Bș-
zșelșî mi se varșș în Transilvania. Xota-
rșlș șrmeazș Slemnea ne la kșrmșțșra Kș-
rșlș-Pșmîntșlșî, ese în mangș; de akolo
prin Slemnea pșnș în muntele Tștarșlș.

Iar de la muntele Tștarșlș înșene
Slemna din ȧela-laltș plaiș alș așetșî jș-
degș, pșnș în kșrmșțșra Kraseî, mi în jorș
pșnș la vșrșțșra Kraseî în Bșzș.

Ana Bșzșelșî.

III: Piatra Keî, de șnde rșmîne ana
Bșzșelșî în gearș, ear xotarșlș șrmeazș prin
dealsîș Keî nînș la desșșrgirea Nemgilorș,
șnde se keamș Xerđșkș, mi nînș la Ișvo-
rșlș Xerđșkș, din jorș de Piska-mangș;
mi nînș în ana Bșșvî, mi în jorș nînș la
xotarșlș Bșzșelșî, în ana Piska-Romî.

Aișe intrș xotarșlș din jșdegelș Bșzș-
lșî mi treș ana Biska-Romî ne la xota-
rșlș Șșkșenilorș ne lîngș koasta munteșî
desșre gearș, mi de akolo se koboaș nînș
la ișvorșlș Tșmșșoîșlșî șnde se șnemte kș
Bșrkșliga.

Șrmeazș ne kșrșlș nșmitș Ișvorș ne
dșnș muntele Karșîșlșî, karele rșmîne în
gearș.

idemș.

De la desșșrgirea Munteșî Bșbeskș
xotarșlș se șșe nînș în vîrfș mi se koboa-
ș în altș anș kare se șșememte Piska.

Ana Mogerbeș karele se denșrtea-

ză mîltă pînă se koboară la Isvorul Gergulsi.

III de la ana Gergulsi totă ne avestă isvoră nînă la karmăstra mîntelsi avertă, karele remîne totă în geară.

Aice se termină xotarslă Transilvaniei mi învene xotarslă gherei Românești la Moldova.

idemă.

Xotarslă acesta învene de la noalele mîntelsi Țirviș.

Avestă mînte fiindă kă se abandonează de kătre Moldoveni, se însemnă xotară de kătre boerii îmbeloră pîrgi.

De aice sîrmează xotarslă kătre Slemne ne vîrfelă mîngiloră :

Masa,

Farslă,

III Mîntiorslă.

De aice se învene judegslă Rîmnicului și-Srată.

De la mîntele nsmîț Mîntioră, se desparte ana Milkovslă, kare merge ka xotară nînă la momia Vîrtemkois.

De la Vîrtemkois remîne ana Milkovslă în geară mi se face xotară mangslă în kare kerge ana Milkovslă. Avestă mangă trece prin oramslă Fokmanii mi se dăre ka xotară pînă la Măksineni unde dă în Siretă.

Ana Siretslă se face xotară nînă unde învene xotarslă konrinsslă Brăilei.

Din rîslă Siretslă, unde se desparte xotarslă Moldovei mi ală gherei Mîntenesii se învene xotarslă Brăilei.

Pe marginea Siretslă s'a fîktă xotară de la sine o movilă, mi din movilă nînă la Belgivna s'a nșă uiatră.

a lăi Pană Gergulsi.

Rîmnicu -
Săratu.

De akolo la Zadna sure nodslă Badea s'a făkstă movilă; mi de akolo în lănkă, ne marginea Tărlăslăi s'a făkstă movilă, mi ne drămslă ȧelă vekîş în lănkă s'a năşă; mi ne dinaintea odăi lăi Sar-Xai-Ali-ȧelibi în ka-
desnre sădă sa năşă niatră; mi ne drămslă Baldovi-
tiloră desnre răsărită s'a năşă niatră; mi ne lokslă bi-
şiră de la Baldovinemti, între dăolăstîni de niatră s'a năşă
mi altă niatră; mi de la Baldovinemti sure sădă este o altă
movilă.

De aşi mai nainte sânt alte trei movilă, mi ne vîrslă
şnea din ele s'a năşă, niatră; mi ne movilele de la ȧemeni
şnde se întinde drămslă între movilă, este altă niatră; mi
la odaia lăi Sari-Sleimană ne alăsră kă sats, este o nia-
tră albă veke, mi în fagă kă niatra aȧeea o movilă, mi în
satslă ȧstavilă la movilă, şnde se îngroapă ȧăvîlă, este xo-
tară vekîş; mi ne la odaia lăi Sleimană-Aga şnde este o
niatră veke, în drentslă ei s'a făkstă movilă; mi ne la o-
daea Oenemti este o movilă în vîrslă kăria s'a năşă niatră;
mi desnre partea nordikă a Tăslăi şnde era o niatră veke
şnde năşă şna noşă; mi ne koasta Angilă şnde este o
Dăslă mi o niatră veke romie s'a făkstă movilă; ne
movila Şnatslă desnre koasta Angilă, şnde este o niatră al-
bă veke, s'a făkstă anroane de ea movilă.

III Silimtea lăi Steriană este totă a ȧerei Romănemti;
ear la nodă mi ne lokslă inşlelă lăi Emiră este o movilă
kare şă keamă Leminata; mi ne vîrslă movilelă este o nia-
tră mi la Iovaneli sântă trei mişă movile ne vîrslă şnea din
ele s'a năşă niatră mi anroane de aȧeea s'a mai făkstă şna.
Odaea Vizirslăi năşă la şinşă Gorgană este totă ne partea
ȧerei Romănemti şnde este xotară vekîş, mi din aȧeste şinşă
movilă şna este ne la mijlokslă Kărgilă Odăi, mi ne movila
Kălsăi s'a năşă niatră, trîndă-se movila în dăşă mi rămîndă
şmătate a Tărviei mi şmătate a ȧerei Romănemti; movila
din koasta satslăi Kăntoră s'a năşă niatră; de akolo în-
ainte merge nîntă la lokslă şnde se keamă Nisinsrile, saş
Solină, năşă la lokslă şnde se kiamă Orăşnăi; mi de
akolo merge la satslă Boşă saş Boşă, şnde kiară

Xiremborslă.

Trinmanil.

Krogenil saș }

Măgurenil }

Likiremtiil.

Kakamei.

Ilfovulă.

Gălbăși.

Bokzneniil.

Băreniil.

Kornăgels.

Kelesets. }

Stăneniil. }

Sulțarovs.

Tatinile.

Tătiorile.

Iltisbeislă.

Șimele.

Oltenița.

Kristemtiil mi }

Zmoleanș. }

Bozonislă.

Kataliis.

Kășovoarele.

Kringislă.

Vlașca.

Făndaea.

Greaca.

Valea Barbi.

Prants.

Pseniil.

Pițtrele.

a Banslăi Kreșlesks.

a Monastirei Rads-Vodă.

indemș.

a Monastirei Kăldărsmaniil.

a Monastirei Rads-Vodă.

a Monastirei Tătsloră Sfingiloră.

a Monastirei Mixai-Vodă.

a Monastirei Viforita.

a lăi Dămitramks Rosset.

a Monastirei Rads-Vodă.

a Monastirei Rads-Vodă mi Znagovs.

a Sultarslăi Mixai Kantakszen.

a lăi Konstantin Tășmanș.

a Monastirei Văkăremtiil.

a lăi Kantakszen.

a Kantakszinemtiloră.

a Monastirei St. Pantelimonă.

a Mariei Poneaskiil.

a Monastirei Kotroveniil.

a Sărdarslăi Obedeans mi a lăi Dan

Nona.

a Mariei Poneaski.

a Mitronoliei.

a Monastirei Mislea.

a lăi Enake Mextșnșis.

a lăi Rakovigș.

a Monastirei St. GG.

a Monastirei Kotroveniil.

Aișe xotarslă pășseante momiile de
ne malslă Dănril, mi ărmeaz ne ăskată
desărgindă pământslă ăreil de înărejmsi-
rea Giărgslăi.

De la marginea Dănruii merge la satul Braniutea, la satul Țârbești, mi la moșia Țârbeniștii anroane de snă lakș, de acolo în drâmșul Banșii la zăgază, unde este xotarș movila Xodivoiei, care se nămește a lăi Mixnea Vodă; ne la matka nărlăși nănz în baltă mi iarlămi din baltă drentă în malsul Dănruii la gura girlii Glavokăși, unde este o movilă nămită Xisarlikș anroane de serika Glebovenilorș, devale de via Vornăiș la groana lakș Țărlăși; Pe din dosș Braniutei, balta Boșilorș, unde este mi snă satș romăneskș; valea Șăkseniș; Țetroiș în drâmșul Banșii; Derevea Komovanilorș, unde este niatră xotarș; kanalsul chimmelelorș mi earșmi trei niere în miș ne momiile Kălgăvilorș lăi Stoean din Xodivoea.

Xodivoaea a Sf
Pantelemon.
Parainanslă.

Moara Xodivoiei în zăgazul lăi Ginea.

Drâmșul țe merge la satul Drăgiceni pănz la movila Țigănelă unde este satul Drăgiceniș.

a Mst. Radș
Vodă.

De aci drentă înainte la zalxanaca Nărlăși; mi earșmi apa Dănruii este xotarș pănz la zăgazul Țărlăși, care se nămește Kălesă, mi este la kanșul judeșulă Olta. Momiiile ale kăroa marginiș mergă nănz în Dănră:

a Mst. Radș
Vodă.
a D-ei Bălamă.
Teleormană.
Petromaniș.
Jădegiș.
Poamtiș.
Zimnăea.

Răveni
Parainanslă } totș snă xotarș.
Găitană.

A Stolnikăși Bălgăeanș, a Monastirei Kotmana mi a Pașarnikăși Nikolae.

a Stolnikăși George.
a lăi Banș Fierășkă.
a Monastirei Kotroveniș.

Xirembarslă.

Trinmanil.

Krogeniî saş }

Măgşreniî }

Likiremtiî.

Kakamei.

Ilfovulă.

Gălgăiş.

Hokşnemtiî.

Korşemtiî.

Kornăgels.

Keleşets. }

Stăneniî. }

Snăgovoş.

Tatinile.

Tătiorile.

Iltişbeişlă.

Olmele.

Olteniga.

Kristemtiî mi }

Zmoleanş. }

Bozonislă.

Kataliş.

Kăşvoarele.

Krişgăşlă.

Vlaşca.

Făndaea.

Greaca.

Valea Barbi.

Prănts.

Pşeniî.

Piştrele.

a Banşlă Kregşlesks.

a Monastirei Rads-Vodă.

indemş.

a Monastirei Kăldăşmanil.

a Monastirei Rads-Vodă.

a Monastirei Tăţslorş Sfingilorş.

a Monastirei Mixai-Vodă.

a Monastirei Vitorîta.

a lăi Dămitramkă Rosset.

a Monastirei Rads-Vodă.

a Monastirei Rads-Vodă mi Znagovoş.

a Săltarşlă Mixai Kantakşzen.

a lăi Konstantin Tăşmanş.

a Monastirei Văkşremtiî.

a lăi Kantakşzen.

a Kantakşzinemtilorş.

a Monastirei St. Pantelimonş.

a Mariei Poneaskil.

a Monastirei Kotrocheni.

a Sărdarşlă Obedeans mi a lăi Dan

Nona.

a Mariei Poneaski.

a Mitronoliei.

a Monastirei Mislea.

a lăi Enake Mexţapşis.

a lăi Rakovigş.

a Monastirei St. GG.

a Monastirei Kotrocheni.

Aice xotarşlă prăşemte momiile de
ne malslă Dănrîi, mi şmează ne şkată
desărgindă pământslă şereî de înnejmă-
rea Giargşlăi.

De la marginea Dendrîi merge la satul Branimtea, la satul Mitsbeis, mi la moșia Pîrzbănești aproape de un lac, de acolo în drumul Bansei la zăgaz, unde este totaș movila Xodivoei, care se numește a lui Mixnea Vodă; pe la matca nîrșului nînz în balta mi iarămî din balta drentă în malul Dendrîi la gura girlii Glavokseli, unde este o movilă numită Xisarlikă aproape de serika Glebovenilor, devala de via Vornîi, la groapa lacu Pîrșeli; Pe din dosul Branimtei, balta Bovilor, unde este mi un sat românesc; valea Șekșeni; Petroș în drumul Bansei; Derevea Komovanilor, unde este mîtră totaș; kanalsul cîmmelelor mi earămî trei pietre în mîrș pe moșile Kîzramilor la Stocan din Xodivoea.

- Xodivoea a Sf
- Pantelemon.
- Parainansul.

Moara Xodivoei în zăgazul la Ginea.

Drumul ce merge la satul Drăgiceni pînz la movila Pîganșei unde este satul Drăgiceni.

a Mst. Radș
Vodă.

De aci drentă înainte la zăxanaoa Năkșei; mi earămî apa Dendrîi este totaș pînz la zăgazul Tîrșeli, care se numește Kșlesă, mi este la kanșul jșdegșeli Olt. Moșile ale kșrora margini mergă nînz în Dendră:

a Mst. Radș
Vodă.
a D-ai Bșlami.
Teleormanul.
- Petromanul.
Jșdegul.
Hoamtul.
Zimnivea.

Rșveni
Parainansul } totă un totaș.
Gșitanul.

A Stolnikșei Bșlșeans, a Monastirei Kotmana mi a Paxarnikșei Nikolae.

a Stolnikșei George.
a la Banș Fierșșkș.
a Monastirei Kotroveni.

Zimnii, Silms-
leni.

Fintinelile.

Saxaea.

Vijmoara.

Kekenzelsi,
mi Lisa.

Kakarea.

Alara.

Teraia.

a Banslîi Konstandin Kreggleskz.

a Ilaxar. Nikolake.

a Monastirei Klokocovz.

a Stolnikulsi Stefan mi a lsi Radz
Gsliano.

a Klzverslîi Slztineanz.

a Banslîi Konstantin Kreggleskz.

a Monastirei Vzkremnti.

OLTULÛ.

Desure kanzelsi jzdegslî Oltz, xotarslî învone din marginea Dnzrii desnzrgindz îmurejmsirea Kslei de Cetatea de pmîntz; de la Traianz ne zskatz trece ne aproape de o movilz ce este ne marginea Troianslîi; de akolo merge la alte doz movili totz ne marginea Troeanslîi mi iarzmi la a treia movilz totz ne marginea Troianslîi; de an-de merge ne drmslî nsmitz al Banslîi, drentz în sssz la ana nsmitz Xirlz, mi se întinde nîntre vii nînz la bisericika ce era ne snz satz desfingatz alz gerei Romznenmti.

Xotarslî srmeaz ne Mzgarz, nîntre vile Csnerveni-lorz, din kare jsmztate rmînz la Ksla mi jsmztate în geara Romzneaskz. Se întinde de la Mzgarz ne drmslî Vie-rilorz nînz la altz mzgarz mi iarzmi nînz la gsa Rzsviz-kslîi, mi la Negra de la Gznolsz-dzmmanz, totz ne drmslî Banslîi, întinsz la marginea momiei lsi Peklivanogls sure Ksla; earz momia remîne în gearz, nînz în ana Xirlzslîi la moara Beilikslîi.

De la ana Xirlzslîi sure Dnzre nînz la moara Pamei, ce este la satzslî Piskz, mi totz ne ana Xirlzslîi nznz an-de se varz în Oltz; de akolo trece dinkolo de rtslî Oltz, din josz de Romanagi nînz la gîrla ce se desnarte din Oltz szb nume de Oltimorz, mi se varz în Dnzre; iar din josz de Izlazz se face Dnzrea xotarz.

III pe partea de din sursă a unei Dă-
 Romanaşii. } nării, atîtă a jădeşiei Romanaşii kătă mi
 Dotjii. } a jădeşiei Doljîs mi Mexedindii, nînz la
 Meedinşii. } semnslă ce sa nssă xotară pe Paxna, în a-
 na Vodiga lîngă Rşava, se înkee xotarslă.

PARTEA VII.

Despre chipul moștenirii și alu Cărmuirii Domnilor.

CAPITULU I.

Domniile gherei Romănescei erau de sine stămătorii mi
astonomii. Dăru moartea lor ei se înlocuiau săș prin drep-
tăși moștenirii săș prin alegerea Boerilor; aștia mai
totă-dăru votaș pentru fiii mi radele mortăși. Domnș, iar
șne-orii pentru șnelș dintr'înșii. Așeăș datinș s'a șmatăș
păru la înkinarea gherei către Poarta otomanș, kș toate kș
adesea-orii neînșelegându-se Boerii asșura persoanei Domnș-
lșii, fiemte-kare partidș își alegă ne Domnșlș șșș. Poar-
ta otomanș în așă kazș întărea ne șnelș din aleșii kare
îi venea mai bine la sokotealș; rândușiala așeăș s'a pșzităș
păru la așlș 1730, la șeă întșiș Domnie a lșii Konstan-
tin Vodș Mavrokordatș.

Gșvernarea Domnilorș se fășea totș-d'ășna prin kon-
șultarea adșnșreii boerilorș făr de kare nișii o desnoșigieșne
generalș mi înșemnatș nu se întrodușeă: Ordinele se dă
dăru șotșrșirea mitropolșlșii mi a șfatslșii boerilorș șelorș
marș, prinșiiș karele se nreskrieă în toate fermanile înșș-
rștemșii atștș pentru domnie noș, săș pentru înșire de Do-

mnie ¹⁾ mi kare punea îndatorire Domnului de a lăra în armonie cu boerul ²⁾. Rangurile se da de către Domnul după alegerea boerilor celor mai mari la cei mai nobili mi mai demni pentru serviciile către nație mi virtuțile personale; dar după domnia lui Konstantin Vodă Mavrokordată în anul 1739, instituirea boerismului s'a prefăcută cu totul din ceea ce era.

1). Dintr'înșuși domnia se da pe viață, dar mai târziu țării aș statornicită ca să se dea numai pe trei ani, după care să se schimbă să se înlocuie. Mai târziu s'a răsărit la cale ca Domnului să i se dea în fie care an întregire printr'ună fermă înmărmătescă pe se numea Măxarelă. Din această nestatornicie a posibilității Domnilor gura aș sferită forte multă; forma din răsărit a guvernului din timpul în timpul a lăsată felișite prefăcuti; cea după răsărit este reforma lui Konstantin Vodă Mavrokordată care a schimbată faga țării orșezilor de mai înainte. Multe din orșezile noi s'aș prefăcută în meșteșuguri de a face bani, mi argintul s'aș felișă mijlocul mi cunoștea pentru ori ce lăra. Această amezare notrindă să mi înșinuile stăruitorilor, aș răsărit'o neapărată mi armămi lui Konstantin Vodă Mavrokordată; mi de atșuși toate domniile mi păsă atșuși nu s'aș sokoșă de către nime organe de suveranitate.

2). Boerul se numia [Vezi Kan. IV. din Tomsul I. ală acestei onere] togi avei care aș fostă mi sșuși în dregătorii; districtele această este totă atșă de vece ca mi aceea a Domnilor; iar orșezile care s'a amezată pentru ierarhia lor s'a înșenuși de la domnia lui Radu Vodă cel Mare în anul 1482. Atșuși după konsiliul Patriarșului de la Konstantinople Nifon, s'a organizată această instituire după modelul statului imerșului Bizantin din Konstantinople, nu kșuși se vede după nșmirile ce aș șnele boerul, nșkșm Logofetă, Surtar, Komisă mi altele. Rangurile de Sărdară mi Agă s'aș introdusă mai târziu de domnia lui Radu Vodă mi sșuși înmărmăstate de la Tșuși. Așemenea mi rangul de Xatmană s'a lăsată de la Poloni.

Votul boerilor din vremea av ea mare nștere la alegerea Domnilor; Pôrta otomană nșimea mi întrea totă-d'asna pe acela ce se alegea cu votul în șnămitate. Celă după răsărit cșmșuși a fostă alegerea lui Konstantin Vodă Mavrokordată din 1730; după această Pôrta mi-a lăsată drentul de a răsărit domni fără întrebarea boerilor, mi în fermă să care se dă fie kșuși neș domni kșuși de la loksitorii sșuși rekșuși mi să i se șșuși șșuși înșinuile înmărmătemților ordine nșkșuși mi Domnului ca să dea protekșuși boerul

trebsingele monastirenti ear restsls nrin mtirea Domnsl
se da in falsrite faveri de bine, dnr glssirea testamentu-
lor Ktitorienti. ¹⁾ Els a desfiingat mi darea nreogilor ²⁾
preskriind ka sz ns se mai faks nreogi neinvzagi, nen-
trs kare a mi infingat skoli sneziale ³⁾.

b). As desfiingat darea kare era ne boeri. ⁴⁾ mi as
faks alegere mi imnzgeals, nmindsi ne sni intii, ne al-
gi al doilea mi ne fii lor neamri ⁵⁾.

ele tots nriimeas milele rndsite nrin xrisove. La ansl 1734 Grigore
Vodz Gika a suorit nregsls vmlor, dnr azea snor monastiri
le-as treate ks totsls milele iar altora le-a adzogats inoinds-le xriso-
vele. Asemenea a amzats mi milele vinzritsl, ks dnr vekile
xrisove se lsa dsoi bani ne vadrlar Konstantin Vodz Mavrokordat
l-as kresnt pns la 4 mi 5 bani. Ast-fels monastirile ce dnr
xrisove avea a nriimi vinzrits, nriimeas nmai ce dsoi bani, iar ce
trei adzogi intra in kmara Domnsl.

Milele ce le avea de la okne le nriimeas nmai monastirile a-
zelea ce avea xrisove inoite. Konstantin Vodz Mavrokordat, vz-
znd ks monastirile din kassa dnrilor kzsers in datorii, nrin re-
forma sa a amzats ka de dnr sz fie sktite, iar milele dnr xrisove
sz ns le mai kanete in ktis nri sz ea nri sz dea. Atsnv egu-
menii fskznd strigare ks li s-as lats venitarile, els a amzats eni-
tronii ingrijitori nentrs kstarea momillor, a viilor, a giganilor mi a
altor averi nreksm mai nainte se va insemna.

- 1). Szele din monastiri s'a zidit de kstre Domni mi s-as inzestrats ks
averi mi ks alte venitari; iar altele s-as zidit de kstre boeri mi s-as
inzestrats asemenea. Dnr testamentele deosebighilor fondatori, snele
sntz amezate ka kinovii ks mai mlii klsgrari, altele ka skitari, al-
lele ka orfano-troii mi altele ka sz mrite fete srave; iar azele in-
kinate la monastirile din geara tazeask mal intis imi inkinseak
trebsingele lor, als doilea imi nteak dnrile mi als treilea din
nrisos das milele ornds site dnr testamentele ktitorilor. Astzi insz
aveste monastiri as inetat de a mli ne sravi mi de a nri rnd-
selele ktitorilor flind ks klsgrari as arstats ks monastirile as
kzst in datorii; kassa insz este lzkomia mi absrile nekontenite
a-le klsgrilor.
- 2). Aveast legisire sne-ori s'a nztis, iar alte-ori s'a desfiingat.
- 3). Astzi skolele nmai eksist, mi nreogi se faks nmai din omeni ne-
invzagi.
- 4). Aveasta a kontribut la retragerea boerilor din mirsile omtrei.
- 5). Avest Domn a deosebit ne strzenogii boerilor de starea intis mi

c). A desființat veniturile ce primeau ca darș boerilor mi kskoanile, rânduind fapte kria leafă, notrivit k venitul de kare s'a linsit; ne lăngă acestea a rânduie mi lefi boerilor ce nă aveaș dregătorii. ¹⁾

d). A rđikat de la kmitană nsterea mi stănăinirea ce avea de neste jđegele din geară, mi în loksiș loră a rânduie isuravniă dintre boerii nobili nentru fie kare jđegă, k lefi din visterie notrivit k demnitatea loră ²⁾.

e). A nsmiș ne strănepoii boerilor mazili ³⁾ orind-

a dora mi a făktă din ei o a treia klasă nsmiș neamări adikă ômeni koboritori din nobili. Avenția nreksmă mi mazili, desmă kare se va vorbi mai nainte, aș rmasă skstigi de Vinșrită mi Dijnșrită, nktindă nsmă Oeritsă.

- 1). Aveastă legisire mi se nare îngeantă mi imitabilă. A s'a konservat năz în zilele lui Konstantin Votș Insilantă, dar de la okșnagisnea de mēse ană a Rșmiloră [1806—1812] a învenit a nă se resnektă; în ktă astăzi nrea nșine nersône. nriimeskă lefi mi skstelniă, ne kndă mai înainte mēte vđsve mi boeri, făr fșkigiană nriimeasă lefi lșnare, skstelniă mi darsă la Namte mi la anăș noș dșnă karaktersiș mi rangsiș loră, nentru ka s'ă mi ikonomiseasă greșșigile kasel.
- 2). Kmitanăi vef mai mară din învekime erăș jđekștori jđegeloră, atștă de dinkoave ktă mi de dinkolo de Oltă. Vef mai mară kmitană eră vef de la Fokmană mi Černegă. Vef de la Fokmană avea mi jsmstăte tsis [stindardă kă o kôdă de kală] karele mi astăzi esistă kă nemele în ordinsă Kanitșniei de Fokmană, sșb nșme de Bșviskă, nșmindă-se mi vef de sșb dșnșsiș bșviskami. Toi Kanitaniă în genere aveasă mare nștere în nartea militară mi administrativă. Dșnă desfiingarea loră s'ăș rânduie ne lăngă isuravniă mai mșigi kmitană mivă kă kte nșgini alșjitori, sșb astoritătea Sșstarișiei vefi mare, nentru naza de xogi, nentru servisiș de kșrieri, nentru adnarea dșriloră mi alte eskșgiani, dșnă ordinile isuravnișiloră.
- 3). Înainte de Reformă toi boerii ce nă erăș în fșkigisne se nșmea mazili. Konstantin Votș Mavrokordată aș făktă o distinkgisne; ne boerii mară kare erăș în fșkigisne i-a nsmiș Veligă, iar ne avei ce erăș făr fșkigisne i-a nsmiș Biv-velă, adikă fomti boeri mară; ne avei ce erăș nsmă koboritori din neamă de boeri kare nă isseasă niă de ksmă în dregștori i-a nsmiș mazili. Atștă avenția ktă mi avei ce se nșmeasă neamări erăș datoră sș lșkreze la provisionarea vef loră trebșnșioase în timnă de resbois.

indă ca să rămie neșăpurați de dijmărită mi vinărită, ~~se-~~
pșindăi nămai la dare de patre ori pe anș.

f). Brasla logofegilor² de visterie, care m²dea³ a⁴ a⁵ a⁶ a⁷ a⁸ a⁹ a¹⁰ a¹¹ a¹² a¹³ a¹⁴ a¹⁵ a¹⁶ a¹⁷ a¹⁸ a¹⁹ a²⁰ a²¹ a²² a²³ a²⁴ a²⁵ a²⁶ a²⁷ a²⁸ a²⁹ a³⁰ a³¹ a³² a³³ a³⁴ a³⁵ a³⁶ a³⁷ a³⁸ a³⁹ a⁴⁰ a⁴¹ a⁴² a⁴³ a⁴⁴ a⁴⁵ a⁴⁶ a⁴⁷ a⁴⁸ a⁴⁹ a⁵⁰ a⁵¹ a⁵² a⁵³ a⁵⁴ a⁵⁵ a⁵⁶ a⁵⁷ a⁵⁸ a⁵⁹ a⁶⁰ a⁶¹ a⁶² a⁶³ a⁶⁴ a⁶⁵ a⁶⁶ a⁶⁷ a⁶⁸ a⁶⁹ a⁷⁰ a⁷¹ a⁷² a⁷³ a⁷⁴ a⁷⁵ a⁷⁶ a⁷⁷ a⁷⁸ a⁷⁹ a⁸⁰ a⁸¹ a⁸² a⁸³ a⁸⁴ a⁸⁵ a⁸⁶ a⁸⁷ a⁸⁸ a⁸⁹ a⁹⁰ a⁹¹ a⁹² a⁹³ a⁹⁴ a⁹⁵ a⁹⁶ a⁹⁷ a⁹⁸ a⁹⁹ a¹⁰⁰ a¹⁰¹ a¹⁰² a¹⁰³ a¹⁰⁴ a¹⁰⁵ a¹⁰⁶ a¹⁰⁷ a¹⁰⁸ a¹⁰⁹ a¹¹⁰ a¹¹¹ a¹¹² a¹¹³ a¹¹⁴ a¹¹⁵ a¹¹⁶ a¹¹⁷ a¹¹⁸ a¹¹⁹ a¹²⁰ a¹²¹ a¹²² a¹²³ a¹²⁴ a¹²⁵ a¹²⁶ a¹²⁷ a¹²⁸ a¹²⁹ a¹³⁰ a¹³¹ a¹³² a¹³³ a¹³⁴ a¹³⁵ a¹³⁶ a¹³⁷ a¹³⁸ a¹³⁹ a¹⁴⁰ a¹⁴¹ a¹⁴² a¹⁴³ a¹⁴⁴ a¹⁴⁵ a¹⁴⁶ a¹⁴⁷ a¹⁴⁸ a¹⁴⁹ a¹⁵⁰ a¹⁵¹ a¹⁵² a¹⁵³ a¹⁵⁴ a¹⁵⁵ a¹⁵⁶ a¹⁵⁷ a¹⁵⁸ a¹⁵⁹ a¹⁶⁰ a¹⁶¹ a¹⁶² a¹⁶³ a¹⁶⁴ a¹⁶⁵ a¹⁶⁶ a¹⁶⁷ a¹⁶⁸ a¹⁶⁹ a¹⁷⁰ a¹⁷¹ a¹⁷² a¹⁷³ a¹⁷⁴ a¹⁷⁵ a¹⁷⁶ a¹⁷⁷ a¹⁷⁸ a¹⁷⁹ a¹⁸⁰ a¹⁸¹ a¹⁸² a¹⁸³ a¹⁸⁴ a¹⁸⁵ a¹⁸⁶ a¹⁸⁷ a¹⁸⁸ a¹⁸⁹ a¹⁹⁰ a¹⁹¹ a¹⁹² a¹⁹³ a¹⁹⁴ a¹⁹⁵ a¹⁹⁶ a¹⁹⁷ a¹⁹⁸ a¹⁹⁹ a²⁰⁰ a²⁰¹ a²⁰² a²⁰³ a²⁰⁴ a²⁰⁵ a²⁰⁶ a²⁰⁷ a²⁰⁸ a²⁰⁹ a²¹⁰ a²¹¹ a²¹² a²¹³ a²¹⁴ a²¹⁵ a²¹⁶ a²¹⁷ a²¹⁸ a²¹⁹ a²²⁰ a²²¹ a²²² a²²³ a²²⁴ a²²⁵ a²²⁶ a²²⁷ a²²⁸ a²²⁹ a²³⁰ a²³¹ a²³² a²³³ a²³⁴ a²³⁵ a²³⁶ a²³⁷ a²³⁸ a²³⁹ a²⁴⁰ a²⁴¹ a²⁴² a²⁴³ a²⁴⁴ a²⁴⁵ a²⁴⁶ a²⁴⁷ a²⁴⁸ a²⁴⁹ a²⁵⁰ a²⁵¹ a²⁵² a²⁵³ a²⁵⁴ a²⁵⁵ a²⁵⁶ a²⁵⁷ a²⁵⁸ a²⁵⁹ a²⁶⁰ a²⁶¹ a²⁶² a²⁶³ a²⁶⁴ a²⁶⁵ a²⁶⁶ a²⁶⁷ a²⁶⁸ a²⁶⁹ a²⁷⁰ a²⁷¹ a²⁷² a²⁷³ a²⁷⁴ a²⁷⁵ a²⁷⁶ a²⁷⁷ a²⁷⁸ a²⁷⁹ a²⁸⁰ a²⁸¹ a²⁸² a²⁸³ a²⁸⁴ a²⁸⁵ a²⁸⁶ a²⁸⁷ a²⁸⁸ a²⁸⁹ a²⁹⁰ a²⁹¹ a²⁹² a²⁹³ a²⁹⁴ a²⁹⁵ a²⁹⁶ a²⁹⁷ a²⁹⁸ a²⁹⁹ a³⁰⁰ a³⁰¹ a³⁰² a³⁰³ a³⁰⁴ a³⁰⁵ a³⁰⁶ a³⁰⁷ a³⁰⁸ a³⁰⁹ a³¹⁰ a³¹¹ a³¹² a³¹³ a³¹⁴ a³¹⁵ a³¹⁶ a³¹⁷ a³¹⁸ a³¹⁹ a³²⁰ a³²¹ a³²² a³²³ a³²⁴ a³²⁵ a³²⁶ a³²⁷ a³²⁸ a³²⁹ a³³⁰ a³³¹ a³³² a³³³ a³³⁴ a³³⁵ a³³⁶ a³³⁷ a³³⁸ a³³⁹ a³⁴⁰ a³⁴¹ a³⁴² a³⁴³ a³⁴⁴ a³⁴⁵ a³⁴⁶ a³⁴⁷ a³⁴⁸ a³⁴⁹ a³⁵⁰ a³⁵¹ a³⁵² a³⁵³ a³⁵⁴ a³⁵⁵ a³⁵⁶ a³⁵⁷ a³⁵⁸ a³⁵⁹ a³⁶⁰ a³⁶¹ a³⁶² a³⁶³ a³⁶⁴ a³⁶⁵ a³⁶⁶ a³⁶⁷ a³⁶⁸ a³⁶⁹ a³⁷⁰ a³⁷¹ a³⁷² a³⁷³ a³⁷⁴ a³⁷⁵ a³⁷⁶ a³⁷⁷ a³⁷⁸ a³⁷⁹ a³⁸⁰ a³⁸¹ a³⁸² a³⁸³ a³⁸⁴ a³⁸⁵ a³⁸⁶ a³⁸⁷ a³⁸⁸ a³⁸⁹ a³⁹⁰ a³⁹¹ a³⁹² a³⁹³ a³⁹⁴ a³⁹⁵ a³⁹⁶ a³⁹⁷ a³⁹⁸ a³⁹⁹ a⁴⁰⁰ a⁴⁰¹ a⁴⁰² a⁴⁰³ a⁴⁰⁴ a⁴⁰⁵ a⁴⁰⁶ a⁴⁰⁷ a⁴⁰⁸ a⁴⁰⁹ a⁴¹⁰ a⁴¹¹ a⁴¹² a⁴¹³ a⁴¹⁴ a⁴¹⁵ a⁴¹⁶ a⁴¹⁷ a⁴¹⁸ a⁴¹⁹

- 1). Logofetele de Divan se faceau d-nu ereditatea familiei, înainte de Reforme ei serveau la Divan ne rânduind fars sa dea dijmizrite mi vinzrite; de atunzi insa s'as sunses mi ei la darea aceasta.

Mazlīļi mi Kamitaniļ s'aš fēkētš breasle noļ, inventate dšurš Reformš.

Kamitani, care a fost demnitar din Kamitani, s'așezat în
 ei alte breșe.

Neguztorii din Baksremii erau breasle veche: aceasta mai ne zice
mă s'a scris pînă la 24 sub un staroste karele o reprezinta.

Kompaniile Kraïovei, adică compania mare mi mikz konsista din negustorii de peste Olăh. Aseste din timraih domniei nempilor s'ăh nsmih kompanii, avandh krisohe domneuiti mi privilegii deosebite de a le velorh-alui negustorii. Asemtia aveah in fio-kare jdengh kste-o kompanie deosebits mi imi armah komertsih lorh.

Negustorii fşgari de peste Dunre în gaura Româneasc, sânt o altă breaslă în felul komaniei, mi se numesk Arnauş-Kefşlii, sa's lokşitori de Albania.

Bramoveni, adikz loksitorii din Bramov, ze aš mrvvlii mi vii in ueara Romšneaskz formeazv o breasls deosebivs kš mrvveligari, figz-randš inire ei mi algi Bramoveni mai mivi, kare dšnz timnš s'aš amezatš kš totaš in ueara Romšneaskz.

Rantami, sânt breasle veki, kare difera de grani nentz auea
kz nltesk darea d'a drentsl la Visterie.

Alemii, sântă o breaslă mai noă făcăt sãb domnia lui Grigore Vodă Gika, kare însă astăzi s'aș asimilată kă klasa Rântamiloră.

Kaloenii, sântă dor sate lăcrate de Bălgari, veniți de peste Dunăre în jăderul lăcomiilor, mi sursam la dare deosebită.

Armenii, sunt alți breasli sub un staroste veți reîntregi.

Evreiï, asemenea.

Toți auzentia se năseau Breasle mi aveaș privilegiiși deosebite: Șnił din ei imi nredaș darea la Visterie, iar algiu, nreksmș Kompanimtił, Armenił mi Țvreił, la kșmara domneaskș. În cele din șmș ș-nindș-se Visteria kș kșmara, tôte breaslele auzestea imi nșteaskș darea la Visterie, mi nșmał starosti lorș se nșmeskș de kștre Kșmșramișelș celș mare.

g). Elă a redsăș nămărs Slăjitoriloră, Săzătareiloră, Armăniloră, Anroziloră mi ală Izoglaniloră (găarzi de kornă ai Domnitoră) dîndă la dare ne togî avei ve s'aș desflingătă ¹⁾. Asemenea a înmărginată mi slăjitorii de la kănităniile de afară.

- 1). Ței mai alei ostamî din vekime eraș dorobanșii. Fii ai acestora întinindă totă d'asna de la năringii loră virttea răboinikă, eraș amă zikăndă Eniverii săș Păretorieanii găardienii ai geroi Romănemții. Țea mai mare parte era infanterie mi artilerie. Dar fiindă kă adesea-ori ei se revoltăș, zăideaș boeri, nredăș monastiri mi fzevăș miî de eșveșri în geară, Konstantină Vodă Kărnă Basarabă, a învențăș a înmărgina nămărsiș loră: elă îi năseșe sșb komanda Agi, iar tănăriile le-aș nășă sșb Armamăiș ȵelă mare. Mărbănă Vodă Kantakuzino în anulă 1688 mai kă totăiș a desfăktăș omțirea aveasta mi năgini kăgi mai rănăseșe dintre ei s'aș înmărgităș năntre alte ȵete de ostamî, nrekămăș Talnii mi Kazavii kare s'aș nășă sșb komanda Agii.

Din învekime era inkă zăș felă de ostamî kare se nămea Romii de geară, sșb komanda Păarnikăiș ȵelă mare; dar de la domnia lăi Konstantină Vodă Brănkoveană s'aș desflingătă.

Omțirea komărsă de streinii se nămea Seimenii [kavăntăș tărăeskă] era sșb komanda lăi Bămă-Bălebamăș, karele era sșnășă Săzătareii ȵelă mare.

Lefegii, era sșb komanda zăș kanitănăș deosebittă; iar Lefegii Săzătareii, eraș sșb ȵeasmișă Săzătareii.

Săzătareii mi Skătelnișii, eraș kavaleria Băksremțiloră, sșb kanitani deosebittă, sșnășă Săzătareii ȵelă mare; dar mi aveamă s'aș desflingătă togii.

Vănzătorii, eraș sșb kanitanii loră, sșnășă Agii.

Kazavii, eraș sșb Pălkovnikăiș mi se nămeăș nedestramii; aveamă eraș totă sșb Agă karele aveă mi kăzăręii dintre dănmii.

Lăikanii mi Kăkăramii, kare eraș togii kăzăręi, se așă sșb Păstelnikăiș ȵelă mare.

Pămkamii, kare năzeăș nămkăria, mi Tănarii, eraș sșb Armamăiș ȵelă mare.

Anrozii săș înmulțitări datorțiloră mi zămierii Divănsiș, eraș sșb Văstafăiș mi ȵeasmișă de Anrozii, sșnășă Păstelnikăiș ȵelă mare.

Izoglanii, nămigi în limba geroi Konii de kăză, eraș găardienii năsonalii ai Domnăiș; aveamă nărtăș mi Stindardsiș Domăeskă, ne kare era marka geroi kă Sfingii Konstantină mi Elena ne o parte, mi ne de alta Văltăreii kă Krăvea în văokă: aveamă nărtăș mi săligă kă flămăre miș în doăș kălori; nărtăș loră era nălonessă; ei nărtăș mi kăkăre [tolbe] kă zăgăgi ne lăngă săligile în kare eraș flămăriile.

h). Pe Suptăreii, Visterei, Romii, Păcurnicii, Postelnici, Vizitei, Kominei, Păcurnici, mi alții săbaltarni ai

Tote omțiile acestea erau neretribuite. Săb Mircea Vodă celălalt bătrân înșă fie-kare urimea câte doi bani romii ne zi mi norgisne de karne mi mlaia de meis, la Panti o manta de postavă lemească mi o kivăz ne kană, iar cea-l-altă îmbrăcăminte m'o făcea fie-kare de la sine. Săb Mateis Vodă Basarabă lea loră s'a zkată pănă la ontă banii ne zi. Avei ce aș mai remasă dăru reforma lăi Konstantină Vodă Mavrokordată urimeas pănă la ună timnă câte trei lei ne lăz lea-fă, norgisnele de pănă mi de karne, mi postavă; dar mai țărziă tôte acestea s'aș radikă, în kăș astăzi nă nămai kă nă li se dă ni-mika dar înkă li se ea kăte ce-va nentă kă să fie liberă mi nășnă-răgi de dări.

Omtirea reglăză desne kare s'a vorbită mai săsă, kompănea ună kornă năte 30 mi omeni mi anăme:

10,000. Dorobanți nedestri, săb Kănităniș de Dorobanți.

2000. Talni } nedestri săb Agă.

2000. Kazai }

2000. Seimeni săb Bani-Balsbama Suptăriei.

5000. Romii săb Păcurnici celălalt mare.

1000. Lefegii săb kănităniș de Lefegii ală Suptăriei.

500. idem săb Ceasniș Visteriei.

500. Sărgi }

500. Skătelniș } săb Kănităni Suptăriei, kăkri.

500. Văntori nedestri }

500. idem kăkri. } săb Agă.

2000. Kazai nedestri mi kăkri kă ună Polkovnikă săb Agă.

1000. Linkani. }

1000. Kăkrami. } kăkri săb Postelnikă celălalt mare.

5000. Pămkamii }

5000. Tănari } săb Armăniș celălalt mare.

500. Anrozikă un Vătafă mi un Ceasniș, săb Postelnikă celălalt mare.

500. Konii de kăș săb ună deosebită Vătafă.

30,500.

Aveasă omtire ună-ori se înșăgea, alte-ori se înșăgina, dăru voinga Domniloră, dăru înșăjări, mi dăru năsterea geref. Afară deaveasă, erau mi alte mai miș kornări ostămemti, săsăse nămai la Boeri kă ranguri kă gărzi ai loră, kare lăș armele în timnă de resbois.

Mai era o omtire de 18,000 omeni săb 18 Kănităni ce lăkăasă năin jădege, kare nă urimeas lea-fă, vi erau skătiți de dări nentă kă să lă armele în timnă de resbois. Avestia se nămeas Kazai Martalogi mi Kazai Katarogi, kare adese ori s'a înșătră în resboale kă enemii geref. Nikolae Vodă Mavrokordată la așă 1716 a desfiin-

dragătoriloră kă avelamă năme, de kare eraș foarte mslgi nrin sate, ia nșș la dare ¹⁾.

i). Pe ȝrانی kari era robj ²⁾ ai boeriloră mi ai monăstiriloră ia sșșșș ne togi la dare generală, dindă în loksl loră drentă desnăgsbire kite nă nămră de skstelnivj ³⁾.

dată cea mai mare parte din omțirea aueasta [kare nănz atăncea rēmăsece mai jēmătate;] iar fışlș seș Konstantinș Mavrokordată a desfiingat o mai kă totlș, lășndă nămai năginj ăneni, mi avela nearmaji. nentă servivșile administrative, nreksmă se va sșșne mai înainte.

- 1). Boerij de starea intăsl mi a doăa aveas o mslgime de servitorj, kari nșrtas nămele dănz rangslș loră: Avei kare se aflas sșb Sșrtarslș se nămeas sșrtarej; vei ce era sșb Vistierslș visternicj, vei de sșb Postelnikș nostelnivei, mi nrin ărmare năznivei, komisei, mărtarej, nitarej [saș vizitij] mi altele. Eraș sate întregi de auemtia, kare în timnă de naye eraș nesșpnăraji de ori ce dări, iar în timnă de resbois lăș armele. Nikolae Mavrokordată mi kă fışlș seș Konstantinș i-aș desfiingat kă totlș, lășndă nămai kăji-va Sșrtarslș mi Agi nentă servivslș din Bkskremiti.
- 2). Din învekimie snij din ȝrانی aveas pronrietzgile loră, se nămeas Megiamj mi Momneni, liberj de atărnarea boeriloră. Alji earș liberj tăr sș albă momie, mi se nămeas Klăkamj, nășndă ne momiile boeriloră mi ale mănăstiriloră; iar vei mai mslgi eraș sklavi mi se nămeas vevinj, [în starea ilogiloră din Lavedemonia.] Avei liberj mi momneni nătea dăpile cele mai grele; iar sklavi saș vevinj năteaș o dare mai mikă fiindă sșb anărarea stănzniloră loră, kare aveas nătere absolă de ai vinde imuresnă kă satele saș în familij desnărgindă ne năringj de konij mi ne konij dintre sine. Konstantinș Vodă Mavrokordată în domnia sa cea din tăis aș usș la biră mi ne vevinj de o notrivă kă momneni, kă klăkamij mi kă slăjitorij vei desfiingase; iar în a doăa domnie kăndă a făkstă Reforma i-a liberată ne togi kă voie mi făr de voia boeriloră lășndă în loksl loră kă desnăgsbire kite kăji-va skstelnivj, în analogia robiloră ce li aș lătă. De atănce ȝrانی aș remasă nămai în doșă klase, Momneni mi Klăkamj; momneni mezndă ne nămăntslș loră de pronrietate făr sș de sșșșș la servivslș nimslș, iar klăkamij, mezndă ne momiile boeriloră a mănăstiriloră, dăndă dijă din tôte semăntășile mi altele mi lăkăndă 12 zile de klăkă la arășră, la severe, nășmilă, nreksmă se va sșșne înainte mai ure largă.
- 3). Skstelnivij nă eraș mikă domneaskă, vi desnăgsbire ce s'a făkstă nrin Remormă, celoră ce aveas robj. Aueștia eraș făr dare kătre Stată mi mănăas saș năteaș stănzniloră loră kăte-avea dănz tokmeals.

j). A desfiingatš dšrile ʒe eraš sšb nšme de vŕkz-ritš, pogonŕritš, neʒegile, nlokŕnslš mi altele.

k). A amezatš ka fie kare ȳŕanš sš dea kŕte 10 lei ne anš în patrŕ termene, adikz kŕte doi lei mi 60 banŕ la fie kare sfertš, (tribsnie) mi din zeʒe oamenŕ şnlš sš dea kŕte ʒinʒi lei ne anš. Atsnʒe fŕkŕndš katagrafie a ȳŕsitš 147 miŕ bŕr-baȳŕi kare s'aš amezatš la darea generalz, afarz de Bresle.

l). A şnoritš venitsrile teşasŕslsi Domneskš, adzogindš la nlata oeritslŕi kŕte 16 banŕ, la vinŕritš kŕte mase banŕ de vadŕz, la dijmŕritš kŕte 13 banŕ de ştnŕi mi de norkš; vŕ-mile le'a lŕsatš dşpŕ amezarea lŕi Grigore Vodz Gika; pre-ȳslš şŕeŕi de la Okne l'a mŕritš kš firmanš imnŕŕteskš, vŕnzŕndşse kŕte 180 banŕ şsta de oka, mi astš felš a şta-tornŕit vonitslš ȳŕeŕi dşpŕ vekislš obiʒei.

Ka Domnš astonomš mi independentš de Kanş-ke-xaealile sale, elš a şnitš venitlš kŕmŕriŕi (kaseta sa priva-tŕ) kš venitlš Visteriŕi, fŕkŕndš o singŕŕ kasz din kare se nlŕtea tribştlš kŕtre imnŕŕȳȳie, keltşelile kš magnatŕi Por-ȳŕi, darsrile ʒe se trimitea la Pamŕ, keltşelile kadiilorş dş-nŕ margine, lefile, milele mi alte keltşeli, iar restslš ŕmŕf-nea în folosslš seš.

Kš kŕnslš aʒesta, ȳeara intrase de o kam datz în bşnz orşndşealz, mi din zi în zi fŕʒea nrogrese de şnorire, kŕʒi venea loksitorŕi de neste, Dşnzŕe din Transilvania mi din Œn-garia, de imşlȳea nşmŕŕslš imnopolŕŕei.

Asemenea şktelnŕiŕi s'aš datš mi mşnzatŕilorş-mi kokŕnelorş vşdzve mi şilorş de boeri, kari nş eraš în fşnkȳisni. Domnŕi ʒe aš şmatš dşpŕ Mavrokordatš aš respektatš orşndşeala şktelnŕiŕilorş dar din timnš în timnš s'aš imşşȳinatš din nşmŕŕslš nŕeskriş de Reformz; kš tŕte aʒesta mi nşnz astŕzi ei eksistz; şnlŕi nlŕteskš o şmş de banŕ la ştnşŕniŕi lorş în doşz termene a le anslŕi; alȳi faktş diverse şervŕisŕi dşpŕ kşmş se învoeskš, nŕekşmş aʒei ʒe adşkš şnlş ŕre-kare nşmŕŕş de karz de lemne se nşmeskš Dşŕvari, aʒei ʒe adşkš o şatz de raʒŕ ne şntşmşnz Rzkarŕi, mi nŕin şmare Pşskarŕi, Ştnşari, Vŕkarŕi, Morari, Pogonari, Vierŕi mi altele. Mşlȳi din aʒestia şntš nŕolşȳŕiŕi, neste nşmŕŕslš şktelnŕiŕilorş, nlŕtindš la ştnşŕniŕi lorş kŕte o dare anşalz la Sfşntz George mi la Sf. Dumitŕz fŕŕz sš şerveaskz, saš şervindš fŕŕz sš nlŕteaskz.

*

Mihail-Vodă Rakovici, vâzând fericiirea achemii pere, adăogi darea împărăției mi nemkemeșile către oamenii înfluenți din Konstantinopol, mi kapet Domnia. Atunci vindând în țeara Românească, a adăogit dările în kîț pîra-nii aș învenitș a fgi iarăm peste xotarș saș a se amesteka într'o konfizișne generală.

Acesta a skosș în țeară earăm Văkrișlă, adik darea pe vitele mari. Dar nemșlșmirea pere așngând la Poartă, mi rîndindșse earăm Konstatinș Vodă Mavrokordatș, acesta aș verkatș toate kîșrile ka ș îndrente lșkrile, dar 'i-a statș kș nemșingș; kșv lșksitorii șzîmîntaș de mșlșimea dărilor șgisers în toate pîrgile, în kîț dșnz katagrafia șe s'a fșkștș în anșlș 1745 nșmșrșlș lorș abia s'a șsitș la 70 mi. Atunci a fostș șilitș mi elș ș șmeze sistemșlș lș Mihail Vodă Rakovici.

CAPITULU III.

Căderea.

Dșnz nșmita Reformă, kșnd Domnii aș învetatș de a se mai face dșnz alegere mi s'a desfîngatș vekii ostamii mi boerș ai pereș kari anșraș patria kș zelș de rele mi ștrîmbășlș, țeara Românească a kșzștș în mare tikșlomie mi nevoe, kșv niș din afară nș avea vre o protekșizne saș ajștorș, niș din nșșntș vre-o nștere saș anșrare.

Poarta Otomană lșsase în adevărș Domnilorș oare kare nșvilegîșrî; nș se amestekă fșgișș mi direktș în administrășznea interioarș; kș așeastă politikă ea nș voea niș pe Românii șv' atingș, niș ne vșvini lorș șv' nemșlșșmeas-kș; v kș kșvntșlș de drentate mi kș nșmele de protek-toare a ponorșlș, imi fșșea toate voile nșin deasa skimbare a Domnilorș. Așeastă mai kș șeamă a provenitș din kasza lș Konstatinș Vodă Mavrokordatș, karele kș toate kș amșzase oare kare bșne oșndșelî în Domnia șa șea din tșlș, a fșkștș înș mai mșltș rșș pereș de kșțș togî vș

Domnș dările se înproștăș mi se adăogeaș dăpă gâștăș mi voința Domnșlă.

E de mirare kă niș șnș Domnș n'a voitș sș îngălea-
gă rezultătoile aștăș nenoroițș obiceiș pentră ka sș țețe
alș desființa. Dăkă dările s'arș fi amțzatăș ne prodăktele
mămăntșlă iar nș ne kanete, vederatș e kă la greștășgile
gerei arș fi lăatș parte mi bogatșlș împăreșnă kă ștrăkșlș;
mi atșnče înșșmî Otomanî kare șnekșlș kă prodăktele gerei
arș fi kontribșitș la greștatea dărilorș kare se țereăț.

Toatș lșmea aștă-zî utie kă darea indirektș ne pro-
dăktele mămăntșlă, kândș nș trețe mășșrile drentșlă, în-
țăremte aktivitatea, îmșlgemte prodăktele, kontribșe la șpori-
rea poporșlă mi la îmșlgirea vitelorș, știmșlează meșeriile
mi komerșialș, mi în totș kîșl dă mimkare șniritșlă ome-
neșkș; din kontra darea ne kanș, anlikatș din șniritș des-
notikș, ștrățemte kă totșlș ne lăksitorî, paralizază agri-
kultșra, lăngșemte mi îmmedikt meșeriile, tîmșemte șniritșlș
mi adăče toatș mșlgimea relelorș, kare fakș viktime kiar
ne gșvernele țele măi konmîințoase.

CAPITULU IV.

Despre Tribut.

Tributșlș kătre Înalta Poartă pănă la 1769 se da în
kîșlș șmătorș:

500 lei saș 3000 banî Romîi (Monedă kare șmbla kîte
6 la leș) s'a datș în timnșlș lăi Mircea Vodă uezș bătrîș
karele înkinase țeara la Otomanî în așlș 1393.

40,000 lei saș zece miî de galbenî (kîte 4 lei galbenș)
datș de Laiotș Vodă în așlș 1460 kîndș de a doșă
oară s'a înkinatș țeara.

125,000 lei s'a adăogitș de Matei Vodă Basarabș,
kândș s'a îmșkăatș kă Tăruî în așlș 1640.

50,000 a măi adăogăi Kostantinș Vodă Brînkoveanș
la 1701.

100,000 lei a mai adrogat Konstantin Vodă Mavrokordat kând a lăsat cele cinci județe de peste Olt de la Nemțu la anul 1739.

500,000 lei a mai adrogat tot de acest Domn srb năme de Geaige, adică dar împăratului în anul 1761.

125,000 lei tot de acesta srb năme de Geaige Vizirului.

2000 lei a mai adrogat Ștefan Vodă Rakovici în anul 1764 pentru niște insule pe care să dea în dregănie Silistrei pe Dunăre.

32,500 s'a mai adrogat tot de acest Domn srb năme de Hokon, să dar de Baeram.

25,000 lei a mai adrogat Skarlat Vodă Gika kând a lăsat srb stăruirea sa Oda Vizirului. (Vezi biografia acestui Domn la Tomul II).

Astfel tributul țerei de la suma de 500 lei ajunsese până la 1,000,000. Până la a treia domnie a lui Mihail Vodă Său. Acesta făcând în Transilvania două evenimente cunoscut de atunci, boerii emigrați împresurau Mitropolitul Dositei mi că episcopul să făcând Armagază către Poarta Otomană, trăgându-se de miseria țerei mi arătând neștiința de a mai răsufla o sumă atât de esorbitantă. Atunci Sultanel Selim de la Xati-Xamaisn (în anul 1803) prin care totuși ca țara Românească, să dea pe anul numai 619 nouă tribut, 180 nouă *edige* mi 80 nouă *rikia* ¹⁾, mi pe lângă aceasta întări privilegiile mi scăduțeau țerei căsurinse în firmele de mai înainte, care se vor afla la locul lor.

1). În total 897 nouă, să 439,600 lei, scutită către 500 lei nouă.

CAPITULU V.

ADUNAREA VECHILORU HATIHUMAIUNURI.

Hati-humaiunulū luī Sultanū Baīazetū I Ilderimū din anulū 1393 dūpe Christū.

Memleketsl̄š (geara) Rom̄nesk̄š karele ak̄ma s'a s̄-
n̄s̄š neīnvins̄š n̄stereī n̄stre, 'l̄š amez̄m̄š prin īalta n̄str̄
milostivire ka s̄ se ḡverneze d̄n̄z legile sale n̄onriī, mi
Eflak-Voevodasi (Dom̄nsl̄š) s̄ aīb̄z deul̄n̄z n̄stere ka s̄ fa-
k̄z r̄sboīs vecinilor̄ seī, sās s̄ īnkee n̄ave k̄nd̄š va voi;
mi prin s̄mare s̄ aīb̄z drent̄š de viaḡz mi de m̄orte as-
n̄ra s̄n̄smilor̄ seī.

Krem̄tinī kari, d̄n̄z ȳe ar priimi legea l̄sī Moamet̄š,
ar treȳe iarḡmī din ḡin̄tsrile n̄stre īn geara Rom̄neask̄z
mi ar īmb̄rȳima iarḡmī k̄ristianism̄sl̄š, n̄ vor n̄stea fi s̄-
m̄ȳiȳī sās s̄n̄m̄ȳaȳī.

K̄ȳī din Rom̄nī ar treȳe īn vre-o parte din ḡin̄tsri-
le n̄stre n̄ent̄s treb̄singī partik̄slare, vor fi n̄es̄n̄ȳaȳī de
k̄araḡīs (kanitagisne) mi ne ȳerȳetaȳī n̄ent̄s nort̄sl̄š lor̄š.

Dom̄nīī krem̄tinī se vor alege de k̄tre Mitronolit̄sl̄š
mi de k̄tre boerī.

Dar n̄ent̄s īalta n̄str̄ milostivire, mi n̄ent̄s k̄z am̄š
īnskris̄š ne aȳeast̄ raīa (s̄n̄s̄s̄š) īn katalogsl̄š ȳelor̄š-l-alȳī
s̄n̄smī aī n̄ontriī, el̄š va fi dator̄s a da la īm̄ȳ̄r̄tesk̄sl̄š
n̄str̄ Miri (tesas̄r̄) īn fie-kare an̄š k̄te 3000 banī d'al
gereī, sās 500 lei de argint̄š īn moneda n̄str̄.

S'a dat̄š aȳeast̄ īn Nikonole la 805 īn l̄sna Rabīsl-
ȳel, mi s'a īnskris̄š īn K̄ist̄ksrile (kondiqele) n̄stre¹.

1.) Įntr'o īnsemnare veke a s̄n̄sī boer̄š Serdar̄š Konstantin̄š Kigoreanz
am̄š ḡs̄it̄š n̄reskris̄š d̄n̄z s̄n̄š x̄risov̄š vek̄is, titl̄s l̄sī Mirȳea Vod̄z
ȳel̄š b̄ȳ̄r̄n̄š karele ȳel̄š īnt̄is a īnk̄nat̄š geara Rom̄neask̄z Tur̄l-

ESTRASŪ DURĒ

Hati-humaiunulū lui Sultanū Meemetū II din anulū 1460 după Christū.

Avēstā aktē, pe lāngz ȳele konrinse īn ȳelē ȳitatē mai
sssē adaoge mi srmātōrele :

Otomanī sē nē se amesteye niȳī de kēmē īntrē ale
ȳereī, niȳī sē aībz prōprietāȳī niȳī sē se nōrte prin ȳearē.
Nēmai pentrē priimirea tribetslāī sē se trimīgē sūō omē īm-
pērteskē, mi prin mtirea Domnslāī, sē treakē Dēnērea mi
sē vie nīnē la Tērgovīnte kē omē Domneskē, de snde pri-
mindē tribetslāī, sē se īntōrkē īargmī kē ōmenī Domnslāī
pēnē la Gīsgīē, snde nēmērēndē de aīē doilea banī, kare
trebē sē fie zeye mī galbenī Sultaniī kē peȳetiea nōstrē,
sē priimeaskē akolo ilamē (dovadē) de la kadiē, mi tre-
kēndē la Rssȳīskē sē dea īargmī ilamē, pentrē ka sē rē-
mē ȳeara nēsnpēratē dākā s'arē īntēmula sē se nīarēzē ba-
nīl pe drēmē¹.

Dakā vre sūō tsrkē arē aveā jsdekatz kē vre-sūō ro-
mēnē, proȳesslāī sē se kaste la Divanslāī Domnslāī, mi xo-
tērtērea jsdekātȳī sē se īntēreaskē dēnē legile ȳereī.

Negsȳtōriī Otomanī, kēndē vorē voi a venī kē marē,
nē vorē nstēa fērz de a da de mtire Domnslāī din ȳe lokē
se aīē; mi fērz zȳbavē sē kēmpere mi sē vēnzē lē-
krēri nemiukētōre dēnē kare īndatz se easē din ȳearē.

lorē mi aē fskētē traktatslāī de mai sssē kē Sultanslāī Balazetē Il-
derimē. Titls lēī Mirēea Vodē era astē-felē :

„Drentē kredīnȳosslāī īntrē Xristosē Dēmnezeē, nīetosslāī mī īsbītōrlāī
„de Dēmnezeē Mirēea ȳelē mare, Domnē kē mīlā lēī Dēmnezeē mi
„sīngērlē Stēnēnītōrlē a totē mēmēntslāī Ūngro-Vlaxīē, mī de dīnkolo
„de Mēnglī Karnagī, pēnē īn mēmēntslāī Tērtreskē [Basarabia], Xē-
„dogē [ȳe] Almanslāī mi Fērgzamslāī, Domnē aīē Banatslāī des-
„sure Anssē, Stēnēnītōrlē īmbelōrlē lētrī ale Dēnērlē pēnē īn Mareā
„Neagrē, mi Domnē ȳetȳgīl Drēstīōrlslāī mi aīē tētlōrlē ȳerīlōrlē mī
„Oramelōrlē, pēnē īn xotarele Andrianopolē. Anslē de la fēȳerea lē-
„mēl 6901.“

- 1). Avēstā modē de trīmītere a tribetslāī s'a srmātē pēnē la Mherbanē
Vodē Kantakzīno.

gearz s'z se kaste mi s'z se termineze k'z konsiliis'z boerilor'z¹.

Firmanulŭ lui Sultanŭ Meemetŭ IV. despre boeri. (Anulă 1663.)

Alesse dintre domniŭ semingiei l'ŭ Mesia, ast'zŭ domnule al'z ghereŭ Rom'neutŭ Grigorie Vod'z, s'f'rmit'srile tale fie k'z bine! iar voi lasda uelor'z mai mari din semingia l'ŭ Mesia, boeri ai ghereŭ, m'aritz fie s'ns'nerea v'ost'r'z! k'nd's va ajunge auest's l'minat's ordin's, k'nosk'at's s'z v'z fie, k'z fi-

1). Aicea kreuz de k'viling'z a n'sne s'eb okiŭ cititorilor'z mi traktat's'z Moldoveŭ i'nfelat's'z i'ntre Bogdan's Vod'z mi Saltans'z Selim's i'n anis'z 1513, ne kare astors'z se vede k'z n'z l'a nosedat's, dar kare este konstatat's de tog'i kronikarii Moldoveni mi de tog'i istoriis'z str'ziniŭ.

Art. 1. „Saltans'z k'sn'omte k'z Moldavia de b'uz v'ol's, f'arz a fi silit's, f'az'd's'emte ask'sitare i'm'ar'zgieŭ T'ar'ceutŭ.

Art. 2. Nagica Moldoveanz r'm'z'ne, ka mi mai nainte, b'k'z-r'nd's-se de libert'zgieŭ sale, f'arz ka s'z fie i'n vre un's kin's as'n'rit's, mi f'arz ka P'orta s'z alb'z u'eva voln'is'ie a se atinge de azelea. Le-gile, dafinile, drentsrile mi nrivilegieŭ Ghereŭ r'm'z'n's nent'r tot's-dea-za nev'z'timate.

Art. 3. Domniŭ vor g'verna geara ka mi mai nainte neat'zrnat's f'arz ka P'orta s'z se amest'ie k'm-va ni'v' mijlovit's ni'v' nemijlovit's.

Art. 4. Tot's asemenea n'z s'e va amesteka P'orta i'n ni'v' o da-rav'z din i'nt'r sa's din af'ar'z; u'i des'nre auestea va xot'z'ŭ Domn's'z k'z Senat's'z se's, f'arz ka P'orta, d'and's-i-se nrilej's, s'z se i'nk'zmete a se amesteka i'n ele ni'v' mijlovit's ni'v' nemijlovit's.

Art. 5. Moldavia i'ul va n'z'stra granigile sale neatinse mi i'n tot's i'ntregimea lor's.

Art. 6. Religia t'ar'ceask'z e onrit's i'n tot's Moldavia.

Art. 7. Ni'v' un's t'zrk's n'z este i'ertat's a avea i'n Moldavia de pronrietat'e n'm'z'nt's, kas' sa's nr'zval'he, ni'v' s'z netreak'z i'n gearz neste sorok's'z xotorit's de Domn's.

Art. 8. Negog's'z Moldaviei va fi liber's nent'r tot'e nagiile; to-t'sui i'n k'm'uz'r'at'orea nrod'sktelor's ghereŭ, neg'z'z'tor'ii t'ar'v' vor's avea i'nt'zietate as'n'ra ak'ora de ver's kare n'agie vor fi. K'z tot'e astea ei i'ul vor's i'ave la Galag'i, Ismail's mi Kil'ia k'z b'uz tokmeal's, i'nvoingele lor's, f'arz s'z k'st'ze a i'nt'a mai denarte i'n gearz de k'z't'e n'mai k'z i'nadinsa i'nvoin'z a Domn's'z.

indă kă țeara Românească este munténirea strălucitei mele îmbrăcării mi grănaris înaltei mele capitale, kă kăviingă este să o întîmpinăm, să o prăzim mi să o apărăm de făkătorii de rele, ce s'ară întinde asupra nopozisiî seă, karele dăpă înalta noastră bun-voingă dorimă să samene mi să sechere în pace mi în fericiire. Kăci în vremile trecutē

Art. 9. Titlă de neatărnăt se va prăstra nentră Moldavia mi se va întrebșingă în tôte skrierile îndrentate din partea Porții către Domnă.

Art. 10. Tăruilă trimiui de Pórtă kă skrisori către Domnă nă voră fi fertagi a treue neste Dănzre. Ei voră rămănea ne celă de dinkolo mală ală risli, mi voră trimite de akolo stafetele loră către [administratori] prăkylabliș din Galați kare le va invita la Domnă, mi va nreda anoi mi respunsurile la auele stafete la alergătorii trimiui de Pórtă.

Art. 11. Domniă nagiei Moldovene se voră alege de către Obmteaska Adănzare, mi se voră rekenónte de către Pórtă, fără kă să se amestice čeva în alegere, saș să făkă vre-o imnotivire, ori vre-o grestate, ori miedikă la ačea.

Art. 12. Țeara va fi apărătă de Tărcia în ori ce întămulare, îndată ce nagia Moldoveană va čere ajtoris mi reazimă.

Art. 13. Pentră tôte aueste folóse țeara nă este îndatorată către Pórtă de kătă kă ună dară [nemkemă] ansală de natră mi galbeni.

Pe lăngă avesta, reprodăčemă mi srmătorisă tratată de negoșă înkeiată la anisă 1588 între Petră Vodă mi Elisabeta Regina Angliei.

„Petră, kă mila lăi Dămnezeă Domnă ală țerei Romănemă mi ală Moldaviei, făgemă kənoskătă nrin avesta la togi mila fie-kare kəroră se kəvine saș se va kəveni să mtiē, kă amă înkeiată kă marele domnă Gslielmă Xarebornă, legată ală nrea strălucitei mi nrea nsternicei Dómne, Dómna Elisabeta, kă mila lăi Dămnezeă, kralăsa Englieterei, a Frangiei mi a Irlandei, akreditată la kərtea nrea nsternikisăi împărată ală Tăruiloră, avestă traktată kare srmăză.

De aksmă înainte srmămi mi togi negușătorii înzligimă Sale aș volă să trăiasă mi să kăltorească în țeara noastră, să kămnere, să vānză, să kontrakteze mi kă ună kəvātă să șneltească tôte kate se atingă de negoșă mi de viața nriată, fără nișă o miedikă saș onreală, srmăndă-se kă tôte auestea la drentisă nostră de vāmă de trei la sută. Auestea voimă a fi amezate mi întărite nrin traktată nostră. Sūre mai nsternikă mirtărie a auestora, amă nșă nečetea nostră. Făkătă în tabăra nostră în zioa 27 a lănei lăi Aăgustă, anisă Domnăisă 1588.

Hakluyt Richard.

London, 1589, 3 vol. în folio.

(Traductorială.)

în kontra firemtei mi înaltei nôstre bâne-voingî) geara s'a tsrbkratş de kstezarea, ssmegia mi ekvesrile fsktsrilorş de rele pnş în atsta, în krtş a klzstş mi din onôrea sa, în krtş sate întregi de lksitorî mi-aş lşsatş kasele mi lşndsmî sogiile mi koniî, aş fşgitş ka sş se asksnş. A-
 cheastş întmnlare a ajnsş la aszslş nostrş. Ama darg tş, nsmitsle Domnş, karele ai pzitş kşvenita sşsnere, mi ai mşngreatş ne lksitorîi gerei, îmlinindş mi alte ordine a le mşrireî nôstre kş grăbire mi sirgşingş, snerşmş kş, kş îngelenşisnea ta, mi aksma te veî sni kş boeriî Sfetnişî (konsiliari) mi veî arşta ktrş sşrmanîi lksitorî, şe aş fşgitş mi s'aş asksnş, mşngşere kş totş felşslş de blşndegş, ka sş-lş adşşegî la kalea şea dreantş, sş seamene mi sş seşere de bşnş voea sa mi kş mşlgşmirea inimeî. Iar de aksma înainte ori kare din ostamî nostri, saş algiî, ar tre-
 şe în geara vóstrş ka sş sşnere femeile, koniî saş lskrs-
 rile vóstre, sş vş siligî kş totş kinslş ka sş se nedenseas-
 kş ka tsrbkratşori, trimigandş înaltşslî meş Vizirş nşmele mi diskrierea kinslşî lorş. Ama darg, nrekşmş îgî skriş
 mai sşşş, earşmî îgî ordonş sş te şneutî kş nşmigîi boeri
 mi sş întinşî şnorisş milei mele neste avestî neferiçigîi lo-
 ksitorî, şari se rógş lşî D-zeş de akolo se aflş asksnmî ka
 sş'i adşşegî, mi la semnsş împşrgiçiei mele sş şigî sşsnmî
 Anslş Tşrşesklş 1067 ¹⁾.

Tóte aştete s'aş pzitş pnş la domnia lşî Ştefanş Vodş Katakszenş în anslş 1716, kşvî geara avea destslş o-
 mtire, nrekşmş se vede din rşsbóele şe-a avştş. Pnş a-
 tşnş se fşşea mi alegerea Domnilorş de kştre Mitronolitş
 mi boeri, mi se întşria nşmaî de Pórtş.

Titlşş şe se da gerei în firmanele împşrşteamtî se akri-
 ea astfelîş: „ *Min kislil vsuşx serbestigiet szre veistiklal birle
 mefrşşsl kalem, ve maktsel kadem,* „ adekş: şerile aştete sş

1). Firmanele desure kare s'a vorbitş mai sşşş, mi altele mai moderne,
 se aflş în arşiva şfutei Mitronoliî, nrekşmş nsmitslş Enake Vşkş-
 resklş însemneazş.
 (Traducşioşulş.)

fie totu deasna în libertatea datinelor lor, mi kã pronria lor kãrmisire, desupãrgite de azeea a împãrãþiei.

Firmele cele mãi moderne mãi adaogã mi kvintele: „*Mefruzum calem, ve mactuulã cadem*“ adekã magazinul împãrãteskã.

Din azeatea se vede tãria mi respektulã vekilorã instiþiunã a le gerei, fãrã de kare n'ar fi pututã pãstra gea-ra Romãneaskã pãrã în timpiu din srmã atãte privileþii. Pe lãngã azeate mi konsideraþiunea kare s'a arãtatã Domnilorã din vekine mi pãrã astãzi, dovedemte kondiþiunea gerilorã azeatora kãtre împãrãþia Otomanilorã.

*Firmanulã lui Sultanu Abdul-Hamid cãtrã Nicolae
Vodã Maurogeni pentru declararea rezboiului cu Rusia, din
anulã 1787 August 5:*

Alesse dintre Domniã neamulã lãi Iissã, temelã celorã mari din kompania lãi Iissã, astãzi Voevodã alã Gerei Romãneutã Nicolae Masrogeni, pechetseaskãse sfãrmitãrile tale kã sãkvesã! Dãrã ce va sosi azeatã împãrãteskã semnã mtiãtã sã-gi fie, kã ama preksmã Rusiã nã s'aã sãtãratã de foloasele mi kvintigãrile ce aã dobãnditã în artikoliã stins-lãrã prin tratatãlã de la Kaïnargi, mi fiind kã dãrã sfintele fetvale (kanete de legi) trebe sã se fakã dãrã komãna în-gelegere esnedigãse, este pregãtire kã sã easã sangiak-meriã, mi kiar vekilãlã înaltã denlinã înnpãterniãtã, marele konsiliãrã, kãrmisitorã al lãmei, anãrãtorãlã nopórelorã, Enitronãlã meã Iassã Pama (a kãrãia strãlãvire D-zeã s'o gie în mãlãi ani, mi sã mãreaskã puterea mi ferichirea lãi) mi togi Ogeakliã, rigeãrile mi alte ordine ale omãtirilorã nóstre; mi kã ajãtorãlã lãi D-zeã momentãlã plekãrei lorã se va arãta prin împãrãteaska mea rãndãialã. Ama dãrã tã, karele emã Domnãlã gerei Romãneutã, veã înfãþima a-zeastã împãrejsrare boerilorã gerei kã sã mtiã kã înkredin-gare togi, kã nã se va face niã o lovire în drentãrile lorã

din partea înaltă a mea Devlet [Adunarea generală a țării] mi prin scrisoare s-a fie totuși statornici în centrul surselor, s-a nu alba nici o grijă saș președ, mi s-a se silească a îndeplini ordinele imperiale; mi fie-karșia s-a arăta că voră fi că siguranță mi pace sub umbra milei mele împăratului; mi ts, Domnăleș țerei Românești nu lăsa ne lăngă aceste a te îngăduie că seraskierul Ismailul, deplină înșternită mi înaltă konsiliară, mi fostul Enitronă karmatorul Ali-Ilama, sura a urma întocmai după konsiliul mi ordinul seș Prin urmare s-a da mi s-a primimul înmănușări despre mișkarea dumanilor, pătândste că kredingă mi lăkrândă după ordinele ce se voră da, raportândă mi la Înalta Pôrta acele ce merită a fi înmănușate. Drență kare s'a mi dată acestă ordină împăratescă ală meș.

Xati-xmașnelă înșteritoră vekiloră privilegieri ale țerei Românești mi Moldovei, dată de Sultanelă Selim IV în anulă 1803, pe timpulă Domniei lui Konstantină Vodă Insilante în țeara Românească.

De îndată ce s'a încheată pacea între Înalta mi eternă mea împărăție mi între împărăția Nemților, împărăția mea komunistimindă că sferingele mi greutățile ce aș trasă în timpulă răboiului lăksitori țerei Românești, a dată ordină sakră pentru skșiră Haravăsi, edigielesoră ¹⁾ rikămbialeloră ²⁾ mi zahareloră; asemenea pe la mijloculă lănei Măxaremsi a anulă 1200 s'a dată sakrăle meș ordină că s-a nu se strămbățească bieșii lăksitori. Venindă după această Magzarăi (șnlika) Românescă mi Tărescă din partea Mitropolită țerei Românești, a episcopiloră, a egumeniloră mi a preșiloră țăroră bisericiloră, a boeriloră, a kănităniloră mi a țăroră zăbetăriloră, că arătare că din kassa năvțiriloră mi a resbóeloră cei mai mări din ei

1). Dară ce se da la Pamil de năste Dăne.

2). Imșneri bănești.

Fiind că până akuma snîl din Viziriî noutri mi din Miri-miraniî (Памі къ досъ тсісрі) noutri trimiteaș în geara Româneaskă ka s'niî kaneta făr. pregăt prodskte mi nstri-mentă nentru oamenii mi vitele lor, lăaș mi kaî de noute, fărândă mi mai mālte sșurărî bșegiloră loksitorî, de ațea că niči snă kină de akumă înainte, împărțeașka mea Mărire nă mai sșferă ka sș se fără asemenea șașbe loksitoriloră gerei Româneutî din partea Viziriloră, a Miri-miraniiloră, mi a Etkaeliloră (șbalterniloră) loră, kare s'aș abtătă din kalea șa dreantă că asemenea șmărî.

Tătariî s'aș algiî kare se dskă mi vină ne lăturile ațeloră pșrgi nentru trebșinge neașurate, nă se voră abate din drămslă mare niči voră țere kaî de noute mai mālgi de kătă aței șa voră fi konrinmî în menzilșrile (biletsrile de noute) șa voră avea în mănă. Așeminea mi Meemșriî (fșnkșionariî inferiori Tărcemti) kare voră veni în geară nentru deosebite kasse sș nă țeară mi ei mai mālgi kaî de kătă aței șa voră fi konrinmî în menzilșrile șa voră avea în mănă; mi dakă în lăkrarea așestoră de mai sșșă (kare se konrindă în ordinele de mai nainte) până akuma s'a întșm-nlată oare kare neîngrijire, de akuma înainte însă se va nșzi că mare striktege arștatele sșrștsrî (șrivilegșrî); mi ține va kșteza sș lăkreze în kontra ațestă înaltă ordină, sș fie nedensită făr șa mai mikă întșziere.

Înaltele ordine de mai nainte pșskriș că kândă loksitorii gerei Româneutî voră țere în satele de neste Dșnșre nentru vre-o trebșingă s'aș nentru șnekslăgiî; sș nă fie șș-pșragi niči de țarățis niči de altă dare șșb niči snă kă-kșvântă, pșekșmă niči ômenii aștoritșgiloră de akolo sș nă pôtă țere în geara Româneaskă șșb kșvântă de șmărșirea rașeliloră șa ară veni de dinkolo dinkôrî. Ațele înalte ordine le întșrimă mi akuma ka sș se pșzeaskă întokmaî.

Loksitorii gerei Româneutî sș nă fie șșpșragi de kătre niminea în libertatea nortșriloră loră.

Loksitorii din geara Româneaskă kare ară îmbrășima religșnea Otomană nă voră nștea țere șartea de klironomie de la pșringi mi rșdele loră. Nentru ațeașta țerândă-șe

konsultarea jîsridikî, s'aş datş natrî Fetvale sakre în kşurindere: cea întîis kî, daka Nazarineansîş (kremtînsîş) dşnîş ye va priimi Islamsîş va mşri, pîrintele seş fiindş Nazarineanş, nş va pştea momteni ne fîşlş seş; a doşa kî, daka Nazarineansîş va veni la Islamş mi femeea lîş arş rîmîneea în legea eî, elş dşnîş mîrte nş o nîte momteni; a treîa, kî Nazarineansîş ye a priimitş Islamsîş nş nîte momteni ne tatşlş seş karele arş fi remaşş totş Nazarineanş; mi a natra kî, daka şnş Zeimş Muslimş ya libera ne sklavlş seş karele arş fi rîmasş Nazarineanş, mi dakş aştş sklavlş arş mşri fîrîş şî fi priimitş Islamsîş, Zeidşlş nş va pştea momteni ne liberatşlş Nazarineanş. Ama dar konrinderea aştşorş Fetvale se kşvine a se resnehta mi a se pîzi dşnîş şnîritşlş lorş.

Fiindş kî s'a regulatş mi s'a pşş la kale ka şî se fakş Mîmbaîa, mi şî se kşmîere în fie-kare zi oî din gea-ra Romîneaskî, dşnîş înalte ordine pentrîş tainatsrile şmîtireî mi a le loksîtorîlorş kanîtaleî, prin marafetşlş (agîstorîşlş) lîş Kasan-bama (staroste de mîşelari) de dşnîş tîmîş, este de neanîratş trebsîngîş ka şî se îndeulineaskş aştşea, mi de aştşea loksîtorîîş gereî Romînemîîş nş nîşî askînzîş oile, şî şî le vînzîş kîş nreğlş korentş la negşğîtorîîş mi Çelebîîş Otomanî, mi aştş-felîş kîş Nazaretşlş (preveğîere) Domnşlş de dşnîş tîmîş şî nş fakş şmîntealş kîş trîmiterea oîlorş trebsîncîose pentrîş împîrîşia mea; mi oile aştşea şî se vînzîş nşmaî negşğîtorîlorş avelora kare aş a le adşye la împîrîşia mea, iar nş aîşrea.

Memleketaşlş gereî Romînemîîş, fîkîndş parte din grî-narşlş împîrîşiei mele mi şîmîndş a da zakereaoa kare maî nainte se lîa sub kşvîntş de Mîkkaeasî din tîte felş-rile de nrodşkte ye lîkreazş mi şeamînz loksîtorîîş gereî Romînemîîş, de akşma vorş adşye neîncetatş destale zakerele la skelele Dşnîrei mi vorş vînde-o kîş nreğlş korentş la Reizîîş (kîşîtanîîş de kîrîbîîş) kîrîbîîlorş Kanansîş kare aş şî vie la Konstantinopole, iar nş în alte pîrgî. De aştşea loksîtorîîş nş vorş lînsî a se okşna de kîlştra pîmîntşlşî mi nş vorş askînde nrodşktele kare şîntş destinate mi pentrîş

kșmtigslș lorș mi nentș indetșlarea kanitalei mele. Întrș așeste vorș nșne deoșebitș stșrsingș mi privișiere atștș Domnslș kștș mi boeriș.

Ori-kște gremeli aș așisnș a se fave din partea boerilorș saș lokșitorilorș ġerei Romșnemti mi ai Moldovei în timnșlș rșsboișlșl inșetatș, tôte s'aș ertatș kș amnistie komnlektș de kștre imșșrșșiea mea, kare nș'mi va mai adșșe aminte nișl o datș desșre ele, nișl va mai sșșșra ġre nimeni desșre fantele sale de mai 'nainte; mi întrș kștș va rșmșnea în ęentșrlș sșșșnerei kștre nșternika mea imșșrșșie mi se vorș nșrta dșșș kșviingș ka nimte sșșșmi, fșrș abatare. nș vorș vedea alta din partea imșșrșșiei mele de kștș milș indșrare mi komșștimire.

Pentș neșșgelegerea dintre Domnslș ġerei Romșnemti mi Nazirlș Silistrei desșre xotarele desșre Dșșșre, sș se sșmeze kș lșare aminte ordinșlș ęe s'a datș de a doșa 6rș, karele kșșrinde ordinele date din anșlș 77.

Fșnkșisnele nșblișe fiindș kș trebșea sș se dea mi la ġreșl mi la nșmșnteni, kare se vor sokoti mai kredinșioml mi mai kapabil, de așeș s'a lșsatș în faksitatea Domnilorș ka sș le atribșe dșșș kșmș va kibșsi, nșferendș ne boeriș nșmșnteni nentș servišisrile administrășisnei interne.

Kșndș vorș trebși kerestele nentș ęetșșile din Rșmeșia, sș se tae din mșșșiș ġerei Romșnemti mi ai Moldovei mi sș se transporțeze akolo șnde se vorș ęere, lșndș-se adșșeringș sigilatș de la Bina-Eminiș (Arkitekșiș) imșșrșștemti, mi sș se nșșteaskș tșerea mi transportarea lorș din sșma tribșșlșl anșalș fșrș sș se skazș șnș banș.

Vitele lokșitorillorș din ęetșșile de ne Dșșșre nș se vorș mai inșșși a se nșnte în ġearș nișl vara nișl iarna, nentș ka sș nș se mai fakș nșșșș mi strikșșisne lokșitorilorș.

De aksma înainte sș nș se mai ęearș de la ġeara Romșneaskș mai mșltș de mșșe sște noșș-sșre-ęeșe nșșgi mi de la Moldova mai mșltș de 135 nșșgi mi 445 lei sșș kșvșntș de tribșș anșalș, kare se va rșșșșde la inșeșerea fie-kșșșiea anș de-o-datș mi fșrș ordine.

Ataşa de aceasta, deaia Românească va răspunde în numărul 80 pentru Digie (Darş) 180 pentru Rikiambie 80 pentru; iar Moldova pentru Digie 180 pentru, mi pentru Rikiambie 50. pentru, mai multă înseamnă să se dea.

De la Domnă s'z n'z se mai chear'z Inkaiea, sa'z kiel'tz-
ielele Mskarelsis'i, mi într'z kst'z n'z vor'z face vre-o xogie
dovedit'z, n'z se vor'z destit'za.

Domniî din noş rîndsiîgi nî vorî mai cere nemkemsî
mî avaetsî de la loksîtorî, cî se vorî mîrgini în venîts-
rile oknelorî mî ale vîmilorî mî a altorî ressmatsî regî-
late.

Pamiî, Kadiî mi alte zabetsrî de ne marginile acestorş doşş şerî nş vorş şere tribetsrî nişî angarale şęşbitoare bieşilorş loksitorî, nişî vorş trimite din partea lorş ekseşş, şişni de Bşmbamirî şşb nişî şşş kşşşntş, kşşî nş va fi ertatş din partea înalteî mele şşşşşşşşşş.

Prodskte de îndestulare nu se vorş cere de la nsmitele perî mai multe de kţş vorş nstoa da loksitori; mi kndş se vorş ksmptza se vorş nlti în nsmţrţtoare, iar transportşş nu ęa nrii ne loksitori. Asemenea mi neguđtori karc vorş ksmptza zaxerele, le vorş nlti dmpz preuđşş kşrgţtorş kş banî de-amina.

Komunizatoarea oilorŭ prin Saegil (nsmertorii) mi oameniŭ lŭi Kasan-bama, kŭ toate kŭ adŭce nagbŭt mi asurire loksitorilorŭ, nrekŭm mai sŭsŭ s'a zisŭ, dar fiindŭ kŭ este de nevoe a se adŭce oi din impŭrteamentele mele ginstŭri nentre tŭlnatsrile omŭtŭrei mi nentre nŭtrirea kapitalei, de aveea loksitori geri Romŭnemeŭtŭ nŭ vorŭ askŭnde de la vŭnzare oile lorŭ, ŭi kŭ negŭlŭ kŭrgŭtorŭ le vorŭ vinde la negŭgŭtori mi la Ŭelibit, mi ast-feliŭ kŭ stŭrsinga lŭi Eflaxŭ Voievodasi de dŭnŭ timnŭ sŭ nŭ fakŭ smintealtŭ de a trimite la kanitala mea oi kŭtŭ mai mŭlte, mi oile avestea sŭ le vŭnzŭ loksitorii geri Romŭnemeŭtŭ nŭmai la loksitorii mi Ŭelibit aveia kari le vorŭ dŭce la Konstantinonole, iar nŭ alŭrea, nentre kare se va pŭne ŭea mai mare sŭrgsingŭ mi energie.

Kînd se vorş cere de la ambele guri kerestele saş alte obiekte de kîdire, întrîs sî se dea de mîre Domnilorş desure kantitatea cerşu, mi ast-feliş sî se adskş cele cerşte la xotarşlş ambelorş guri, unde rîndşigîi de a le pri-mi vorş nîrî pregşlş mi kiria kş banî în nşmşrştoare kîar în mîna loksitorilorş.

Asemenea kîndş se vorş cere de la amîndoşş ačeste guri vavî mi xarabale, sî se nîrşteaskş dşnş pregşlş kşvenîrş, fşrş sî se skazz o para mi fşrş nîrî o întşrziere.

Afarş de negşgştorîi fermanlîi, alşî loksitori de peste Dşnşre nş vorş nştea intra în ačeste doşş guri kş skonş de a face strikşşişne mi pagşbş boerilorş, nîrî vor semş-na, nîrî vor ara loksşile kşyenite loksitorilorş, nîrî vorş adşce vite nentrş nşnşne mi nştrire; iar avelş ce va kşteza în kontra ačestşî ordiñş sî fie nedensitş kş asprime.

Loksşile nşmşntenilorş, kare s'aş okşnatş în timşşlş rşsboişlş, sî se întoarkş la pronrietariî lorş.

Kîndş nş va fi vre-o trebsingş şrgentş, sî nş se trimşş în ačeste doşş guri bşmbamîrî din partea înalteî mele împşrşgîi; mi kîndş se vorş trimite, ei nş vorş cere bşmbamîrgieri (ostenealş de nîvorş) de la loksitori, nîrî sşb pretekste diverse sî'mî prelşngeaskş akolo petrečerea. Kşvî ačeste toate privilegîşrî se kşşrindş în cele de mai nainte, mi se vorş şma kş nestrşmştare mi fşrş abatere; iar avelş ce arş kşteza sî fakş ce-va din kontra, sî fie adşşş la Înalta Pórtş şure a-mî lşa nedeansa. Asemenea boerîi kare aş şlejšitş kş kredingş înalteî mele împşrşgîi, mi sşntş sşşşşî Domnilorş lorş, sî'mî kanete rangşrile lorş, mi dreğştorîile ce le-aş meritată înainte de rşsboiş; rşmşindş mi ştşpşvî ne momîile lorş.

Fiind kş şrmeazz ka ačeste privilegîşrî se rşmşne nentrş totş d'asna nestrşmşstate, momîile boerilorş, kş kare nşzşeskş a trşi nş vorş fi sşşşşe la dare vî fie kare din ei se vorş bşkşra de foloasele lorş dşnş obîčelşlş nşmşntşlşî mi dşnş rangşrile nşringîlorş lorş, kş mşrgînire ka sî nş treakş kş vederea nşnş la şñş firş de nşrş de a nşne în lşkrare dşnş datorie sşşşşnerea lorş la ordinile mi voingă

dar fiindcă că în timpul s'au făcut abateri în unele din privilegiile acordate, mi fiindcă că după tractatele semnate între înalta mea împărăție, mi între împărăția Rusească, are dreptate această împărăție să intervie pentru drepturile țerei Românești mi a la Moldova, de aceea pentru întărirea mi îndreptarea născutelor privilegiilor, ambasadorală ei din Constantinopol a încredințat prin tălmăci (note) înalte mele Porți ca din partea împărăției Sale că se cere adăugirea următoarelor canoane la susse numitele privilegii.

Ca de acum înainte Domniul să se numească pe mine an. sokotind-se termină din ziua rândirii lor; mi între câtă nu se va arăta vre-o vină dovedită Domniei, să nu se destituie înainte de această termină; iar dacă în această intervală se va ivi vre-o băneală de ghemă, înalta mea împărăție să dea de mare Elviziei Rusei mi dovedind-se ghemala atâncea să se destituie.

Dezile, avaturile mi încredinșile, după sinetăle de la anul 1198 să înțeleze de a mai avea lucrare, mi pe această temei Domniul că boerul va regula dezile sale anuale mi le va adăna după dreptate; mi pentru această Domniul de după timpul să l-a aminte că să păstreze dovezile pentru conservarea privilegiilor confirmă în această înaltă ordine, sure a servi ca documente la înmănușările ce ar face Elviziei Rusei.

Să se rădăce mi să lăsească absoasă introdusă că sketelnici boerului, ca ast-fel să nu mai anese greutatea dezilor numai asupra unor locșitori, ci să rămăe sketigii numai sketelnici înșkrimii la Visterie din învechime.

Fiindcă că pentru plata lefilor lănae a omțirei din țeara Românească este trebuință a se da oare-kare agistori din partea Moldovei, agistori arăncat să nu niște dezil deosebite, această să se efecteze că dreptate mi Domniul că boerul țerei Românești să îngrijască a se da regulat keltelile omțirei; mi fiindcă că trebuința arăntelor lefe reklamă că să se adăne numai de câtă banii trebuințomi, după ce Domniul va îndreptă această datorie, va sketi pe locșitorul țerei Românești de dare ună ană de zile.

Dispozițiunile ce se vor făcea din partea înaltei mele împuterniciri pentru aprovizionări de hrană, și mi alte produse, se vor însemna cu măsurire desigur cantitatea lor în ordinele ce se vor da, mi aceste înalte ordine se vor veni în așezări boerilor Divanului țerei Românești; mi fiindcă cu boerii să se fie konsultări, dacă cele cerute, ori ce ar fi, se pot face îndată sau mai cu prelungire, din partea sa de alăurea, de aceea cererea ce le se va face prin Domnului lor să fie askutată mi pusă în lucrare, iar președintele nămitelor orândzele să se plătească din partea împuterniciei fără întărire după președinte kșrentă, mi transportul să nu se facă prin angrie. Domnului kompetentă se va sargui cu kșredingă la zăchareaa kșvenită să se adăre la skele, mi președintele transportului să se plătească cu analogie; iar înaltele ordine ce vor veni să se cetească în publică la Divanul țerei Românești, mi după ceteră să se treacă în kondițiile țerei.

Dregătoriile țerei să se dea la pământeni, dar Domnului să aibă drentate a rândsi mi din Greșii în dregătorii ne avei ce iar găsă mai onestă mi mai kapabilă; asemenea să aibă drentate ca să deșarteze mi să nedensească ne avei ce s'ară abate la abșșri, fie Greșii fie Români, mi să-i îndatorească a întorče ceea ce cu nedrentulă ară fi lsat.

Keltzelele kște voră trebsă neste ană pentru pinerea nostelor, Domnului mi boerii de Divană le voră rândsi mi le voră xotări, mi neste sșma kare se va regula odată să nu se mai țeară nici ună bană. Administrarea unităților, a șkolei, a drșșurilor mi altoră așezăminte publice ale țerei să se regleze de către Domnă mi boerii; mi averile ce ară rămănea după moartea Mitropolitului mi altoră kșlăgării, să se adăre la ună lokă ca să formeze o kasă pentru ștrăci, orfană mi alte fante pietoșe; iar ale kșlăgărilor de prin monastiri, să rămăne ca venită a monastirei către kare ară fi înkinagi. Iar pentru ômenii trebsitori supre nașă țerei mi a xotărilor, Domnului impresă cu boerii se voră kibzi mi voră pusă la kale după orândzeale.

Lokștile de proprietate ale lokșitorilor țerei Româ-

nemți mi Moldovei, kâte s'aș fâkstă mi kă nedrentelă se stăpîneskă ne lîngă latsrile Gîrgîtsîi, Brăilei, kă lei, de neste Oltă, mi ne lîngă ralaoa Xotînsîi, sî se întôrks la adevărații loră prônietari; mi nreksmă mai sîsă s'a arătătă bîna voință a împerăriei mele, sî fie lăare aminte ka de akăma 'nainte, afară de negăstoriî fermanlii, nimeni din loksitoriî de din afară sî nă aibă drentate a veni în îmbele țeri, a loksî saș a face vre-o pagăbă nămînteniloră.

Înaltele ordine kâte de akămă înainte se voră trimite în aveste doșă țeri sî fie totă d'asna konforme kă prințîmiile avestea mi kă nprivilegișrile garantate.

Tôte măsșrile atîngătoare de administrarea, îmbănzăgirea mi linîmtirea loksitoriloră ce trăsă sîb nragălă înnaltă ală împerăriei mele sî se îndenlineasă întokmai fără nîci o abatere din țele nreskrise în avestă înnaltă ordină, mi fără a se îngădă nîci sîș năș în kontra nprivilegișriloră.

De ațeea s'a dată avestă înnaltă ordină nreskrîntivă ka atătă ts, alessle Domnă ală țerei Romănemti, dăpă freaska ta sadaka (kredîngă) dreanta ta jădekats mi zelă tsă kătre țele năksate, nreksmă mi boeriî mi loksitoriî țerei, a nregăindă dăpă kăviîngă nprivilegișrile de kare v'ăpî fâkstă Domnă, mi sărgăinds-vă în adăvarea la îndenlinire ațeloră țerste prin 'naltele mele ordine, konformă kă țele nreskrise mai sîsă, sî nșnepî toată stărsînga mi năsterea totă d'asna ka sî arătăpî sîșnșnere mi askăltare, mi sî șmațî țele de kăviîngă mi kă kredîngă, mi sî fițî lățtori aminte ka sî nă se îngădă ase întămnla vre-sîș lăkră kătă de mikă în kontra avestă înnaltă ordină, mi în kontra împerăteștei mele voințe, nentș kare s'aș mi trimisă ațeasta.

Îpî ordonă dars, pîe alessle Domnă ală țerei Romănemti, ka sî țetemti avestă înnaltă ordină în nșesșnga Mitropolîtsîi, a Eniskoniloră, a Arximandrigiloră, a Kălsățrîloră, mi a Egșmeniloră, a Boeriloră mi a tsăsloră boeriloră nămîntenî, mi sî fațî năblikă împerăteaska mea drentate mi bșnă voință, mi sî înkredîngezî ne toțî, kă întș kătă boeriî mi ței-l-ălpî loksitoriî ală țerei Romănemti nă se voră abate din kalea țea dreantă, țî voră lăkra țele

de ksviingr k̄s s̄nsnere mi ask̄ltare într̄ indenlinirea în-
naltelor̄ ordine date, vor̄ fi în drentele zile ale împ̄r̄giei
mele în tot̄ kinsl̄ protegiagi, mi împ̄r̄stemtile mele mile
se vor̄ r̄snp̄ndi neste togi p̄m̄ntenī mi s̄nsmī, bolnavī
mi nenst̄n̄ciomī, mi vor̄ dob̄ndi f̄r̄z sminteal̄ mi nentr̄
tot̄ d'asna linimte mi ressfare nem̄rginit̄.

Îar t̄z, alessle Domn̄, mi azei ce te vor̄ arma. k̄t̄
vegi ar̄ta s̄nsnerea voastr̄ mi m̄lḡsmirea k̄tre împ̄r̄-
stemtile mele str̄l̄cite bine f̄cheri, într̄ k̄t̄ vegi arma mi
vegi indenlini cele preskrise în împ̄r̄stemtile mele ordine
mai s̄s̄ ar̄tate, s̄ figi sigr̄i k̄ de n̄ se va ar̄ta vre-o
vinov̄gie v̄dit̄ în kontra voastr̄ d̄np̄ kare s̄ meritagi
den̄rtare mi skimbare, n̄ vegi avea nīci o grīz de desti-
tare sā esil̄, mi într̄ k̄t̄ vegi sta în kredinga mi inge-
len̄cisnea voastr̄, vegi r̄m̄nea la domnia gerei Rom̄nemtī,
mi n̄ n̄mai k̄ se vor̄ n̄stra tot̄-dea-sna ar̄tatele mai
s̄s̄ privelegīri, ci înk̄ se va f̄are nenere la kale ka a-
t̄t̄ marii mei viziri k̄t̄ mi str̄l̄ciagi enitroni ai îm-
p̄r̄giei mele s̄ privegieze a se respekta privelegīrile mi
sk̄tingile k̄te s'ā dat̄ p̄m̄ntenilor̄ avestei geri înk̄ din
timn̄l̄ nem̄ritoris̄l̄ miē str̄mom̄ Seltan̄ Maxm̄sd̄ Xan̄
(n̄reste kare s̄ reverse D̄smnezē nem̄rginit̄ mil̄ de er-
tare!) mi s̄ se mtie de sigr̄ k̄ togi exalī (konnacionalī)
de neste D̄np̄re de prin sir̄xatsī mi de urin alte n̄rgi mari
mi nīci, mi ori kare ar̄ k̄teze a l̄kra în kontra avestei
ordin̄, snī ka achemtia, îndat̄ ce se va da mtire desnre ne-
k̄sviinḡioasa lor̄ armare, îndat̄ se vor̄ nedensi k̄ k̄veni-
tele nedense.

Am̄a dar̄ n̄sblik̄nd̄ mi înkredinḡnd̄ ne togi boerī
mi cei-l-agi loksitorī desnre k̄snrinderea avestei înalt̄ or-
din̄, t̄z, alessle Domn̄ al̄ gerei Rom̄nemtī, le vei ordona
de s̄ se oksne r̄ḡnd̄-se l̄si D̄smnezē nentr̄ n̄relangirea
v̄legi împ̄r̄giei mele, mi nentr̄ înt̄r̄irea m̄r̄irei mele, k̄
lsare aminte a n̄ se abate nentr̄ nimika de la înalt̄l̄ or-
din̄ de f̄aḡ. Dats-s'ā în l̄sna Gemagis̄l̄ Ar̄xir̄ ansl̄
1217 (al nostr̄ 1803.)

PARTEA VIII.

Despre datinele proprietății.

CAPITULU I.

Pronrietățile din învechime erau mai toate publice sau domniale. Domnii de din urmă, împărțind războiul în momii, au înzestrat cu unele monastirile ce au fondat, iar pe altele le-au dăruit la persoanele private ce merita recompensa Statului, în care astăzi mai nu mai sunt pronrietăți publice. Astăzi felul țara Românească astăzi este împărțită în momii boierale, monastirești, mi monene (război); iar țărani ce nu au momii sunt dator să lăkreze pronrietății pe a care momie mediu mi se kivernisească.

Din învechime lăkraș stăruiești momiei la ori-ce lăkraș au fi avuți. Pe urmă, după ce judegele Craiovei au kărat sub stăruirea Nemților, ei i au spus a lăkra 48 de zile. După aceasta Konstantin Vodă Mavrokordat prin Reformă auete zile le-au mărșărit la 24. Mai târziu Domnii moderni le-au redus la 12 zile, președ se șmează mi pănă astăzi. La multe momii însă care nu sunt destul de lokuite, pronietarii pentru ca să atragă pe lokitori i-au învoit pănă la ontă mi mese zile.

Au ce au vii pe momii străine, daș din 20 vedre

vinș zna stăpânslăi momii, kare se nămește otomtîn; al-
gii daș kște 20 parale de nogonș, mi algi kște doi mi
trei lei.

Nimeni nă are voe să nlănțeze pe momie strînă vie
saș liveade de nomi roditori făr mțirea mi voia stăpânslăi.

Din toate semănțările se dă din zece zna stăpânslăi
momii, kare se nămește dijmă.

Nimeni nă poate să neskeaskă nrin gărle mi bălgi
făr mțirea stăpânslăi.

Nimeni nă are voe să kalce păsrea saș liveada de
fănș saș kămnelă de semănțări ne kare le-arș fi alesă stă-
pânslă momiei nentă sine.

Kândș unș loksitorș va părăsi ogorșlă săș nînă în trei
anș, stăpânslă momiei nôte sălă dea kăi va voi.

Din fânede proprietariș iăș doșă din zece kălă.

Çei çe aș stăni, daș kște noșă bani de fie-kare stăniș,
mi din doșă-zeçi roi șnșlă ne anș.

De fiemte kare kanră daș kște 12 bani primăvara mi
mése iarna.

De la tôte tărmele de oi se dă kște unș mielă mi
brânză dănz învoială.

Pentă porçi daș kște 18 bani nentă păsrea kare
are gindă mi este netrebsinçioaș stăpânslă momiei; iar în
păsrea porriț ne seama sa, niminea nă are voe să vře
vite făr tokmeală mi învoire.

Niminea nă poate să vărză vinș rakiș mi alte de a-
çestea ne o momie, afară de proprietariș ei; kăçi açeastă
este șnșlă din çele mai însemnate venitări.

Momteniș lokseskă liberi ne momiile lorș, făr a fi sș-
nșmi la alte îndatoriri de kștă la ale Domnșlă. Nă aș în-
să voe să se mște în alte sate. Kăkamii çe nă sântș pro-
rietari se notă msta de la unș sată la altă, înș kș kș-
vântă întemeiată; iar kândș se va strămsta făr kșvântă,
stăpânslă momiei are drentate sălă șrmăreaskă mi sălă în-
tórčk la satslă seș.

Açelă çe voemte să se strămste de la o momie la alta
trebse să arate kșvintele sale nrin șnșlikă kătre Domnș, mi

dănz ȕerȕetărea marelei Vistieră mi a Divanului kăută karte domnească de strămtare.

Nă are înă năi strănăslă moniei voe ka să săpere ne loksitorii dănz monia sa năste orăndăselele năskrise ȕe le-amă enămertaă măi săsă.

CAPITULU II.

Despre Ţigani.

Năma ŗiganiă sântă sklavi în ȕeara Romănească. Ei se împartă în domnemă boeremă mi monastiremă; ȕei domnemă nărtă felsrite nămiră mi profesizni.

Asdariă săă *Asrariă*. Aȕemtia dăă în lokă de dare kăte trei săă natră dramă de aără ne ană la domnie, mi aă voe săă kăleagă ne malsrile risriloră, Oltă, Topologă, Argemă mi Dămboviă. Kă aȕeasă meserie fiindă mi ŗiganiă Monastirii Koziei, domnia îi ia ne seama sa îndatorăndă-i a năti la Monastire kăte săă leă de sălamă [familie]. Aȕemtiea sântă nănz la No. de 700.

Băeamă Asrariă. Aȕemtia skotă aărăslă săpăndă în nătre, mi sântă o săă sălame.

Ţsariă. Aȕemtia se nărtă prin ȕeară kă sămiămbănzăziă, ne kare îi joakă ne la kase nătră kămtigă. Aȕemtiaămăslădesăă mi kătrăi. Ei dăă kăte 20 săă 30 lei la domnie ne ană, mi sântă sălame 1000.

Lăngerariă. Aȕemtia fakă albiă, kărbăni, mi alte lăkrăi de lemărie; dăă dare ka mi ȕei de săsă mi sântă 800 sălame.

Lăemă. Aȕemtia sântă ferariă mi lăkătsămi, în nămăă de 700 sălame.

Aȕemtia togăămăpresăă, prăkămăă s'a zisă măi în sărmă se săkă la nămăă de 3,300 sălame. Togăă sântă Nomaziă, strămăăndă-se din lokă în lokă săă kortăi mi sântă săă kărmăirea Armămsăi ȕelă mare.

Ţiganiă boeremă mi monastiremă, se nămesăă Vă-

trami. Ei sânt k̄ totāl̄ l̄saḡi în disposiȳia st̄pn̄ilor̄ lor̄, mi domnia n̄ are nimik̄ a face k̄ ei.

Ei loks̄esk̄ nr̄in sate saș nr̄in orame se ok̄p̄n̄ k̄ toate m̄n̄utem̄sgrile la kare îi anlik̄, mi sânt̄ foarte dibaz̄. Ei sânt̄ întreb̄singaḡi mai k̄ seam̄ de st̄pn̄ii lor̄ în diverse servit̄r̄i domestice. Fetele mi femeile sânt̄ nentr̄ trebs̄ingele din l̄str̄ḡ ale kas̄i; kouii mi b̄rbaḡi se întreb̄singeaz̄ ka servi, b̄k̄ktari, br̄stari, vizit̄i, k̄r̄s̄cheri, ferari; mi n̄sl̄ḡi din ei sânt̄ zidari, lemnari, kroitor̄i mi altele. K̄ deosebire ei sânt̄ f̄orte îndem̄nativ̄i nentr̄ m̄zik̄ mi k̄nt̄ k̄ vióra. k̄ kobza mi k̄ m̄skal̄ [naiz̄]; într̄ a-veasta ei întrek̄ ne or̄i kare alt̄ n̄ap̄isne mi k̄iar̄ ne Perm̄i, prek̄m̄, aș m̄rt̄risit̄ mi îns̄m̄i Xans̄l̄ fratele Max̄sl̄i Persiei, karele trimis̄ la Napoleon̄ Bonaparte ka ambasador̄, mi întork̄nd̄-se din Franga nr̄in geara Rom̄neae-ak̄ în ans̄l̄ 1810, s'a min̄nat̄ de talents̄l̄ l̄st̄arilor̄ gi-gan̄i mai v̄rtos̄ la M̄skal̄. Ei k̄nt̄ mi din ḡr̄ de min̄ne, mi f̄r̄z̄ avea o inv̄p̄t̄sr̄ oare-kare sistematik̄ kom̄n̄ș mi k̄nt̄ere f̄orte d̄sl̄i în k̄t̄ș mi m̄zikanḡi Ēronei îi admir̄.

V̄tramī boerem̄i mi monastirem̄i, k̄ t̄ote k̄ n̄ s'aș f̄k̄st̄ n̄i o katagrafie des̄re ei, se pres̄up̄ne ink̄ k̄ treb̄se s̄ fie n̄este 20,000 fa.nilī; s̄m̄i din ei sânt̄ mi kortam̄i, n̄t̄ind̄ dare ans̄alz̄ st̄pn̄nilor̄ lor̄.

CAPITULU III.

Despre prerogativele Domnilor̄.

În stats̄l̄ monarxik̄ al̄ș ḡerei Rom̄nem̄i, cea înt̄l̄ș pers̄on̄ este Dom̄n̄sl̄. El̄ș ḡverneaz̄ ka astonom̄, mi are prerogativele arm̄t̄ore:

a). S̄z̄ ameze leḡi noi îns̄ k̄ invoicea Mitronolits̄l̄i, a Eniskonilor̄ mi a Boerilor̄. S̄z̄ des̄finḡeze legile vek̄i mi s̄z̄ îndrent̄eze pe ayele ȳe s̄fer̄ îndrent̄are; se adaoḡ

mi sã interpreteze pe acele ce sãntã întãnekoase mi ne lãmsrite.

b). Sã fie judektoriãlã sãnpremã: tôte kotãrãrile țelorãl-alte tribunale se terminã în cea de pe ȣrmã instanțã, fãrã apelã, la Divanãlã seã, adikã la tribunãlãlã seã.

c). Sã kotãraskã nedensile pe kare legile nã le prevãdã, sã mãreaskã saã sã modereze dãnã trebãsingã pe acele prevãzute de legi, saã sã grãgieze pe vinovãrã.

d). Elã singãrã are drentãlã a eksila mi a nedensi kã Okna pe vinovãrã.

e). Elã singãrã are drentãlã a kotãrã mórtea vinovãrãlorã.

f). Elã proklamã mi întãremte pe Mitronolitã mi pe Eniskoni, însã kã akordãlã boerilorã; elã întãremte pe Egumeniã monastirilorã; elã dekretã boeriile mi dregãtoriile.

g). Elã dãrãemte nprivilegiãrile, adikã noblegea, skãtãrile de dare, milele, skãtãlniãrã, robii mi altele.

h). Elã crãndãemte dãrile mi zecãrãlile, nrekãmã dijmãrãlã¹, olerãlãlã², vãkãrãlãlã³, vãmile⁴ mi țele-l-alte.

CAPITULU IV.

Despre datorile Domnului.

Datoria Domnãlã este a se sãrgã sã se fakã drentate, sã adãkã pe fie-kare de la rãã la bine, saã prin ordine saã prin nedense, sã oureaskã neksãvingele, sã mãrgineaskã pe fie-ține în karaktãrãlã seã, sã se kãnóskã pe sine, sã nã atingã ȣnãlã onórea altsia, sã resnekteze onórea atãrã a arxiereselã kãtã mi a boerilorã, sã nã risineaskã averile nã-

1.) Dijmãrãlã se zicea zecãrãca ce se lãa din nregãlã maãsrilorã mi alã stãnrãlorã.

2.) Olerãlãlã, asemenea de la oi.

3.) Vinãrãlãlã, asemenea de la vinãrã.

4.) Vãmile, asemenea de la lãkrãrile ce se kãmnrã mi se vãndã.

blive, sã se îngrijeaskã despre liniștea mi pacea poporului, sã fakã drentate în jãdekãrã, fãrã sã arate pãrtinire niciã chelã mare niciã chelã mikã, sã pãzeaskã datinile, mi sã nã aibã voce a pãne dãrã fãrã konsimptomentslã pãblikã; sã fakã Divanã¹ în zile xotãrãte, ka sã nã se prelungeaskã jãdekãrile mi sã se sãrãceaskã chelã che se jãdekã.

CAPITULU V.

Legiuirile lui Alecsandru Ipsilante despre boeri.

Boerii trebse sã se înainteze la rangã grãtitã, dândã nãmai avaetãrile obiãnsite mi altã nimicã.

Boierslã, karele arã kãpãta rangslã kã dare de bani saã s'arã urinde fãrã, se pãblikã, se essileazz mi se nedepseme trãnemite.

Orã-che boeris saã ispravnikã trece din trãnã jãdegã în altslã nã are drentate a cere angãrie (beilikã) de la lokșitorii, çi va întrebșinga vitele mi kieltșelele sale.

Dãminecele mi serbãtorile boerii sãntã datorã a chercheta arestãrile mi a se inkredinga dakã arestașii sãntã tratașii omenemte mi de kapãtã îndestlarea kãvenitã.

Achelã che se mãrtșriseskã sãntã demni de sozietate, onorașii mi amãrtșori ai drentslã; avelã se înainteazz la rangșrile boeremti fãrã niciã o dare; mi chelã che se va dovedi kã alșatã vre șnã rșmfetș nentșã asemine înaintãrã, se va îndãtori a nãti la Visterie îndoitã de chelã a lșatã.

Atãtã boerii de Divanã, kãtã mi jãdekãtorii de jãdege, sãntã datorã înainte de toate a se pãzi de a lșa chelã mai

1). Divanã se zice kãndã șpsșmi Domnslã kã Mitronolitslã mi kã boeris se konstitse în tribunãlã. În zioa mi în kamera însemnatã iesș logoșegii alș doilea mi anșngũ proçesele che sãntã șnre kãtare; anoi Postelnikslã chelã mare anșngũ kã Divanslã e gata, mi atșnũ vine Domnslã de jãdekã mi xotșramte. Divanslã se konvókã în zile șșmite, Lșnea, Mierksrea mi Vinerea.

mikş rşmfetş, mi a se mşlgşmi kş chea che kapştz din Visterie.

Niçî şnş boerîş nş va veni în kapitalş fşrz voie.

Onorile mi rangşrile şz se dea çelorş che meritş ; iar çei che kapştz aveşte nrin dare de banî, se essileazz, se desonoreazz mi se degradeazz.

Boerîi xoşî şz se denşzteze din dregştoriî mi şz nş mai şnere a reintra niçî o datş.

Ori-çe boerîş, în ori-çe dregştorie arş avea, şz nş se abatş la niçî şnş abşşş, mi şz se mşlgşmeaskş kş chea che kapştz din Visterie.

Boerîi çei mai miçî trebşe şz arate kştre çei mai mariş respektş mi deferengş.

Boerîi nş vorş da voie zançiiilorş Divanşlş şz îmuli-neaskş mai mşltş de kştz xotşrşta zechşcalş, çî şz-î ourea-skş, mi de nş vorş askşlta, şz raporteze Domnşlş.

CAPITULU VI.

Despre rănduirea Domnîlorş.

Kşndş este şz se rşndşlaskş çine-va Domnş în geara Romşneaskş saş Moldova, kîarş de arş fi fostş elş Domnş, este noştitş de kş searş de kştre marele Vizirş ka şz mear-gş ne a doşa zi la Пана-Канси (nalatşlş împşrşteskş,) şnde se kaştz trebile administrative mi jşdekştoreuntî ale împşrşgieî mi şnde se konvókş Divanşlş împşrşteskş sub-pre-medinga Vizirşlş, karele dşnz orşndşlş se împrakş kş kaştanş în zioa aचेea. Dakş kandidatslş este mare Drago-manş, fiindş kş elş se gşşemte în tóte zilele la Пана-Канси, Vizirşlş îlş kîamş îndatş mi-lş proklamş ; iar elş, înkîrşndş-se nşnz la nşmşntş dşnz datina tsrşeaskş. mi şz-rşrşndş Sangeakşlş, [adikş marginea amternştlş ne kare mède Vizirşlş, mi kare are anşme lokş nentş şşrstare] eso îndatş de akolo mi mergşndş la kasa sa, îmî rşndşemte mai întşis Kanş-Kexaşalele mi a apoî începe a se megşti.

În zioa aceea seara, pe la 4 sau 5 ore de noapte (dăne orologislă țărăască), Vizirslă îi trimite unș Davegiș (invitoris) kă o barkă domnească vânsită kă albă mi kă chină vâslamă. A doșă zi se sșie intșis Davegislă în barkă mi dăne elș predestinatslă Domnș kă Kapș-Kexaialele mi boerii seî; mi anoi, trekândș la malslă de la Bakșe-Kapșsi, se kobôrș înpresnș kă togî ai seî, unde-lș amteantș unș kalș împodobitș, ne kare înkșlekândș Domnslă înpresnș kă boerii seî [kari aș kaî nregătîi kă platș] se sșie la Pama-Kapșsi.

Vizirslă, meznândș în Divanș kă togî magnaii împărțieî, se înfșgimeazș mi Domnslă kă kșvenita orândșială, Atșnș Vizirslă îi spșne kște-va kșvinte de lasdș nentș demnitatea sa mi nentș kredinșioșele sale servinșri, îndemnândș-lș sș-mi pșzeaskș datoriile dșnș kșviingș, mi anoi îlș îmbrakș kă kaftanslă, [manta asiatică, kșsștș kă firș mi lșngș, kă gșșri desne smere prin kare-mi skôte mșinele, iar mșnișele spșnzșrș pșnș în pșmșntș.] Domnslă se înkinș iarșmi sșrștândș sangeakslă Vizirslă, mi anoi ese mi înkalekș înpresnș kă togî boerii seî, kșroșa li se oferș iarșmi kaî împodobigî. Înainte mergș pe josș togî Ianșeri Ortalei (Divisșner) Xasamilorș, kă tôte stindardele lorș, nșrștândș în mșini bastoane mi pe kanș unș felș de korône kă kșrele arșukate îndșrștș, în nșmșrș de 200 mi mai bine. Dșnș așemștia sșmeazș Xasas-bama (Divisionarışlă) kă ofișerimea sa, sșbama (prefekțslă kamitalei) kă șioșodarii seî, mi Țiorbagislă [kolonelșlă] Ortalei, togî kșlșri. Pe sșmș vinș kă tôte stindardele lorș: Țeasmlarış-Kolazș (kșșitanslă de Țeasmi) kă ai seî, Țeasmlar-Doagisi kă alai-Țeasmlariî [eralziî] seî, Țeasmlș-bama-Kiesadari [lokotenentșlă lși Țeasmlș-bama] kă ai seî, Reisș-Kiesaderi (lokotenentșlă lși Reisș-Efendi, ministrșlă trebilorș din afarș) kă ai seî, Beilikș-Kiesaderi (lokotenentșlă Beilikșșlș, ministrșlă kancelariei împărțemti al Divanslă) kă ai seî, Ișoglanș-Țeasmlariî (enistaii servitorilorș împărțemti), mi anoi boerii Domnslă, mi Domnslă înkșnjșratș de Țioșodari, de satirî, de Țeasmi, mi algi servitori strășvitș îmbrșkanî.

*

Înainte de a se coborî la kasa sa, tóts parada se o-
nreşte înaintea noruii Fanarslîi. Domnslş kş boeriî seî nş-
mai, întrş în biserika mare a Patriarxieî. Akolo Patriar-
xslş îmbrşkatş în vestmintele patriarkale mi kş evangelia în
mşnz kş arxiereî nreoiî mi îerodiakonî, îmbrşkaui kş sa-
krele vestminte, kş fşklii mi kş kşdelnige, mi kşntşregiî
kşntşndş *Vrednikş este*, îî ese în nainte; Domnslş se înkînş,
se sşse pe tronş mi se îndenlinemte tóts şeremonia. Daka
este şea întşis domnie, îndatş şe întrş în biserikş, îlş a-
nşkş de şmere Arxiereslş Eraklieî mi altşlş kare va fi din
şei de fagş, mi adşkşndşlş înaintea Patriarxslş, kşntş în
glasş mare: *Bine kşvinteazş nre şelş şe se înkînş şie*. Pa-
triarxslş, nşindş mşna pe kanşlş Domnslş, zice în glasş
mare: *Darslş lşî Dsmnezeş nriş smerenia noastrş te înalşş
Domnş ştanşnitorş alş tótei şerei Romşneui*; mi şngşndşlş
kş sakşslş mirş, Arxidiakonşlş deklamş faîma Patriarxslş: "
Prea-şfinşitslş Patriarxş alş tótei lşmî [kştare] mşlşî anî."
Atşnşî Domnslş se sşse pe tronş, mi îndatş se kşntş: „*Kş
şvrsş îndelşngatş sş fakş Domnslş Dsmnezeş ne bine kredî-
şiosslş mi drentş şlevitorşlş Domnslş ştanşnitorş alş şerei Rô-
mşneui [kştare] la mşlşî anî*!” Pe şrmş Diakonşlş începe
rşşşşşşşile, *mîlseute Dsmnezesle*, mi şele-l-alte. Dşnz a-
şeasta Predikatorşlş se sşse pe amvomş mi face kşvşntşlş
de lazş. Terminşndş-se kşvşntşlş îarşmî începş şşşşile,
mi se face înceşerea. Îar Domnslş, şmîndş, se dşşe kş şe-
remonia kare-lş amteanşş akasş, şnde începe şşî kşnte me-
terşaneaoa Vizirşlşî.

Dşnz kşte-va zile, într'o zi şotşşşş, (kare trebşse şş
fie margî), înainte de rşşşritşlş şórelşî, Domnslş se dşşe la
împşşşşie, kş doi-şnre-şeş saş mai mşlşî boeriî de aî seî
Intrşndş în kşrtea a doşa a palatşlşî treşe într'snş kîoskş
alş Kanşgibamilorş (şmierîî împşşşşewşî). Akolo se nşne o
masş înaintea Domnslşî, adşkşndş mai întşis de gşstare
şiorba Ianşşerilorş, (kare însēmneazş kş se prenşmşşş în
katalogşlş lorş) mi apoi alte bşkate felşşrite. La masa a-
şeasta serveazş Işî-agalele (servitorîî din afarş aî Palatşlşî),
mi înpresşş kş Domnslş mşntşnkş Kanşgi-bamîi, Dragoma-

nsă! Celălalt mare, să-mi vrea-o altă rădă a sa pe arș fi acolo; iar boerii Demnăiși la o altă masă în apropiere.

Дәпә җе се terminъ аеаста, Vizirslъ җе меде ла Ка-
лаба-Диванъ, (lokslъ konsilislsl sekretъ), энде анҗме требсе
сә се афе ін ора аеаа інпреһнз кә җеі-лаһһі konsiliari, фа-
җе *lexlslъ* (raportъ кәтре імпрератslъ) кә а venitъ Beislъ. А-
җестъ raportъ ilъ дәҗе энъ Кансҗи-баһа сәш энъ Кансҗилар-
Кехаја, кarele нортз семнеle офисlslsl сеш, адикз энъ Хас-
ранъ (bastonъ de abanosъ кә җәмһlia de argintъ) ми җисме
galbene. Дәкәндъ raportslъ, імпрератslъ інсеамһз не елъ
кәтслъ, адикз ordinslъ de а veni. Trimisslъ, ләндс-лъ іа-
рәһһі, ilъ һине ін сәсә деасһһра канслсі, ми еһһндъ кә ма-
ре respektъ ми һәтәндъ мереш кә bastonslъ ін һәмәһтә,
һоһтеһте respektъосһ не Domһә.

Atunce se înfrîmîeauz Məgzər-aga (intendantslê înkisorilorê îmurtentl) mi Kaftangi-banua (garderonistslê) îmurtatslê. Çelê întîs, ləndê din kanslê Domnslê kəçîslə de samərê, îî pəne în lokê Kəka, kare este fəz arîni mi în formə niramidalə ka Kîsləfslê, îmbrəkətê ne din afarê kə katifea azrie; iar çelê alê doilea îlê îmbrəkê kə Kaftanê s-tətê ne elê kətê mi ne çel 12 boerî aî seî. Dəpə aqestea Vizirslê, emîndê de la Kalabaoa Divanlê ka sə între la îmurtatslê, salstê ne Domnê înkinəndê-mî kanslê çe-va kətre smərê; iar Domnslê îî rəsəndə kə temenele, adikê nle-ktəndê kanslê, întinde mənə pənə lə pəməntê, o adçye la gərê, o sərstê mi o pəne la kanê, [dəpə salstarea Təçilərlə.)

Deună ce intră Vizirul la Împăratul, ești dăoi Kan-
gilar-Kexafasi, mi lăundă ne Domnă, sună din drenta mi
altă din stănga (iar boerii lui remănă departe afară la z-
mă), îl adăcă kă mare grabă de-l înfrîgimează la împă-
ratul. Akolo staș de fașă, kă semnele loră, marele Vizir-
Kănităș-Pamă (ministru de marină), Miralemă (kanslă
Kansgi-bamiloră) mi marele Dragomană ală împăratăiei. Îm-
păratul mède ne o sofa înaltă (kăci Tărciul nă aș tronă)
atătă de mikă în kăță abia inkane singură; elă este îmbră-
kată kă Kabanită, saș mantă kășă în firă de asă mi de

argintă, blăniti kə saməră saș vâlpe neagră, mi kə nólă îndărătă ləngă ka de trei palme kə de ațeeamî blană, kə mî-nile skóse urin gărăi desure smere ka la Kaftană, iar mî-nivele arənkate îndărătă pănă la pămîntă mi kə mî-nivele arənkate îndărătă pănă la pămîntă mi kə marginele iarămî blănite; dinainte la pēntă are ȧeanrazărî (mirețărî în lan-gărî mi nastărî marî); nórta ȧisme galbene, mi neste ge-năskî are o nólă kəsətă kə firă; ne kană nórta snă Kavăkă (snă felă de kăȧisă) kə sėrgăȧis (pană naltă kə nġetre skəmue; ne de o parte are în anroniere o sabie mare kə doă askăȧitărî, iar ne de alta o kălimare mare; alătărî stă în niȧiôare Silixtar-aga, (protosnătarăslă) nărtăndă sabie îm-părtăteaskă, atărnată kə snă kolană așrită de smere săb săb-ȧiorî.

Înfăȧimăndă-se Domnăslă, dăpă înkinăȧisnile își pănă la pămîntă, împăratăslă îi zice urin Vizirăslă, mi ațesta prin Dragomănăslă ȧelă mare:

„Kileri Xəmafsnəmă, dikatilenă rebetamini ksedənă „matlsmnă olsnărsă. Esrona tarafəndan xavadimə gietisti-„resiă, iflak vojevodalı minkalı merbestietă sızre Sana nasnă „olsnă, sadakatină matlsmnă olsnărsă.“ adikă: „A îmă-„teskăslă mieă grănară îndestlare, de la tine se ȧere kă „stărsină. Din ȧerile Esronene să ne trimiȧă grabniȧe „mġiri. Domnia ȧerei Romănemġi kă libertate mi nătere ab-„solăȧă ȧie ȧi să dă; se ȧere însă mi kredină ta.“

Domnăslă dăpă ațesta kă mălte înkinări se nleakă pănă la pămîntă sărstăndă poala natăslă împărtăteskă. Dăpă ațesta deklamă snă diskărsă skărtă în limba Arabă (snă însă se abȧină de ațesta) de măȧămire kătre împăratăslă; auoi ese din palatăslă îmărtăteskă mi se adăȧe iarămî la kġoskăslă Kanăȧi-bamiloră. Akolo îi pănă ne kană Kăka kă niunte nene albe lăngă mi frămóse, kare înkinăseskă o kăskă minănată mi năȧeapă; se dezbrakă de kaftană mi se îm-brakă kă o kabanăȧă¹, totă informa ațel ȧe nórta îmă-

1). Înkă de la ȧea ităȧis sėnsuere a ȧerei Romănemġi. Săltană trimitea Domnăloră o Kabanăȧă, stăndărdă mi Tășărî. Kăka este măl modernă:

rațelș, ne kare înșimî o pnegztemte elș de akasș. Dșnz ayeasta Domnșlș, împreznz kș boeriî sșî, imbrșkapiî mi ei kș kaftane, se koboarș ne skara împzrșteaskș, în kanșlș kșria marele imbroxorș (komisș împzrșteskș) îî ofereazș znș kalș împzrșteskș karele se kșamș tablam-pama, (șelș d'întiîș din stazlș) kș frîș kșsstș în firș mî îmnodobitș, a-vîndș ne mea tonszș mi sabie. Akolo înkalekș împreznz kș boeriî seî, kșrora li se dș kaî împzrștemti, mi emindș se omremte kșlare înaintea porșii a dosa a palatșlș, ne șnde aș sș treakș toate rigealșrile (konsiliariî) kari se în-tîmulș sș Ńe la palatș.

Atșnșea ese Enișerș-Aga (komandantșlș enișerilorș) împreznz kș aî seî, anoi tonși-pama (komandantșlș artilerieî) kș aî seî. Anoi Ţempezi-bama, (kolonelșlș artilerieî) kș aî seî, anoi kșmpara-bama (intendantșlș arsenalșlș), kș aî seî, anoi Siliktarș-Agasi (șrotosștarșlș) kș aî seî. Desterdarș-Efendi (kontabilșlș vistierii imneriale) kș toatș sșita sa, sșita șlemalelorș (klerșlș), Reizș-efendi, Kșnitaniș pama mi Vizirșlș kș sșitele lorș. Togi așemtia, trekîndș ne dinaintea Domnșlș, îlș felicitș; iar elș îî salțș kș temenele. Atșnș mai vinș mi doi Peikiî (șșarși de kornș aî Șșltanșlș) ne jorș, kari dșnz Ńe salțș ne Domnș se ușnș în dreanta mi în știnga sa. Așemtia poartș nimte teasșrî nalte mi așrite ne kanș, kș șșrșșșșrî de nene de pșșnș rșșnde; aș 'nimte șșligî lșngî în minș mi șșntș imbrșkapiî nșmai kș kaftanșrî, ale kșrorș noale șșntș rșșfrînte mi ridikate la brîș, mi șșntș înșinmi kș brîe kșsstș, în firș kș xangere așrite, kș șșbiî mișî Ńe șșînzșrș de șșmere de znș kolanș așritș de șșșșșșrî, mi kș vizme galbene ¹.

Se zîșe kș znș Domnș ôre-kare [șine nș se mîie] așșndș-se odiniôrș kș znș Șșltanș în șșnedișșșne, șșkșșe atșșea vitejîi, în kșțș voinđș aî arșta mșlgșmirea mi neavîndș altș Ńe-va șșb mșșș kș sșî dea, a lșatș de la znș Mșșșr-Agasi de lșngș elș kșka Ńe Ńșrta ne kanș, mi a pșș'o ne kanșlș Domnșlș. De atșnș se zîșe kș s'a obișșșitș a se da Domnșlș mi kșkș între Ńele-l-alte șșmue de domnie.

- 1). Onoarea așșasta Ńe a se da Domnșlorș kșșe dșșol șșarși de kornș, e-șșe Ńea mai mare din tôte mi nș se șșe nișî Vizirilorș.

Dșnz ȝe vinș nșmigii Peiki, tôte parada se ȝne în mîrș dșnz orêndșialș întokmai îrekșmș se faye kândș Vizirșlș îmbrakș ne Domnș kș kaftanș; kș atșta diferinș, kș dșnz Eniveriî mi fșnkșionariî ȝe mergș înaînte, șrmeazș boerimea Domnșlșl kșlare, mergêndș kște doi, doi, ne kaî înnodobigiî mi îmbrêkagiî kș kaftane. Dșnz aȝeasta șrmeazș trei edekșri, adikș kaî kș frșe înfirate mi kș armale strșlșcite, fșrș kșlșregiî. Dșnz aȝeasta vinș dșoi Solavî, kare fakș parte din gșarzi de kornș aî împșratslșl, mi mergș înaîntea kalslșl domneskș ne josș. Astș-felis Domnșlș, avêndș la latsrile sale ne ȝei dșoi Peiȝi, nleakș înkongșratș de o mșlgime de ȝioxodari, satiramî, ȝeasni, mi algi de aȝemia strșlșcitș îmbrêkagiî.

Kș asemenea paradz strșlșcitș trekêndș prin sliș mare a Konstantinopolei, în vederea mșlgimeiî loksitorilorș de tôte nașionile, Domnșlș nleakș la kasa sa, ênde este iarșmi trimisș meterșaneoa (mșzika) Vizirșlș, kare iarșmi kșntș ka mai 'nainte'.

Domnșlș dșnz aȝeasta mai stș kște-va zile în Konstantinopole nșnz îniî faye preparativele de kșlștorie mi 'mi ȝne la kale interesele. Atșȝi la o zi înnemnatș trimite la Pama-Kașșsi ne vre șnșlș din rșdele sale ȝele mai așpromiete, înnreșnz kș boeriî sei, mi îî adșkș tsîșrile domniei (kare nș sșntș de kștș niunte kozî de kalș (ne kare așlemiî Domnșlșl le ȝinș în mșnz kș mșltș respektș, așomaniagiî ne drșmș de meterșaneoa împșrșteaskș. Domnșlș atșȝi se koboarș la noarta din afarș, ênde șnș Imamș (ponș Tșrkș) aș palatslșl ȝiteunte șnș felș de rșȝȝișne, dșnz kare Domnșlș le urîimeunte kș rșȝȝișniî respektșoase, mi așoi le atșrș de șșligile lorș kare staș înfuite în nșmșntș drente. Dșnz aȝeasta nefiîndș ertatș a medea mai mșltș de trei zile, (ȝentș kare este îndatoratș a nști kște ȝinȝi șște de lei ne zi la bșkștșria Vizirșlșl,) îniî faye îngșșirile de a emi din Konstantinopole. Dar ori kște zile așș me-

1). Se înnemnz kș togi magnagiî împșrșgiei, trimițș kaî mi alte darșri Domnșlșl, kare li se rșșurênde kș darșri mșltș mai îngșșioase.

dea, meterxaneoa îi kântă neîncreștată ca mi la kasa Vizi-rălii.

Dăpă priimirea țărărilor, în aceste trei zile Domnăliș face mi trei divanuri la kasa sa, la kare asistă trei Peikii, trei divanș-țearșmlari, trei Iyiolanlar-Çearșmlari, trei Xasaxir-Kaseleri, dșoi çioxodari ai lăi Măgzer-Aga, Divanș-Efendi-Efendesi ală Domnăliș, mi togi boerii. Aceasta se face în kinsliș șrmștoris: Togi çei de mai șșș staș în niçiôre dăpe orândăială șșș în sala Domneaskă, șnde daka Domnăliș voemte vine mi înșmî; iar de nă, achemtia năș kăka în mijlo-kăliș șli ne șnă skasăș koneritș kă măxramă kșestă kă firă, mi anoi o salăș kă șrări de măli anî nentă nternikăliș împratș. În așestă intervală meterxaneoa Domnăliș kântă, mi dăpă çe încreștăș nleakă kă togi. În aceste trei zile Domnăliș dă mi ranguri la çei çe voemte ai face boeri, denșmindș-i mi în dregștoriile çe voemte ale inkredinga în çeară.

Dăpă çe se face nregștirea, Domnăliș ese din Konstantinonole. İarșmî kă çeremonie ștrășçită mi măreagș toată komnșș de kremtini. Această çeremonie nentă kă șă se arate mai nomnoaș, oamenii Domnăliș gșesekă oamenii năimigi kă zioa ne kare îi năș în miș năș kăndă ese Domnăliș la lokăliș însemnată. Adese-orî așeastă paradă se face foarte întinsă în kinsliș șrmștoră:

Mergă înainte doșă mișri lăngi de Tăçri ne joșă kă nșmçile ne șmări; dăpă achemtia șrmeaș știndardăliș Kataneloră din çeară, nreșmată de Aga ne șnă kală înpodobită împreșă kă ai sei togi înbreșkağı kă ștrășçire; anoi șrmeaș ștegarii Agiei kă știndardăliș așestă postă mi kă algii kăliș dăpe dășșăliș, kare çină togi în mănă nranșri; anoi Bamaș-Bemleaga kă togi Neferi sei înainte kăliș mi înarmağı; ne șrmă kălișramii mi Linkanii Xătmăniei kăliș totă kăte dșoi, Delii, Tăfekçii, Lăgșmgiu, mi algii kă Odobamii loră kăliș, înarmağı mi kă știndardăliș Ogeakșri-loră loră; dăpă achemtia șrmeaș Postelnikăliș çelă mare kă ai sei mi știndardăliș Xătmăniei; anoi parada Șnătarăliș çelă mare, Băçikăliș (jșmăstate țăis) mi Șnătarăliș kă ai sei, dă-

pe care vine stegarsii pe stindardsii spărzirii, lefegii togii
pe nansre mi trambigile pe cimbalele; apoi zăpicii Diva-
nării mi portării pe mare pe ai seii, stindardele domnării
trambigile mi cimbalele, țărșile împăratării, mi Ișrăkș Bai-
răkșii (stindardș albș de kăktorie;) pe șmș sakalile pe
Saka-bama; mataragii pe Mataragi-bama, Saravii-bama pe
ai seii; salaxorii pe toge în mănș, mi edekșrile trase kște
șnșii dșpe orșndșialș. Dșpe așemția șrmeazș kșlșrș kș-
te dșoi:

Komissii alș doilea, pe alș treilea;

Pitarșii alș doilea pe alș treilea Postelnikș;

Pitarșii pe mare pe Postelnikșii alș doilea;

III Komissii pe mare pe ai seii;

Stindardsii lși Tabla-bama (kalsii împăratșkș) pe
Ișrăkș-bama; pe șmș vinș bejzadelile Domnșlși (daka are)
pe kșvșlș de samșrș în kanș, mi apoi:

Skiemnș-Agasi ¹ pe Divanș Efendi-si ².

Dșoi șeșmș împăratării

Dșoi enișerș kevelii

Satiramș.

Apoi șeșmș-larș

Ișolanș-larș șeșmș-larș

Dșoi kavamș

Dșoi Xaș-Așrlii;

Deli-Bama — — — Gışlerș-Aga

Bamș-Çoxodarsii — — — Tșfekçii-Bama;

Çoxodari nedestri;

Doi șlavii din kornșlș

de șuardie alș Împăratșlși

Șnș Peikș

Çoxodari

Tșfekçii

mi Domnșlș

Șnș Peikș

Çoxodari

Tșfekçii.

1 Așeasta este șnș fșnkționarș Tșrkș, care se trimite ka șș introneze
pe Domnș.

2 Așeasta șine loksii de sekretarș mi jșdekștorș la Divanșlș Domnșlși,
în kaszele întimnizțore dintre Kremții mi Tșrșii.

Kylare ne kalsl̃s ĩmp̃r̃tesk̃ș, ĩmbr̃kat̃ș k̃ș kabanig̃a,
mi k̃ș k̃șka ne kañș.

Pe șrm̃z vine:

Șñțar̃sl̃ș al̃ș doilea k̃ș tonșzl̃ș mi sabiea Domñsl̃ș;	}	Ṽștaf̃sl̃ș de Divañș k̃ș ark̃sl̃ș mi k̃șk̃șra de șz- geđĩ a Domñsl̃ș;
---	---	---

Știndardsl̃ș Domnieĩ k̃ș șfing̃iĩ Konstantiñș mi Elena;
Șngeaksl̃ș (știndardsl̃ș) ĩmp̃r̃tesk̃ș ĩnk̃onșrat̃ș de mai
m̃lte pr̃anșre;

K̃șm̃șram̃sl̃ș ȝel̃ș mare — Gr̃m̃știk̃sl̃ș ȝel̃ș mare

Isñr̃avñik̃sl̃ș de k̃șrte — K̃șnar̃sl̃ș

Kafegi-bașa — — — Iȝĩ-ȝoxodarsl̃ș;

mi tog̃ĩ ȝeĩ mai miȝĩ șervitor̃ĩ mi edeklĩĩ aĩ Domñsl̃ș. ĩn
șine Mexter̃ș-bașa k̃ș tog̃ĩ Mexterĩĩ de șz̃b el̃ș, adik̃ș ordi-
ñsl̃ș m̃șzik̃anșilor̃ș, tob̃oșar̃ilor̃ș, tr̃ĩmbig̃am̃ilor̃ș mi altora,
kari șșnt̃ș tog̃ĩ k̃șl̃șrĩ mi k̃ĩnt̃ș neĩnȝetat̃ș k̃ș organele lor̃ș.

Tog̃ĩ boerĩĩ marĩ aĩ Domñsl̃ș mi șșnk̃șionarĩ de ștarea
a doșa mi a trea, kari k̃om̃șñș aȝeașt̃ș paradz̃, șșnt̃ș ĩm-
br̃șk̃agĩ k̃ș m̃elt̃ș ștr̃l̃șȝire mi ne kaĩ foarte ĩnp̃odobig̃ĩ,
ĩm̃r̃șm̃ștađĩ de la amiȝiĩ lor̃ș T̃șr̃ȝĩ nent̃ș aȝeașt̃ș zi. Pe
k̃ĩnd̃ș Domñsl̃ș eșe k̃ș așemenea ȝeremonie, adȝe or̃ĩ vine
Eniȝer̃ș-agasĩ k̃ș ofișerimea șa tentil̃ș (deșșisat̃ș) la Hoarta
Fanarsl̃ș, șnde ĩndat̃ș ȝe ĩnkalek̃ș Domñsl̃ș, merge d̃șñș
el̃ș k̃ș tog̃ĩ aĩ seĩ, ĩnl̃ștr̃ĩnd̃ș m̃șlgĩșea ñoñor̃sl̃ș din șlige
mi merg̃ĩnd̃ș ñĩñș la bariera de la Aiṽașș-Sari, de șnde se
ĩtoarȝe ĩnd̃șr̃șt̃ș. Domñsl̃ș, em̃ĩnd̃ș așt-fel̃ș din Konstanti-
ñoñole, se oñrește la șat̃sl̃ș Aṽșșș-Keoii, ȝe ește añroașe
doșș ore de or̃am̃ș; akolo el̃ș adese or̃ĩ se oñrește nent̃ș
k̃ĩte-ȝa zile ka șș'mĩ nșe la kale ĩntereșele, mi. añoĩ ĩmp̃r̃ș-
ñș k̃ș toat̃ș familia Domneask̃ș mi k̃ș familiile boerilor̃ș seĩ
anșk̃ș kalea șnre ȝeara Rom̃șneask̃ș.

Se ĩnșemneaz̃ș k̃ș dak̃ș ĩn k̃șr̃șsl̃ș treȝerĩĩ Domñsl̃ș
pr̃ĩn or̃am̃ș k̃ș ȝeremonia ar̃ștat̃ș, dak̃ș vre șnsl̃ș din oto-
mañĩ ar̃ș k̃șteza șș ñșl̃ș șal̃ște, el̃ș ñote șș'l̃ș nedenseask̃ș
mi k̃iar k̃ș m̃or̃te, adșk̃ĩnd̃ș nșmaĩ la m̃tirea ĩmp̃r̃atsl̃șĩ
k̃așza. Oñoarea mi ȝeremonia ȝe se faȝe Domñilor̃ș de
Moldova mi de ȝeara Rom̃șneask̃ș ĩn Konstantiñoñole nș se

făce nici Vizirilor, nici altor persoane superioare ale împărăției. Kasza că li se dă doză țărâni iar nu trei, este: întâi că sântă creștinii mi legea otomană prescrie că e păcat să a li se da trei; ală doilea căyi provinciile acestea fiind oare-cumă astonome mi vecine că împărățiile creștinilor, li se dă înadinsă asemenea onoare că să nu fie bătute de trdare.

CAPITULU VII.

Despre autoritatea noului Domn.

Din zioa kîndă noul Domn priimește kaftanul de la vizir, se face mi firmană împărătescă prin care se hotărâște destituirea celui de mai nainte mi întărirea celui nou. Acestă fermană se trimite că ună kanoglană înadinsă că ksieră în gheara Românească, Domnă trimite boerilor celor mari din geară mi skrisori deosebite, prin care rîdsește kaimakamă că să priimească țăsterea de la fostul Domn mi să guverneze gheara nînz va veni elă. Peste puține zile însă trimite mi ună deosebită kaimakamă dintre boerii sei că să konlskreze că boerii din geară. — Kanoglană (saș omsă Domnescă) ajungîndă că cea mai mare grabă la Băkremită merge întinsă la Mitronolie. Akolo Mitronolită adună ne boerii năminteni, le citește skrisorile Domnului mi se dăce îndată la Domnă aktsală, în ori ce oră ară fi, de îi vesteste destituirea; după aceasta se întorce la Mitronolie. Anoi adunînd-se la Mitronolie Eniskoni că boerii cei mari mi miyă nînz la Kșveră, atîtă funkționari kîtă mi partikșari, că Mitronolită înainte, se dăcă că togi la karte mi intrîndă la Domnă se face țătirea solemnă a firmanului de destituire. Întorkînd-se iarămi la Mitronolie, Mitronolită, că Eniskoni mi că boerii de starea întăi iaș kirma guvernului gherei, destituse ne funkționari Domnului skosă mi rîndseșcă ne algiu provizoriu nînz la venirea Domnului. La aceste rîndșiri se preferă că deo-

se bire boerii străni mi nekivernisiği, pentru ca să se folosească mărkar 40 sau 60 de zile zne-orî mi kiarş trei lîni, nînz vine Domnîlş. Iar Kaïmakamsîlş Domneskş îndatş 7e sosemte preksm amş zisş, konlşkreazş kş boerî pîzmîntenî, jşdekş, xotşramte, sşb-skrie înnresnş kş dşnnî sentingele de proçese, mi 7erçeteazş sokotelele mi venitsrile de ne dşrile reglalte, preksmş dijme, okne, vşmî mi altele, kare se kşvinş noslî Domnş, din zioa de kşndş a priimitş kftanşlş de la Vizirş.

Çeara este datore să trimiğş' la Konstantinonole kare pentru bagagişrile noslî Domnş, mi snş boerş însemnatş ka Mexmendariş, adikş îngrijitorş alş kşlştorieî, kş snş Bamsbşlşbamş mi mai mşlğî Neferî arnşşğî de pazş; totş odatş să dea mi Domnşlî destîtsatş kart mi ômenî pînz la Konstantinonole, kşvî a7esta e datorîz să pîrşseackş ġeara înainte de « intra 7elş noş; ese însş din oramş kş destşlş paradz mi onore din partea boerilorş pîzmîntenî.

În tôte întinderea kşlştorieî sale de la Konstantinonole pînz în ġearş, noslş Domnş merge kş stindardele sale deskise, kş tsîsrile rşdikate, mi kş meterxâneaoa kşntşndş. Kşndş ajşnge la Dşnzre ka să treackş ne la Tşrtskaîa la Olteniğş, se ouremte pînz îî vinş kşretele, bş7vele mi karele, mi priimemte felicitşrile boerilorş 7e vinş între întîminarea sa. De akolo vine kş tôte sşita sa la monastirea Vşkşremtîî în marginea Bşksremtilorş, şnde stş kşte-va zile pînz să se pîegşteaskş alaîşlş ġereî; în a7ele pşġine zile însş, elş vine prin Bşksremtî pentru trebile domnieî, dar fşrş stindarde mi tsîsrî. Dşnzş 7e se fakş pîeparativele, în zioa însemnatş ese tôte ordinele de boerî mi mşlġimea ponorslî fôrte de dimineagş, mi încere parada de la monastirea Vşkşremtî.

CAPITULU VIII.

Ceremonia și intronarea Domnului.

Merge înainte stindardslă kataneloră de-geară, kă kă-nitanii mi tôte katanele (rămășițe ale vekiloră ostaii de geară) armați mi kălări.

Dșur achemtia șmează toți isnații ce sântă sub igris-dikșisnea Agiei kălări, mi apoi Polkovnikslă nodșriloră kă toți nodarii înainte nșmă în doz mirări ne josă mi kă se-kșrile ne șmere.

Toți Polkovnicii Agiei kălări mi armați.

Velă kănitanslă Kazaviloră nșmîntenii armată mi kă stindardslă seă.

Talpii Dorobanșiei kă kiverile, ne josă, kă stindardslă loră, mi kă mșsika loră proprie.

Kănitanslă de Dorobanșii kălare kă zapchiu seii înainte, kă kăpî-va din kornogaria Armeniloră, mi kă stindardslă seă.

Kazavii de Agie ne josă, kă mșsika loră.

Vănștorii asemenea, kă șnă edekă ală Agii.

Kănitanii de Agie armați, imbrăkați kă kapotșri mi kălări.

Čeasmslă Agiei, kă Polkovnikslă de Tărgoviște.

Polkovnikslă vâșștoriloră, kă logofătslă Agiei.

Aga ne kală frșmosă imnodobită, kă kăvîslă de samșă mi kă kontășă.

Stegarslă kă stindardslă Agiei, kă mșlgi kălări ne lăngă elă, giindă Pransre.

Ispravnikslă de oramă kă al seii.

Ordinulă Hatmaniei.

Ваш-бешлеага kă toți Neferii seii armați mi kălări.

Kălșramii Xătmaniei kă zapchiu loră, kălări totă kă-te doi.

Deliu mi Tăfekchiu kă Odabamii loră.

Velş k nitansl  } — { K  Polkovn sk l 
Menzilșriloră. } — { X tm ni l .

III Postelnik l   el  mare

Ordinulă Sp t riei.

Lefegii  k l r  k  stindards l  lor .

Vel  k nitansl  de Lefegii  k  z ncii  se .

B         (j m tatea de to  ) sp t riei  k  tobă  i tr mbi   deoseb  ,  i sk telni ii sp t riei  arma i.

Poteramii  to i arma i, k l r , k    ine ver i deskise, k  f nde la Baretele lor  din kan ,  i k  m sika lor .

Seimenii  arma i, k    ine romii , k  f nde galbene la barete, k  stindards  mare, k  m sik ,  i do  edek r  ale Sp tar l i.

K nitanii  de sp t rie k l r , arma i, k  barete  i kanot r  romii .

Polkovnikșlș de notir , k   eas  l  sp t riei .

Polkovnikșlș de Seimen , k   ela de V   tor .

Logof t l  Sp t riei , k  bam-b l kbama.

Sp tar l   el  mare.

Stegar l  k  stindards , lefegii  k   ransrile,  i k  m sicele lor .

Z pci  de Divan .

Anrozii  V        i  i  eas    ,  i to i Konii  din kas   i v       Div   l   i  i V       P        lor .

V    l  de } . — — { V    l  de
Vistierie. } . — — { P        .

V    l  de anroz ,  i  eas     de anroz . .

Ordinulă Port riei.

Port reii  ne jos  k  stindardele lor   i mir .

Port  l   l  doile, —  i  l  treilea.

Port  l   el  mare.

Neg  itorii  p        k l r .

Negăştitoriî de komuanie kălărî.

Starostele de negăştitoriî.

Liukanii kălărî kăte doi kă kaniî lorş.

În toţi boerii pămîntenî kălărî kăte doi dănr karakte-
răş lorş, de la Klăcherăş de Agie pănă la Baniş ăelş mare ¹.

Ordinulă Armăşiei.

Armăşieiî mî Pămkaniî ne josş kăte doi.

Armăşăş II — — — kă armăşăş III.

Armăşăş ăelş mare.

Toţi lăstariî pămîntenî.

Măşika Eşroneanş.

Stindardele domnemti.

Trămbigele.

Tăşirile.

Işrăşă-baerăşăş.

Sakagiî dănr ărăndşăş kă sakalele.

Salaxoriî Kămăşăşieiî ne josş kă bastănele în mănş.

Edeşirile domnemti trase kăte doi dănr ărăndşăş.

Komişăş II — — — kă komişăş III.

Kăşăramiî — — — kă Linkaniî.

Vistierăş III — — — kă Postelnikăş III.

Logofătăş III — — — kă logofătăş III.

Logofătăş II — — — kă logofătăş II.

Îitarăşăş ăelş mare — — kă Postelnikăş II.

Şnş mare Klăcherş — — kă şnş mare Kăminăşăş

Şnş fostş Şnatarăş — — kă şnş fostş xatmanş.

Beşăzelele (dănr are):

Skiemn-agasi — — — kă Divanş-efendiş.

Şnş ăeasmiş împărtăşăş — kă altş ăeasmiş.

Şnş keşeliş împărtăşăş — kă şnş altş keşeliş.

Işbama.

Trei şatirami — — — mî trei şatirami.

1). Boerii de starea întă nărtăşăş kăşăş de samăşăş; iar ăel de starea a
doă konteme mî kăşăşăş nălte mî rătănde.

Iamavii Mataragii.

Mataragi-bama.

Alai-čeasmlar ¹.

Fəstamī — ² — mi iar Fəstamī.

5 kənitani de snətrərie — 5 kənitani de snətrərie.

Orta-kəsakš kə Tabla-bama, mi Orta-kəsakš.

Iamavii ləi Saraçı-bama.

Saraçı-bama.

Içı-oglandarš — Čeasmları.

Doi Kavamī.

Doi Xas-axırlıi ımıtrətemti.

Deli-bama — — — Gışler-agasi.

Bam-çıoxodarš — — Təfekyi-bama.

Čıoxodari nedestri.

Šnə Peikš ımıtrəteskš — altš Peikš.

Čıoxodari.	Domnlu	Čıoxodari.
Təfekyi.		Təfekyi.

Snətaršlš II kə	} — {	Vatafslš de Divanš
Sabia mi Tonəzslš.		kə sığeata mi kəksəra.

Stindardslš Domneskš kə sfingii Kostantinš mi Elena,
mi kə sənata Krəve de o parte, iar de alta marka domneaskš.

Sangeakslš ımıtrəteskš.

Konii din kasə kə nranərele ımıtrejərš.

Kəmaranšlš vėlš mare — Grəmatikslš vėlš mare.

Isnəvnikslš de Kərte — Kənarislš.

Kafegi-bama — — — Içı-çıoxodaršlš,

mi toni servitortii mi İedeklii Domnslš.

İn fine Meterxaneaoa ne josš.

İn asemenea paradə, in sənətslš neinčetatš alš tatsrorš
klonotelorš din oramš, intrə Domnslš in Bəksremti. Iar
Mitronolitslš kə Eniskonii amteantə in biserika de la Kərtea
Veke, ənde era odinioarə palatslš de remedingə alš Dom-

1). Avenitia ɣinš in mənəz rədikate in əsəš nimte kərje mivl kə kanete,
klonogei mi ləngiməre de argintš kare se kiamə ɣəne.

2). Avenitia ɣinš in mənəz nimte əslige kə krəvi de ferš in vərš, ale
kəzəra beɣe sənəti ımbrəskate in nostavš romə.

nilorș. Akolo sosindș ȕeremonia se onrește, mi Domnălș kș toȕi boerił se kobórz ka sș intre în biserikș. Mitronolitslș kș Eniskonii ilș priimeskș la șmaș, imbrșkajl în vestmintele arxieremtl, kș Evangelia în mșnz mi kșntândș „*Vrednikș este*,” mi lșzndș-lș de brage ilș vșrz în altarș mi fakș okolș șntei mese kșntândș „*Isaia dșnșseute*“. Dșnz așeasta skogîndș-lș din altarș pe șma ȕea mare, Arxidiakonșlș deklamș faima Mitronolitslș:

„Prea sfîngitslî mi de Dumnezeuş bine kvintatslî
„Mitronolitş alş sfînteî Mitronoliî a gereî Romanemti, urea
„onoratslî Eksarxş alş nlaşvilorş Țesariei mi Kanadoviei,
„măslui ani.“

Депъ ачеаста ашъзіндѣ пе Домнѣ въ Тронслѣ съѣ, кін-
тѣреціі індатъ інченѣ а кінта:

„Viagr îndelungatz sã dăruiașkã Domnslă Dsmnezeș,
„drentă kredinșosslă mi isbitorșlă de Xristosă Domnslă
„nostră Stăpînitoră ală tôtei gerei Romanemti
„îmureșkã mi drentă kredinșosei Doamne mi fiiloră loră,
„Dômne pșezute-î întră mzelgi anl.“

Diakonsul's deklamant rãgãzãndu-lu, dãru kare predikato-
rãl's îndatã se urkã uc amvonã mi face diskursã de laudã,
pre kare îl's terminã kã bine-kãvîntarea Mitropolitãl'si. Dã-
ru ayeasta Domnãl's rãzãndu kã unã kãvîntã de mãl'gãmire
kãtre Dãmnezeã mi de laudã kãtre boer'i; anoi închipã a
se kînta Polixronismul mi se înkãe çeremonia.

Domnslş, cuindş din Biserikş iarşmî kş togî boeriî, merge kş aveeamî paradz nînz la kşrtea Domneaskş. Ako-lo se sşe într'o salţ mare, kare se nşmeme Sntşrie, mi auroniîndş-se de tronşlş Domneskş se omreunte. În droan-ta mi în stînga staş Mitronolitslş, eniskonii mi boeriî de toatz klasa; dar mai anroane de elş staş doi Peikii din gşarzi de kornş ai împşratselş. Atşnşî fşnkşionarelş îmş-rşteskş skoate firmanelş dintr'snş tokş asritş; Domnşlş îlş priimemte kş adînkş resnektş mi kş înkînzşişni, şnoi îlş şşrşţş mi îlş dş în mîna lşî Divanş-efendisi. Aşesta îlş şiteşte kş glasş mare în limba arabş. Dşnz aşeastş şe-tire se deklamş mi o rşşşşişne tşrşeaskş kştre Dşmnezeş

Un fostă Suptarș. — Armanșlă ȳelă mare.

50 Nemȳi de Pórtă ne josă kă kostmele loră.

12 Făstamă de xaremă kă Isz-bama loră.

8 Kănitani, 4 din Seimeni Suptariei mi 4 din ai Agiei ne josă mi inarmaȳi.

10 Ȳioxodari, auroane de kareta Dómnai, ne amăndoză părgile.

Kareta kă 6 telegari.

6 Ȳioxodari anróne de kareta Domnigeloră.

Ȳrmează anoi karetele kokóneloră ȳeloră mari, fie-kare dăne rangslă mi gradslă săă.

Kă astă-felă de orăndăială vine Dómnă la xaremăslă (Gineȳeslă) Kărgi. Akolo se amează ne tronă, mi kokónele ȳele mari vină dănză răndă mi îi sărstă măna, dănză kare lăndă dăȳeagă mi kafea se dăkă ne la kasele loră.

Archiereii mi boerii, dănză ȳe îndenlineskă ȳeremonia Domnăslă prekămă s'a zisă, trekă îndată mi la Dómnă. Atăncă ea sărstă măna Mitropolităslă, se năne iargămi ne tronă, boerii îi sărstă dreantă, se dă iargămi dăȳeagă mi kafea, o salăstă togă mi esă.

CAPITULU IX.

Despre decretarea funcȳuneloră.

Înaintarea rangsriloră la boeri mi orăndăirea fənkȳionariloră aă atărnată totă-d'asna de voinga Domnăslă. Din învekime înaintarea rangsriloră se făȳea dănză respektăslă ierarȳiei; dar în tîmni mai din ȳrmă, Domni, pentră ka să măȳsmeaskă ne Otomană, ne Greă mi ne Romăni, aă îm-măȳgiătită titlurile mi le-aă dată kă nrodigălităte mi la ȳei kare n'aă oksnată fənkȳisni. Aȳeasta s'aă făkăstă pentră ka să pótă kăpăta nămerslă determinată de skătelniȳi, năwedingă dănză gradslă rangslă mi tóte ȳele-l-alte năvileȳăsră. Îar nămirea aȳestora se făȳe năin îmbrăkare de kaftansă.

Dņņъ че Domnslъ se aшеazъ ne tronъ, mai intъis de-
nъmъnte ne Postelnikslъ чelъ mare, kъчi prin авеста se in-
trodskъ чei-l-aldъ boeri la Domnslъ.

Dņņъ авеста фаче ne Vistierslъ чelъ mare; kъчi аче-
ста имбракъ ne boeri kъ kaftansrъ; anoъ ne Banslъ чelъ
mare, ne чei doъ mari Vorniaъ, ne чei doъ mari Logofegъ, ne
Spъtarslъ чelъ mare, mi чei-l-aldъ boeri de starea intъis пъ-
нъ la Komisslъ чelъ mare kare se nъmeskъ Veligъ. Агемтия
priimeskъ titlъ de *чinstiуъ mi kredinчiouiъ*, прекъмъ se vede
in xrisovele mi kъrgile domnemъ, unde Domnslъ le zive
„чinstiъ mi kredinчiosъ boeris domniei mele.“ Dņņъ авеста
фаче ne boeri de starea a doъa de la Serdarslъ чelъ mare
пънъ la la Kъsъerslъ de Agie, kare priimeskъ titlъ de *kre-
dinчiouiъ nmaъ*; anoъ se fakъ boeri de starea a treia kъ ti-
tlъ de slъgъ ai domniei. Iar nъmirea авестора se фаче in ki-
nslъ srmъtorъ.

In ајъnslъ zilei kъndъ este sъ nъmeaskъ ne vre sнslъ
din boeri mari, Domnslъ trimite la elъ de ilъ nofteunte ne
a doъa zi la Kъrte. Iar Postelnikslъ чelъ mare trimite sнъ
nitakъ (biletъ) kъtre ачelъ че este menitъ a fi destitsatъ,
prin kare и skrie kъ ama прекъм инъlgimea sa a gъsitъ
kъ kale алъ lъsa in liniute, sъ nъ se mai sъpere ne a doъa
zi a mai veni la Kъrte чi sъ trimigъ semnslъ ofиisлi seъ.
Boerslъ predestinatъ vine a doъa zi de dimineaъ la Kъrte mi
mede la Postelnicie. Domnslъ dņņъ че ese in Spъtъrie (sa-
la unde se fakъ prezentagisnele mi Divanele) se ашazъ ne
tronъ, stъndъ de фayъ тођi boeri чei mari in kostamele lor
(iar ne kapъ nъrtъndъ nmaъ tessrъ фъrъ kъчisлi) mi алђi mai
mъlgъ privitori; intrъ Postelnikslъ чelъ mare, nъrtъndъ in
мънъ sнъ toeagъ de argintъ kъ kapъ de tonsъ, mi infъgi-
meazъ ne predestinatslъ la Domuъ. Akolo Vistierslъ чelъ
mare, sъ in niчiore гiindъ in мънъ kaftanslъ. Predestinatslъ
ilъ sъrъtъ la gъlerъ, mi имbrъkъndъ-se kъ elъ sъ in mijlokъ,
Domnslъ и фаче o прекъвънтare zikъndъ: „Pentъ strъlъчи-
rea strъmomilorъ тъi (saъ pentъ kredinчiосele tale servиisъrъ)
eatъ kъ te onorъмъ kъ rangslъ kъtare mi kastъ sъ te norђi
bine.“ Atъчi денъmitslъ sъrъlъ мъna Domnslъ mi, lъndъ

de la elș Xasranslș, saș altș semnș alș rangslș seș, ese din snșțrie, mrechedatș de Postelnikslș ȳelș mare, karele proklamș în aszslș tșțlora nșmele rangslș, mare Banș, mare Vornikș, mi ȳele-l-alte. Îmbrșkatș kș kaftanslș intrș în Postelnicie, șnde pșnș se se gșteaskș parada i se face ȳeremonie din partea edekliilorș Domnslș, adikș ȳișbșkȳi-bama, Kafegi-bama mi algiș. De akolo treȳe în apartamentslș boerilorș Veligiș, șnde nșmigiș kastș nrȳinile mi jșdekȳile; saș daka este Vistierș mare, treȳe în kșmara Visteriei mi inȳene a da ordinele dregștoriei sale la șșbalterniș mi logofegiș seș.

Dșpș ȳe se gștemte parada, dakș este boerș bștrșnș mi dș ȳei mai însemnagiș, 'i se adșȳe karețș Domneaskș kș mase kaș; iar de este din ȳei mai tinriș, i se adșȳe kalș Domneskș frșmosș împodobitș de înkalekș, nrștrșndș în kanș kȳȳslș de samșrș mi kontemș; înaintea lș mergș kȳȳri fșnkșionariș ȳei miȳi ai Divanslș. Iar daka este Vornikș mare, mergș mi togi Vorniciș ne josș kș bastónele în mșnș; daka este Logofștș mare, mergș togi Logofegiș; daka este Postelnikș mare, mergș 12 Postelniciș kȳȳri mi togi Linkanii mi Kșlaramiș; daka este Vistierș mare, mergș togi skriitorii (saș dieȳii) Visteriei; mi astș-felș eskortatș de ȳeasmiș, ȳiȳodariș, seimeniș, mi algiș nedestri, se dșȳe la kasa sa, șnde peste nrșginș i se trimite meterxaneaoa Domneaskș de-i kșntș.

Daka însș denșmitslș este Snșțariș, Agș, Xatmanș saș Armamș, atșȳi ȳeremonia se face mai pomnóș, ka nentș niște postșri militare. Înaintea Snșțarslș mi a Agși se dșkș înaintea ne josș togi zabegiș de șșb ei, adekș Polkovniȳiș, Kșnitaniș, Bșlșk-bamiș kș Neferiș Arntșȳemtiș, mi togi ȳei ȳe nrșmai kș nșmele aș rșmasș din vekile oștiriș romșnemtiș, prekșmș Lefegiș, Seimeniș, Katane, Slșjitoriș, Doro-bandgiș, Talniș, Vșnștoriș, Kazaciș, mi algiș, kș stindardele mi trșmbigele lorș; la Xatmanslș, togi Zarȳiș Divanslș kș togi Koniiș din kasș, adikș bșmbamiriș Domnemtiș ȳe se trimițș în ȳearș nentș servigișlș poligiieiș; iar la Armamșlș ȳelș mare, afarș de șșbalterniș Pșmkșrieiș, nrekșmș Touȳiș

(tânari) Псмкани ми алгиі, merge mi' tótă lăstărimăa digă-neaskă din Băskremti, kăntăndă din vióre, kobze muskalări mi altele, kare faye narada veselă.

Boeriloră de starea a doa, de la Serdarsă velsă mare pănă la Klăversă de Agie, li se faye totă ațea țeremonie la palată; nă se dăkă însă kă paradă ne la kasele loră, dar li se trimită meterxaneaoa. Asemenea se țrmează mi kă velsă de starea a treia. Pe boeri velsă mari pănă la Serdară, Vistiersă îi îmbrakă kă kaftanări; ne velsă de Starea a doza de la Medelnicheră înainte îi îmbrakă Vistiersă ală doilea, iar ne velsă de a treia klasă, Vistiersă al treilea. Asemenea ne boeri velsă mari pănă la Serdară, Postelnikă îi introdăvă mi îi skoate, ne velsă de starea a doza Postelnikă ală doilea, mi ne velsă de a treia Postelnikă al treilea. Asemenea ne boeri velsă mari Domnă îi densmeme în Spățerie mezindă ne tronă; iar ne velsă de starea a doza mi a treia îi densmeme în odaia sa privată kare se nămeme Babeine.

Kăndă se dăă fənkișnile mi rangurile arătate, aței velsă le priimeskă nlăteskă oare kare dare de bană xotărtă, dăpă analogia gradăli mi dăpă însemnarea Vistieră, kă prezentsă nentă servitoră Domnăli, nentă onoarea velsă li se faye, nentă kareta săă armăsarăli kă kare se trimiță ne akasă, mi nentă meterxanea; dăă ne lăngă ațeasta mi la kasa mileloră o sămă determinată, adică velsă de starea întăis kăte nată sate lei, iar velsă-l-algi pănă la 30 mi 20 lei. Asemenea Postelnikăli velsă mare, boeri de starea întăis mi a doza, îi dăă kăte să dară dăpă analogia gradăli loră; iar Postelnikă ală doilea mi al treilea săă asemenea avăetsări, săă răsăfetsări determinate.

Dreğțoriele velsă mari, Domnăli le dă dăpă nlățere mi interesă săă boeriloră nămănteni săă Greșiloră; iar ne velsă de gradăli ală doilea le dă dăpă nofta sa, săă dăpă răsămăntea mi îndemnăl ministriloră, săă năin gravie. Dreğțoriele boeriloră de starea întăi mi a doza se dăă nentă kasze mi kăvinte felsrite; săni se înaintează fiindă kă săă servită la algi Domnă kă onoare; săni nentă konsiderăgie-neă familiă mi kanăvătatea loră: algi nentă kă sântă rade

ku Domnslŕ saŕ ku boerii ŕei mari, mi alŕii nentru bŕtri-
negele lorŕ; Aŕei ŕe nu sŕnt de o familie kŕnoskŕtu se ŕn-
ainteazu dŕnu pronia lorŕ kapazitae saŕ dŕnu vre ŕnŕ de-
osebitŕ serviiŕ ŕe arŕ fi fŕkŕtŕ Domniei. Dregŕtoriile le
dŕ mi le skimbŕ Domnslŕ dŕnu nlakŕ: ne ŕniŕ ŕi lasŕ nu
mai ŕnŕ anŕ ŕn fŕnkŕiŕnile lorŕ; ne ŕniŕ ŕi destituŕ mai kŕ-
rŕndŕ s'aŕ mai tŕziŕ; ne alŕii ŕi lasŕ mi ŕn totŕ kŕrsŕlŕ
Domniei.

Ispravnicii, ŕe se rŕndesekŕ kŕte doŕ la fie-kare jŕdegŕ,
ŕinŕ lokslŕ de voevozi, ka ŕn Tŕrŕia, mi totŕ o datŕ de
kadii. Ei jŕdeku mi xotŕrŕskŕ, nedenseskŕ, aresteazu, a-
mendeazu (globeskŕ), klasifikŕ dŕrile asŕnra satelorŕ mi le
adŕnu, mi gŕverneazu ku absolstismŕ, afaru nu mai ku nu
aŕ drentslŕ de moarte. Ei se rekomandu de kŕtre Vistie-
rslŕ ŕelŕ mare mi Postelnikslŕ ŕelŕ mare, mi se ŕntŕreskŕ de
Domnŕ; ŕniŕ ŕnsŕ se rŕndesekŕ dŕnu favoarea Domnslŕi,
ŕniŕ dŕnu mijlocireu boerilorŕ mari, mi alŕii nentru servi-
ŕisŕi uersonale. Ei nu se ŕmbraku ku kaftansŕi, kŕŕi tre-
bŕe sŕ fi mai fostŕ boeri; ŕi kŕndŕ se rŕndesekŕ se poŕ-
tesekŕ la Kŕrte prin Vistierŕlŕ saŕ Postelnikslŕ ŕelŕ mare, a-
kolo sŕrŕtu mŕna Domnslŕi mi nleaku fie kare la jŕdegŕlŕ
seŕ. ŕniŕ ka aŕemtia ŕndatu ŕe soseskŕ la taktŕlŕ lorŕ, rŕn-
desekŕ ne Zanŕii saŕ enistagii nŕmilorŕ, (sŕb administratori)
kari ŕinŕ lokslŕ ka sŕb-Bamii ŕn Tŕrŕia. Fŕnkŕionarii sŕ-
balterni, preksŕmi mi Kŕnitŕniile mi Vŕtŕniile, se ŕntŕreskŕ de
Domnŕ dŕnu alegerea mi rekomandarea sŕuperiorilorŕ lorŕ;
adiku Logofegii mari pronsŕnŕ ne Logofegii alŕ doilea mi alŕ
treilea: Vistierŕlŕ ŕelŕ mare, Postelnikslŕ, Komisslŕ, Sŕŕtarŕlŕ
mi Aga ne ŕei de sŕb ei, mi ŕele-l-alte.

Din ŕnvekime era 12 dregŕtoriŕ ŕnsemnate, kare se ŕi-
teazu prin firmele mi xrisŕve. Din aŕeste ŕele ŕntŕis eraŕ
Banŕlŕ ŕelŕ mare, Vornikslŕ, Logofŕtŕlŕ, Sŕŕtarŕlŕ, Vistie-
rŕlŕ mi Postelnikslŕ; ŕele de a doŕa katigorie eraŕ Aga,
Kŕŕŕerŕlŕ, Kŕminarŕlŕ, Paŕarnikslŕ, Stolnikslŕ mi Komisslŕ
ŕelŕ mare, Mai tŕziŕ ŕnsŕ dregŕtoriile s'aŕ adŕogatu mi
s'aŕ ŕnmŕlŕitŕ. ŕei mŕse din tŕis, de la Banŕnŕnŕ la Po-
stelnikŕ, sŕntŕ ka Ministri, ŕntŕ la Domnŕ ŕn ori-ŕe timnŕ

aş voe sʔ vorbesskʔ, sʔ şazʔ înaintea lşî mi sʔ jʔdece; iar
 ʔeî ʔe vinş dʔnʔ Postelniksîş întrʔ nşmai kʔndş sʔntş ke-
 maşî, respsʔndş kʔndş sʔntş întrebăşî, mi medş nşmai kʔndş
 sʔntş porsʔnşîşî. Iar la adşnşrile ʔele marî, saş la Divans-
 rile generalî ale gereî (kʔndş se întʔmnlʔ trebsingʔ ka sʔ
 se konvóʔe), medş înaintea Domnşlsî togî boerîi de la Ba-
 nşlsî ʔelş mare pʔnʔ la Klşʔerşlsî de Agie, atşţş ʔeî ʔe sʔntş
 în şʔnkşîşnî, kʔţş mi ʔeî mazîlîşî, adîkʔ destîţşagî. Iar
 rʔndşirea mi îndatoririle fie kʔrsîa şʔ aratʔ la kanîţlsî şʔ-
 mʔtorîş.

Se însemneazʔ kʔ în şnşlsî 1763, kʔndş aş kʔzşţş şʔb
 şʔgie îmʔʔrşţeaskʔ Konstantîş Vodʔ Mavrokordatş, Pórtă
 Otomanʔ a fostş rʔndşîţş prin ordinş eksʔresş pe şnşlsî din
 boerîi gereî kʔrşmşitorş pʔvisorîş, kʔ tîtlş de banş Boerş.
 De atşnşî aş şʔmatş de a se da asemenea nşmire şnşîa din-
 tre boerîi ʔeî mai vekî, pe kare Domnşlsî îlş îmbrakʔ kʔ
 xaiş de samşrş, mi fʔrʔ a avea vre-o şʔnkşîşne pʔezîdş
 Divansîş dʔnʔ Domnş, mi kanşţş kʔte odatʔ leafş de la
 1000 pʔnʔ la 1500 lei pe lşnʔ.

CAPITULU X.

Despre atribuiunile dregătorilor.

OFICIULŢ I.

Marele BanŢ de Craiova şi CaimacamŢ.

Banşlsî de Kraiova din învekime era şîngʔrş şʔverna-
 torş alş ʔelorş ʔînvî jʔdege de neste Oltş, mi avea o şîm-
 nlʔ şʔnsʔnere kʔtre Domnşlsî gereî Romşnemţî. Kʔ tóte kʔ
 Domnîi de dʔnʔ tîmşş mî-aş întʔrîţş astoritatea mi akolo,
 dar Banşlsî Kraiovei a rʔmasş administratorş mi jʔdektorş
 alş avelorş jʔdege, mi ordinele Domnşlsî pʔntʔrş loksile a-
 ʔele se îndeplîneaş prin mʔna sa. Elş fʔʔea Divanş, ka

mi Domnslă din Bskremtî; avea srb elă snă Logofătă III de Divană nentră nrîcinile din lăsntră, ka Logofătă de taină din Bskremtî; avea snă Polkovnikă de oramă (ka Aga din Bskremtî) nentră naza sligeloră mi a fokslă, mi nentră Nartsrî, adikă fiksarea nregăslă lăkrăriloră vānză-tōre, — snă Iyî-bama nentră netigăsnile țeloră țe aveăș pro-țese, — snă Armamă II nentră Pămkăria de akolo, — snă Portară III nentră osnilitatea Tărviloră țe veneăș ka să întăneaskă ne Bană, mi algi Logofătă de Divană. Kăndă elă se întămna să se afle în Bskremtî, jădeka a kăș la sine; ne lăngă ațeasta avea mi deosebită sigilă, kă kare sigila xotărîrile jădekăgiloră mi ordinele Volnăgiloră.

Ear țererile mi nretengăsnile țără de kăvântă a le Tărviloră de ne lăngă Dăntre adresăndă-se țără întrăsnere kătre elă, ka kătre snă enitronă ală Domnslă, aă făkătă kă de la ană 1761 nă se mai trimite niyă snă Bană la Kra-ıova, yî snă simnă boeră kă tită de kămakamă, nrekămă se șmează pănă astăy.

Ațestă kămakamă se bskă de tōte nrerogativele mi de tōte venitările mi foloasele bānie. Iar Bană țelă mare, dăpă țe aă remăș meztoră în Bskremtî, avea kăte treă sate lei ne lăpă leafă mi venităș nămită Răssra, adikă kăte o para de leă din venitările domnie; astăy înșă mi ațeasta s'aă ssnrimată. Pe lăngă ațeasta Polkovnikă, Logofătă III, Portară III, Armamă II mi ței-l-algi fānk-gionarī aī Kraıovei, yî da kăte snă nrezentă, fiindă kă nrin trānsălă yî nriimeăș dregătoriile. Kă kăyî-va anī mai nă-inte ațeaste dregătoriī le vindea înșumī bană kă nregă fōrte bānă la yine voea, mi ațeasta era venităș seă nponră. Astăy înșă le vinde Kămakamă nrekămă voește, mi sne-orī ymparte folosă kă Bană, sne-orī mi'lă anponiează, dăpă favōrea de kare se bskă no lăngă Domnă. Ațeaste folōse se sse la 30,000, sne-orī mai mătă, sne-orī mai nă-gină. Bană din învekime avea mi venităș de la Bāni-morī kare jădekaș snele țerte mi neyngeleră a le ațeloră

1). Ațemă de bānă seamă kă eraș administratorī jădegeloră de neste Oltă.

[Traducătorulă].

vinți jădege; Dar Konstantinș Vodă Makordatș a sșurimatș venitșlăș ačesta, reglândș ka Ispravniči sș dea nșmai 500 de lei Banșlăș la nșmirea lorș. Kai kare se perdeaș se a-
dșueaș la Banșlăș, șnde se onreaș pșnz veneaș stșpnșniilorș
de îi cerea; Astșzî înșz mi ačestș folosș este datș Kai-
makamșlăș. Ačesta jșdekș mi xotșraute kș denlinitate orș-
pročese în cele vinți jădege, afarș de ačelea če sșntș de
kompetinga ispravničilorș. kare deșndș de Domnș mi de
Vistierșlăș čelș mare.

Kaimakamșlăș se bukșrșz mi de șnș venitș mai modernș
če se nșmemte kșimțkșmitș, priimindș kște patrș lei de
fie-kare vitș mare din ačele če trekș în Turcia. Ačestș ve-
nitș se srkș adesea orș mi la 100,000 miș lei ne anș. În
skșrtș din zi în zi mi din Domnș în Domnș nșterea Bșniei
a skșzștș mi ačeea a Kșimțkșmiei a kreskștș. Kș tôte a-
čestea anșntamentele banșlăș astșzî sșntș mai mari de kștș
čeea če eraș mai 'nainte. Din vekime elș kșușta:

3600 lei leafș ne anș:

900 — venitșlăș kște o para la leș din venitșrile
Vistieriei.

500 — de la Bșnișori.

500 — de la dekretele dregștorilorș.

2820 — de la venitșrî întșmnlștoare.

1680 — de la 70 skștelniči kște doi lei ne lșnz

30,000 din Vistierie.

Astș-zî înșz are:

12,000 lei leafș ne anș.

30,000 — dșnz dekretele dregștorilorș.

6400 — nentș 80 skștelniči kște lei 80.

48,400

Ačestea sșntș venitșrile Banșlăș de astșzî; dar daktș
se bukșrșz de favoarea Domneaskș notș sș se șrče mi mai
șșșș.

Kaimakamșlăș are venitș neste 100,000 lei; iar daktș
se bukșrșz de favoarea Domnșlăș, kanștș mai îndoitș. Is-
pravniči celorș vinți jădege ale Banșlăș denindș d'a dren-
tșl de Domnș mi-aș misișnea de a adșna dșrile generalș.

Banslă Țelă mare, Țelă d'ală doilea dăpă Domnă mi dăpă Mitronolită, elă ȡine pmedinga în Divană. La toate prezentăgisme ele nărtă kăvătă de samărtă mi kontemă. Semnălă dregătorieă sale este kazranslă, adekă ună bastonă kă бага mi sidefă, ne kare ilă noartă mi înainte Domnă-lă. Elă asistă mi la kamera nămită a Veligiloră, înmăreznă kă Mitronolitălă, kă Vorniciă, kă Logofetă mi kă ȡei-l-ală boeră mară.

Se însemnează kă boerălă ȡe năimemte skătelnică dăpă gradălă dregătorieă sale, se băkărtă de ei ne viagă mi kiar dăpă ȡe ese din fănkăisne. Dăpă moarte, Visteria fiă ne jămătate, iar de jămătate se băkărtă ne viagă femeă mi komă sei. Din învekime togă boeră nentă skătelnică loră năimeă kăte doi lei ne lăntă de șnălă din Visterie; astă-ză înă fie kare boeră înă năimemte venitălă de la skătelnică sei dăpă învoeală, kăte 70—80 saă 100 lei, în doă termine la Anrile mi Oktombre.

OFICIULŪ II.

Mară Vorniciă de țeara de susă și țeara de josă.

Din învekime era ună singărtă mare Vornikă. Iar Konstantin Vodă Mavrokordată în anulă 1761 a măi kreată înă unălă, nămindă ne unălă de ȡeara de săsă mi ne altălă de ȡeara de josă. Ȣelă de ȡeara de săsă era Găvernătoră mi jădekătoră neste ȡele măse jădege anăsene, Oltă, Argemă, Teleorman, Vlașka, Ilfovă mi Dămbovigă; iar ȡelă de ȡeara de josă neste ȡele măse jădege răsăritene, Fokșani, Băzăș, Săkseniă, Praxova, Mămăelă mi Ialomigă. Măi nainte era Vorniciă în toate jădegele, năkăm Bănimoriă în ȡele ȡină jădege de neste Oltă. Dar Konstantin Vodă Mavrokordată a desfăngăță Vorniciă mi a răndăită Ispravnică jădekători.

Vătamă de năemă adekă de năzitoriă trekătoriloră de săne Karăni, atăță de dinkoă ȡăță mi de dinkolo de Oltă, săntă kă astorităea Vorniciiloră. Ei iar le ofereaă dăsră kăndă se așezăă vătămă, mi eraă datoră să vănză

fie care în vîtmia lui kîte o bîtie de vinş în folosul Vornicilorş. Avenția avcaş mi jsmîtate din vama obors-lui mi a treea parte din vama Băkremitilorş; dar averse nrivelegîrî le aş desfiingatş Konstantin Vodă Mavrokordatş în Reforma ce a făctş.

Veniturile principale a le Vornicilorş astăzi sîntş nă-măi vîtmile nlaşrilorş. Celş de geara de sşş le vinde în kinslş şrmătorş;

4000 lei nlaşlş	Dimbovici.
3000 —	al Ialomiji.
4000 —	al Năkmorari.
3500 —	al Arifelsi.
14,900 —	al Kăinenilorş.
7000 —	al Orezelsi.
6000 —	Novacilorş.
7000 —	al Kozii.
4000 —	al Bălakanelsi.
1000 —	al Klomanilorş.
<hr/>	
53,500	

Avestea sne-orî kreskş, alte orî skadş.

Afarş de avestea mai are kîte vînci sste lei ne lănz leafr care face în totalş 66,000 lei.

Iar Vornikslş de josş vinde:

14,000 lei nlaşlş	Praxovei.
15,000 —	al Teleajenselsi.
12,000 —	nlaşlş desne Bşztş.
12,000 —	al Hîrskovelsi.
7000 —	al Slănikelsi.
3000 —	al Rîmnikelsi.
<hr/>	
63,000	

Avestea iarămî sne-orî skadş, alte orî snoreskş.

Afarş de aveasta mai are mi kîte vînci sste lei leafr ne lănz care în totalş komuşne 69,000 lei ne anş; mi ontş-zevî skştelniş ne d'asşna.

Amîndoi vorniciî cei mari aş lokş înaintea Domnşlş la Divanş, mi prerogrativa de a judeka mi ne la kasele lorş. Ei sşb-skriş kşrgile de judekatş dşnz Banşlş celş

mare. Cândă se întărnă procese pentru învechiri de case, Domnălsă îi trimite pe dănișii săre observarea neîngelegerilor la țara lokălsă. Fie-kară are kște unș Logofătș, unș kondikarș, mi kște ontș Vorniceî, kari la zile de paradă mergș înaintea lăi ne josș kă bastoane în mănș, kă kș-șle înalte ne kanș, kă binășrî mi kă barbe. Așemîi Vorniceî se întrebșingearș mi ka bșmbamirî (ezekstorî de sentinșe) în xotărirele neîngelegerilorș desure xotare de kase. Așemîi boerî amăndoî portș konteme mi kșșle de samșrș. Semnșlș dregătorieî lorș este unș bastonș de argintș pre kare ilș poartș la zile de paradă mi în Divanș cândș jș-dekș înaintea Domnșlsă.

OFICIULŪ IV.

Marele Vornicū III.

Dregătoria așeasta s'a kreatș sșb domnia lăi Aleksandrș Vodș Morszi. Așestș Vornikș nș are altș sarginș de kșș a jșdeka în tribunalslș Veligilorș împresnș kă șel-alăi boerî. Elș are bastonș de argintș, leaș de 750 lei ne lșnș, ontș-zevî skștelnișî mi natș-zevî Vorniceî.

OFICIULŪ V.

Marele Vornicū IV.

Așestș ofișîș s'aș kreatș o datș kă șelș de sșș kă așealamî prerogative. kă așealamî leaș, așealamî skștelnișî mi Vorniceî.

OFICIULŪ VI.

Marele Logofătū de țeara de susș.

Așesta este kanșlș kanșelarieî Domnșlsă. Prin elș se daș tôte dekretele desure administrarea gereî, kșrgile de jșdekatz a le îmărinagilorș, anaforalele, xrisóvele, kșrgile de skștealz mi șele-l-alte. Așesta klasifîkș procesele șe aș

a se înfrîngă Domnului. Elî anostilează neîngrijirile ce se adresează Domnului. Elî este enitronî generalî alî Domnului în toate pricinile Bisericii: Elî îngrijăte desure monastiri. Mitronolitsî mi eniskouii prin elî se rîndșesekî. Rîndî se rîndșemte în noștî, toate monastirile de gheara de șșșî sîntî datore aî da o filodorimî (prezentî), asemenea kanîtz prezentîrî mi de la togî egșmenii noi. Elî face mîente kondikîrii în jșdegele din gheara de șșșî mi patrî Logofeșî alî treilea, adikî: ne Logofîtsî Tribșnalsî Kriminalî, ne avela alî tribșnalsî Denertamentî alî onțalea, ne alî tribșnalsî Denertamentî alî mîentelea, mi ne avelî alî Denertamentî Kraîovei; Asemenea trei Logofeșî de taînz, adikî sekretari aî kanțeleriei Divansî; asemenea mi ne ței mîese jșdekîtori aî Divansî Kraîovei, nre-kșmî mi ne jșdekîtorii avelorî mîente jșdege de dinkoave.

Dșpî Reforma lî Konstantin Vodî Mavrokordatî venitșrile mareî Logofeșî se komșneăș din 250 lei leafî ne lșnz mi 70 skștelniçî, kare în totșlî abia se șșia la 10—12 miî lei ne anî. Aveste venitșrî însî astîzî s'aî șrkatî nește imnîtritî, mi anșme:

6000 lei de la dekretele țelorî patrî Logofeșî.

5000 — de la mîente kondikîrii.

8000 — de la xșzmetșrile ce se vîndî, prekșmî dij-mîritșlî, oîeritșlî, vinîritșlî, oknele mi vîmîle ¹.

6000 — leafî kîte 500 ne lșnz.

25.000 — de la xavaetșrile monastirilorî. De la neçetia 50.000 ce se nșne ne șșnliçe (kîte șnî leî) mi de la anaforalile sigiliate (de la zeçe nșnz la patrî-zeçî lei dșpî valoarea pricinî) de la xrisóvele noi mi altele.

Rîndî este Domnie noștî, fiîndî kî în anșlî din țlîș se nreñoeskî mi toate kîrgile domnemțî, mi mai alesî xrisó-

1). Aveste xșzmetșrî s'aî vîndîș în anî treksî kî doîș milióne lei, din avemția se iaî kîte trei lei de fie-kare nșngî de kître logofeșie, kare komșnî 13,050 lei. Logofîtsî țelî mare nrilimemte șșma înșemnatî mai șșșî, iar restîș se dî prin analogie Logofîtsî țelî mare de gheara de joșî, mi țelorî dșoi logofeșî alî oilea de gheara de șșșî mi de gheara de joșî.

vele Monastirilorș de la kare kanțt kște patrș sște, ținți sște mi pșnt la noșt sște lei dșnt întinderea fie kșreia Monastiri, atșnți venitșlș ese mai îndoitș; Iar kșndș se skimbș saș moare Mitronolitșlș saș vre snșlș din Eniskoni mi Egsmeni, atșnți kanțt kș mșltș mai mșltș.

Semnslș dregștoriei sale este snș bastonș kș argintș. Elș are drentșlș de a jșdeka îmureșntș kș ței-l-alți boeri în tribșnalș Veligilorș, șnde este nrivitș ka eforș. Elș jș-dekș mi akasș la sine. Dșnt ordinele Domnșlș elș se okșnt mi de trebile monastirenti îmureșntș kș Mitronolitșlș. Elș are sșb sine snș Logofștș II mi dșoi Logofșgi de tainș (sekretari) mi alți Logofșgi de Divanș mai miți. Elș sș-pșne Domnșlș netigışnele mi anaforarele, kșndș este sș se pșe ne ele sigilșlș domneskș, mi iarșmi elș le libereazș sșb-skriindș-le ka mi Banșlș țełș mare mi boeri Vornici. Elș mai are mi 80 skștelniți.

OFICIULŨ XII.

Marele Vornicũ de Cutie.

Aveștș postș ntș esista din vekime. Aleksandrș Vodș Inșilante, în timnșlș nrimei sale domni, înfișgșndș kasa mi-lelorș a rșndșitș enitroni, ne Mitronolitșlș mi ne alți kșgi-va anșme kș dekrete domnemi ka sș adșne venitșrile rșndșite nentș mile, nrkșmș mai la vale se va arșta, pșindș-le în nimte kștiș sigilate de kștre topi enitroni. Avele kștiș, nrin ntirea Domnșlș, se deskidș la fie-kare trei lșni, de fașș kș boeri mi alți rșndșigi ai Domnșlș. Enitroniș așemtia eraș datori se fakș listș desne persșnele țe merita a nrimi milș, nrkșmș fete de boeri în vșrstș de mșritatș mi fșrș avere, strșini kșșgi în strșcie, mi alte fege oneste kșște în datorii; avele liste se înfșgșmaș Domnșlș, mi elș fșșea analogia șmelorș țe trebșea sș se dea fie-kșșia, dșnt kare restșlș se arșnka iarșmi în kștiș sigilate sșre pșștrare.

Aleksandrș Vodș Morșzi țe a șrmatș dșnt Inșilante,

desfiinţândă enitronia ayeasta, a kreată postelă de Vornikă de Kătie, însmăndă-lă între boerii de starea întăis. Dăpă ayeasta însă instituisnea ayeasta a degenerată în abăssă, kăvî sniî din Vorniciî de dăpă timnă, în lokă de a întrebăinga vele adsnate dăpă skonă, mi-aă făkstă din ele venitările loră; mi Domniî, nenătăndă a-i prevegă, saă nevoindă a-i nedensi, în konsiderarea karakterslă loră, aă remasă să-ravî fără ajstoră.

Venitările ce se destinase dîntre învenită prin xrisovă pentru kassa mileloră de către Domnălă lusilante, eraă cele următore:

lei.

6000, Să dea Domniă kăte 500 lei pe lănz.

500, Mitropolitală, la sərbătoreă sântăslă Konstantină

300,	Eniskonălă	Rîmnikăslă	} la sərbătorile Eniskoniiloră
200,	—	Băzeslă	
100,	—	Argemăslă	

500, De la Oknele de sare.

600, idem pentru Orfano-trofie.

1500, De la Vămî mi dijme.

2440, De la boeri kănd primeskă kaftanele, de la 250 pănă la 20, 10 mi 5 lei, fie-kare dăpă rangălă seă ¹.

280, De la dregătoriile Kărgel.

80, De la vele ale KăŃovei.

500, De la boeriă jădekătoră ai Denartamentăslă I.

180, De la 9 boeri, jădekătoră la Denartamentele II, III mi IV.

50, De la 5 jădekătoră ai KăŃovei.

1700, De la Ispravniă, kăte 50 de snălă.

3600, De la monastirile vele mară, kăte 20 de zna.

1000, De la vele miă, kăte 10 de zna.

500, De la Komerăangă, dăpă lista sigilată.

15,000, De la toăi nreogă din deargă kari aă rămasă skă-tigă de ori-ce altă dare, dăndă nămaă kăte 3 lei

1). Ayeastă dare însă mai tărălă s'a mai snorită, lăzndă-se de la cel de starea I mi pănă la 400 lei.

ne anș, kari se daș jsm̃tate nent̃s kstia milelorș.

30,000, S'aș mai adșogatș de la vnzarea Vorniciilorș;
65,120. aveasta insș s̃ sokot̃ște p̃egșirea strikșvșnilorș
çi fșceaș vitele în ogórele mi sem̃ntșșile din
tótș g̃eara.

Pe lîngș venitșrile de mai sșșș, s'aș mai fșktș mi
altele întimulștóre, p̃rekșmș o dare oare-kare de la boerii
titșları, kare p̃riimeskș rangșrı insș fșrș dregștorie; aseminea;

1000 lei de la nosș Mitronolitș k̃nd se întroneazș.

250 — idem de la Eniskonsș Rımnikșlș.

250 — — de la ȳelș de Bșzșș.

250 — — de la ȳelș de Argemș.

1750.

Pe lîngș aveasta totș ȳelș ȳe imı faye testamentsșlș,
fie laikș fie klerikș, trebșe sș lase o parte analogș din a-
verea sa la kasa milelorș; iar k̃ndș va mșri fșrș testa-
mentș, s'aș nș'mı va adșce aminte desup̃e aveasta, de este
klerikș i se ia a treia parte din avere nent̃s kasa milelorș,
iar de este laikș mi fșrș momtenitorș s'aș rșde, i se ia tótș
averea, d̃indș-se nșmai nomenile k̃avenite nent̃s sșfletșlș
seș; iar de la ȳelș ȳe are rșde se ia nșmai a treia parte."

De la aveastș kasș de milș, Domnșlș dșpș anaforaș
boerilorș xotșramte lefi lșnare la kșkoane vșdșve mi sș-
rache, la orfanı mi skșpștagı, mi la alte persóne vredniȳe
de milș; asemenea mi nent̃s îndestșlarea institștșlș de or-
fanı, s'aș a koniilorș leușdagı de p̃rșingıı lorș.

Aȳestș Vornikș are sșb sine șnș kondikarș mi șnș
logofștș; este membrș în Divansș Veligilorș boerı; are
ka sem̃ș de dregștorie bastonș de argintș; p̃riimește lea-
fș de mēse miı lei ne anș, mi ne lîngș aveasta a zȳea
parte din averile ȳe adșnș de la morgı, kare min elș se
p̃redaș la momtenitori; elș mai are mi ontș-zȳı skștelniȳı.

OFICIULŢ VIII.

Marele LogofătŢ de Ţeara de josŢ.

LogofeŢia aceasta este o kreaŢisne mai modernŢ. ŢelŢ ce se investemte kŢ această dregŢtorie are kŢte 500 lei leaŢ ne lŢnŢ zee kondikŢriŢ în cele zee judeŢe din Ţeara de josŢ mi snŢ logofetŢ III; priimemte xavaetŢri de monastiri, komnsne jŢdekŢtoriile din Ţeara de josŢ, eksamineazz uricinele ce ese din kanŢelarie kŢ sigilizŢ DomneskŢ; mi de la anaforale mi xrisoave priimemte oare-kare nlatŢ ce se ŢrkŢ mŢnŢ la 30 miŢ lei ne anŢ; elŢ mai are mi 80 skŢtelniŢi, ę membrŢ DivansŢŢi VeligilorŢ, mi nŢrtŢ bastonŢ de argintŢ.

OFICIULŢ IX.

Marele LogofătŢ de obiceiuri.

Această dregŢtorie inkŢ este kreatŢ de AleksandrŢ VodŢ Insilante în timnsŢŢ domnieŢ sale a doŢa, în ŢearŢ RomŢneaskŢ. Această ŢŢnkŢisne are insŢŢŢŢinare de a Ţinea kondika rŢndŢselilorŢ mi obiceiŢŢrilorŢ lokale în kare se inskriŢ toate disnozigisnile nolitive mi klerikale, reŢŢŢŢisnile nersŢnelorŢ ŢelorŢ marŢ, mi altele de acestea.

ElŢ este membrŢ DivansŢŢi VeligilorŢ boeri, poartŢ bastonŢ de argintŢ, are sŢb-dŢnsŢŢŢ snŢ logofetŢŢ, are 80 skŢtelniŢi mi leaŢ de 500 lei ne lŢnŢ. DomniŢ ce s'aŢ skŢŢedatŢ Ţ-aŢ mai datŢ mi alte miŢi venitsŢri de la rŢŢŢmatŢŢri, kare impresnŢ kŢ leaŢa lŢŢ se ŢrkŢ la 12 miŢ lei ne anŢ.

OFICIULŢ X.

SpŢtarulŢ celŢ mare.

DregŢtoria aceasta înainte de reformŢ era sna din cele mai folositoare mi mai insemnate, în raportŢ kŢ cele-

l-alte. Suptarșlă era komandantșlă generalș alș tătlorș omtirilorș ȝereș. Fie-kare ofișerș, kând se fșȝea, ű fșȝea șnș darș; mi kândș se fșȝea noșlș Suptarș, fie kare Slășjitorș ű da kște o nșele de vșlne mi kște șnș karș de fșnș ne fie-kare anș. Pe lșngș așeste nrezentșrș, fie-kare slășjitorș era datorș al da kște trei lei la fie kare mșse lșnș. Aștșfelș venișlș Suptșrieș se șșea pșnș la 30 miș lei ne anș. Aștșș, kș tôte kș omtirile pșșntenemș s'aș desfișgatș mi n'aș remaș de kștș pșșinș Slășjitorș, Lefegii, Șeimenș mi Skștelniș, nentș servișlș Bșkșremtenilorș, venișlș űnș este destșlș de űnșemnatș. Suptarșlș ȝelș mare din űnșekime avea șșb askșltarea sa mi ne kșnitaniș Menșilșrilorș mi ne Menșilgiș, nrekșmș mi ne Velș-Kșnitanișlș lorș. Aștșș űnș fiindș kș se rșndșemte boerș deosebitș Postș-Maestrș, s'aș direktorș de Menșilșrș. Suptarșlș nș are niș o aștoritate așșnra lorș.

Suptarșlș are șșb dșnșșlș șnș boerș Logofștș, mi mșse boerș Zanșiș, adikș ne kșnitanișlș de Lefegii, ne Velș ȝeasșș, ne Polkovnikș de noterș, ne Polkovnikș de Vșnștorș, ne Polkovnikș de Șeimenș mi ne Bașș-Bșlșk-bama. Așentia șșntș rekomandagi Domnișlș űrin trșnșșlș, mi se rșndșekș kș kaștansrș. Kșnitanișlș de Lefegii are șșb dșnșșlș 20 de Lefegii; Velș ȝeasșș 40 de Lefegii, mi amșndoi așentia aș temnige űrin mașalele űn kare űnkidș ne vinoșagiș nentș űrișinș miș. űar Bașș-Bșlșk-bama kare are 40 de Șeimenș, are temnige la Kșrte, șnde űnkășereazș dșnș ordinșlș Domneșkș.

Suptarșlș ȝelș mare are șșb komanda sa ne togiș pșșitori de bariere, la kare șșntș știndardele ȝereș mi ne togiș Polkovniș mi kșnitaniș din űșdege, kare kșmpșș de la elș poșșrile lorș kș tokmealș anșalș,

Elș are șnș logofștș de rșșame de drșmș, kșȝ elș trebșe șș mștie kșgiș oamenș űnșș mi eșș din ȝeara Romșneaskș nentș trebș saș komergș. Elș űngrijemte de űrinșderea hoșilorș mi a fșkștorilorș de rele mi adese ori șmbș mi elș űnșșmi kș zanșiș de șșb elș űrin Bșkșremș nentș

tră naza oramnelor. Elă are drentelă să jădece mi akasă la sine, ănde are ănkisoare mi falangă.

Sutarelă merge kălare la nărele Domnelor kă toată ofierimea mi stindardele lor. La zile de sərbătorî însemnate, Domnelă ălă ămbrakă kă kaftană (ka mi Postelnikă velă mare mi ne algiă Zabigă boeră) mi gine tonșziă Domneskă mi sabia, kare atărnă de ămără sūnzărată kă ănă kolană asrită de săbgioră, merge la biserikă kă Domnelă mi să anroane de tronă. Elă gine ăn mănă dreantă mi o basma kăsetă kă firă, ăe kare Domnelă densne kăvîla sa de samără kăndă se ănkînă; iar kăndă Domnelă ese de la biserikă mi se ăntoarce la Kerte, ănde se face ăeremonia mi parada de făgă kă totă Divană elă să ăarămă anroane de tronă domneskă pănă kăndă toată boerimea sărată mănă Domnelă; dăpă ăveea, densindă sabia mi tonșză, ese din Sătărie, mi desbrăkăndă-se de kaftană, se dăce la kasa sa kă toată sșita sa. Elă are săb dănselă mi ănă ală doilea Sătară kare ăi gine lokelă kă ăvelamă kină la năradă mi ăeremonia mai miăi.

Sutarelă are drentelă a da mi kongediă slăjitoriloră kă să linseaskă de la servităelă loră, lăndă nentă ăeasta kăte nată mi ăină lei ne săntămănă. Elă ătră la Domnă kă raportărele kănităniloră de margine mi nentă alte priăini ăntămplătoare a le dregătoreiă sale. La Divană elă are lokă de medere ămăresnă kă Logofătă de obiceșri. Venitărele loră ăele mai ăsemnate săntă ămătoarele:

Lei.

- 6000 dăpă răvamele de drămă.
- 8000 de la kănitănia Lefegăiloră,
- 6000 — Velă ăeasme,
- 7000 — Polkovniăia de noteră.
- 6000 — Polkovniăia de vănzătoră.
- 3000 — Polkovniăia Seimenă.
- 2000 — Bămă Bălēbămiei.
- 11,000 — Vătămia de Arabagiă.
- 2000 — Stegăria.
- 2200 — ăei nată kănităni de bariere, podă Mogo-

moaei, podz Targzisi de afarz, Sherbanz
Vodz, mi Kalini.

1000 — dožъ komande de pomnierŭ.

400. — nătrg komande de Seimeni.

400 — ontă Bairakçı de sketelniçi.

4000 — Јадегзлѣ Сламѣ Рѣмникѣ; адикѣ де ла ноѣ
Кѣнитаниі, де ла Полковниѣ, ми де ла Бѣлѣскѣ.

3000 — Къпитънѣ на Полковнича Вязънѣ.

4000 — Къпитъниле ми Полковниѣа Съквенилорѣ.

3000 — Къпитъниііе Полковничіа ми Въѣзніа де Ара-
багіі де ла Прахова.

7000 — Къпітъніііе ші Polkovnitcha de Ialomitz.

7000 — Къпитънѣ Ифонгѣлѣ.

4500 — Къпітѣніе пі Полковніча Дѣмбоніди.

5000 — idem de la Vlamka.

10,100 — idem — Teleormanș.

2000 — idem — Матвейлх.

2500 — idem — Argemș.

5000 — idem — Oltg.

4000 — idem — Романані.

3000 — idem — Уълча.

4500 — idem — Gorgis.

5000 — idem — Mexedinni.

132,300

Aceste venituri, după împrejurările timpului, după persoana Sutarului, mi dau favoarea lui către Domn, sporakș saș skadș. Afară de acestea, mai are venituri întamplatoare, prekusm zeuiseala de la priziunile tribunalslei seș, mendele bănești a le temniței sale, mi altele kare trekș neste 50 de mil, iar dacă ajunge lăkrulș la abesș, saș după trecerea kă vederea a Domnului pentru favore, saș după lăkomia Sutarului, atunci postelș acesta pôte să prodakș mi neste 300 mil lei pe anș.

Spētarīgā are mī 80 Skstelnīčī.

OFICIULĂ XI.

Hatmanulă de Divană.

Titlulă așteia dregătorilă este prouriă ală Moldovei, mi este sinonimă kă Snățaria ȝerei Romănemti. Parte din a-tribășigănilă Xatmaniei în ȝeara Romăneaskă eraș date Postelnikăslă ȝelă mare, kăȝi așesta era mi eforă de Menzilărlă pănă s'a făktă pentry așesta snă direktoră șuezială. Dar preksmă în Moldova s'a fostă înfiingată dregătoria Vornikăslă de Anrozilă, karele era kănetenia Zanăiiloră de Divană mi avea sarcina de a înfășima în Divanăslă Domnăslă ȝudekășȝile pănă se ȝotăraș, asemene s'a făktă mi în ȝeara Romăneaskă postăslă așesta, kă titlăslă de Xătmanie.

Boerăslă așesta are la ȝeremoniă lokă între Snatarăslă mi Vistierăslă ȝelă mare, méde înaintea Domnăslă; iar kăndă se făktă ȝudekășȝile în Divană, stă în niȝore anrăne de în-privinagă, kă bastonăslă de argintă în mănă, avândă mi votă între ȝei-l-algi boeră Veligă. Elă are sșb dănsăslă snă Samemă, sn stegară mi în tôte Denartamentele kăte snă Zanăiăș rândăsită kă stă înfășimeze niȝinele.

Din vekime în ȝeara Romăneaskă eraș mése Zanăiă de Divană, adikă Vătafăslă de Anrozilă, ȝeasmanăslă de Anrozilă, Vătafăslă de Divană, Vatafăslă de Păȝărnicei, Vatafăslă de Visterie mi Vatafăslă de Kărte. La așemtia se rekomăndaș de Domnă șșnălivele reklamangiloră de datoră, klironomiă, zestrărlă, momăi, kase mi alte, — mi anolă ei trimăș bșmbamiră, în kanitală șăș în ȝădeȝe, de kăamă la înfășimare ne pășigă. Dșnă ȝotărfărea șnei ȝădektă, Zanăiăslă ȝe era în-șășȝinată șș o adăktă întră înmlinire nrimă a zăȝea părte din ȝeaa ȝe înmlinea. Dar dșnă ȝe s'a înfiingată postăslă așesta, fșnkășnea Zanăiiloră se indenlineute nrin elă, mi togă așemtia mi bșmbamirăloră denăndă de Xatmanăslă, karele are snă venăș, karele se șrăkă pănă la 30 miă lei ne ană. Xatmanăslă n'are leașă lșnară, ȝi nșmaă 80 Șkătelniȝi.

OFICIULŨ XII.

Vistierulŭ celŭ mare.

Acesta este tesagrarulŭ celŭ mare alŭ venitsrilorŭ Statelor. Elŭ e kanulŭ kancelariei sokotelilorŭ de venituri mi kieltsiele mi de toate orŭndecelele atingŭtoare de finanga. Elŭ kŭnoamte toate breslele mi daraverile atingŭtoare de dŭri. Elŭ libereazŭ mi kŭrgile nentŭr adŭnarea dŭrilorŭ. Elŭ dŭ instrakgisiŭ Isuravniilorŭ nentŭr ŭndenlinirea serviciilorŭ financiarŭ. Elŭ face nŭblikŭiile, kare dŭnŭr ŭe trekŭr prin observarea boerilorŭ celorŭ mari, se sŭnsŭr Domnului mi apoi se sigileazŭ mi se trimite Isuravniilorŭ de jŭdege.

Elŭ are sŭb dŭnsulŭ sŭnŭ alŭ doilea mi sŭnŭ alŭ treilea Vistierŭ, sŭnŭ Samemŭr ŭe pŭne sokotelile dŭrilorŭ, sŭnŭ grŭmstikŭ de Visterie, mi noŭr kanŭ de masŭr, kare sŭntŭ: alŭ Kanansulŭ, alŭ breslelorŭ, alŭ skstelnivorŭ, alŭ postlŭjnicilorŭ, alŭ ekstraktivorŭ, alŭ netigisnilorŭ, alŭ xavalerilorŭ, alŭ slŭjitorilorŭ, mi alŭ kondivorŭ Visteriei. Afarŭ de avertia ŭnŭr 18 sŭb Logofegŭ, mi 20 Logofegei mai mici: Sŭb elŭ sŭntŭ mi mŭse boeri de Visterie zarafi, dŭnŭr ŭele mŭse dŭjdiŭ regulate, mi toate breslele din Bŭksremtiŭ mi din jŭdege. Sŭb elŭ mai sŭntŭ mi togi Isuravnici mi Samemi de jŭdege mi ŭele trei gazde saŭ lokotenengŭ al Isuravniilorŭ nrekŭmŭr mi vŭtafi ze Visterie, mi Jŭdegŭi, kare adŭnŭr dŭrile de la Rŭntami.

Acestŭ mare fŭnkcionarŭ nŭ are nici sŭn semnŭr parti-kularŭ distinktivŭ de dregŭtoria sa; elŭ intrŭ adesea ori la Domnŭr fŭrŭ semnŭr, nentŭr mŭgŭnile fŭnkgisniŭ sale. Venitslŭ sŭr din ŭvekime era abia de 30 miŭ lei, ŭntre kare intra mi 70 skstelnici; astŭzi ŭnsŭ venitslŭ este mai 50 miŭ lei, mi anŭme.

Lei

24,000 de la fie kare dajdie kŭte 4000.

8000 — 2 semestrŭr a le Menzilorŭ.

6000 — trei trimistrŭr a le breslelorŭ.

6000 — Xăsmetsrile dijmăritslei oieritslei mi ală vi-
năritslei; kăte doăz mi.

6000 — rămănișrile dărilor.

50,000

Iar venitslă determinată se sse peste 150 mi lei: kăci kăndă se face Vistieră noă togi săbalternii fi dăă prezentari în pronorgisne kă ceea ce kăpăă ei; Asemenea mi Isprav-
niții mi Samemi la răndsirea loră. Iar în anslă 1-iă ală Domniei, kăndă se îndoeskă nečetlsitele skătelnișiloră mi ale slăjitoriloră, prekămi mi kărgile bresleloră nriveligate mi ne nriveligate, venitslă Vistierslei se sse peste 300 mi lei. Elă leaă lănară nă are, ci nămai 80 de skătelniți.

La înkeerea fie kărsia ană, dănz ordină Domneskă se adănz la Visterie Mitronolitslă, Postelnikslă mi boeriă cei mari, de eksaminează sokotelile Vistierslei.

Avea are lokă de medere înainte Domnslă la so-
lemnitiții dănz Xatmanslă, afară nămai dăkă nă kămi-vă are titlă mai mare de kăkă Vistieră. La jădekăgile Diva-
nslă elă nă assiste, ci se okănz nămai de trebile partikulare a le Visterii, în kamera sa.

OFICIUL XIII.

Marele Vornicū de politie.

Dregătoria azeasta înkă este modernă. Vornikslă de
politie, săă de oramă, adănz darea străiniloră din Băksremti.
• Are săb elă ună Samemă, ună Polkovnikă de străini, mi
vătămăi, săă Zăncii de maxalale, kari adănz dăriile. Elă
assiste kă cei-l-aldă boeri mari la Divană, avăndă mi bas-
tonă de argintă. Are leaă de 250 lei ne lănz, mi Răssră
kăte 150 lei kare se adănz în săma zgmătoare:

Lei

4800 Răssră.

6000 de ne vānzarea Polkovnișiei.

20,000 de la Poslăjniți, de la străini, mi altele întămulătore.

30,800

Afără de kare mai are 60 skătelniți.

OFICIULŨ XIV.

Postelnicul   cel  mare.

Acesta este promisiunea zisă ministrului treburilor din afară al Domniei. El e ceea ce este la Otomani Kexaca-bei; de aceea mi totă-dăuna Domniul făcuse Postelnikul ne zădărit din Grecei karele este mai intimă mi îl găsesc mai kămbilă. Acesta stă totă-dăuna în nișă dinaintea Domniei, părăzind semnul dregătoriei sale, kare este un baston întreg de argint lung mi kă kă mare ka tunc. Kă din boeri vină ka stă înțeleasă ne Domnă să știe amăla zioa bână kând se dă afară, știe a prăvăle că-va, să kând Domnă voemte a le prăvăle că-va, Postelnikul mare este mijlocitor; asemenea kând știe a se da kăva kaftană, prin acesta se părătesc, mi totă prin acesta se întădă la Domnă mi se skotă afară. Toate korespondințele Domniei kă Konstantinople, kă Pamiu că țigiloră dăne margine mi kă alte țigiri din afară, prin el se trimite, mi prin el se părăscă răsănsrile kare se dă în mână Domniei. Pentru aceasta el are să dănsă ne Polkovnikul de Kăzrami adică ne kănsă Kărierilor că se trimite la Konstantinople, mi ne Linkă-Agasi kă mai măli Linkăni să kărieri Tătară din alte țigiri.

Toți Agengii ce se trimită de Domn în străzările de
 nrin nrejšră sântă sșnsmă lăi mi nrin elă se korespșndă nen-
 tră tôte nrivinile. Elă era sșb dșnsălă șnă ală doilea mi șnă
 ală treilea Postelnikă, mi doî-sșre-zêve Postelnivei. Elă in-
 tră la Domnă ori kșndă voemte ne anșngată, dșnz nășra
 trebiloră. Kșndă este Divană, elă ștră totă d'ășna în nișlôre
 așrône de Domnă kș bastonsălă seă, mi dșnz dșnsălă staă
 Postelniksălă ală doilea mi ală treilea în mișă, nărtșndă mi
 ei bastoane de Argintă, înșă kș kanetile ce-va măi mișă.
 Iar cei 12 Postelnivei staă desșre șme înmirăgi, kș bastoa-
 ne mișă mi negre, kare aă kanete de argintă ka xazrășrile.

Venitsi mronriș alș Postelnikslși este nșmaț leafa de o

mie saş 1500 lei ne lănz. Dar afară de aceasta togî veî ce se îmbracă kă kaftansî sîntă datorî aî da kăte zăş prezentă analogă kă rangală ve pîrîmesăkă. Elă se mai foloseşte însă mi de la alte multe nrişinî, ka zăşlă ve este mijlocitoră kătre Domnăş întră tôte. De aceea kăndă se baksăş mi de favôrea Domnăşlă, folósele sale se sşle mi pînză la 100 miî lei. Adese-orî Domnăşlă dregătoria aceasta o lasă aveliamî persoane mi dşoi mi treî anî, mi kîară în totă intervală domnieî. Elă are mi 80 skstelnişî.

OFICIULŪ XV.

Marele Logofătū alū trebilorū din afară.

Predessorăşlă Domnăşlă aktşală a adzogită mi această dregătorie ne lăngă vele-l-alte de starea întăş. Logofătăşlă trebilorăş din afară are zăş tribunăşlă şuecială kă doî boerî jşdekătôrî, kă zăş kondikarăş, zăş Logofătăş mi zăş Drago-manăş saş tradskătôrăş. La avestăş tribunăşlă se kăştă toate proçessele internaşionale dintre străşinî kă şmănteni. Avestăş logofătăş are rangă între boerî Veligî la Divanăş, bastonăş de argintăş, leaştă de o mie de lei ne lănz, mi a treea parte din zăşiseala şşdigilorăş ve se jşdeksă. Elă altă venităş nă are, şî daka este abşşivăş nôte şă ia mai măltăş de la veî ve jşdeksă. Elă mai are mi 80 skstelnişî.

OFICIULŪ XVI.

Aga.

Avestăş boerăş din vekime avea titlă de kămitanăş de Vănztorî. Şşnkşisnea sa era de a trimite în tôte zilele ómenî de şşb dănsăşlă la vănztoré şure a proksăş vele trebsinşioşse nentră masa domneascăş; iar vănzatşlă ve şrisosea îlă trimitea în tărgăş de 'lă vindea în folosăşlă seăş. De la aceasta a provenităş mai tărziăş astoritate mi aşşura nlegilorăş din oramăş, şrekăşăş mi aşşura şşzitorilorăş de la ba-

riere. Din timp în timp dăndu-se mai mare importanță postului așeză, s'a dat Agzi mi komanda mai multor o-
milor de infanterie pământeană. Aș-fel ajungând la dre-
gătoria aceasta mi persoane de familii stăruite, mi rade de
a le Domnilor, Domnii Radu Mixnea în anul 1620 i s'a
dat titlu de Agz, kare dău ierarhia rangurilor Otomane
respunzând kă rangul de Eniver-Agasi saș de Stambul-E-
fendis. Konstantin Vodă Basarabă Kărnă, voind să
mămoreze pătrea Dorobanilor, kare se revoltă neînche-
tat, scrizând boeri, prădând biserici mi fărând o mi-
șime de prădăciuni în țeară, le-aș orânduit săb koman-
da Agzi, imăruș kă kănitani lor; iar țările ce le
aveaș le-aș dat în pătrea Armăniilor vechi mare. Șer-
bană Kantakuzen în anul 1638 a desfăcut mai kă totul
omțirea Dorobanilor, mi ne pșini ce aș mai remaș im-
presă kă kănitani lor. I-aș pșă săb komanda Agzi.

Iar Konstantin Vodă Mavrokordat prin Reforma ce
a fărut în anul 1738 a redsă numărul omțirilor de săb
komanda Agzi la pifra următoare.

110 Talii săb Kănitani de Dorobani.

120 Kazaci săb Polkovnikul de Oramă.

120 Kazaci săb Polkovnikul de Tărgoviște.

120 Slăjitori săb stindardul Agzi.

500 Slăjitori kă 30 kănitani mi 60 ofițeri mai miș.

Așz înș mi așemția s'a desfingat mi aș remaș
numai ptea pșini pntre serviciul Oramii.

Agă este komandantul oramii Băksremii, îngrijind
mi priverind desre paza bănei ordine. Elă xotramte
pregăt obiectelor de îndestăre în tôte oramele, priver-
eă kă să fie măsșile drente, șmbă prin oramă kă vergi mi
kă falangă, de pdenșemte ne ce se se abată de la ordine,
mi priveraș pntre aurinderi. Pntre așemția zi mi nôte
nôte dău dășul să kă gata de alergat. Agă, într
kă se află în postul așemția, ne nôte să făr să pasă a-
făr din oramă. Elă are șreji prin maxalale mi ne la ba-
riere, kă kare șmbă mi elă înșmi șne-or nôtea prin o-

ramă. Elă are inkisóre deosebită mi tribunălă; kândă este Divană înaintea Domnului, elă nu ia parte la judecări, ci stă în nişlóre afară de Postelnikslă ȕelă mare, kă bastonslă seă de argintă. Elă este ală doilea zabetă dăru Smețarslă ȕelă mare. De mălte ori Aga din vekime era în konflikte kă Serdară ȕelă mare, kăci ačestă îi dispăta erarxia. Astăzi însă de kândă Aga se sokotemite între boerii de starea în-tylă, konfliktele aă înčetăă.

Aga are sub dănuşlă ne kănitanslă de Dorobanţi, ne Polkovnikă de Tărgovişte, ne Polkovnikă de oramă, ne Polkovnikă de vâztori, ne logofetşlă Agiei mi ne stegarslă, kari dăru pronunerea sa priimeskă investităru de kaftane de la Domnă. Ȑei ȕe okăru postărirele ačestea, le kanăru prin dare de bană.

Venitşlă Agiei kare din învekime era abia de 12 mil lei, astăzi s'ăă snorită la pifrele srmătoare:

Lei.

10,000	—	Anroksimativă de la kănitanslă de Dorobanţi.
7500	—	de la Polkovnikslă de Tărgovişte.
6000	—	de la Polkovnikslă de Oramă.
5000	—	de la Ȑeasuşlă de Agie.
2000	—	de la Polkovnikslă de vâztori.
2500	—	de la Logofetşlă de Agie.
800	—	idemă Stegarslă.
3000	—	— dăoi Belskă-bană.
2000	—	— Vătmia neskariloră.
600	—	— Vătaşlă de arabagiă
1600	—	— doăru kănităniă de alaă.
1600	—	— kănităniile de fokă.
90	—	— 18 kănitani de resunţii.
700	—	— Ȑăinari.
400	—	— Zimlari.
700	—	— Bakali.
300	—	— Simigii.
400	—	— Sănsengii.
400	—	— Măngii (lămăngari).
700	—	— Kărcăsmari.

600	—	—	Прекупяги.
400	—	—	Езичари.
100	—	—	Изгюргии.
100	—	—	Шейери.
100	—	—	Табачи.
30	—	—	Трълестари.
26,000	—	—	Аproximativă de la tribunalele seş mi
73,120			de la înşisirea sa, înşisăză kă o parte

din vama tărgăşii de afară. Afară de acestea, note mai capăză ceva de la geremele (globiri, mitraşii, amende), de la okalele ce le împarte ne la kărcime, [kare se şie la 10,000 mi lei ne anş] mi de la alte lăkrăii întămlătoare, dăne favoarea de kare se băkăză ne lăngă Domnă, mi dăză izbirea de kămtigă a karakterăşii seş. Elă mă are mi 80 sketelnici.

Săb askăltarea Agăi mă şăntă: Iş-bama de Divană, Iş-bama de xaremă, mi kăuitănlă Nemăiloră (păzitorăş norgiloră domnemă); dar de la aemătia nă kăpăză nimikă, fiindă ómenă domnemă. Săb şăntăşirea sa Agă mă avea mi tóte kăntórele de păine din oramă, de la kare se foloşă anróne kă şinşă-zevă mi lei ne anş; dar în kărsăşă anşă kărentă Domnăşă a kreată şă postă şpecială prin kăftană, şăb năme de staroste de păinari, karele şmblă mereş prin oramă, kăntăşindă păinea mi nedensăndă ne şei kălnemă kă măşşă minăşnóse.

Toăi bóeriă, păză la Agă, în Divanăşă nórtă kăşăşă de samşă, mi bastóne de argintă; iară nórtă konteme de samşă mi tómnă kămbăşăşă de şingeanş; iară primăvara Domnăşă îi îmbrăkă ne toăi kă feregele de xaré.

Dregătorile de starea a doua.

OFICIULUL I.

Clucerulul eelū mare.

În timpii cei mai vekî, kândŝ Domniî împărgdeăŝ por-
giŝni de năine ostamilorŝ ni boerilorŝ, Klŝverisŝ celŝ mare
primia baniî din Visterie de kămutra nrodsktele; era îngri-
jitorisŝ generalŝ alŝ nrovisisnilor de resbois, mi distribă
norgisnile de la kale se folosia nrea mătŝ. Săb elŝ eraŝ
toŝi Jikniseriî, saŝ magasionariî, boeri de starea a doăa.
Dar dăpă Reforma lăi Konstantinŝ Vodă Mavrokordatŝ, fânk-
gisnea aŝ învetatŝ, iar titlisŝ nominalŝ a remasŝ, kă leafă
de 250 ne isăpă mi fără ničî o însărginare. Klŝverisŝ ia
parte în Divansŝ Veligilorŝ boeri, însă fără ničî sŝŝ semnŝ
distiktivŝ, mi are 40 skstelničî.

Nămirea ačestei dregătorii nare a fi korsntŝ: se zice
Klŝveris în lokŝ de Krŝveris. Kăpî din învekime, la ser-
bătorile cele marî de neste anŝ, ačesta dăpă Krŝvea în-
antea Domnisiî, mi de la elŝ isănds'o Mitronolitalŝ o dă
Domnisiî sŝ o sŝrste mi anoi o sfinăia; mi prin sŝmare de
la Krŝve se nămia Krŝveris, iar nă Klŝveris¹.

OFICIULUL II.

Căminarulul.

Ačeastă dregătorie nă e vekie; essista nămai venitsŝ,
kare se nămia Kăminăritŝ, mi-lă priimă Paăarniksŝ celŝ
mare. Domniî moderni, sŝprimăndŝ venitsŝ ačesta de la
Paăarnikŝ, aŝ înfiingătŝ kăminăria; astă-felis Kăminarsŝ ia
kăte 5 lei de la fie-kare bŝtie kă vinŝ mi rakiŝ ce se vinde

1). Dăka astorsŝ vorbeme nrin indăkgisne, se înmală: mai nroabilŝ
este kă avelŝ ce năria krŝvea înainte la resbois se nămia Krŝveris.
(*Traducătorulul*).

tôte oramele gerei Românești; asemenea mi 6re-kare dare ne tistănsrile 6e vin6 în gear6, kare kompen6 6n6 venit6 anual6 apr6ne de 40,000 lei. Afar6 de a6easta n6 mai are ni6 o în66ruinare, ni6 lok6 la Divan6, ni6 sem6 dinstink-tiv6, ni6 leaf6, de k66 40 sketelniv6.

OFICIULŢ III.

Paharnicul cel   mare.

Aceasta mai înainte avea venit^ă k^omintrits^ăl^ă, din
kare de a treia parte mi K^opar^ăl^ă; afar^ă de aceasta el^ă
mai lsa ceva mi de la satele P^ox^orniv^ăceilor^ă. D^onu^ă ce s'a
înfing^ăt^ă în^ă K^omin^ăria, P^ox^orniv^ăia a rema^ăș n^omai k^o ti-
t^ăl^ă, f^or^ă n^oiv^ășn^ă veni^ăt^ă. Din vekime P^ox^oarnik^ăl^ă era n^ort^ă-
tor^ăl^ă p^ox^oar^ăl^ă Domn^ăesk^ă; mi la zile de s^orb^ător^ăl^ă mar^ă
k^ond^ăș mergea Domn^ăl^ă la biserik^ă, el^ă Ńi ad^ăvea vin^ăl^ă mi
nresksrea în p^ox^oar^ă de argint^ă, asemenea la banket^ări el^ă
Ńi oferea c^ol^ăș d^ont^ăl^ăș p^ox^oar^ă k^o vin^ă. Ast^ăzi înk^ă f^onk-
pisnea aceasta se indenlinemte de k^otre K^opar^ăl^ă; iar P^o-
x^oarnik^ăl^ă a r^oma^ăș n^omai k^o tit^ăl^ăl^ă. K^o toate a^ost^ăea el^ă
are 25 de Sk^otelni^ă, 250 lei lea^ăș ne l^oșn^ă, mi fak^olitate
de a asista la Divan^ă daka voemte.

OFICIULŢ IV.

Stolniculŭ celŭ mare.

Aceasta avea privilegierea asupra bisericii Domnului
mi asupra tuturor celorlalte de mănăstire. El și primea 15 pa-
rale pe zi la fiecare zi la zile mari, îmbrăcat și cu kaftanul,
adesea și d'între biserici înainte Domnului. El și avea
mi doi boieri de stare a doșă sub dănsul. Benitul și se
era Balta Greii, și care singur și avea dănsul și o nești.
Astăzi însă funcționează aceasta o îndelungată Biserica,
mi Stolnicul și rămas și numai cu titlul, folosindu-se de 20
Scrierilor mi de 250 lei la fiecare și la zi. Are loc și la Di-

vanš ka sč meazč daka voemte, insč fčrč semnš distink-
tivš mi fčrč alte foloase.

OFICIULŪ V.

Comisulū celū mare.

Ačesta este ingrijitorslš grajdslš de kał alš Domnslš. Elš are sčbt dınsłš alš doilea mi alš treilea Komis mi ne Rakti-
vansłš, prekšmš mi mał mslđı Komimeı. Dın vekime asista
mi elš la Divansłš de jėdekatr alš boerilorš mari, astčzı
insč drentslš ačesta i s'a ridikatš. Lsl i se faye de doč
orı ne anš čeremonie mare: la serbtórea Bobotezi, dšp
aıasma čea mare, Domnslš ıłš ımbrakč kč kaftanš mi kč
kččıslč de samčrč, mi astč-felš ınkčlikčndš ne kalsłš ım-
pčrčteskš Tabla-bama ımnodobıtš kč toate dekorččısnile sal-
le, mi črmatš de togı sčbalternıı seı kčłrı ıarčmı ne kał
ımnodobıđı, treče ne dın naintea skčrıı domnemtı, čnde E-
niskonsłš ıłš stronemte kč aıasmč, atčtš ne elš kčtš mi ne
boerıı če ınergš ınaintea lsl, mi karıı sčntš kčłrı, ımbrč-
kađı nčmał kč kaftančrile, pčrtčndš nčmał fessrile mi fčrč
čısme, čı nčmał kč mestiile ın skčrı. Rčndčıala ačesteı če-
remonıı meritč sč o ınsemnčmš mał ne largš aıche:

Dšpč če se faye aıasma la lokalsłš ınsemnātš, ınčenš
a treče mał ıntčı Trčmbıđamıı domnemtı, kč mčsikanđıı
nemđı, mi dšpč eı črmeazč:

Tobomarsłš.

Sslarsłš.

Jčrčkš-Bairaktarsłš kč ısrčkš-bairaksłš kčlare.

Sakagııı, kčte čnslš ne rčndš.

Telegarıı domnemtı, kčte doı.

Dšpč ačemtıa vııš kčłrı, prekšmš s'a zıslš, kčte č-
nslš fčrč slsgı, čı nčmał kč kčte čnš komimelš ne josš,
čel črmtóři:

ıbrıktarsłš.

Pemkirgisłš.

Sofragıslš.

Bčxrčdangıslš.

Samdangislă.
 IŃerbegislă.
 Kredinčerslă.
 Čisbskčislă.
 Kaftangislă.
 Samasingislă.
 Kafegi-bama kŃ aĭ seĭ.
 Raktivanslă.
 Babeingislă.
 Iitarăslă II.
 Diviktarslă.
 Măxsrdarslă.
 Ičĭ-Čioxodarslă.
 Kamaramslă II.
 Sntarslă II.
 Gramatikăslă II.
 KŃnarslă.

Komisăslă II. — Komisăslă III.

KŃnitani de Agie. — KŃnitani de Sntărie.

Salaxori. — Salaxori.

Alaĭ-Čeasmsă. — Alaĭ-Čeasmsă.

Satiramĭ. — Satiramĭ.

Saravĭ-bama. — Ajstorĭ seĭ.

6
 Čioxodari.

Komisăslă ȳelă mare.

6
 Čioxodari.

IIIi Mexter-bama kŃ aĭ seĭ kŃntăndă.

Ačemtia, trekăndă tođĭ ne lăngă palată, salăte ne Domnă, karele măde la fereastră; dăru ačeasta intrăndă iarămi ne altă pŃrtă ĭn kŃrte, se termină ȳeremonia.

Adoăa ȳeremonie se face la serbătoărea Sntălsĭ George, kăndă se skotă kăiĭ la iară, dăru asemănairea ȳeremoniei kăiloră ĭmpărtășuĭ la Konstantinopole. ĭn zioa ačeasta, dăru ȳeremonia kafelei ȳe se dă boeriloră ȳeloră mari de Di-vană, Domnăslă ĭmbrakă ne Komisăslă ȳelă mare kŃ kaftană,

karele se koboră mi înkalekă ne kală domneskă. Dăpă țe se gătente parada, înčenă să treakă ne rândă, mai întăis kăiil boeriloră Domnălsă; anoi kăiil ței mai de rândă ai grajdălsă domneskă, koneriilă kă xarmale de postavă romă, kă frăile în gără, mi deasăura kănsăi kăte snă sargăskă. Fie-kare kală este dăst de kăte dăoi komimeilă ne josă. Dăpă țeasta vină telegariilă bătăloră mi ai kăreteloră Dămnei, Domnigeloră, Beizadeleloră mi ai Domnălsă, koneriilă kă xarmale tarkate; mi anoi kăil ței frămomi de kălărie, kă sargăvără ne kanete; mi mai la ără imărtăteskălsă Tablabama imădobită. Iar Komissălsă ței mare merge în ără țeestă kălare, înksăjrată de tătă parada domneaskă; iar dăpă dănsălsă vină kălări, Komissălsă II mi III, Răxtivănsălsă mi togă zăpăiilă de Divănă; în țeale de ne ără măsika, — mi astă-felă ese afără din Băksremti la livedele de pămăne, unde este snă kortă, în kare intră mi se desbrakă. Akolo este mi stindardălsă ței albă țe se kiamă Isrăkă-Băirakă. Dăpă țeasta Komissălsă se întăre kă tăssă sa propriă akasă, iar kăil remănă de pămănează.

Ățeastă dregătorie este, nrekămă s'a zăisă, de klasă a dăă, adăktăre de snă kămtigă însemăntăris, dăpă orăndăelele de fănă mi de grășnge țe, se urămeskă la grajdălsă domneskă mi dăpă kăltăselele țe se fakă ură elă. Păntă țeasta mi Domniilă de dăpă timă răndsăskă răde să kăsnăiilă de ai loră păntă kăvernăseală. Din învekime țeestă nă aveă mai măltă de 8000 lei păntă fănă, grășnge mi alte kăltăselă ale grajdălsălsă, 30 skătelniilă mi țe-va de la satele Komimeiloră; dar dăpă timă ajănsese a aveă folăse păte 100 miilă lei ne ană. Făstălsă Domnă înă iărăni a imășginătsă venătsălsă țeestă, săurimăndă orăndăelele de fănă mi oră. Elă a regălată a se dă Komălsălsă, băni kă se kămpăre țeale trebsăniăse păntă păneră grajdălsălsă; afără de țeeste:

12,000 lei leafă ne ană.

3000 — grătifikășne la Bobotează mi la Sf. George.

5000 — Ekănomiilă țe remănă din kăltăsele.

20,000.

Acesta este ordinea dregătorilor, care odinioară erau la Komissia cel mare era de starea întâi. Astăzi însă în această clasă se socotesc numai cei 16 boeri de la Bană până la Agă; iar de la Klăcher până la Komissă sunt de klasa II. Cei întâi poartă bastoane de argint, căușe de samșă, konteme, kombșeri, mi feregele; cei al doilea poartă numai konteme mi căușe nalte răsând, afară de Komissă care, afară de baston, poartă toate dekoratiunile. Toți înaintea Domnului se înfrumusețau deskonșeri, mi numai în fșeri.

Dregătorii de clasa doua.

OFICIUL I.

Sărdarul cel mare.

Acesta din vreme era superiorul Menșirilor, mi îngrijitorul konakșirilor (gădsirilor) ostșemti. El avea sub komanda sa o brigadă de omtire, Salaxorii mi karele de provisii; avea laș ne laș, mi 20 skșelniș. Astăzi însă există numai titlul fără fșkșione, cu 14 skșelniș.

OFICIUL II.

Medelnicerul.

Acesta din vreme era îngrijitorul mesei Domnului; la ospete mari, el se îmbrăca cu kaftan mi skotea bșkate în talerș Domnului, mi din partea acestșia boerilor. Astăzi însă există numai titlul cu 12 skșelniș.

OFICIUL III.

Slugerul.

Până înainte de Reformă, Slugerul avea sarcina de provisionarș; el primea bani din Visterie de kșmșra vi-

te mi împeziŝia porziŝni de karne mi lămzneri la slajitori mi la boeri, dănz kare avea kămtigş insemnstorş. Dregztoria aveasta însz s'a desfiingatş, rămzindş nămaî tătlatz kş 10 skstelnici,

OFICIULŢ IV.

PitarulŢ celŢ mare

Aveŝta vine îndatz dănz Komisslş zelş mare în Kşrtea Domnslş. Elş îngrijemte de trăssrile, karetele mi bătvele, mi de telegarii saş kaii de xamş. Aveŝta nş are leaŝ, dar de la dresslş trăssrilorş mi altele kămtigş nănz la 10 miî lei ne anş, mi se bşkşrz de 6 skstelnici.

OFICIULŢ V.

ArmaşulŢ celŢ mare.

Dănz klasifikarea rangşrilorş, Armamşlş vine dănz Pitarsş; dar fiindş kş DomniŢ, în servicişlş aveŝta, mai dese ori rëndşeskş din rşdele lorş, fiindş kş este şolositorş, are rëndş îndatz dănz Komışş. Elş este Tonşi-bama (komandantş alş artileriei) generalş; are şzb askşltarea sa ne Armamşlş II mi III, kari şntş boeri kşftşniş mi 40 Armşmei, saş Bşmbamiri, nentş esekştarea servicişlş. Elş e komandantşlş Pşmkşriei saş inkisorei şzigamilorş, xoşilorş mi a vinovagilorş. Pedensele mi essekşgişnile de mórte prin elş se fakş; are şnz Işş-bama, şnz Vatamanş mi şnz Ţeasimş de Pşmkşrie. De dănzlş atşrnş ŢşnariŢ, PşmkamiŢ, MasalagiŢ Domnemti, mşsika militarş mi togş Lşştarii Domnemti. Elş are şşnremagiş asşura Pşiganilorş Domnemti, de la kari adănz aşrslş şe şntş datori a da Dómei. Şzb elş şntş baerakşrile (stindardele) şerei mi tşşrile Domnemti.

Din vekime Armamşlş şta înainteş Domnslş şiindş, ka semnş alş dregztoriei sale, şnz tonszş de Argintş; asşţzi însz nămaî Armamşlş II mi III nórţz totşszşri. Elş

este totuși odată președinte tribunalelor kriminale, ce este compusă întru din patru membri mi sînt Logofătii II, numiți de Domnii cu kaftanul prin Logofătii cel mare.

Venitii principale alii Armăniei este tributul piganilor, mi asrălii ce se adună de către cei 700 piganii asrară mi de către cei 100 Băiamii-asrară Romăni, cari daș câte trei mi patru dramuri pe anu de fie-care. Asrălii ce se adună, se dă Dămnei iar tributul Domnălii. Elă însuși afară de economiile ce mi înkinsemente de la asră mi de la tributul, are mi deosebite folose pentru sine, mi anume:

Lei

- 18,000 Plătirea de la nevelsitele Zaptuilor de piganii.
- 800 idem de la ale Băiamilor Romăni asrară, câte 40 lei de sînt lăde de la 20 lăde.
- 10,000 Aveatrile pentru kătrii ce-i înmărgeskă Piganii mi-i vîndă.
- 8000 Vătămăile Slatarilor din Băkremită mi din geară.
- 3000 De la Izi-basha, Ceasmele mi Vătămăle Pășkerii.
- 200 De la Sărdăritsă, saș glăba vitelor ce intră prin vii în județul Rămniksă.
- 750 De la Armăniei pentru fână mi lemne.
- 600 De la Armăniei ce nu intră la rîndă, mi plătescă câte lei 50 pe lănu.
- 12,000 Aproximativă de la glăbe mi alte întămlătore folose de la Pășkerie, câte lei 1000 pe lănu.

Afară de ačestea, Armănele se bucură mi de 20 skătelniță, mi dăca este favorită alii Domnălii, se folosemente mi îndoită. Astăzi însuși, fiindă că venitul Armăniei s'a dată ka anapagă Beizadelelor mi Domnigelor, s'a vîndută în două-sute mi lei înneșnu cu totă dajdia; mi boerălii ce pórta dregătoria ačestea se folosemente de ačea ce prisosemente din cele 200 mi lei.

OFICIULĂ VI.

Portarulă celă mare.

Funkisnea Portarală este de a priimi ne Otomană ce vină ka sâ întăneaskă ne Domnă, de a-i întrodăce mi de a îngriji nentă ospătarea loră. Elă are sâb dănsălă sâ ală doilea mi sâ ală treilea Portară, iar Portară mai miă vre o chină-ză. Semnălă dregătoriei sale, kând intră mi se înfăimează Domnălă, este sâ bastonă mikă jămătate de argintă mi jămătate de abanosă; iar Portară de sâb elă aș totă bastonă, dar mai miă.

Venitălă avestei dregătorii este mai mătă întămulătoră. Portarălă are ôre-kare folosă de la keltselele ce se fakă kă tainșile ce se dăș min elă nentă Tăci. Pe lăngă avestea are mi venitălă xotărniciă: kândă sântă jădekăgi nentă vecinătăgi de kasă, se trimită doi Bămbamiri Portară kari adăkă în înălinire xotărnile, mi de la aveste lăndăse kăte 6 parale de stănjină se foloseante Portarălă de ei. Elă mai are lafă de 250 lei ne lăngă; în skărtă venitălă se sâe la 20 mi 30 miă lei, dăntă întămulare mi dăntă favôrea Domnălă. Elă mai are mi 6 skătelniă.

OFICIULĂ VII.

Șietrarulă.

Avesta din vekime era îngrijitorălă metreloră, sâ kărtăloră Domnemă. Elă are sâ ală doilea Șietrară mi mai mătă Șietrară, kariă astăzi înăresă kă Vătătălă loră sântă sâb Ismăvnikălă de Kăte. Mai nainte avea venită partiklară mi lafă lăngă; astăzi însă nă are niă lafă, niă kărtă, niă Șietrară, niă venită, ci nămai sâ tită mi 5 skătelniă.

OFICIULŪ VIII.

Clucerulū de arie.

Aveata din vekime era îngrijitorul magazinelor de fân mi grânge ce se împușgia la ostamî. Astăzi însă numai titlu nominal mi 5 skstelnici.

În aveastă klasă, înaintea Klucerul se numira mi Vornikul de Țergovint, karele era judektorul judegului Dâmbovici; dar e de mult de când s'a desfiingat mi dregtoria aveata.

Despre Ispravnicî.

Ispravnicî se rânduiesc prin kurgî domnemi, fiind kă aș rangri kă kaftanri de mai nainte. În fie kare judeg se trimite kăte dșoi. Ei sânt administratori mi judektori totș-odată: judek, xotresk, pedensesk, aresteaz, globesk, fakă analogia dșrilor, le adă, mi guverneaz absolut, linsind-le numai drentul de môrte. Ei se fakă dșne alegere mi sânt datorî să mie numărul loksitorilor mi pterea fie-kurî satș; ei adă în înulinire nentșrile, saș cirkularele ordohange a le Vistierel. În aveate dregtorii într boeri mi din klasa întia mi din a doșă mi din a treia, mi fie-kare are onôrea kșvenit dșne gradul rangul seș. Dar din Logofegii mi Vorniciu cei mari nimeni nș se face Ispravnikș.

Maî înainte ei aveăș kăte 4 parale la fie-kare leș din banii dșrilor domnemi. Îar astăzi aș numai leafă de 500 lei pe lă, mi 500 lei la fie-kare semestru din adșnarea Menzixanelor. Afar de aveate, maî aș mi venișri întmplatôre, prekșmiș de la judekuri, de la glôbe, de la inkisori mi altele: Sșma totală a folôselor, nefiind fiksatș, nș se pôte determina. Când se libereaz în judege orșndșele, saș kontribugii de zaxerele în gră, orș, fân mi altele, atșnvi Ispravnicî se folosesk păn la 10 mi 30 mi lei, — dșne judeg, dșne timnș, dșne orșndșiele mi dș-

pe favoarea Domnului. Skatelnici nu au decât două ranguri mai mari.

Fiecare Ispravnic are câte o cancelarie, câte un Samem, un Kondikar, un Logofet și mai alți Logofeti mai mici. Fiecare Ispravnic are câte 2 Cheși, 2 Stegari și câte 60 Slujitori ai scaunului Ispravniciei pentru serviciile judecătorești. În unele județe sunt mai mulți în altele mai puțini slujitori; așadar într-o fiecare sentință este pe jumătate la rând, de fapt serviciile Ispravnicilor.

Dregătorii de Clasa IV.

Logofătul I. de Divan.

Acesta se numește întotdeauna Logofet de taină, sekendaris Logofetului cel mare. El este totdeauna, și nu numai, în vîrstă înaintea Domnului, când se ocupă de treburi. Când se face judecată în Divan, el citește cartile înmorminturilor și rapoartele celorlalte tribunale. Prin aceasta se dau în scris toate Bisericiile, sau rezoluțiile domnului; acesta comenzi și scrie toate întăririle Domnului după hotărârile Divanului. De el este subordonat Logofetului cel mare, are însă rang de clasa a doua sau a treia, skatelnici două ranguri mai puțin de 150 lei pe lună, sau mai puțin, după plățile Domnului. Căpătînd însă folose întotdeauna peste 20 mii lei pe an, căci el este cel întotdeauna secretar al cancelariei Domnului și toate cărțile pe care le citește, pentru căse mari și mici, prin mîna sa trece, și din avaturile ce primesc Logofetii cei mari are și el o parte analogă. El scrie toate Domnului în particular și publice, anelurile, și rapoartele ce au să se înfrumusețe pe a doua zi la Divan.

Se însemnează că persoana acestuia trebuie să fie de un caracter cunoscut onest, iubit de dreptate, învățat în limba Românească, cunoscut că legile și obiceiurile țării. De aceea, la fiecare schimbare a guvernului

lei, elă nă se skimbă, ăi rămâne pe tótă viaăa în fânkpiș-neă aăeasta, afară nămaî de nă, se denărtăaze pentru vre-o vî-nă, maî alesă dakă kăm-va ară înmela pe Domnă în ăe-va. Elă are săb dănsălē snă ală treilea Logofătă de taină, bo-eră kă kaftană, karele este ajătorălē seă, mi dănuă tîmnă in-tră în lokalē seă.

Cei dăoi Logofătă, Secundari.

Logofătă ăei mară de geara de săsă mi de geara de josă aă kăte snă ală doilea Logofătă. Aăestia ăitesă sənliăele înăntea Domnălē. Eă nămesă o parte din aăaătrăle sənli-ăeloră mi raportăriloră ăe esă neăetăsite din kăăelaria Dom-nălē, în kăă se folosesă kăte kă ăină mi mēse miă lei pe ană de fie-kare; iar în anălē întăis ală domniă, kăndă se înăiesă kăăăle de skăteală mi xrisăvele, kăăă mi îndoită folosă. Eă aă kăte 6 skătelniăă.

Vistierulă II.

Aăesta este ajătorălē Vistierălē ăelă mare, mi se o-kănuă de lăkrărele Vistierălē dănuă ordinele mēfălē seă. Elă măimēte jămătate parte din venăătrăle ăe are Vistierălē ăelă mare de pe dăăăăle regălate, kare fakă pe ană neste 25,000 lei. Elă se foloseă mi maî măltă, daka este favo-risată de Domnălē saă de Vistierălē ăelă mare, are 6 skă-telniăă mi 80 lei leăă pe lănuă.

Postelniculă II.

Aăesta iarămi este săb Postelnikălē ăelă mare; are kă semăă ală dregăăriele saă bastonă kă kăă de argăntă, dar maî mikă de kăă ală mēfălē seă; elă întrodăăe la Domnă pe boeriă de kăssa a treăa mi a natra, kăndă se boeresă kă kaftane. În Divane, elă stă în niăăăre kă bastonălē în mănă dănuă Postelnikălē ăelă mare, mi assăă la tôte paradele. Elă are 150 lei leăă pe lănuă mi deoseăăă folosă întămăăăăăă

din darsrile ce-i daş apei ce primeskş kaftansrî, kare se sşie pñnz la 5—6 miî lei ne anş. Elş mai are mi 6 skştelniçî.

Spătarulŭ II.

Acesta se nşmeme mi Snataraki; este sekondarslş Snştarşlşî, pörtş tonşzş, mi şine sabia Domnşlşî, mergñdş dşnz elş la tóte şeremoniile kşlare ne kalş Domneskş frşmosş înnodotîş. În biserikş mi în Divanş, elş méde anró-ne de tronşlş Domneskş afarş de şerbştorile şele mari, kñdş şşnkşişnea ayeasta o faşe Snştarşlş şelş mare. Ayeasta are leafş kşte 100 lei ne lşnz mi şnş venitş de la şş-degele Rimnikş mi Bşzşş, şe se nşmeme Parnarş, kşte şnş leş de fie-kare bşte de vinş mi kşte 12 parale de fie-kare nştinş de ştrşşşrî. Avestş venitş elş ilş vinde la Vinşri-şerî saş dişmşştorîî vinşlşî. Totş folosşlş avestşia se sşie la 5—6 miî lei ne anş, avñdş mi trei skştelniçî.

Comisulŭ II.

Acesta este şşb Komisslş şelş mare, karele-lş întrebş-înceazş kş urivigerea primireî fñşlşî mi grşşngelorş. nen-trş grajdîşlş Domneskş, mi kş alte kîeltşele. Elş are 80 lei leafş ne lşnz, mi trei skştelniçî; iar din ekonomile kîeltşelilorş pñnz la 5—6 miî lei ne anş.

Armaşulŭ II.

Acesta este ajştorşlş Armamşlşî şelş mare; pörtş tonşzş de argintş, — înfşşimeazş Domnşlşî şşdekşşile Armşşieî, — asistş la eşşekştarea pedenselorş kş mórte. Se foloseşte kşte kş şe-va de la vinovaşî kñdş îî libereazş din Pşmkşrie; are venitşlş Parnarşlşî de la şşdegalş Şş-kşenîî, ka Snşşşrelşlş, kare, înnreşnz kş leafa de 60 lei ne lşnz, se sşie la 5 miî lei ne anş, — mi 3 skştelniçî.

Portarulă II.

Aveŝta eŝte sŝnŝŝŝ ordinelorŝ Portarŝlŝi ȝeŝlŝi mare, mi-lŝ ajŝtŝ la keltŝelile ȝŝŝdŝirei Tŝŝŝilorŝ ȝelorŝ mai miȝi ȝe vinŝ ŝŝ întŝlneaskŝ ne Domnŝ. Are mi aveŝta baŝtonŝ kŝ kanŝ de argintŝ, dar mai mikŝ de kŝtŝ alŝ Portarŝlŝi ȝeŝlŝi mare; are leaŝ 100 lei ne lŝnŝ, mi kŝ alte ekonomii de la keltŝele, nŝie ŝe foloŝemte ne anŝ kŝ 5—6 miŝ de lei. Are mi trei ŝkŝtelniȝi.

DREGĂTORIILE DE CLASA V.

Vistierulă III.

Aveŝta deninde de Viŝtierŝlŝ ȝeŝlŝ mare, mi eŝte ŝŝnkŝionarŝ alŝ Viŝtieriei. Elŝ kanŝtŝ nŝnŝ la zeȝe miŝ de lei ne anŝ din partea foloŝelorŝ ȝe are Viŝtierŝlŝ II; are leaŝ de mai-zeȝi lei ne lŝnŝ mi trei ŝkŝtelniȝi.

Postelniculă III.

Aveŝta eŝte iŝŝŝŝi ŝŝbalternŝ alŝ Poŝtelniŝlŝi ȝeŝlŝi mare. În Divanŝ elŝ ŝtŝ în niȝŝoare kŝ baŝtonŝlŝ în mŝnŝ dŝnŝ Poŝtelniŝlŝ II. Elŝ întrodsŝe la Domnŝ ne ŝŝnkŝpio-narii ȝei mai miȝi kŝndŝ ŝŝmeazŝ a le da kaŝtanŝŝi, de la kare kanatŝ întŝmnlŝtoare avaetŝŝi nŝnŝ la trei miŝ lei ne anŝ. Are leaŝ 80 lei ne lŝnŝ mi 30 ŝkŝtelniȝi.

Armaŝulă III.

Aveŝta eŝte nazniŝlŝ Pŝŝkŝŝŝiei, mi aŝiŝtŝ la loŝklŝ de oŝŝndŝ kŝndŝ ŝe eŝekŝeazŝ kriminalii. Elŝ are o par-te din folŝŝele întŝmnlŝtoare ale Pŝŝkŝŝŝiei, leaŝ de 20 lei ne lŝnŝ mi trei ŝkŝtelniȝi.

Comisuii III.

Acesta îngrijamte grajdurile kailorş Domneuiti sşb Komisslş velş mare. Elş are leafş 50 ne lşnş mi doi skstel-nişi, iar foloase întîmbltoare foarte pşgine.

Portarulş III.

Sşb Portarlş velş mare karele îngrijamte de grşdsi-rea mi ospştarea Tşrşilorş, este mi acesta ka ajştorş alş seş. Elş priimeamte leafş de 50 lei ne lşnş, doi skstelnişi iar foloase întîmbltoare prea pşgine.

Zapciş de Divanş.

Vştafslş de Anrozş, Țeasmlş de Anrozş, Vştafslş de Divanş, vştafslş de Pşxşrnişei, mi vştafslş de Vistierie se nşmeskş kş kaftanş. Ei staş inaintea Domnşlş la Divanş nîntre şmşrişinagi, şiindş în mînş nînte mşvşşvş ka de şş-mşstate kotş de lşngş kş nşmşslş de argintş mi şmbrşkate kş katifea mi kş nşle; kş aceste mşvşşvş ei loveskş ne velş şe arş kşteza şş faktş nekşviinge saş obrşzniciş în Divanş, şnş dşnş ordinslş Domnşlş.

Şşnkşişnea acestorş zapciş este foarte folositoare kşvş ei aş sşb dînmii ne togş Anrozş, Konii din kase, Pşxşrnişei mi şei-l-algş Bşmbamiri şe se trimiţş şrin şearş nentş adşvşerea în şmşlinire a şotşrşilorş nentş datorii de banş, momii mi altele. Ei adşvşeaş la şufşşimare ne şmşrişinagi în tribşnale, mi priimeaş a şevşea parte din banii nentş kare şma şroşesş, mi oare-kare kontribşşişni nentş avele de averi nemimşkştoare. Dar dşnş şe s'a şşfiingatş Xatmş-nia, atribşşişnile lorş s'a mşrginitş, mi ei aş nşmai întşm-nlştoare foloase şşnş la treş mii lei ne anş, fişş leafş lşnarş.

Dintre Zapciş de mai şşşş, Vştafslş de Divanş se nş-mea mi Vştaş de Konii. Elş avea o şşş de Konii din kasş, sşb ordinele lşş, kş kare akompania ne Domnş la emirile lşş de şerbştoare, şşrtşndş arkşlş mi tolba kş şşşegş a

Domnului, prekmă mi stindardsă Domnului karele este ka de snă kotă în patră kolguri de mătase romie, avândă ne de ouarte ikoana Sf. George mi ne de alta Văltărsă kă Krăcea în 4okă; iar Konii din kasă poartă nimte miă bae-rakuri în formă de doă limbi de kuloarea romie mi gal-benz, de materie de mătase.

Afară de achemtia mai sântă mi algi zanchi de Divană mai miă afară din oramă, aname:

Kănitansă de Dorobanji 4e denindă de Agă mi are tonză de argintă, inkisoare mi jădegă deosebită, nriimindă de la 4ei 4e se jădekă a zăcea parte.

Kănitansă de Lefegii karele este srb Snătară 4elă mare, avândă iargămi tonză de argintă, inkisoare mi tribună.

Polkovniksă de Agie, karele are tonză de argintă mi 25 lei ne lănz.

4easmsă de Snățrie, kă tonză de argintă, mi 20 lei ne lănz.

4easmsă Agă kă kălsăgă de argintă mi 15 lei lea-fă ne lănz.

Ici-bama de Făstami karele poartă măchă; Bămă-bălsăkă-bama, kărsia este inkredingată inkisoarea kărgii Dom-nemii, mi poartă tonză de argintă kă 40 lei lea-fă ne lănz.

Casa Răsurilor.

La kasă a4easta se adănz togii Bani destinați nentă lefele boeriloră fănkționari, nriimindă-se kăte patră parale la leă din dăzile generale. Pește a4eastă kasă este îngri-jitoră snsă din boerii de Klasa I, karele are lea-fă de 1000 lei ne lănz.

Srb a4esta este snă Samemă kă 250 lei lea-fă ne lănz mi doii Logofegii kăte kă o săz lei nentă ginerea sokote-liloră.

Statulă Divanului.

Afară de Logofătsă I de tăinz ală Divansă, desure

kare amă vorbită, mai este mi ună ală doilea Logofetă, karele vitemte ssnlixele mi esne la tribunalsle Veligiloră anaforalile xotărîriloră jdekstorenti. Avesta, afară de folose întmnltoare, are 200 lei leafă ne lănz.

Kondikarsle Divansle, karele năstrează toate komile anaforaleloră mi a le xotărîriloră Divansle mi a le Domnsle: Afară de foloasele întmnltoare elă are kăte 150 lei leafă ne lănz.

Ună Logofetă III, kă kaftană, kă 150 lei leafă ne lănz, mi alte folose întmnltoare.

Ună altă Logofetă III, kă 100 lei fealz ne lănz.

Logofetsle III de taină de geara de sșă, kă kaftană, are 50 lei leafă ne lănz mi altele întmnltoare.

Logofetsle III de taină, de geara de josă, kă kaftană, leafă de 60 lei ne lănz mi altele întmnltoare.

Doi Logofetă de taină fără kaftană kăte kă 40 lei leafă ne lănz.

Logofetsle III ală ssnliiloră are 70 lei leafă ne lănz.

Logofetsle, ajstoră Logofetsle I de Divană, are 30 lei leafă ne lănz.

Logofetsle ajstoră Logofetsle II ală Veligiloră, are 30 lei leafă ne lănz.

Trei-zei mi doi sșă Logofetă de Divană, mi natră Logofetă ală obișriloră, nămeskă togă imurenză 700 lei leafă ne lănz.

Doi odreană kăte zece lei ne lănz fie-kare.

Toate lefele de mai sșă komindă 1620 lei ne lănz.

Statulă Vistierle.

Logofetsle kanansle (măclăriloră), gine sokotelile nentă grăsema, sntle, branza, mi ori ăe zăxerea ăe redikă Kananlı din geară nentă Konstantinopole. Avesta are 150 lei leafă ne lănz, afară de kăntigă.

Logofetsle de skstelnici ăe gine sokotelile skstelniciiloră are 50 lei ne lănz afară de kăntigă.

Logofetsle ekstraktăriloră ăe gine registrle ranortă-

riloră de ne la Isprăvniciei desupre dărilor gherei, are 100 lei leafă ne lănz, afară de kămtigări.

Logofătălă de kavalele, kare ȝine sokotelele ȝereriloră din afară, are 200 lei leafă ne lănz, afară de kămtigări.

Grămătiks de Vistierie are 250 lei leafă ne lănz mi folóse întămulătoare.

Logofătălă răsărilor ȝe ȝine sokotelile aȝestei kase, are 150 lei leafă ne lănz.

Logofătălă bresleloră, ȝe ȝine sokotelile deosebigiloră ȝiviligeaȝi kă kăȝă domnemi kare nă sântă legăă la dă-rile generale kă ȝerani, are ȝna sătă ȝinȝi zey lei leafă ne lănz, afară de kămtigări.

Logofătălă de kondiȝi, ȝe ȝine tóte kondiȝile Visteriei, are ȝna sătă lei leafă ne lănz.

Logofătălă răsănsărilor la Isprăvniȝii din partea Vi-stiersăi ȝelăi mare, are ȝna sătă ȝinȝi zey lei leafă ne lănz, afară de ȝele întămulătóre.

Logofătălă de răsămigiări, ȝe ȝine sokotilele răsămigi-loră de la dări, are ȝna sătă-ȝinȝi-zey lei leafă ne lănz, afară de întămulătóre.

Logofătălă de slăjitorăi ai bresleloră, ȝe ȝine sokotelile nămigiloră slăjitorăi, are ȝna sătă-ȝinȝi-zey lei leafă ne lănz, afară de întămulătóre.

Logofătălă Posăȝniȝiloră ȝe ȝine sokotelile aȝestora, are ȝna sătă ȝinȝi-zey lei leafă.

Logofătălă de jalbe, karele ȝriimemte mi ȝitemte Vi-stiersăi jebile ȝeraniiloră, are lei 80 leafă ne lănz.

Logofătălă Sememiei are ȝna sătă ȝinȝi-zey lei leafă ne lănz, afară de kămtigări.

Logofătălă Perilinsărilor (inventariiloră) are 150 le leafă ne lănz.

Înkă dăoi Logofăȝi kăte kă 100 lei leafă ne lănz.

Logofătălă partiksălară ală Vistiersăi are 70 lei leafă ne lănz, afară de kămtigări.

Trei Logofăȝi gade, săă kănskeaele ai Isprăvniȝii-loră din ȝele 17 jădeȝe, din kare dăoi sântă ai ȝeloră 12 Isprăvniȝii de dinkăȝe de Oltă, mi ȝnelă ală aȝeloră ȝinȝi

de peste Oltă, fie-care câte 100 lei leaŝ pe lună, afară de
folóse întemulătoare.

Месе зарафи де Вистерие, каре приимескѣ баниѣ че се
тримѣ де кѣтре Истрѣвничѣ дѣнѣ че ле месе даядиѣ ordinare,
аѣ кѣтре о сѣтрѣ леѣ не лѣнѣ де fie-kare

Se înseamnă că toți funcționarii de mai sus sunt boerici și kaftanși de clasă III IV și V; ei au câte 10 mi 20 de skstelnicii, dau rangurile lor, dar folósele de din afară sunt de cinci mi de zece ori mai însemnate de cât lea.

Pei 18 sub-logofeii de Visterie priimeskă împresun
1400 lei ne lagna.

Samemii Ismravniciilorǎ, kari priimeskǎ baniǐ la jǎdege mi fi trimiţǎ la Visterie, aǎ leaţǎ lǎnarǎ ne kare o priimeskǎ din Ismravniciǐ, de mi deupndǎ de Visterie. Kǎmtigǎlǎ acestora rivalizeaţǎ kǎ alǎ Ismravniciilorǎ, mi afarǎ de skstelniciǐ legǎsiniǐ aǎ mi alpiǐ dosiniǐ.

Letziile tatilor zelor de mai sus kaurind 4600 lei
pe lart.

Statul Ț Postelnicieî.

Grāmstikslis Postelnikslis čelsi maro are 80 lei leafs
pe lgnf.

Boerslăș ce este asigura kargiloră Domnemi ce se daș
pentru menziarș are 150 leafă pe lună.

Polkovnikulș de Kълtrami, saș mefeliș Kъrierilorș пъ-
мъnteni че се trimitъ la Konstantinopolе, are 30 lei leafъ
pe lunъ.

Doi-sure-zече Postelniceî, kari aș bastoane kș kapete
de argintș în felslș Xazranelorș, aș împresnș 250 lei pe lșnș.

Patru kariere nemiți Tătar, aș impresu 170 lei pe
lună.

Kaņš-kexaelele de Brāila, Siliestra, Giurgiu, Nikopole, mi Vidinā aš kste 200 lei leafs ne lsnā. Acentia sntā Boerī kš kaftansrī mi kš rangsrī, avnd fie kare skstelnīv dāp rangslš seš; afarā de leafs eī nš maī aš alte kšm-tigrī.

Lefile tatelorș celorș de mai susș kșnrindș 1680 lei
ne lșnr.

Desnre Portarșlș celș mare, mi desnre celș alș doilea
mi alș III s'a vorbitș în șrmș; iar celș mese portșrei nrii-
meskș ĩmpreșnrș kște 60 lei ne lșnr.

Statulũ Spătãriei.

Logofțtșlș III, de Spătãrie nriimemte kște 60 lei lea-
fș ne lșnr.

Чeашулș de Spătãrie kște 20 lei.

Polkovnikșlș de Seimeni kște 30 lei.

Ваш-Бѣлѣк-Ваша kște 30 lei.

Polkovnikșlș de poterș kște 30 lei.

Stegarșlș Spătãriei kște 8 lei.

Чeашулș Stegarșlși kște 4 lei.

Трѣмбѣгашѣ kște 16 lei.

Polkovnikșlș de Vșnrștori kște 30 lei.

Doi Bѣлѣк-Вашѣ kște 20 lei

Doi Oda-bașѣ kște 15 lei.

Doi Чeашѣ kște 15 lei.

Doi Bairaktari kște 15 lei.

40 Neferi kște 12-¹/₂ lei fie kare.

Кѣпитанșlș de Seimeni kște 24 lei.

Ontș Oda-bașѣ, 22 lei togї ĩmpreșnrș.

Ontș Чeашѣ ĩmpreșnrș 17 lei.

Ontș stegari ĩmpreșnrș 13 lei.

Трѣмбѣгашѣ de Fokșanѣ 15 lei.

Toate lefile de mai susș fakș 984 lei ne lșnr.

Statulũ Agiei.

Logofțtșlș III de Agie nriimemte 30 lei ne lșnr.

Чeашулș 15 lei.

Stegarșlă 6 lei.
 Polkovnikslă de Vănzătorî lei 25.
 Căpitănslă de Nemțî ce pazește porțile Domneștii
 kate zece lei ne lănz.
 Șnă Băzskamă kate 3 lei ne lănz.
 Țeasmslă Stegarșlă kate 2 lei.
 Nemțîi de noteră togi împresnz 25 lei.
 Trămbișamii togi împresnz 16 lei.
 Doi Băzk-bamî 60 lei.
 Doi Bairaktari 24 lei.
 45 Neferi kate 12 lei fie-kare.
 Doi Oda-bamî 30 lei.
 Lefile țâțslorș ȧelorș de mai șșș se șrkă la 786 lei
 ne lănz.

Statulă Armășiei

Doxotamslă pșmkăriei, kare face masalalele, priiminte
 3 lei ne lănz.
 Gealatslă (karnefișele) kate 4 lei ne lănz.
 Togi masalagii 144 lei.
 Togi trămbișamii 20 lei.
 Stegarșlă trei lei.
 Odobama pșmkăriei kate 5 lei ne lănz.
 Togi Mexteriî kate 260 lei ne lănz.

Statulă Pităriei.

Vizitiî Domneștii priimeskș togi împresnz 410 lei lea-
 fă ne lănz.
 Vătafslă de grajdș kate 5 lei.

Statulă Comisieî.

Saraî-Bama kate 25 lei leaș ne lănz.
 Doi ajștori ai sei 30 lei.

Bamă Salaxorăle kăte 25 lei.
 Ajstorii sei kăte 20 lei ne lănz.
 Ișrăkă Barăktarăle kăte 15 lei.
 Nalbantă-bamă saă potkovitorăle kailoră, kăte 15 lei
 ne lănz.
 Ajstorii lăi 10 lei ne lănz.
 Seiză-bama Tărkă kăte 30 lei.
 Seiză-bama Romănz kăte 40 lei.
 Patră Seizi ai grajdăle kăte 20 lei fie-kare.
 Vătafăle grajdăle kăte 5 lei.
 Seizăle lăi Divană Efendisi kăte 15 lei.
 Saka-bama kăte 30 lei.
 Ajstorii avestora kăte 10 lei.
 Lăfile tătăloră țeloră de mai sșă se adănz 350 lei
 ne lănz.

Statulă Șătrăriei.

Xamală-Bama are leafă ne lănz kăte 30 lei.
 Doi xamali kăte 15 lei fie-kare.

Despre casa Domnului.

Kamaramăle țelă mare este Eforăle Kărgi Domnemti.
 Avesta priimemte venătrile kasei Domnăle, mi observă
 procesele de darăversă dintre negșgitorii Silistrieni, Bramo-
 veni, Armeni mi lăde. Prin avesta se trimiță darătrile la
 Otomanii mi la alte țărni. Elă are venătrile Kotărităle, adi-
 kă darea țe dă fie-kare negșgitoră țe întrebșingeară ko-
 tăle la vănzarea mărți, de la kare priimemte pănă la zece
 mi lei ne ană. Deosebită de avesta mai are folăse întăm-
 plătoare de la negșle lăkrăriloră țe se dăă din Kămară, ka-
 re sșă pănă la 50 mi 100 mi lei ne ană. Avesta este kla-
 sifikatăă dănz Aga; nă are niță sșă semăă distinktiă de
 dregătorie, niță la Divană nă intră; elă mai are 40 skătel-
 niță.

Ispravnikslē de kārte este ikonomslē generalē alē palatslē domneskē. Elē ingrijemte desure pēne mi alte kieltselē mērsnte a le kasi, este mai mare neste togī Dērvari domnemti, mi insērvinatē kē reparatērile palatslē. Din ačeste insērvinēri elē kēstigrē pēnē la 20 miē lei ne anē.

Grēmstikslē Ispravnikslē de kārte priimemte kēte 60 lei leafē ne lēnē.

Kēparslē ingrijemte desure vinsrile domnemti; elē smple pakarslē Domnslē la masē, mi la biserikē ū oferē tava kē vinē mi anaforē. Venitslē seē este Kotēritslē bēpilorē, de la kare se folosemte pēnē la 15 miē lei ne anē.

Kredinčerslē este sēbordinatē Kēparslē, avēndē ingrijerea nimnigī domnemti. Venitslē de kare se folosemte este Vadsra adikē kēte o jēmstare leē de fie-kare bēte de vinē ēe se vinde īn Bēksremti; mai are mi 20 lei leafē ne lēnē.

Kēmēramslē Oknelorē mi Vamemslē čelē mare se nēmeskē kē kaftansrī kēndē Oknele mi Vēmile nē se vēndē, ēi li se daē lorē īn kredingē ne sokoteala Domnslē; de ačēea mi ačēmtia se sokoteskē ōmenī de kasa Domnslē.

Grēmstikslē čelē mare alē Domnslē saē kapslē kapčelariē priivate a Domnslē are leafē de 1000 lei ne lēnē.

Grēmstikslē II are 200 lei, iar alē III 50 lei ne lēnē.

Proto-medikslē Kērgiē priimemte 1500 lei ne lēnē.

Kēmēramslē II ēe este mi gardironistalē Domnslē sēpēsē Kēmēramslē čelē mare, are 50 lei leafē ne lēnē.

Vētafslē de Kārte are kēte 100 lei leafē ne lēnē.

Mēxērdarslē, karele nēne sigilislē domneskē ne tōte kērgile domniē, kapēnē neste 20 miē lei ne anē mi 40 lei leafē ne lēnē.

Deviktarslē, karele ingrijemte de kēlimērile Domnslē, are ačēeamī folōse ka mi Mēxērdarslē mi 40 lei leafē ne lēnē.

Bēčerslē, karele are ingrijerea bēčislē īn kare se pēstreazē a le mēnkērē priimemte 100 lei ne lēnē, afarē de folōse īntēmnikstōre.

Iēi-čioxodarslē ingrijemte de īnkēlgērile Domnslē.

Тоуї чисмариї ми вѣнзѣторї де чїсме сѣнѣ сѣпѣмї лїї, ми де ла fie-kare капѣтъ dare де снѣ леѣ, kare се нѣмемте венителѣ чїоходѣрителї.

Рактиванелѣ їнгrijемте де xarmelile ми де тѣте челе trebsinѣїсе ла кай домнемтї. Кѣндѣ Домнелѣ вrea сѣ їн-калече, елѣ ї адѣче снѣ skasнѣ не kare kalkѣ, are leafѣ де 50 lei не лѣнѣ.

Грѣмѣтикелѣ кѣмѣриї este сѣб Кѣмѣранелѣ челѣ mare ми пїне sokotelile лѣкрѣрилорѣ че їнтрѣ ми ese din Кѣмарѣ; пїїемте 30 lei leafѣ не лѣнѣ.

Вѣтаfelѣ Кѣмѣриї are 20 lei leafѣ не лѣнѣ.

Вѣтѣfelѣ Beїzadelelorѣ пїїемте 100 lei leafѣ не лѣнѣ.

Каftangiselѣ, karele їмпрезнѣ кѣ Кѣмѣранелѣ II їн-гrijesкѣ де gardiroba Домнелї, are 50 lei leafѣ не лѣнѣ.

Баbeingiselѣ че їнгrijемте odaїea Домнелї are 40 lei leafѣ не лѣнѣ.

Ванѣ-чїоходарелѣ саѣ мѣfelѣ тѣtelорѣ чїоходарилорѣ, are 50 lei leafѣ не лѣнѣ.

Чїсбскїї-бама kare адѣче чїсбскелѣ Домнелї, are 20 lei leafѣ не лѣнѣ.

Каfeгї-бама, не лѣнгѣ leafa де 20 lei не лѣнѣ се foloseмте ми де monopolѣ кафелї.

Шerbegї-бама kare дѣ merbetelѣ ми їнгрїемте де dsl-чегѣри are 20 lei leafѣ не лѣнѣ.

Samdangї-бама karele їнгrijемте desнre лѣмѣнѣриї пїїемте 20 lei не лѣнѣ.

Бѣхѣрдangiselѣ че їнгrijемте desнre аfѣмѣторї пїїемте 20 lei не лѣнѣ.

Їbriktarelѣ karele дѣ Домнелї де снѣлатѣ капѣтъ 20 lei не лѣнѣ.

Пемкergї-бама karele дѣ Домнелї пемкїселѣ пїїемте 20 lei не лѣнѣ.

Соfragї-бама karele їнгrijемте desнre masa Домнелї капѣтъ 20 lei не лѣнѣ.

Нargelegї-бама че дѣ Домнелї nergelea are 30 lei не лѣнѣ.

Geamamirgi-bama karele are îngrijire de şutlarea răfelor, priimemte câte 20 lei pe lănz.

Bărbieră-bama karele rade pe Domnă priimemte câte 10 lei pe lănz.

Togî oamenii acentia ce sânt în serviciul Domnă se nămeskă Edeklî mi Orta-kăşavî.

Ei kăndă fakă serviciul sântă îmbrăcaţi nămaî kă kaftansrî mi închină pe d'assura făr altă xaină, nărtăndă nămaî fessrile în kană. Săb dănmii sântă mi algi servitorî mai miçî în nămră de 34, priimindă togî împresnă pănă la 365 lei pe lănz, mi se nămeskă Iamaksrî mi İzoglanî.¹

Kavază-Bama karele stă în niçóre afară la şma Domnă kă bastonslă în mănă priimemte 10 lei leafă pe lănz.

Iamaksrile saă ajstorî ačestsia kăte çinçî lei leafă pe lănz.

Kexaiea are kăte 20 lei leafă pe lănz.

Çioxodariî în nămră de 20 priimeskă fie kare kăte zeye lei pe lănz.

Dşoi Çioxodari ai beizdadeleloră priimeskă kăte 20 lei pe lănz fie-kare.

Satiră-Bama kăte 15 lei pe lănz.

Kexaiea II kăte 12 lei pe lănz.

Patră Satiramî kăte 10 lei fie-kare pe lănz.

Mataragi-Bama kăte 15 lei pe lănz.

Ajstorî ačestsia kăte zeye lei pe lănz.

Bamă-çeaşmslă Tărkă kăte 40 lei pe lănz.

Alaî-Bamă-çeaşmslă, kă algi dşoi çeaşmî, priimeskă togî împresnă 95 lei pe lănz.

Snigerslă Kărgiî priimemte 150 lei pe lănz.

Geraxslă Kărgiî asemenea.

Kărierslă privată kăte 200 lei pe lănz.

Trămbiçamî Nemçi kăte 30 lei pe lănz.

Vornikslă de xaremă saă îngrijitorslă apartamenteloră

1). În genere tôte fankçisnile ačestea se daă la pămîntenî, mi kiar la oamenii çei mai pıomti, kare nrin ačestea çăseskă kină de a intra în klasa nobililoră, mi în dregotoriile çereî.

de femeî, împresuñ kă sogia sa Vorniceasa mi kă tóte fe-
tele țe fakă sșita Dómnai, priimemte o mie lei ne lăñ.

Bamă-șiohodarslă Dómnai kăte 20 lei ne lăñ.

Grămătikslă Dómnai kăte 200 lei ne lăñ.

Maî-mară-Bama. (Arhitektslă domneskă) kăte 50 le
ne lăñ.

Festamîi Divanslăi mi ai xaremslăi în nămră de 24
priimeskă 265 lei ne lăñ.

Lefile tătloră țeloră de maî sșă komună gîfra de
6717 ne lăñ.

Lefile găardei domnești.

Lei.

- 1500 Tăfekçi-Bama kă 50 de Neferi.
- 1000 Deli-Bama kă 30 de Neferi.
- 650 Gîsleră-Aga kă 18 Neferi.
- 650 Șnă Bamă-Bălskă-bamă kă 18 Neferi.
- 650 Kărkă Serdarslă asemenea.
- 650 Altă Bălskă-Bamă asemenea.
- 600 Altă Bălskă-Bamă asemenea.
- 400 Oda-Bama kă 12 Neferi.
- 165 Bălskă-Bama Kămrîi kă 3 Neferi.
- 50 Dăoi Neferi ai Belzdadeleloră.
- 250 Tălsmbagi-bama.
- 60 Torçîi.

6625

Lefile Turciloră ce suntu în serviciu.

Lei.

- 1000 Divană-Efendisi.
- 150 Kiatinslă (grămătikă lăi Divană Efendisi).
- 60 Oamenii lăi Divană Efendisi.
- 1305 Bamă-Bemleaga de Băksremti, karele nedense-

uite ne Targii ce fakş neorândseli, mi are săb
dănsulă snă Bairaktarş mi 70 Neferi.

4500 Bemlii ce sântă în fie-kare jşdegş kzte snslă,
7015 nrevegindş assura Targilorş ce se pörtă în pğrş
nentrş komergş.

CAPITULU XI.

Despre Tribunale.

Çea întăis instangş jşdekştoreskş este nentrş fie-ka-
re jşdegş Isnravniciă. Çelş ce nş se mşlşgşmentş kş xo-
tşrşirea aşestei instangşei, façe anelş la Domnş mi se adşçe
proçesslş la Tribşnalslş çelş mare alş Veligilorş boeri din
Bşksremti. Afarş de Isnravnici, în fie-kare jşdegş mai e-
ste kzte snş jşdekştorş nentrş nrşzinile mşrsnte; dar aşemti
jşdekştorş nş fakş mai niçi o treabş çî kanşş kzte 650
lei leafş ne lşnş ka de nomanş. Mai sântş mi 17 kondi-
karş, în fie-kare jşdegş kzte snslă, priimindş fie-kare kzte
20 lei leafş ne lşnş.

În oramşlş Bşksremti, afarş de tribşnalslş Veligilor boeri
mi de Divanslş domneşkş, mai sântş înkş mşse tribşnale:

Denartamentslş Strşinilorş. Aşestş Tribşnalş este pre-
zidatş de Logofşşlş çelş mare alş nrşzinilorş din afarş. Elş
este komnşşş din algi 3 boeri jşdekştorş ce priimeskş togş
îmnrşznş 700 lei ne lşnş. Komnetingş lşi este de a kşş-
ta proçesele ce sântş între streini, Rşwi, Nemgi, Françesi,
kş nşmşnteni. Între personalslş aşestş Tribşnalş mai este
Dragomanslş karele are 250 lei ne lşnş; Tradşkştorşlş kş
100 lei ne lşnş; mi Logofşşlş III kş kondikarslş ce aş 80
lei ne lşnş.

Toate lefile aşestora, afarş de aşeea a Logofşşlş çelş
mare, se şrkş la çifra de 1230 lei ne lşnş, afarş de leaşa
Logofşşlşş Prezidentş.

Denartamentslş de ontş. Tribşnalslş aşesta este kom-
nşşş din ontş boeri din klasa II, III, IV, nşmigi saş nentrş

kānosmtingele lori saš nentrs kivrnriseals. Aremtia jšdeks
procese de interesš komēnš mi priimemte fie kare leafš
dēnš rangēlš mi karaktērlš seš, adikš kēte 200, kēte 150
mi kēte 100, kare fakš in totalš ne lēnš 1400 lei. Iar
Logofatsēlš III, mi kondikarsēlš priimeskš 50 lei ne lēnš.

Denartamentslā de uēnte. Avestā Tribsnalā este kom-
pess de mēnte persoane ka mi čelā de sssā, mi membrii
seī priimeskā 850 lei ne lsnā, adikā kēte 200, 150 mi 100
lei ne lsnā, fie kare dsnā rangslā mi karakterslā seš. Iar
Logofstslā III kē kondikarē 45 lei ne lsnā.

Denartamentslă kriminală. Acestă Tribunală judecă ne
xoji, ne fărî mi toate deliktile kriminale. Elă este komusă
de 8 persoane, din kare trei sântă în genere oameni spe-
ciali mi kompetenți. Xotărîrile acestă Tribunală se iăă în
revisiune de către Domnă mi cei-l-algi boeri Veligi, mi
saă se întreskă s'aă se desfințează prin anafora din par-
tea boeriloră către Domnă. Avenția nriimeskă împresă 800
lei ne lăă, fie-kare dăăă karakterălă mi rangălă seă. Iar
Logofătălă III, kă kondikarsălă aă 50 lei ne lăăă.

Departamentslā Sastriel. Avestā Tribēnālā este kom-
pess din doi boerī jēdekstori, kari jēdekz pričinile ve vīnš
la Sastriē. Ūnslā din eī priimemte 200 iar velš-l-altš 100
leī ne lēnē.

Departamentul Agrie. Acest Tribunal are îngrămădite boeri judecătorești pentru pricinile țăranilor. Unul din ei are 150 mi altele 90 lei pe lună.

Divanslă. Afară de Tribunalile nămite mai sus și mi
arela ală Veligiloră boeri; mi afară de aresta, mai este
velă mai naltă mi de ne șrmă Divanslă Domnslă. Avestă
Tribunslă este șșnerioră neste toate vele-l-alte tribunale mi
dregștorii ve aș ranortă kă administrarea ȝreă. Toate pro-
cessele de ori ve natșră ară fi, trăgândșse în anelagie de
kștre imnrișinai, aiș se eksaminează mi se nreksrmă.

Acestă Divană se convoacă de două ori pe săptămână
 Lunea mi Merksrea, sune-ori mi Binerea. Şedindele sunt
 publice pentru toată lumea. Domnii prezidează, pentru că
 se prezintă dreptatea mai cu siguranţă. Mitropolitul.

Eniskonii, (daca sânt în Băksremți) mi boerii cei mari nemiği Veligi, Banșlș celui mare, Vornici mi Logofegii de gheara de sșș mi de gheara de josș mi Vistierslș celui mare, sânt membri kare kompnșș așestș konsiliș șșnremș. Afarș de așemția (nrekșmș s'a arștatș mai în șrmș,) sântș mi algi boeri mai mici kare aș drentșlș a asista la Divanș, dar așeļa sântș mai mșltș nentș formș, neavșndș votș nici deliberativș nici decisivș, Domnșlș poate șș intoarkș xotșrșrile boerilorș Veligi, kșndș le arș gșsi falșe mi ilegale saș kșndș intereslș seș pronriș mi fantazia sa ar gșsi kș kale șș se preșșdive ast-felș. Așeļa în fine toate proșesele iaș xotșrșrea șeļa de ne șrmș.

Divanșlș Kraiovei. Așestș Tribșnalș kș toate kș se se sokotemte totș ka Divanș alș Domnșlșl, dar kșndș șine-va s'arș nemșlgșmi poate anela mi trage proșeslș seș la xotșrșrea Divanșlșl Domneskș din Băksremți. Aici preșidș Kaımakamșlș Kraiovei, ka lokotenentș alș Domnșlșl, nentș kare are mi leaș de 1000 lei ne lșnș. Membri kare ilș kompnșș sântș în nșmțrș demēse mi rșndșgiđ d'a drentșlș de Domnșșșb titlș de Divanımđ. Trei din așemția aș kște 500 lei ne lșnș, iar șei-l-algi trei kște 250 saș 200.

La Divanșlș așeșta este atamăț mi Portarșlș II, karele priimemte kște 30 lei ne lșnș mi kșștigersi intșmnlștoare; asemenea șn Logofățș III, kș 100 lei leaș ne lșnș, mi ontș șșb Logofegii kș șnș kondikarș kare priimeskș inpreșnș 100 lei ne lșnș. Mai sântș mi doi Bșlșk-Bamđ kș kșgiđ-va Neferi nentș prișinile Kșimșkșmiei, kare togđ inpreșnș aș 400 lei ne lșnș.

Șșb așețș Divanș sântș mi alte doșș tribunale șnșlș de nentș, mi alș Kriminalșlșl, șșb Armamșlș II, de akolo. Fie kare din așește aș kște șnș bșgetș de 260 lei ne lșnș.

Lefile tștșlorș șelorș de mai sșșș sântș 4245 lei ne lșnș.

Iar lefile șe se daș la Kanșkexaelile din Konstantinopol se șrkș la 27,000 lei ne lșnș.

CAPITULU XII.

Despre veniturile țerei Romănesci.

Veniturile publice ale țerei Romănescei consistă în kanitașisme mi în darea ne pământă mi ne vite.

Kontribșigșinea ne kanș s'a plătită totă d'asna în bani, iar aceea ne pământă mi ne vite s'a plătită în natură prin zevișeală. Din învekime kontribșigșinea era foarte moderată, dar mai târziu, mi mai alesă în zilele noastre, a ajunsă foarte asunritoare. Istoria țerei ne arată năkiri sistemășle finanșiale din timpșurile vekī, nișī prefacerile ce a lătată în timpūi mai moderni. Dar dșnș kătă nōte vine-va dedș-
ce din șnile xrisōve de skștire ce aș dată Domniū din timpūș mi timpūș, se vede kă dșrile se impșneăș sșb deosebite nș-miri dșnș trebsinge mi impșejșrī.

Ţea dintīș epokă de kândă a înșenșă a se șnorī veniturile finanșiale dștează de la Domnia lăi Kostantin Voda Brinkoveanș; iar a adosa de la domnia lăi Kostantin Voda Mavrokordat, karele a reformată toate orīndșelile țerei. Disnozișismele ce regslase Domnșlăș așesta în privinga veniturilor, nentș mșlte kșvinte nștea sș fie, folositoare, dakă s'ară fi șmată kă nestrēmșrare; dar deasa skimbare a Domniloră, mi lăkomia șnora, (kă sș ne zikă a tșslora) a fostă kasza tșslororă adșogiriloră nedrente ce s'aș făkștă mai în șrmă.

Din vekime, adikă de la epoka întīșa, veniturile se impșigșăș în ale Vistieriei, mi a le Kēmșrii. Dșrile kștre Visterie se plăteăș de doză orī ne anș, sșb nșmire de șeama mare mi șeama a doza: iar veniturile Kēmșrii, saș a kasetei private a Domnșlăi, konsistaș în Okne, Vēmī, Oierită Dijnșrită mi Vinșrită.

Dșrile Vistieriei se regslăș dșnș înșelegerea komșnă a boeriloră, ne analogia mi nșterea fie kșrīi nșrđi din ȧeară; iar participarea (saș vișla) o fășeăș administratori de ședee prin nīrkșlabiș sateloră.

Veniturile Domnului se primeau să vinzîndse în totală, să kîstîndse prin îngrîjirea oamenilor Domnului.

Enoka a doua a reformei financiare datează, prekmă amă mai zisă de la Reforma lui Kostantin Vodă Mavrokordat. De atunci împărăteasa primitivă a veniturilor s'a desființat, mi atîtă veniturile Visteriei kîtă mi a le Kămării să adănată la ună lokă.

Kostantin Vodă Mavrokordat, voindă a regăla veniturile țerei mi a le face mai sferite, în anul 1739 a făcută konskripișnea lokșitorilor, mi a dată fie-kărsia necegi, să kărgi sigilate, prin kare a dispusă ka să dea fie-kare familie kîte zece lei ne ană în patru termene. De la aceasta se deduce nămele de sferă, karele însemnează a patru parte. La anul 1741 Mixai Vodă Rakoviș a adrogată mi ună ală cinci-lea sferă. După aceasta la anul 1744 viindă iarămi la Domnie Kostantin Vodă Mavrokordat a mai adrogată iarămi ună ală mēselea. După așemia Grigore Vodă Gika a mai adrogată două dări, șna săb năme de Bașramă-nemkēmă, mi alta săb nămire de lînsa sferășă. Iar în domniile lui Mateiș Vodă Gika, Kostantin Vodă Rakoviș mi Kostantin Vodă Mavrokordat (karele de mai mălte ori a Domniș) sferășile din zi în zi se adrogeaș, în kătă aș ajunsă kă ne fie-kare lăne se skotea kîte ună sferă, ba înkă kîte o dată se lăa mi îndoită.

În anul 1758, Kostantin Vodă Mavrokordat, vîzîndă mășumea aceasta de sferășă într'ună ană, le-aș adăș iarămi la starea loră primitivă mi le-aș nămită sokotelă obștenită. Atunci elă a rîndită ne lîngă Ispravniči deosibiği boeri prin jădege ka să konskrie satele mi lokșitorii, împărgîndă iarămi kărgi necețsite, kă năskrieri de a se plăti darea la Visterie iarămi în patru termeni. Șăkuesorăș seș Skarlat Vodă Gika, găsîndă venităș sferășă după arătata dispozișione în sămă de patru sate năngi ne ană, a skăzșă kîtimea konsrînsă într'ună sferă mi a skosă ne fie-kare lăne kîte unăș, în kătă kă kînsă așta a isbătită a adăna măltă mai mară sămă. Așastă dispozișione s'a mēngîntă mi de către Domni că lăș șăkvedată, kă toate kă din kassa a-

aceașta, cea mai mare parte din lokșitori îmbrămțiundse, s'a îmbrăgînată mi venitslă totală ală sfertșriloră.

Venitsrile Kămării se adșnaș de la ărmștoarele artikole:

Oieritslă. Această dare se încene de la Noemvrie mi se șrmează mînz la Anrilie. Din vekime se lșoa kîte o oale din zere; dșnz aceasta s'aș nșșă trei parale de oae, apoi ăinči; Kostantin Vodă Mavrokordată a șsit'o mînz la mase parale; iar dșnz așesta Grigore Vodă Gika mi Stefan Vodă Rakoviă mînz la așslă 1765 aș îndoito.

Domniū ăe s'aș șșkăedată iarămī aș șkăzătă darea a-ăeasta, reglîndă a se lșoa kîte 16 banī de oae saș kapră mi deosebită kîte 80 banī de la fie-kare lokșitoră nentră ka șă nă ărăneaskă ne rîndăiăi kă adșnarea așestei dări.

Șngăreniū aș ărisovă nrin kare li se stînslează ka șă li se erte kîte doză de la zere vite; iar Boeriū, Monastirile, mi alăi nriveligiaū nă nlăteskă nimikă.

Șșma ăe se adșna dșnz oerită în așslă 1767 se șșea la 218,500 lei.

Dijmăritslă. Această dare este așșura șșniiloră mi a maskșriloră; se adșnă ne la mizlokșlă lăi lălie. Pentră fie kare norkă mi șșnă se lșoa kîte 4 $\frac{1}{2}$ parale mi deosevită nentră adșnători ka la Oerită. Kostantin Vodă Mavrokordată reglase ka așelă ăe are șșni saș norkă de la șșslă mînz la trei șă nlăteaskă kîte 13 banī, de la trei mînz la zere kîte 14 banī, mi de la zere în șșșă nșmaī kîte 13, mi totă odată kîte 80 banī nentră nlokonslă adșnătorșlăi; iar Monastirile, Boeriū, Maziliū mi alăi nriveligiaū, eraș șkștini de nlată.

În așslă 1767 această dare adăăea 60,650 lei.

Vînsritslă. Din învekime darea așeasta se lșa în natră, din zere șna. Mai ne șrmă s'a lșată kște o nara de vadră, mi nlokonslă nentră adșnători. Șșele vii ale Monastiriloră eraș șkștite. Konstantină Vodă Mavrokordată, nrin Reforma sa mī-a anroniată nlokonslă, rîndșindă a se lșa kște jsmătate nara de la 3 vedre nănz la 120, iar de la 120 înainte kște 4 parale de vadră. În așslă 1747

l'a îndoită, mi în 1761 l'a întreită. Domni de mai din urmă l'aş skızstă la 5 bani vadra. Monastirile, Boerii, Mazili, mi algi privilegiai ne năteskă.

În anul 1767 Vinărită adăcea 45,900 lei.

Hogonărită. Nikolae Vodă Mavrokordată a fostă celă întră Domnă ce a înfiingată darea ayeasta. Ea se anlika nămai assura viiloră ai kăroa proprietari ne eraş pămănteni, lăndă-se kăte 2 lei mi 8 parale de fie-kare nogonă.

În anul 1767 ayeastă dare adăcea 2100.

Tăsnărită. Darea ne tăsnă este veke: se lă kăte 4 lei mi 48 bani de fie-kare nogonă semănată kă nlanda ayeasta, mi deosebită 80 bani nentă Mokonă.

În anul 1767 din ayeastă dare s'aş adănată 7950 lei.

Văkărită. Darea ayeasta, ce era ne vitele mari, boi, mi kai, mai mlii Domni aş totă măr'to, pănă kăndă de la 1741 pănă la 1751 a ajănsă kă de la 10 parale se lă pănă la 66 de fie-kare vită. Pe timpă lă Konstantină Vodă Rakoviă la anul 1763 darea Văkărită s'a desfiingată kă firmană împărtăskă mi kă afăriseni patriarkale. În zilele năstre a voită s'o mai skăgă Konstantină Vodă Xangeri, dă păn'a ne anăka să o essekstesc, i s'a tăleată kană lă anul 1797.

Streinii kari-mi ernaş vitele în geara Romăneaskă năteaş Văkărită kăte 22 parale de vită, mi li se dăgă nămai doşă vite la cireadă, kare se nămea *de ova*; iar vitele mici, oi mi kanre, se nămăraş doş drentă sna.

În anul 1767 ayeastă dare a adăşă 40,000 lei.

Oknele. Minele de sare sântă în trei lokări, la Telega în jădegă Praxovei, la Slănik în jădegă Săkseni, mi la Oknele mari în jădegă Vlăci. Venită ayeasta din vekime era fôrte moderată, kăci sarea e prea oftă, se vindea cinci oka de sare la o para, mi mai apoi trei, mi de ayea venită totă abă se săia la 4000 lei ne ană. Dăp Reforma lă Konstantină Vodă Mavrokordată, înegă sărei s'a şkată prin firmană împărtăskă: ssta de oka se vindea ne 44 parale, apoi s'aş rădikă 50 par. Astfelă la anul 1768 oknele s'aş văndă kă 150,000 lei. Dăp ayeasta păgă kăte păgă

pregislă s'rei s'a totă şkată în-kătă astăzi se vindă 7 lei şsta. Prenoierea vnz'rei Okneloră se face totă-d'asna la 1 Ianuarie. Astăzi se vndă kă 500,000 lei.

Vămile. Se nămeute Vămă darea 4e se ia pe lăkră-rile 4e întră saş ese prin barierele orameloră mi ale frontieriloră. Mai nainte venitsă a4esta era prea moderată: e-ră obiceiă kă se nlătea vămă nămai pentră lăkră-rile 4e se vindeă în oramele domnemi; iar pentră mără-rile 4e se esnortă saş se impnortă în geară se nlătea nămai kăte 80 bani de kară, fără vămă-sire. Grigori Vodă Gika în anulă 1733 a făktă o noă tarifă, dăpă kare s'a şnorită venitsă Vămilor, mi s'a menginătă kiară dăpă Reforma lăi Măvro-kordată. Elă a fostă statornită o kasă şăb năme de Kar-vasara (dăpă kăvântă tărăeskă Kervană-Sera); aice se deskideă mără-rile 4e se impnortă saş se esnortă din geară, mi prin Vămămsă 4elă mare se lă kăte 3 la şatră dă-pă pregislă loră de la negăritori; iar la tără-rile de pe a-fără vama se lă îndoită dăpă tarifă. Doă-sure-zăce sată înprejărsă Băksremtiloră mi alte ontă înprejărsă altoră o-rame, se făksse libere de a4eastă dare pentră ori-4e măr-fări adă4eă saş skoteă. În anulă 1768 venitsă Vămăi s'a rădikătă la 115,000 lei; dar dăpă a4eastă, prin adăogi-rea mi kremterea pregăriloră tarifeloră, a ajănsă de se vin-de kă 500,000 lei.

Venită-rile arăstate mai şăş a le Domniloră, în anulă 1768 abia eraă de 604,100 lei; dar dăpă okăpă4isnea de mēse ană a omăriloră răsemtă din 1806 mi mai pe şrmă, ele din ană în ană aă kreskătă.

Oieritsă, kare era kăte 12 parale de oăe mi doi lei plokonsă, pe timpsă Rămiloră a ajănsă 21 parale.

Dijmăritsă de la 12 parale s'a şkată la 17.

Vinăritsă de le 10 parale s'a şkată la 20.

Pogonăritsă la 5 lei nogonsă.

Tătnăritsă la 20 parale prăjina.

În anulă 1816 venită-rile de mai şăş s'aă văndătă kă pregă-rile şrmătoare :

Lei.

267,000 Oieritslă și Văkăritslă.
260,000 Dijmăritslă și Tătsenăritslă.
448,000 Vinăritslă și Pogonăritslă.

1,075,000

Iar în anul 1817 s'aș vândut și lei.

Oknele drentă lei. — — — 1,300,000.

Vămile — — — — — 525,000.

Vămile — — — — — 550,000.

2,375,000.

În anul curent 1818 s'a hotărât ca Răsmățările de mai sus, afară de Okne și Vămi, să rămână în starea lor de mai înainte; iar Oieritslă, Dijmăritslă și Vinăritslă s'aș vândut și 280,000 lei, ca condiție ca banii să se strângă dintr-o dată și să se plătească la Aleksandr Vodă Ipsilante, carele în timpul domniei sale cei din țară a făcut multe îmbunătățiri în țară, atât în privința Răsmățărilor, cât și a Menzilorilor, neputând se vedea în scrisorile altor țări.

CAPITULU XIII.

Chrisovul lui Alessandru Vodă Ipsilante despre Zahareaoa ce se trimite la Constantinople, despre Oierit și altele.

Pentru folosul public, mi pentru provisionarea orașelor și tot felul de Zăcherele, mi fiind și nu sunt neguțatori străini Țării ne putând să dărească ca să înapoieze bani ca dobândă pe marfă, lucru ce aduce mare mi multe pagube dărească, s'aș gândit neguțatori nemțeni onestă, ca să facă tot felul de comerț lor în țară ca ori ce fel de lucru.

Iar din partea prea puternică împărății s'aș alesă dintre neguțatorii cei mai aleși Țării mi dintre cei mai cunoscuți săb ore-kare înțelegătoare a Kapanslă, ca să ia obiecte de ori unde voră și adunate de către neguțatorii nemțeni ca bună tokmeală, mi ca bani nemținoare, ca să le dărească la împărăție pentru îndestălarea Kapanslă.

Negustorii pământeni dădă lăcășitorilor de prin sate bani nentru obiecte, mi ațentia ne având de sude da ceea ce aș vândă nu sântă liberi a sokoti banii loră mai multă de kăte șnsă la zece, săș șnsă mi jsmătate la r-fseals.

Intermezii (samsarii) sântă ouriți.

Vama ce dăre obiceis se lă de Aga, de akuma înainte ns se va mai lă.

Plata Oferitșei ce este kăte 16 $\frac{1}{2}$ bani de oafe, se skade la 12 bani; iar a Vinșritșei la 5 bani ne vadră.

Altă Chrisovă despre Menziluri totă a acestui Domnă.

Togi kai Menzilșriloră sș se kămnere kș bani domnă, asemenea mi nătrirea loră sș se iakt ne sokoteala Domnă.

Menzilxanele (kasele de postă) sș se fakt afară din sate, kș karte, kș grajdșri, mi kș trei săș natră kamere nentru renaoselă trekștoriloră.

Sșrgiș sș fie neinsșră, nensșmă la dare, mi kș 90 bani leaft ne lșră. La fie-kare Menzilxană sș fie kăte sș kșnită kș Slăjitoră; mi kăte doi Bemliș Tșră de năș; iar kșnităș sș albră tôte ingrijirea Menzilșră.

Čine vine de afară kș Menzilă, va primi kai de la Kșnitău, kș plată de 10 bani ne oră de șnă kală; iar de va avea firmană-inamă va lă kai fără plată.

Čine va voi sș plece kș menzilă, trebșe sș kanete karte domneaskă, insă kș plată.

Velă-Kșnităș de la Menzilxaneaoa Bskărentiloră s'a nșș sșb askăltarea Sșrtarșei, kărele s'a insșrginată kș tôte Menzilșrile din geară, giindă kodikă de nșmele tătșroră ce mergă mi vină kș Menzilșă, nentru kare are mi șnă Lofoftă ajștoră.

Kanitanii Menzilșriloră de ne afară voră ginea kodivă în kare voră inskrie nșmele așeloră ce trekș prin Menzilș-

rile lor, după care vor fi trimise, extrase în fiecare săptămână la Velă-Kănitanslă de Menzilerii din Băkareuți, împreună cu banii ce se vor fi adunat peste săptămână de neplata urogoșlă; mi Logofătislă Velă-Kănitanslă să-i treacă în kodika sa ¹.

Chrisovulă lui Alecsandru Yodă Ipsilante pentru orânduielele ce a introdusă în țeară.

Noi Alecsandru Ipsilante cu mila lui Dumnezeu Domnă și stăpânitoriu ală toței țerei Românești.

Dorința de a face binele avândă fără aminteală de ajutor ne Dumnezeu, acela ce o are treabă până în fine să ajungă la skolă seș, mi o intenționez generoasă firește grăsește okasionez pentru a face fante frumoase. Aceste amănândoz, adică kăgetslă mi voința, când se șneskă, fakă răsboișlă celă mai mare ori kărsi obstakolă mi ori kărei greștă, mi neștințomiloră le dă ustere mi înlesnire. În mare greueală kadă Domnitorii, kari, avândă buna intențione mi libera voință, mi totă odată mi usterea care înlesneste ori-ce efektă, să nă le pănă în lăkrare să abusează, kăci kă aceasta fakă năkatslă nereksnomtingei fără de mțirea lor, după prevențislă inspiratslă aelăia din Cesaria karele zice, kă acela ce pôte să fakă ună bine mi nă-lă face este vinovată mi kassă răsăi ce nă voită a-lă stîrni. Pentru aceasta dară totă-dăna de cândă Hrovedingă ne-aș usă în kănsă aștei pēri grentă kredințose, amă sokotită kă năkămă ne-aș dărsită kă tronslă Domniei ne-a imussă mi dă-

- 1). Astăzi Velă-Kănitanslă s'a desființat, mi asupra Menzilerilor este răndisită ună bocriă, kă ună kasieră pentru sokotele. Acesta primește banii din Visterie mi face anrovisionările de fână mi grănge. Elă mai are mi algi tovarșii dintre boeri, să dintre negșitori. Bemlii țării s'aș desființat. Plata s'a rădikată la 20 nările de kală neoră, mi nămai de xatără se dă ne la șni boeri kate kă 10 nările.

(Autorul.)

*

taria pentru buna cunoaștere a poporului țării noastre. Pe așeză
temești, înarmăți cu frică la Dămnezeș, amș xotărătș sș mer-
gemș ne kalea îmbunătățirii țării țe Dămnezeș ne-a înkre-
dingatș, pentru care ne de o parte voindeș sș o adăcemș în
ore-kare stare lăsdabilș, în liniște mi îndreptare, iar ne de
alta kșgetândș ka sș gșsimș mijloace țeale mai efikave sure
îndenlinirea așestei folositoare doringe, amș xotărătș de o
kamdatș ka, ori kândș în ori țe kazș vomș întimăina țeua
grestăgi, sș le înlesnimș kș totș sirgșinga mi kș totș stădielș,
lăzndș învățătș de la avelș îngelentș Romanș (Seneka) țe
zițea kș ori țe se învinge prin nestrămstata sirgșingș mi
bșnș voindeș; mi mai de anrône îndemnăgi de kvintele kș-
vântătorșlș de Dămnezeș (Grigorie) ἀπό Θεοῦ ἀρχεσθαι καί
εἰς Θεόν ἀναπαύεσθαι, amș învenș de la sfintele amezș-
minte mai întș, de la preoții bisericești mi de la monastirile
din gearș, mi vâzândș rșlș obiceiș de a fi sșussș la dș-
rile Visteriei, amș desfiingatș așeasta pentru totș-d'asna prin
șnș deosebitș xrisovș alș Domniei Nôstre; dar amș rândș-
itș ka atștș monastirile kștș mi preoții sș dea ore-kare a-
jștorș în lșkrșrș iarșmi pentru fante plăkște lșl Dămnezeș;
mi a nșme monastirile sș dea la skôlele înfiingate, iar preo-
ții la kassa milelorș, prekșmș pre largș în xrisovșlș așela
șe kștrinde. Drentș așeoa vâzândș geara așeasta kremti-
neaskș linsitș de învățătșrș, de mtiinge mi de arte, care lș-
minează mi foloseskș ne poporș, amș înfiingatș skoli kș pro-
fessorș kșnoskștorș de mai mșlte limbi, rândșindș-le lefe mi
dșndș ajștorș mi îndestălare skolălorș. Dșnș așeste înșș
nș-amș skșnatș kș vederea mi folôsele din afarș, înkșra-
gindș aglikșltșra mi komergșlș, mi tôte țeale țe adăkș îm-
bilșșgare mi prosneritatea lokșitorilorș țării, organizândș
pentru întemeierea așestei forositoare șrmări, afarș de komș-
nitătea akșualș a negșșitorilorș șșmirtenș, înkș o kșmșni-
tate de negșșitorș șșrșini kș staroste, ka sș țeșeteze pri-
cinile negșșitorilorș, în kștș kș kinslș așeasta gșsindș înle-
șnire fie-kare, sș se îndemne a uraktika profesșșnea așea-
șta. Între așeste kșgetândș mi la messeriile liberale, mi
vâzândș kș este mare linsă lorș așe, mi jșdekândș Dom-

niea mea k̄ este de neap̄rat̄ treb̄sinḡ a se im̄m̄lgi, an̄
 r̄nd̄sit̄ o societate deosebit̄ de ont̄ boer̄ kari s̄ se ok̄-
 ne de pr̄vinile t̄t̄ror̄ meserilor̄ mi ale r̄f̄et̄r̄ilor̄, mi
 ĩnd̄oseb̄ de or̄ se ĩven̄ḡis̄n̄i noi mi or̄nd̄sele b̄ne se
 not̄ si s̄re folos̄l̄ mi pod̄oba patriei, ĩrek̄sm̄ pod̄ar̄,
 ĩim̄mele, mi alte l̄kr̄ar̄i folos̄it̄ore. Pe l̄nḡ avēste
 t̄te mai ḡnd̄ind̄, k̄ m̄lgi s̄rav̄i mi nevoem̄ s̄nt̄ l̄n-
 siḡi de vele neap̄rate nent̄r v̄eḡsire, mi kon̄i orfan̄i mi
 v̄ds̄ve s̄rave f̄r̄ s̄ aib̄ n̄i s̄n̄ aj̄tor̄is, mai ales̄ s̄b
 o domnie ortodoks̄ mi religīos̄ ka avēsta, am̄ sokot̄it̄
 k̄ va fi pl̄k̄t̄ l̄i D̄sm̄nezē s̄ se fak̄ o kas̄ la s̄nta
 Mitronolie, s̄b protek̄p̄is̄nea Mitronolit̄is̄i, ĩn grija avēlor̄
 ont̄ boer̄i, des̄re kari s̄'a z̄is̄ mai s̄s̄, mi am̄ n̄r̄s̄v̄it̄
 ka s̄ se dea de la Domnia n̄str̄ k̄te 6000 lei pe an̄ ĩn
 ar̄st̄atele aj̄t̄ore.

Domnia n̄str̄, v̄z̄nd̄ mi starea de mai nainte a
 Menz̄il̄rilor̄, an̄sarea se ad̄vea loks̄itorilor̄, naḡba se se
 f̄vea Visteriei, ĩrek̄sm̄ mi grēstatea se s̄f̄ereā k̄l̄tor̄i,
 am̄ f̄k̄t̄ t̄te kin̄rile mi am̄ ḡsit̄ mod̄l̄ de vinde-
 kare, n̄s̄nd̄-le t̄te ĩn b̄n̄ r̄nd̄seal̄, ĩrek̄sm̄ an̄se se
 k̄n̄r̄inde ĩn testaments̄ se am̄ dat̄ nent̄r avēsta.

Organ̄isarea Sl̄j̄itorilor̄ din afar̄ mi din l̄n̄tr̄ ḡs̄in-
 d̄'o ĩntr'o stare f̄r̄te v̄īos̄, am̄ am̄ezat̄ la loks̄rile vele mai
 ĩm̄ortante K̄net̄n̄i, k̄ Sl̄j̄itor̄i treb̄itor̄i nent̄r naza fron-
 tierilor̄ mi nent̄r ginerea lin̄im̄tei n̄b̄lize, or̄nd̄s̄ind̄ lefe la
 toḡi d̄n̄r̄ k̄v̄iinḡ, ĩrek̄sm̄ n̄re-larḡ se ar̄at̄ ĩn testa-
 ments̄l̄ n̄str̄ nent̄r sistema domniei n̄stre.

ĩnainte de toate ĩns̄, dor̄nd̄ a ĩntemea naza d̄ren-
 t̄gei fie-k̄rs̄ia, am kib̄z̄sit̄ im̄m̄lḡirea j̄dek̄torilor̄, mi
 ast̄-fel̄ nent̄r ka s̄ ar̄t̄m̄ k̄t̄ este de treb̄sinḡos̄ a-
 mēz̄ments̄l̄ avēsta nent̄r res̄pekt̄l̄ b̄nei mi a d̄rent̄ei
 v̄eḡsir̄i, am̄ am̄ezat̄ aiv̄ ĩn or̄am̄l̄ vel̄ mai pr̄in̄cipal̄
 al̄ Domniei noastre Trib̄nale de j̄dek̄tor̄i alem̄i mi de
 b̄rb̄agi pr̄akt̄iv̄ d̄ntre kred̄in̄v̄iom̄i boer̄i al̄ l̄min̄at̄is̄i Di-
 van̄ al̄ Domniei noastre; avēstora le am̄ r̄nd̄sit̄ mi le-
 fe b̄ne ka s̄ noat̄ k̄ ĩnd̄est̄lare a se ok̄na de d̄renta-
 tea fie-k̄rs̄ia, n̄s̄nd̄le ĩnainte ka es̄em̄n̄l̄ ĩns̄m̄ ostenea-

la mizelsă ce însemni Domnia noastră năne într-o naza dren-
tăgei, asistând însemni de trei ori pe săptămână la Diva-
năls generală. Amă rânduită totă odată mi în fiemte care
judegă kate ună Judektoriă, făcând mi o lege dănu în-
stătuile înmărmănti, care s'a tradăssă mi s'a tînărită sune a
se înmărmă în toată geara sune înlesnirea kăgetălsă judek-
toriloră mi naza drontăgii.

Pe lângă aceasta, sune mai mare înlesnire a tăktăriloră
amă rânduită ne kăngă fie kare judektoriă din judegă, mi kate
ună Logofătă, năntăka să gie o kondikă, în care să treăksă
toate protokoalele judektăriloră mi toate dokămentele ce se
înfigămează în provăse din mărtea tăksitoriloră din judegă.

Pentru ka să îndemănmă mai kă seamă ne kărmă-
triogă a se okăua kă înmăgirea viteloră, amă kărtărtă, kă
năta oăritălsă să se skăză de la 16 $\frac{1}{2}$ la 12 băni, măksă
se vede în Domneskălsă nătră kăisovă ce s'a dată într-o a-
ceasta. De aceea înmărmă mi năin kăisovălsă acesta, kărtă-
rândă sune folosălsă nămărtălsă mi ală nătră, mi oăndseala
tăktăloră boeriloră gērei, de la tăeăntă cea mai mare nănză
la cea mai mīkă, mi amă regălată venăturile gēnerale, nă-
tră ka să mītie, fie kare ce trebăse să kănetă de la sērvīnălsă
seă, măksămă anăme se vādă skăise mi kărtărtă în kondikă
deosebită.

Dănu această întărkăndă kăreă amănte asăura veni-
tăriloră gērei Domniăi mele, kă kare se săgăină toate tăe-
băingele gērei, mi văzândă neorăndselale kă kare se adă-
nă, înmăgirea sferăriloră mi înkărtătra sokotăloră, dănu
kare sērmăni kărmănti nă ăra skăstăgă măkărtă o zi de sē-
mărtăle, tăksădăriloră (adăntări de băni), văzândă kă a-
ceasta, ajănsese la o năemănie năsfărită, din kare geară a
ajănsă în stărea cea mai tristă mi tăngăsită; vōindă
deăi Domnia vōătră ka să nănemă mi această în oare kă-
re îndrăntăre, să înlesnămă ne togă mi să măngămă ne tăel
sērmăni, sune îndrăntărea mi năosnerăteă gērei, mi sune
vēpnika năătră năemăre; snerândă totă odată kă se va
îndrăntă mi skădărea nămărtălsă dokătoriloră năin înmăgirea
loră, domnănte kărtărmă ka să nă se skăgă mai măltă de

trei ori ne anș dare kște sñș galbenș, mi o altz dare pen-
 trs tribtsrile împzrstemti. Aveste dñri sș nș se mai nș-
 measkș sfertsrī, ȳi sș se zikș semī, adikș Hervi-sama,
 Ftori-sama, Treti-sama, mi sama dñrilorș. Asemenea mi
 dñrile breslelorș, kare se resnsndeaș totș d'asna kș o
 oare-kare deosebire de a le birniȳilorș, xotzrīmș mi a-
 kșma ka breslele sș nlșteaskș de doz ori ne anș, nentrs
 keltselele pñrei, mi odatș ne anș nentrs tribtsrile împzr-
 temti. Aveste dñri sș se nriimeaskș la Visterie kș kinslș
 avesta, adikș: la fie kare natrs lsnī sș se dea kște o sea-
 mș, nrekșmș s'a mai zisș; mi deosibitș de aveasta baniī tri-
 btslși la timnșlș kșvenitș. Breslele sș nlșteaskș darea
 xotzrștș la Sf. George mi la Sf. Dimitrie, iar darea tribtslși
 totș intr'snș timnș kș geara. Toatș adsnarea banilorș sș
 se fakș în kinslș șrmștorș: Isnravnici de jșdege, amezrñdș
 șșma banilorș dșnpș nșmșrșlș loksitorilorș fie-kșrsia satș,
 Đșranii vorș fave ȳisla între ei ka sș nlșteakș fie kare în
 analogie kș nșterea sa. Ama dar nentrs ka sș se nșbliȳe
 în toatș geara Domniei mele, mi ka sș se înȳeanș togī a
 se bșkșra de șmșrșrile nșbliȳe ȳe s'aș fșkștș, înkredinga-
 tș fiindș Domnia noastrș kș toate xotzrșrile aveasta se
 vorș nșzi kș nestrșmștare, amș întzritș aveastș Domneaskș
 xotzrșre nriin testamentlș nostrș în formș de xrisovș, a-
 kreditșndș-o kș însșmī sșb semnștșra noastrș mi kș Sigi-
 lislș Domniei noastre; nentrs kare rșgșmș mi ne algi întrș
 Xristos fragī, ne kare it va învredniȳi bine voitșrșlș D-zeș
 ka sș ajșngț la stșpnșnirea pñrei aveastia, în nșmele prea
 sfintei mi nedesnrșrgitei treimī a legi mi a kredinȳi tștșlorș
 drentș kredinȳiomilorș kreutini ka sș o aibș totș d'asna în
 ajștorș în sekolșlș de fagț mi ȳelș ȳiitorș, ka sș întzrea-
 skș mi sș pșzeaskș amezșmintșlș aveasta alș nostrș, nentrs
 ka sș se învredniȳeaskș mi Demnia lorș a li se nșzi tes-
 tamentele mi rñdșselile de kștre șrmașmī Domnilorș pen-
 trș totș d'asna. Snre întzrșirea aveastși Xrisovș, ȳe s'aș datș
 de la Visteria Domniei noastre, s'a trekștș în kondikș mi
 s'a datș la sfșnta Mitropolie ka sș se pșzeaskș nentrs totș
 d'asna. Iar Domnia noastrș amș nșșș martșri ne prea is-

bigi noutrii fi Konstantinș Vodă mi Dimitrie Vodă, mi ne
ne totu onorabili mi kredincomi boeri ai Divanului Dom-
niei noastre :

Pan Dămitramkă Gika mare Banș.

Pan Nikslae Dădeskă mare Vornikș de geara de sșșș.

Pan Radă Văkreskă Vornikș de geara de josș.

Pan Panș Filineskă Logofătș de geara de sșșș,

Pan Stefanș Părskoveanș Logofătș de geara de josș,

Pan Stefanș Mimogls mare Snțtarș.

Pan Ioan Văkreskă mare Vistierș.

Pan Skarlatș Karagea mare Postelnikș.

Pan Dămitrake Rakoviș mare Kșșșșș.

Pan Preda Prijbeanș mare Pașarnikș.

Pan Konstantinș Văkreskă mare Stolnikș.

Pan Manolake Kreșleskă mare Komisș.

Pan Dimitrie X: mare Sșșșșș.

Nikolae mare Pitariș.

Eforș mi îngrijitorș este Domnia lui Enake Văkreskă
mare Vistierș. Dășș'a testametslș așta în anșlș alș Dom-
niei noastre, în vintitslș orașlș alș tronulșlș nostrș Băș-
reștî, în anșlș mentsirei 1775 luna Dekemvrie.

PARTEA IX.

Geografia politică a Moldovei.

CAPITULU I.

Țeara ațeasta se află între gradele 45° mi 49° mi 10' minste în lăngime, mi între 41° mi 47° grade mi. 30 de minste în lăngime. Despre nordș se xotăra din vekime kă Polonia, despre răsăritș kă Basarabiae, despre sădș kă Dănpărea mi kă țeara Româneaskă, mi despre auzsă kă Ardealș seș Transilvania. Moldova din vekime se împățgea în două, în țeara de săsș mi țeara de josș. Țeara de săsș se întindea de la Iamî spre Nordș, mi koprindea jșdegele: Bakiș, Neamț, Romanș, Sățeava. Kărligățara, Xărlăș, Botomani, Doroxoiș, Černășgiî mi Xotinz. Din ațestea Xotinzlș se stăpăni măltș timnș de kătre Tărcăi, kariî făkșeră mi fămoasa țetate țe părta asemenea năme; Sățeava mi Černășgiî, jșdegele țeale mai mari mi mai ponslate, dăpă Konvențănea dintre Poarta Otomană mi Imnerislș Austriel, din Anslș 1774, aș trekăș în posesășnea ței din ărmă năteră, ațară de păgănă parte țe aș rămasă Moldovei din amăndoră din ațeste jșdege. Iar Moldova de josș se întindea kătre sădș, mi koprindea jșdegele Soroka, Orxeiș, Fălcăiș, Kăvărlăș, Pățna, Tăkăvăș, Bărladș, Vaslăș, mi Kodră. În Moldova de josș era mi jșdegișlș Benderăslă, dar snă Domnș l'aș lăsată Tărcăi-

loră, kariî aș făcătă faimôsa cetate kă avestamî năme păn-
tră apărarea hotareloră. În Moldova de josă era mi partea
de ȧeară dintre Nistră mi Dnăre, kă o margine desure Ma-
rea Neagră, kare se nămea Bugeakslă. Aici era faimosslă
dezertă Svitikă, kare mai ne șrină kă ȧetăgile Akermană
Kilia mi Ismailă aș kăzătă săb stăpânirea Tărgiloră. Astă-
zi însă dnă traktatslă de kărandă înkeată (1812) între
Poarta Otomană mi Răsia, toată Basarabia kă ȧină jădege
a le sale, adikă Soroka, Orheiă mi Lăncăna, Hotărničenă
Kodră, Grebenă mi o mare parte din jădegele Jamii, înpre-
șnă kă ȧetăgile Xotină mi Benders, aș trektă în stăpâni-
rea imperiăslă Răsiei. De așea Moldova aș ajășă foarte
miktă, kămpinăndă nămai 16 jădege mici mi desupărgindăse
desure răsărită de Basarabia prin riăslă Prătslă.

Teritoriăslă așetei ȧeri desure partea meridională, șn-
de sântă jădegile Pătna, Kovărlăslă mi Fălcă, este mai măt
Kămpie întinsă; iar ală ȧeloră-lalte jădege este mai vari-
ată de deală; așete deală nă sântă ama de nalte, în
kătă șă nă se pătă kăltiva nămăntăslă; nătre ele sântă me-
șări întinșe mi mănôșe mi nămai desure Transilvania sântă
măgă petromă nekăltivabilă.

Pămăntăslă așetei ȧeri se șdă de kătre mai mătă ri-
șri mi rișlege. ȧele mai înșemăate sântă doă: Prătslă mi
Siretslă. Prătslă s'a făcătă faimosă în istorie dnă întăm-
nărea bătăliei ȧe a pėrdătă înătrătslă Petră bătăndăse
kă Tărgă; elă akăma desure Moldova de Basarabia; elă
nășăde din măgă Polonieș Asătriă (Galicie) mi, kărgăndă
în lăngăslă Moldovei, se vară în Dnăre ȧeva mai în josă
de Galăgi; ama să este fôrte bătă, mi are o mălgime de
nămă găstomă. Șeretslă (nămă în veșime Șeretră) este
fărmă șnă riă destăslă de mare; în elă se vară mai mătă
ane înșemăate, năkăsmă Moldova, Bistrigă, Trotsmăslă, mi
altăle; elă se vară eărmă în Dnăre din șășă de Galăgi,
mi din josă de Brăila. Pe așetă riă se kobôră o mălgime
de kereștea nătră kôrăbiile arsenăslă înătrăteskă din
Konstantinopolă mi altă lemnări de tămărie,

Odăniôră Moldova nășăde mi riăslă Nistră, ȧe din ve-

kime se numea Tiras; dar astăzi el a rămasă ală Basarabiei, desprindându-se de Polonia Rusească; el părăsede totă din Polonia Asstriacă mi se varsă în Marca Neagră.

Totă pământul Moldovei este mănăstiră mi productivă nătră ori țe felis de sămănătură; are nădări întregi de arbori fructiferi ka mi geara Măntenească, mi deălsă (podgorii) de vii în mai multe părți, mi mai alesă la Odobeni în județul Istnei¹.

Afară de risă, Moldova posedă mi o măgime de elemente naturale mi artificiale, năne kă o măgime de nemă gustomă la mănăcare.

Întreună kăvătă, Moldovenii nă se potă nănge de ingratitudinea nătrei: ațeasta nă se sîră la ei ka la alte țeri kă sîră okis avară, ți-i face să se băkre, ka mi Mănteni, de tôte țele țe trebuiescă nătră fericierea loră.

Moldova esportăză nătră Țăria mi Polonia totă ațele lăkră țe le esportăză mi geara Măntenească nătră Țăria mi Germania.

În skărtă, tôte descrierea țe amă făkt'o nătră geara Măntenească desne nămăni, desne vite mari mi miu, domestice mi sălbate, desne stăni, năseri, arbori, metale, mi minerale, amă năteao face mi desne Moldova, fără năi o diferință. Loksitorii însă nă sîntă în prononțare kă bătătatea mi întinderea teritoriăsi; ei sîntă urea năgină nămăromi, mai alesă geara de josă este ore kămă desertă, din kassa deseloră răsăoe țe aș srmătă între Țăria, Asria, Polonia mi Răsia, ale kăroa teatră aș fostă mi Moldova ka mi geara Măntenească.

Țea mai bătă narte de lokă a Moldovei a fostă ațea de năste Prătă; dar mi ațea este năgină loksită din kassa Țătariloră mi a țețgiloră Xotină mi Bendersă, țe cră săb dominarea Țătariloră. De akăma nainte însă nôte se va nănsă, fîndă kă a venită săb dominarea Rămiloră.

1). Astăzi se vede kă nă kănomtea podgoria Kotnariloră, kare prodăze vinurile țele mai sneriăre.

lorș, kariî aș făcătș făimôsa țetate kș auestamî nș
trș apșgarea xotarelorș. În Moldova de josș era
de ȝearș dintre Nistrș mi Dșnșre, kș o margine
rea Neagrș, kare se nșmea Bșgeakșlș. Aîni er
dezertș Svîtikș, kare mai ne sșmș kș vștșȝile
Kilia mi Ismailș aș kșzștș sșb sșȝșnșirea Tșrș
zî însș dșnș traktatșlș de kșrșndș înkecatș
Poarta Otomanș mi Rșsia, toatș Basarabia kș
a le sale, adikș Soroka, Orșeîlș mi Lșnșș
Kodrș, Greșenî, mi o mare parte dia jșdeȝ
șnș kș țetșȝile Xotins mi Benders, aș trș
rea imperișlș Rșsieî. De așeaa Moldova
mikș, komșușzșndș nșmai 16 jșdeȝe miș
desure rșștrîțș de Basarabia nșin rișlș Prș

Teritorișlș auestei țeri desure partea
de sșntș jșdeȝile Pștna, Kovșrlșiș mi Fșlșș
Kșmșie întinsș: iar alș țelorș-l-alte jșdeȝe
atș de dealșri; aueste dealșri nș sșntș an
kștș sș nș se nôtș kșltiva nșmșntșlș; nșntre
sșrî întinse mi mșnôse mi nșmai desure Tranș
mșnȝî petromî nekșltivabilî.

Pșmșntșlș auestei țeri se sđș de kștre
șrî mi rișlege. Ȝele mai însemnate sșntș dorș
Sirețlș. Prșțlș s'a făcătș făimosș în istorie
nlarea bșțșlieî ȝe a perdștș împeratșlș Petrș
kș Tșrșîî; elș akșma desnarte Moldova de Bas
nșrșede din mșnȝî Polonieiș Austriaye (Galigiei) mi,
în lșngșlș Moldovei, se varșș în Dșnșre țeva m.
de Galagî; ana sa este fôrte bșnș, mi are o mș
nemîț ȝșștômî. Seretșlș (nșmitș în vekime Seret
iarșmî șnș riș destșlș de mare; în elș se varșș ma
ane însemnate, nșekșmș Moldova, Bistriga, Troțșmș
altele; elș se varșș earșmî în Dșnșre din sșșș de
mi din josș de Brșila. Pe auestș riș se kobôrș o mș
de kerestea nentș korșbiile arsenalșlș împșrșteskș
Konstantinonole mi alte lemnșriî de țșmșlșrie,

Odiniôrș Moldova nșsseda mi rișlș Nistrș, ȝe din

§ 6. БОТОШАНИИ.

Acesta este un micș pînslă ală kărgiea venitș este destinatș nentș Dōmna. Oramșlă omonimș în kare este mi residența Ispravnicilorș este ală dșoilea dșntș Iamī mi are micșkare komercială dșntș Galați.

§ 7. ХЪРЛѢЩ.

Pînslă acesta este fōrte micș, kș unș oramș omonimș karele este residența Ispravnicilorș ¹.

§ 8. КЪРЛИГѢТѢРА.

Pînslă fōrte micș desnre partea nordikă a Iamilorș kș unș oramș nșmitș Tărgș-frumosș, skasnălă Ispravnicilorș ².

§ 9. РОМАНѢЛѢ.

Pînslă acesta se află desnre auzș de ală Kărlig-tșrei, ne lăngț rislă Siretșlă, kș oramș omonimș ne unș lokș fōrte frumosș ne marginea stăngț a rislă Moldova, de kare nș departe este mi rislă Siretșlă. Aice este skasnă emiskonală mi residența Ispravnicilorș.

§ 10. ВАСЛѢЩ.

Acesta este înkș unș micș pînslă desnre sșdșlă pînslă Iamī kș unș oramșlă omonimș, în drșmșlă mare țe cște între Iamī mi Galați, ka mi srmștōrșle treī orame.

§ 11. ТѢТОВА.

Desnre sșdșlă pînslă de mai sșșș este mi acesta

1). Acesta asemenea s'a desflingăț înșșșșșș de între Iamī, mi Botomani.

2). Asemenea s'a desflingăț înșșșșșș de între Iamī mi Romanș.

[Traducătorulă].

ku zne oramē nemitē Brladē sitzatē ne lēngē rislē omonimē Brladē, znde este mi skaznelē Ispravnicilorē.

§ 12. ТЕКЧІІ.

Sure sūdslē jēdegslē de mai sēsē este mi avesta ku zne oramē omonimē ze este skaznelē Ispravnicilorē.

§ 13. ПІТНА.

Pinstslē avesta este desure anssē mi sūds de jēdegslē de mai sēsē; elē se întinde sure nordē pēnz in Transilvania. Oramslē de residengē alē Ispravnicilorē es.e Fokwaniē, karele e kōmēnz mi Moldovei mi gerei Romēnemti, desnērgindē-se de o mikē gērlē a rislē Milkovē.

§ 14. БІКІТІ.

Jēdegslē avesta se aflē între Romanē mi Pētna, întinzēndē-se pēnz in Transilvania. Oramslē de residengē alē Ispravnicilorē se nemeute totē Bēkēslē, sitzatē ne malēslē drentē alē rislē Bistrija, karele nē denāte se varē in Siretē.

În avestē pinstē mai este mi oramslē Tērgslē-Okni de znde se eksnloatcazē surea, lēngē rislē Trotsuē; asemenea mi orēmēslē Moīnemti de znde se esuloateazē pēkera.

§ 15. НЕАМІІ.

Desure nordslē jēdegslē de mai sēsē este mi pinstslē Neamyslē, karele se xotēpaute desure anssē ku Transilvania. Aive este mi velē mai 'naltē mēnte alē Moldovei nēmitē Čeaxlē. În avestē pinstē sēntē doșē orame: Piātē de a stēnga rislē Bistrija skāsnēslē Ispravnicilorē; mi tērgslē Neamyslē ne lēngē risuora Neamys, de znde nē de narte este mi fāimōsā Monastire a Neamyslē in kare sēntē neste 400 monaxi; iar din sēsē de oramē se vždē mi ris-

uile snei četvrti vekī ne o kóstr de mēnte, kare este fiks-
tă din timpulșă Romanilorș.

§ 16. SŢŢEAVA.

Jădeglă azeata se întinde mai snre nordș de ȳelș de
mai sssș; kș tóte kș ȳea mai mare parte din elș a trekstș
sșb dominarea Austriei, a rmasș însť totșmī destlș de
mare mi de frmosș. Oramșlș de residenȳă alș Ispravni-
ȳilorș este Fălticeni, sitsatș ns departe desnre anșș de o-
ramșlș SŢȳeava ȳe a rmasș în Austria; afară de azeata mai
este mi orșmelșlș Bărdșjēni, desnre rșșritș de SŢȳeava
ne partea stēngă a rișlși omonimș SŢȳeava ¹.

CAPITULU III.

Despre autoritatea Spirituală.

Astortitatea Sniritsală a ȳerei depēnde de Mitronolitslș
karele mēde în Iamii mi are sșb dēnsșlș ne Eniskonii de
Romanș mi de Xșmī. Mai 'nainte elș avea mi ne Enisko-
nșlș de Rădșșȳș, dar enarxia azeatșea aflēndșse în Bșko-
nina, a rmasș sșb dominarea Austriakș. Mitronoltslș a-
zeata ka mi ȳelș din ȳeara Romșneaskș, se alege de kștre
boeri mi se întēremte de Domnș; iar dēnș azeata kapētz
reksnoamuterea Patriarșslș de la Konstantinonole, ne kare
Mitronolitslș ilș kșnoamte de Astortitate.

În Moldova ka mi în ȳeara Romșneaskș sșntș o mēl-
ȳime de Mēnșstiri dotate de Domniī vekī kș averi însem-
nate; snele atșrēnș de Mitronoliī mi Eniskonii, iar ȳele mai
mēlte mi mai bogate de Sf. Mormēntș, de mēntșle Sinaia,

1). ȳele ȳe amș vorbitș desnre karaktērlș loksitorilorș, desnre datine,
indșstrie, Komergș, robii, Klerș, desnre monțenirea mi astortitatea Dom-
nilorș, mi desnre organizaȳiēnea Administrativă, avecamī le rene-
tșmș mi nentș Moldova.

de Sf. Mente, mi de alte mănăstiri din Tergia, de unde din timpuri în timpuri se trimită mi Egumenii.

CAPITULU IV.

Despre autoritatea civilă.

Forma guvernării este Monarhică. ca mi aveea a țerei Măntenimii: se distinge de aveea a Monarhiilor Ebro-nene, numai prin aveea că Domnului este singurul Sultaniului karele ori cândă voemte 'lă skimbă să 'lă destitză.

Nobili sântă aveia kari se tragă din boeri, să kanz-tă dregătorii că kaffane. Norokul se jockă mi aia că omeni ka mi no aștea: vede vine-va strănenogii de boeri mari, mi din familiile cele mai strălucite a le țerei, că abia se învrednișeskă a kanta kate o mikă dregătorie să rangă, că tote că Domniul de dăne timpuri aș atengisne deosebită pentru familiile cele mai vekii.

CAPITULU V.

Despre Curtea Domnului.

Dregătoriile boerilor mi rangurile Kergei Domnului sântă mai totă aveea în Moldova ka mi în țeara Măntenească, că ore-kare mikă diferință în rândsele mi venisri preksmă se însemnează:

Doi mari Logofeii. Avemția sântă totă într'ună rangă mi fie-kare are kato 750 lei ne lăne, mi ore kare avătsri din Răssmătsri: dar celă de țeara de josă are mi titlul de Presidentă, mi kăntigări deosebite kare se ărkă la 70000 lei ne snă.

Săb avemția sântă Logofeii de Divană, kate snă de fie-kare jădenă pentru nrăcinile respektive lokale, kari priimeskă lei analoge de la kassa Răssriloră.

meri, preksmă mi leafă de 750 lei pe lănz. Foloasele Vi-
stierăi se potă sokoti pănă la 80 miľ lei pe ană.

Dregătorile de măi săsă se sokoteskă de Klasa I.

Dăpă ačestea ărnează ačelea de Klasa II, mi anăme:

Aga. Ačesta are toate ănsămırile mi sarginile ka mi
Aga din ăeara Romăneaskă. Kămtigările lăi se ărkă nănz
la 50 miľ lei pe ană.

Săstărsă. Ačesta este nămaľ titălară fără fănkăisne,
făindă în ierarhie dăpă Agă.

Vornăksă de Anroză. Ačesta are fănkăisnea mi ămsă-
vănzările Xatmanălsă din ăeara Romăneaskă.

Bansă. Este nămaľ titălară fără fănkăisne.

Komăssă. Ačesta are foloase pănă la 30 miľ lei.

Dăpă ačemtia ărnează rangările de măjăosă, kari sântă
ăarămă nămaľ titălare:

Kăminarsă.

Păxarnăksă.

Serdarsă.

Stolnăksă.

Medelnăvărsă.

Kăvčersă.

Slăgersă.

Pătarsă.

Jăknăvărsă.

Pătrărsă mi ă. 1.

CAPITULU VI

Despre ăiverse Clase.

Între nobilă mi birnăvă sătenă, în Moldova sântă ka mi
în ăeara Romăneaskă, Măzălă kă ačeleamă ărivilegărl. Iar
nămărsă lăksătorărlă din toate ăănstările se sokotemte în
kănză ărmătoră:

70 miľ năme de birnăvă, dintre kari ăeľ din săsă de
Iamă ălăteskă kăte 3 lei la treľ lănl, mi la fie-kare leă kă-

Doi mari Vornici de ȕeara de josş, ui doi mari Vornici de ȕeara de sşşş, avȕndş fie-kare kȕte 750 lei leafa ne lȕnȕ mi fȕrȕ .alte venitȕri, afarȕ nşmaî .dakȕ sşntş mi-tarnici.

Xatmanslş Menzilerilorş. Aȕesta libereazȕ inamşrile, mi are venitş Kȕniȕnia Karantinei Prştslş de la Skşleni, Vȕtşmiile de Arabagi din Iamî mi Galagi, mi de la ȕei ȕe kȕlȕtoreskş kş posta kȕte doz parale de kalş, afarȕ de inamşri. De la aȕeste tȕte are la 50 miî lei ne anş venitş. Postşlş aȕesta este noş.

Vornikslş Obutei. Aȕesta este sşnravegetoxlş edifi-ȕşrilorş pşbliȕe; are sşb elş ne arxitektslş, mi ne toȕi Dşlgerii, Petrarii mi Kȕrşmidarii. Kȕndş ȕine-va voemte sȕ zideaskȕ ȕe-va, se dşȕe kş meunteri ȕe a alkȕtsitş la Vornicie mi adeveremte inşkrisslş, nentȕ ka sȕ nş se pȕtȕ meunteri tokmi aişrea pȕnȕ nş vorş sȕviri mi lşkralş. Vornikslş are mi komnetinga xȕtȕrniȕiilorş din kanitalȕ. Elş inȕrijemte de kşrşgenia nodşrilorş mi de inȕrentarea şlige-lolş; elş kş oamenii sei aleargȕ mi la stȕnşslş inȕendiilorş inȕşmpulştȕre. Leafa sa este de 500 lei ne lȕnȕ din kassa Rȕşşrilorş.

Xatmanslş ȕelş mare. Aȕesta din vekime era Komȕn-dantslş generalş alş omȕirilorş; astȕzi are nşmaî şşnȕişnea Şnatarşlş din ȕeara Mȕnteneaskȕ. Sşb elş sşntş kȕniȕ-niile de margine, ne kare le vȕnde kş anşlş, kȕpȕtȕndş ne-ste 50 miî lei din aȕeasta. Elş gonemte xȕȕi, kȕndş se aratȕ şndeva; mi kȕndş îi nrinde, elş se folosemte de lş-kşşrile ȕe ȕȕşemte la ei.

Postelnikslş ȕelş mare. Aȕesta are aȕeleamî şşnȕişni ka mi ȕelş din ȕeara Mȕnteneaskȕ.

Vistiçslş ȕelş mare. Aȕesta are asemenea şşnȕişnea de a regula mi a înmulini dşşrile, mi a nriveȕa de a nş se face abşşşri kş asşurirea şȕraȕilorş. Venitşlş seş regşlatş este Rȕşşra Mazilo-rşntamilorş mi a Komnanişȕilerş, de la kari ia mi kȕte şnş galbenş kȕndş le libereazȕ kȕȕȕile; asemenea are mi totş avaetslş kȕȕȕilorş ȕe se daş la Nea-

mări, preksmă mi leafă de 750 lei pe lună. Foloasele Vi-tiersiei se notă sokoti pînă la 80 mii lei pe an.

Dregătorile de mai sus se sokoteskă de Klasa I.

După acestea urmează celele de Klasa II, mi anume:

Aga. Acesta are toate însemnările mi sarcinile ka mi Aga din țeara Românească. Kîntigările lui se urcă pînă la 50 mii lei pe an.

Snatarsă. Acesta este numai titlură fără funkție, fiindcă în ierarhie după Agă.

Vorniksă de Anroz. Acesta are funkția mi însemnările Xatmansiei din țeara Românească.

Bansă. Este numai titlură fără funkție.

Komissă. Acesta are foloase pînă la 30 mii lei.

După avertia urmează rangurile de maijos, kari sînt:

Kăminarsă.

Pașarniksă.

Serdarsă.

Stolnikă.

Medelnicheră.

Klăcheră.

Slăgeră.

Pitară.

Jiknicheră.

Пърарă mi ч. I.

CAPITULU VI

Despre diverse Clase.

Între nobili mi birnicii sînt, în Moldova sînt ka mi în țeara Românească, Maziliți kă aveau privilegii. Iar nămrăși loksitorilor din toate ținuturile se sokotente în kinsă următor:

70 mii năme de birnic, dintre kari cei din sus de Iamă nlăteakă kăte 3 lei la trei luni, mi la fie-kare leș kă-

te 15 parale, sãb nãme de Rãssãrã, kare formeazã kaasa lefilorã fãnkcionarilorã; iar çei din josã de Iamã kãte 5 lei la trei lãni, mi Rãssãra. Deosebirea ayeasta este în privire kã loksitonii de gëara de josã aã mai multe înlestiri de kîntigã prîn komergãlã çe fakã kã skelele Dãnãrei, pre kîndã çei din gëara de sãssã nã aã asemenea avantajãri.

14 mi Skãtelniã. Ayeamtia sãntã ne seama boerilorã, 15 mi Breslami. Dãnã rangãrile mi dregãtoriile çe aã.

Organisarea skãtelniãilor din Moldova diferr de ayea din gëara Mãntereaskã. Ayeamtia sãntã sãssãmi la kontribãisnea Statãlã, mi, ka rekompensã, Visteria dã boerilorã (fie-kãrã dãnã rangãlã seã) kãte 2 lei ne lãnã de fie-kare skãtelnikã; iar în drentãlã xavalelorã, de kare sãntã skãtigã, ei se învoeskã ne fie-kare anã kã boeri ne mãnãkã sã ne banã; gãvernãlã nã se amestikã la neînvoire nentã asemenea tokmele, çi în aya kasã boerãlã are drentãlã a çeere în drentãlã avelora algi skãtenii în altã satã. Breslami sãntã în kategoria Posãssãniãilor din gëara Mãntereaskã; ei nã dãã niã o dare, mi sãntã în serviciãlã eskãssivã alã boerãlã; dar dakã boerãlã nã are momie, nã are niã breslami, mi niã în altã satã nã nãte avea de kãtã în alã seã.

4 mi de Mazilo-rãntami, kari nlãteskã la fie-kare trisnie kãte 2 pãnã la 4 lei.

1500 Xrisovoliã. Ayeamtia formeazã komãnitãgile sãã kornoragisnie komerciale mi indãstrialã; fie-kare komãnitãte kapãtã xrisovã în kare se preskriã nãmele çelorã çe o komãssã; între ayeamtia întrã mi streiniã Sãrbã mi Armeni, kari se nãmeskã mi Rãnte de Visterie, mi mai de mãltã se nãmeaã oameniã Kãmãriã, fiindã kã-mi nlãteaã darea la Kãmãramãlã çelã mare. Xrisovoliã imi dãã darea în dozã termine: la Sf. Dimitrie mi la Sf. Georgie.

10 mi Evrã, imãpãrãgiã iarãm în komãnitãgã dãnã o-rame, avãndã fie-kare komãnitãte kãte sãã Xrisovã sãpecialã, mi kontribãssãndã kãte kã o sãssã determinãtã.

Nãmãrãlã familiilorã tsãssorã loksitoniilorã, afarr de boeri, de klerã, mi de strãini, se çrkã la 104,500.

În Moldova, ka mi în gëara Mënteneaskë, sântë mi
 Țigani în mare nëmëř, în kondigisne de sklavi Domnemti,
 Momastiremti mi boeremti. Avei țe sântë întrebșingagi în
 servisizile domestice ale stëpnilorș lorș, se nmeskș Vë-
 tramti; iar ței țe se okșuș kș diverse menitemșgari mi sm-
 blë prin gearș ka nomazi kș kortșrile, se nmeskș Ŗrsari,
 Lșemti mi Modorëni. În kategoria ęestorș de ne șrmș sântë
 ka 2000 salame (famili) Țigani Domnemti, nltindș fie-kare
 kște 50 lei ne anș la Nazirșlș lorș, a kșrșia fșnkgisne în
 gëara Mënteneaskë o pörtș Armamșlș.

CAPITULU VII.

Despre veniturile Domnești.

Venitșrile personale ale Domnșlși, kare se nmeskș
 ale Kșmșreți, konsistș, ka mi în gëara Mënteneaskë, din
 Okne, Vșmi mi Rșșșmatșrți, anșme:

Lei.

400,000 Oknele de sare.

230,000 Vșmile.

140,000 Vșdrșrșlșlș (saș Vinșritșlș).

100,000 Gomtina (Ŗieritșlș).

120,000 Desetina (Zevșseala stșnilorș mi a maskșrilorș)

200,000 Xorilka, ęș se treęe în Polonia, mi nltemte

1,190,000 kște 3 lei de vadř.

FINE.

BUCUREȘTI.

Prinșinele Dimitrie Gika.	5
D. George Mixail Giga.	5
— Alek. Koteskș.	5
— Ioan Vladoeanș.	3
— Evgenie Predesks.	1
— George Panazoglș.	6
— I. Prijbeanș.	3
— Kolonelislș.	1
— Konst. Gîșvara.	1
— Lokoten. Sk. Ganesks.	1
— Maior N. Borșnesks.	1
— Kol. Ioan Floresks.	2
— Konst. Steriade.	2
— Sk. Geanoglș.	1
— D. Ioanide.	5
— I. Skorgeanș.	1
— Melik.	1
— Xagionșlo.	1
— Stefsn Bârki.	2
— Gr. Filinesks.	1
— Gîgș Kantakszino.	2
— A. Darvari.	1
— D. Dendrino.	1
— Em. Laxovari.	1
— A. Oresks.	1
— Ioan Zalomitș.	1
— Ioan Floresks.	1
— Ioan Potoșeanș.	1
— Sk. Panadonșlo.	1
— Sotir Iltir.	1
— Dșmitrș Irgșlesks.	1
— D. Boreas.	1
— Kost. Angelesks.	1
— I. Kostantinesko.	1
— I. Kappa.	1
— K. D. Mșnesks.	1
— Dinkș Kșlinesks.	1
— Sk. Kokorșks.	1
— N. Rakovîgș.	1
— P. Alekseanș.	1
— I. Arion.	1
— K. Zosima.	1

D. D. Ponș.	1
— Brezeanș.	1
— N. Andronesks.	1
— Sk. Stravolka.	2
— Amer. Aron.	1
— Mosks Amer.	1
— I. Brezoianș.	1
— Egșmen de la Breș.	1
— — Grîșeanș.	10
— Staregș Sinaitș.	10
— Kol. N. Kșnesks.	1
— I. Rotesks.	1
— D. Germani.	1
— Radș Golesks.	1
— A. Kșlinesks.	1
— G. Germani.	2
— A. Darvari.	1
— Em. Kineș.	1
— P. Abrozîe Bozianș.	1
— Xrist. Gîzdeanș.	1
— K. Perdikarș.	1
— D. Gerasi.	1
— A. K. Golesks.	1
— Kșnitani G. Manș.	1
— K. Kantakszino.	1
— G. X. Angel.	1
— I. Bșdslesks.	1
— K. Eronim.	1
— I. Drosșgș.	1
— G. Patriș.	1
— A. F. Nestor.	1
— G. Golesks.	1
— Anast. Sșvșlesks.	1
— B. Porșmbarș.	1
— K. Anștolesks.	1
— Firikidi.	1

GIURGIU.

Prin D. N. Iurștesks.	
D. Nîgș Georgîș.	1
— Filake Vasîlesks.	1
— Aleks Basarabesks.	1
— K. Mateiesks.	1

D. Irimia Kъrneskъ	1
— L. A Stъneskъ	1
— D. Antoniadî	1
— Gr. St. Boereskъ	1
— Ssb. lokot. Gr. Inъteskъ .	1
— K. Inъteskъ	1

ROMANAȚII.

D. Șerban Zianъ	5
— T. Pavloviči	1
— A. Kostantin.	1
— St. Soreazъ	1
— I. Rъdsleskъ	1
— K. Vlъdzianъ	1
— G. Gazan	1
— П. Stankoviči	1
— D. Nenчъ	1
— Anton Pъriveskъ	1
— I. Rъdsleskъ	1
— N. Чisbskan.	1
— Radъ Pona Istrati. . . .	1
— I. Nikolesko.	1
— Ianake Чeatalokъlo. . . .	1
— Barbъ Varlam.	1

IALOMITA.

D. A. Skъrtъ	1
— D. Komi.	1
— Nae German.	1
— П. Șerbъneskъ	1
— Ionigъ Blebé	1
— Enake Konstantinide. . .	1
— G. Mъssri	1
— N. Radъ Zigeis.	1
— D. Dimanчea	1
— Neagъ Minkъleskъ	1
— N. G. Ouran	1
— Trandafir Gișvara	1
— A. Fanide.	1
— I. Ioneskъ	1
— K. Morotea	1
— V. Paraskiveskъ	1
— Grig. Polixroniadî	1
— Panait Mateieskъ	1

D. Take Tomeskъ	1
— K. Ioneskъ	1

JIULU.

Prin D. Kons. Drъgiveskъ .	10
D. Ioan Vladimireskъ . . .	1
— Ioan Konstantineskъ . .	1
— Gr. Mixslegъ	1
— Пъrvъ Kъmъrgъmeskъ .	1
— K. Vълneskъ	1
— Aleks. Moise.	1

BUDAU.

Prin D. Sk. Voineskъ . . .	20
----------------------------	----

CRAIOVA.

Prin D. Barbъ Bълcheskъ .	
D. Teodor Pavloviči	1
— Ionigъ X. Dimitriъ . . .	1
— Barbъ Bълcheskъ	1
— Gg. Vъrvoreanъ	1
— E. K. Korneti	1
— N. Mixail	1
— N. Mълъstiricheanъ . . .	1
— N. Dobriceanъ	1
— Gg. Mъcheskъ	1
— N. K. Zъtreanъ	1
— K. Kinezъ	1
— G. Kiъъ	1
— Xristodor Margiloman .	1
— A. Mъcheskъ	1
— A. Aman	1
— Boiчea Radianъ	1
— Petre Ouranъ	1
— N. Greчeanъ	1
— B. Gърlimteanъ	1
— Stefan Ioneskъ	1
— Ioan Чernъteskъ	1
— K. Пимakof	1
— Nae Dianъ	1
— M. Petreskъ	1

OLTU.

D. Filin Nikolaz	1
----------------------------	---

D. G. Zisides.	1
— V. Pърjoleskъ.	1
— V. Giorgis.	1
— N. German.	1
— Petrikъ Marinu.	1
— Gr. Bърseskъ.	1
— Gika Nikolaid.	1
— Nigъ Nikoleskъ.	1
— Konst. Kъgarida.	1
— Mixail Slъveskъ.	1
— Mixail Deleanъ.	5

VĂLCEA.

Prin D. K. Laxovari. . .	18
D. Veniamin Dabija. . .	1

IAȘII.

D. Generatъ K. Miliueskъ	10
— Evg. Alxazi.	20
— K. Alxazi.	3
— G. D. Iamandi.	3
— An. Bamotъ.	2
— Petrake Karn.	4
— Paraskeva Teodori. .	1
— Prinvinele Gr. Stъrza.	10
— — Al. Gika.	2
— Petre Mavrogene. . .	10
— K. Balaim.	2
— N. Pavli.	3
— Dokt. Dim. Ziss. . . .	1
— Nik. Mils.	2
— Dimit. Negъliчi. . . .	1
— A. Lъnamkъ.	1
— Panait Doniчi.	1
— Nik. Dross.	1
— Dimit. Kozadini. . . .	10
— Laskar Katargis. . . .	5
— K. Xr. Черкез.	1
— Dim. Melegi.	1

D. Enak. Vlaxъ.	1
— Dim. Filineskъ.	1
— A. Tirikis.	1
— G. Fokma.	1
— D. Krakti.	1
— Maior Stъrcea.	1
— Em. Zalaris.	1
— D. Berman.	1
— D. Panadonslo.	1
— D. Pastia.	1
— Ioan Fъtъ.	1
— Iord. Georgiadi.	1
— Toma Antoniadi. . . .	1
— Xaralamb Черnea. . .	1
— Vornik. Gr. Drъgiчi. .	1
— N. Delimarkъ.	1
— Iankъ Boeanъ.	1
— Skarlat Tъtъ.	1
— Em. Lъnoni.	1
— D. Lъzъreskъ.	2
— A. Argironslo.	1
— V. Bъxnea.	1
— Ioan Doniчi.	3
— Lъd. Steege.	1
— Dim. Manoliъ.	1
— A. Valsъgъ.	1
— Petraki Mans.	1
— A. Doniчi.	1
— Log. Vasile Gika. . . .	10
— Dimitrie A. Stъrza. . .	10
— K. Xърmsъzaki.	10

BĂRLADŮ.

D. Nikъ Filinide.	1
— Alekъ Stъrza.	1
— Ioan Poneskъ.	1
— Iankъ Paladi.	1
— Kostake Iamandi. . . .	1

